

hi. 147. sz.

Február 10-én kezdődik Sárospatakon a tanítás

XLII. évfolyam

1. szám

1947. január 15

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A Tiszánineni Református Egyházkerület és a Sárospataki Református Főiskola hivatalos közlönye

Új kezdés

A tájékoztatásügyi miniszter úr a Szövetséges Ellenőrző Bizottság hozzájárulása alapján a múlt hónap végén engedélyezte a „Sárospataki Református Lapok“ megjelenését. Így újból megjelenhetünk. Mai számunkkal megkezdhetjük lapunk XLII. évfolyamát, sőt a Sárospataki Lapokra emlékezve, amelynek egyenes folytatása és örökösei vagyunk a LXVI. évfolyamot. A két utolsó év szinte kiesett lapunk életéből. Csak egyes számok jelentek meg belőle, vagy pótszámok.

Igy két év időtávolsága után szinte röstelkedve jelenünk meg munkaterületünkön s ajánljuk fel újra szolgálatunkat, Isten ügyének, Krisztus evangéliumának szolgálatát az írott szó, a nyomtatott betű útján a magyar református egyház egyik drága darabján, a tiszánineni egyházkerület területén (nekünk ugyan drága az egyetemes magyar református egyház minden szuperintendenciája, hát még a hatalmasabb jogán — jaj Istenem, — újra elszakított gyülekezeteink) a százados égő oltár a sárospataki főiskola köréből.

A mulasztás vádoló súlyát érezzük. Mennyit építettek már itt a romországban kemény, izmos, kormos karok, munkára lendült, kérges kezek! És mennyit építettek lelki-ekben Isten szántóföldjének magvetői. Mennyi lelki munka indult református egyházunkban. A hódmezővásárhelyi presbitérium valamennyi presbitériumunkhoz fordult javaslatával. A Debreceni Prot. Lapok szikrázó pontossággal elvi kérdéseket világított meg. Például iskoláink ügyét. Az államhoz való viszonyunkat. Az élő gyülekezetek kérdését. A nyíregyházi szabad tanács tele kézzel nyúlt bele egyházunk életkérdéseibe. Egyetemes egyházunk súlyos deklarációkban emelte fel messzehangzó szavát. A sárospataki novemberi konferencia a gyökerekig hatolva vetette fel az egyház valamennyi életterületén a *Reform vagy Reformáció* kérdését. Mindezekről még hírt is alig hozhattunk!

Mennyi új gondolat, üdvös terv, szent elhatározás fog kiömleni a novemberi pataki konferencia áldott tanácskozásából is! Most rendezzük sajtó alá a konferencia 4 napos munkájának anyagát. Az egész magyar református egyház olvashatja majd a megnyilatkozásokat és megérezheti azokon, Isten Szentlelkének kiadását, a magyar református egyház ébredési mozgalmába bekapcsolódva, Isten új, nagy kegyelmét. Bizonyosság lesz, hogy velünk az Isten, hogy ő áld, kezünket fogja, elestünkből felemel, munkára indít, erővel felruház, látásokat ad, utat mutat, bűneinket megbocsátja, sok vétkeinket szemünkre nem hányja, meg akar tartani, hogy ő a szabadítás Istene, megtartó, életet adó Úr.

Most azért új kezdésre gondolunk. Bízó és merész elgondolás ébred bennünk.

Református testvérek! Krisztusban hívők! Istennek szeretett gyermekei! Hallgassatok meg minket!

A Sárospataki Református Lapok hivatalos lap volt. Az egyházkerület és a sárospataki főiskola hivatalos lapja. Főleg a hivatalosokhoz fordult, azoknak járt. Ám nyilvánvaló, hogy Isten és az evangélium ügye nemcsak az egyházi tisztséget viselőké, a presbi-

tereké, gondnokoké, tanácsbíráké, vagy lelkipásztoroké. Isten ügye a mi halhatatlan lelkünk ügye. A hívőké. A gyülekezeti tagoké. Krisztus kicsinyeié. Az ő legkisebb atyafiaié. Az ő áldottaié. Minden emberi léleké, aki itt él, a mi tiszáninneneni egyházkerületünkben.

Főiskolánk legátusai sátoros ünnepeinken elmennek minden gyülekezetünkbe. A kis legátusok bekopogtatnak minden hajlékba az örömmel. Úgy szeretnénk, hogy lapunk ilyen közelségbe, eleven közösségbe kerülne gyülekezeteink olvasó tagjaival, tényleges, valóságos *gyülekezeti lappá* lenne, a hivatalos közlemények közlése és a hivatalos jelleg megtartása mellett mindnyájunk lapjává (a hivatalos rendelkezések is érdekelnek minket, hiszen miérettünk történnek azok.). Annyival inkább, mert a sárospataki főiskolában annyi munka indult s az evangéliumi demokrácia kiépítésére olyan megmozdulások, tervek, sőt intézmények alakulnak, amelyek a szülők százait érdeklik és eleven kapcsolatokba fűzik Sárospatakka, ahol a szülők szemefénye, a kedves apróság, az örök jövőndő reménysége nő, akiért nem lehet elég gond, törődés lelkünkben, áldozatkészség és imádság szívünkben. Ők is szemünk előtt vannak, a gyermekeiket féltő, szerető szülei társadalom. Kiszélesítjük tehát olvasóink tábort. Kérjük református testvéreinket, hogy a *Sárospataki Református Lapok* ez új kezdését hallják meg, fogadják szívükbe. Lapunk cikkeit nekik írjuk. (A következő számokban még jellegzetesebben.) Őket keressük. Isten üzenetét nekik tolmácsoljuk. Isten keresi őket cikkeinket át. *Dr. Enyedy Andor* püspökünk első cikke is egyházkerületünk hívő lelkeihez, az Ige hirdetőihez és az Ige hallgatóihoz szól. Fel kell ébrednünk. Jöjjetek mi Atyánknak áldottai! Hallgassuk szörnyű elestünkben, szégyenletes nyomorúságunkban Isten üzenetét hozzánk.

A *Sárospataki Református Lapok* szerkesztősége nevében:

Dr. Marton János
felelős szerkesztő.

— **Hadifogoly teológusok levele valahonnan Oroszországból.** *Kedves Nagytiszteletű Úr!* Az ősi „Alma Mater“ üzeni! Vigaszt, szeretetet, hazavarást küldött. Az élet kereste és megtalálta az eltűnteket. Isten jóságos kegyelme, hogy a megtaláltak is üzenhetnek. A kapott kincsek még nem veszték el, ha el is takarta, mélyen elfojtotta a múlandóság hamva. A szikrák még élnek s isteni erőre várnak, hogy újból loboghassanak. Az internátus szobáit járva, a tüzeszemű kis gimnazistákat szemlélve, a könyvtárban hagyott utolsó emlékünket nézve, jusson eszébe, hogy itt messze, két vihar elkapta búzaszem nagyon, de nagyon vágyódik az elszakadt termőtalaj után. Vágyódó szívünkben, imádságos gondolataink hazahaza szállnak, hogy az esti órák áhitattermi csendjében magukhoz öleljék a szeretetteket, erőt merítsenek a közösség hitéből. — A hívogató harangszó, a zsoltaert zengő orgona, a bűnbocsátó kegyelmi ajándékok még nem haltak ki bennünk, csak nagyon mélyen elvannak temetve s várják az új életrehívást. — Ilyen gondolatokkal küldjük szívünk meleg köszöntését az „Alma Maternek,“ a tanári kar minden tagjának és családjának, az ifjúságnak, a gyülekezeti közösségnek, külön Nagytiszteletű urnak is... *Gyula és Gyuszi*

— **Az egyházkerületi szavazbontó bizottság** január 2-án bontotta fel a zsinati tagságok betöltésére elrendelt és beküldött szavazatokat. Az eredmény a következő: Zsinati rendes lelkészi képviselők lettek: Darányi Lajos 352 (szavazattal), dr. Szabó Zoltán 352, Farkas Elek 351, Janka Péter 350, zsinati lelkészi pótképviselők: Szabó Dániel 352, Dóczy Antal 351, Kövér Pál 350, dr. Benke Imre 336, Oláh István 334, Nagy József 333. Világi rendes képviselők: dr. Trócsányi József 352, dr. Idrányi Béla 351, dr. Bethlen Pál 350, Soldos Béla 350, dr. Horváth Zoltán 348, Horváth Elemér 348. Világi képviselők: dr. Egey Antal 352, Harányi Gyula 350, dr. Novák István 349, Patay József 348, dr. Kerényi Béla 345. Tanári rendes képviselők: dr. Nagy Barna 350, Zsupán László 348. Tanári pótképviselők: dr. Újszászy Kálmán 349, dr. Szabó Gyula 339. Tanítói rendes képviselő: Ungváry Gyula 351. Tanítói pótképviselők: Szathmáry Ferenc 347, Fiedler István 341.

— **A Hegyaljai lelkészi kör** *Faragó György* szerencsi lelkipásztor szerkesztésében értékes gyülekezeti körlevelet adott ki karácsonykor. Az érdekelt gyülekezetek örömmel fogadták a szomszédos egyházközsegek életét ismertető lapot.

ÚJ ÉV, ÚJ ÉLET

Megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint. (Efézus 4. r. 23. vers.)

Amidőn az újesztendő első lapszámában, az újonnan endedélyezett Sárospataki Református Lapok első fecskéjében szívből köszöntöm minden szolgatársamat és hittelstvéremet, a fenti ígére hívom fel figyelmüket, elsősorban lelkész-társaimét.

A fenti íge értelmében mondotta Országos Lelkészegyesületünk elnöke Őszi megnyitó beszédében, hogy „az Isten kegyelme által átmentett és megtartott magyar református egyháznak a Szentlélekben meg kell újulnia. Sem azokkal az erőkkal, sem azokkal a módszerekkel, sem azokkal a hagyományokkal, sem azokkal az átöröklött tévedésekkel és bajokkal, amelyek a közelmúlt egyházi életének tényezői voltak, az új világban ez az egyház nem állhat meg!”

Mi az a módszerre, hagyománnyá vált tévedés és baj a mi egyházunkban, amit nem szabad áthozni az új világba, már az új esztendőbe sem?

Az, hogy hivatalnok egyház lettünk, a kötelességeinket a szokványos egyházi, illetve lelkészi tevékenységekre korlátoztuk és a gyülekezettel való viszonyunkat jogügyletnek tekintettük.

Innen származott az, hogy a hívekkel való érintkezésünk a hivatalos alkalmakra korlátozódott és lassan már csak a gyülekezettel volt találkozásunk, a hívekkel pedig sohasem. A keresztelésen, esketésen, istentiszteleti szertartáson, úrvacsoraosztáson kívül egyéb lelki munka a legtöbb egyházközségben nem folyt. Mind élesebb lett és mind több helyen kiütközött a díjlevélharc. Bár kétségtelen, hogy a díjlevélharcokban erős szerepet játszik az egyháztagok önzése, szűkkeblősége, a szellemi és lelki munka alábecsülése, kiuzsorázása, mostanában pedig a régi kötelezettségek alóli kibúvás forradalmi láza is, de a lényeges tényező mégis a lelki munka lecsökkenésének, hivatalos funkciókba szűkülésének és merevedésének érzése. Mert az aztán természetes és érthető, szinte magától értődő folyamat, hogy ahol a nép mindig kevesebb lelki munkát, lelkekre való gondot, lelkekért érzett felelőséget tapasztal, ott mindig kevesebbet igyekszik fizetni. Az áldozatkészség csökkenése pedig egyenesen a megkeveshedett lelki munka velejárója.

Most, az államsegély kegyelmi ideje alatt sürgős és fontos feladat egyházi életünknek az önkéntes áldozatkészségre való átépítése. Önkéntes áldozatkészség pedig csak önkéntes lelki munka nyomán fakadhat. Ezért végzetes hiba volna a lelkészi munkát még a mai válságos időben is az anyagi ellenszolgáltatástól függővé tenni, vagy annak a méretéhez mérni. Nem mondom ezzel azt, hogy lelkipásztortársaim mondjanak le díjlevélben, vagy törvényben biztosított illetményeikről. Ellenkezőleg, éljenek jogfenntartással, valahányszor illetményeiket egyoldalúan, vagy törvénytelen és erőszakos módon csökkenteni, megvonni, vagy megszüntetni akarják. Elég rombolást csinált eddig is egyházi életünkben a választások alkalmával titokban véghezvitt, de aztán a nyilvánosságban is érvényesült fizetésleengedés, meg a behajtásokban való hanyagság, nemtörődömség, felületesség, vagy az utód helyzetét megnehezítő gavalléria. De ezekben a jogfenntartásokban is nézze minden lelkipásztor a felízgatott lelkiállapotot, a néphanulatot, nézze a nehéz gazdasági helyzetet és ne feszítse túl a húrt olyan dolgokban, amit a rideg jog és törvényes követelődzés területére átvive úgy sem lehet ma megoldani, de amit meg fog oldani a lelkek lehiggadása, a törvényes jogrend megerősödése, főképen pedig az ellenértékre és viszonzásra nem tekintő, csak Istenre néző, Krisztus parancsát követő lelkipásztori, lelkigondozói munka, aminek nyomán ki fog alakulni híveink lelkében az a józan belátás is, hogy

a jó lelkipunkást jól kell megfizetni, de érdemes is megfizetni, mert annak a munkája nemhogy minden pénzt megér, de annak a munkáját semmi pénzzel nem lehet megfizetni, kellően viszonzni és jutalmazni.

Ne felejtjük el mi lelkipásztorok, hogy mi nem pénzért szolgálunk és nem is emberek szolgálai vagyunk. Mi szolgálunk Istennek, mennyei gazdáknak, aki minket, bűnös embereket, a legszebb szolgálat kiváltságában részesített. Szolgálunk Krisztusnak, a mi Urunknak, aki minket drága vére árán a bűnből és kárhozatból kimentett és megváltott, hogy mi az ő zsengei, felláadásának és életének tanubizonyosságai legyünk. Embereknek azért és annyiban szolgálunk, mert ők Istennek gyermekei, Krisztusnak megváltottai. Fizetést, pénzt, terményt csak azért kérünk és fogadunk el, hogy a világ dolgaiba való elegyedés nélkül szolgálhassuk Isten országát, halhatatlan lelkeknek Istennel való közösségét.

Én úgy érzem, hogy a fentiekben nem csak a magam egyéni felfogását fejeztem ki, hanem sokakét, sőt a mai egyházi közvéleményt. Ez a közvélemény ma mind hangosabban, erőteljesebben követeli a lélektől, felelősségérzettől, Krisztus szerelmétől hajtott önkéntes, mindenre és mindenkire kiterjedő lelki munkát és a Lélek egyházában egyedül ennek a munkának a létjogosultságát ismeri el. Aki tehát még ma is a hivatalnoki felfogás merevségében él: aki még ma is azt hiszi, hogy az előírt és kényszerű lelkészi funkciókon kívül a reábizott nyájnak eggyébbel nem tartozik: aki még ma is azt várja, hogy egyházi szolgálmányokat ki lehet lesz kényszeríteni másképp, mint lelki eszközökkel: az az idők jelei által megintve vagy szakítson a hagyomány alapján még tiszteletreméltónak is mondható, de ennek dacára is téves felfogásával, vagy pedig adja át a helyét olyanoknak, egyelőre pedig vegye segítségül olyanok munkáját, akiket a Lélek hajt és kényszerít, hogy hirdessék az evangéliumot minden népnek és ágazatnak, mert meghallották az erre vonatkozó isteni parancsot és megérezték a lelkek éhségét, végül pedig meg vannak győződve arról, hogy az evangélium ma is Istennek hatalma minden benne hívőnek üdvösségére, a kívánságunkban meglevő boldogabb újesztendő valósággá tételére. Ilyen minden szolgálatra kész evangélizáló lelkészek, hála Istennek egyházkerületünkben is szép számmal vannak.

Megújuló egyházi életünknek ezek a fenti követelményei vannak lefektetve egyházkerületi közgyűlésünknek a püspöki jelentésre dr. Horváth Zoltán indítványára hozott, továbbá a missziói jelentésre a missziói bizottság javaslata alapján hozott határozataiban. A minden lelkészi hivatalhoz rövid időn belül megérkező kivonatos egyházkerületi jegyzőkönyvben mindenki figyelmesen olvassa el ezeket a határozatokat, mert azoknak a teljesítését, végrehajtását az egyházlátogató küldöttségek, azután az egyházmegyék, végül az egyházkerület közgyűlése fogja számonkérni.

Dr. Enyedy Andor

— **Miskolcon január 7-én** volt a három hónapra tervezett hetenkénti presbiteri értekezletek megnyitása. Az értekezleten résztvettek a diósgyőr-vasgyári és hejőcsabai presbiterek is. Az értekezletet Gálffy Imre a miskolci egyházközség főgondnoka nyitotta meg. Az értekezletek minden hétfőn, huszvéig tartanak.

— **A sárospataki lelkészek testvéri közössége** december 9. óta minden hétfőn este 7 órakor tartja összejövetelét. Először lgetanulmányozás folyik a János írása szerint való szent evangélium alapján, melyet a részt-

vevők felváltva vezetnek. Utána imaközösségben tárulnak fel a lelkek Isten előtt, majd az időszerű gyülekezeti és egyházi kérdések megbeszélése teszi gazdagon áldottakká ezeket az Istentől adott alkalmakat.

— **Az „Uj Ember“** katolikus hetilap Miskolcon, Sátoraljaújhelyben és Sárospatakon irodalmi estet rendezett nagy érdeklődés mellett. Előadást tartottak: Péntes Bálduin, Mihelics Vid, Rónay György és Saád Béla. A sárospataki előadáson a Főiskola igazgatója és a tanári kar több tagja is megjelent.

Megnyílt a pataki Szabadművelődési Akadémia

Az új esztendőben új intézménnyel gazdagodott az öreg Főiskola: január 7-én megnyitotta első téli tanfolyamát a Sárospataki Szabadművelődési Akadémia. Az intézet célja, hogy a szabadművelődésnek — első renden falusi népünk művelődésének és kultúrális életének — számára munkatársakat neveljen.

Minden figyelmes szemlélő észreveheti, hogy kultúrpolitikánkban jelentős változások történnék. Azelőtt közoktatásunk tengelyében a középiskola — s ennek a legdominánsabb típusa, a gimnázium — állott, mely *elsősorban értelmiségi pályákra nevelt s a szellemi foglalkozásuk szükségleteit elégítette ki*. Azonban középiskoláink munkája (s még inkább felső oktatásunk) népünknek csak egy egész kis töredékét ölelte fel: a széles tömegek pedig megmaradtak a népiskola színvonalán.

A mai élet azonban olyan minőségi követelményeket támaszt népünk egészével szemben, melyek nem engedik, hogy megálljunk a népiskola, sőt még a tervezett nyolc osztályos általános iskola színvonalán sem. E követelmények hatása alatt a munkásság és parasztság körében élénk művelődési vágy ébredt, melynek nem a szellemi pályákat megnyitó diploma, vagy bizonyítvány szerzés a célja, hanem tájékozódás a reájuk váró társadalmi, gazdasági és kultúrális feladatok között. *A földosztás után el kell immár következnie a szellemi javak felosztásának is: népünk az egyetemes magyar kultúra részese akar lenni.*

Nyilvánvaló, hogy ezeket az igényeket a megszabott életkorhoz kötött és sajátos célkitűzésekhez igazodó középiskola nem tudja kielégíteni: itt többnyire idősebb s munkában élő emberek művelődését kell elősegíteni. A feladatot csak a mindenkori szükségletekhez alkalmazkodó *s z a b a d i s k o l á k* vállalhatják.

A főntvázolt folyamatot Főiskolánk idejében fölismerte és már jó másfél évtizeddel ezelőtt — a legtöbb hasonló kezdeményezést megelőzve — megindította a faluszemiuáriumi munkát, illetve népfőiskolát szervezett. E munkáink eredményét nemcsak abban a száz, meg száz fiatal magyar parasztemberben láthatjuk, akik *életüknek talán legmélyebbre ható indításait nyerték a pataki Népfőiskolán*, hanem a tapasztalatoknak abban a bőséges halmozában is, amit e munkaterületen működő pedagógusaink szereztek a népi művelődés sajátos problémáit illetően.

Mert nyilvánvaló, hogy itt sajátos feladatokkal állunk szemben. Parasztságunkat fel kell készítenünk korszerű feladataikra, de úgy, hogy régi, őseredeti műveltségének igazi értékei is megmaradjanak. Abba az új paraszti életformába, amit gazdasági téren földosztás, gépesítés, szövetkezetek hívnak létre, politikai téren pedig a demokrácia jelszava fémjelez, a magyar nép szellemének és éthosszának legjobb értékeit kell átmentenünk és új, minden eddiginél gazdagabb virágzásra segítenünk. Aki tehát ez új paraszti életforma kialakulásánál akár a szabadiskolák munkamezején, akár más téren munkálkodni akar, annak egyfelől ismernie kell azokat a gazdasági, társadalmi, stb. feladatokat, melyeket a mai idők támasztanak népünkkel szemben, de másrészt mélyen át kell itatódnia a népi kultúra szellemével, hogy e feladatokat a magyar nép lelki alkátának megfelelően tudja megoldáshoz segíteni.

Főiskolánk e munkákban szerzett tapasztalatait akarta közkinccsé tenni, illetve e munka problémáit akarta még tovább földeríteni, midőn — Szabó Zoltán teológiai professzor tervezete alapján — a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium szabadművelődési ügyosztályának javaslatot tett arra, hogy Főiskolánk kebelén belül, a minisztérium támogatásával, egy Szabadművelődési Akadémia szerveztessék. A fentiekből következik, hogy *ez az intézmény egyben kutatóintézet és pedagógium: a szabadművelődés munkásainak nevelő szemináriuma.*

A szabadművelődés terén általában kétféle réteg működött: a multban e munka nagy részét a falusi tanítótság végezte, mellettük azonban egyre jelentősebb számmal tüntek fel azok a kétféle parasztemberek, akiket tehetségük, gyakran igen értékes magukszerzete műveltségük és népük iránti felelősségérzetük e társadalmi nevelőmunka szolgálatába állított. Akadémiánk mindkét réteg továbbképzését akarja szolgálni s ezért munkatervébe évente

két tanfolyamot állított: a téli tanfolyam — mely most nyílt meg — első sorban a télen jobban ráérő paraszti embereket hivatgatja, a nyári tanfolyam pedig a szabadművelődési munkában résztvevő tanítóság és tisztviselők továbbképzését van hivatva szolgálni.

Igy hát január 7-ikére újból „csizmás diákok“ érkeztek az öreg Alma Mater falai közé: parasztemberek a Dunántúlról, Békésből, Pest környékéről, Gömörből — és természetesen a legnagyobb számmal Sárospatak szűkebb vonzásterületéről, egyházmegyénkbeli. Ez a téli tanfolyam három hónapig tart; tantervében magyarságtudományi, lélektani, pedagógiai, módszertani előadások, irodalomtörténet, művészettörténet, magyar népi zene, történelem, társadalomtudomány szerepelnek s aztán speciálkollégiumok, mint pl. szabadiskolák szervezése és vezetése, népi játék, népi tánc, népi színjátás, kórusvezetés, szövetkezetek szervezése stb. És azonfelül rengeteg gyakorlat: az Akadémia módot nyújt növendékeinek, hogy Népfőiskolákon, mint szabadiskolán, előadókként fellépjenek, a gimnázium Népi Játékegyüttésének munkájában részt vegyenek stb. Akadémiánk kitűnő tudósokat is felkért előadóknak, hogy így a felvetődő problémáknak valóban mélyére hatolhassunk. Az Akadémia Internátusa a Rákóczi Várban van elhelyezve, az előadások nagy része azonban a Főiskolán folyik.

Akadémiánk egyelőre az első ilyenmű intézet az országban. S nem véletlen, hogy ez az intézmény épp egy református Főiskola kezdeményezésére alakult meg: *Főiskolánk ezzel a régi tradíció szellemében jár el, mely a protestantizmust a néppel, a népi művelődéssel mindig oly szoros kapcsolatban tartotta.*

Rácz István

Nagy Ernő

Zemplén vármegye főispánja január hó 9-én Sátoraljaujhelyben elhunyt. Mi a keleti végen lakók: zempléniak, ungiak, beregiek, jól magyarul érzők, magyarul gondolkozók és a magyarságért küzdők megindulva és lelkünkben megrendülve jelentjük, hogy: *Leesett a mi fejünknek koronája.* A magyar megmaradásért olyan lélekkel küzdött életében (76 évet élt), hogy csak az Irás e szavaival fejezhetjük ki veszteségünk nagyságát. A beregmegyei jándi református lelkipásztor, Nagy Sámuel, a volt negyvennyolcas kapitány fia a bölcsőtől hozta magával szenvedő magyar népe szeretetét s hivatalos állásaiban, beregi főszolgabírósága, majd alispánsága idejében földi ártó hatalmasságok ellen kellett szakadatlanul küzdenie. Kuruc volt, az is maradt. Leszorították még hivatalos állásából is. Szerető népe a parlamentbe küldte. A hatalom onnan is kinézte. Devész idején, világoösszeomlaskor magányából elő kellett venni, oda kellett állítani az ügyek vezetésére. Népe atyja lett a környékén. A halál is a főispáni széken, a vártán találta. Nem lehetett pihennie. Harcolva halt meg. A pataki főiskola udvaráról temették el január 12-én. Darányi Lajos lelkipásztor hirdette fölötte Isten ígését. Azt mondotta, hogy Istenünk illusztrálta a Nagy Ernő életével az I. Kor. 16: 13—14. verseit: „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legye-

tek férfiak, legyetek erősek! Minden dolgok szeretetben menjen végbe!“ Valamennyi politikai párt hódolatát, tiszteletét fejezte ki szónokaival a Nagy Ernő koporsójánál és künn a temetőben ázott, nyitott sírjánál. Legyen áldott a törhetetlen magyar, a jellemében és életfolytatásában hívó református és hű pataki diák emlékezete.

Dr. Salacz Tibor

Január hó 8-án hirtelen elhunyt Sárospatakon dr. Salacz Tibor, főiskolánkon dr. Jakó János főiskolai orvos helyettesítője. Csordultig tele szívvel szerette drága övét és ezzel a szeretettel gondozta Jakó János háborús szolgálata és orosz fogsága óta pataki diákjainkat is. Önfeláldozó munkáját megköszönjük. Szeretreméltó egyénisége emlékeztet szívünkbe zárjuk.

— **Január 14-én kedden** ismét megtartja Miskolcon az egyházkerületünk lelkesí munkaközössége összejövetelét. Ige-tanulmányukban a Galáciabeliekhez írt levél 2. része következik. Szeretettel hívnak és várnak minden lelkipásztort. Februári találkozójukat 3 napos lelkesí evangélicáció alkalmának szánják február 11—13-án. Szolgálatok végzésére evangélicáló lelkipásztorokat hívnak meg. Érdeklődők minél előbb jelentkezzenek az egyházkerület missziói lelkészénél a püspöki hivatal címén.

Előfizetési felhívás.

A Sárospataki Református Lapok kifejezetten gyülekezeti lap kíván lenni mostantól fogva. Így terveli el közleményeit. Így számítja ki az előfizetési díjat, feltételezve az előfizetők és lapmegrendelők százeit, akiknek felsorakozása teheti a lapot olcsóvá, sőt bizonyos szám esetén egyre olcsóbbá. Szeretettel kérjük azért a lelkész-, tanító- és presbiter testvéreket, hogy lapunk megrendelését vegyék munkába a gyülekezetekben. Segítésük nélkül tervünket nem tudjuk megvalósítani, célunkat nem tudjuk elérni. A lap egyelőre havonként kétszer jelenik meg. A szükséglet mutatja meg, hogy többször is megjelenjünk. Mi a munkát nem fogjuk sajnálni. Egyes szám ára: 1 forint. Csekkszámunk: 42.814. Csekkszámra tulajdonos a Sárospataki Református Főiskola Pénztára.

HIREK

— **Sárospatakon is február 10-én kezdődik a tanítás.** A nagymérvű tüzelőanyaghiány miatt a sárospataki teológián és gimnáziumban csak február 10-én kezdődik a tanítás. Minden remény meg van rá, hogy februárra a már megrendelt és kiutalt tüzelőanyag megérkezik és zavartalanul megkezdődnek az előadások. **A tanítóképző intézetben nincs vakációhosszabbítás, a tanítás az eredeti intézkedésnek megfelelően január 20-án megkezdődik.**

— **Új főiskolai közigazgató.** A sárospataki főiskola közigazgatói tisztében fontos változás történt. A közigazgatói tisztet elválasztották a theol. akadémiai, illetve gimnáziumi igazgatói tiszttől és munkakörtől s egy személyre ruházták, akinek úgy is bőséges munkája lesz a mostani nagy tanügyi átalakulás idején, főleg pedig a főiskola körében kialakuló új iskolatípusok megszervezésével kapcsolatban. Új közigazgatóvá a tanári testületet *dr. Urbán Barnabást* választották meg, akinek megválasztását az egyházkerületi közgyűlés örömmel vette tudomásul. Prorektor lesz a jelen iskolai évvel kezdődő kétévi cikluson a volt akadémiai és közigazgató, *dr. Újszász Kálmán* theológiai akadémiai rendes tanár.

— **A főiskolai gazdasági választmány új kültagjaiul** az egyházkerületi közgyűlés *dr. Trócsányi Józsefet, dr. Papp Károlyt és Pongrácz Sámuel*t választotta meg.

— **Petró László** egyhangúan megválasztott tályai lelképásztort január 5-én iktatták be állásába. A beiktatást *Janka Péter* esperes végezte.

— **Bíró Sándor** az Egyetemes Egyház-tanács menekültügyi osztályának vezetője visszaérkezett Svájcból. Megbízataása anyaszentegyházunknak a külföldi egyházakkal való kapcsolatai elmélyítésére irányult.

— **Dr. Nagy Barna** theol. tanár, megbízott theol. akad. igazgató december végén elutazott a Genf melletti Chateau de Bosseyben 1947. január 5–9-ig tartandó ökumenikus tanulmányi hétre. Ennek rendkívül érdekes témája: *A Biblia szociális és politikai üzenetének tekintélye és jelentősége a jelenkor számára.* Kérdéskörök: 1. A Szentírás és az egyház mai bizonyágtétele. 2. A két Testamentom. 3. Az exegézis, bibliai teológia, rendszeres teológia és igehirdetés kapcsolatai (egymáshoz való viszonya). 4. Az egyház felelőssége a világért a Biblia szerint. 5. A Biblia szociális és gazdasági üzenete a jelenkor számára. Hazaérkezése után lapunkban hirt adunk a theológiai tanulmányi hétről.

— **A főiskola új könyvtárosa,** *Czeglé Imre*, volt józsefmajori missziói lelkész megkezdte Sárospatakon működését. A józsefmajori missziói lelkészi állás betöltésére kerül. *Czeglé Imre* főiskolai könyvtárosi tájékozódása után könyvtárosi tanfolyamra megy nagy országos könyvtárakba. A főkönyvtárosi tiszttét továbbra is a páratlan munkabírási, kiváló szakember *dr. Gulyás József* nyug. tanár, egyetemi magántanár tölti be.

**Műkedvelői előadásokra
szindarabok, zeneművek
a Pataki Diák Céh boltban kaphatók!**

— **A sárospataki körzeti lelkipásztorok testvéri közössége** a pataki és környékbeli lelkipásztorokat gyűjti össze találkozóra minden hónap első keddjén. A Bibliatanulmányozás alapja Habakuk próféta könyve. Az imaközösségben a hálaadás, bűnbánat és könyörgés szava száll Isten felé. A külföldi theológiai irodalom legújabb és legértékesebb termékei közül E. Thurneysen Lelkigondozástan-i nagy művét folytatatólagosan ismertette dr. Nagy Barna, dr. Szabó Zoltán és dr. Harsányi László.

A miskolci egyházközségben január 6-án leánynevelőiskola kezdődött. A tanfolyam három hétig tart.

— **Uj főiskolai tápintézet felügyelő.** A tiszáninneri egyházkerület közgyűlése a főiskolai tápintézet felügyelőjéül, amely állást olyan egyetemes jelentőségűnek tart, hogy a személy megválasztását magának tartotta fenn, az 1946—47, 1951/52. évi ciklusra a tanári testület ajánlatára *Ablonczy György* főiskolai tanárt választotta meg. *Ablonczy György* a háború folyamán, mint gazdasági tiszt szerzett értékes tapasztalatokat. Örömmel látjuk, hogy ezeket nagy odaadással használja fel a főiskolai tápintézet vezetésében.

— **A Sárospataki Szabadművelődési Akadémia** téli tanfolyamára még lehet jelentkezni.

HIVATALOS RÉSZ

Az Egyetemes Egyháztanács Újjáépítési Osztálya által adományozott üveg szállítás megkezdődött. Hamarosan várható, hogy a tiszáninneri egyházkerület egyházközségei által igényelt üvegmennyiség is megérkezik a püspöki hivatalba. Érkezés után híradással leszünk.

Az Egyetemes Konvent a következő lelkészek elveszett oklevelét érvénytelenítette és újak kiállítására engedélyt adott: Istók Miklós igrici, Kájel Endre balatonendrédi, Szendrey Károly poroszlói lelkipásztor, Zsigó Menyhért tarpai vallásoktató lelkész.

Pataki Diákszüllök! Gyülekezeti Munkások!

Minden közérdekű kérdésekkel forduljatok a Sárospataki Református Lapokhoz

A lakosságcsere egyezmény következményeiből az anyaszentegyháznak is vállalnia kell a maga részét. Ezért újólág felhívjuk Lelkésztestvéreinket, hogy az áttelepítendőkhelyezése érdekében vegyék számba melyik egyházközség mit tudna tenni, tud-e lakást, földet, munkát, ételmezt biztosítani, vagy legalább átmenetileg szállást adni. Az adatokat a püspöki hivatalba kell bejelenteni.

A Kerületi Értesítő decemberi számában közöltük, hogy a megüresedett egyházkerületi tisztségekre a kerületi gyűlés elrendelte a szavazást. A szavazatok beadásának határideje: jan. 15.

1946. november 27-i egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvét rövidített (kivonatos) formában kinyomatjuk és minden lelkészi hivatalhoz megküldjük. Az árát annakidején, az egyházlátogató bizottság fogja beszedni.

Az 1947. évi vizsgálatra kitűzött I. lelkészsképesítési vizsgai tétel: 1. *Prédikáció* irandó Ezékiel 34, 10—16. alapján. 2. *Öszövségi theológiából*: Néhum proféciajának exegézise. 3. *Újszövségi theológiából*: János első levelének a magyarázata. 4. *Rendszeres theológiából*: Eleveelrendelés és gondviselés, Sárospatak, 1947. január 6. *Dr. Enyedy Andor* püspök, *dr. Mátyás Ernő* teol. akad. igazgató h.

Csereajánlat. Állomás: Hosszúpályi, Debrecen-től 18 km. Vasútállomás, villany, doktor, gyógyszerár helyben. Javadalom: 33 kat. hold prima szántó, (7 kat. hold jó lucernás, cukorrépából 5 q cukrot kaptunk, az idén dohány is lesz), 43 q termény, 850 Ft készpénz, 70 q hasábfá és stóla, évi: 2500—3000 forint. Az államtól 2 családi pótlékkal együtt havi 332 fr-ot kapok. — Az ajánlatokat kérem: *Nagy Márton* lelkipásztor címére küldeni.

Minden hirdetést,

állást, munkát, cserét a legsikeresebben lebonyolíthat a Sárospataki Református Lapok útján

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap (Egyelőre havonta kétszer jelenik meg)

Felölös szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjesztő: a Pataki Diák Céh lap és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: **Csehi Lajos**, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

2. szám

1947. február 1

Felvidéki

magyar véreinkről mi nem hallgathatunk. Nekünk írunk kell. Beszéd ugyan már nem fejezheti ki az ő szenvedéseiket. Ha a legteljesebb jogegyenlőség helyzetében, sőt dús gazdagságban és virágzó jólétben élnének is Szlovákiában, még akkor is szentséges és elszakíthatatlan kötelékekkel volnának ők a közbeeső országhatár dacára hozzánk kötve. A magyarságuk által. A nyelv, a nemzeti, művelődésbeli, történeti kapes, a lelki-közösség ide kötné őket. Magyarokká Isten teremtette őket. Nyelvüket az ő kegyelme adta. Történetüket az Ő keze formálta. Csekély ezer esztendőn keresztül Isten tartotta őket a magyar állam keretei közt. S ha most politikailag ismét új országhatárokat állapítottak meg, a mi véreink úgy hozzánk tartoznak, mint fához az ágak, kézhez az újjak, törzshöz a tagok.

Nem tanácsos Istentől rendelt adottságok ellen dolgozni. Amit ma Szlovákia csinál, dacára a magyar politika vonalvezetésének, amely mindent megtett, szerintünk még tulságosan is előzékenyen, a jó szomszédi viszony kialakítására, szomorúan versenyez azzal, amit a náci bestialitás néven bélyegzett meg az egész világ és amely ellen az emberiség nevében fel kellett

Dr. Enyedy Andor:

MAGYAR FARSANG

Ez a gyönyörű, havas tél régi farsangok képét idézi az ember emlékezetébe. Gyermekkorom kalendáriumaiban a január hónap fejléce szánkán utazó, víg társaságot ábrázolt. Jelezte ez a kép, hogy a január nemcsak a tűzhely melletti megmelegedéseknek, hanem az emberi összelepedésnek is alkalmas ideje. A február hónap fejlécén meg lakodalmi táncosjelenet volt. A tavasszal ébredt, nyáron megérett szerelem ilyenkor fordult menyegzőre. Ilyenkor volt tele a kamra sertésölések maradványaival és ilyenkor volt idő a mulatozásra. A régi emberek pedig mindent a maga idején szerettek csinálni: nem úgy össze-vissza, mint a maiak.

Most bizony csak a havas tél s az emlék van a magyar farsangból. Van ugyan ma is mulatozási vágy, táncszenvély, sokak szerint egész az örületig: de ez nem barátkozás és nem jókedv, mint a régi farsangolás volt, hanem mámor kergetés a társadalmi átváltás kemény megpróbáltatásai között.

Van azonban magyar farsang is. Mégpedig olyan igazi, amiben Isten is örömet lel. Az, hogy mind többen kezdenek felfelé nézni, mert beleuntak, belefáradtak, talán egy kicsit beleutálkodtak is abba, amit itt lent, maguk körül látnak és beleegyeződtek abba, hogy amíg lélekben magasabbra nem emelkedünk, amíg Istenhez közelebb nem jutunk, addig azt sem láthatjuk tisztán, igaz valóságában, ami körülöttünk van. Az a magyar farsang, hogy kezdenek emberek magukba szállni és észre venni, hogy amint a lelkük titkos szentélyébe betört a világ, belopódzott a Sátán, a romlottság, az önzés, irigység, gyűlölködés kis látókörűsége: úgy onnan, a lelkük mélyéről kell elindulni valami jónak, valami szebbnek, valami igazabbnak, ha azt akarják, hogy érdemes legyen élni ezen a vilá-

támadni. Szlovákia ma az embertelen át- és széttelepítéssel a magyar fa élő ágait vagdalja, a magyar kéz újjait metszi le és a magyar törzs tagjait fűrészeli le, élő fákat szaggat ki gyökereitől. Szlovákiában ma háttorzongató kegyellenséggel magyarírtás folyik. Nemesak azt hozzuk fel, hogy milyen messze vagyunk a ma történetét vezető nagy, fé-

nyes személyiségek által beígért helyzettől, a félelemmentes élettől. Ebben a tekintetben mi nem akarnánk különbséget látni a keleti és a nyugati demokrácia közt. Mind a kettő ígérte az új, megnyugtatóbb, szabadabb életformát. Tehát ideje, hogy közbelépjenek és ne engedjék visszafordítani a történet kerekét a

gon. Az a magyar farsang, hogy sok kéz kezd kinyulni Istennek nemcsak a gondviselő, megtartó és szabadító keze, hanem újjászülő és üdvözítő kegyelme után is. Az a magyar farsang, hogy a nagy megújulásban, új életformánk felépítésében kezdünk szerepet adni, sőt kezdjük a fő szerepet adni Jézus Krisztusnak, az élet és üdvösség örök fejedelmének.

S ez a magyar farsang szebb, mint a régi farsangok voltak. Ehhez nem cigány húzza a talp alá valót, hanem angyalok éneklék a megváltás himnuszát. Ezen a lelki farsangon nem a kéményen kifőzött magyar vagyonok pusztulnak el, hanem az ó-ember hal meg. Az az ó-ember, amely Istentől eltérített, Krisztus követésében megállított és mindenestől fogva lejtőre, pusztulásba vitt. Ennek a lelki farsangolásnak nem lakodalmak az alkalmi, hanem a lélek boldog reátalálása a mennyei vőlegényre, Krisztusra s felolvadás az ő boldogító szerelmében. Ezért a lelki farsangért érdemes böjtölni, nélkülözést, háborgatást szenvedni: mert erre a farsangra a mennyei boldogság, a Bárány mennyegzőjén való részvétel következik.

Hogy néztük gyermekkorunkban a pántlikás bottal, fehér kendőkkel ékesített vőfelyeket, hívogatókat, mikor a havas utcán bandukolva befértek egy-egy házba, hogy megtiszteljék a háznépet és meghívják a lakodalomba. Oh, ti, akik Krisztusban már Isten cselédei vagytok, hívogassátok a népet, a kenyeréért küszködő, de bűneivel még nagyobb birkózásban levő népet, hogy jöjjön Krisztushoz, mert Krisztus érte jött. Érte jött, hogy őt új néppé, a csodálatos megtartás népévé tegye s neki új életet adjon.

Imádkozunk és dolgozzunk a magyar lelki farsangért, a magyar lélek Istenre találásáért, Krisztusban való összefogásáért és megelevenedéséért. Mert ha ez a farsang eljön, akkor nem kell szép emlékekért a multba menekülni: hanem csak nézni a jövő felé s reménységgel, boldog látások között várni a lelkekbe vetett drága igemagvak kikelését. A jobb kort, amely azért lesz jobb, mert benne mindig jobban Krisztus hatalma alá kerül az emberi lélek, az emberi élet.

nemzeti elfogultság, állandó gyűlölködés, bosszú és engesztelhetetlen szembenállás irányába. A Kárpátok karéjában, a Duna-medencében éljenek egymást megértő népek önző, alacsony sovínizmus és idejétmúlt imperializmus nélkül.

Magyarok milliói vagyunk itt a magyar állam keretében az ilyen szlovákokénál (az elfogult fasisztákra gondolunk!) tisztultabb felfogással, előrehaladottabb gondolkodásmóddal és számbelileg is imponáló túlsúllyal s megrendülve látjuk az eltemetettnek hitt, megfertőzött szellem fellobbanását. Mi testvéri szavunkat felemeljük a mi véreink mellett. Ne feszítsék túl a hárt. Nekünk védő karunkat is ki kell nyújtanunk feléjük, sőt meg is kell haltnunk

érettük, ha az ő életük ezt kívánja. Ezt minden magyar: munkás, paraszt, értelmiségi egyenlően vallja.

De nem is az befolyásol minket, amiket az emberi szellem kiváló képviselői hirdetnek. A nagy emberi és európai megújodásnak gyökereit mélyebbre ássuk. Az igazi helyreállítódás a történet Úrához, Istenhez való fordulásban van. Istené a föld s annak egész teljessége. Övé minden ország. Szlovákia és Csonkamagyarország is az övé.

Legyen vége már a pogányságnak a népek és az egyes államok egymáshoz való viszonyában. Jövel Uram Jézus Krisztus! Szabadítsd meg a népeket a durva önzéstől a nyers hatalmi vágytól. Tedd testvérekké őket! Jövel Uram hamar!

Dr. Marton János

A mi Bibliánk

A Biblia minden református ember számára szent könyv. Maga a névgörög eredetű. Alapformája *biblosz*. *Biblion*-nak nevezték a beírt papirusztekercset. Ennek a szónak a többesszáma a *Biblia*-név, jelentése könyvtekercsek, könyvek.

A Bibliában valóban több könyv van; 39 az Ótestámentomban (Testámentom végrendeletet jelent), 27 az Újtestámentomban, összesen 66. Középső könyv: az Ótestámentomban a Példabeszédek könyve, az Újtestámentomban a II. Thesszalónikai levél; az egész Bibliában Mikeás és Náhum próféciája. Középső fejezet: az Ótestámentomban s Jób könyvének 29. fejezete, az Újtestámentomban a Római levél 13–14. fejezete; az egész Bibliában a 117. Zsoltár. Középső vers: az Ótestámentomban a II. Krónika 20:17., az Újtestámentomban az Ap. Cselekedete 17:17.; az egész Bibliában a 118. Zsoltár 8. verse. Legkisebb vers: az Ótestámentomban az I. Krónika 1:25., az Újtestámentomban János ev. 11:35., mely egyúttal az egész Biblia legrovidebb verse. A fejezetek száma: az Ótestámentomban 929, az Újtestámentomban 260, összesen 1189. A versek száma: az Ótestámentomban 23.214, az Újtestámentomban 7.959.

Az első Bibliát a nyomtatás feltalálója Gutenberg nyomtatta ki az 1450–1455. években, Mainzban. Az Ótestámentomnak fejezetekre történt felosztását egy Hugó nevű kardinális végezte el a XIII. század közepén. A vers szerinti felosztás pedig egy Náthán nevű rabbitól származik. Ezt a felosztást az egész Bibliára Stephens Róbert francia nyomdász alkalmazta 1555-ben. **Dr. Zs. J.**

Református népünkért

sok gondolat indult már el Sárospatakról. Sok intézmény létesült, amelyekben magyar népünk fiai a lélek kardjával harcolnak a jobb jövőért. Ime most ezek közül bemutatunk hármat. A munkaműhelyek vezetőit szólaltatjuk meg az alábbi sorokban:

1 **A Szabadművelődési Akadémia** — hallgatjuk Rűcz István igazgató szavait — január 8-án nyitotta meg első téli tanfolyamát. A tanfolyamnak jelenleg 14 hallgatója van, nagyobb részt földműves emberek. A tanfolyam célja a *szabadművelődés számára munkások nevelése*, elméleti és gyakorlati eligazítás a szabadművelődés kérdéseiben. Már most felhívjuk az érdeklődők figyelmét arra, hogy az Akadémiának lesz egy *nyári, kéthónapos tanfolyama is*, elsősorban olyan *szellemi foglalkozásuk* részére, akik erre csak a nyári szünetben tudnak időt szakítani. Az ügy iránt érdeklődőknek készségesen megküldjük az Akadémia tájékoztatóját s minden ezzel kapcsolatos kérdésre felvilágosítással szolgálunk.

2 **A Tompa Mihály-internátus** — mondja *Ruszkay András* — az öreg Főiskolának korszerint legfiatalabb, de szellemében és hagyományaiban magával a főiskolával egyidős gyermeke. Korábban, a születésében nagy szerepet játszó Országos Népi és Családvédelmi Alap nevét viselte, de miután az ONCSA mint intézmény megszűnt, a Főiskola igazgatótanácsa az internátust egyik leghíresebb pataki diákunkról, *Tompa Mihály*-ról nevezte el. Mint 400 éven át a Főiskola, most ez az internátus is gyökereit a mélybe ereszti és onnan hozza fel anyagát a felszínre, ahonnan nemzeti életünkbe egyedül jöhet a felrisszülés: *a nép legmélyebb rétegeiből*. Ez a legujabb, de modernnek mégsem nevezhető internátus szenvedte a legsúlyosabb háborús károkat. Berendezése *csaknem teljesen* tönkre ment. A használhatóvá tétele nagy áldozatot és sok munkát igényelt. Minden lehetőséget megragadunk, hogy mielőbb rendbe jöjjünk s a korszerűtlenül megépített internátust *minden kívánalmat* kielégítővé tegyük.

3 **A parasztdolgozók gimnáziuma** — amint *Palumb Gyula*, az új intézmény irányítója elmondja — *Cigándon* nyitotta meg elsőnek kapuit a paraszt dolgozók előtt. Ugyanitt a pataki iskola *partikulájaként* megnyílt a gimnázium V. osztálya is a rendes, tanköteles korú növendékek részére. *Tokajban* is működik ilyen partikula. Összes növendékeink száma a két helyen 55. Nem régen tették a pataki gimnáziumban a *felvételi vizsgát*. A tanárok megállapítása szerint az új gimnazisták *valósággal remekeltek*. Külön tantesületet szerveztünk Cigándon is. Tokajban is a növendékek előkészítésére. A pataki tanári kar állandó *kiszállásokkal, jegyzetkészítéssel* ellenőrzi a munkát. Jövőre *Szerencsen, Abaujszánton, Szikszón, Göncön és Pálháza*n is szeretnénk meggyújtani a kultúra emez új világitó mécseskéit.

Kegyves Jóltevők adományai várják Patakon a fészkeikbe visszatérő pataki diákokat. Az amerikai testvériskolánk a Hope College nagyobb mennyiségű ruhaneműt juttatott hozzánk tanáraink és diákjaink megsegítésére. Messze a tengeren túlról is át sűt hozzánk annak a szeretetnek a melege, melynek parázsát az evangélium tüze táplálja. Testvériskolánkkal való kapcsolataink elmélyítése és a nagylelkű adomány méltó viszonzása most már ötletes pataki diákjainkra fog várni.

A siess, adj, segíts mozgalom sárospataki szervezete nagyarányú akciót indított a hazatérő hadifoglyok, felvidékről kiutasított magyarok, özvegyek, árvák és súlyos fertőző betegségben szenvedő embertársaink megsegítésére. A gyűjtés lebonyolítását önkéntes jelentkezők vállalják.

Szabó Mihály debreceni táblabíró a Bethánia Szövetség rendezésében evangélikáló előadásokat tartott Miskolcon a Kossuth utcai templomban január 5—12-ig. Az előadásokat állandóan népes és lelkes gyülekezet hallgatta. Az előadásoknak összefoglaló címe ez volt: Isten Bárányának kiáltása a keresztről az elveszett világ után.

Közművelődési és világnézeti előadássorozatát ebben az esztendőben is megtartja a főiskola a „Péntek Esték” előadássorozat keretében. Az előadássorozat megtartására a teológia magántanárait is felkérte a főiskola közigazgatója. A téma kapcsolódik az elmúlt esztendei kérdésekhez és a mai ember világméretű vázolja majd fel a hallgatóság előtt.

Legközelebbi számunk február 15-én jelenik meg.

GYÜLEKEZETI ÉLET

Baráti társaságok ige és munkaközösségek alakulásáról érkeznek hozzánk hírek nemcsak egyházkerületünk, hanem az egyetemes egyház minden részéből. A lélek szele áradt meg az elárvult magyar mezők felett. A pataki lelkesítő egyesületes, pásztorok, gimnáziumi és theologiai tanárok, evangéliumi munkások szívesen nyújtják kezüket ezek felé az apró fényparaszak felé. Egyfelől, hogy maguk is melegegjenek, másfelől, hogy szítsák és felgerjesszék a tüzeket. A nehéz közlekedési viszonyok ellenére is, minden meghívást szívesen vállalnak és „szolgatársakról” gondoskodnak.

A szupplikáció intézményét újította fel az elmúlt esztendő sikere után ebben az iskolai évben is a sárospataki főiskola. A „hét szűk esztendő” arra kényszerítette a hajdan dúsgazdag öreg „édesanyát”, hogy gyermekei, földhöz ragadt szegény, de tanulni vágyó fiai részére kéregetni menjen azokhoz, akik számára mindig az „életforrást” jelentették, a magyar falvakhoz. A szupplikáció sok áldást osztó és élményszerző ajándékaira még viszatérünk.

Reform, vagy reformáció? címen nemsokára megjelenik a sárospataki lelkesítő konferencia anyaga, amelyik tartalmazni fogja mindazokat a megnyilatkozásokat, melyek a konferencián elhangzottak. Egyházi életünkben megoldásra váró nagyon fontos és súlyos sorskérdésekre adnak feleletet ezek az előadások.

Mindent megvehet a Pataki Diák Céh boltban!

Munkás gyülekezeteink mindenket megszégyenítő példáját szolgáltatják a lélek megáradásának és az áldozatkészégeknek. Diósgyőrből és Ózdról új reformáció van elindulóban, amelyikben éppen a munkáspártok mutatnak elsősorban példát arra, hogy a régi „pátronusok” és első székbeli „kegyurak” helyett anyagiakban és lelkiekben miként kell az egyházat szolgálni. Az urvacsorázók száma nagyon megnövekedett és a bibliakörök együtteseiben a lélek tusakodik érettünk Istennél, legsúlyosabb kérdéseinkről.

A hegyközi gyülekezetek presbiterei még az ősszel tartott hatalmas seregszemléjükön foglalkoztak az egyház és állam várható alakulásának kérdésével, valamint a felekezeti iskolák sorsával. Kovácsvágás, Radvány, Pálháza, Vily, Vitány, Bózsava, Regmec, Nyiri, Pusztafalu. Telkibánya és a többi községek lelkipásztorai és presbiterei, Isten hatalmas keze alatt megalázkodva tettek fogadást, hogy a templomot és iskolát, őseink hitének és magyar művelődésünknek drága örökségeit minden áldozatok árán is meg akarják tartani.

Műkedvelők útmutatója

I. Cél: Gyönyörködtetve neveljük és nevelve szórakoztassunk.

II. A műsor: Műsorunk értékes, magyar sajátosságainkat érvényesítő és jórészen népi legyen! Útmutatásul két típust mutatunk be: a) Tarka, változatos műsor; b) Egész estét betöltő nagyobb alkotás (szindarab) bemutatása.

a) 1. *Bevezető.* (Ha lehet rigmusokban!) vagy Kodály: Nagyszalontai köszöntő. 2. *Szavaltat.* (Vig: Bajza József: A kislány dala. — Komoly: Ady: Négy-öt magyar összehajol.) 3. *Népdalok, népdal feldolgozások.* (Tájunk, falunk népi daliból (egyszólammal) — Veress: Rábaközi nóták. Ádám: Balaton—somogyi nóták.) 4. *Vigjelenet* vagy egyfelvonásos szindarab (Pl. Móricz Zs.: Mint a mezőnek virágai. — A bároné gulyása. — Tökmag sítb. Tetszés szerint választhatunk.) 5. *Tánc.* (Ha lehet falunk, vidékünk régi párostáncát mutassuk be, az öregek még emlékeznek rá. Műtáncoktól óvakodjunk!) 6. *Népballada,* népi énekes-táncos jelenet. (Pl. Görög Ilona, A halálra táncoltatott lány balladája, Szép Ilona, Leány-legény versengés. Júlia szép leány. Útbaigazítást ad a pataki ref. gimn. Népi-játék együttese) 7. *Énekkar.* Népdal feldolgozások vagy Énekes népballadák. 8. *Vig népballadák.* (Szavaltat) Pl. A makrancos asszony. — A gyáva legény. 9. *Egyfelvonásos szindarab.* (Pl. Tamási Á.: Énekes madár I. felv.) 10. *Kodály:* Felszállott a páva . . . — Közös népdalozás.

b) Egész estét betöltő műsorokra: 1. *Asztalos I.:* A fekete macska (3 felv.) 2. *Darvas J.:* Szakadék (3 felv.) 3. *Gárdonyi G.:* A bor (3 felv.) 4. *Tamási Á.:* Énekes madár, vagy Csalóka szívárvány, vagy Vitézi lélek. 5. *Három mesejáték* együtt. A gyevi törvény. Kevély kerek. Hazulról gyűjtek kend. 6. *Csiki G.:* A nagymama. 7. *Tóth L.:* Májusfa. Dr. Bakos József

ÚJ SZÁNTÁS — ÚJ VETÉS

Lelkipásztorok továbbképző intézetének

tervét pataki teológiai akadémiánk tanárai régóta forgatják. Lelkipásztoraink legjobbjainak is régi igénye pár napos konferenciák helyett *több hetes* együttlét mély szántása és tervszerűbb vetése. Egy évtizeddel ezelőtt körlevél is ment szét egykori tanítványaink olyan csoportjához, akiknek részvételére számítottunk. Az érdeklődés elég élénk volt, a jelentkezésre való ígéret még gyér. A terv azonban élt. 1946. szeptemberében, püspökünk jelenlétében tartott kari értekezleten *határozattá lett*: A továbbképzőt *még ez iskolai évben* meg kell csinálni. Az azóta papírra tett, illetékes helyekre eljuttatott tervezetek, költségvetések azt munkálták, hogy ne kezdetleges, próbálkozás, hanem erős, állandó, lehetőségig felszerelt *intézmény* legyen. Először önkéntes, majd rendszeresen beosztott résztvevőkön át egész egyházkerületnek szeretne szolgálni. Külföldi friss, teológiai irodalom megismerése, otthonról hozott tervek, vázlatok, itt választott témák kidolgozása, szemináriumi munkaközösségek kialakítása egymással és a kar tanáraival, alkalmak az élő hitben és világos teológiai látásban épülésre: Isten segítségével ezekben bontakoznak ki a továbbképző lehetőségei és ígéretei.

Leánynépfőiskolások részére

a sárospataki Református Főiskola az idén is megrendezi *leánynépfőiskolai tanfolyamát*. A tanfolyam február 17-től március 31-ig tart. Elhelyezés külön leánynépfőiskolai internátusban, a Rákóczi-várban. Étkezés a főiskolai tápintézetben. Az oktatás és az internátus ingyenes. Ellátás fejében a következő élelmiszereket kell beszolgáltatni a tápintézetnek: 15 kg. kenyérliszt, 5 kg. fehérliszt, 1,5 kg. zsír, 1,5 kg. cukor, 1,5 kg. só, 1,5 kg. szalonna, 1,5 kg. füstölt-hús, vagy kolbászféle, 1,5 kg. lekvár, 15 db. tojás. A tananyagban szellemi tárgyak, háztartás, gyermeknevelés, konyhatevészet, varró- és kötőtanfolyam, stb. szerepelnek. Jelentkezhet minden 16 évnél idősebb református leány, legkésőbb február 8-ig.

Református fiaink részére

február hó 24-én 10 napos Népfőiskolaszerű tanfolyam kezdődik Miskolcon. 16–30. év közötti fiatal emberek vehetnek részt ezen a tanfolyamon. Tandíja egy fél kg. zsír és 1 kg. liszt. Indokolt esetben ingyen is felvesszünk egynehányat. 30 fiatal embernek lakást, kosztot tudnánk adni, de ha valakinek Miskolcon ismerőse van, inkább annál helyezkedjék el. Jelentkezési hadáridő február 18. Jegyzetfüzetet, tányért, kanalat, szappant, törülközőt és egy pokrócot hozzon mindenki magával. Cím: Püspöki Hivatal, Pálóczy-utca 33. szám.

A Sárospataki Igehirdető február 15-én jelenik meg gazdag tartalommal.

Szerkesztőségünk tagjai a Sárospataki Ref. Lapok régi szerkesztői és munkatársai s azok, akik szeretettel írnak bele. Ezek sorába ezennel szíves érzésekkel hívunk új munkatársakat. Jelenkezzenek egy levelező lapon, de inkább cikkekkel. A gyülekezetek élete kimeríthetetlen anyagot nyújt.

Február 10-én megkezdődik a tanítás a teológián és gimnáziumban is. A *II-ik félévi díjak*: tandíj 60 Ft., betegsegélyző díj 25 Ft., tápintézetű pénzbefizetés 120 Ft., angol-ágazati külön tandíj 30 Ft. *Internátusi díjak*: Kis és Gortvay: 110 Ft., teológiai és ONCSA Tompa Mihály 130 Ft., Humán és Angol 180 Ft. Minden gimnáziumi tanulónak (VIII-osok kivételével) 3 Ft. könyvtári díjat is kell fizetni.

A Tanítóképző Intézet február 3-án fejezi be első félévét. Félévi vakáció nem lesz. Szeptemberben a felvidéki tanítójelöltek közül tízen már nem tudtak visszajönni beiratkozni. Karácsonyra kilencen szöktek haza. Ezek közül hatan még idejében vissza tudtak szökní. Szüleiket elhurcolták. Nincs már otthonuk, többé nem mehetnek haza. Három tanuló nem tért vissza. Sorsuk ismeretlen. Valószínűleg ezeket is elhurcolták.

Még ebben a hónapban megjelenik dr. Mátyás Ernő *theol. professzor könyve, „Péter és Jakab evangélioma” címmel. A könyv ára 5— Ft lesz. Megrendeléseket és előjegyzéseket a Pataki Diák Céh címére is be lehet küldeni.*

Szegfű Gyula, Magyarország moszkvai köv. te távirati tudósítást küldött arról, hogy az orosz tudományos akadémia nagyer-tékű könyvadományban részesítette a magyar tudományos akadémiát.

(1)

Ezt a rovatot azzal nyitjuk, hogy a Kedves Olvasók használják is. A használati kérdés mellé használati utasítást is adunk. Legyen a családnak néhány perce arra minden nap, hogy együtt boruljon le Isten előtt. Mi még azt ajánljuk legjobban, hogy az után az étkezés után legyen ez a néhány perces csendes áhítat, amikor együtt van az egész család. Város helyen az ebéd, falun inkább a vacsora ez az étkezés. Lefolyása lehet a következő: Vegye a család sorba az ismerős zsoltárokat és dicséreteket. Az első felét az éneknek énekelje a család áhítat előtt, a másik felét áhítat után. Ének után legyen ez a fohász: Jövel Szentlélek Uristen, Ámen. Utána a Bibliából olvasson fel valaki. Legjobb felváltva, egyszer az egyik, máskor a másik családtag. Utána fel kell olvasni a néhány soros magyarázatot. Az lenne a kívánatos, ha a lap terjedelme olyan nagy lenne, hogy több lehetne a magyarázat. Utána jön a néhány szavas imádság. Végén megint énekelni kell. Bár meglenne ez mindenütt! Bár csak kevésnek találnánk ezt minél előbb.

Most az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv magyarázatát kezdjük. Nálunk az egyház kérdései vannak előtérben. Nem lehet tovább várni, hogy az Irás alapján meg ne vitatassanak az egyháztagság, egyházszervezet, stb. kérdései. Hajoljunk az Irás felé, ahol Isten az egyház Ura, Maga tanít, Maga irányít. Tőle van a kezdet és Tőle van a Reformáció is.

Hétfő. 1:1—2. Az első könyv a Lukács írása szerint való evangéliom. Theofilus az az ismeretlen előkelő férfiú, aki Krisztusról írat magának, hogy a Lélek minden hívőt megajándékozzon általa. Még az Isten emberei munkáját is meg kell, hogy előzze annak ismerete, hogy mit tett és mit tanított Krisztus. A mi utunk az üdvtörténet útja. Ami mennyben levő és onnan várt Urunk a földön is járt. Ezért érdemes a földön élni!

Atyánk! Lépéseink hadd találják meg Krisztus Urunk lábnyomait, Ámen.

Kedd. 1:3. Jézus Krisztus él! Nagypéntek és nagyszombat után is. Ezt Isten csak az övéinek mutatta meg. De még az övéinek is sok jel kellett ahhoz, hogy ezt elhiggyék. Ez csoda, ez emberileg hihetetlen. 40 nap volt Jézus a pusztában, most is 40 nap szólott az egész igehirdetése lényegéről: az Isten országáról.

Volt már neked összefüggő, napokat lefoglaló odaszánásod?

Krisztusom! Hogy én élhessek, mutasd meg, hogy Te élsz, Ámen.

Szerda. 1:4—5. Legyenek a tanítványok ott, ahová rendeli az Úr. Az embernek vannak rendelt helyei. Aki nincs ott, az elveszett. Keresztyén életet sem lehet élni Szentlélek nélkül, de lelki munkát végezni egyenesen merénylet Lélek nélkül. A vízzel való keresztséggel lesz teljes.

Gyűjtsd össze Atyánk a tiedet, a rendelt helyen az egyházban, Ámen.

Csütörtök. 1:6. Az ember mindig az idő felől érdeklődik. Aztán nem akar várni. Csak azt tartja bizonyosnak, ami most van. Az ember a maga dolgát halogatja, de Istent mindig sürgeti. Aztán az ember nemcsak most, hanem itt, a földön akar mindent biztosítani.

Taníts Atyánk várni és szívünket a magasba emelni, Ámen.

Péntek. 1:7. Isten tudja az időt. Neki megvannak a határidei. Mi attól félünk, hogy Isten elkésik. Ne az időt kutassuk, hanem abban bizzunk, hogy a késni látszó Isten el nem késik. Hagyjuk rá azt, ami az ő dolga.

Mennyei Atyánk! taníts meg a Te időszámításodra. Add, hogy érezzük, hogy a feletünk levő felhőben és az előttünk levő ködön is Te vagy. Jössz. Ámen.

Szombat. 1:8. Az embernek meg van a maga dolga. Azt kell végeznie. Az embernek tanúnak kell lenni. Az egész föld kerekességén tanúsítani kell, hogy Jézus a Krisztus. Ő az emberi élet értelme és Megváltója. Ezt csak a lélek erejével lehet végezni.

Jövel Szentlélek Uristen, hogy minden földi perben szóval és ha kell vérrel a reánk bízott tanúvállomást tegyük, Ámen.

Vasárnap. 1:9. Kétségtelen, hogy a menny valahol, mint hely is meg van. Onnan jött és odament Jézus. Azonban Isten az ég megnyitott ajtaját felhőfüggönnyel takarta el. Nem a szem, hanem a hit érhet el addig.

A felhőkön túlérő hilet adj nekünk Uram, Ne engedd, hogy azt higgyük, hogy van időnk, amikor Te rövidre fogtad az időt és ne engedd, hogy kétségbeessünk, amikor még nem késtünk el. Ámen. (Folytatjuk)

A Köztársaság ünnepe

a kormány helyes intézkedése folytán február 2-án, vasárnap lesz. Hadd emeljük ki, hogy vasárnap lesz, az Isten napján. Ebből az következik reánk, hogy Isten színe elé állítsuk magunkat ezen a napon és az Ő színe elé állítsuk az ifjú magyar Köztársaságot is.

Megköszönjük Istennek, hogy amikor minden zuhánásszerűleg és bennünket porig sújtva, összeomlott, Ő adta nekünk új életformául a minden dolgozó magyart egységbe összefogó demokráciát és annak kiteljesedéséül a Köztársaságot.

Könyörgünk, hogy népünk legyen Isten népe, vezetői legyenek a Mindenható földi szolgálói, hogy Isten jótetszése nyugodjék meg rajtunk és országunk fején, a Köztársaság elnökén. Könyörgünk ez ünnepen: Isten áldd meg a magyart!

A Szabadművelődési Akadémia és a Népfőiskola hallgatói közös ünnepélyen emlékeztek meg a Köztársaság első évfordulójáról.

A Tanítóképző Intézet ifjúsága a díszteremben rendezett ünnepélyén, Tóth Kálmán V. é. tanítójelölt, ifjúsági elnök méltatta a Köztársaság kikiáltásának a jelentőségét.

Nagyszabású estre készül március 1-én a Szovjet—Magyar Művelődési Társaság sárospataki szervezete. A főváros legkiválóbb előadói, írói és művészei látogatnak el Sárospatakra, közöttük Tamási Áron, Boldizsár Iván, Gobbi Hilda és Major Tamás. Ez az est lesz a szép sikerrel dolgozó kultúr-társaság első sárospataki bemutatkozása.

A köziskolai szék dr. Idrányi László sárospataki járási tisztí orvost bízta meg dr. Jakó János helyettesítésével, a dr. Salacz Tibor halálával megüresedett főiskolai orvosi állásban.

Előfizetés $\frac{1}{4}$ évre 5 Ft.
Csekkszám: 42.814. Tulajdonos: Sárospataki Ref. Főiskola Pénztára.

A miskolci tankerületi főigazgatóság élére, dr. Csorba Zoltán miskolci gimnáziumi tanárt, egyházkerületi tanügyi előadót állította a vallás és közoktatásügyi miniszter bizalma. Volt diákjai, tanártársai és az egész tankerület nevelői és szülői társadalma továbbra is a kiváló szakembert, a hívő, evangéliumi életű tanárt és a keménykezü, de pártatlan igazgatót, kívánja Csorba Zoltánban megtalálni.

Új tanárokkal erősödik az iskolai év második felében a pataki tanári kar. Erdélyi László eltávozásával megüresedett menyiségktan-fizika szakos tanszékre Batár Zoltán nagykovácsi tanárt terjesztette fel első helyen a VKM-nek kinevezésre a tanári kar. Erdődi László helyettesítésével Danóczy József nagykovácsi tanárt, néhány vallásóra ellátásával és az ifjúság lelkigondozásának kíségetésével a második félév tartására Román János lelkészt bízta meg a tanári kar és a főiskolai gondnokhelyettes.

Dr. Szabó Lajos lekipásztor „A kétszázharmincéves taktaszadai református egyház” című könyve kiadónvatalunkban is megrendelhető, 4 forintos ára beküldhető előfizetésünkkel együtt is. Kérjük ennek a csekken jelölését.

Kérjük mindazokat, akik lapunkat nem fogadják el, küldjék vissza azt az első számmal együtt postafordultával címünkre. Diák céheseink olyan gyönyörű eredményt értek el az előfizetők toborzásában, hogy lapunk első számából egyetlen példány sem maradt. Következő számunkat már csak azoknak küldjük, akiknek előfizetése február hó 10-ig beérkezik. Akik hallgatnak, azokat úgy vesszük, mint akik süketek maradnak a lélek kiáltó szavára. Diák céheseink a javukra írt tandíjkedvezményt az első félévi tartozásaik törlesztésére is igénybe vehetik. A legtöbb előfizetőt gyűjtő, legélelmesebb pataki diákok nevét legközelebb felsoroljuk.

Minden hónapban egyszer közös megbeszélésre ülnek össze Sárospatak pedagógusai, hogy a demokrácia és a korszerű nevelés alapvető kérdéseit megbeszéljék. A tanfolyamok vezetésével és irányításával dr. Orbán István gimnáziumi tanárt bízta meg a tankerületi főigazgatóság.

Új lekipásztort választott a szilvásváradai gyülekezet Péter József lelkész személyében. Péter József dániai fogságból tért haza az ősi református gyülekezet pásztori székének elfoglalására.

Új emberek kerültek az egyházkerület tanügyi igazgatásának élére. Dr. Enyedy Andor püspök a ker.-i tanügyi előadó helyettesítésével a pataki gimnáziumban Tóth Kálmán miskolci nőnevelőintézeti tanárt, Csorba Zoltán főigazgató pedig a tanulmányi felügyelői tiszttség ellátásával a pataki gimnáziumban Zsupán László miskolci ref. gimn. igazgatót bízta meg.

Dr. Zsiros József *theológiai akadémiai tanár a főiskolai igazgatótanács gyűlésén lemondott gazdasági választmányi elnöki tisztről, amelyet az összeomlás óta annyi odaadással végzett. Az egyházkerületi közgyűlés a lemondást nem fogadta el s megtisztelő formában kérte őt megbízatása további vitelére.*

Országos zsinatunk új ülőszakát május hó 6—8. napjaira tervezik.

Az egyházkerületi tanács tagjai az 1917. évre: *Horváth Elemér* egyházmegyei gondnok, *Dr. Horváth Zoltán* ügyvéd, *Janka Péter* esperes, *Farkas Elek* esperes, *Tóth János* esperes, *Román Ernő* esperes, *dr. Marton János* theológiai akadémiai tanár, *Nádházy Bertalan* egyházkerületi jegyző, *dr. Trócsányi József* nyugalmazott jogtanár, *dr. Tolnay Ferenc* ügyvéd, *dr. Lengyel István* szikszói lelképásztor, *Zsupán László* gimnáziumi igazgató, *Gööz Pál* igazgató tanító, *dr. Szabó Zoltán* theológiai akadémiai tanár, *dr. Idrányi Béla* ügyvéd.

Nőszövetségi vezetői értekezletek vannak Zsindelyné Tüdös Klára országos elnöknő budapesti lakásán az Istenhegyi ut 92. szám alatt. Az első értekeztet január 18-tól február 2-ig volt, résztvettek rajta dr. Enyedy Andorné, Perjéssy Lászné és Szilágyi Istvánné. A következő tanfolyamokra olyanok jelentkezhetnek, akik a nőszövetségi vagy leánymunka iránt érdeklődnek. Egy-egy értekeztet egy hétig tart. A részvétel ingyenes, csupán az ellátáshoz kell a megszabott élelmiszer adagokkal hozzájárulni. Részletes felvilágosítást mindenki a fenti cím alatt kaphat.

Lelkészi evangélicáció lesz Deo volente, február 11—13. napjaiban Miskolcon. Azok számára, akiknek Miskolcon rokonai vagy ismerősei nincsenek, a gyülekezeti tagoknál gondoskodunk szállásról. Értkezés a református népkonyhán lesz. Azok, akik az evangélicáción résztvesznek, jelentkezzenek *dr. Tussay János* egyházkerületi missziói lelkésznél a püspöki hivatal útján. Kívánatos lenne, ha minél több lelkésztársunk keresné a lelki elmélyülést és megújulást s megerősödne a közösség áldásaiban. Készüljünk az evangélicációra lélekben és hordozzuk imádságainkban.

Nőszövetségi Napot tart minden hónapban a sátoraljaújhelyi egyházközség. Ezen a napon a gyülekezet nőtagjainak, csoportonként hirdettetik Isten Igeje. Célja hitben való megerősítés, hitébresztés, új tagok toborzása. Januárban Csorba László püspöki titkár szolgált.

Figyelmeztetés a kongruarevizióval kapcsolatban. A kultuszminiszter úr arról értesített, hogy a lelkészi állások helyi javadalmának felülvizsgálása folyamatban van, a kitöltött bevalási ívek feldolgozása azonban hosszú időt, előreláthatólag két-három hónapot vesz igénybe. Mivel az államsegély utalványozásnál figyelembe kell venni a miniszter úrnak a helyi javadalmat is, egységesen február 1-től minden lelképásztoról levonnak. Ez a levonás a fizetési osztályoknak megfelelő törzsilletményt érinti és később a túlértékmeny, vagy több levonás elszámolás alá kerül. Felhívja a miniszter úr valamennyi lelképásztor figyelmét arra, hogy ne forduljanak közvetlen kérésekkel a minisztériumba, mert azt figyelembe nem veszik, csak kizárólag a hivatalos út betartásával. *Dr. Enyedy Andor püspök*

Az Egyetemes Konvent a következő lelkészi okleveleket érvénytelenítette és másodlatok kiállítására engedélyt adott: *Benedek Béla* lelkész, *Esze Tamás Loránffy* Zsuzsanna egyesületi lelkész, *Kádár Zoltán* miskolci missziói lelkész, *Kovács István* vilmányi lelkész, *Kovács József* csetényi lelkész, *Molnár Gyula* debreceni diakónusképző intézeti lelkész, *Némegy István* nyiracsádi lelkész, *Pécsvárady Béla* tabori főlelkész, *Varga István* mezőcsokonyai lelkész.

II. Lelkészképesítő vizsga tételék az 1947. évre.

1. *Gyakorlati theológiából:* a) Szakértekezés: Gyülekezetrajz. (Szabadon választott egyházközségről, vagy községekről) b) Prédikáció irandó: Mt.: 24:42. c) Írasmagyarázat irandó: Csel.: 23:12—22. d) Káté magyarázat irandó: Heid. Káté: 112. kérdés és felelet.

2. *Magyar református egyháztörténelemből:* Az u. n. reformátori teológia térfoglalása magyar ref. egyházunkban.

3. *Egyházjogból:* Egyháztagság kérdése. A dolgozatok beadásának határideje: 1947. augusztus 1. Sárospatak, 1947. január 29.

Dr. Mátyás Ernő *Dr. Enyedy Andor*
teol. akad. igazgató h. püspök.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninnen Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: *dr. Marton János*
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

3. szám

1947. február 15

BÉKE

után vágyódik és sóvárog az egész világ. A minden eddiginél rettenetesebb háború vérzivatarra, a fegyverek tömegpusztításai, a tengernyi kín és szenvedés oly mély nyomokat hagytak a népek és nemzetek lelkében, hogy sohasem volt olyan egyetemes és őszinte a béke utáni vágy, mint ma.

Nincs és nem lehet Istennek tetszőbb dolog, mint a békeségre törekvés. „Boldogok a békességre igyekezők, mert Ők Isten fiainak mondatnak.” Istenben „mindnyájan atyafiak vagyunk.” „Nincs különbség zsidó, görög, szolga és szabad között.” A Messiás békeországának megvalósítása, ahol „a farkas a bárányal együtt lakozik.” Ez a boldog békeállapot azonban csak akkor következik el, ha „teljes léssen a föld az Úr ismeretével, mint a víz az tengert beborítja.”

Ez Isten üzenete a béke utáni vágyódás idejében mindnyájunk számára. A világ földi hatalmasai számára is, amikor a megbékélés útját egyengetik a győzők és legyőzöttek között. Párisban már alá is írták az első békeszerződéseket. Köztük a mienket is: magyarokét. Úgy érezzük, hogy egy nép sem vágyódott és vágyódik jobban a béke után, mint mi magyarok. Béke után, amelyet nem a bosszúállás és elfogultság érzései, nem a másikat legázás vágya, vagy önző, hatalmi érdekek szempontjai motiválnak többé, hanem amely a jog, az erkölcs, az igazság és szeretet örök fundamentumain épül fel.

Ilyen béke után vágyódtunk, ilyen békeben reménykedtünk. Az Egyesült Nemzetek Szerve-

KÉZFOGÁS

a szíves barátság jele, így fogják egymás kezét falu és az iskola.

Megfogják, mert tiszteltetreméltó értékeket látnak egymás életében.

Az iskola a nemzeti élet őstalajának ismeri a legkisebb falut is. Ő a nemzeti értékek letéteményese, őrzője és várománya. Benne él legtovább a nemzet hamisítatlan beszéde, hagyománya, népművészete, meséi, dalai, játéka, viselete, népszokása. Multhoz való ragaszkodása sok ősi értéket ment meg a nemzet számára és sok megújulás ősi fészke a falu.

Falvaink az iskolát a művelődés fáklyahordozójának tudják. A falu által megőrzött ősi értékeket felkutatja, összegyűjti, rendezi, csiszolja, fiainak tovább adja. Tekintetét a falu határán túl is meghordozza, más népek értékeinek legjavát is közcinccsé teszi.

A falu és a város kézfogásának hordozói a tanulórajok, melyek mint a szövöszék vetélője járnak falutól iskoláig és vissza. Közben napról-napra növekedő szellemi értékek hordozói lesznek. Az iskola pedig testi, lelki táplálója a falu gyermekeinek; féltő gonddal bontogatja a lélek szárnyait.

Falu és az iskola a fiak útján ismerik meg leghamarabb egymás életét. Ez az élet sokszor öröm, de sokszor szomorúság. Ám a bajok idején szorosabb a kézfogás is.

Mert az élet rohan, vágat; viharok érik, tépik hol a falvak hol az iskolák életét. De veszély idején sem engedik el egymás kezét. Sok-sok nemes példáját mutatta már a falu az iskolák megsegítésének Áldozatkészségük nélkül sok isko-

zetének alapokmánya és a világ vezető férfiai részéről annak szellemében történt megnyilatkozások olyan elveket fektettek le, amelyek után joggal várhattuk és várhatjuk, hogy egy jobb világ van eljövendőben. Mit tartalmaznak ezek a megnyilatkozások? Azt, hogy nem lesznek többé elnyomók és elnyomottak. Biztonságban, szabadon élhet minden nép, minden ember, bárhol él is a földön és bármilyen fajhoz is tartozik. Egy nép sorsáról sem döntenek

annak megkérdezése és hozzájárulása nélkül és minden nép, szabadon választhatja meg életformáját. A szólás és vallásszabadság, a félelem nélküli és szükségtől mentes élet joga biztosítva lesz minden nép, minden ember számára, mert az Isten képére teremtett embernek ezekre olyan szüksége van, mint a levegőre és napfényre, a kenyérre és a sóra.

Soha emberi tervek és szándékok nem közelítették meg jobban Isten örök törvényeinek igazi értelmét és jelentését,

lának csak emléke élne már. De a falvak segélykiáltása is parancs volt minden időben az iskolának is. Templomok, leégett, elpusztult házak keltek életre; utak, gátak, töltések emelkedtek az iskola segítségével. Tűzvész, árvíz, testi-lelki nyavalyák idején ott volt az iskola a szorongatott mellett.

Am sokszor nem is várják a veszedelmek idejét. Hány jókedvű alapítvány, ajándék segít az iskolák fáklyahordozásában? Az iskola is hányszor száll ki fáklyáival a falvakba! Kitarja kapuit, szeretettel hívja, várja most is a falvak egyszerű fiait, leányait: Jertek iskolánkba lélekgyarapodásra, lélekmegújhodásra.

És jönnek a fiak, lányok a hívó szóra.

Örvend az iskola, amikor a lélekben meggyarapodott fiakat végül is a falvakba látja visszatérni; szomorodott szívvel tartja számon, ha valamelyik elfordul a falutól s nem a falu boldogulására fordítja talentumait.

Igaz, vannak fiak, kik csak testben szakadnak el falvaiktól, lélekben örökre ott maradnak, értük dolgoznak, együtt dobban szívük az ősi fészekkel.

Az örökre elszakadók ősi örökségek tékozló fiaí. Ezek elengedték úgy a falu, mint az iskola kezét. Pedig e két kézfogás nélkül imbolygóvá válik a külön utakra tévedő.

Ezek számára kiáltjuk most oda:

Eredj, fogd meg azok kezét, kik idáig vezettek! Ne szégyeld azt a ráncos, soványodó kezet, mely pólyádat annyiszor átölelte; azt a fonnyadó arcot, melynek rózsái az érted való küzdelemben hervadtak el. Csókold meg azt a másik kezet, mely már reszkető és remegővé vált a sok munka miatt, hogy neked jobb kenyér teremjen. Öleld meg azokat a játszópajtásokat, kikkel együtt kergettétek a csikókat; ha foltos is a könyökük, felemás is az ujjasuk.

Menj ki a temetőbe! Keresd fel, hányan pihennek ott, kik téged szerettek! Nézd meg mennyi ismerős arc vesz körül, kik egykor mind reménységgel tekintettek rád. Olyan könnyű ezeket itt hagyni, magukra hagyni, másoknak átengedni?

Egyszer majd visszatérsz! Vissza fogsz tért! A temetőben horpadt sírokat, kitört fejfát, házatokban idegent, szomszédokban ismeretlen arcokat találsz. Köszöntésedet tétovázó tekintetek fogadják...

Mert elhagytad a falut!

Mert elengedted a kezüket.

Térj vissza, még nem késő. Otthon még várnak.

(Sárospatak)

Toth Mihály

mint ezek a céllitűzések. A mi jövőd sorsunkat meghatározó párisi békeszerződésről azonban azt kell mondanunk, hogy ezek a magasztos elvek csak részben jutottak benne érvényre. A szavakat nem követték mindenben a tettek. Elég csak a felvidéki véreink jelenlegi helyzetére gondolni. Mégis, legyünk türelmesek és bízzunk a békében, annak eljövételében. Bármilyen sú-

lyos feltételeket tartalmaz is a békeszerződés számunkra és bármennyire is a csulódottság érzése tölti be lelkünket, higgyünk! Higgyünk a népek közötti megbékélés lehetőségében. Imádkozzunk Istenhez, hogy áldja meg a békességre törekvőket és hozza el a várva várt igazi békét minden népnek és nemzetnek!

Szabó Gyula

Bibliai pénznemek

A Bibliában előforduló pénzeknek két csoportját különböztethetjük meg. Az egyik csoportba az Ó-, a másikba az Új-Testámentom pénzemei tartoznak. A mindennapi használatban az ezüst Sekel volt a pénzegység. A sekelnek meg volt a megállapított sulya, amelyhez igazodott minden más pénznek az értéke.

Az Ótestámentomban használt pénzek: 1. *Sekel*, hivatalosan előírt sulya 224 1/2 gramm volt. Ténylegesen ez a suly 218—220 gramm között mozgott. Augusztus és Néró idejében egy Dinár 60 gramm sulyu volt, egy ezüst Sekelért tehát 4 római Dinárt vagy 4 görög Drachamát adtak. Mai értéke kb. 646 amerikai cent; 770 magyar forint.

2. *Az arany Sekel* sulya 252 2/3 gramm volt. Értéke 15 ezüst Sekel, 996 dollár, 11434 magyar forint.

Értékre a következő pénz az ezüst *Mina* volt. Egy *Mina* 50 ezüst Sekelt ért; sulya 11225 gramm. Értéke 3230 dollár, 38114 magyar forint.

4. *Az arany Mina* sulya 12630 gramm. Értéke 50 arany Sekel, 48475 dollár, 5720—magyar forint.

5. *Ezüst Talentum*. Sulya 673.500 gramm. Értéke 3000 ezüst Sekel, vagy 60 ezüst *Mina*. Dollárban 1.940— dollár s 22.892— magyar forint.

6. *Arany Talentum*, Sulya 758.000 gramm. Értéke 3000 arany Sekel, vagy 60 arany *Mina*. Mai értékden 29.085—dollar, 343.203— magyar forint.

7. A fogság utáni korban használatos volt a perzsa *Dárik* is. Egy arany *Dárik* sulya 140 gramm. Értéke 5.60 dollár s 66— magyar forint. (Lásd Ezsdr. 8: 27.; Neh. 7: 22.)

Dr. Zs. J.

Oroszok és a keresztyén egyház helyzete

A világtörténetben páratlan, tökéletesen új az, ami most, a mi időnkben, körülünk Oroszországban történik és már végbement. A Szovjet rendszere hozta ezt magával, a bolsevista forradalom termelte ki. Vonatkozik ez az államnak, kormányzásnak, közigazgatásnak, társadalomnak és termelésnek új rendjére, de vonatkozik az új ember, a szovjet-ember egész gondolkozásmódjának, világnézetének kialakulására, sőt egész életformájára. Hangsúlyozzuk, hogy ez a társadalmi, politikai, államvezetési-, sőt életforma egészen új, meglepő és a történetet folyamán még eddig tartósan ki nem próbált. Elméleti elgondolásokon, tudományos alapvetésen, úgynevezett ideológián nyugszik. Tele van robbanó erővel és feszülő energiával. Már eddig is „száguldó világtörténetet” csinált. És fog csinálni ezután is. Oroszország ugyanis nemcsak a földkerekség legnagyobb kiterjedésű állama, hanem terjeszkedő, hivatást érző és hordozó, hódító állam. A Szovjet-unió kiterjedése a II. világháború előtt három akkora volt, mint az Észak-amerikai Egyesült Államoké, 21 millió km², a körülbelül 7 millió km² területű Észak-amerikai Egyesült Államok területével szemben és háromszor akkora, mint a Kínai Birodalom. A Szovjet-unió lakosainak száma egy 1944. évi moszkvai adat szerint 183 millió. A lakosság számának emelkedése is szökkenő lendületet mutat. Oroszország lakosainak száma volt 1722-ben 14 millió, 1815-ben 45 millió, 1913-ban pedig 174 millió. Irjuk, hogy egy 1944-iki adat szerint 183 millió, de most, 1947-ben a statisztika ismert törvényei szerint mennyivel magasabb lehet már ez a szám.

Mindez a politikai, társadalmi, állami életre vonatkozik s tulajdonképpen lapunk, mint hitbuzgalmi lap jellegén kívül esik, de Oroszország viszonyainak gyökeres átalakulása alapjaiban megváltoztatta a Szovjet-állam területén a keresztyén egyház helyzetét, közéleti súlyát és jelentőségét.

Nevezetesen, mikor a munkás-forradalom 1917-ben, tehát kerek 30 évvel ezelőtt, az Európában már régen tehetetlenként érzett cári önkényuralmat összetörte, az abszolutista állammal együtt össze kellett omlania a cári rendszerrel századokon át egybeonyolult orthodox államegyháznak is, annak az egyháznak, amelyet a régi tiszáninnyi katekizmus

is ó-hitű egyháznak nevez, amely tulajdonképpen a római katolikus és protestáns egyházzal szemben — keleti orthodox egyház, nem görög-katolikus, hanem görög keleti egyház.

A forradalom ebben az egyházban azt a szervezetet látta, amely a cárizmust kiszolgálta. Az egyházalkotmány szempontjából volt is némi igaza, mert az orosz orthodox egyház autonómiáját a cári rendszer bekebelezte. Erre nemcsak az evangéliumi protestánsok mutattak rá, hanem dicséretére mondva — időnként az orosz orthodox keresztyénység is. Mert az orosz patriarchaságot Nagy Péter cár (1672—1725) 1721-ben megszüntette és helyébe a szent szinodust tette. Ennek az élén a világi főprokurátor állt, mint „a cár szeme és teljhatalmu megbízottja.” És bármennyire áthatotta is az orosz néplelket a keresztyénység, maga a szervezett egyház óriási apparátusával az államtól függött, annak az életéhez volt kötve. Amikor a régi állam összeomlott, külső alapjaiban megrendült az orthodox egyház is. Illetőleg — a legélesebben kifejezve, a szovjet minden támogatást megvont attól az egyháztól, amely az ő állami és politikai rendjét nem ismerte el, az ellen lázadt és azt megdönteni igyekezett. Ezt az ellenállást a szovjet kiméletlen kézzel megfékezte. Innen van az oroszországi „keresztyény üldözés” elterjedt híre, az ellenforradalom, polgárháborúk idején, a szélsőséges borzalmak esztendeiben az „önkény, törvénytelenység és kegyetlenség” sajnálatos előfordulása mindaddig, amíg a szovjet-uralon megszilárdult és letisztult s az orthodox keresztyén egyház is a monarchikus-politikai és a társadalmi-reakciós propagandát kebeléből kizárta.

Hosszú útát kellett idáig megtenni az orthodox egyháznak, de a szovjetnek is. 1936-ra a helyzet kialakult. Az orthodox egyház megtalálta helyét az új alakot nyert államban. 1936 óta újra szólnak a harangok Oroszországban.

Egyelőre erről a kérdésről csak ennyit.

Dr. Marton János

Az amerikai egyházak segélyakciója a világ éhezõ népei számára a szeretetadó mányokat 1947-ben megkészszerezni, sőt megháromszorozni akarja. A jelszó: minden hónapban egy millió dollár.

BÁRCSAK A FEJEM

vízé változnék, a szemem pedig könnyhullatásnak kúttejévé, hogy éjjel-nappal sirathatnám az én népem leányának megöltjeit“ (Jer. 9:1), irta szenvedő népéért emésztő fájdalmában a próféta és írjuk fekete gyászunkban és mondjuk kínzó gyötrelmünkben utána mi is, amikor felvidéki magyar véreink pusztulásáról naponként olvasunk, a deportáló vonatok az összefogdosott szerencsétlenekkel a határ mentén szinte a szemünk előtt futnak, a borzalmak elől szekereikre felkapott menekülők, egész falvak hozzánk kétségbeejtő állapotban megérkeznek. Ez történik akkor, amikor az egész világ sóvárogva eped a kiengesztelődés, megértés, újjáépülés és igazi béke után, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy a kis- és nagy népek testvéri együttérzésére van szükség, hogy újra fenekellen katasztrófa ne fenyegetse az emberi együttélést s ne farkasszemekkel nézzenek a népek egymásra. Küszöböljük ki a méreganyagot! Van alap a megegyezésre. Mit is mondott Masaryk külügyminiszter a napokban Londonban: „Lehet, hogy hiba történt és a hibát mi követtük el; az első én leszek, aki ezt elismeri és megpróbálok javítani a helyzeten.“ Ebben a szellemben megegyezés jöhet létre. Isten tőlünk testvéri együttélést kíván: „Az egész emberiséget egy vérből teremtette, hogy lakozzunk a földnek egész színén, meghatározván eleve rendelt idejüket is lakásoknak határait, hogy keressék az Urat.“ (Ap. csel. 17:26.)

Pecsenye Andor volt alsóimhályi lelképásztor február 13-án Sátoraljaúj helyben életének 36-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Templomát annak idején a németek robbantották fel, volt hívelt most a csehek hurcolják rabságra. Az elnémult harangok sorsa lett az övé. Szorgos pataki diákkézekkel ő építette fel a nagykázméri dombok kicsiny magyar templomát. Árváit oltalmunkba vesszük, emlékét örökké áldani fogjuk.

Magyar ref. egyházunk konventi elnöksége mindnyájunk szíve szerint cselekedett, amikor elrendelte, hogy február hó 16-án, a magyarországi ref. egyház minden szószékéről megemlékezés történjék a csehszlovákiai területen élő magyar reformátusok méretetlen szenvedéséről. Egyetemes egyházunknak ez a körlevele felolvasandó. A körlevél tanítását fogadjuk szívünkbe és aszerint ítéljük meg a csehszlovákiai eseményeket és aszerint legyünk készek arra, hogy hitünket és testvéri érzésünket jócselekedetekben is mutassuk meg.

Éhes Rákóczi!

Aznap jött be Rákóczi a hágón. Habos fehér csődörön jött és olyan volt, olyan fejedelmi, amilyen azóta sem született anyától.

Néhány száz rongyos paraszt várta és amikor eléjük toppant, azok a szegény rongyosok sírva borultak le lóva lába elé.

Mert csak a rongyosok várták. A parasztok és szegénylegények, a bűjosók, meg a kósza hajdúk. Az urak nem jöhettek. A császár körül udvaroltak, vagy kastélyaikban mulatoztak.

Rákóczi ránézett a rongyos csapatra, (még fegyvereik sem voltak, csak egyenesre vert kaszák, meg néhány csorba balta). Reájuk nézett nagy szájalommal és nagy szeretettel. Aztán sóhajtott egy nagyot, felnézett az égre és nagy elszánással kinyújtotta kardját Magyarorszáig felé.

Akkor a szegény parasztok nagy kiál-

tással, hogy belerendült a Kárpát, elindultak Munkács város felé.

Estére kis rutén faluba értek. Rákóczit beszállásolták egy paraszt házába. A többiek meg szétszéledtek a faluba. És egy órán belül az éhes felkelők megettek minden megehetőt a faluban. Annyira elpusztították a falu összes élelmiszerét (beleszámítva minden tyúkot és kecskét), hogy a faluban nem maradt semmi ennivaló.

Este Rákóczi vacsorázni akart. Hát nem tudtak neki enni adni, mert nem volt mit. Elmosolyodott, sóhajtott egyet és lefeküdt egy hang panasz nélkül.

A rongyosok restelkedtek szörnyen, hogy éhen maradt a vezér. De nem tudtak segíteni rajta. Szégyenkezve és bosszankodva lefeküdték ők is. Aludt az egész falu. Strázsa sem állott.

Éjfél tájban kiáltás harsant a falu feletti hegytetőn. Borzongató, panaszos, zokogó, vádoló, üvöltő kiáltás:

Dolgozók tanítóképzőjének megnyitását tervezi tanítóképző-intézetünk. Az előadások délutánonként lesznek és három évig fognak tartani. Négy középiskolával lehetett jelentkezni. A felvételi vizsgán 42 jelentkező közül 23 felelt meg. Amennyiben a kultuszminiszter hozzájárul a tervezetthez, március elején megkezdődnek az előadások.

A főiskolán a második félév istentisztelettel kezdődött. A más felekezeti diákok részvételével a köztársaság egy éves évfordulójáról emlékezett az ifjúság.

Keleti egyházak meghívása az 1948. évi egyetemes nagygyűlésre. Az egyházak világtanácsa bizottságot küldött ki kebeléből, hogy a keleti egyház valamennyi ágának fejeit személyesen hívják meg az 1948. évi egyetemes nagygyűlésre. Látogatást terveznek a konstantinápolyi, antiochiai, alexandriai és jeruzsálemi patriarchához, valamint Görögország és Ciprus szigete egyházaihoz.

NÉMA CSEND

fogadta dr. Enyedy Andor püspökünket, mikor február 10-én este 6 órakor a magyar béke aláírásának időpontjában, palástos szolgatársai kíséretében Isten Igéjének hirdetésére bevonult a zsufolásig megtelt Kossuth utcai templomba. Mindenki szívét mély fájdalom járta át, a szemekbe könnycseppek ragyogtak. Volt akiben reménység ébredt, hogy az aláírt béke talán gyorsítja majd fogoly-szeretteinek viszontlátását, volt akire az átélt próbáltatások emlékei nehezettek rá s legtöbben befelé künnyezték meg a mindig nagyon szomorú magyar sors ránknehezető fájdalmát. Püspökünk János evangélioma 14. részének 27. versét olvasta fel alapigéül: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek: nem úgy adom néktek, amint a világ adja, ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!” S Isten népe: a gyülekezet elfogadta a hirdett Igében hogy az emberek által készített békét Isten megáldja és megszenteli számunkra, ha az igazi békességet az Ur Jézusban keressük, akiben megtudja békéltetni Isten önmagával és egymással a gyűlölködő emberiséget — Igehirdetés után együtt imádkozott az egész gyülekezet üldözött felvidéki magyar véreink szenvedéseinek enyhüléséért s az emberek egymással való megbékéléséért. Majd diadalmasan csendült fel a gyülekezet ajkán Szózatunk fohásza s szinte egymást erősítve szárnyalt az ének: Térj magadhoz drága Sion, van még neked Istened! Tudjuk, még sok kis magyar otthonban hajolt össze utána könnyes-bús szomorú szemekkel egy-egy család, hogy Istennél keressen vigasztalást, tőle kérjen erőt a magyar jövőendő építésére.

— Éhes Rákóczi!

Valamelyik rutén nagy keserűségében kiáltozhatott ott:

— Éhes Rákóczi!

A nagy hegyekben messze szállt a hang. A visszhang megismételte újra és újra:

Éhes Rákóczi!

Aztán csend lett pillanatra. És akkor a faluban felriadt magyarok ámulva hallották, hogy a vak éjszakában jobbra és balra és elől, meg mindenfelől a hegyormokon kiáltások harsannak — belezendült az egész Kárpát — jajgató kiáltások:

— Éhes Rákóczi!

—
És ahogy pitymallani kezdett, nagy kiáltozással rutén asszonyok meg férfiak bukkantak elő a falu feletti ösvényeken. Az erdőből jöttek. Rongyos népek voltak. S ki-mondhatatlan szegények.

De az egyik szalonnát hozott, a másik madzagon kecskét vezetett. Egy öreganyó is

típett köztük, szilkét hozott, két kézzel nagy vigyázva. Vaj lehetett benne, vagy zsendice.

Leányok hoztak kosárban aszalt gyümölcsöket. Vén ruszin pálinkás tüveget tartott magasra emelt kezében. Sokan voltak. Többen, mint a fejedelem kicsiny csapata.

Jöttek az ösvényeken, hegyi falvakból és az arcuk tele volt aggodással, meg nagy szeretettel. S kórusban kiáltották:

— Hol vagy Rákóczi?! Rákóczi hol vagy?!

Esze Tamás a talpasokkal karajba vette a házat, ahol a fejedelem aludt. Integettek a ruténoknak, csendben legyenek. De hiába. Azok elnyújtott, hivatkozó hangon ordítottak újra és újra:

— Rákóczi hol vagy?! Hol vagy Rákóczi?!

A fejedelem álmosan kilépett a faház ajtaján. Csodálkozva nézte az özönlő ruténokat. Azok pedig megpillantották őt. S akkor ujjongva égit vert a kiáltásuk:

(2)

Hétfő: Csel. 1:10—11. Ha nem láthatnak is tovább az apostolok, de hallhatnak. Ígéret hangzik. Krisztus visszajön. Nem utána kell nézni szomorúan, hanem elibe kell nézni hittel, örvendezve. A felhő most függöny, majd diadalszekér lesz.

Ígéreteddel végy körül, hogy jössz Urunk. Jövel! Ámen.

Kedd: Csel. 1:12. Engedelmeskednek a tanítványok. Nekik most Jeruzsálemben van előbb dolguk. Előbb a Lelket kell elnyerni. Bármennyire kell is sietniök: a Lelket mégis meg kell várniok. (Szombatnapi járőföld: kb. egy km. Ennyit még szombaton is szabad volt megtenni)

Mindjárt az első lépésnél taníts engedelmeskedni, Atyánk! Ámen.

Szerda: Csel. 1:13—14. Gyülekezetté váltak. A Lélekért csak könyörögni lehet. A Lélek megérkezéséig nem is lehet mással foglalkozni. Ha mi úgy tudnánk imádkozni! Akkor látnánk meg, hogy milyen lehetőségek vannak az imádkozásban. A teljes gyülekezetben együtt vannak a férfiak és nők. Az ember dolga ez: Ma sokszor hol vannak a férfiak?

Egy szívvel-lélekkel taníts imádkozni Ámen.

— Rákóczi! Rákóczi!

Óreganyó széttolta a fegyvereket maga elől és odatotyogott a fejedelem elé. Térdre borult és két kezével Rákóczi felé emelte a szilkét:

— Éhes vagy Rákóczi? Egyél uram, egyél!

S odaadta Rákóczi kezébe a fazekat. Akkor a rutének mind odanyomultak (hiába vontak karajt a ház körül az őrizők). És sirva, nevetve, boldog kacagással letették eléje, amit hoztak: kenyeret, sajtot, húst, erdei bogyót:

— Egyél Rákóczi!

S akkor a nagyúr reánézett a rongyolt jobbágyokra. Aztán az ételekre nézett. Eltorzult az arca, mert vissza akarta tartani a könnyeit. De nem lehetett.

És ekkor sírni kezdett Rákóczi, az éhező vezér. S evett a fekete kenyérből és ivott a zsendicéből.

S könnyei belepotyogtak a fazékba, amiből ivott...

Szabó Lajos

Csütörtök: Csel. 1:15—17. Júdás hiányzik a gyülekezetből. Őt vette ki vámként a sátán. Mennyi komoly figyelmeztetés van abban, hogy a 12 közül egy elveszett. Szükségképpen lett így, de mégis jaj Júdásnak.

Hadd legyenek egyszerű, ismeretlen, névtelen tagja azoknak, akik Téged követnek, Uram, mintsem vezére azoknak, akik üldöznek, Ámen.

Péntek: Csel. 1:18—19. Júdás „mezőt szerzett.” Lehet mezőt szerezni úgy, hogy rámege a lélek. Olyan jól sikerülhet valami az embernek, hogy belepusztul. És Isten vezetheti az embert úgy, hogy látszólag semmi más nem sikerül: csak az üdvösségre jutás. És ez a minden.

Add, hogy abban gyönyörködjem, amit Te szereztél nekem véred hullásával, Megváltó Krisztusom, Ámen.

Szombat: Csel. 1:20—22. A Júdás helyét mással kellett betölteni. A többi apostol helyét nem kellett haláluk után betölteni. Itt arra van példa, hogy az egyházi választásoknál mik a szempontok. Csak az jöhet szóba, akinek kapcsolata van Krisztussal.

Add Uram, hogy az legyen látható rajtam, hogy a tied vagyok, Ámen.

Vasárnap: Csel. 1:23. Több ilyen ember van. Nem olyan szegény az Isten gyülekezete, mint sokszor mi is gondoljuk. Kettőt egyformának láttak. Egy határig merték vállalni a döntést, de egy határon túl már nem. Ott már csak Isten lát világosan. Rábízták a döntést.

Uram! Azt a kegyelmet add meg, hogy Tőled halljam, hogy a Tied vagyok, Ámen.

Népmozgalmi adatok a miskolci egyházközség kebeléből, az 1946. évből: született és megkereszteltetett összesen 404. Fi 198, nő: 206. Törvényes 336, törvénytelen 38. Konfirmáltatott 257 lélek. Fi 174, nő 109. Házasságra lépett 307 pár. Ebből egyházi megáldásban részesült 213. Egyházunk javára meg egyezés köttetett 90 esetben. Ezek közül 74 róm. kat., 13 g.-kat., 1 evangélikus, 2 izr. részről. Egyházunk kárára köttetett: 45. Ezek közül 41 r. k., 4 gk. egyház javára. Áttértek 13-an. Fi 8, nő 5. Kitért 16. Meghalt 340. Ebből fi 180, nő 160. Urvacsorázott 10.516.

Népfőiskolások üzennek a magyar falvakba...

Pataki népfőiskolások leveleiből metszettünk ki, a magyar kultúra emlékkönyvébe kívánkozó, alábbi sorokat:

Kedves Barátom, Jóska!

Már egy pár nap eltelt azóta, hogy elkerültem hazulról. Nem látom kedves falunkat, szüleimet, testvéreimet. Levélbe számolok be új életemről...

... Elsősorban is Istennek hála, hogy ide vezérelt engemet, mert amit itt tanulunk a népfőiskolán, azt le sem lehet írni. Ha te is részt vennél, remélem te is ezen a véleményen volnál...

... Hogyha otthon maradok, akkor én is elfajulok, mint ti is elfajultatok. És nem is ébresztette volna senki fel a faluban, hogyha el nem jövök, azokat a régi dolgokat, amit itt hallottam...

... A cél, melyet kitűzött az iskola: mennél több művelt paraszt mesterséges kitermelése. Kissé materialista szemszögből hangzó beszéd ez, de tény az, hogy ennek a rombadőlt hazának nem a pártpolitikai plakátok, de a művelt munkás és paraszt kezek lesznek a felépítői...

... Ezért jöttem én ide, hogy megtanuljam azt, hogy az ember nem csak a két keze erős fizikai munkájával alapozza meg a magyar élni akarás lehetőségét, hanem ehhez vegye társul az itt megszerzett szellemi tudás gyümölcsét is...

... Dániában ezt az iskolát már kötelezővé is tették, de meg is van ennek az eredménye, mert tudással is gazdagnak nem csak erővel. És azért mondják Dániát gazdag parasztnok országának...

... Mert nem maradhat a parasztság abban az örökös tudatlanságban, mint eddig volt és most van rá a lehetőség, hogy minden parasztfíjú tanulhasson, mert a parasztság előrehaladása csak tanulás útján lehetséges...

... Ha nem tudom, hány különböző iskolát végeztem volna, akkor sem ösmertem volna úgy a magyar népet, mint ahogy itt megtanultam, mert itt az ember megtanulja, hogy a parasztságon hogyan kellene segíteni...

... Míg ide el nem jöttem, azt sem tudtam, mi a magyarság. Kedves Józsikám pártpolitikai programotokban ezt a szentpontot is figyelembe vehetnétek, hogy ezt az országot nem zászlókkal és üres beszédekkel, de komoly munkás kezek vihetik ez országot a felemelkedés felé. Most búcsúzom, mert időm sem engedi, hogy hosszabbra eresszem a sorokat, majd ha március tizenötödike után hazamegyek, akkor számolok be részletesebben...

*... Ha megkapod e pár sorom, légy szíves írjál, mert olyan jó olvasni a faluról valamit. Írjál a többi barátokról és add át nekik üdvözetem. Most pedig rád s életedre Isten bő áldását kérve maradok bardíti szeretettel
Imre*

Halálozás. Szaniszló István pamlényi lelkipásztor életének 68 évében január 18-án elhunyt.

Tóth Mihály tanítóképző-intézeti gyakorló iskolai tanár a kultuszminisztérium tan-könyvpályázatán II. osztályú olvasókönyvével első díjat nyert.

A felsőregmecl gyülekezet február 16-án tölti be az üresedésben lévő lelkipásztori állást.

Lelkészi továbbképző tanfolyam Sárospatakon még húsvét előtt lesz, legalább egyik fele erre az időre fog esni. Tan- és munkarendjét a theol. kar dolgozza ki a lehető leggondosabban, de szívesen vesszük, ha egyes témákat, vagy problémákat lelkésztestvéreink előre bejelentenek.

Batár Zoltán és Danóczy József új gimnáziumi tanárok ietették az egyházi és állami esküt.

A gimnáziumban február 28-án lesz a félévi osztályozás. Félévi szünet természetesen nem lesz.

A sályi gyülekezet ifjúsága február 2-án értékes és nagyszerű hangversenyt rendezett az orgonaalapja javára.

A diákok versenyében, lapunk előfizetőinek gyűjtésében Hubay Attila III. o. tanuló vitte el a pálmát. Egyetlen községben, Szilvásváradon 30 előfizetőt gyűjtött.

Szerkesztői üzenetek:

F—s E—k. Rajtatok áll a felvett jó gondolatod megvalósítása. Hogy lehet ott gyülekezeti élet, ahol semmi tájékozódás nincs a gyülekezetekben folyó munka felől. **J—a P—r.** Kikérem a véleményét. Köszönöm az ígért támogatást. **R—n E—ő Zs—a.** Gyakorlati tanácsaidat szívesen veszem. **S—s P—I H—a.** Hadd olvassam minél előbb. **P—o L—ó T—a.** Ugy fogjuk címezni, ahogy kívánja. **B—e J—f H—i.** Házaitokról is akarunk hallani, munkádra is számítunk.

Lelkipásztori munkaközösségünk legközelebbi találkozója *március 11-én* lesz Miskolcon a gyülekezeti teremben. Igetanulmányozásunkban a Galata levél 3. része következik. Örölnénk, ha a közös hit áldásaiban minél többen részesülnének.

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny februári száma anyagi okok miatt nem jelenhetik meg.

Február 23-án iktatja be lelkipásztori székébe a kispeszt-rózsatéri gyülekezet Ablonczy Dánielt, a sárospataki theologia magántanárát. Isten áldása kísérelje az új pásztor munkálkodását.

Versmondók útmutatója

I. Cél: Előadásaink, ünnepélyeink színe-zése, a verskedvelők táborának nevelése, a vers megszerettetése és szinte mindennapi szellemi táplálékunkká tévése.

II. Mit szavaljunk? Csak értékes verseket! A helyi dilettánsok és fűzfapoéták versei nem alkalmasak a falu verskultúrájának emelésére! Vizenyős, tantervszerű költeményeket még a gyerekek se szavaljanak! Az ünnepélyeken *időszerű* verseket szavaltassunk.

III. Tervszerűen összeállított versgyűjtemények: 1. Szavalókönyv. (A 24 filléres Magyar Klasszikusok sorozatban.) 2. Kovacs Máté: Szép magyar versek. (Magyar Népművelők kiadása. Bp. 1944.) 3. Horváth János: Magyar Versek Könyve. (A Magyar Szemle kiadása. Bp. 1937) 4. Bóka László: Magyar Nemzeti Lant. (Officina kiadás.) 5. Zsinszky—Vajthó: Magyar Költők. I—II. (A Magyar Népművelés Könyvei.) Vajthó L: Modern magyar költők. (A Tanítás Problémái sorozatban.) 7. Népi költőink versei: Illyés, Sinka—Összes versei. 8. A népköltészetből: Muharay—Bartók: Magyar balladամոնó könyv. 9. Alkalmi versek: Benedek Marcell: Magyar költők a szabadságért. (Századunk kiadása.) 10. Idegen versek: Kosztolányi: Idegen költők. (Révai.) Szabó Lőrinc: Örök barátaink s az Athenaeum kiadásában az angol, francia, német irodalom „Kincsháza.”

IV. Időszerűség. Mit szavaljunk március 15-én? Néhány vers: Petőfi: Nemzeti dal. A XIX. század költői. Arany: Lóra. Csokonay: A szabadsághoz. Gárdonyi: Az öreg honvéd. Illyés Gyula: Ozorai példa. Ady: Nótázó vén bakák. Reviczky Gyula: Március tizenötödikén. Komjáthy Aladár: A magyar néphez. Ady: Fölszállott a páva. *Dr. Bakos József*

Aldott közösségben folyt le Miskolcon február 11—13. napjain a lelkészi evangélicáció. Sajnáljuk, hogy lelkipásztoraink közül csak 40—50-en részesültek áldásaiban. *Szabó Imre* budapesti esperes: „Krisztus az életemben,” *Muraközy Gyula* budapesti lelkipásztor: „Krisztus a szolgálatomban” és *Farkas József* dunamelléki kerületi missziói lelkész: „Krisztus a hitemben” címmel tettek bizonyosságot. Az előadások után igen mély beszélgetésben próbáltuk tisztázni a magunk számára is hittünk igazságait. Evangélicáciánk püspökünk írásmagyarázatával s imaközösséggel fejlődött be. Hisszük, hogy Isten Szentlelke tovább munkálkodik a szívekben.

16 résztvevővel zárta kapuit a miskolci leány-népfőiskola a Tóth Pál Nőnevelő intézet egyik termében. Amennyiben elszomorító volt a kevés létszám, annyira áldást jelentett a leányok együttléte és lelkiközössége. Az összes előadók érezték, hogy nem volt hiábavaló munkájuk 3 héten keresztül.

Halljuk meg ezt a számot. *A skót egyház havonta megjelenő képes újságának példányszáma meghaladja a 200 ezret. Hány példányszámban tudjuk mi elterjeszteni egyes gyülekezeteinkben, amelyek különben szép munkát végeznek, a Sárospataki Református Lapok-at, amely érettük van és hozzájuk akarja megtalálni az útát. Érdeklődjünk csak ez után a szám után! Ez is ad némi adalékot gyülekezeteink lelki életéről.*

HIVATALOS RÉSZ

Valamennyi nép- és általános iskola igazgatóságához!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 15637/1947 V. számú rendeletben statisztikai adatok összegyűjtését rendelte el. A minisztérium ezeket a statisztikai íveket már minden iskolának megküldte. Felhívom valamennyi iskola vezetőségét, hogy a fent idézett rendeletben meghatározott módon terjesszék fel a statisztikai íveket.

Miskolc, 1947. febr. 14. Atyafiúi szeretettel:

Dr. Enyedy Andor
püspök

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjesztő: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűlivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

4. szám

1947. március 1

ÖT ÉVE

püspöke dr. Enyedy Andor a tiszáninneri egyházkerületnek. Ez az öt esztendő sorsdöntő időszak a magyarság életében. Ennek kisugárzásai az egyházi életben is tapasztalhatóak voltak, annál is inkább, mert a reformátusság élete szorosan egybe van kötve a magyarság életével. Istennek adunk hálát azért, hogy a háború alatt és az azt követő válságos életben dr. Enyedy Andort állította az egyházkerület élére. Személyében egészsensajátos módon párosul izzó hazaszeretete prófétai küldetésének hitével. Ezzel magyarázható az, hogy az elmúlt esztendő sokszor nagyon ködbevesző, homályos és hínáros útjai között nyugodtan és nagy mérséklettel vezette a tiszáninneri egyházkerület hajóját az evangélium vizein. Minden időben evangéliumi bátorsággal és őszinteséggel hirdette, hogy az anyaszentegyháznak csak egyetlen kösziklája van, amire épüthet s amin minden zivatar között megmaradhat: Jézus Krisztus. Szolgálatával és személyes életével bizonyosságát adta annak, hogy az egyház hajóját semmi más szél nem viszi előbbre, egyedül a Szentlélek fuvallata. Sokszor tapasztaltuk, hogy nem maga akart kormányozni, hanem engedte, hogy szívén keresztül Jézus Krisztus kormányozza

SZEMBESÍTSÜK

önmagunkat és tisztségünket, tényleges és leendő presbiterestvéreim, az itt következő példák és gondolatok segítségével.

Gyerekkoromból jól emlékszem a falunkban egyik szomszédunk házára. *Belülről* azért volt érdekes, mert elől R. Pista bácsi lakott benne feleségével s három gyermekével, hátul pedig az öreg R. néni. Nagynénje, anyja, vagy anyósa volt-e Pista bácsinak — nem tudom, csak azt, hogy a ház fele az övé volt és emberemlékezet óta haragban voltak. Ez *kivülről* is meglátszott. A Pista bácsi házrészén rendes faszindelyes. sőt amerikai útja után takaros cseréptető volt, a néni „fele“ fölött korhadt deszkából, rozsdás pléhdarabokból rótt, esőt, hővetet átteresztő tákolmány szerénykedett. Meg is rongálta, ette a vályogfalakat. S hogy rá ne dőljön a rossz tetőrész alatt megrongálódott közös fal, Pista bácsinak — harag oda, — az egész házat s egész tetőt meg kellett újítani. Ha nem belső összebékülésből, de külső kényszerből!

Az egyházzal is ilyenformán vagyunk. *Egy ház*-ban vagyunk benne. Nincs külön benne „pap része,“ „pap ügye,“ — ami hadd ázzék, hadd csorogjon. (*Megfordítva* sincs — mondjuk a lelkipásztorok nevében!) Közös fedél, közös ház, közös érdek van a békességes, othont és enyhületet adó együttélés, együttlakozás érdekében. A gyülekezet külső bajai, romlásai a belső bajok jelei és következményei. Az újulás *sorrendje*: megújulni belül s akkor megújul a külső.

az anyaszentegyházat. Ez a magyarázata annak, hogy ez alatt az öt esztendő alatt egyházkerületünk nemesak az evangéliumi fegyelmesség erejét és keménységét tapasztalta meg tőle, ami nélkül a mi szolgálatunk nem lehet eredményes, hanem a pásztori lelkület, a melegen érző testvéri szív, a lehajló és felemelő, együttörülő és együttstíró szolgálat áldásait.

Az öt éves jubileum alkalmából testületileg keresték fel közvetlen munkatársai a mis-

kolci lelkipásztorok, akik kifejezték ragaszkodásukat és szeretetüket. Püspök úr meghatározóan nagy emberi hangon köszönte meg a megemlékezést s kérte, hogy hordozzuk őt imádságainkban. Hisszük, hogy lelkészársaink érette elmondott testvéri imádsága elsőrendűen hozzásegíti őt ahhoz, hogy az evangéliom világosságát magasan világoltassa s sok tusakodás között végzett futását, a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőségére elvégezhesse.

A megújulás végzetes akadályá pedig: Minden belső hibát kizárólag csak másban és másokban keresni, — lelkészben, mai presbiterekben és egyháztagnokban — és soha semmit önmagamban. A presbitert sok helyen ősrégi szép szóval *belső ember*-nek nevezik. Forró vágyunk, hogy presbitereink valóban *belső*, azaz *lelki* emberek legyenek. Önmaguk és a gyülekezet minden dolgában először lelkiekre nézők.

Nehéz idők, életveszélyek földrengései megmutatták a bennünk sokszor mélyen rejtőző hitet. Ne engedjük újra betemetődni, elsorvadni. Lelki életünk, egész létezésünk legdöntőbb kérdéseiről hallgatni, arra a feleletet gyülekezetben s négy szem között nem keresni, nem szemérem és nem férfiasság, hanem álszemérem, gyávaság és romlás. Az új presbiter tehát lelki ember. Vagy már mint ilyen érkezik a gyülekezet szolgálatába, vagy ha régi szolga, átmege az életnek azon a döntő, nagy változaton, amit úgy hívnak: újjászületés.

Ezen alapszik az egész egyház megújulása. Szervezeti, törvénybeli újítások csak azután következnek s ha ezekből a lehető legjobbat alkotnánk is, mitsem érne, ha a *lelki-fedezetet* meg nem kapjuk hozzá.

Ezelőtt 10—12 esztendővel akkori presbiterek százait kérdeztük meg pl. ilyen kérdésekről: mit lát súlyos hibának az egyház életében? Hogyan kellene azon véleménye szerint változtatni? Ha rá volna bízva a gyülekezet, mit csinálna másképen, mint ahogyan van? Hogy gondolkozik a belmisszióról, külmmisszióról? stb.

Most újra megismételjük ezen az úton is ezeket a kérdéseket. (Más úton is megpróbáljuk majd.) Aki nem rest ezekkel szembenézni s nem rest arra, hogy akármilyen egyszerűen, de őszintén papírra tegye a véleményét, postán, vagy a husvéti legátus, vagy falubéli diák útján küldje el hozzánk.

Mégegyszer hangsúlyozva, hogy *belső*, lelki életünk minősége, vagy átváltozása a döntő, megfontolás, véleményadás végett felvetjük még a presbitériumok és presbiterek szolgálat körével kapcsolatban a következőket:

A legkisebb presbitériumból is kielnék egy külön *templom gondnok* presbiter. A templom épületének legkisebb ronggalódását is számontartja, jelenti, tisztaság, takarítás, kert, kerítés gondját hordozza.

Ahol a múltban megvolt, vagy még ma is megvan, legyen ezután is szegénygondozó presbiter. (Szegények gondnoka.)

Felváltva, havonként, ünnepekörönként más-más presbiter (inkább kettő, mint egy) kísérv a *betegeket látogató* és *betegeket urvacsorázató* lelkipásztort. A presbiterekkel jelképesen az *egész* gyülekezet áll a beteg ágya mellett.

Lelkipásztort házistentiszeletre hívók közül ne maradjon ki egy presbiter sem. Ahol még el sem kezdődtek, kezdődjenek és folytatódjanak kúrátoroknál és presbitereknél.

Minden úrvacsoraosztás *előtt külön* presbitergyűlés kellene foglalkozzék semmi mással, mint az úrvacsora, — úrvacsorázók kérdésével. (Eltiltottak, — haragosak összebékítése, cégeres életűek testvéri megintése)

Presbiternyelven ezt hívják például (és még sok más mindent) keresztyénségnek.

Sz. Z.

A főiskola egyetemes ifjúsága ezidén is nagy ünnepséggel áldoz március 15-e emlékének. Az esti előadászon Móricz Zsigmond „Légy jó mindhalálig” című műve kerül előadásra.

Atombombák tanítása. A Japánra (Hirosima, Nagasaki) dobott bombák véget vetettek a háborúnak. Ha az atombombát nem alkalmazták volna, hangoztatják a kérdés tudományos és katonai szakértői, a háború nem érthető volna véget 1946 vége előtt. A háborúnak ez a meghosszabbodása több, mint egy millió amerikai emberéletbe került volna. Világos a tanítás, hogy soha többé nem volna szabad háborúnak bekövetkeznie. De az atomerőt nem lehet egyszerűen a háborús eszközök mértékével mérni, hanem akként kell tekinteni, mint ami egy egészen új kapcsolatot teremt az ember és a mindenség között.

Tiszteletbeli doktorátus egy királynőnek. Vilma holland királynőnek a montpellier-i egyetem (Franciaország) theologiai fakultása tiszteletbeli doktorátust adományozott. A fakultás dékánja, Lenhardt P. professzor Hágába utazott a dísz-doktorátus átadására. A királynő előtt a professzor vázolta azokat a körülményeket, amelyek a fakultást a háború előtt, de főleg a háború alatt Hollandiával összekötötték és kifejtette, hogy: „minden öntudatos, hívó keresztyén, aki a világot a kijelentés világánál nézi, teológus. Mi könyveket írunk, — mondotta a tudós professzor — Felséged pedig világtörténelmet. De mindnyájan azért írunk, hogy Isten akaratát egyre jobban megismerje az ember és hogy jöjjön el az Ő országa.”

A NÉMET MEGÚJHODÁS HANGJAI

Világszerte nyilvánvalóvá lett, hogy a németeknél elterjedt és uralomra jutott gondolatok, a *fajgyűlölet, vérelemélet* stb. eszméi — másegyebek mellett — mennyire hozzájárultak a második világháború kiütéséhez és hogy milyen felelősség terheli a németeket az elszenvedett, az egész emberiségre rászakadt borzalmakért.

Németország minden igazi barátja mélyes aggodalommal látta annak idején, hogy ez a gondolkozásmód ott minden életmegnyilvánulást megfertőz és minden józanabb gondolkozást eltípor, a higgadtabb és helyesebb gondolkozásmódnak szavát elfojtja.

Tudjuk azonban, hogy volt Németországban a politikai és lelki megtévelyedés idejében is *hitvalló egyház*. Voltak Krisztus evangéliumának igazi szolgálói, akik minden következménnyel számolva, rendíthetetlenül hirdették, hogy földi, jogtalan erőszakosságokkal szemben, „Istennek kell inkább engedni, hogy nem az embereknek“ (Ap. csel. 5: 21). A német evangéliumi egyházak, Istennek hála, ebből az időből is mutatnak fel bátor hitvallókat és az egész keresztyénség történetében emlékezetre méltó vértanúkat. A Luther népe nem tagadta meg teljesen magát. A felelősség sokak lelkét égette.

Abban a szörnyű ösztörtésben, amelyben ma van Németország, az igazi megépülés csak ezektől az evangéliumi lelkektől várható.

Ismeretes, hogy német evangéliumi egyházak milyen mélyeséges bűnbánatot hirdetve, akarják a német népet a helyes ösvényekre vezetni.

Nyilatkozatokat közlünk, amelyek azt mutatják, hogy az egész nyilvános élet éri a megújhódás szükségét.

Mintha különböző állásokban működő német presbiterek nyilatkoznának. Hallgassuk meg mi, magyar presbiterek is ezeket a hangokat. Nekünk magyaroknak is nagy mélységből, sok-sok eltévelyedésből kell valóságos evangéliumi életre újjáépülnünk közéletünk minden vonalán.

Mit mond egy püspök?

(D. Wurm, az evangélikus egyháztanács elnöke)

„Hosszú időn keresztül még okos emberek is úgy vélekedtek, hogy jelentéktelen az, hogy az istenfélelem eltűnt a lelkekből s

az emberek elfordultak a Jézus Krisztustól. Ma már világosan látjuk, hogy nagy tévedés volt azt gondolni, hogy az erkölcsiség magától értetődő valami. Az önzés lett az egyetlen hajtóerő. Azért nem lehet sürgetőbb és életbevágóbb óhajtás mint ez: Vajha adna az Ur Isten népünknek új szívet és új lelket.“

Mit mond egy miniszterelnök?

(Steltzer, schlesvig-holsteini miniszterelnök)

„Megtudjuk érteni, hogy német fiatal emberek lelkét az a gondolat foglalkoztatja, hogy távol innen, a nagy világban jobb életlehetőség nyílik meg előttük. De Németország egyetlen fiáról sem mondhat le. Bármilyen sok dolog bizonytalan a mi jövőnkben, az bizonyos, hogy fiatal és egészséges emberek nem ülhetnek ölbetett kézzel és mindenki, akit mi elveszítünk, nyomorúságunk útját csak még hosszabbá és keményebbé teszi.“

Mit mond egy főpolgármester?

(Metzger Lajos, darmstadti főpolgármester)

„Ne mentegessük magunkat azzal, amit a jó ügyében talán valóban megtettünk. Maga az egyház is tulságosan a „szellemisség“ fellegvárába vonult vissza és közben megfedkezett az élet teljességében végzendő feladatairól. Csak ha szeretetünk olyan nagy lesz, hogy minden életterületen érezteti hatását, akkor sikerülhet az újjáépítés.“

Mit mond egy egyetemi professzor?

(Dr. G. Ritter, freiburgi professzor)

Felveti azt a kérdést, hogy miképen lehet Isten ígéje hatalom a nyilvános életben? Először azt kívánja: „álljon helyre az egyház valódi egysége, amint az egyes német területeken már megtörtént“; másodsor, hogy: „Isten üzenetét, az evangéliumot úgy kell hirdetni népünk előtt, hogy az életnehézségeiben közvetlenül megszólítva érezze magát“; harmadsor, hogy „az egyház által életre keltett evangéliumi érzület, segítsen a politikai élet újjászületésénél is.“

M. J.

Előfizetés 1/4 évre 5 Ft. Csekkszám: **42.814.**
Tulajdonos: **Sárospataki Ref. Főiskolai Pénztár**

A hirosimai keresztyének hitvalló szava. 1947 január havában egy északamerikai külmissziói értekezleten olvasták fel azt a hitvalló nyilatkozatot, amelyet 1946 nyarán Hirosima elpusztulásának évfordulóján tettek japán keresztyének. Ennek szövege Japánon kívül, máshol még nem volt ismeretes:

„Mint keresztyének, akik Hirosima katasztrófáját túléltük, ma azon barátaink emlékéért megújítani gyűltünk össze, akik tőlünk egy évvel ezelőtt nagy hirtelenséggel elragadtattak. Ahol állunk, ott egykor templom állott, amely hamuvá lett. Azért Japán és az egész világ keresztyéneihez a következő szavakat intézzük:

— Szánjuk és bánjuk előbbi életünket, amely a maga erőtlenségében képtelen volt, hogy a háborút és annak a borzalmait megakadályozza. Vallást teszünk újonnan, hogy amint Jézus Krisztus tanította, Isten a mi Atyánk s az emberek az Ő gyermekei s egymásnak mindnyájan testvérei. Teljes szívünkben könyörgünk, hogy Isten hitébredést támasszon kegyelméből köztünk és segítsen arra, hogy mindhalálig hűek legyünk. Mi most egy szükségekkel és szenvedésekkel tele világban élünk, nincs élelmünk, ruházatunk és lakásunk, mégis hisszük, hogy az egyedüli út ezeknek a nyomorúságoknak a meggyőzésére a testvéri, felebaráti szeretet. Azért imádkozunk Isten segítségéért, hogy hit által ezt a keresztyéni kötelességet teljesíthessük. Rendíthetetlenül hisszük, hogy Jézus Krisztus parancsolatainak befogadása és követése az egyetlen út az egyes ember megmentésére és a haza újjáépülésére. S ígérjük, hogy szóval és tettel közre-

1. A Tiszáninneni Lelkipásztorok Munkaközössége hírül kívánja adni kerületünk lelkipásztorainak és gyülekezeteinek, hogy Isten segítő kegyelmében bízva szeretné vállalni az iratmisszió áldott szolgálatát. A mások kiadásában megjelenő missziói füzeteket közvetítjük, saját kiadásunkban megjelenő traktátusainkat pedig szeretettel ajánljuk lelkipásztoraink és iratterjesztőink figyelmébe. Eddig a következő füzeteink jelentek meg: 1. „Tudom a te dolgadoit.“ 2. Dr. Enyedy Andor: „A szövetség bora.“ 3. „De egy a szükséges dolog.“ 4. Darányi Lajos: „Meggyújtott gyertya vagy.“ 5. Darányi Lajos: „Krisztusé a diadal.“ 6. Fodor Lajos: „Irok néktek ifjak.“ 7. Dr. Enyedy Andor: „A te idegen isteneid.“ Folytatólagosan megjelenő kiadványainkról mindig adunk hírt. Megjelent traktátusaink kaphatók: Miskolcon Némethy László könyvkereskedésében, Kazinczy-u., Sárospatakon a „Pataki Diák Céh“ boltjában vagy közvetlenül az egyházkerület missziói lelkésznél. Mivel munkaközösségünk szeretné a gyülekezetek építésén kívül azt a tervét is megvalósítani, hogy minél előbb missziói telepünk lehessen, szeretettel kérjük testvéreinktől azt a segítséget, melyet iratmisszióink támogatásával adnak céljaink elérésére.

2. Március 11-én tartandó miskolci lelkészi találkozásunkra ismételten szeretettel hívjuk meg szolgatársainkat. Igetanulmányozásunkban a Galata levél 3. része következik. Mivel fontos missziói terveket is meg akarunk beszélni, az egyházmegyéék missziói előadóit és munkásait feltétlenül várjuk.

3. Nagy érdeklődés mellett folynak Miskolcon minden hétfőn este a presbitereink és gyülekezeti tagjaink részére tartott teológiai tanfolyamok. Az elhangzó előadások felelni akarnak mindazokra a kérdésekre, melyek tisztázásával öntudatosulhatnak presbitereink hivatásuk teljesítésében. Minden előadás után komoly kérdések irányulnak az előadók felé s őszinte bizonyosságok hangzanak el, melyekből már most láthatjuk, hogy Istentől kívánt kezdeményezés volt szolgálatunk. Eddig elhangzott előadásaink a következők voltak: 1. Isten szava a szentírásban. 2. Mi köze a keresztyénségnek az Ó-testámentomhoz? 3. Az igazi Szabadító. 4. Az igazi egyház. 5. Keresztelés és tanítás. 6. Közösség az úrvacsorában. 7. Krisztus az iskolában. A szolgálatokat dr. Enyedy Andor, dr. Tussay János, Darányi Lajos, Szabó Imre, Fodor Lajos és Palumbo Gyula végezték. S biztató jele egyházi életünk megújulásának az a sok forró imádság, mely előadásaink után imaközösségünkben tör elő presbitereink szívéből. Március 3-án dr. Joó Sándor budapesti lelkipásztor végzi a szolgálatot. „Mi lesz a halál után?“ címmel. Szeretnénk, ha a miskolci példa hasonló kezdeményezéseket indítana el az egyházkerületünk gyülekezeteiben.

működünk az evangélium terjesztésében. Kedves hittestvéreink, akik Japánban és szerte

az egész földön vagytok, mindnyájakat kérünk: imádkozatok értünk.“

A BIZALOM

nagy dolog! Nehéz megszerezni, de annál könnyebb eljátszani. Nehéz megszerezni akkor is, ha elfogultság, előítélet nélküli felek akarják egymás bizalmát megnyerni, de sokkal nehezebb akkor, ha megmerevedett, jégkéreggé vált bizalmatlanságot kell bizalommá melegíteni.

Ne beszéljünk most itt arról a bizalomról, amely az emberi élet egyetlen biztos alapja lehet — az isteni gondviselésbe vetett bizalom, — mert az mindenkinek legbensőbb, Istenhez viszonyuló, személyes ügye, hanem csak egymás közötti viszonylatban szólva tegyük fel a kérdést: *hol van szükség bizalomra?*

Mindenütt, ahol két ember közösségben él egymás mellett, közös munkájuk, érdekeik és céljaik vannak. Tehát a családban, az egyházban, az iskolában, hivatalokban, politikai pártokban, nemzeti közösségben, sőt nemzetközi vonatkozásban is.

Kinek van szüksége bizalomra? Mind a két félnek: egyenrangú feleknek, vagy vezetőnek és vezetettnek egyaránt. Egyenrangú feleknél csak a kölcsönös bizalom lehet alapja a becsületes együttműködésnek. A vezetőnek szüksége van a vezetettek iránti bizalomra, mert az ad erőt és kedvet a munkához, ha érzi, hogy megértésre talál, hogy nem fárad hiába, hogy meg lesz a gyümölcse fáradozásainak. De szüksége van a vezetetteknek is arra, hogy nyugodt érzéssel bízhassák magukat vezetőjükre, hogy ügyük hű sáfárját és gondviselőjét lássák benne.

Hogy lehet megszerezni a bizalmat? Legbiztosabb, sőt egyetlen módja az, ha a hirdetett elvek, igazságok és célkitűzések szolgálatában ott áll aranyfedezetként a tett. Ahol a beszéd és a cselekedet más-más úton halad, ott tartós bizalom nem alakulhat ki.

Szűkebb körre, *a falu népére vonatkoztatva* a kérdésre azt mondhatjuk, hogy a falusi embernek két vonatkozásban van szüksége bizalomra: az egyháza felé és politikai vezetői felé.

A falusi ember vallásos életének külső megnyilatkozása nagy mértékben függ a pap személyéhez való viszonyulásától. Templomjáró vagy templomkerülő lehet aszerint, hogy milyen kapcsolatban van a papjával. Kétségtelen, egészen kívülálló okok is közreműködhetnek ebben, de becsületesen Isten elé állítva a pert, nyugodtan megmondhatjuk, hogyha a szószékről hirdetett igazságok a pap mindennapi életében is tükröződnek emberileg megvalósítható mértékben és az egymás terhének hordozása, a földi javaknak a mennyieik után helyezése, a nemcsak hétszer, hanem hetvenhétszer való megbocsátás, vagy ha az szükséges, a pénzváltókkal és kufárokkal szemben megmutatott részrehajlás nélküli bibliai keménység nem üres szó marad, akkor feltétlenül megtermi gyümölcseit a hívek életében is.

Másfelől azonban az is igaz, hogy az emberi gyarlóságból eredő hibákat nem ítéelhetjük el minden esetben fenntartás nélkül a papban sem és a gyülekezet tagjai lelki közönyük, elfásultságuk minden bűnét nem tolhatják a papjukra, mert kinek-kinek elsősorban saját kötelessége lelki életének ápolása.

Politikai szempontból is gyakran felvetődik a bizalom

Kérjük cikkíróinkat, hogy az általános papírhiányra való tekintettel, a lehető legrövidebbre szabják cikkeikben mondanivalóikat.

Lázár Károly tanítóképző-intézeti tanár a kultuszminisztérium tankönyvpályázatán az általános iskolák részére készített fizika könyv tervezetével III. díjat nyert.

A gimnáziumban február 28-án hirdették ki a félévi osztályzatokat. A szigorú megítélés a tanulók serkentésére és a békebeli színvonal elérése érdekében történt.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság jól sikerült kultúrnapokat rendezett Sárospatakon, február 28-án és március 1-én. Bemutatták a „Szépés ünnepe” c. filmet s az irodalmi és zenei esten dr. Ortutay Gyula egyetemi tanár tartott előadást.

A tanítóképző Ifjúság nagyban készülődik a Tóth Mihály, Kovács Dezső „Vajdaháza” c. kibővített dalművének áprilisi előadására.

Tardonán — Jókai egykori bújdosó helyén — február 16-án a felső bánvölgyi gyülekezetek testvéri találkozója volt. Igehirdetéssel, előadással Bertha István dédesi, Máthé Zoltán mályinkai, Keresztúry József nekézsenyi, Kocsiss Béla nagyvisnyói lelkipásztorok szolgáltak. Hubay Barna tanító, Balla Zsigmond gondnok, Balla András presbíter, M. Górh József egyháztág és Balla István községi bírós bizonyosságvetéseikkel erősítették meg azt az akaratot, hogy az avangéliumi keresztységért minden áldozatot vállal és Krisztushoz hű marad a megjelent népes sereg. A persélypénzt a kiülődzött szlovákiai magyarok felszegélyezésére fordították. Áldottnak ígérkező magvetés volt ez a gyülekezeti nap!

(3)

Hétfő: Csel. 1:24—25. A keresztyén ember számára a választás nem más, mint megkeresni és megtalálni azt, akit Isten már választott. Ez nemcsak az úgynevezett egyházi választásokra érvényes, hanem minden választásra. Egyházi választást azonban másképpen nem is lehet elképzelni, mint így. Megkérdezi az Ige: így történtek a papválasztások, a presbiterválasztások? Mi a választásoknál korteskedünk, vagyis a magunk akarátát akarjuk átvinni másokra. Pedig Isten akarátát kell keresni és elfogadni. Isten előtt nem közömbös az egyháznak, vagy ennek a világnak a dolga. Isten akar. Ezt az akarátot kell érvényre engedni. A választásoknál is.

Bocsásd meg nekünk Atyánk azt a sok visszaélést, amit elkövettünk a különféle választásoknál. Taníts minket akarátod keresni, felismerni és követni Krisztusban, Ámen.

Kedd: 1:26. Mátyásra esett a sors. A kettő közül csak egyet lehetett megválasztani. Harag nincs. A választásnak a sorsvetéses módja ott még a más véleményen levők előtt is az Isten akarátát jelentette. Tehát nem lehetett senkire se haragudni. Ha mindenki Isten akarátát keresi és ha az Isten akarata megtalálásának meg van a maga elfogadott módja, akkor ott csak megnyugvás lehet. Te is így megnyugodtál, ha leszavaztak? Ti is így viselkedtetek, ha kisebbségben maradtatok? Így kellene. Így kell!

Add nekünk Atyánk akarátod keresésére a legjobb, a legtisztább eszközöket. Ha te másképpen akarod, mint mi akartuk, taníts megnyugodni, Ámen.

Szerda: 2:1. A pünköstöt Izráel az aratásért és a 10 parancsolatért való hálaadással ünnepelte. Ezen a húsvét utáni ötvenedik napon jött el a várvavárt Szentlélek. Isten ígérte és adta a Lelket. De ez a vers rámutat arra, hogy az embernek hogyan kell Isten ígéréte beteljesedését várni. Mindenkinek kell várni. Senki

nem hiányozhat. Mindenki, aki nem várja, pótolhatatlan veszteség. Sőt akadály. Egy akarattal kell lenni. Az egy akarat akkor van, ha mindenki az egyetlen akarátot akarja: az Isten akarátát akarja. Együtt voltak. Akik egy felé mennek, akik előtt közös a cél, azok együtt mennek. Szeretnek együtt lenni. Ez a gyülekezet. Mi így készülünk Isten ígéréteinek a beteljesedésére?

Egyakaratra hozz minket, Atyánk! Adj egységet az egyháznak. Légy Ura minden szívnek az egész földön. Ámen.

Csütörtök: 2:2—3. A pünkösti csoda nem a hívők belső „élménye” volt. Hallani és látni is lehetett. Történelemmé vált Isten ígéréte. Nem lehet azzal csalni az embernek magát és a világot, hogy az Isten dolgai láthatatlanok. Még a legtitkosabb dolga is nyilvánvalóvá válik egyszer. Még a szív legelrejtettebb változása, vagy megajándékozott volta is kitudódik. Nem „zugolyában” történt a keresztyénség kezdete. Nem lehet mindenki előtt titkon maradó a te hited se. Ha nem látják, attól lehet félni, hogy nem alázatos vagy, hanem hitetlen.

Töltsd meg ezt a világot a te hatalmas jeleiddel. Te harangozz és csalogass így mindenkit, hogy legyen a mi földünkön a Léleknek is tavasza, szent pünköstje Ámen.

Péntek: 2:4. A Szentlélek és a szólás összetartozik. A Lélek képesít az igehirdetésre. Az apostolok akkor indulhattak el, ha kapták a Lelket. Háztetőről kell a tanítványoknak kiáltani mindazt, amit Jézus nekik a fülükbe sugott. Néma apostol nincs. Ha nem szól, nem apostol. Más nyelv jelenti a külmisszió szükségességét. De jelenti a más nyelv azt is, hogy ki kell lépni az embernek a maga külön világából és együtt kell lenni másokkal. A többi emberrel.

Mindnyájunkat részeltess a Lélek ajándékában, Atyánk. Add, hogy legyen külmissziónk és értsük egymás gondolkodását Ámen.

kérdése és megrójják a falu népét, hogy visszahúzódo, közönyös, bizalmatlan. Nem szabad azonban elfelejtenünk egyrészt azt, hogy ez a nehezen mozduló bizalmatlanság volt évszázadokon át egyetlen fegyvere sokszor felelőten vezetői ellen. Másrészt olyan sokszor éltek már vissza a bizalmával, hogy senki nem botránkozhat meg azon sem, hogy a falu ma is nehezen oldódik fel és egyelőre még vár.

Ha majd megdönthetetlen tények sora bizonyítja, hogy a falu felé forduló jóindulat ezúttal egészen más, mint a múltban volt, nem kétséges, hogy a falu is feloldódik, kitarul és a magyar élet felvirágoztatásába beleviszi azt a színt és lendületet, amelyet semmi más társadalmi osztály helyette nem pótolhat.

Ruszkay András

A tolcsvai kis gyülekezet nőszövetsége szeretett lelkipásztorát, Szendy Pált, tíz éves lelkészi szolgálata alkalmából a jelenleg kapható legszébb selyem palásttal és főveggel ajándékozta meg. Az átadási ünnepélyen Sivák Ilona imádsága után Csipkés Jánosné adta át a palástot. Majd Balyi Béláné mondott ünnepi beszédet, melyre a lelkipásztor meghatótt szavakkal válaszolt.

„Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.“

A nőszövetségi munkának az egész országban igen nagy lendülettel való megindulásáról vagyok kénytelen írni, beszélni. Az országos központ minden úton-módon, minden erejével segít abban, hogy ország-szerte összeszedje azokat az asszonyokat, akik-től várja és reméli, hogy a szervezési munkában résztvesznek: megérti, hogyha most nőszövetségről beszélünk, miről is van szó tulajdonképpen?

Egyetlen élő közösségről van itt szó, amelybe minden református asszonynak bele kell tartoznia, mint ahogy a családba beleszületettek beletartoznak a családba, egyugyan azon családfő irányításába, gondoskodásába, a neki való engedelmisségbe. Nekünk csak azon kell munkálkodnunk, hogy mindenki lelkében öntudatossá tegyük ezt a beletartozást, ezt az egy Atyához tartozást, a neki való feltétlen engedelmisséget, a veje való teljes közösséget, minden dolgunknak Ő elébe tárását. És akkor, ha ezeket a szempontokat megértettük: belátjuk és megismerjük, mi a Nőszövetség? A Nőszövetség az a bibliára, ahol az asszonyok jönnek össze és telepednek le a Jézus Krisztus lábaihoz és hallgatják és befogadják az Ő tanításait. És mikor befogadják, a szívökben gyökeret ver az a meg-rázó tény és felismerés, hogy mit tett Isten értünk, mikor az ő egyszülött Fiát küldte el, hogy minket sok kötöttségünkből megszabadítson. Az Ő keresztyébe fogózva tudjuk azt, hogy bár bűnösök és méltatlanok, ügyetlenek s félszegek, minden kezdeményezésre és minden munkának végrehajtására alkalmatlanok vagyunk, de Ő mégis munkatársainak választott minket. Ezért nem ülhetünk tétlenül, mindig mástól várva a mi munkánk elvégzését. Akkor már égetni fog a felelősség és nem hagy nyugtot, amíg egy asszonyi lélek is van a közelünkben, aki nem az evangélium fényénél keres kérdéseire feleletet és nem ott kapja meg nyugtalan lelke a megnyugtatót: erdij el és többé ne vétkezzél.

Ennek a munkának elindulására gyűl-tünk össze Budapesten a Nőszövetség isten-hegyi otthonában január 18- február 3 közötti két héten, az ország négy egyházkerületének vezetői, konferencia jellegű „tanfolyamra.“ Tíz asszony ült együtt két héten keresztül, fiatalok, öregek, anélkül, hogy az asszonyok

között olyan elmaradhatatlan pletyka, intrika, megszólás, stb. valakinek még eszibe is jutott volna. Ültünk a porba hullva, teljes testvéri közösségben, beismerve mindenre való kép-telenségünket, amíg a bűnben vagyunk, de mindenre való képességünket, szárnyakat és óriási lehetőségeket, ha engedelmesen elfo-gadjuk azt, hogy Krisztus legyen Urunk és irányítónk.

Soha még olyan nagy és mély benyo-mást konferencia reám nem tett. Hiszem, hogy a látottak és hallottak nem fognak a mi nőszövetségi megmozdulásunkon sem nyom-talanul elsuhanni, hanem amennyi ösztönzést és indítást én kaptam és amennyi felelős-séget az én vállaimra rakott, azt én meg fogom tudni osztani az egyházkerület női munkásaival és velük is megtudom láttatni azt, hogy milyen nagy a mi felelősségünk akkor, mikor tudjuk, hogy ebben a szegény országban ma százezrével élnek az asszonyok a maguk nehéz, küzdelmes és szomorú életét, anélkül, hogy egy kis biztató, vagy vigasz-taló szó hangoznék feléjük, vagy résztvevő kar nyúlna a hónuk alá, hogy éreznek a közösséget a körülötítük, a gyülekezetükben élő asszonyokkal, velünk mindnyájunkkal.

Egy történetet kell, hogy elmondjak, ami a tulajdonképeni keretét is mutatja a konferen-ciánk színhelyének. Volt egyszer 1941-ben egy villa a Svábhegyen, Budapesten, amit az Országos Nőszövetségünk elnöknője Zsin-dely Ferencné, sz. Tüdős Klára vásárolt meg a maga számára és rendezett be pazar kénye-lemmel, művészi ízléssel összegyűjtve benne mindazt, amit a mi magyar népünk az országunk úgyszólván minden táján népmű-vészetben produkál. S mikor ez a ház teljesen készen ott állt és kiszolgáltatta az ő akkori miniszteri életüknek sok kötelességét, vagy a zaklatott élet pihenő napjait, akkor jött ránk a fürgeteg, amelyet mindnyájan meg-kóstoltunk.

Abban az időben már élére állította őt a Nőszövetség országos szervezete A munka meg is indult, de sok eredményt nem tudott elérni. A bombázások és az ostrom alatt azon-ban Isten más, előre tervbe nem vett mun-kát bízott a Nőszövetségre, amit munkatár-saival együtt Zsindelyné, ott a svábhegyi vil-lában folytatott. Ugyanis, mint itt nálunk is,

Pesten még nagyobb arányokban özönlöttek a menekültek és fordultak a Nőszövetséghez segítségért, hajlékért. Ehhez a segítséghez készülve, sok élelmiszert szereztek be és halmoztak fel a villában. Ehhez az élelem mennyiséghez azután gyűlt a sok fogyasztó: férfi, nő, gyermek. Végül elérkezett a ház a befogadóképessége határához. És akkor 72-en voltak. Ebből 37 gyermek, köztük 5 pólyás. És elkezdődött egy Lórántffy Zsuzsánna korabeli vár élet, nagy közösségben, Isten előtti egyenlőségben, sok munkában, sok betegápolásban, de a legnagyobb veszedelmek idején is vidáman. Szűkös élelemmel, de soha sem éhezve. A háború minden borzalmával, ami alatt a ház sok szépsége szétszóródott, de semmi el nem vezett. A gyermekeknek az egyik kis kerti házban elemi iskolát nyitottak azt is magyaros, egyszerű bútorokkal rendezték be, ajtóit maga a házigazda festette ki magyaros mintákkal. Az ostrom alatt a ház találatot kapott, romokban volt, de senki sem sebesült meg, sem meg nem halt. Mikor mindennek vége volt, egyszerre kiürült a ház, mindenki igyekezett régi otthonát felkeresni. Akkor egy amerikai házaspár a romokban lévő villák közül ezt választotta ki magának, mert hallott ennek háború előtti kedves berendezéséről. Csak azt kötötte ki, ha úgy berendezik neki a villát, ahogy régen volt, ő rendbehozatja a házat, beköltözik és a lakásért dollárban fizet. Klára asszonyhoz ostrom előtt meglepetésszerűen jöttek emberek és mindenféle berendezési tárgyát szíjjelhordták. Szőnyeget, bútort, porcelánt, ezüstöt. És ostrom után egyenként sietve jelentkeztek, hogy minden megmaradt, tessék hazavitetni. Így tehát az amerikai kívánsága szerint berendezhették a házat és be is költözhetett. Az ostrom alatt összeverődött társaság képezi ma is az Országos Nőszövetség munkástáborát. Világossá vált előttük, az ostrom alatt, hogy kell ezután elindulni, mire van az asszonyoknak, a kifosztott és árván maradt százazreknek leginkább szükségük? Sokan jelentkeztek munkáért, de sokan kínálták fel segítő kezüket, hogy lelki jökban részesülhessenek. Nagy szervezkedés indult meg. A központi iroda a pozsonyi-úti gyülekezetben talált otthont, ahol most már szövöde, étkeztető, munkaközvetítő működik. A gazdasági bizottság titkára: Takaró Emilné kiment Svájcba, igen nehéz körülmények között. Ott járt, beszélt, dolgozott, összeköttetéseket, jóbarátokat szerzett, akik a magyar Nőszövet-

ségért a zsebükbe is nyúltak. Ezekből az adományokból rendezték meg az országos konferenciákat, amilyen az ősszel Miskolcon megrendezett konferenciánk is volt. Ehhez a szervezési munkához, utaztatásokhoz, általában az egész gépezet fenntartásához pénz kellett és az amerikai lakó dollárai fedezték ezeket a kiadásokat. Sokszor nem futotta még ebből sem s akkor prémek, aranyak, ékszerek eladásából pótolták a hiányokat. A Zsindely házaspár a kertész részére annak idején komfortos lakást épített és most maguk költöztek ebbe. A régi állapotában maradt és berendezett villát pedig teljesen a nőszövetség céljaira adták át.

És ebben a gyönyörű és kényelmes otthonban folynak most hétről-hétre ilyen kis konferenciák, nőszövetségi és leánykori vezetők részére. Egyházkerületünkben 15-en vetünk részt ebből a nagyszerű lelki elindításból és remélem, hogy a mi munkánk nyomán Isten kegyelmével ki fog alakulni egyházközségeink, egyházmegyéink, és egyházkerületünk női tábora, női munkaszervezete és elvégzi azt, amire ma olyan nagy szükség van: kissé rideggé, hivatalossá és külsőséggé vált egyházi életünk családiasítását, felélénkítését.

HIVATALOS RÉSZ

Értesítés. A püspöki hivatal értesíti azokat az egyházközségeket, amelyek idejében beadták üvegigénylésüket, (1946. aug. 31.) hogy a konvent által múlt hónapban jelzett üveg-mennyiség még mindig nem érkezett meg Miskolcra s így azért ne jöjjenek csak e lapban közölt értesítés után.

Az Egyetemes Konvent közli, hogy dr. Kalmár Lajos volt lelkész-százados I-II. lelkészi bizonyítványa, dr. Jakab László szolnoki lelkipásztor II. lelkészképesítő bizonyítványa, Borsos Sándor konventi missziói lelkész I. lelkészképesítő bizonyítványa elveszett és a Konvent engedélyt adott a fenti bizonyítványok másolatainak kiállítására.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola-hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűlvel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

5. szám

1947. március 15

FELELJ

ha tudsz szóban,
vagy írásban ennenmagad csendes
óráiban az alábbi kérdésekre:

Hiszed-e Istent, Ő egyszülött fiát?
Hiszed-e, hogy a jelen nyomorúság-
gából csak Ő tud megváltani ben-
nünket?

Hiszed-e, hogy minden jelenvaló
nyomorúságunk Isten próbatétele
rajtunk, mellyel bűneinkért méltán
sújt bennünket?

Látod-e, hogy a nagyvilágban
egyre jobban elhatalmasodik a bűn,
megalázkodik a jó, diadalmasko-
dik a gonosz?

Látod-e az egyháznak, Krisztus
nyájának veszedelmét és érzed-e,
hogy az igazi megpróbáltatások
ideje közel?

Döntöttél-e már sorsodról, hogy
Te melyik táborba tartozol, mert
ez egyszer nem tudsz semleges
maradni?

Hoztál-e áldozatot azért az egy-
házért, amelyikben őseid születtek
s talán érte meghaltak?

Vállalnád-e most is az oroszlánok
vermét, vagy a gályák rabságát,
ha egyszer úgy ütne az óra?

Megtettél-e mindent azért, hogy
gyermekeid és hozzátartozóid eljus-
sanak az egyház fejéhez, Krisztus
szolgálatához?

Van-e élő hited, hogy egyszer
megalázkodik a gonosz és diadal-
maskodik Krisztus királysága?

Tudsz-e, szoktál-e naponként buz-
gón imádkozni mindezekért?

Felelj — ha tudsz!

KÁLVIN:

A törvény betöltése

Az élet helyes berendezésében az az első dolog,
hogy igyekezzünk Isten előtt megpróbálni magunkat.
Tudjuk pedig, hogy ő az őszinte szívet és a tiszta
lelkismeretet kívánja leginkább. Fonák rend lesz tehát
az, ha valaki a szívbéli romlatlansággal nem törődve,
csak külső életét rendezi be a törvény iránt való enge-
delmességre. (Evang. I. 10.)

Akik a törvény igája alatt szoronganak, olyanok,
mint a szolgák, akiknek minden napra bizonyos munkát
szab ki az uruk. Az ilyenek ugyanis azt hiszik, hogy
semmit sem értek el és nem is mernek uruk színe
elő kerülni, ha a megkövetelt mennyiségű munkát le
nem rótták. A fiak ellenben, akiket atyjuk nagylelkűbb
és gyengédebb bánásmódban részesít, nem félnek
őneki elkezdett és félbemaradt munkájukat is bemu-
tatni, még ha abban valami hiba volna is, mert bíznak
abban, hogy kedves lesz előtte az engedelmisségük
és készségük, még ha nem tudták is egészen pontosan
elvégezni azt, amit akartak. Ilyeneknek kell lennünk
nekünk is: teljes bizodalommal kell lennünk affelől,
hogy szolgálatunkat, akármilyen csekélyke is és akár-
milyen gyarló és tökéletlen is, jótetszéssel fogja fogadni
a mi legkegyelmesebb Atyánk. (1. 256.)

Bármennyire készek és gyorsak is a hívők lélek
szerint az Isten iránti engedelmisségre, test szerint
mégis restek arra és inkább szolgálnak a bűnnek,
mint Istennek. Ennek a testnek számára ostor a törvény
és mint valami lusta, nehézkes szamarat, ösztökéli,
hajtja és sürgeti a munkára. Egyszóval a hívők
számára serkentés a törvény; nem arra való már,
hogy kárhoztatásával megköttözze a lelkiismeretüket,
hanem arra, hogy állandó ösztönzéssel a tunyaságukat
ébresztgesse és tökéletlenségüket sarkalja. (1. 54—55.)

Hisszük, hogy e lap minden olvasója nemcsak gyülekezetben él, hanem annak munkás és öntudatos tagja is. Éppen azért úgy gondoljuk, nem lesz haszontalan néhány szóban rámutatni, milyennek látja a református keresztyén ember a szabadságot a gyülekezeiből, abból a közösségből, melyet a naponként megújuló bizonyágtétel határol körül.

Mindenekelőtt azt kell elmondanunk, hogy a szabadság annyira az ember húsába vág, annyira mindenkit érintő egyetemes kérdés, közügy, hogy még abban az egy esetben is, ha nem volna múltunk és multunkban megemlékezésére méltó esemény, meg akkor is hasznos és kívánatos volna egy napot az év 365 napjából kihasítani és a szabadság ünnepévé tenni s ezen elgondolkozni, vajjon mi is lényegében a szabadság, jól élünk-e vele?

De nekünk sokszor eldicsekedett ezerszentes multunk van. Tanításban gazdag ez a mult. Ennek a dicsőséges multnak egy darabja 1848 március 15. is. Multunkat tagadnánk meg, ha nem ünnepelnénk ezen a napon. De hogyan ünnepeljünk? Csak úgy, ahogy az a magyar református egyház egy gyülekezetének hívő és öntudatos tagjához illik.

Ünnepelésünk hogyanját meggyőződésünk határozza meg. Meggyőződésünk a Szentírásból és hitvallásainkból táplálkozik. Ezt pedig néhány gondolatban így próbáljuk összecsűríteni: A szabadságot csak a gyülekezetben élve ismerhetjük meg, abban a gyülekezetben, amelyben Isten Igéje helyesen prédikáltatik. Ez a prédikáció sokaknak azt a lelfetetlen és értelmetlen, de a hívőnek egyedül helyes igazságot szólja, hogy az ember akkor szabad, ha szolga lesz, Istennek a szolgája. Itt, a gyülekezetben közli Isten Igéje prédikálása által azt az erőt és hatalmat is, amely az embert egyedül képes megbabolázní és féken tartani, hogy szabadságával vissza ne éljen. A szabadság ugyanis lelki dolog, szellemi valóság. Nem anyagi, mint valamiféle ruha, amit majd fölveszek, majd levetek úgy, amint azt éredekem és józan eszem diktálja. A szabadság lehetőség. Lehetőség a jóra és lehetőség a gonoszra. Inkább engedelmeskedés, mint parancsolás. Engedelmeskedés Istennek. A szabadság a helyes viszonyulás dolga. És mi hitünk szerint akkor viszonyolunk helyesen, őszintén és igazán embertársainkhoz, ha hittel viszonyolunk Istenhez. A szabadság önmagunk megtagadása: Vágyainknak és gonosz kívánságainknak, nagyratörő gondolatainknak a legyőzése. De vajjon ki képes erre? Csak az, akinek szíve templom, melyben maga Isten vett lakozást az ő Szentlelke által.

A mában Isten ajtót nyitott nekünk. A küszöbön állunk. Előtünk, mint egy nagy óriás áll a szabadság lehetősége. A mienk lesz ha nemcsak ünnepeljük, hanem ha élni kezdjük több fáradságot, mint pihenést, több megpróbáltatást, mint élvezetet nyújtó és kínáló útját.

Hogyan ünnepeljünk? Úgy, mint hívő református keresztyén ember A szabadság ünnepén is mentől kevesebbet beszéljünk, de annál többet imádkozunk, hátha az, akinek neve a Könyörülő, könyörül rajtunk.

Czegle Imre

Az Újtestámentomban a következő pénznemekkel találkozunk:

1. *Lepton* (Máté 12:2, Lukács 12:59, Lukács 21:2.) Értéke $\frac{1}{8}$ cent kb. 1,5 magyar fillér.

2. *Kodrantés*, római néven *Quedrans* (Máté 5:26, Márk 12:42.) Értéke 2 *Lepton*, $\frac{1}{4}$ cent, 3 magyar fillér.

3. *Assarion* (Máté 10:29, Lukács 12:6.) Értéke 8 *Lepton*, 4 *Kodrantés*, 1 cent, 12 fillér.

4. A római *Sertetius*, értéke 32 *Lepton*, 16 *Kodrantés*, 4 *Assarion*, 4 cent, 48 fillér.

5. A görög *Drachma* és a római *Dinár*, mindkettő ezüstből. (Máté 22:19, Lukács 15:8, Lukács 20:24, Ap. Csel. 19:19.) Értéke 16 cent, 1,12 forint.

6. *Didrachma* (Máté 22:19.) Értéke 2 *Dinár* vagy 2 *Drachma* vagy egy fél *Sekel*. $32\frac{1}{8}$ cent, 3,85 forint. Jellegzetessége, hogy ez volt a vámszedőknek adott vámpénz.

7. *Sekel*, mint az Ótestámentumban. Értéke 64,6 cent, 7,70 forint. Vele egyenlő értékű a római *Stater* (Máté 17:27) és a görög *Tetra-drachma*, továbbá az *Argurion* (Máté 26:15) szintén görög ezüstpénz.

8. *Mina*. Az Újtestámentomban fele súlyban 5612 gramm és értékben, mint az Ótestámentumban. (Lukács 19:13-25) Értéke 16,15 dollár, 190,57 magyar forint.

9. *Talentum*. (Máté 25) Értéke 6000 *Dinár*, vagy 3000 *Drachma* vagy 1500 *Sekel* vagy 60 *Mina*. Súlyja 336,750 gramm. Amerikai értéke 970 Dollár, 1144 magyar forint.

10. Augustus korában forgalomban volt még az $\frac{1}{4}$ *Mínát* érő *Auerus* (Máté 10:9) is. Értéke kb. 4 Dollárt, 48 magyar forintot tett ki. Dr. Zs. J.

MI ÉS A NAGYVILÁG

Németországban, mint értesülünk, az evangélikus egyháztanács 1947 febr. 10-én felhívással fordult Németország lelkipásztoraihoz. Elmondja ebben a felhívásban, hogy a német nép-nél még mindig nem talál Isten igéje a kellő megértésre. Sőt úgy látják, hogy a nép napról-napra újabb megkísértés veszélyének van kitéve. „Az éhség súlya széttöri a végső erkölcsi kötelekeket. Igazságtalan szerzésvágy, fekete üzlet, lopás, rablás és fajtalanság ragadta meg az embereket. Egvesek, akik a dermesztő hideget nem bírják elviselni, szénszállítmányokra törnek rá. Családok, amelyek emberhez méltó fedél alá nem tudnak jutni, szétzül- lenek. Gyermekek kóborolva járnak. A titkos feljelentések, melyek a náciitanitással járnak, felburjánzottak. A hazugság szokássá lett. A gyűlölködő propaganda megöli a szeretet és lovagias gyöngédség érzéseit. És az a kérdés, hogy a német nép, a megbélyegzett nemzet elnyomott életéből kiszabadulhat-e, milliókat az elkeseredés és kétségbeesés érzésébe kerget.”

Romániában a vallás-
tanítás minden iskolában kötelező.

Ausztriában az iskolai imádság kérdésében az osztrák evangélikus egyházi főtanács a bécsi iskolatanácsnak és az osztrák országos tanácsnak azt ajánlja, hogy az imádság olyan formájú legyen, amely az Ausztriában elismert és az iskolában képviselt felekezetek közös vallási gondolkodásának megfelel. A pusztán felekezeti öntudat ápolását hagyják meg a vallástani órákra. Így az iskolai imádság ne felekezeti jellegű legyen, hanem általános vallási tartalmú.

KÉT NÉV

A Szent Írásból tudjuk, a Pélábeszédek könyvéből, hogy „kívánatosabb a jó hirnév nagy gazdagságnál, ezüstnél és aranynál a kedvesség jobb“ (22:1) Vagyis nemcsak a józan okosság diktálja nekünk, hogy milyen drága kincs a jó hirnév, hanem Isten igéje is figyelmeztet minket erre. Vonatkozik ez nemcsak az egyes emberre, hanem a népek, nemzetek jó hirnevére is.

Azért fáj nekünk, ha azok, akik mostanában külföldről hazajönnek, panaszkodnak, hogy az utóbbi idők politikai és társadalmi magatartása miatt a magyarság jó hirneve cserbát szenvedett és a nagy politikai porondon egy porszemnyi súllyal is alig bírunk.

Valljuk, hogy a világ közvéleményének ítéletét reánk nézve közömbösnek nem tarthatjuk. Meg kell azért hallgatnunk az egyes vádatokat, amelyeket felhoznak ellenünk. Lelkiismereti kérdéssé kell tennünk S a nemzeti önvizsgálat és bűnbevallás útján el kell intézni. Nem szabad a környező népek megértő közösségéből magunkat kizárni.

Ha hangoztatják ellenünk, hogy elkéstünk a társadalmi reformokkal s volt hiba a nemzetiségi politikánkban, elmaradtunk a világfejlődés útján, stb.

Vizsgáljuk meg magunkat és nemzetünket e vádatok illetőleg Isten törvényének és az ő parancsolatainak világánál. Ne ámitsuk magunkat. Szégyenünket ne takargassuk. Isten ugyanis nemcsak próbák elé állított minket, nemcsak bűnünket engedett elkövetni, amelyeket bánjunk meg, hanem folytonosan áldott és segített is bennünket.

Milyen hálaadással kell megemlítenünk, hogy a magyarság európai útján a közelmúlt történetéből is van két név, amely az európai és a magyar hivatás legmagasabb csúcsát jelenti. Március 15-én hivatkozunk erre a két névre.

A Kossuth és a Petőfi neve ez.

Kossuth a környező népek szabadságának is hatalmas szószólója volt. Világpolitikát folytatott egy politikai lángelme jövőt megjósoló felvillanásaival; Petőfi egy azokközül, kik „érted haltak meg szent világszabadság!...”

A mai magyarságot kötelezze ez a két név, hogy a mai megváltozott viszonyok közt a magyarság rendeltetését a népek nagy családjában úgy ragadja meg, mint ők a maguk korában és hirnevünk ez legyen: a magyar a Kossuth népe, a magyar a Petőfi népe. Kész új márciusok befogadására. M. J.

Dr. Enyedy Andor Imakönyve

megrendelhető a Pataki Diák Céhnel. Ára: 8 forint.

A fennek 97%-a lutheránus vallásu. Az egyház kritikája a szociáldemokra párt balszárnyánál fordul elő. Ez az irány azt hányja az egyház szemére, hogy maradi és idegenül áll a néppel szemben. Maga a nép azt kívánja az egyháztól, hogy fejtsen ki erős szociális tevékenységet, lépjen a legközvetlenebb kapocsba a néppel és az egyház a maga tanítását a mindennapi életben valóban kövesse. Arra a körkérdésre, hogy: „az Ön véleménye szerint az egyház munkája és igehirdetése a kor követelményeinek megfelelő-e, vagy kívánivalót hagy hátra,“ a beérkezett feleletek így oszlottak meg: a feleletek 49%-a szerint az egyház munkája a ma feladatainak megfelel. 22% szerint a munka kívánivalót hagy fenn. 24%-a nem nyilvánít hátrázott véleményt és csak 5% tekinti az egyház munkáját jelentéktelennek.

EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL

A negyvennyolcas pataki diákok

1. A pesti ifjúság megmozdulása után már harmadnapra a pataki ifjúság is tüntet. Eneklék a Szózatot, a Himnuszot és az előző éjjel megtanult „Talpra magyart.“ 2. Minden osztály nemzeti zászlót csináltat. A megvárást Patak leányai vállalják. 3. Az ifjúság összeállítja kívánalmait. (Pl. szabadtanítás, minden tanulmányt nyomassanak ki stb.) 4. Az ifjúság tüntet magyarsága mellett. Nem türték a pataki fejeken a magastetejü német kalapokat és seregestül mennek Ujhelybe Kossuth-kalapot venni. 5. Csoma Mihály és Pálközy Antal vezetése alatt a városi polgársággal nemzetőrséget szerveznek s az iskola mellett esküdnek fel a nemzeti zászló alatt. 6. Megalakul az önkéntes zászlóalj. 7. A pataki diákok harcba vonulnak. 8. Pálkövi tanár guerilla-csapatot alakít s mint kapitány vesz részt a hadjáratban. 9. A híres 9-ik zászlóalj első sorban pataki diákokból állott. Ők voltak a híres „veressapkások.“ Harci nótájukat pataki diák írta. Ugy harcoltak, hogy Damjanich a szolnoki csata után levette előttük fővegét. 10. Minden épkézlűb pataki diák végigharcolta a szabadságharcot, az iskolának 1848/49-ik iskolái évben csak 103 tanulója volt, az előző évben 1041 diák volt Patakon. Dr Bakos József

Szólt a Tárogató

Az 1711. esztendőben történt.

Szép tavaszi nap. A pataki vár labanc parancsnoka, Wolfgang kapitány kitétette nagy karosszékét a várudvarra, jókedvűen beleült és intett az őrség parancsnokának, hogy hozza eleibe a kazamata börtönben sýnylődő kuruc hadirabokat.

Ült a tavaszi verőfényben a kövér, mosolygós, ragyásarcú labanc kapitány és jóakarattal nézte a húsz kuruc rabot, akiket az őrség eleibe tuszkolt.

Álltak a kurucok a várudvaron. Hunyorgva a fénytől, odalent sötét volt a tömlőc, ványadtan, sápadtan. Szabad, szép lovas életük után nagyon megviselte őket a rabság.

Huszan voltak rongyos ruhákban, a szép hadiruhát fogságba vetésükkor lehúztá róluk a német, némelyiknek karján, arcán heggedő sebek. De így rongyosan is, megviselve is látszott rajtuk, hogy dicsőséges és nyalka hadsereg katonái voltak egykoron.

Felemlették arcukat és a nap felé fordultak. Így tesznek a foglyok a napfényben mindig.

Egy szó sem esett köztük. Úgy álltak ott közömbösen, mintha rajtuk kívül nem élne itt teremtet lélek. Pedig nyüzsgött körülök az őrző muskétások csapata.

Wolfgang parancsnok jóakarattal és mosolyogva a rabokra intett:

— Szép tavaszi idő van, szép meleg napunk van!

— Ühüm — mondták a foglyok, de csak úgy közömbösen, mint akiket fásaszt a beszéd és untat a társalgás.

— De nemcsak az égi nap süt ma reánk, vitéz kurucok!

Óregedő kurucz kérdezett:

— Hanem?...

— Hanem! — mondta Wolfgang és csupa jókedv volt a hangja — hanem a béke napja is!

A húsz kurucz arca a napról a kapitány felé fordult hirtelen. És egyszerre szólt, kiáltott mind a húsz:

-- A béke napja? Békesség van?

ÉN SZEGÉNY NÉPEM

*Olyan most is, mint régesrégen :
Őszinte, révült és hiszékeny.*

*Életét mintha lopta volna,
Homlokát némán ejti porba.*

*Annyit kapott már mások miatt,
Hogy akkor is sír, mikor vigad.*

*Fejére dobnak minden vétket,
Kik jóságából dúsan éltek.*

*Óh, mennyit hullott könnye, vére,
Mégsem jut gyógyír nagy sebére.*

*S akikért százszor sírba omlott,
Úgy tekintik, mint egy bolondot.*

*Világ barma, hát nincs mit szánni,
Rajta lehet csak bosszútállni.*

*Fülébe ha jól furulyálnak,
Úgyis észtvesszte megy a halálnak.*

*Én szegény népem, magyar népem,
Véres szép orcád sírva nézem.*

Árvai Jerémlás

Sz. Weress Jolán a kultuszminisztérium megbízottja három hétig tartózkodott a leány-népfőiskolán és több előadást is tartott.

A főiskolai „Péntek esték” sorozatában március 7-én dr. Kiss Sándor tartott előadást „A vallásos nevelés és a mai ifjúság”-ról. Március 14-én dr. Bucsay Mihály adott elő „Korunk erkölce az utolsó negyedszázad filozófiájának a tükrében” címmel.

Móricz Miklós és Móricz Károly, főiskolánk régi barátai értékes közgazdasági és építészeti előadásokat tartottak a népfőiskolákon és akadémián.

A teológián és gimnáziumban a husvétli vakáció március 31-én (hétfőn) délben kezdődik. Tart április 10-én (csütörtökön) reggel 8 óráig. A pünkösdi szünidőt május 21–28-ig, az évzáró ünnepélyt június 29-re tervezi a köziskolai-szék.

Akkor felállt Wolfgang a székből és kihúzta magát. Ünnepélyes volt a hangja:

— Igen! Béke van kurucok! És parancsolat adatott nékem is, hogy minden hadirabot békeességben elbocsássak szabadon haza.

Szó nem hallatszott a kurucok ajkáról. Csak egy mély sóhajtás. A felszabadulás, a megszabadulás könnyebbült sóhaja.

— Igen, mondta Wolfgang — béke van és pedig jó béke. Lesz alkotmány és lesz valásszabadság!

Akkor összenézett a húsz rongyos kuruc. A fogságtól merev arcokon édes mosolygás kelt. Egyikük levette fejéről a rongyos csalmát, utána a többi is és a csendbe megzendült az ének:

Tebenned biztunk eleitől fogva...

Mindnyájan énekeltek, mert mindnyájan kálvinisták voltak.

A kapitány kedélyes barátságosan állt ott közöttük:

— Aki nemes köztetek urak, az visszakapja a kardját, aki pedig jobbágyi sorú, két havi zsoldot kap és hazamehet!

Intett és a labanc katonák hozták a kardokat. Pillanat alatt kiválogatta kiki a magáét s ahogy felkötötték, az arcukra visszajött az élet pirossága.

Wolfgang mosolyogva nézte a volt foglyokat. Derűsen kérdezte, mert örült ő is, hogy béke van immár:

— Rendszerben van minden?

Akkor oda ugrott eléje egy fiatal, sugár barna kuruc:

— Nekem még hiányom van!

— Micsoda? — kérdezte a kapitány — hiszen a kardod az oldalodon van.

A kuruc hangja sürgető és követelő volt:

— Add vissza uram a tárogatómat is!

A tárogatódat fiam, azt nem kapod vissza.

— Miért nem? Hadi felszerelés az is.

Wolfgang bólintott:

— Tudom, de nem kapod vissza még sem, mert nem adhatom. Mert parancs jött, hogy minden tárogatót, amit előtalálok, azonnal töressesek össze, égettesek meg, pusztítsak ki a világból.

A kuruc elámult:

**Az egyházkertü-
leli tanács** márc. 12-én
Miskolcon dr. Enyedy Andor
püspök és Farkasfalvi Far-
kas Géza főgondnok elnök-
letével ülést tartott.

**Az abaújszántói nőegylet
és leányegylet március 8-án**
este műsoros tánc nélküli tea-
estet rendezett. Az erkölcsi és
anyagilag siker többszörösen fe-
lülmúlta a régi táncos tea-
estékét.

**A felsőregmecl gyülekezet
Orosz János fűszerkajatai lel-
kész-tanítót választotta lelke-
szévé. Ünnepeles beiktatása**
a husvét utáni első vasárna-
pon lesz.

**A Dolgozók Tanítóképzője-
nek az előadásai március 6-án**
elkezdődtek. Harminc fiú- és
leányhallgató van.

**A Magyar-Szovjet Műve-
lődési Társaság sárospataki
szervezete Szabó Ferencné
központi titkár részvételével**
tartott tisztújító közgyűlést.
Elnökké egyhangúlag újból
Hallgató Sándort választották
meg.

IFJÚ MAGYAROK MÁRCIUSA

A megtorpant ifjúság!

1848 március 15. száz éves évfordulójából már csak
egy év hiányzik. Jövőre jubilálunk, most gondolkozunk.
A sokat hangoztatott „megfáradt ifjúság” gondolkozik a száz
éves nemrég megkapott szabadságról.

Ha végig nézzük az ifjúsági egyesületek munkáját, meg-
nézzük mit csinálnak, valami láthatatlan kéz ütést érezzük
szívünkön s úgy látszik, mintha halódna ez a sokrahiatott
magyar ifjúság. Nagyon lassan ébred csak, száz éves álmá-
ból! Sokan ezt a halál csalhatatlan jeleinek tartják, emlékez-
vén Petőfi: „Lesz e gyümölcs a fán” kezdetű versére:

*„Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?
Avagy virág vagy te hazám ifjúsága?”*

Az ilyen mellébeszélő embereknek csak azt tudjuk üzenni,
hogy a virág sem szereti, ha „akárhová” teszik. Mennyivel
inkább meghervadhatott ez a Virág ha számára teljesen ide-
gen „Virág házban” idegen, neki ellenséges levegőben nevel-
ték. Várjanak még a könnyen itélkezők! Olyan évtizedet, mint
1933—1944 nehéz kiheverni, még akkor is, ha a magyar
ifjúságról van szó. Ezekén túl: van még a világon egy fiatalság,
akit a saját politikusa így félre tudott vezetni? Van még
ember, akít úgy bevezettek katona zenekarokkal, parádékkal,
mint a magyar fiatalságot? Azt hiszem, erre nyugodt lelkiis-

— A fegyvereket visszaadjátok, a táro-
gatókat pedig elégetitek? Ezt nem értem én.

Wolfgang komolyan nézett az ifjúra,
elgondolkozva, azután azt kérdezte tőle:

Mi voltál te, mielőtt katonának álltál?

Az ifjú felvetette a fejét:

— Diák voltam! Tógátus diák!

Wolfgang bólintott:

Akkor megfogod érteni, amit mondok.
Megmondom neked, hogy miért égettük el
a kuruc csatasípot.

A kurucok már szállingóztak a várud-
varon, befelé. A szabadság piros öröme ült
az arcukon, Wolfgang nézte őket, azután az
ifjúhoz fordult:

— Mondd csak, hol használtad te a
tárogatódat?

Az ifjú bosszankodva felelt: Hol? Hát
minden csatán! Szólt Újvárnál, riogott Kövesd-
nél, rajta-rajtázott Trencsénél.

Ahogy a régi dicsőséges emlékezetű
csaták neveit sorolta, eltűnt arcáról a boss-
zankodás és tüzes láng gyullt ki a szemé-
ben. Úgy folytatta:

— Bécs alatt is megfújtam én, meg Sti-
riában.

Elmélázott:

— Meg a Lajta vize mellett és Nyitra
alatt Bottyán táborába.

Ahogy mondta úgy melegítette lelkét
az emlékezés, mint halvány arcát a forró,
tavaszi nap.

Wolfgang felállott:

— Hát ezért nem kapod meg a táro-
gatódat. A kardot visszaadjuk, mert az van
minden nemesnek és a vas néma!

De ha ti ezen az ördögös tárogatón
az otthoni csendességben elfújjátok a régi
csatajeleket, akkor felfigyel megint az ország
és háborúság lesz itten megint. Mert ezek
vissza említik nektek a multat és felforraltják
megint a véreket.

A fiatal kuruc szomorúan nézett maga elé:

— Elégeted?

Wolfgang intett:

Már el is égettem. Minden tárogatót és
úgy tudd meg, hogy nincsen már ebből az
átkozott sípból hirmondó sem. Mindet elé-

merettel mindenki azt mondja, hogy nem! Nos? Akkor mit várnak tőlünk? Alig tudunk magunkhoz térni a nagy kábultság után. Ami eddig már meg van, az is nagy teljesítmény és a munka állandóan folyik tovább. Az egymástól elkülönytült diák, ifjú munkás és paraszt fiú kezd közeledni egymáshoz. Lelkes diákok járják be a magyar falvakat s most már ösztönösen veszik fel a kapcsolatokat a befeketített rokonnal. A paraszt fiúk és lányok pedig Népfőiskolára jönnek a városra s pótolják évszázadok óta elsorvadt műveltségüket. Cserébe átadják azt, amit viszont ők őrizték meg a város számára: régi szép népdalainkat, kecses, finom, régi magyar-táncainkat, népi játékokat, balladákat és mindent, amit a város már rég elfelejtett. A városi munkás ifjúság még csak nagyon kevéset foglalkozott, vagy foglalkozik ezekkel a dolgokkal, de azt már megértette, — mert öntudatos vezetősége belé plántálta — a közös sors ismeretét, hogy kéz a kézben kell együtt működni az új, jobb Magyarország érdekében.

S ez a három osztálya a magyar ifjúságnak megtalálta, mert a szabadulás megmagyarázta neki, az egyetértés útját, amit eddig bizonyos homályos politikai célból elrejtettek szeme elől. Különösen ilyen kis városban, mint Patak észlelhető még most is, hogy milyen nagy volt a mesterséges ellentét. Az uri-Magyarország sok helyen olyan urat akart nevelni diákjaiból, akik nem ismerik az alattuk lévő kaszt embereit. A mesterséges választó falak azonban leomlottak és most már semmi sem akadályozhatja meg azt, hogy egymást támogatva mi felépítsünk — magunknak — egy új, alapjában is új Magyarországot.

Kormos Géza VIII. gimn. tan.

Szathmáry Lajos a kultuszminisztérium szabadművelődési ügyosztályának helyettes osztályvezetője, a gimnáziumunk volt kiváló tanára megemlékezett a népfőiskolákat és a szabadművelődési akadémiát.

Török Erzsébet énekművésznő és **Farkas Ferenc** zeneszerző a főiskolán hangversenyt adtak, a népfőiskolások részére előadást tartottak.

Zilahy Ferenc tanítóképző intézeti tanárt a főigazgató a kultuszminisztérium egy hónapos lélektani tanfolyamára küldte ki.

Dévai Jenő csurgói állami gimnáziumi tanárt, aki elsőleg már 5 évig tanított gimnáziumunkban, a gimnáziumi tanári szék javaslatára az egyházkerület rendes tanárrá megválasztotta.

A tanítóképzőben március 30-tól április 13-ig tart a húsvéti vakáció.

gettem, az egész környéken.

Csend volt.

A kuruc tárogató csendben búcsúzott a régi csatasíptól. De csak pillanatig tartott ez a csendesség. Mert akkor messziről, a Bodrogköz nádasaiból, megezerszerezve a visszhang által, meg nem halkulva a messziségtől, tárogató sirt fel.

Nem is sirt, hanem ujjongott. Valami bujdosó kuruc a bodrogközi lágban, hogy megbosszantsa a németet, a „rajta-rajtát” fujta, a kuruc lovasság rohamjelét.

Akkor felugrott Wolfgang és haragtól lett piros az arca.

Öklével elfenyegedett a messzeség felé.

A kuruc pedig mosolyogva és elgondolkozva, megvigasztalódva kiballagott a nyitott várkapun.

És sugaras, megvidámuló tekintetével elnézett a messzi szabad nádasok felé, ahonnan szólt még a tárogató.

Szabó Lajos

Adaléku az orosz néplélekhez. *Lenin egy népmesében. Friss, sőt legfrissebb gyűjtés.*

„A cár hercegeivel elhatározta a háborút és halni küldte a szegény embereket, mert még nagyobb gazdagságot akart magának. A föld lángba borult, a füst az egekig hatolt és egy láng megégette magának Allahnak a palástját is. Erre Allah megharagudott, de hiába kérdezte tanácsosait, ezek nem mondtak neki semmi jót, vagy okosat, mint lehetne lecsillapítani a föld nemzeteit. Mire Allah leszállt a földre és egy szegény ember képében Oroszországba jött. Ahogy vándorol, egyszerre csak útjába akad egy nagy kő; akárhogy próbálja, sehogy se bírta elmozdítani. De szerencsére arra jött egy ember, Lenin nevezetű, fogott két nagy gerendát, nekifeszült velük a nagy kőnek s egyszerűen el is mozdította. Allah látta, ez az ő embere, hát magával vitte az égbe, tizenhat napon és tizenhat éjen át oktatta s aztán visszaküldötte a földre, — hát így jött el Lenin, befejezte a háborút, eloltotta a nagy világegyetű tüzet, békét hozott embereknek és szép testvéri szeretetet.”
(Gogolák Lajos: Pánszlávizmus, 125 l.)

A helyes olvasás útmutatója

I. Az olvasás. Nemcsak szórakozás, hanem szellemi táplálék is. Legyünk *igényesek* e téren is!

II. Miért olvassunk? Izlést nevel, látókört szélesít, a szépség világába vezet el és nemesen szórakoztat.

III. Hogyan olvassunk? Ne mohón fadjuk a könyveket, ne felületesen csak az izgalmas részeket keressük. Olvassunk mindig eleven szellemi érdeklődéssel!

IV. Mit olvassunk? Csak jó könyveket! Ponyvaregényt, olcsó izgalmakat nyújtó írást ne olvassunk. Nem minden magyar nyelven írt könyv, mert „könyv,” egyúttal irodalom is. Neveljük rá a falu népét is ennek a szempontnak átértésére. Olvassunk el minden olyan könyvet, amiben a szépség és igazság egysége van meg, amely művészi és erkölcsi tekintetben is értékálló, amely magasabb kultúr- vágyat ébreszt bennünk, ami nyelvében is szép, ami napokig kísért és foglalkoztat, ami gazdagodás lelkiekben is, ami érezteti velünk, hogy igazság, jóság és szépség nélkül nem érdemes emberi életet élni.

V. Ezeket feltétlenül olvassuk el: Biblia, Petőfi, Arany, Ady, Kosztolányi, Sinka és Illyés versei. Általában verseket *rendszeresen* olvassunk. Fazekas: Ludas Matyi, Móricz: Magvető, Madách: Az ember tragédiája, Katona: Bánk bán, Tolnai: Az urak, Baksay: Szederindák, Tömörkényi: Egyszerű emberek, Jókai: Rab Ráby, Mikszáth: Jó palócok, Gárdonyi: Az én falum, Nyíró: Kopjafák, Tamási: Ábel trilógia, Móricz: Boldog ember, Kodolányi: Istenek, Veress Péter: Falusi krónika, Mit ér az ember, ha magyar, Illyés: Puszták népe, Németh: A minőség forradalma, Szabó Dezső: Az elsodort falu, Az egész látóhatár, Györfly István: Néphagyomány és nemzeti művelődés, Lyka: A művészetek története, Sztrókay Kálmán: A természet titkai nyomában, Bognár Cecil: Mi és mások, Jócsik L.: A közönség gazdasági élete, Pálóczy—Horváth: Népünk dalai, Demény: Hangversenykalauz, Kerényi György: Az „Éneklő Ifjúság” száma a magyar népzeneről, Az idegenek közül: A finn regények, (Sillanpaa) Giono: Zeng a világ, Reymont: Parasztok, Cerwates: Don Quihote, Dickens: Copperfield Dávid, Tolsztoj: Háború és béke. *Dr. Bakos József*

Lejárt előfizetésed
lapunkra ezzel a számmal. A hozzánk érkezett elismerő sorok azt bizonyítják, hogy ezután ha akarnád, sem tudnád nélkülözni lapunkat. Ragadj hát pennát, fardj el a postára és az új **negyed-évre** küldj be 5 forintot a református főiskola pénztára címére a 42.814-es csekk számon.

DR. ENYEDY ANDOR:

IMAKÖNYV

Nagy esemény egyházi életünkben dr. Enyedy Andor püspök most megjelent új könyve. Hívő népét könyveken át is pásztroló püspök ez alkalommal imádságos könyvvel ajándékoz meg bennünket. Nagy szomjúságot elégít ki vele s nagy igazságot szolgál, mert a boldog és igaz keresztyén ember az imádkozó ember. Igazán az tanít, aki imádkozni tanít, mindig igaz volt ez, de egyházunk mai állapotában még igazabb. Többet kell felfelé nézni és szólni. Református eleink kezében a biblia és énekeskönyv mellett ojt volt az imádságos könyv is. Ma újra keresi népünk az Istent, ébred a régi, elhalványult református kegyesség. Nagy ajándékot adunk, ha megajándékozunk valakit ezzel a szép és nemes kiállítású könyvvel, melynek a címe nem hangzatos, hanem egyszerűen: Imakönyv, az ami akar lenni. Gazdag tartalma végig kísér az élet különböző eseményein és alkalmain. Vigasztalást nyert, mélyen hívő emberi hangja, Isten dicsőségét magasztaló alázata az ember különböző helyzetében és állapotában segít megnyugodni, elcsendesedni az Isten akaratában. Gazdag tartalmából megemlítjük az uri imádság kérdéseire fűződő elmélyítő elmélkedéseket, a tízparancsolat alapján írt bűnbánati imádságokat, tanuló, vőlegény, menyasszony, házastársak számára és sok más alkalomra írt imádságokat. Olvasóinknak szeretetébe ajánljuk az értékes imakönyvet. *L. J.*

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninnení Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűlvel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

6. szám

1947. április 1

Akié a Fiú, azé az élet...

A húsvét ajándéka az élet. A húsvéti öntözködés és hímes tojás az élet jelképei. De az élet beszéde mégis a golgotai keresztről és a megnyílt sírból hangzik legerőteljesebben. Az élet fejedelmének azért kellett a kereszten összetörni, kiszervezni, hogy ami halandó volt benne, elnyelje azt az élet. És azért kellett néki a halálból feltámadni, hogy kihozza nekünk a sírból a megdicsőült, diadalmas életet.

Nagyon sok családban halani most, hogy elveszett, vagy elpusztult minden, de megmaradtak az élők, megmaradt az élet. Mi sokszor elfelejtjük, hogy több az élet, mint az eledel és több a test, mint az öltözet. Most figyelmeztet Isten, hogyha miénk az élet, akkor ne búsuljunk, ne essünk kétségbe, mert akkor még mindenünk lehet.

Ez az élet azonban, amit mi kihoztunk a háború veszedelméből és romjából, a bűn és halál korlátai közé van rekesztve. Az az élet pedig, amit Jézus hozott ki a megnyílt sírből, nincs alávetve sem bűnnek, sem halálnak. Szóval ez az igazi élet.

Az igazi élet azé, akié a Fiú.

Az igazi élet ugyanis az Atyával közösségben folyó, az Atya iránt engedelmes élet. Ennek az életnek tökéletes mintáját

ÉSAIÁS 53:2—7, 9.

Felnőtt, mint egy vesszőszál Ő előtte, és mint gyökér a száraz földből, nem volt néki alakja és ékessége, és néztünk reá, de nem vala ábrázata kívánatos!

Útált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmaik férfiak és betegség ismerője! mint aki elől orcánkat elrejtjük, útált volt; és nem gondoltunk vele.

Pedig betegségünket Ő viselte, és fájdalmainkat hordozá, és mi azt hittük, hogy ostoroztatik, verettetik és kínoztatik Istentől!

És Ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az Ő sebeivel gyógyulánk meg.

Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, kiki az Ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétkét Ő reá veté.

Kínoztatott, pedig alázatos volt, és száját nem nyitotta meg, mint bárány, mely mézsárszékre vitetik, és mint juh, mely megnemul az őt nyírők előtt; és száját nem nyitotta meg!

És a gonoszok közt adtak sirt néki, és a gazdagok mellé jutott kínos halál után: pedig nem cselekedett hamisságot, és álnokság sem találtatott szájában.

az Ur Jézus mutatta be. Mi erre az életre csak Ő általa juthatunk.

Húsvétkor tűnik ki a tartáhatatlansága annak az „egyistenhívésnek”, amely az Atyával rendben van, de a Fiúval nem tud mit csinálni. Csak akiben a Fiú él, annak Atyja az Isten s az gyermeke az Atyának.

Tied-e a Fiú, Testvérem? A te személyes Megváltód, Idvezítőd, Szabadítód? Mert akkor a tied a bünt és halált meggyőző élet is.

A Fiú akkor a tied, ha te az övé vagy. Ahogy Ő a tied kegyelemből: úgy kell neked az övének lenni hit által.

A húsvét a kegyelem, az életet a halálból kihozó kegyelem ünnepe. De a te ünneped csak akkor lesz, ha Krisztusban való személyes hit fájdalmaival, sirásával állsz a keresztnél: és ugyanennek a hitnek boldog tapasztalásával, felüljongó örömeivel állsz a megnyílt sír előtt.

Dr. Enyedy Andor

GYÜLEKEZETI ÉLET

Körzeti konferenciát rendezett virágvasárnapján az ónodi gyülekezet. A konferenciára 19 gyülekezet lelkésze kapott meghívót. Nem hallotta meg mindenki a hívó szót, mégis nagyon szép számmal sereglettek össze a nagy lélekszámú járásra. Dél előtt Fodor Lajos miskolci lelkész hirdette az ígét s ugyancsak ő tartott előadást a magyar református öntudat kérdéséről. Délután Benke József hejőpapi lelkész, Borsos Sándor KIE titkár és Palumbo Gyula tanár foglalkoztak a gyülekezetek női, férfi és ifjúsági részvevőivel. Közös bűnvallás és áhitat zárta be a beosóséges együttléletet.

A felsőbányölgyi gyülekezetek március 9-én, — ezúttal Nagyvisnyóra jöttek össze testvéri találkozóra. Igét hirdették: — Berta István dédesi és Máthé Zoltán mályinkai lelkészek, előadást tartottak: Keresztúry József nekézsenyi és Kutas Imre tardonai lelkészek, valamint Igó István nekézsenyi kántor-tanító. — Bizonyoságot

tettek: Fónagy János nagyvisnyói kurátor a gyülekezetek testvéri közösségéről; M. Górf József tardonai egyháztag a vallás szükségességéről; Palkó Béla nagyvisnyói presbiter a hit vigasztaló erejéről, Palkó Mihály községi bíró és presbiter a reménységben megtartó és a békességet hozó hitről; Tóth Tibor Felvidékről menekült tanító a szenvedésben és nyomorúságban is vigasztaló és reménységet adó hitről. — A nagyvisnyói vegyeskar, ill. a leányénekkar két szép énekkel emelte a szíveket Isten felé Király László nagyvisnyói tanító gondos betanításában. — Délben a visnyói gyülekezet áldozatkészségéből közebed volt, melyen a — templomban is mindvégig jelenlevő jelenlevő — dédesi róm. kat. plébános: Abavári János mondott szívekhez szóló szavakat a magyar testvéri szeretetről, a „két sáncpáron egy cél felé

futó“ emberekről. — A helybeli Nemzeti Bizottság nevében Virágh Gyula kommunista párti titkár azt mondom: örül a szíve, hogy itt együtt látja a híveket szolgáló lelkészeket és tanítókat, látja a népek a pásztorok felé forduló szeretetét és megbecsülését és mindennekeftett tapasztalja az emberek Istenbe vetett hitét, mely neki is dicsekedése, öröme, vigasztalása és boldogsága. Kocsis Béla lelkész zárta be a találkozót. — A perselypénzt a hadifoglyok hazahozatalára fordították.

Egy hetes evangélicizáció előzte meg virágvasárnapot Egerben is, ahol az ébredés sok bizonyossága mutatkozik. A helybeli és meghívott előadók naponként emelték a megváltásra áhítozó lelkeket Isten elé. A nagy világi szorongatásban élő gyülekezetodaadóan keresi és meg is találja a megigazulás útját. A záróösszejövetelen résztvett dr. Enyedy Andor püspök is.

A keresztet hordozó paraszt

A hálászok messzire futottak, a pásztorok szerte szédelegtek. Csak az ellenségei voltak Jézus körül azon a gyötrelmes pénteken.

S ezek, mikor látták, hogy nem bírja felvinni keresztjét a Golgota lejtőjén, elfogtak egy arra haladó parasztot, Simon nevezetűt s kényszerítették azt, hogy vigye Jézus után a kivégzési fát.

A paraszt a földekről igyekezett éppen hazafelé. Kint volt a tavaszi mezőn, ahol az élet harsogott nagyszerű tenyészetben, ahol már mutatkoztak az elvetett búzamaz zöld zászlócskái, sőt az árpa már szépen szökült is. Az életet ment nézni s kényszerítették a halál útjára.

Kényszerítették.

És ő odatartotta széles, munkás vállát a kereszt alá. Hozzá volt szokva a nehéz

terhek viseléséhez. Mióta világ a világ, mindig így szokták ezt a császárok, királyok, kényurak, helytartók: a szegény néppel cipeltetik a keresztet. A keresztihordozó néppel, a paraszttal. És a paraszt máskor is zúgolódás nélkül tartotta oda vállait a terhek alá, de most különösen szíves szánással vette át a keresztet az összerokadni készülő szegény Krisztustól. Mert látta, hogy ez is szegény, mint ő, elhagyott, árva, urak és papok csúfja.

Vitte hát a keresztet a nyomában és bizonyára pár vigasztaló szót is mormolt a szája. Fent a hegyen a verejtékes paraszttól elvették a keresztet s félre lökdösték, hogy mehessen háza.

De aki hordta a keresztet, ott maradt továbbra is a kereszt alatt. Szemei megnyitak és a keresztre feszített Jézus követője lett.

Róla ugyan nincs többé hírünk. Ő eltűnik a történelem nagy estélyében, ahogy válláról átadja a keresztet. De tudjuk, hogy a

Az egyház és állam Németországban

Az orosz zónában fekvő Németországra nézve „Német ország szocialista egységpártja“ (ez a párt a kommunista és szociáldemokrata párt egyesüléséből állt elő) tervezetet kapott véleménynyilvánításra a „Német Köztársaság Alkotmánya“ címen. Ehhez az alkotmánytervezethez az evangélikus egyház egyik konzisztóriumai főtanácsosa, dr. Benn is hozzászól. Fejtegetéséről a következő híradás jelent meg:

Dr. Benn konzisztóriumai főtanácsos az alkotmánytervezetet üdvözli, mint olyan kísérletet, amely az államban egész Németországra nézve egységesen rendezné a vallási társaságok helyzetét és mint annak az akaratnak a megnyilvánulását, amely az állam és egyház ésszerű együttműködéséhez próbál eljutni. A tervezet, írja dr. Benn, megerősíti az egyházak nyilvánossági jogi helyzetét, elismeri szabadságukat ügyeik autonóm intézésére és hivatalaik betöltésére, kifejezetten megengedi a lelkigondozást a nyilvános intézetekben és biztosítja az egyházaknak a szükséges bevételt az egyházi adózás útján. Egyes kérdéseket azonban a tervezet nyitva hagy. Szükség van olyan kifejezett rendelkezésre, amely megtiltja, hogy az egyház vagy hit visszaélészerűen politikai célokra használ-tassék fel? Minden értelmes ember sajnálja, ha az egyházon belül bizonyos politikai pártok érdekében propaganda folyik. De ha a tervezet szerinti formulában jut ez kifejezésre, könnyen vezethet a gyakorlatban egyeseknél ahhoz az értelmezéshez, hogy a nyilvános kérdések vallási szempontok alatt történő megítélése általában nincs megengedve. Ez olyan felfogás volna, amelyet az egyház el nem fogadhat. A visszaélésnek már az ismert, a szószékre vonatkozó paragrafus (Kancelparagraph!) is elébe vág. Ennek a jövőre nézve is elégnek kellene lenni.“

két fia, Alexander és Rufus, buzgó keresztényekké lettek. És tudjuk, hogy azzá lett a felesége is. Pál apostol a római levélben meleg szavakkal anyjának hívja a paraszt asszonyt.

Simon, a keresztthordozó paraszt eltűnt a történelem nagy erdejében. De nézzétek csak: utódai, a keresztthordozó parasztok, újra és újra felbukkannak ottan. Viszik az országuk terhét, véreznék vezéreik szeszélye miatt, követ hordanak vállukon a nagyok piramisához és fegyvert visznek a vállukon, masírozva olyan csatákban, amikhez nincs semmi, semmi közülük. A mezőről jöttek tele békével, szelíd szemekkel, de kényszerítették őket, hogy keresztet vegyenek fel. Örök paraszt sors.

Viszi Simon, a paraszt, a keresztjét, amelyet mások ácsoltak, mások parancsoltak a vállaira. Simon eltűnik a Golgota sötétjében, de minden parasztok meleg szeretettel

gondolnak rá ilyenkor, nagyhéten. Mert a paraszt volt az, ki megkönnyítette az Úr utolsó útját, mikor felvitte a keresztet a Golgota hegyére!

És a kereszttel érintkező első paraszt óta van az talán, hogy ama Keresztrefeszítettnek a legfőbb és leghűbb követői a Simonok, a parasztok sorából kerülnek elő, mind mai napig.

Összeköti őket elválaszthatatlanul a kereszt. — Könyörgünk Hozzád, mi feltámadott Urunk, az élet ünnepén a szegény keresztthordozó parasztokért. Segítsd meg őket, akiknek őse egykoron ott haladt melletted szánón és segítve.

Ne hagyj elsikkadni őket, mi Urunk! Szánd meg a szegény igenélkülieket. Add meg nekik az élet keresztjeit hordozóknak az élet legfőbb javát, a kereszt kegyelmét és áldását.

Szabó Lajos

Dr. Enyedy Andor
püspök és **Farkasfalvi Farkas Géza** főgondnok március 25-én és 26-án meglátogatták a főiskolát. Megtekintették a tanítást s a főiskola intézményeit.

Csendesnapok a Főiskolán.
A teológián március 23 és 24-én a csendesnapokon Papp Béla karcagi lelképásztor, dr. Marton János, dr. Szabó Zoltán és Darányi Lajos szolgáltak. A csendesnap uryacsorosztással és szeretetvendégséggel fejeződött be.

A Péntek Esték előadásorozatban március hó 21-én dr. Bertha Zoltán gimnáziumi tanár adott elő „a mai ember irodalma“ címmel. Március 28-án *Novák Sándor* ny. gimnáziumi igazgató tartott előadást „a csillagászati tér és az embervilág“-ról.

Angol-internátus növendékei március 29-én este a *Mudrány-teremben Shakespeare Julius Caesar-ját adták elő angol nyelven. Rendezte: Michael Halsted a British Council tagja.*

Péter és Jakab evangélioma

A Sárospataki Főiskola Kiadványai sorozatában jelent meg a neves pátaai professzornak ez az új könyve, mellyel nagy örömet szerez azoknak, akik a Biblia mélyebb megértésére törekednek.

Péter és Jakab levelét nem ismerjük annyira, mint Pál, vagy János apostol műveit, pedig külön szint jelentenek az Újszövetség egészében. A szerző a Szentírásnak ezt a viszonylagosan ismeretlen részét tárja fel. Úgy hozza közel hozzánk a Péter és Jakab levelében foglalt evangéliomot, hogy először világukat rajzolja meg, amelyben éltek. Azután személyiségük mélyére hatol s erőteljes vonásokkal jellemzi őket. E körülményekből világítja meg a két szentíró igehirdetését. S arra az eredményre jut, hogy annak központjában a Krisztusról szóló evangéliom áll, mégpedig a Krisztus keresztjéről szóló üzenet. Aki Krisztus keresztjét érti, az mindent ért. Alapos, nagy irodalmat felölelő munka, mely a megtalált eredményeket csillogóan kikristályosítja. Tudományos formában történő igehirdetésnek is nevezhetnénk. De tudományos formája nem teszi elvonttá, a személyes életen át megértett igé mindig Isten hozzánk szóló üzenete marad. Épüléssel olvashatja minden lelkipásztor, de mindenki, aki örömmel jár a Biblia lelki szántóföldjén. Ajánljuk e nélkülözhetetlen könyvet minden lelkipásztorainknak, gyülekezetnek és minden hívő reformátusnak megvétele, — lelki épülésre és gyarapodásra. Ez a könyv folytatása és kiegészítése a szerző „Újszövetségi Kijelentéstörténet”-ének, mely minden Parókialis Könyvtárban meg van.

L. J.

Szétszórt magyarok beszélnek

*„Pajtásom, pajtásom, kenyeres pajtásom,
Bajban erős szíved remegni mért látom?”
— „Édes hazánk felett van nagy búsulásom.”*

*„Csillagtól csillagig vezet a mi útunk,
Ha ma nem, hát holnap biztos hazajutunk.”
— „Bölcsőtől a sírig százszor is elbukunk.”*

*„Nehéz a magyar sors, de lesz jobb is, pajtás,
Fagyos télben indul az új élethajtás.”
— „Jaj, a mi jövődönk átok, kin, sóhajtás.”*

*„Lerongyolt gúnyánkat idegen szél rázza,
Jön talán valaki, ki sorsunk megszanja.”
— „Jólétben-élőnek csak teher az árva.”*

*„Mindegy, pajtás, mindegy; élünk, ahogy lehet,
A remény meggyógyít minden fájó sebet.”
— „Addig a gonoszság ezerszer eltemet.”*

*„Szülőföldünk képét lelkembe bézárom,
Tavaszt hoz számára halálot s halálot.”
— „Látod, pajtás, ez az én vigasztalásom.”*

Árvai Jeremiás

Püspökeink az állam és egyház viszonyainak alakulásáról

Református püspökeink közösen tett nyilatkozata: „Meg kell nyíltan mondanunk, hogy az egyház és állam viszonyának jelenlegi formája változni fog, legfőljebb arról lehet szó, hogy nem kirobbanásszerűen, hanem bizonyos, aligha hosszú átmenettel fog megváltozni. Az egyház vezetősége maga ezt a változást nem kezdeményezi, de nem is fél tőle, sőt elvi szempontból főltőbb kívánatosnak is tart egy olyan változást, mely az egyházat és az államot nem állítja ellenségként szembe, de megszünteti azt az állapotot, hogy az egyház a maga fenntartásában teljesen az állam kényére és kegyére legyen utalva. Az egyház vezetősége olyan magyar államot kíván, amelynek legfőbb törvénye a Tízparancsolat és annak krisztusi summája legyen s e cél elérésére minden szellemi és anyagi támogatást megad továbbra is az államnak, viszont ennek fejében az államtól nem kíván egyebet, mint szabadságot, megbecsülést, a kettőjük közt fennforgó anyagi kérdések becsületes és végleges rendezését, lehetőleg olyan fundált vagyonban, mely a kisajátított földvagyonokért igazságos kárpótlást ad s ezenkívül a szent szolgálatot az biztosítja. Azután pedig hitvalló tagjainak áldozatából óhajtja fenntartani magát.”

— ELSŐ LÁTÁSRA —

A Julius Caesar angolnyelvű előadásán a kultuszminisztériumot dr. *Sőtér István*, a külföldi kulturális kapcsolatok osztályának helyettes vezetője feleségével együtt és dr. *Szentmihályi János*, az angol- és orosz ügyek előadója, a Magyar-Angol társaság főtitkára képviselte. Elutazásuk előtt pataki látogatásukról mindketten nyilatkoztak.

Dr. Sőtér István:

Sárospatakbán ezentúl az igazi magyar demokratikus műveltség jelképét fogom látni! És annak bizonyítékát is, hogy ez a fajta műveltség mily ősi hagyomány ebben az országban. A sárospataki kollégiumot a környék diákszüleinek a megbízásából paraszt fuvarosok hordták össze, szekerükön szállítván az építéshez szükséges köveket. Julius Caesar szerepét egy falusi fiú játszotta angolul, kitűnően. Sárospatak példát mutatott, hogy *népi és magyar*: nem az elzárkózás jelszavai, hanem a Nyugat kultúráját is megnyitó varázsige: az angol szellem, a protestántizmus és a magyarság harmónikus egységének legszebb példáját nyújtja ez a város, melynek szíve egy kollégium és egy könyvtár. A magyar kultúra multba nyúló távlatait csak az ilyen helyeken érezzük igazán szélesekknek s jövőndő műveltségünk vegykonyháit is ilyennek szeretném elképzelni.

Dr. Szentmihályi János:

Igazl haladás a nemes hagyományok tiszteletben tartása nélkül el sem képzelhető. Sárospatak híven őrzi ezeket a haladó hagyományokat és ez az elbűvölő légkör annyira magyar és ezzel népi, hogy a nagyvilág előtt ezt kellene kidomborítanunk.

Az ország felemelkedése, nemzeti műveltségünk színvonalának emelése nélkül el sem képzelhető és nem paradoxon, ha azt mondom, hogy a Julius Caesar angolnyelvű előadása az ország újjáépülésének szerves része. Reméljük, felfigyel az ország közvéleménye erre a teljesítményre és ennek nyomán arra a munkára, mely Sárospatakon folyik.

Az őszinte szót köszönjük, a tanácsokat megszívleljük.

— M. S. —

A bodroghalászi gyülekezet március 30-i közgyűlésen egyhangúan *Király Zoltán* volt csapí, jelenleg vajdácskai helyettes lelkészt hívta meg.

Evangélikus csendesnapokat tartott a Főiskolában a tanítóképző és gimnázista ifjúság részére Sexty Zoltán sátoraljaiújhegyi lelképásztor. Előadásokkal szolgáltak: Darányi Lajos, Egressy Lajos és dr. Kiss Zoltán.

Bégain Olivér, az Egyházak Világtanácsa újjáépítési osztályának a titkára március 29-én és 30-án meglátogatta a Főiskolát. Részt vett a vasárnapi istentiszteleten is. Az istentisztelet után *dr. Nagy Barna* teológiai mb. igazgató fordításával az Egyházak Világtanácsának és a svájci református egyház testvéri üdvözlétét tolmácsolta a pataki gyülekezetnek.

A Hope College amerikai testvér-főiskola tiszteletére a Főiskola tanártestülete és ifjúsága március 29-én délelőtt 11 órakor az imateremben angol és magyar nyelvű ünnepélyt rendezett. Ezzel is igyekezett a főiskola a testvérintézet értékes adományokban megnyilvánuló szeretetét és szíves megemlékezését viszo-

nozni. A nyiregyházi szabadtanácson Sárospatakról *dr. Nagy Barna* teológiai igazgató és *Lemesi József* segédlelkész, Miskolcra *Csorba László* püspöki titkár vett részt. A szabadtanács bizottságai ismételten tárgyalták az egyház megújításának kérdéseit és több deklarációt fogadtak el. Kár, hogy meghívójukban csak azokat hívták tanácskozássra, akik elveikkel azonosítják magukat.

Hivatalos látogatást végzett a gimnáziumban, március hó 25—27. napjain Zsupán László miskolci ref. gimn. igazgató, a tankerületi főigazgató megbízottja és Tóth Kálmán nőnevelő-intézeti tanár, egyházkerületi tanügyi előadó. Megtekintették az internátusokat, órákat látogattak és tájékozódást szereztek az ifjúság belső munkájáról.

A leánynevelő-főiskola március 30-án délelőtt tartotta záróünnepélyét a főiskolai tanácsteremben szép és nemes műsorrall.

A református nőszövetség alsózempléni egyházmegyei tagjai jölsikerült konferenciát tartottak március 19-én Sárospatakon Janka Péter esperes vezetésével. Előadást tartott Darányi Lajos.

Dr. Máttyás Ernő:

Péter és Jakab evangélioma

Ára: 5 forint.

Befizethető: 42.814. számú csekkszámllára
— A befizetés célját fel kell tüntetni! —

(4)

Szombat: Csel. 2:5-12. Itt éppen a fordítottja történt annak, ami a bábéli nyelvzavarnál történt. Mert itt az ember nem a maga dicsőségét keresi, nem magának akar várost építeni, hanem keresi azt a várost, amit Isten maga készített az övéinek. A legjobb külpolitika, a népek békességének az egyetlen útja a pünköszt, a keresztyénség, a Szentlélek kitöltetése.

Ne csak konferenciákon, hanem a Te színed előtt gyűjtsd össze a népeket, Urunk, hogy megértsünk Téged, hogy megérthessük egymást Amen.

Vasárnap: 2:13. Még itt is voltak csufolódók. Ezek döntenek. Az apostolok teljesen alkalmassá lettek a szolgálatra. Soknak ez semmi más, mint alkalom csufolódni, mondani, egy otromba viccet. Belepusztulhat egy nép az ilyen humoristáiba, az ilyen szent dolgokat ki-csufolókba. De nemcsak világi megállapítás van itt. Itt vették észre legelőbb, hogy a Lelket lát-szatra, mások félrevezetésére pótolni is lehet. Van a Léleknek olesó utánzata. Ez az alkohol. Latinul a név is ugyanaz: spiritus. Hányan voltak és vannak, akik a Lelkeket alkohollal, rutin-al, ügyességgel akarják pótolni. Ez az egyházi mesterkedés végzetesebb, mint a világ minden csufolódása.

Őrizz meg minket a szellemes csufolóktól, Atyánk. Őrizz meg attól, hogy valami mással megelégedjünk. Nekem a Te Lelkedet add. Amen.

Hétfő: 2:14. Péter 11 társával állott elő. Csak ő beszélt, de a többi is ott volt. Ez volt az imádkozó hátvéd. Péter a zsidó férfiakat szólítja meg legelőbb, utánuk együtt a többieket, tehát a zsidó nőket, gyermekeket és minden nemű és rangú pogányt. Alá lehetne húzni ezt a szót is, hogy zsidó. És el lehetne, sőt újra el kellene mondani, hogy Istennek az volt az üdvrendje, hogy: zsidónak először. Ezt felfüggesztette, de el nem vetette. De mi most kihangsúlyozzuk ezt a szót: férfiak. A keresztyénség nemcsak a nők dolga, vagy nem a gyermekek dolga, hanem a ti dolgotok is. Hitetekre, munkátokra, bizony-ságtételekre számít Urunk földi teste: az egyház. De mégis az első, amit adni kell: a figyelem. Csak elzárni és eldugni nem kell a szívet, hanem ki kell tenni Isten hirdetett Igéje áldott hatásának. A Lélek majd elvégzi a többi. Legyen ez nekünk is szent felhívás. Az ígéhirdetők mindnyájan, ha nem is egy helyen, de egy hittel és szent lelkesedéssel álljanak elő. Aztán min-

denki hallgassa. Ez az út látható földi része a lelki tavasznak, a pünkösznek.

Imádkozunk minden lélek feléd fordulá-sáért, de különösen a férfiakért. Hadd hallgas-sanak és figyeljenek ők is, hogy a hívők tábo-rában álljanak. Mindenkit, mindnyájunkat tégy a magadévá, Amen.

Kedd: 2:15—21. Határozottan, de az evangélium nyelvén utasítja el a részegség vád-ját. Nem emberi gyarlóságról van itt szó, hanem régi prófécia beteljesedéséről. Nem új dolgot tesz Isten, hanem régi ígéretet vált valóra. Újra mutatja, hogy nincs Újtestámentum Ó nélkül. Nincs beteljesedés ígéret nélkül. A zúgás, a tüzes nyelvek, a csodakiséret is azt mutatja, hogy a próféciának ez a része is beteljesedett. Isten Lelke kiárad nemre, korra, vagyoni helyzetre, társadalmi állapotra való tekintet nélkül. Milyen balga az ember. Hisz valamiben és ha azt betel-jesedve látja, gúnyolódik. Hisz az ember abban, hogy valaki hihet, megérhet, szentebb életet élhet és ha valakiben látja ezt a komolyanvételt, akkor olyan könnyen azt mondja, hogy: kép-mutató, törtető. Le kellene borulni az ígéretet betöltő Isten előtt, az ember pedig — gyáva önvédelemből — csufolódik.

Taníts minket felismerni a te tetteidet, Atyánk. Taníts meg ígéreteidre, hogy minden-ben ígéreteid teljesítését lássam, Amen.

Szerda: 2:22—24. Ezután a bevezetés után rátér az ígéhirdetés igazi tartalmára, a Krisztusról való bizonyoságtételre. A prédikáció Krisztusról tesz vallást. A zsidók előtt az volt elviselhetetlen, hogy a magát Messiásnak mondó Jézus a gyalázat fáján, a keresztfán halt meg. Kész volt a zsidó tétel: az Isten Fia nem halhatott meg a gyalázat fáján. Péter pedig rámutat arra, hogy Jézus Isten akaratából, az Írásban* előre megmondott akarata szerint halt meg. Nem csak megölték, hanem halálra adatott. Gonosz az emberi kéz, amely elítélte és kivégezte, de csak az ember tettét lehet elítélni. Az elítélt nem méltó a botránkozásra, mert vele az történt meg, amit Isten eleve elvégzett. De nem kell megállani a gyalázat fájánál, a keresztnél és a sírnál. Az a Jézus nem maradt a halálban, hanem feltámadt. Ti megöltétek, de Isten feltámasztotta.

Uram! Tedd a Fiú Uristent mi előttünk éretté, áldottá, csodálatossá. És fogadjuk el mindenütt a te rendelésedet és azt tartjuk a leg-jobbnak, az egyedül jónak, Amen.

Allásfoglalás a fakultatív vallásoktatás kérdésében

A tiszántúli református egyházkerület tanácsa, a törvényes felhatalmazás alapján a parancsoló szükségre tekintettel az egyházkerületi közgyűlés nevében és tekintélyével eljárva kijelenti a következőket:

1. A magyar közéletben legújabbán felmerült némely törekvésekkel és nyilatkozatokkal szemben megállapítja, hogy a keresztyén nevelés és oktatás az anyaszentegyháznak isteni eredetű kötelessége és joga, melyről Urának, a Jézus Krisztusnak elárulása és a szent keresztség sákrámentumának megüresítése nélkül önként soha és semmi körülmények között nem mondhat le.

2. Megállapítja, hogy államilag megerősített érvényes egyházi törvényeink szerint egyházunk alsó-, közép- és felső iskolái a vallás szabad gyakorlásának jogával lényeges kapcsolatban álló intézmények, az egyház önfenntartásának eszközei s mint ilyenek mindenestől az egyház testéhez tartoznak és egyházunknak a magyar alkotmány védelme alatt álló önkormányzati jogai rájuk is kiterjednek, ideértve a tanterv és tankönyvek megállapításának jogát is.

3. Ez alapon egyházkerületi tanácsunk ünnepélyesen felemeli szavát minden olyan törekvés ellen — bárhonnan jöjjön az, — amely egyházunknak iskoláihoz való jogát csorbítani, a keresztyén nevelés és oktatás körét, a lehetőségeit szűkíteni akarná.

4. Különösképen is tiltakozik egyházkerületi tanácsunk az ellen, hogy az

A tiszántúli egyházkerület tanácsának fenti nyilatkozatát tiszáninneri egyházkerületünk elnöksége a magáévá teszi és ajánlja az illetékesek figyelmébe.

Egyházkerületi elnökség

Húsvét Moszkvában 1942-ben

„Az 1942. év sok megpróbáltatást hozott Moszkvára. A várost erős, heves érzések töltötték be és oly különböző neműek, hogy azok néha egymással egészen ellentétben állóknak látszottak.

Egyrésről a nemzeti lelkesedés Moszkvában előbb soha nem tapasztalt erővel lángolt fel. A nemzeti-szocialista támadást, amely nyugatról érte Moszkvát, az ellenség

egyház, az állam és az iskola illetőleg a nevelés viszonyának megváltoztatására irányuló törekvések a most folyó politikai pártküzdelmek során incidentálisan jelentkezzenek s egyik vagy másik pártnak vagy irányzatnak idevonatkozó törekvései politikai alkú és pártközi megegyezések tárgyává tétessenek.

5. Ami közelebről a kötelező vallás-tanítás kérdését illeti, egyházkerületi tanácsunk rámutat arra, hogy a vallás-tanítás kötelező volta a vallás szabad gyakorlatáról szóló állami alaptörvényben (1895 : 43. t.c.) gyökerezik. Ez alaptörvény bármiféle megváltoztatására, általában az egyház, az állam és az iskola, illetőleg a nevelés kapcsolatainak a mai törvényes rendtől eltérő rendezésére egyedül a nemzet törvényhozása lehet jogosult. A jelenleg fennálló törvényes rendnek kormányrendeletekkel való esetenkénti módosítása a magyar állampolgárok alkotmányos alapjogainak megsértését és — még hogyha talán a vallásszabadság ügyvélt érdekében történnék is — valójában a vallásszabadság veszélyeztetését jelentené.

Egyházkerületünk tanácsa elrendelt ennek a nyilatkozatnak az egyházkerület hivatalos közlönye legközelebbi számában közzétételét, úgyszintén az egyetemes konventhez és a zsinathoz felterjesztését, a magyar kormányhoz és a törvényhozáshoz való megküldését és a többi egyházkerületekkel hasonló állásfoglalás kérésével közlését.

súlyos veszteségével sikerült visszaverni. Dicsőséges Vörös Hadseregünk a nemzeti-szocialista csapatokat megsemmisítette. Az elit-divíziók, amelyek a német technika legtekélyesebb fegyvereivel voltak felszerelve, megverettek. A nemzeti-szocialista hadsereg leggyőzhetetlenségének mithosza, Moszkva kapui előtt szertefoszlott. A megérdemelt nimbusz, amelyet az orosz hadsereg megtörhetetlen erejével magának kivívott, az egész világot csodálatba ejtette és lángoló lelkesedést szült Moszkva lakosságában.

A lelkesedés hullámai a moszkvaiak szívében a hazaszeretetet nem sejtett magasságba korbácsolták fel. A bekövetkező események és hírek ezt az emelkedett hangulatot ébren tartották. Így gyorsan ismeretessé lett, hogy egyetlen nemzeti-szocialista katona, nemcsak a főváros előtti harcokban, hanem az egész moszkvai területen sem menekült meg.

Moszkva orthodox lakossága az általános lelkesedésnek annál inkább átadta magát, mert nagyon tudatában volt annak, hogy az előkészítés munkájára és az orosz hadsereg győzelmi esélyére tőle telhetőleg mindent megtett. Az orthodox moszkvaiak a háború kitörésének első napjaitól kezdve nem szüntek meg imádsággal ostromolni az eget a győzelemért s megkettőztették imádságukat és fokozták a győzelem elnyerésére irányuló akaratukat, amikor a szeretett fővárosra nézve a közvellen veszélyeztetettség helyzete bekövetkezett. Az új év előtti Fülöp-böjtökben Moszkva templomai tanúi voltak a hazaszeretet és odadás szent érzései páratlan fellobbanásának és ezek az érzések itt nem áltak meg, eljutottak az önfeláldozás vállalásáig, addig, hogy vértünket, életünket kell adni a mieinkért, barátainkért. Az imádkozások, poenitencia-tartások, istentiszteletek, a szentségek kiszolgáltatása, amelyek mind azt célozták, hogy a hívőkben ezt a szentséges érzést erősítsék és a közömbösöknél pedig felébresszék, szüntelenül folytak és az orthodox lakosság körében lelkesedést keltek a közös cél iránt, amely ez volt: önmagunkról elfeledkezve, szolgáljuk hazánkat s barátainkért, hazánkért ne sajnáljuk az életet.

Más oldalról Moszkva lakosságát engeszthetetlen gyűlölet töltötte el az ellenség iránt. (*Sergius patriarcha — Die Wahrheit über die Religion in Russland c. művéből.*)

Kinek volt ilyesmikről fogalma Magyarországon, 1942-ben? *M. J.*

HIVATALOS RÉSZ

KÖRLEVÉL

Tárgy: Tanítói helyi javadalmak ügyében.

Valamennyi iskolaszéki elnök figyelmébe!

Hivatkozással a VKM. 26.203/1947 IV. o. ü. számú rendelkezésre azzal hívom fel az Iskolaszéki Elnök Úr figyelmét és az érdekelt tanító úr figyelmét, hogy amennyiben az illetékes tanfelügyelőség által bekért javadalmi jegyzőkönyvre feljegyzett határozat az egyházra, vagy javadalmasra

nézve sérelmes volna, úgy ellene, vagy az iskola fenntartó, vagy a javadalmas a VKM. IV. a. ügyosztálynál, a tanfelügyelőség útján benyújtandó felebezéssel élhet.

H. A VKM. minisztérium 28.622/1947 IV. ü. o. szám alatt felhívott, hogy a Tanítói Internátusi Alapok részére az általános és népiskolai tanulók által befizetett beiratási díjak 50 %-ának befizetését hatáskörömben rendeljem el.

Felhívom Iskolaszéki Elnök Urat, gondoskodjon a fenti rendelkezés végrehajtásáról.

Miskolc, 1947. márc. 24.

Atyafiúi szeretettel: *dr. Enyedy Andor*
püspök.

A felsőborsodi egyházmegye esperesi hivatalától. 428/1947. szám.

KÖRLEVÉL

1. Az állami, kimondottan általános iskolákban működő hitoktatók, tekintet nélkül az iskolai végzettségre, az 1946—47. iskolai évre 240 Ft hitoktatói óradíjban részesülnek. (Nem díjazhatók a népiskolai és a polgári iskolákkal párhuzamos V—VI. osztályban és a polgári iskola III—IV. osztályában működő hitoktatók.) 1—10 tanuló hetenként 1 óra; 11—20 tanuló hetenként 2 óra; 21—25 heti 3 óra; 26 től öt tanuló számának emelkedésével heti egy órával több. Összegezve azonban osztályonként heti két óránál több nem díjazható. Bélyegtelen személyes nyugtán az iskola igazgatósága aláírásával és pecséttel ellátva igazolja teljes felelőssége tudatában, hogy a hitoktató a kimutatásban felvett órákat valóban megtartotta, hogy az óraadó mettől meddig hány tanítási héten, mely osztályokban, osztályonként hány növendéket és osztályonként hety hány órában tanított, mely osztályokat tanította összevontan? A nyugták legkésőbb április 5-ig hozzám beküldendők.

2. Egyházmegyénk felsőbb hatósági rendelkezésre április 10-én Miskolcon, reggel 9 órai kezdettel egyházmegyei nőszövetségi alakuló gyűlést tart a gyülekezeti teremben, melyre minden egyházból legalább egy bibliaköri tag, a lelkesznék és lehetőleg a lelkeszek is kötelesek megjelenni. A gyűlés fontosságára felhívom a figyelmet.

Sajóvelezd, 1947. március 28.

Atyafiságos szeretettel: *Tóth János*
esperes

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninnen Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: *dr. Marton János*
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: *Csehi Lajos*,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

7. szám

1947. április 15

Ki a felelős

azért, hogy a társadalom sorai-
ba beférköztek a cégéres bűnök? A
gyilkolás, a rablás, lopás, szemér-
metlen erkölcsstelenség, irigység, ha-
rag és bosszúállás?

— hogy bestiális rémtettekről ír-
nak naponként az újságok, s hogy
mexikói és vadnyugati rémhistóriák
illenek rá erre az erkölceiből kivet-
között nemzetre?

— hogy alkonyat után sem a
fővárosban, sem a vidéken nem ta-
nácsos egyedül járkálni, mert em-
berformájukat vesztett kannibálok
támadnak a békés járóelökre?

— hogy lassan már nincs hi-
vatal, ahol fel ne ütötte volna fejét
a korrupció, a panama és nepotiz-
mus, és ahol ne ülne diadaltrónján
szent Bürokrácius?

— hogy amíg egyesek az éhha-
lállal vívódnak, mások luxus autók-
kon, lokálok bársonyán tenyésznek
és szeretőiknek ékszerek garmadát
vásárolják?

— hogy az ifjuság fegyelmezett-
sége oldott kéve lett és korán ha-
lába kergeti gyermekeinket a vér-
baj és a szabad szerelem?

— hogy apát fiú s fiút szülő elad,
mert a vagyon, ez a mulandó földi
kincs szerelme megrészegíti még a
legjózanabbakat is?

— hogy meglazult a házassági
kötelék és nem szent hely többé a
család, hanem csak ágyasok vergő-
dése, melyben nyűg és kolonc a leg-
szentebb Isten áldás, a gyermek?

— hogy bosszú után liheg min-
den magyar és azon mesterkedik,
hogy egyetlen felebarátját, hogyan
tudná odaültetni a válottak pad-
jára?

Törj össze Isten hatalmas keze
alatt és ismerd el, hogy mindezek-
ért Te magad vagy a felelős!

KÁLVIN:

Veszedelemek közt

A világnak annyira zabolátlan gonoszságában
szerfelett gyakran megesik, hogy a jók az igazságért
való buzgólkodásukkal felkeltik magok ellen a gono-
szok gyűlöletét. Különösen pedig a keresztyénekre
nézve szinte végzetes, hogy az emberek nagyobb része
gyűlöli őket: a test ugyanis nem tudja elviselni az
evangélium tudományát s neki sem tűri el, hogy hibáit
megrójják. Az igazságért azok szenvednek, akik a
gonoszok gyűlöletét vonják magukra és dühüket keltik
fel azzal, hogy az igaz és méltányos dologért való
buzgalmukban a gonosz ügyekkel szembeszállnak,
a jókat pedig, amennyire lehet, védelmezik. (Ev. I: 179)

A kereszt viseleséről azért beszél Jézus, mert
bár a közös nyomorúságoknak különbség nélkül alá
vannak az emberek vetve, mégis, mivel Isten külö-
nösen az övéit gyakorolja, hogy őket fiának képéhez
tegye hasonlókká, nem csoda, ha tulajdonképpen ő
reájuk szabja ezt a törvényt. Azután bár Isten kereszt-
tel terheli meg a gonoszokat éppúgy, mint a jókat,
mindazonáltal csak azokról mondható, hogy viselik a
keresztet, kik ezt szívesen veszik vállukra: mert ha
megtűri is a vad és rakoncátlan ló a rajta ülőt, még-
sem önként veszi azt a hátára. A hívók e kereszt-
hordozása tehát abban áll, hogy lelkesen vállalják a
rájuk helyezett keresztet. (Evang. III. 73.)

Mindenható Isten! — aki sohasem ígértél ne-
künk máshol nyugalmat, mint mennyei országodban,
segélj bennünket arra, hogy a mi földi vándorlásunk-
ban készségesen viseljük bűjdosó és jövevény vol-
tunkat és Téged csendes lélekkel segítségül hívjunk.
Sok háborúságot rendeltél a mi számunkra azért,
hogy megpróbálj és megvizsgálj minket. Légy hát
segítségünkre, hogy e harcban szilárdan álljunk és
kitartsunk, míg végül eljutunk arra a nyugalomra,
melyet a mi számunkra szerezteél a Te Egyszülött Fiaid
vérével. (I. É. Jer. 22: 24 30.)

Igy ír egy amerikai ifjú...

„Nagyon meglepődtem, amikor soraidat kézhez kaptam. Szeretek ismeretlen emberekkel levelezni, mert azokból idegen országok, idegen világok kultúráját ismerhetem meg. Amióta ez a rettenetes háború végigszántott a világon, nagyon elszakadtunk egymástól. Pedig minden ember testvére a másiknak. Soká fog tartani, amíg azt a sok gyűlöletet, haragot, bosszút, amit a gonoszság szele felkavart, meg tudják bocsátani egymásnak az emberek.

... Nem tudjuk innen megítélni az ottani helyzetet. Annyit tudunk, hogy a világban nincsen nyugalom. És annyit tudunk, hogy a világkérdések megoldása is egyedül Krisztusban van ...

... Apám pap az egyik református gyülekezetben és én is lelkészi pályára készülök. Nem tudok ma ennél szebb hivatást elképzelni. Megnyugtató és lecsendesíteni a békétlen lelkeket ...

... Itt egy nagy park közepén együtt él közel 1200 ifjú. Minden csoportnak külön villácskája van. Minden villában könyvtár áll rendelkezésünkre. Tanulmányaink nagy része a szemináriumi munkában telik el...

Magyarországról eddig csak az itt járt lelkészek-től hallottam, szeretnék a Te leveleiből sokkal bővebb felvilágosításokat szerezni ...“

Levél Amerikába

Az megszokott dolog, hogy a háborúban elpusztulnak székesegyházak, világnézetek, városrészek, múkincsek, hajók és egyéb értékek, ez nagyon szomorú, de megszokott dolog. — De vannak dolgok, amelyeket úgy pusztított el a háború, hogy a hiányukat nem lehet megszokni, legalább is az európai mérsékelt éghajlat alatt nem lehet.

Mert teszem azt a Csipke családban a háború elpusztította a nagymama meleg cipőjét. Egy olyan öregasszonynak való, csattrajáró, az életben annyit lótot-futott lábaknak kényelmes, védelmet nyújtó női cipő igazán nem hadicél, sőt még hadizsákmánynak sem lehet nyilvánítani, a hadizsákmány legliberalisabb értelmezése szerint sem és mégis elpusztult. — Elpusztult, vagy elzsákmányolódott, vagy bombatalálat érte a megrongált lakásban, az már keveset változtat a tényen, a lényeg az, hogy nincs meg és a nagymama egy könnyű nyári papucsban, ami véletlenül megmaradt, most remegve néz a tél elébe.

A gimnáziumban ápr. 10 én jól sikerült szülői értekezlet volt. Demeter Gyula tanár, kis-internátusi igazgató tartott előadást „A szülői ház és iskola a vallásos nevelés szolgálatában“ címmel. Az értékes előadáshoz a több, mint félszáz főnyi hallgatóból többen szölkak hozzá.

Evangéizációk hét lesz Sárospatakon április 27-től május 4-ig. Az összejövetelek esténként lesznek a templomban. Evangéizál: Kovács J. István nyugalmazott ref. teológiai tanár.

Az Országos Református Presbíteri Szövetség Kecske-méten április 10—14 között előkészítő konferenciát rendezett az egyházmegyei és egyházközségi presbíteri konferenciák előadói részére. Egyházkerületünket képviselték: dr. Enyedy Andor püspök, Darányi Lajos és Fodor Lajos lelképásztorok, dr. Tussay János missziói lelkész és Rivó Károly presbíter. Szölkáltak: dr. Enyedy Andor és Darányi Lajos.

Nagymamai cipő kellene, de ez még semmi, ez még aránylag a legkisebb hiány a nagyszámú Csipke családban.

Kedélyes család volt a háború előtt a Csipke család és az ember fizetése, meg az asszony vagyonskája (egy kis bérház, de egészen kisded) anyagilag függetlenné tette őket a gondoktól. Hiába volt nagy a család, szerényen, szépen éltek, elégedtek. És ez a zavarmentes élet boldog bizton-ságot adott nekik, meg önérzetet: nem szorulunk senkire! Egy Csipke megél mindig a maga erejéből! De im, eljöttek azok az idők, amelyek elvették Csipkéektől a gondtalanságot és a jó mosolyt.

Lakásukat kirabolták az ostrom alatt és után, ami értékük megmaradt még, azt a keveset is el kellett adni, hogy élni tudjanak az egyre tornádó-szerűbb inflációban.

Már csak annyiuk volt, amennyi testi ruha rajtuk volt. Teljesen betelt rajtuk Jeremiás Síralmi 1. részének 11. verse: *Futkosnak a kenyér után, odaadják drágaságaikat az élelemért, hogy megéledjenek.* Ők is eladták minden felesleges drágaságukat, szőnyegeiket, ruháik nélkülözhető részét, hogy legyen mit enni.

Az oslói keresztyén ifjúsági világkonferencia (1947.) előkészítése Genfben nagy mértékben előrehaladt nyolc különböző egyesület közös tanácskozásán (márc. 19—21-én). Különösen behatóan megtárgyalták a németek bevonását a konferenciába. Ujra kifejezésre jutott az a meggyőződés, hogy a konferencia ökumenikus jellegének kidomborításához feltétlenül szükséges a németek és a japánok részvétele. Mindenképen rajta vannak, hogy a hatóságok engedélyt adjanak a német küldöttségnek a konferencián való megjelenésre. 700 delegátust tanuló- és ifjúsági otthonokban helyeznek el, a többiekét szállodákban és családoknál. A sajtó, film és rádió szolgálata szervezve lesz, hogy a konferencia bizonyágtétele, hogy „Jézus Krisztus az Úr,” az ifjúság ura mind az egész világon átengjen.

Előfizetéseket a Pataki Diák Céh 51.509. csekkzámlánkra kérjük.

Ne tudja a Te bal kezed,

mit cselekszik a jobb kezed. És amikor alamizsnát osztogatsz, ne kürtöltess magad előtt, mint a képmutatók tesznek a zsinagógákban és az utcákon.

Ezek az igék jutnak eszünkbe, amikor azokra a szeretet-adományokra gondolunk, amelyek a tengeren túlról nap-mind nap érkeznek hozzánk, kicsiny falvakba, nagy városokba. Mintha csak a valóságos krisztusi szeretet áradt volna meg egy nagy nép fiai között, akik a rohanó élet forgatagában, az amerikai tempó szédítő arányai közepette is találnak maguknak pár pillanatot, amikor szeretet adományokat gyűjtenek, aprólékos gondossággal csomagokat varrogatnak, hogy a szeretet és sokszor a könyörületesség irgalmas samaritánusaként bizonytalan tengerek hullámain át, hozzánk eljuttassák.

Nem hirdetik és nem kürtöltetik a szociálmusnak ezt a megragadó krisztusi formáját. Egyszerűen teszik. Sokszor úgy, hogy azt sem tudják, ki a címzett, kikhez érkeznek a jószívvvel küldött ruhadarabok és régen látott terülj terülj asztalkám falatok. Levelekben tesznek bizonyágot sokszor olyanoknak, akiknek szívéből már itt kihalt a hit, elfonnyadt a reménység, kiszikkadt a szeretet.

Isten tudta, hogy az Ó-hazából miért támasszon Új-hazát. Nem az amerikai csomagok miatt. A hit, a reménység és a szeretet megszegyenítő valósága miatt.

De ahol legnagyobb a szükség, ott legközelebb a segítség. A nyomor szélére lökött Csipke-család egy nap levelet kapott az amerikai Jenő bácsitól, aki Csipkéné testvére volt. Évtizedek óta élt már Amerikában. A család, különösen a hivatalnok Csipke egy kicsit lenézte Jenő bácsit, mert ócskavas telepe volt, szóval „ócskás” volt csupán. Nem is igen érintkeztek vele. — Ez a Jenő bácsi írt most és a Csipke család lobogó szívvel gyült össze levelének meghallására. Csipkéné olvasta fel a levelet, szípigva a meghiúsultságtól.

Az amerikai nagybácsi arról érdeklődött, hogy miképpen úszták meg a háborút? És hogy mire volna szükségük, mert hallja, hogy a magyarok nagyon ebek harmincadjára jutottak. Hát ha kell csokoládé, narancs, gyógyszer, cukor, konzerv, vagy valami ruhanemű, csak írjanak, küld szívesen.

Mély sóhajjal, könnyező szemekkel fejezte be a levél olvasását Csipkéné. Aztán önkéntelenül magasra emelte ezt a tengerentúlról jött levelet. És úgy néztek a család tagjai arra a levélre, mint a fuldokló nézhet a feléje dobott mentőövre. — Csend volt egy darabig. Ültek merengve, szótlanul.

Majd keserves, mély sóhaj tört elő Csipke számvevő melléből, de olyan fájdalmasan keserves, hogy megrezzen reá az egész család és Csipkéné ijedten fordult a férjéhez:

— Mi bajod?

Csipke elszürkült arccal legyintett és fakó volt a hangja: — Semmi, semmi! — és kiszünet után szinte durván kiáltotta: — azt hittem, hogy már mindent elvett tőlem az élet, de most látom, hogy még volt valamim, amit majd most vesz el . . .

— Az önérzetem az még meg volt idáig. Most meghal majd az is . . .

Szinte sirt a hangja: — Amit nem adtam volna egy világért, most majd odaadom egy kis csokoládéért, egy kis konzervért, egy kis . . .

Az öreg nagymama felemelte kezét és félbeszakította fiát: — Azért nem adjuk, fiam. Azért nem adjuk, ne félj!

Csipke hálisan nézett az anyjára: — Ugye nem, mama!

A vén asszony bólintott: — Nem. Azért nem adjuk. A csokoládé elfogy, a konzerv nélkül

A cigándi presbitérium egyhangú lelkesedéssel úgy döntött, hogy a gyülekezet továbbra is vállalja az egyházi iskola fenntartását. A presbitérium döntését a húsvéti közgyűlés is magáévá tette. A hívek ugyanakkor lelkesen foglaltak állást a felekezeti oktatás és a vallástanítás nélkülözhetetlensége mellett.

A legjobb legációk sorrendje húsvétkor a következő volt: 1. Miskolc. 2. Ózd, Várkony. 3. Putnok, Velezd, Hét, Dubicsány. 4. Szerencs. 5. Diósgyőr. — Az első öt mendikáció: Putnok, Szerencs, Sátoraljaújhely, Gönc és Mezőcsát.

Református Sajtónapokat rendezünk május és június folyamán egyházkerületünk gyülekezeteiben. Templomi hangverseny vagy műsoros délután keretében ismertetjük feladatainkat a sajtó és egyházi irodalom kérdésében. Műsorral a pataki iskola regós-csoportja és népijátós együttese szolgál. Legközelebbi sajtónapjainkat Abaujszántón, Sátoraljaújhelyben, Tokajban és Tállyán fogjuk tartani. Meghívásra a pataki iskola együttese és előadói kara mindenüvé szívesen kiszáll.

Elhurcoltak örök zsoltára

(137. Zsolt.)

**Babilon zajló vizeinél
Sohsem volt ily olcsó az élet.
Halálra szánt népek nagy útfán
Ős búban, árván földre hullván,
Szívemet téplik szent emlékek.**

**Poroszlóink: duhaj legények,
Borral, gúnnyal dalra sarkalnak,
Nóta kell, víg, gond-feledtető,
Győzőnek nász, nekünk temető.
Beh gyászos sors hősnek, magyarnak!**

**Hú hegedünk fűzfákon hallgat,
Minek zengjen s kinek beszéljen?...
Vért szíveknek panaszát, jajfát
Csak fent értik, itt lent nem hallják,
Azért sírunk a temetésen.**

**Drága Sion, én büszkeségem,
Remény s végvár századok ormán,
Elszakítva és leteperten
Rólad emlékszik inyem s nyelvem,
Emelj fel és kötözd be orcám!**

**Hadd sírjak én, míg könnyem nyomán
Népem szívéből élet fakad,
S ez életár, büszke Babilon,
Áttör billincsen, kinnon, síron
S sziklához veri vad fiadat.**

Árvai Jeremiás

továbbra is eltengődünk. Ha már adjuk, akkor...

A praktikus vénasszony felemelte kezét és az ujjain sorolni kezdte:

— Neked nagykabát kell, Boriskának cipő, a feleségednek egy ruha, a fiúknak...

Csipke fájdalmasan legyintett és keserveset sóhajtott. Akkor új hang jelentkezett a családi tanácsban. Felugrott és csillogó vidám szemekkel odaállott eléjük Tibor, a legnagyobb fiú. Ez örökölte az apa szelíd kispolgári humorát. És mosolyogni kezdett:

— Bizzatok rám, jó? Én úgy csinálom, hogy ne legyen sértő az apa önértetére és mégis kapjunk valamit.

Feleletet sem várva, átszaladt a másik szobába és egy kitépelt füzetlapra, (mert hol van most rendes levélpapír?) lázasan írni kezdett.

A család ott maradt az amerikai levél körül, beszélgetve, töprengve, vitatkozva...

Tíz perc múlva kivágódott a szoba ajtaja és a megírt levelet lobogtatva megjelent Tibor.

— Hallgassátok! — kiáltotta lelkesen és figyelő család közepette olvasni kezdett:

Kedves Jenő Testvérem!

Boldog örömmel vettük leveledet, melynek csak megfogyatkozva örülhettünk, mert három szegény gyermekünk meghalt a háborúban. Ketten légitámadásnál, egy a harctéren. Már csak Tibor, Gábor, meg Boriska van életben. Hárman meghaltak és mi csak a szívünkben gyászoljuk őket, mert nincsen gyásruhánk, azonkívül, ami a testünkön van, nem maradt semmilyen ruhánk.

Ne küldjél Jenőkének se csokoládét, se konzervet, se cukrot. Küldjél néhány darab varrótűt, meg cérnát, mert úgy hallottuk, hogy jövőre már Magyarországon is lesz szövet, de tűt nem ígértek hozzá. És küldjél egy sárga cipőkrémet, hogy a nagymama papucsát ki tudjuk néha pucolni, mikor ezt az egyetlen lábbelijét leveti.

És küldjél néhány gombot is, hogy fel tudjam varrni az uram ingére, mikor hazajön a hivatalból. Meg egy harisnya szemfelszedőt, hogyha majd lesz Boriskának selyemharisnyája, legyen mivel felszedni a leszakadt szemeket...

MAI FIATALOK

Számol-e egyházunk kellőképen a mai ifjúsággal?
Ismeri-e eléggé azt a lelkeséget, amely nem éppen iskoláink és nem éppen egyházunk munkájaként kialakult bennük?
Ilyen típusról olvasunk friss adatgyűjtés nyomán:

„Az ország ma tele van nyugtalan, helyüket nem lelő paraszt és félparaszt fiatalokkal. El ne felejtjük: ez az ifjúság, a mai 16—24 évesek, alaposan más nevelést kapott mint apái, vagy akár idősebb bátyái. Levente, mozi, katonaság, gép, vitorlázórepülés, háború, frontélet, hadifogság, nyugaton vagy keleten, németek, oroszok, angolok, amerikaiak, franciák — olyan élménysorozat ez, mely nemcsak a paraszti magatartást oldotta meg, hanem a családhoz és a faluhoz való tartozás kötelekeit is. Eldugott kis faluból legények serege járta meg Oroszországot és Nyugateurópát, vezetett gépet és lakott idegen városokban. Ez a háború másként és erősebben alakította át az embereket, mint az előző. — Valami belső „amerikanizálódás” ment itt végbe a fiatalság nagy részében. Az Amerika utáni érdeklődés, a kivándorlás-vágy nem annyira megindítója ennek, inkább következménye. A lényeg inkább a paraszti társadalomból, a családból és mindenféle erősen kötő közön-ségből való kioldódás, az individuális feltörekvésnek az a formája, mely a rendelkezésre álló paraszti emelkedési útat éppúgy elutasítja, mint a proletárit vagy az altisztit. Ezek a fiatalok dolgozni akarnak, de határozottan él bennök a munka sokkal magasabb jövedelmezőségének megfogalmazott igénye, és bekapcsolva a technika nagyrabszűlésével és a városi szórakozások, a városi szabadság kívánásával.”
(Márkus István: Egyszerű feljegyzések. Válasz — 335. l.)

Ellene vagyunk

annak az irányzatnak, amelyik akár különködésből, akár politikai számításokból, vagy más egyéb földi kísértések miatt meg akarja osztani a hívek seregét és azt a látszatot igyekszik a köztudatba vinni, hogy itt két egyház vívja harcát egy „hivatalos”, amelyik főben és tagjaiban megromlott, és egy „félhivatalos”, amelyiknek kiváltságosan megváltott halandók a részesei. Valljuk azt, hogy mindnyájan megromlottunk és egyetemesen haszontalannokká lettünk. Nincs közöttünk egy igaz is. Az egyházat főben és tagjaiban reformálni kell... De azért az egyház, a Krisztus teste nem fellélenlő rossz, elvetendő és meghurcolandó, főként pedig, nem arra való, hogy testjén rágódjunk, vagy ruházatán osztozzunk, mint a golgotai kereszt árnyékában viszálykodó katonák. Mert kegyelemből tartatunk meg hit által. És ez nem tőlünk van: Isten ajándéka ez. Nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék. (Ef. 2.8—9.)

Kérjük az előfizetéseik mielőbbi beküldését! Kiadóhivatal.

Tibor mosolygott: — No mit szóltok?

Csipke keserényesen mosolygott. Legyintett, hogy bolondság. De a levél másnap mégis elküldött South Norwalkba.

És úgy látszik, hogy a humor megmaradt Amerikában is, mert néhány hónap mulva a Csipke család csomagot kapott Amerikából. Ha ugyan lehet csomagnak nevezni azt a néhány dekás kis küldeményt. — Csipkéné kibontotta a család ámuló szemei előtt feltárult a küldemény. Tíz darab varrótű, két cipőkrém, néhány gomb, cérná, meg egy harisnyaszemfelszedő.

Lesújtottan nézték. És hosszú csend után a nagymama szemrehányóan Tiborra nézett:

— A leveled túlságosan jól sikerült...

Mind szomorúak voltak, csak Csipke érzett valami könnyebbséget megviselt szívében.

De úgy látszik, nemcsak a humor maradt meg Amerikában, hanem a meleg segítő jó szív is. Mert másnap újabb csomagot kapott Amerikából a Csipke család. Tekintélyes, nagy csomagot.

A család lázas izgalommal bontotta fel a szétkapkodták a kincseket. Hat gyászruha volt benne. De micsoda szövetek! A nagymama egy-

gyönyörű, kívül-belől bőrrrel bélelt öregasszonynak való cipőremeket tartott remegő kezei közt, Boriska csudálatos selyemszöveteket, egy tucat selyemharisnyát, Csipke rámeredt a remek nagykabátra, Tibor az ingekre, Gábor az új öltönyre és mi minden kincs volt még abban a csomagban, melynek alján egy levél feküdt.

Csipkéné felbontotta és a család elnedvesült szemekkel hallgatta az ócskavasas Jenő bácsi levelét:

— Itt küldöm néktek a gyászruhákat és az előző csomagomban küldött tűhöz, gombokhoz, cipőkrémhez, meg szemfelszedőhöz valókat...

Akkor meghatottan elmosolyodtak mind és Csipke is helyeslően bölintgatott és megvidámult hangon mondta:

— Humora az van az öregnek. Határozottan van...

És elismerő mosollyal nézett arra Amerika felé. Keze önkéntelen mozdulatokkal simogatni kezdte az óperencián túlról jött télikabát szövetét.

Szabó Lajos

(5)

Csüföriők: Csel. 2:25–28. Itt most azt figyeljük meg, hogy a feltámadást se mint történeti tény bizonyítja Péter, hanem mint Isten ígéretének beteljesedését. És ezeket az ígéreteket a zsoltárookban látja. Péterem keresztül Isten látni, érteni tanít minket is. Hányszor nem láttuk meg mi, hogy zsoltárok, zsoltárversek Krisztusról szólanak. Hányszor nem vettük észre, hogy az Ótestámentum sok helye Krisztusra utal. Minden helye Krisztusra utal. Péter még azt is kiemeli, hogy Dávid maga tesz bizonyosságot arról, hogy nem maradhat a Krisztus teste a sírban. Dávid sem magáról, még nem is a népéről beszél, hanem Krisztusról. Arról, aki a Dávid házából származva vesszőszál és virágszál. Ő a mi feltámadott Urunk!

Nyisd meg szemünket és szíveinket Atyánk, hogy az ismert és ismeretlen zsoltárokból Krisztus dicsőítése, feltámadásának, uralmának hirdetése csendüljön és ragyogjon ki előttünk igehirdetéseinkben és egyházunk minden megnyilvánulásában, Amen.

Péntek: 2:29–32. Dávid meghalt, nem támadott még fel. Sírja ismert. De Jézus Krisztus feltámadott. Nagyobb Ő Dávidnál. Dávid maga is vallotta. Ki merné – ha igazán zsidó – tagadni azt, amit Dávid vallott. Tehát nem új tanról, nem új igazságról, nem kitalálásról, vagy éppen nem tévelygésről van szó, hanem a régi, a kijelentett, a mindenki előtt szent igazi magyarázásáról. Most csak arra gondolunk, hogy a Lélek kiás egy régi magyar református kegyességi gyakorlatot. Valaki ezt megtalálja és hirdeti. Hányan jönnek azzal a váddal, hogy az nem református kegyesség, az idegen. Pedig a mi Dávidaink vallották, gyakorolták. Éppen azok, akikről magunkat büszkén nevezünk. Ilyen csodálatos a pünkösdi Ige.

Tárd fel előttünk a Lélek által Urunk a mult minden bizonyágtételét, hogy higgyünk, hogy Krisztust annak valljuk, akinek azok vallották, akik régen szóbtak róla. Mi is velük együtt valljuk feltámadt Urnak, Amen.

Szombat: 2:33–35. De nemcsak feltámadt az Úr, hanem a mennybe is felment. Hogy értetőbb legyen, hogy egyesek félre ne értsék, így mondjuk: visszament a mennybe. Nem úgy, mintha nem olyan jött volna. Onnan jött és oda ment vissza. A felment alatt azt fejezi ki az írás, hogy nem maradt a halálban, nem maradt a földön. De nemcsak felment a mennybe, hanem elküldte a megígért Szentlelket. Tehát pünkösdje annak lehet, aki tudja, mi történt

pünkösöd előtt. Krisztus mennybe meneteléről is Dávid ír a zsoltárookban. Nem magáról, Krisztusról ír ott is. Ő Urának vallja Krisztust. Vallhatja-e akkor másnak más?

Mutasd meg a mi Urunkat, aki szenvedett és meghalt, a mennyi dicsőségben is. Jövel Szentlelkek Uristen, mi Urunk Krisztusunk áldott ígérete, Amen.

Vasárnap: 2:36. Mit tett az ember Krisztussal és mit tett Isten. Erről van szó. Valakit ez a világ sárral megdobál, rágalmakkal teleszőr, hogy aztán megvethesse. Krisztusom mindent megtett a Sátán, hogy elvegye kívánatos voltát. Vele mindent megtett és megtesz az ember, hogy elvegye tőle a vonalmat. De mi arra nézünk, hogy az Atya mit tett Krisztussal. Nekünk az a döntő, hogy a mennyben mit mondanak róla. Az egyház a mennyei kapcsolatos. Ránk az kötelező, ami ott törvény. Ez kell hirdetnünk, hogy Krisztus a mi Urunk, Megtartónk és egyetlen reménységünk.

Ezt a hitet erősítsd és az erről szóló bizonyágtételt tedd erőssé Urunk, hogy a mi Urunk örökkévaló, dicsőséges Úr, Amen.

Hétfő: 2:37. Itt a prédikáció hatásáról van szó. Akik hallották a prédikációt, szívökben megkeseredtek. Belátták, hogy eddig nem úgy éltek, ahogyan Isten akarta. Eddig hitetlenek és Krisztust halálra adók voltak. A bűn eddig édesnek érzett ize most elbírhatatlanul keserű lett. Önmagukban semmi vigasztalást nem találtak. Ilyen keserűséggel van tele az ember szíve akkor, amikor azt hiszi, hogy valami más baja van. Ez a baja. Áldott baj ez, ha valaki ilyen állapotban tovább tud menni. Ha nemcsak azt látja meg, hogy eddig nem jól tette azt, amit tett, de ezután jól teheti és jól is akarja tenni. Megkeseredett szívvel kérdezd Istent, az ő egyházában az Igét, hogy mit kell tenned. Akkor már az élet útján vagy.

Atyánk! Az elkeseredett szívű embereket tedd megkeseredett szívű emberekké, hogy feléd forduljanak, hogy éljenek, Amen.

Kedd: 2:38. Amikor ez a világ kilátástalannak látja a helyzetet, Isten akkor adja az ő Igéjében mindig a határozott tanácsot, az egyetlen utat. Térjete meg! A megtérést nem lehet kikerülni. Nem úgy kell élni, mint eddig. Nem abban kell látni az élet célját, mint eddig. El kell fordulni az ördögtől és Isten felé kell fordulni. Tudnunk kell, hogy mi kedvesek vagyunk Istennek, mert az Ő népe vagyunk a keresztség által. Mi érettünk hullott Krisztus vére. Mi meg vagyunk mentve. Nekünk megbocsáttatott a mi bűnünk. És minden gyöngeségünk, gyarlóságunk mellett is reménységünk van, mert adatik a Szentlelkek. Nem a magunk erejére vagyunk utalva. Le kell tenni minden emberi fegyvert, módszert. Akkor adja Isten Önmagát.

Jusson el hozzánk is Atyánk a Te áldott szavad. Indítsd feléd és éreztesd meg velünk, hogy nagy áldás az Egyházban lenni, Krisztus megváltottja lenni, Amen.

Állítsuk élére

a kérdést és valljunk színt abban a tekintetben, hogy nekünk vallásoktató lelképásztoroknak mi a véleményünk a fakultatív vallásoktatásról?

Nem tagadjuk a tényt, hogy eddig nagyon kényelmes álláspont volt méghúzódni az állam köpönyege alatt és „kezelés alá venni” azokat a gyerekeket, akiket a hittanóra a tanrendek „karámjába” beszorított.

Az is bizonyos, hogy ezen a kényelmes állásponton, sem a magyar nép, sem a szülők, sem pedig a hitoktatók serege nem óhajtott változtatni, mert egészen természetesen tartotta, hogy amiként szükség van a mennyiségtan és fizika órákra, ugyanúgy szüksége van a gyermeknek a „lelke idvesége” órájára is.

Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy ezeken az órákon, ha még akármilyen gyarlók is voltak ezek az órák, nem a rosszat, a bűnt, a rablást, a lopást, a vetköztetések mesterfogásait, hanem a szépet, a jót, a tisztultabb erkölcsi világ-felfogást tanulták a gyermekek.

De ha már így van, hogy valakinek érdekében állt felvetni a kérdést és megbolygatni vele a magyar közvéleményt és esetleges új kultúrharcot provokálni, bevalljuk mi reformátusok, nem félünk a fakultatív vallásoktatástól.

Nem félünk azért, mert egyfelől magyar református tömegeinket ismerjük olyan józannak, hogy ha eltiltják őket (vagy csak incselkednek is az eltiltás gondolatával) őseik vallásának gyakorlásától, „csak azért is” fogják gyakorolni azt a vallást, amelyik mégis csak minden párt szempontokon felül a szeretetet, békességet és Krisztus szociális igazságait hirdeti.

Sőt mi még tovább megyünk a liberálizmusban. Ha fakultatív lesz a vallás, nyilván legyen fakultatív a latin, a német, a számtan, a biológia s egyebek is, mert ha a lélek tudományát nem kötelező tanulni, üsse a kő a conjugatió perifrasticát és a binomiális tételt is. Vagy legalább is engedjék szabad választás a nebuló szüleinek belőle. Kössünk ki meghatározott óraszámot a gyermek részére s mindenből azt vegye fel, ami érdeklődési körének leginkább megfelel. Talán mégis csak ez a gyermek igazi felszabadítása. Ez az igazi szabadság.

Ha pedig valaki mindezek mellett bármilyen irányban is kényszeríteni próbálná a gyermeket, vagy szülőket, menten Krisztussal találna magát szembe, hiszen ő maga azt mondta, hogy a kicsinyeket engedjük hozzá menni, mert „ilyeneké a mennyeknek országa...”

S. P.

A bodroghözi lelkészek baráti köre április 8-án húsvét harmadnapján Rieze és Nagyrovágy után Lácán gyűlt össze havi találkozására. A lelkészek célul tűzték ki, hogy ezeken a találkozókon nemcsak maguk épülnek, hanem meghívják azokra a bodroghözi

ref. tanítókat is, akikkel együtt hajolnak az Ige fölé és együtt tárgyalják meg egyházi életünk különféle kérdéseit, továbbá szolgálatot végeznek a gyülekezet különféle missziói ágai-ban, este pedig találkoznak a gyülekezet összeségével is. A közös összefüggésű ez alka-

lommal *Kató János* lácai igazgató-tanító, egyházmegyei tanügyi előadó tartott előadást ezen a címen: „Mit vár ma a ref. egyház tanítóitól?” A feleletet ebben a három pontban foglalta össze: 1. Igazi példaadást, 2. Felelősegtudatot, 3. Bátor és nyílt kiállást az egyház mellett. Az előadást termékeny és gazdag megbeszélés követte. A presbiteri bibliakört *Janka Péter* esperes vezette, a templomban tartott vallásos estén az *Igét Bárány István* nagyrovágyi s. lelkész hirdette, előadást pedig *Dr. Rózsai Tivadar* menekült lelkész tartott. A helybeli leányegyesület szavalatai és az énekar szép énekszámai gazdagították a bensőséges, lelki találkozót. A következő hónapban a találkozás helye a semjéni gyülekezet lesz.

Eleven élet folyik a pataki anyaiskola két partikulájában Cigándon és Tokajban. Pálffy Endre kultuszminisztériumi küldött és Zsupán László tanker. főigazgató helyettes április 16–17 napjain meglátogatták a partikulákat és megelégedéssel tapasztalták, hogy a Patakon alkalmazott módszer szinte egyedüli lehetséges módja dolgozó parasztságunk kulturális felemelésének. A partikulákban helyi tanterv alapján, egy esztendő alatt egy osztály anyagát végzik el a növendékek és az általános iskolához fokozatosan fog csatlakozni a gimnáziumi tagozat. A helyi tanterv pataki kezdeményezése szinte útmutatás a többi hasonló parasztdolgozó gimnáziumok részére is. A pataki anyaiskola tanárai állandó kiszállásokkal, jegyzetkészítéssel segítik a külső tanerőket munkájukban. A cigándi és tokaji partikula mellett, a jövő iskola évben megkezdheti működését az abaújszántói partikula is.

A demokrácia iskolája

szívügye mindazoknak, akiknek szívügye a magyar demokrácia. Ezek minden idegszálunkkal nekifeszülnek, hogy ez az iskola a legmagasabbfokú legyen — s emberileg szólva — most és itt: a legtökéletesebb iskolafajta legyen.

Természetesen nem elég kimondani ezt a szót: általános iskola.

Ezt az iskolát ki kell alakítani.

A nevelői gondolat elméleti és gyakorlati tehetségeinek kell kemény munkával ezt az iskolafajtát mintegy megteremteni.

A kiindulásnál azonban már megdöbentő, hogy a demokrácia az ő nevelő és oktató munkájánál milyen kevéssé látszik számítani a keresztyén egyházak nevelő és oktató munkájára.

Lehet-e pedig egyáltalán felmérni azt a szolgálatot, amit a keresztyén egyházak nevelő és oktató munkája az európai műveltség körében az iskolaügy terén eddig végzett?

Az elfogulatlan, a tárgyilagos mérlegeléshez — hozzáértők után — a következő tényeket közöljük:

1. A nevelés és oktatásügy, az iskoláztatás első megszervezése, feladata körének és mélységének meglátása az egyház munkája volt;

2. az iskolaügy átvitele az egyház kezéből a világi hatalom oltalma alá és jogkörébe, a reformáció felszabadító munkája folytán szintén az egyházhoz fűződik;

3. az általános iskolai kötelezettség kimondása keresztyén pedagógusok hosszú és szenvedélyes fáradozásainak az eredménye;

4. a világi iskolaügy gazdag kiteljesedése, amint az mintegy száz-százötven év óta a szemünk elé tárult, tulajdonképen a szerény kezdeteiben megindult keresztyén iskolaügynek szinte átfoghatatlanul széleskörűvé való növekedése. Ez a mustármag csodája. Ez *„mikor a földbe vettetik, minden földi magnál kisebb és amikor elvettetik, fel nő és minden veteménynél nagyobb lesz és nagy ágakat hajt, úgy hogy árnyéka alatt fészket rakhatnak az égi madarak.”* (Márk ev. 4:31—32. v.)

Hogy nélkülözhetné a demokratikus iskola ezt a mustármagot, amely már nem is emberi produktum? **M. J.**

Könyvtárunk vezetősége kéri mindazokat, akiknek birtokában régi, használatlan könyvek vannak, ládafiokból, pincék mélyéről, padlások gerendáiról szedjék össze azokat és juttassák el megőrzésre a sárospataki főiskolai nagykönyvtárba. Mentsük kallódó értékeinket!

HIVATALOS RÉSZ KÖRLEVÉL

I.

Tárgy: Hittfelekezeti iskolai tanítók helyi javadalmi felülvizsgálása eredményének lezárása.

Nagytisztelendő Iskolaszéki Elnök Úr!

Hivatkozással a V. K. M. 26.203/1947.

IV. a. Ü. o. számú fenti tárgyban kiadott rendelkezésre, azzal hívom fel Iskolaszéki Elnök Úr és az érdekelte tanító úr figyelmét, hogy amennyiben az illetékes tanfelügyelőség által bekért javadalmi jegyzőkönyvre feljegyzett határozat az egyházra, vagy javadalmasra nézve sérelmes volna, úgy ellene vagy az iskolafenntartó vagy javadalmas a V. K. M. IV. a. ügyosztályánál, a tanfelügyelőség útján benyújtandó fellebbezéssel élhet. Miskolc, 1947. március 17.

Ungváry Gyula sk. **Dr. Enyedy Andor sk.**
t. ü. előadó ref. püspök

II.

Tárgy: 48-as bizottság munkájának támogatása.

Nagytisztelendő Úr!

Dr. Balogh Ferenc alispán úr azzal a kérésrel fordult hozzám, hogy a centennáris év méltó keretek között való megünneplését és az előkészítő munkában való részvételt lelkesztársaim között is szorgalmazzam. Kérem Lelkesztársaimat, hogy az egyes községekben megalakuló bizottságok munkájában vegyenek részt és azt tevékenyen támogassák.

Miskolc, 1947. ápr. 9. Atyafiúi szeretettel:
dr. Enyedy Andor püspök

Az Egyetemes Konvent közhírré tette, hogy **Szabó Sándor** tabajdi lelkész I—II. lelkész-képesítő bizonyítványa elveszett s a másodlat kiállítására az engedélyt megadta.

Dr. Mátyás Ernő:

PÉTER ÉS JAKAB EVANGÉLIOMA
ára 5 forint

Befizethető: 42.814. számú csekkszámára.
Tulajdonos: Sárospataki Ref. Főiskola pénztára. A befizetés célját fel kell tüntetni!

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

8. szám

1947. május 1

Égetően sürgős

hogy meginduljon legközelebbi zsinatunkon az anyaszentegyháznak főben is tagjaiban való reformálása.

hogy új egyházi törvénykönyv szabályozza az egyháztagság kérdését, a hitbéli megigazolást téve az egyháztagság egyedüli zsinórmértékévé.

hogy szabályozza a tisztviselők választását és semilyen méltóságban ne hagyjon tétlenkedni egyházi tisztviselőt bizonyos évi cikluson túl,

hogy szüntesse meg a visszaéléseket, amelyek lelkesválasztásainkon a kortéziákban, és szimóniákban mint égrekiálló bűnök jelentkeznek.

hogy a missziói munkát ne intézze el néhány paragraffussal, hanem helyezze azt az anyaszentegyház összes munkáinak középpontába,

hogy az egyházfegyelem és törvénykezés visszanyerje azt a méltóságát, amelynek őseink előtt örvendett és hogy cégéres bűnösök ne restelljenek egyházat követni,

hogy a református iskolákban ne taníthassanak természettudományi alapokon álló, vagy atheista felfogást valló, istentelen tanárok,

hogy az egyház és iskola látogatások ne legyenek szemfényvesztések, lakomák és napijszerző alkalmak, hanem a lélekjárás Isten szerinti missziós munkái,

hogy ne legyenek „szakadárók”, megszállottak, tullicitálók, mindig az adott esetben „látásokat látók”, vagy ha lesznek, ezek a megtisztult egyházon kívül legyenek.

Mindez égetően sürgős. Mert a fejsze immár a fák gyökerére vette.

A MUNKA ÜNNEPE

munkások megszámlálhatatlan milliói számára szerte a föld kerekén május elseje lett. Munkásszivek mélyén született meg az ünnep érzése. Ott ébredt, sütött fel, mint borulatok, sötétség öléről a hajnal, az éjszakát megbontó szép, piros hajnal. S munkások formánélküli öntörvényhozása tette előbb magukra nézve kötelezővé. És munkásmilliók kemény küzdelme vívta ki a nap valóságos törvényhozási elismerését. Nálunk is.

Keresztyén munkás az ő mennyei Ura, gazdája és királya szerint üli meg az ünnepet. Azt is, amit mennyei Ura rendelt el, azt is, amit világi törvényhozás nyilvánított ünnepnek.

Keresztyén munkás számol azzal, hogy az ünnepek lesznek, keletkeznek, kialakulnak. Tudja, hogy a nemzeti életnek is vannak megszentelt évfordulóit. Természetesnek tartja, hogy magyar ember ünnepi érzésre gyűl március 15-ének eljöttén, 1848 március 15-ének emlékénel. Ismeri, mennyi vita, félreértés, magyarázat fűződik István király ünnepéhez. De ha szíve valóban magyar, ha egy ezredévi magyar szenvedés és küzdelem emléke átszáll lelkén, leborul a láthatatlan Isten, a történelem ura előtt és nemzeti ünnepként üli meg István király ünnepét.

Keresztyén munkás az ő földi, emberi életének nagy alkalmi közé iktatja be a munka ünnepét. Nem zavarja össze a keresztyén megváltás nagy ünnepeinek évfordulóival. Tudja, hogy van karácsony, husvét és pünköst, a Megváltó születésének, a Fiú feltámadásának és a Szent Lélek eljövételének ünnepe. Keresztyén hívó az ő emberi lényének és emberi létének értelemfeletti titkait, a teremtés, megváltás és megszentelődés csodáit látja kibontakozni a váltság ünnepeinek rendjében. Leborul a teremtő, megváltó és megszentelő Ur Isten előtt. Tudja a hívó, hogy nem ő teremtette a világot, hogy ő teremtmény. Tudja, hogy érette szenvedett a Golgothán királya s hogy szüksége van arra, hogy a Szent Lélek kitöltessék az ő szívében is.

A keresztyén hívó az ünnepekben átéli, hogy mennyei Ura mennyit tett érte. Amulva tapasztalja meg a Megváltó Igéje valóságát: „Az én Atyám mindeztideig munkálkodik, én is munkálkodom.” (János 5 : 17.) Krisztus engedelmes az Atya iránt mindhalálig, mégpedig a kereszt haláláig. Krisztus munkája tökéletes. A munka Isten országának teremtő eszköze.

Ha munkás vagy, testi vagy szellemi, kétkezi, vagy értelmiségi munkás, Krisztus által, a munka igazi értelmé által megszentelődik a munkád. Az nélkülözhetetlen testi, anyagi és lelki szellemi javak szerzése. Így munkás életed bekapcsolódik Isten teremtő, gondviselő, megváltó munkájába. Életed szolgálat lesz a tied és a közösség számára. Odaadásoddal Istent dicsőíted s az ünnep áhítatában magadba szállva, alázattal vallod: Emberé a munka, Istené az áldás, Tied teremtő jó Atyám s igéd szerint: „Aki nem akar dolgozni, ne is egyék.” (II, Thess. 3 : 10.)

Százéves a Tóth Pál intézetünk

Most ünnepli a miskolci Tóth Pál Nőnevelőintézet fennállásának 100.ik évfordulóját. Karacs Teréz neves írónő alapította 1846-ban a miskolci egyház gondnokainak, a Vay-aknak, Pálóczy-aknak hathatós támogatásával. Karacs Teréz távozása után Dóczy Gedeon, majd a névadó Tóth Pál került az intézet élére, aki 32 éven keresztül Istentől ihletett nevelői lélekkel vezette iskoláját. Alatta lett az intézet felsőbb leányiskola, míg a dr. Mitrovics Gyula nagyvonalú munkája után a Dombly László igazgatósága alatt az első világháború idején fejlődik ki leánygimnáziummá. Addig a növendékek száma kétszáz körül mozgott, most egyszerre felugrott ötszázra. A legújabb időkben a liceum és tanítóképző felállításával a növendékek száma 1200-ra emelkedett, úgyhogy az ország legnépesebb leányiskolájává vált. *Ez elmúlt évszázad alatt körülbelül 25.000 leányt nevelt istenfélelemben, hazaszeretben, ember megbecsülésében.*

Az intézet tanárikara és ifjúsága nagyszabású ünnepélyekkel emlékezett meg a jubileumról. Április 19-én az intézet tanárikara a miskolci Nemzeti Színházban Kovách Aladár „Téli zsoldár” című drámai játékát adta elő, hódolva az első nagy református nevelő, Apáczai Cseri János emlékének. Megmutatták, hogy nemcsak jó pedagógusok, hanem jó színészek is. Április 20-án fővárosi színészek és írók közreműködésével irodalmi estet rendeztek. Április 21-én pedig az Igazgatótanács és tanárikar közös díszgyűlésén az egyház, az állam, a testvérintézetek képviselői üdvözölték a jubiláló iskolát. Április 27-én a volt növendékek, tanulói és tanárai közreműködésével egyházzenei hangverseny volt a Kossuth-utcai templomban. Az ünnepségeket az ifjúságnak május 8-án tartandó népies számokból összeállított előadása fejezi be.

A Tóth Pál multja nehéz, küzdelmes volt. Jelene szomorú. A háború őt sem kímélte. Jóformán mindenéből kifosztva, a pusztá falak között végzi nemes hivatását. Hogy milyen lesz a jövője, az a jó Isten kegyelmétől függ. *Kívánunk a nagymúltú intézetnek, az Egyházkerület virágoskertjének olvasó közönségünk nevében is minden jót és még számos jubileumot.*

Missziói utazó titkárokat

állítottunk munkába május elsején. Seres Ödön és Komjáthy György teológus testvéreink vállalták a fáradtságos, de nem-mes feladatot. Rövidesen egyházkerületünk minden gyülekezetét fel fogják keresni. Személyes tapasztalatok alapján fognak beszámolni az egyházközségek életéről, munkáiról és kérdéseiről. Be fognak kopogtatni minden olvasónkhoz. Általuk, a személyes érintkezés útján akarjuk kimétyíteni azt a lelki kapcsolatot, melyet a Sárospataki Református Lapok és hűséges előfizetői között eddig a betűk létesítettek. Fogadják testvéreink ifjú munkatársainkat atyafiúi szeretettel. Mondják el őszintén véleményeiket, kívánságaikat. Szeretnénk, ha sokezer olvasóinkkal együtt olyan családot alkotnának, melyben a Szent Lélek munkálkodik és építi már e földön Isten országát. Imádkozzunk ezért!

A Sárospataki Szabadművelődési Akadémia nyári tanfolyamát, melyen szabadművelési ügyvezetők fognak részt venni, július közepétől augusztus közepéig tervezi.

Szabó Károlyt, Főiskolánk testnevelési tanárát kinevezte a kultuszminiszter a Testnevelési Főiskola miniszteri biztosává. Szabó Károly 18 éves sárospataki működését a főiskolai sportélet nagyszabású fejlődése jellemzi. Vezetése alatt a pataki diákok sok országos versenyt nyertek és nagy dicsőséget szereztek a Főiskolának. Távozása érzékeny veszteségünk.

A kázmárki nőszövetség Takács Lajos kántortanító közreműködésével fényesen sikerült műsoros, tánenélküli teaestet rendezett. Az erkölcsi és anyagi siker jelentős mértékben felülmúlta a régi táncos összejöveteleket. 617 forint tiszta jövedelmüket a háborúban elpusztult templomkerítés megcsinálására használják fel.

A Vajdaháza című dalművet, melynek szövegét Tóth Mihály, zenéjét Kovács Dezső szerezte, május 10—11-én este 8 órai kezdettel a Mudrányteremben ismét bemutatja a tanítóképzős ifjúság. A mult évi nagy siker most még gyarapodni fog, mert a szerzők 4 felvonásos nagy darabbá egészítették ki a már ismert művet.

A sárospataki KIE és vegyeskar közös rendezésében nagy sikerrel adták elő április 20-án Tamási Áron „Tündöklő Jeromos” című népi játékát.

A Dánlába május elején egy éves tanulmányútra kiinduló 200 gazdaifjú között a pataki népfőiskola volt hallgatói is ott lesznek. A népfőiskola vezetősége 23 ifjút terjesztett fel a tanulmányutat szervező Országos Földmívelésügyi Tanácshoz.

Halász János a főiskola nyugalmazzott bajorosa 72 éves korában elhunyt. Temetése április 21-én délután volt. A szertartást Darányi Lajos lelkipásztor végezte (II. Timótheus 4: 7-8), a Főiskolai Kórus közreműködésével. A tanárok, diákok és az ismerősök nagy részvétel kísérték utolsó útjára az iskolakert hűséges gazdáját.

Csehszovákiaiban járt az Egyházak Világtanácsának a főtákará, Wissert' Hooft. Meglátogatta Benes elnököt is és felhívta a figyelmét a cseh áttelepítési kérdésekre.

Gimnáziumunk kosárlabda, vívó és tornász csapatát május 4-re Egerbe hívta meg a római katolikus gimnázium sportegyesülete.

Tóth Kálmán tankerületi tanulmányi felügyelő április 28-30 között főiskolánk gimnáziumát és általános iskoláját látogatta meg.

„Énekeljétek új éneket”

Egy lelkipásztor így látja az énekvezérek munkáját.

„Énekeljétek új éneketek,” — sok letört ágnak csodás felemelése . . . Nem vagyok vizsgázott énekvezér, csak igehirdető. — Tanítónk hadifogoly, — három év óta én végzem a kántori teendőket is. Erről szeretnék beszámolni.

Gyülekezeti éneklésünket lerombolta a lélek nélküli sablonos éneklés, a gyülekezet ma is boldog, ha mint századokkal ezelőtt, ritmikusan énekelhetne.

Nagyon sokszor átvettem az összes dallamokat, meggyőződtem s merem állítani, hogy a ritmusos éneklés pótolhatatlan, de ezt csak az ige teljes ismeretével lehet végezni. Ezért tudott Sztáray 120 gyülekezetet is alapítani a szép éneklésével.

Adventben a gyülekezeti estéken 6 jóhangú leányt kiválasztva, megtanítottam 22 zsoltárt és magyarázat mellett bemutattuk a gyülekezetnek s aztán velünk énekeltek. Szárnyalt az ének, és a lélek és értelem által új világot nyitott meg a hit útján. Boldogan tanultak, még a bőjti időkben is.

1946. november 3-án községünkben „falu nap” volt. Harmonium kísérettel elénekelünk ritmusosan nyolc zsoltárt. Igehirdetésem nekik szólt. Egy hevesi atyánk fia így szólt: „Soha sem énekelünk ilyen lelkesen, pedig az éneket sem ismertük.”

Szerencsés az a gyülekezet, ahol az ifjúság lelke kívánja a szép énektanulást és megismeri annak szükségszerűségét.

Lenkey Gyula

(Várjuk az énekvezérek hozzászólását is. Szerk.)

A mérges Virág

Ültünk az alacsony tanyai házban. És pipázgatva hallgatjuk az öreg Virágot, aki régi katona történetet mesél:

— A kaszárnya a Máriahilfstrasszon volt. Ez egy szép nagy utca Bécs városában. Egyszer gyakorlat után ültünk a kaszárnyában, estefelé volt már, tavasz volt, jókedvünk volt, nótáztunk. Az őrmester úr is kedvet kapott tőlünk. Leveszi a falról a citerát, belepenget. Megy a nóta, hogy gyönyörűség hallgatni, de egyszer csak reccsen valami és az őrmester úr mérgesen az ágyra dobja a citerát. Elszakadt az egyik húr.

Mérges az őrmester úr, babrálja a citerát, aztán leteszi, aztán azt mondja: — Közhuszár Virág!

— Parancs! — mondom és már patánok is elejibe.

— Itt van fiam egy huszas, mondja az őrmester úr, lerohansz vágásban és veszel nekem egy citerahúrt valamelyik bótban. Aztán jössz vissza, de üjfent csak vágásban, mert-hogy igen zenélő kedvemben vagyok!

— Csak szerettem volna, mondja moso-

lyogva az öreg. Harmadik nap kerültem csak vissza a kaszárnyába, de már akkor patrujok jártak értem egész Bécs városát.

Száll a pipák füstje, kavarog, felhőzik. Az öreg nézi, de szeme méllázó, mert messze multakba néz.

— Megyek a Máriahilfstrasszon. Irdatlan nagy utca, teméntelen a bót, de egyiknek a kirakatában se látok citerahúrt. Megyek a másik utcába, kanyarodok a harmadikba, fordulok a negyedikbe, nincsen citerahúros bót. Bosszankodom, de egyszerre elfog az ijedség is. Mert nemcsak citerahúr nincs, de tájékozásom sincs már. Annyi az utca, mint a kalangya. Eltévedtem, megzavarodtam, mi lesz most velem?

Megállunk a pipázásban is, olyan izgalmas, ahogy beleéljük magunkat a helyzetbe. Virág hangja is, még annyi esztendő múltán is megremeg az izgalomtól, ahogy tovább mondja.

— No, mondom magamban, jaj neked közhuszár Virág! Először azért, mert órák multak már el és még mindig nem viszed a citerahúrt, másodsorban azért, mert nem találsz ki innen soha, míg a világ.

Czegle Imre, a főiskolai
nagykönyvtárkönyvtárosa má-
jusban a fővárosba megy ta-
nulmányútra. Az országos
nagykönyvtárakat fogja tanul-
mányozni, hogy az így szer-
zett tapasztalatait a mi nagy-
könyvtárunk korszerűsítésénél
használja fel.

Dr. Csia Sándor nyugal-
mazott igazgató-főorvos ápr.
19-én értékes előadásokat tar-
tott a teológus, tanítóképzős
és gimnázista fiúk részére a
„Nemik érdés és a bűn” címmel

A Soli Deo Glória Szövet-
ség a nyáron ismét megren-
dezi szokásos balatonszárszói
konferenciáit. A konferenciai
lelkészek között örömmel lát-
tuk ott *Orgoványi György és
Molnár Pál* volt pataki diák
testvéreinket és *dr. Kiss Sán-
dort*, teológiánk magántaná-
rát. (Meghívók kérhetők a köz-
pontból: IX. Kálvin tér 8. sz.)

**A pünkösdi vaká-
ció a teológián és gimná-
ziumban május 21-től 28-ig
tart.**

VERSEPUT R. MINA:

HETVENÖT ÉV.

Oh híres iskola!
Két tenger partja közt lakó
Nép mind téged magasztaló.
Sőt több világgrész szigete
Neveltjeiddel van tele.

Oh hű kollégium!
Te úfádon felést nem ismerél,
Mert hittet teljes emberek
Nyitották meg rég kapuid,
Hogy tudományból minden szomjazó
Bővebben meríthessen itt.

Azóta hosszú évsor szállt tova
S akik falaid közt tanultak itt,
Olyan forrásból szívtak tudományt,
Amely nevedre díszít hoz mindenütt.

És most nagy emberek újból sereglenek.
Aranyásó van mindnek a kezében,
Új fundamentumot építenek,
Hogy nagy nevedre áldást hozzon az.

Legyen hát tárgya hő imánknak ma
Nagyságod újra, hogy az úttörők
Isten dicsőségére kezdett dolgait
Ma is munkálják kezeid,
Mert célod ez volt s mindig ez leszen.

Fordította: GULYÁS JÓZSEF

(Ünnepi költemény a „Hope College” kollégium fennállásának 75-ik évforduló-
jára (1941) írta Verseput R. Mina, a kollégium volt növendéke. Ugyanakkor történt a
kollégium természettudományi tagozata új épületének alapkövetétele.)

És mondja tovább, hogy tévedezett ott az
idegen város idegen utcáin másnap hajnalig.

— Akkor került haza Virág bácsi?

Most következne a három napi tévelygés
elbeszélése, meg a kaszárnyai fogadtatás,
mikor holtfáradtan megállott végre az őrmes-
ter úr előtt citerahúr nélkül.

Léleketállító csöndben várjuk, hogy mi
lesz most. Dé a csöndben egyszercsak nagy
csörömpölés, zuhanás hallatszík.

A kis unoka, a Feri, az örökmozgó paj-
kos gyerek játszadozás közben a nagy láncos
órát lerántotta a falról. Darabokra ment szét.

No — gondoltam magamban — most
jön a méreg és a méreggel majd jön a ma-
gyar ember csúnya, gyalázatos szokása: a
káromkodás. — De nem jött.

Virág nézi az órát. Halott az óra, meg-
állott. Nézi a megszeppent gyermeket, az
arca vörös lesz a méregtől. Nyel egy nagyot,
aztán így szól:

— Az Isten a mi reménységünk!

Ezt mondja és megfogja az unokát és
megfenekeli alaposan, aztán kiteszi az udvarra.
Ő meg hozzálát az óra roncsainak összesze-
déséhez. Elámulok és azt mondom Virágnak:

— Káromkodást vártam és Isten dicsé-
retét hallottam.

Az öreg felnéz a földről, ahol szedi az
óra darabjait és ezt mondja:

— Így szoktam. Mert így szoktatott az
apám, nyugodjék békében. Kicsi sütvölvény
koromban szívembe csepegtette. Azt mondta
nekem: Fiam vigyázz, soha ne káromold
Istent. A vadak sem teszik, az emberevők
sem káromkodnak soha. A kálvinista ember
ne legyen alábbvaló náluk.

— De ha elfut a méreg, mit csináljak
akkor? — mondom apámnak. Valamit kell
mondani, hogy könnyítsek a szívemen?

— Ha valamit minden áron mondani
akarsz, — mondja az apám — mond azt
fiam, hogy: Az Isten a mi reménységünk!
— Így könnyebbítesz a szíveden is és átok
helyett áldást is mondassz.

Igy van. Így igaz. Ha mérges is Virág,
nem hallja őt senki káromkodni. Ha indu-
latban van, káromlás helyett is áldást mond
az öreg. — Mint egykor ama Bálám.

Aki pedig azt hiszi, hogy ez kitalálás,
jöjjön el a Tiszához és megmutatom neki az
öreg Virágot.

Szabó Lajos

Testvérintézetünk: az amerikai Hope College

Olvasóink közül többen hallottak már arról a nagyjelentőségű kapcsolatról, mely az amerikai *Hope College* és a Sárospataki Főiskola között van kialakulóban s amelynek kezdetéről, eddig eredményéről és további lehetőségeiről csak Isten előtti mélységes hálával szólhatunk. Azonban kevesen tudják, hogy miként született meg ez a kapcsolat és hogy milyen iskola is az a *Hope College*, amely Sárospatakot testvérintézetévé fogadta. Az alábbiakban ezekről kívánjuk olvasóinkat tájékoztatni, akik bizonyára velünk együtt örvendeznek és adnak hálát, hogy a gondviselő Isten a legnehezebb időkben sem hagyja el a mi Alma Materünket, hanem testvéri, baráti szívek segítő készségét és biztatását irányítja felénk, akiknek szeretete és áldozatkészsége megkönnyíti a jelen megpróbáltatásait és biztatással, reménységgel tölti el lelkünket a jövő iránt is.

Hope College az amerikai Michigan-állambeli *Holland* nevű kis városban levő és hollandus ősök által alapított református kollégium: főiskola. Alapítása, története és élete egy kis Amerika a nagy Amerikában. Alapítói kegyes istenfélő emberek, igazi hitvalló hősök, akiket egy jobb, szabadabb, emberibb élet utáni vágy vitt ki az Újvilágba.

A város, mely 100 évvel ezelőtt alapított s amely akkor még csak egyszerű, kis faházikós kolóniának volt mondható, ma virágzó iparával, élénk kereskedelmével, és pompás nyaralási lehetőségeivel az egyik leg szebb és leggazdagabb kisvárosa az Egyesült Államoknak. Csak 15.000 lakosa van, tehát alig valamivel több mint Sárospataknak, de külső képe és főleg a benne folyó élet után egészen nagyvárosinak mondható. Ezzé tette, ezt produkálta az alapítók és utódaik szorgalma és takarékosága, minden lukszustól mentes igényessége, tiszta erkölcs és puritán élete, mély hite és vallásossága, templom- és iskolaszeretete.

A kollégium, a kisváros fénye, dísze és büszkesége, hat évvel ezelőtt. 1941-ben ünnepelte fennállásának 75-ik évfordulóját. Mint iskola tulajdonképpen 1847-ben létesült, tehát mindjárt a város első településének idején, de akadémiai rangra csak 1866-ban került. Hirnevére és tekintélyére jellemző, hogy a háború alatt a hazájától akkor távol élni kényszerült holland trónörökösöd: Juliánna is meg-

látogatta „*Hope College*“-ot s ott a jogi tudományok tiszteletbeli doktorává avatták.

Istenfélő, református keresztyén lelkek közössége ez a kollégium. Jelmondata: „*Spera in Deo!*“ (Zsolt. 42:5.) Istenben bízó, hívő lelkek alapították, azok építették és fejlesztették nagyra s azok tartják fenn ma is. Mindazt, amivel a *Hope College*-ban folyó munkát és életet jellemezhetnénk, ebben a bibliai mondatban foglalhatjuk össze: „Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát, mert Istennek hatalma az minden hívőnek üdvösségére...!“ A nevelés és oktatás időtartama 4 év, minek elvégzése után a hallgatók (férfiak és nők) „*Bachelor of Arts*“ fokozatot nyernek és vagy tovább folytatják a tanulmányaikat valamelyik egyetemen, vagy pedig valamilyen gyakorlati pályán helyezkednek el. Az előadások minden reggel a kollégium templomában tartott áhitattal kezdődnek, amelyen a professzorok, előadók és diákok együttesen vesznek részt. Csak olyan ifjak lehetnek a kollégium hallgatói, akik alávetik magukat a tiszta evangéliumi alapon álló életszabályoknak és egyházunknak hívő, aktív tagjai. A hallgatók száma a háború alatt 550—650 között mozgott, ma megközelíti az 1200-at. Nemcsak Amerikából, de más világrészből is vannak diákjai. A professzorok és előadók száma mintegy 50.

Több fakultása van, de bármilyen fakultást végezzenek és bármilyen pályára készüljenek az odakerülő ifjak, bizonyos számú bibliai és vallástani órákon minden hallgatónak részt kell vennie.

„*Hope College*“ professzorai és diákjai minden évben gyűjtést rendeznek valamilyen jótékonyági célra. 1946 tavaszán elhatározták, hogy az akkori gyűjtést egy európai iskola megsegítésére fordítják. Hogy az egész Európában épp a mi sárospataki főiskolánkat szemelték ki erre a nemes célra, abban igen nagy része azoknak a volt pataki diákoknak, akik Amerikába kerültek s akik *Hope College* egyik-másik diákjával és professzorával baráti viszonyba kerültek. Hálás kegyelet illese ezen a helyen is néhai *Gönczy Árpádot*, főiskolánk volt széniorát, aki a háború előtt ment ki Amerikába s aki Isten kifürkészhetetlen akaratából azóta eltávozott az élők sorából. Őszinte köszönetünk száll *dr. Vincze Károly* esperes, főiskolánk hű fia felé is, akinek Patak iránti

(6)

Csel. 2:39. Isten az ígéretek Istene. Szólott az ígérlet a választott népnek, Izráelnek, de szólott mindazoknak, akik az ő választottjai. Azoknak szól, akik hallgatnak az Igére és akik a szívükig engedik az Igét. Arról tudhatod meg, hogy szól-e neked az ígérlet, hogy ellenőrzöd, hogy mit jelent a számodra az Ige. Milyen hatást vált ki belőled. Ez az ígérlet nemcsak a miénk, hanem a mi gyermekeinké is. Isten nemcsak minket akar látni, hanem velünk együtt a mi gyermekeinket is. Ezért a szülő nem tehet mást, mint jobban hisz és azt akarja, hogy a gyermeke még jobban higgyen. Szülőnek nincs joga a gyermeket elzárni a hittől, a hitet szülő Igétől, magától Krisztustól. A szülő hinni és a gyermeket Krisztushoz vinni tartozik.

Megköszönjük a nekünk szóló ígéreteket, Krisztusban már valóságokat. Áldd meg a szülőket, hogy a gyermekeikkel együtt meheszenek Hozzád, Amen.

Csel. 2:40. Többet is mondott még Péter és a többi apostol, de más nem mondtak. Ugyanazt mondták más és más oldalról. Bizonytal voltak közös kérdések, amikre fel nem jegyzett válaszok hangzottak. De az, ami fel van jegyezve, elég, hogy mi is téjékozódni tudjunk. Több és más nem kell. Figyeljük meg, hogy azt is feljegyzel az Irás, hogy az apostolok sürgetik a döntést. Szakasszák el magukat a világtól. Ekkleziában, egyházban lenni azt jelenti, hogy nem úgy élni, mint a világ. A világban élni, de Isten

szerepére, jósága és sokféleképpen megnyilvánuló gondoskodása példaként állhat nemcsak a mostani, de minden idők pataki diákja előtt.

Az 1946. évi gyűjtést, amint *Prof. M. Eugene Osterhaven*-nek, a segélyezésiakció lelkes és fáradhatatlan vezetőjének leveléből értesülünk, most újabb gyűjtés követi. Tárgyalás alatt van továbbá egy tanár- és diákcsera akció-megszervezése is a két intézet között.

A háború sok mindent elvett tőlünk. De ime, Isten minden megpróbáltatásunk ellenére nem fordította el tőlünk az Ő orcáját. Az a lelki és testvéri kapcsolat, amely Sárospatakot most Hope College-gal összeköti, annyi biztatást, reménységet és olyan lehetőségeket hordoz magában, hogy mindennek gondolatára csak alázattal borulhatunk le az Úr előtt az Ő végtelen kegyelméért és jóságáért, és csak azt kívánhatjuk, bár csak így készítenék elő a világ megbékélését a föld minden népei, mint a Hope College-beli ifjak és vének teszik, akkor valóban Isten áldása kísérné az emberi erőfeszítéseket!

Szabó Gyula

akarata szerint. Szakítani kell az eddigivel, szakítani kell azokkal, akik még nem döntöttek. Ma ezt az Igét kell különösen hangsúlyozni: Isten népe! Te nem élhetsz úgy, mint más. Neked külön törvényed van!

Tedd az egyházat olyan emberek gyülekezetévé, akik döntöttek, akik minden szálát elszakították, ami a Sátánnal kötötte össze és Velel léptek közösségbe Szentháromság Istennel, Amen.

Csel. 2:41 Nem mindenki keresztelekedett meg. Csak háromezer. De azért nem is kevesen keresztelekedtek meg: háromezren voltak. Nem mindenkinek kell az Ige. Szomorú, hogy áldott lehetőségek, vissza nem térő alkalmak között is maradhatnak a szívek pogányok. De áldott legyen Isten, hogy mindig van neki népe. Mindig vannak, akik hallgatnak a hívó szóra és döntenek. Érette mindent odaadnak. Az Isten népe örüljön és adjon halát, hogy tagja lehet Krisztus egyházának.

Imádkozunk, hogy mindenki érezze, hogy milyen jó Hozzád tartozni egyházunk Feje, Krisztusunk, Amen.

Csel. 2:42. Az az igazi keresztyén, akinek az életrendjében benne van, bele épül minden Isten dicsőítő alkalom. Tanulni is kell a keresztyénnek. Irmernie kell a Bibliát. Tudni kell az egyház történetét. Jártasnak kell lenni a Hitvallásokban. Ha valaki, különösen a tévtanító, szól neki, tudjon megfelelni. Nem vitatkozni kell szenvedélyesen, hanem az Irás alapján bizonyíthatóan kell tenni az Igazságról. Közösségben kell élni. Közösség nélkül nincs keresztyén élet. Részt kell venni az úrvacsorában. Akkor minden nap volt úrvacsoraosztás. A könyörgés a közös imádság. Innen lehet kiolvasni, hogy kit neveztek keresztyénnek. Itt kell tanulni keresztyénséget.

Taníts minket, Atyánk a Te Igéből, hogy hogyan lehetünk a Te szent sereged. Tégy minket munkálkodó, naponként erősödő hívő gyermekeiddé Krisztusért, Amen.

Csel. 2:43. Nemcsak olyan félelem lehet, amit akkor érez az ember, amikor a Sátán hatalmaskodik. Van olyan félelem is, ami akkor szállja meg a lelkeket, amikor Isten lép be megtapasztalhatóan ebbe a világba. Ez a bűnös ember féltelme a szent Úristentől. Ezt a világot úgy lehet megmenteni, ha az Isten népe Isten aláztos eszközévé lesz, ha az egyház annyira komolyan veszi rendeltetését, hogy mindenki megérzi, hogy itt van Isten. Uralkodik a földön is, a seregében legyőzhetetlenül. Csodák születnek. A hitetlen nyelven is megszólal Isten. Ekkor megérzi ez a világ, hogy csak Istennel van szabadulás és béke.

Tedd a Te népedet, a Te egyházadat Urunk hatalmassá, szentté, akaralodat követővé, hogy féljen és Hozzád térjen ez az egész világ, Amen.

Meghívó

Szeretettel adjuk hírtül egyházkerületünk gyülekezeteinek, hogy régóta tervbevett és imádságunkban hordozott missziói telepünk ideiglenesen berendezett otthonunkban Tapolcán június 15-én megkezdí működését. Terveink szerint egy hétig tartó csendesnapjaink lesznek. Hetenként 25 résztvevő elhelyezéséről és ellátásáról tudunk gondoskodni. Közösségünkben szeretnénk mindenki számára üdítő testi pihenést biztosítani, de a főcélunk az, hogy lelki megújulásunkat szolgálja együttlétünk. Az otthonunkban folyó szolgálatok végzésére országosan ismert bizonyágtevőkét és előadókat kérünk. Napirendünk terve szerint: 8—9-ig reggeli áhitat, 9—10 ig előadás, 10-től délután 5 óráig szabad foglalkozás (pihenés, fürdés, olvasás) délután 5—7-ig két előadás, 7—8-ig evangélizáció.

Egész nyári munkatervünk:

Június 15—21-ig leányok részére.

Június 22—28-ig lelkésznek részére.

Június 29-től Július 5-ig lelkipásztorok részére.

Július 6—12-ig tanárok és tanítók részére.

Július 13—19-ig asszonyok részére.

Július 20—26-ig tanítónők részére.

Július 27-től Augusztus 2-ig lelkészek részére.

Augusztus 3—9-ig presbiterek részére.

Augusztus 10—16-ig leányok részére.

Augusztus 17—23-ig fiúk részére.

Augusztus 24—30-ig lelkésznek részére.

Augusztus 31-től Szeptember 6 ig asszonyok részére.

Szeptember 7—13-ig férfiak részére.

Szeptember 14—20 ig asszonyok részére.

Szeptember 21—27-ig fiúk részére.

Tudnivalók: Ellátási díj napi 5 forint. A résztvevőknek hozni kell magukkal kenyeret és ágyhuzatot. Élelmiszer adományokat szívesen fogadunk. Akik bármelyik hetünk csendesnapjain részt akarnak venni, jelentkezzenek minél előbb részletes tájékoztatásért *dr. Tussay János* ker. m. lelkipásztornál Miskolc, püspöki hivatal címén.

Felhívás lelkészeinkhez. Arra kérjük lelkésztestvéreinket, hogy ezt a meghívónkat függesszék ki a templomajtókra, hogy a gyülekezet minden tagja elolvashassa.

Abessziniában, a „sötét“-nek mondott Afrikában elrendelte a császár, hogy minden iskolában minden reggel fel kell olvasni egy részletet az újtestamentumból.

Norvégiában két új püspököt szenteltek fel a király jelenlétében. A király a főváros legszorgalmasabb templomlátogatója.

Miskolci útmutató

1. Egyházkerületi lelkipásztori munkaközösségünk szokásos havi találkozását májusban kivételesen 5-én, hétfőn tartja meg. Szeretettel kérjük szolgatársainkat, hogy minél többen jöjjenek el. Pontosan fél 9-re legyünk mindnyájan Miskolcon a gyülekezeti teremben, mert onnan teherautón kimegyünk 9 órakor együttesen Tapolcára, készülő missziói telepünkhöz. Délután 3 órára visszajövünk Miskolcra.

2. Lelkipásztoraink három csoportja a Hegyalja 14 gyülekezetében járt húsvét előtt evangélizációs körúton. Gyülekezeteink igen szívesen fogadták látogatásaikat.

3. Május 27-én ez évben is megtartjuk tapolcai kerületi konferenciánkat, melyen most a református nösszövetség országos vezetősége is résztvesz. Szeretettel hívjuk meg gyülekezeteinket. A lelkipásztorokat külön is kérjük, hogy nyomatékosan hívják fel rá hírdetéseikben a gyülekezet figyelmét. Szívesen vennénk, ha jól munkálkodó vegyeskarok bejelentenek szereplésüket.

4. Április 24—27. napjain elmélyült leányevangélizáció volt Miskolcon. Összinté bizonyágtevések és megnyilatkozások hangzottak el. Mintegy 250-en vettek részt.

5. A leányevangélizáció gyümölcsként a miskolci leányszövetség hívó és hivatásérző leányai legátusi küldetésre jelentkeztek, hogy kettőnként minél több vidéki gyülekezetet meglátogassanak. Evangéliumi követségükre május 11 és 18-át beszéltük meg. A felkeresendő gyülekezetek lelkipásztorait előre értesíteni fogjuk és arra kérjük, hogy követségükben nagy szeretettel támogassák őket.

6. Arra kérjük lelkésztársainkat, akikhez traktátus füzeteket eljuttattuk, hogy azok árával minél előbb számoljanak el Fodor Lajos miskolci lelkipásztornál. (Dózsa György u. 24), mert missziói telepünk kiadásait a befolyó adományokból tudjuk csak fedezni. Ugyancsak ott újabb füzetek is rendelhetők.

Június 1-én Sátoraljaújhelyben, 8-án Cigándon rendezünk Sajtónapot, ha a jó Isten is úgy akarja.

A svájci második ökumenikus teológiai tanfolyam bezárása. Genf mellett, a Bosseyi kastélyban második teológiai tanfolyam is volt s ez március 25-én bezárult. Résztvett rajta 38 ifjú lelkipásztor és teológiai hallgató 15 különböző országból. Kapu záráskor egy magyar (dr. Makkai László) és egy holland résztvevő mondott rövid beszédet. Mindkettő a tanfolyam főjellegzetességét juttatta kifejezésre az általuk közvetlenül megtapasztalt ökumenikus közösségi érzést. „Úgy éreztem magamat, mint családtag, mint egy kinyújtott kezűjja”, mondotta a magyar szónok. „Csak, ha a keresztyének sok különböző országból kinyújtják kezeiket egymás felé, lesz a keresztyén közösségnek az egész világot átölelő vágya valósággá.” „A tanfolyam világtudásokat nyitott meg előttünk”, hangsúlyozta a holland nyilatkozó, — de az kiderült, hogy a nagy teológiai „problémák nem olyan egyszerűek, amint gondoljuk. Azért az ökumené valóságát nem lehet eléggé korán átélni.”

A testnevelési Főiskola női és férfi válogatott tornászcsapata április 27-én délután bemutatta tudása javát a sárospataki gimnázium tornatermében. Ugyanakkor tornászverseny volt a tanítóképző és a gimnázium tornászcsapata között, mely az előbbi győzelmével végződött.

Május 4-én Abaujszántón és Tállyán Református Sajtónapot rendez a Sárospataki Református Lapok szerkesztősége. Közreműködnek: *Dr. Zsiros József* teológiai tanár, *Tóth Károly* orgonaművész, a tanítóképző-intézet zenetanára, *Zsuffa Tibor* lelkész, g. v. titkár és a *Főiskolai Regőscsoport*. A délelőtti istentiszteleteken sárospataki igehirdető prédikál. Tállyán délután 3 órakor, Abaujszántón pedig fél 6 órakor templomi hangverseny lesz. — **Május 11-én Szerencsen tartunk sajtónapot.** Minden gyülekezethez nem tudunk elmenni, Kérjük a környező gyülekezeteket, legalább pár kiküldötttel képviseltesék magukat, hogy református megújodás tüzét, amelyet Isten Szent Lelkének segítségével meggyújtani szeretnénk ezeken a helyeken, tovább vigyék.

Május 1-én déli 12 órakor két és félévi hallgatás után ismét megszólalt a főiskolai óra hangja. Büszke csengése, amit széles környék olyan örömmel hallgatott, hirdette, hogy a Főiskola a külső újjáépítéséből is kiveszi a részét. Az aknaszilánkot kapott szerkezetet Tóth András főbajoros javította ki.

Dr. Szabó Zoltán urnak,
theol. tanár
Sárospatak, Kazinczy 34.

HIVATALOS

Az alsózempléni református egyházmegye esperesi hivatalától.

Alsózempléniiek figyelmébe!

Értesítem a gyülekezeti nőszövetségeket, hogy egyházmegyénkben május hó folyamán a következő helyeken lesznek nőszövetségi konferenciák:

Május 13-án, Szerencsen a templomban.

Május 15-én, Sárospatakon a főiskola tanácstermében.

Május 17-én, Sátoraljaújhelyben a templomban.

Május 18-án, Ricsén a templomban.

A konferenciák mindenütt délelőtt 9 órakor kezdődnek. Előadók lesznek: *Zsindely Ferencné* az Országos Nőszövetség elnöke és *Pilder Mária* az Országos Nőszövetség főtitkára. Részt vesz a konferenciákon: *Enyedy Andorné* egyházkerületi nőszövetségi elnök és a ricsői konferencián kilátásba helyezte megjelenését és szolgálatát egyházkerületünk püspöke is.

Kérem lelkipásztor testvéreim intézkedését arra nézve, hogy gyülekezeteikből a nőszövetség és leányegyesületek tagjai közül a konferenciákon minél nagyobb számmal jelenjenek meg és pedig azon a konferencián, amely számukra a legkönyebben megközelíthető. A konferenciákon számbavesszük, hogy mely gyülekezetek képviselték magukat. Ételmezejről mindenki maga gondoskodik.

Nagyrosvágy 1947. április 26-án.

Maradtam atyafiúi szeretettel:

Janka Péter sk.

esperes.

Új csekkszámunk 51.509. Tulajdonos Pataki Diák Céh

Dr. Mátyás Ernő:

PÉTER ÉS JAKAB EVANGÉLIOMA
ára 5 forint

Befizethető: 42.814. számú csekkszámára. Tulajdonos: Sárospataki Ref. Főiskola pénztára. A befizetés célját fel kell tüntetni!

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

9. szám

1947. május 15

Pünkösdi lélek

kettős tüzes nyelve kellene újra az alvó és elernyedtt egyházba.

Szinte égreváltó az a szörnyű bábeli nyelvzavar, ami a földkerekségen uralkodik. Nem értik egymás nyelvét világrészek. Másnyelven beszél kelet és nyugat. Nem értik egymás beszédét egy azon földrész gyermekei sem. Mindenki építeni akar, de mindenki más és más formájával akarja az épület tégláját élére állítani. Nem értik egymást az egyházak és felekezetek sem. Pásztor helyett sok felé igavonókká szegődtek az őrállók. Idegen istenek után futkosnak, miközben hihetetlen mélységű vermek tátonganak fel lábaik alatt. Van aki görcsösen kapaszkodik és meg akarja állítani a mult kerékét és van olyan aki csábító földi javak ígérete miatt hamis próféták szolgálatába szegődik.

„Nincs Isten ismerete a földön. És nincsen közöttünk egy igaz is” — kiált a próféta és kiáltása nyomán megrezdül bennünk valami. Szörnyű bábeli nyelvzavarában mikor döbben rá a világ, mikor ébrednek fel egyházak és felekezetek, hogy Krisztus evangélioma nélkül nincs megoldása a bajoknak. Hogy Krisztus evangéliuma nélkül süket és vak koldusok vagyunk. Éktelen sebeinket rongyainkkal takargatjuk. Építő akarattal filléreket rakunk össze, de a bálvány Bábel felett már ott örködik a rombolás örök emberi szelleme. Mikor döbben rá világ és egyház, hogy a Szent Lélek egységre vezérlő ereje és minden lélekbe való kitöltése nélkül nincs béke, mert nincs szeretet és jóakarát.

Istennek Szent Lelke! Áradj meg e világ felett. Jöjj el hozzánk kettős tüzes nyelvek képében. Perzselj fel minden gonoszságot e földön. Vezérelj egységre minden népeket ezen a pünkösden.

DARÁNYI LAJOS:

ZSINAT UTÁN

A magyarországi református egyház 1939 március 1-én megnyitott zsinata 1947 május 7–8 án tartotta **hetedik ülészetét**. 6-án együttes bizottságban tárgyalta a zsinat a plenáris gyűlés elé terjesztendő irományokat.

A zsinat egy törvényt alkotott, az egyházi rehabilitációnak nevezhető törvényt. Itt erről van szó: „A fegyelmileg elítélt az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 5 év alatt kérheti azoknak a hátrányos jogkövetkezményeknek a megszüntetését, amelyek az 1933. évi VI. egyh. tc. 47. § a), c), d) és e), végül 1 C. c) pontjainak alkalmazásával hozott fegyelmi ítéletekhez fűződnek.

A bíróság a kérelemnek helyt ad, ha az elítélt ez idő alatt istenfélő, hithű és erkölcsileg kifogástalan magaviseletet tanúsított. . . .” Nem annyira a világi analógia, még nem is csak a kor kívánta ezt a törvényt, hanem az egyház Ura, aki a megtérő bűnöst visszafogadja.

A zsinat egyebekben tanító és javaslatot készítő munkát végzett. Előkerült ébredező egyházunk minden kérdése, főleg az egyháztagság kérdése. A zsinat javaslatai rövidesen az egyházközségek presbitériumai elé kerülnek, ahol azokat tárgyalni kell. Az egy éven belül összeülendő 8. zsinati ülészet törvényhozó munkáját a Szentháromság Isten parancsa fogja vezetni, nem a vélemények és szavazatok, de kell, hogy ezekről a kérdésekről mindenki tudjon, ezekkel mindenki foglalkozzék és ezekért mindenki imádkozzék, Isten ezen az úton adja majd az **egyakaratot**.

Erről a zsinatról Isten iránti hálával kell szólanunk. Az lett nyilvánvalóvá, hogy a magyar református egyház legfőbb szerve elnökségében és tagjaiban nyitott ajtó a Lélek előtt. Nem az tehát a feladatunk, hogy ezt az ajtót döngessük, vagy kinyithatatlannak minősítsük, hanem az, hogy imádkozzunk: Jövel Szentlélek Úristen! Aztán az egész református egyház tagjait tanítással ébresszük. Álljon előttünk a bibliai norma. Soha nem szabad megalkudni azzal, amit Isten parancsol. Egyeknek kell lennünk annak látásában, ami **kell**. A **hogyan** már részletkérdés.

A zsinat állásfoglalása figyelmeztetés a „konzervatívok,” a „józanok,” a lusták és megtérni nem akarók felé, hogy a kegyelmi idő és Isten hosszútűrése nem lehet alkalom az emberi bűnbemarádásra. Rövidesen egyházi törvény lesz, az

— most az egyháztagságra gondolunk — ami már régen világosan látott isteni parancs.

A zsinat állásfoglalása ígért, hogy azok, akik eddig az ébresztésben, Isten parancsának hangoztatásában egyedül érezték magukat, most egy seregben nyernek helyet.

A zsinatról szólva hadd legyen nyilvánvalóvá az is, hogy az egyik szállóhelyen az ottan megszállt zsinati tagok minden este és reggel ige- és imaközösségben kérték Isten Szentlelkét. Az öt esperes és a fiatalabb lelkipásztorok boldogan érezték, hogy ennek a kis közösségnek és a többi imádkozó közösségnek az áldása meglátszott az egész zsinaton. Senki nem volt merev. Senki nem volt szerelmese tervének és fogalmazványának. Meg is mondta egy egyházjog professzor: a Szentháromság Isten volt közöttünk! Nem oda mentünk, ahova akartunk, hanem ahová Ő vitt. Imádságok előzték meg és kísérték a zsinatot. Ne szünjenek meg ezek a könyörgések.

Abaujszántó, Tállya és Szerencs

a lélekjárás útjai, ahová az elmúlt hetekben eljutott a Sárospataki Református Lapok kicsiny csoportja. Mindenütt megnyílt emberi szívek fogadták az Igét és a legmagasabb művészet bizonyágtevőit, akik mesteri módon kapcsolatot tudtak a lélek útján teremteni Patak és a testvéri ölelésre váró ősi gyülekezetek között.

Szántón felekezeti különbség nélkül mindenki ott ült a hatalmas templomban, aki megérezte, hogy most itt magyar és emberi sorskérdésekről lesz szó. Dr. Zsiros József theol. professzor megrázó erejű igehirdetése és lenyűgöző esti bizonyágtevése, elindítója lett az új reformációnak. Szívesebb fogadtatásra talán már sehol nem találhat pataki diák, mint Nagymáthé Béla hívő és áldozni kész gyülekezetében.

Tályán a kicsiny gyülekezet is nagyra duzzadt most, amikor az ajkakon felzendült az ősi zsoltár: Te benned bízunk eleitől fogva. A sok viszontagságon és megpróbáltatáson átment gyülekezet, új pásztorra, Petró László vezetése alatt most megtalálta önmagát. Felébredt lelkek emelkedtek Isten színe elé a bizonyágtevések nyomában. A regőcsoport énekszámai pedig hatásosan színezték alá az Isten felé szálló érzéseinket.

Szerencsen Faragó György pásztori munkája során, a kétkezi munka városa adott szállást az ősi szellemi központ, Patak fiainak. Demeter Gyula lelkész tanár bizonyágtevése vezette be a napot s dr. Szabó Ernő hegedűművész mesteri játéka és Tóth Károly virtuóz orgonahangversenye zárta azt a tökéletes élményt, ami a gyülekezet új ritmusú genfi zsoltár éneklésében jutott kiteljesedésre. Nemcsik Pál maturandus élen járt énekszámaival a szerencsi és pataki kórusoknak.

A lelki kapcsolat egyszerűbe létre jött hát s új áramlás indult meg ezekkel a missziói utakkal Patak, az ősi fészek és gyülekezeteink között. Az első eredmény után az az érzésünk: hozhat reánk bármit a sors, rendeződhet akárhogyan az egyház és állam viszonya, amíg ilyen gyülekezetek és ilyen pásztorok vigyáznak az éjszakán, addig öreg iskolánk, mint sok százados tölgy, jó gyökerekbe kapaszkodva meg sem moccan a nagy viharban . . .

S. P.

Ifjúsági konferenciáink

Gelejen április 13-án mintegy 200 ifjú és leány vett részt a közeli és távoli falvakból egy felejthetetlen konferencián. A délelőtti istentiszteleten Arday J. László mezőkeresztesi lelkipásztor hirdette az igét. A konferenciát megnyitotta s mindvégig vezette Derencsényi István bükkaranyosi lelkipásztor. Előadásában rámutatott hogyan lehet hatalommá, életformáló erővé Krisztus az ifjúság életében. Dr. Nagy Sándorné e. m. nőszövetségi kiküldött a női és leányszívekhez szólott. A délutáni istentiszteleten Nagy Elek felsőhárányi lelkipásztor imája után Demeter Béla emődi lelkipásztor bibliát magyarázott. Molnár Béla tiszatarjáni lelkipásztor előadást tartott „Mit kíván a református egyház tagjaitól és ifjúságától,” melyet Istók Miklós igrici lelkipásztor hozzászólása követett. Kar és szóló énekszámok, szavalatok élénkítették az ifjúsági nap programját. Végezetül szeretetvendégség és evangélizációs est fejezte be a minden résztvevő számára emlékezetes konferenciát.

Igriciben május 4-én a hatalmas szélvihar ellenére is népes sereg gyűlt egybe lelkipásztoraival, mintegy 10 gyülekezetből. A délelőtti igehirdetést Takács Mihály hejőszalontai lelkipásztor végezte. Derencsényi István konferenciái megnyitójában tolmácsolta a láthatatlan, de jelenvaló Úr Jézus meghívását. Illyés János nemesbikki lelkipásztor az ifjúság bűneit esetelte sötét, de fájdalmasan igaz vonásokkal, míg az egyetlen szabadulás útjára Kopácsy József miskolci kiküldött mutatott reá megrázó erővel. Zágoni Anikó a leányokhoz szólott bizony-

ságtévő módon. Délután biblíát magyarázott *Mikolai Elemer* missziói s. lelkipásztor, majd *Derecsényi István* bükkaranyosi és *Orbán József* borsodi lelkipásztorok együttesen vázolták fel a tékozló fiú útját s minden következményét. Ezután csoportokra oszolva evangélizációs megbeszélés volt férfiak, nők, ifjak és lányok számára. Végül *Nagy Sándor* geleji lelkipásztor mutatott rá a közösség áldásaira.

Május 18-án Nyéken gyülekezeti nap lesz a környező gyülekezetek bevonásával a szabadban. Kedvezőtlen idő esetén *Ládházán a templomban és iskolákban.*

Légy hív mindhalálig. Konfirmációi emlék. Irta *dr. Szabó Aladár*. Sylvester kiadás. Ára 80 fillér. Megrendelhető a szerzőnél Gödöllőn. — Egy hívő, megpróbált, de a próbák tüzeiben egészen megtisztult szívű idősebb testvér beszél ebben a könyvben az elindult ifjú testvérrel. A délután tanítja a reggelt. És mindez a beszélgetés, mindez a tanítás a Mester lábánál, Krisztusnál történik. Ajánljuk, hogy ha utólag is, de mindenki szerezzé meg ezt a kis könyvecskét a gyülekezet konfirmált csapata részére. Jövőre pedig, ha Isten éltet, jegyezzük elő.

A pataki tanítóképzőben a pünkösdi vakáció május 23-tól 28-án reggelig tart.

A sárospataki gimnázium érettségizendő növendékei május 12-én tartották csengőbúcsújukat. *Kismarton Károly* imádkozott. *Balku Gyula* ifjúsági elnök mondott megindító búcsúbeszédet. Az ittmaradtak nevében *Hajdú József* hetedik beszélt.

Bükkaranyoson június 1-én lesz gyülekezeti nap, melyre ezúton is szeretettel hívogat minden részt venni kívánót a vezetőség.

GYÜLEKEZETEINK MUNKÁJA

mostanában kerül az egyházlátogatások során megvizsgálásra. Nagy vihar volt. Gyökerében rázott meg mindent. Romország lettünk. Épülnek-e a romok? Eltakarították-e az akadályokat? Hogy bírkózunk meg a gyülekezetek az anyagi nehézségekkel? Hogy áll a lelki, hitbéli megújulás? Várják-e Isten Szent Lelkének megáradását, hogy a régiak elmuljanak s mindenek megújuljanak? A lelki ébredés átfuvalt-e a gyülekezeteken és megtermette-e a Lélek gyümölcseit?

Milyen fontos, hogy az egyházlátogatás ezekre a kérdésekre nagy felelősséggel adjon választ. Most örülhetünk neki, hogy az egyházlátogatás reformját régebben kívánta és keresztülvitte egyházunk s most gondosan számonkérheti a hivatalos egyházlátogatás, hogy gyülekezeteink mennyiben tettek eleget egyházmegyéink és egyházkerületünk nagyon sürgetett követelményeinek.

Kívánatos volna, hogy gyülekezeteink olyan beható megbeszéléseket tartottak volna a mostani idők felmerült lelki kérdéseiről, mint amilyenről tunuskodik a budapesti fasori gyülekezet presbitériumának két derék munkálata. Az egyik az *Egyház reformáció-jával* kapcsolatos felterjesztés, a másik egy ugyancsak időszerű kérdés felvonultatása: **Kié a gyermek?**

Az első munkálát olyan gazdag tartalmu, hogy még az egyes pontjait se sorolhatjuk fel. Hisszük is, hogy ismert gyülekezeteinkben ez a munkálát. Most az a lényeges, hogy hasonló lélekkel fogjunk kérdéseink új rendezéséhez és nekünk valamennyi gyülekezetünkben annyira a mi ügyünk legyen minden kérdés, mint volt az a budapesti fasori gyülekezetben. (A miskolci gyülekezet értekezleteiről tudunk. Munkálatokat is bizonyára készített.)

A második kis munkálatot is gyülekezeteink égető kérdését tárgyalónak kell tekintenünk. Az u. n. szabad vallásoktatást tárgyalja.

Nem elméleti fejtegetéseket ad. Döntésre hív fel. A felelősséget ébreszti fel. Azt mondja, hogy a vallásoktatás kérdése minden magyar ember kérdése. Ez az ügy az egész magyar nép ügye. A döntést a magyar népnek kell meghoznia.

Azt a kevés szolgálatot teszi aztán a kis munkálat, hogy örök és származékos tekintélyeinek vezérfonala mellett mutatja be a kérdés helyes látását.

Nem agitációs irat ez. Így jönnek a segítő, a megoldást megkönnyítő tájékoztatások:

Mit mond Isten Igéje? Mit mond a II. Helvét hitvallás? Mit olvasunk a Heidelbergi Kátében? És Kálvin János mit szól hozzá?

Lássunk egy rövid idézetet törvénykönyvünkéből!

Mire tesz esküt a presbíter?

Ebben a látható keretben bőséges adat található a szabad vallásoktatás Szentírás és hívállásaink szerinti mérlegelésére. Külön örültünk, hogy zsinatunk is a megújulás kérdéseit leteszi a gyülekezetekhez. Innen induljon el a megújulás.

Dr. Marton János

légiója származott abból hogy egy néhányszor már fel-emeltük szavunkat egynémely visszaélések ellen, amelyek az egyházhoz is erősen közel férköztek. Elintézhetnénk a kérdést a mindennapi bölcsesség szavával, hogy akinek nem öltözte, az úgy sem veszi magára, de inkább reformátorainkra hivatkozunk, akik a legkeményebb fenyítő eszközt sem tartották elég nagyinak ahhoz, hogy végig sújtsanak ha kellett ostor csapásokkal azokon, akik Krisztus testét bármilyen magatartásukkal bemocskolták. Krisztus maga is korbácsot ragadott azok ellen, akik a templomot zsbívásárrá és latrok barlangjává változtatták. És végre színjék meg már az a túlzott érzékenység, amelyik mindenben mindig célzatosságot lát és keres. De az az álszemérem is, amelyikkel csak kiméletből, álkegyességből és kollégiális nagyra-becsülésből nem merjük nyíltan megmondani és megvallani egymásnak különben céges c. sinytevéseinket.

Lelkipásztorok és

Szégyelni való állapotot jelentett anyaszentegyházunkban mindig a lelkipásztorok és tanítók közötti ellenségeskedő viszony. E fájó jelenségek közt minden eddigi tapasztalatunkat felülmúló élményben volt részünk április 22-én, a Miskolcon megtartott egyházkerületi tanítói konferencián. Mi is történt ott? A gyűlés egyik mozgalmas pillanatában néhányan (megítélésünk szerint elég sokan) a jelenlévő tanítók közül el kezdték kiabálni azokat a szavakat, melyeknél vastkosabb követeléseket még politikai plakátokon sem láttunk. Kuriózusként néhány ilyen, emlékezetünkbe vésődött követelést feljegyzünk itt is. „Mikor szünik meg már az iskolaszék uralma felettünk?” „Halál az iskolaszékekre!” „Népbírótság elé az iskolaszéki elnökökkel!”

Hitte volna-e valaki közülünk, hogy ennyire el fog valaha mérgesedni a mindig kifogásolható viszony lelkipásztorok és tanítók között? Igyekszünk kijelenteni, hogy e végsőkig elfajult harcban mi nem vagyunk hajlandók egyik fél oldalára sem állni, — viszont kötelességünknek tartjuk felemelni szavunkat — ha hallgat még valaki erre a szóra, a békéltetés evangéliumának érdekében.

Legelőször is, mint igaz emberek próbáljuk meg közös dolgainkat egymás között elintézni lelkipásztorok és tanítók. Ennek eléréséhez kettős út vezet.

Az egyik út az, hogy ne egymásban keressük mi az egymás megölő ellenségeit! Csak a vak és korlátolt elme nem látja, hogy mennyi közös ellenségünk volt és van nekünk. Ez a közös ellenség azért bírt néha-néha majdnem elsöpörni bennünket a multban, mert hadállásainkat az egymás elleni támadásra s nem a közös védelemre építettük ki és rendeztük be. A jövőben sem leszünk máskép, ha nem védekezünk a megbékélés közös erejével.

Ennek a megbékélésnek emberileg számítva másik módja

Él a hajdúság

Hatszáznyolcvankilenc!

Mikor ezt a számot kimondta Dézsány István, a hajduk kapitánya, halálos csend lett Nánás város nagy tanácsstermében. De csak egy pillanatra. Aztán az iszonyat felhördülése hallatszott a hajdú-városok hadnagyai, prédikátorai és más hites személyek szájából:

— Mennyi?

Dézsány kapitány sápadtan és halkán mondta megint:

Hatszáznyolcvankilenc!

Újra rémületes csend lett, ijesztő, szivetszorító halálos csendesség. Csak sokára hallatszott hang. Bátorkeszi Fekete István a nánásiak prédikátora kiáltott fel kétségbeesve:

— Uristen! Egyigazisten!

Ennyit tudott csak mondani. A többiek még ennyit sem, mert a torkukba fagyott a szó. — És csend volt sokáig. Megrendítő csend.

Bizony megrendítő volt az, hogy mindössze 689 hajdút talált az összeíró bizottság

ebben az 1702. évben. Pedig ennek előtte 97 évvel, mikor a felejthetetlen emlékü Bocskai idetelepítette őket, még 15.245 hajdú volt. Ennyinek adott Bocskai vitézi telket és nemességet.

Nem mult el azóta 100 esztendő sem. És ime hatszáznyolcvankilencre fogyott a hajdúk száma. — Iszonyat.

A hajdúvezérek megrendülve és sóhajtozva ültek a tanácsasztalnál. Ezek a nagy katonaelemek, akik soha nem féltették életüket a haláltól, mert szórakozás és játékos passzió volt nekik a csata és jó koma a halál, most elsápadtak a gondtól és a félelemtől. Kihal a nép! — Egy század alatt maroknyira fogyott a hajdúság. — Ezek a nagyszerű katonák, akiket Bocskai „angyalok”-nak becézett, mert olyan földöntúli erővel tudtak harcolni a magyarságért, meg az igaz kálvinista hitért, mint az arkangyalok.

Kihal a hajdúság!

A megroskadt szegény Magyarország legjobb harcosai. Akik kardjukkal újra és újra elfordították az ország felől a balsorsot és eleven testükkel állottak oda gátnak minden veszedelem ellen. — Ez a csodálatos

tanítók viszonya

az, hogy *sohase általánosítsunk, mikor egymással szemben kritikát gyakorolunk.* Ez az általánosítás volt a miskolci konferencia elégedetlenkedőinek a bűne. Vajjon mit szólnának tanítóink is, ha az épp elég gyakori példák alapján, mi lelkipásztorok is el kezdenénk általánosítani és azt mondanánk róluk, hogy iskolás gyermekeink lelki-tesztí nevelését nem bízhatjuk rájuk, mert vannak közöttük ilyenek és olyanok.

Egymás közötti viszonyunk rendezésénél végezetül — nem utóljára, hanem mindenek felette — az emberi belátás mellett meg kell vizsgálnunk a felettünk elhangzó isteni kijelentést is. Ez pedig azt üzeni nekünk, egymás szemében szálkát is észre-
vő szolgáltnak, hogy *sem lelkipásztor, sem tanító nem lehet közülünk senki más, csak akiket az Úristen ezekre a szent szolgálatokra elhívott s akik ennek az elhívásnak engedelmességgel, mint igaz keresztyén emberek igyekeznek szolgálatukat betölteni a földön.*

Az elmondottak után felmerül a kérdés: helyre állhat-e még a jó viszony a ma egymást sokszor halálosan gyűlölő lelkipásztorok és tanítók között?

Azok számára, akik tudnak olvasni a sorok között — úgy gondoljuk — igenlően már el is dönt ez a kérdés, mert akik meg tudják becsülni egymásban az Istentől nyert elhivatást s mint igaz emberek igyekeznek is betölteni minden munkájukban a szolgálatot, azok egymást nem tekinthetik többé ellenségnek, hanem szolgatársaknak. Az egyháznak ilyen szolgálói egymás mellett nem élhetnek háborúságban, hanem csak békeességben, mert ők nemcsak egymásnak szolgatársai, hanem a békéltető Istennek is munkatársai!

(A tanítók hozzászólásait is szeretettel várjuk. Szerk.)

Tóth Gusztáv

Szükszón április hó 29-én 20 alsóbaauji egyház nőszövetsége részére mintegy 1200 résztvevővel nőszövetségi konferencia volt. A konferencia előadói voltak *Zsindelyné Tüdös Klára és Pilder Mária.* A konferencián résztvett *dr. Enyedy Andor* püspök és felesége. A magvetés megtörtént, hisszük, hogy Isten kegyelméből nem marad el az áldott aratás sem.

10 dollárt küldött Amerikából főiskolánk rajongó szerelmese, Szabó László windberi lelkipásztor, az ismertnevű költő, a pataki főiskola szellemi nagyjaink ismertető akad. pályamű jutalmazására. A pályamű beadásának határideje: 1947. szept. 15. A főiskola hálás köszönetet mond a pályadíj küldőjének.

Legközelebbi sajtónapjaink:
Tolcsva: május 18, Sátoralja-újhely: június 1, Cigánd: június 8, Sárospatak: június 15.

nép, amely nemcsak a harcban volt nagy, de az alkotásban is. Hisz városokat fundált itt a nagy pusztaságon, iskolákat, ékességes szép templomokat . . .

Nagy-nagy csend volt a tanácsházban. A nyitott ablakon hallatszott be csak nesz. Valamelyik szomszédos portán öreg hajdú-asszony altatgatta régi nótával az unokáját. Behallatszott az ősi hajdú-ének. A sirató dal, nagy Bethlen Gáborról:

„Gábor király halálára
A hajdúság elbusula . . .“

A vontatott, elnyújtott ének olyan volt, mint egy nagy zokogás. Akkor felkapták fejüket mind a tanácsbeliek, mert Nánási Oláh Jakab hajdú főhadnagy kirugta maga alól a székét. A hangja harsogott:

— A hajdúság summáját megtudtuk immár. De mi lesz itt, ha csak kókadozunk s nem teszünk gyorsan népünk romlása ellen!

Felállt Bátorkeszi Fekete István, prédikátor, az Úr Igéje fényes lángjának öreg gyertyatartója:

— Úgy, úgy! Orvosság kell a pusztulás ellen. Pótolni kell a népet. Szüljenek a hajdú anyák többet. Sok-sok hajdút nagy

szaporasággal. Föld és kenyér van elegendő, hússzor ennyi nép megélne itt, mint ma!

Dézsány kapitány felemelte kezét, hogy szólni kíván. Elcsendesedtek. És ezt mondta a kapitány:

— Az anyák becsülettel szülték itt évről-évre a gyermekeiket. De 97 év óta szüntelenül ette őket a háború. Hányan pusztultak el a Báthori Gábor moldvai hadában? Hány ezret mészárolt le a török, nem kegyelmezve a csecsszopónak sem 1660-ban? A Thököly úr csatáin ezer meg ezer hajdú maradt halottan. Buda bevételénél ők hágtak fel először a falakra. A 7000 hajdúból alig jött vissza. És azóta is szüntelen . . .

Reábólongattak, hogy úgy van. A kapitány folytatta:

— Nagy malom öröl bennünket, amióta itt vagyunk! És nekünk menni kell, mert mi a karddal keressük a kenyeret. Ha nem volna háború, vész vagy 10 esztendeig, akkor magunkhoz jönnénk . . .

Bátorkeszi prédikátor közbeszólt:

— A királytól kérni kell, hogy a hajdú népnek adjon 10 évig nyugvást és felmentést minden háborútól.

Külföldi vendégek

gyákrán látogatnak el a pataki öreg iskolába. Hozzáik idegen világok idegen nyelvét, művelődésük különös világát. A megszegényedett pataki iskolában mindig szívélyes fogadtatásra találunk ezek a vendégek. Nem azért, mintha a fogadtatás fejében-gazdag országok asztaláról morzsákat szeretnének ellesni a szegény Lázároknak, hanem azért, mert aki hozzánk jön, hitünk szerint a szeretetet, a hit és békeesség paizsaival ékeskedve jön. Tudjuk, hogy minden egyes látogatás elmélyítése annak a nagy és magasztos gondolatnak, hogy az emberiség egy nagy család és mi annak rész-szerint és egyenként gyermekei. Magyarságunkat és egyházunkat is csak ennek a nagy család tagjának tudhatjuk és segíteni is csak úgy tudunk rajta, ha minden egyes alkalommal szívünkre öleljük a hozzánk napnyugatról, vagy napkeletről mindig hazaérkező kedves vendéget.

Kérjük az előfizetések mielőb-bi beküldését! Kiadóhivatal.

A Szent-Lélek ünnepén

Lélek, Te szent, örök Valóság,
Ki, ha megvetnek, akkor is vagy,
Jöjj, mert meghalt itt minden jószág.

Hit és remény hamvába roskad;
Tagadás, vér, bűn köröskörül,
Árnyéka nő a holnapoknak.

A mának csak a gonosz örül,
Ki nem tudja, mi az alázat,
Nem szeret, nem sír s nem könyörül.

Népek felett enyészeti vágta
S szívünk e fájó lélekkharang
Köszöntőt kondít a halálnak...

Szent-Lélek, áldott mennyei hang,
Zúgó szélben vagy lángnyelvekkel
Mindegy: jelenj meg ide alant!

... Mert fél az ember, fél az ember.

Árva! Jeremiás

A kapitány elmosolyodott a prédikátor világbéli járatlanságán: A német királynak édes öröm az, ha mi elpusztulunk.

Bátorkeszi megrázta a fejét:

— Nem vélném! Mit érne az ország-gal, nép nélkül!

A kapitány keserűen legyintett:

— Mit? Az üresen maradt helyekre költözteti a fajtáját. Ebben a században tudja-e kegyelmed, hány idegen jött be országunkba? 50.000 németet és 200.000 szerbet telepített a császár.

Felhördültek.

A kapitány folytatta:

— Lassan kicsi sziget lesz a magyarság ebben az országban. Pusztuló sziget. Mint mi, a hajdúság. Itt csak az segítene, ha sokáig béke volna. Hogy sok gyermek lenne, sok ifjú és sok jövődő.

A tanács ezután ezt határozta: A hajdúvárosok prédikátorai felkéretnek, hogy tartós békeességért erős könyörgést intézzenek a gyülekezeteik színe előtt az Istenhez. Hogy adassék vérontás nélküli idő, alkalom a gyarapodásra.

És a következő vasárnapon az összes hajdú templomokban felhangzott a könyörgés. Tartós békéért. És szárnyalt a buzgó imádság az Egyigazistenhez. Hogy gyarapítsa, sokra szaporítsa, teméntelessé tegye az Ő hajdú népét, akik lélekben és igazságban imádják őket!

De tetszett Istennek, hogy ezt a népet béke nélkül is, szüntelen harcok között is ne hagyja elveszni. Azért a békekönyörgést nem hallgatta meg az Úr. A következő esztendőben felkelt a romlott haza szabadságának megmentésére Rákóczi Ferenc urunk. És a hajdúk üvöltő örömmel sereglettek zászlói alá.

Mert jó, jó a béke, de a haza ellenségét, a németet aprítani az a legjobb élvezet e világon a hajdúk számára.

Nem volt béke újabb századokig. De a hajdúk nem pusztultak el mégsem. Mert úgy van az, hogy suhog a kasza a nagy mezőben és rendre dül a fű. De akármilyen éles is a kasza, nem vág le azért minden fűszálat.

Megmarad néhány a letarolt mezőn.
Szabó Lajos

N É P É S B E T Ű

Hatvanöt

Amint ezt a két szót egymás mellett leírva látjuk, első gondolatként könnyen az velődik fel, hogy ez a két fogalom a multban általánosságban nem állott szoros kapcsolatban egymással, sőt tulnagy is volt közöttük a távolság. Mi ennek az oka? Röviden két tényezőre mutathatunk rá. Az egyik az, hogy a nép nem kapta meg a kellő felvilágosítást a betű, az írás erejéről és az általa szerzett tudás hatalmáról és értékéről. Vagy ha meg is kapta az iskolában, az iskolán kívül ez az érdeklődés nem kapott elég tápot, irányítást és helyes kielégítést, hogy tovább is megmaradhasson.

A másik és talán súlyosabb ok az, hogy a mindennapi élet kemény kenyérharca nem hagyott időt és lehetőséget arra, hogy az érdeklődés a szellemi élet felé forduljon. Hiszen igen sok esetben ruha hiány, vagy a dolgos kéz szükségessége még az elemi iskola befejezését is megakadályozta.

Miben állott a nép és betű kapcsolata általában a multban? A régmultban olvasta a falu népe a Bibliát, elolvasta a Kalendáriumot, jobb esetben még olvasott újságot és ezeken felül volt még az a kevés levelezés, amelyet falusi ember folytatni szokott. Egészen szorványos és rendkívüli eset az, amikor egyszerű falusi emberek szépirodalmi műveket, gazdasági szakkönyveket, vagy éppen a tudományos irodalom valamelyik ágából való munkákat olvastak.

Nyilvánvaló éppen a fentebb említett két oknál fogva, hogy a hibán nem lehet egyszerűen a falu közönye, vagy egyoldalú anyagiasság beállítottsága rovására írni. Először meg kell kísérelni az eddigi mulasztásokat előidéző okok megszüntetését.

A háború súlyos következményei miatt rövid idő alatt az anyagi helyzetet nem lehet annyira megjavítani, hogy a napi munka elvégzése mellett legyen ideje és ereje művelődni annak, akiben megvan a hajlandóság. Az érdeklődés felkeltése és helyesirányú kielégítése sem valósítható meg egyik napról a másikra. Rá kell nevelnünk az embereket arra, hogy szeressenek olvasni olyan könyveket, amelyek hasznosak is, szórakoztatók is. Ehhez a neveléshez pedig hozzáértő munkásokra és helyesen összeválogatott és hozzáférhető könyvtárakra van szükség. — Akiben egyszer feltámad az érdeklődés, az talál majd alkalmas időt is, hogy tudásszomját kielégítse. Ha máskor nem, legalább a hosszú téli estéken.

A kérdés megoldása a demokrácia fontos feladata. Ha minőségi munkát akarunk végezni és az anyagi felemelkedés mellett a szellemi sem akarjuk elhanyagolni, akkor ezt a munkát minél előbb és minél nagyobb lendülettel kell végeztünk.

Ruszkay András

Dániában az országgyűlés előtti törvényjavaslat fekszik, mely azt célozza, hogy nők is lehessenek lelkipásztorok. A javaslat ellen a lelkészek egy része, annak bibliaellenessége miatt tiltakozik.

A pataki főiskola népi együttesének táncsoportja dr. Bakos József tanár vezetésével május 11-én sikerrel szerepelt a hegyközi ifjúság füzerradványi majálisán.

hontalan, árva, szülőföldjéről kidobott, vagy kiutasított pataki diák várja remegve, aggódó szívvel, hogy lesz-e számára az idén évvégi bizonyítvány? A minisztériumból már megjött a döntés, hogy az államháztartás nehéz helyzetére való tekintettel az állam egyetlen fillérrel sem tudja segíteni az idén a felvidékről kiutasított diákokat. A pataki iskola mindenétől teljesen megfosztva és utolsó garasait is reá költötte már ezekre a korán üldözött sorsra jutott szegény árva magyarokra. De most már az anyaiskolának is végleg kimerült a kasszája. Közel 100 ezer forint az a hátrálék, ami hiányzik a tanulók befizetéseiből s ezért van az, hogy gyakran 200 forintot összesen sem lehet összeszedni a főiskolai pénztárban. Mi lesz a hatvanöt gyermek sorsa? Sokan már a hetedik, vagy nyolcadik osztályt tapossák s most esetleg reménységeikben megrögzően kikerülnek a minden bűnök tanyájára, a könnyen járható széles utcákra. Csak az égi madarak gondviselőjében és a lilliomok öltöztetőjében van minden reménységünk. És hitünkben és gyülekezeteink kegyes szívé jöltevíiben. Talán ezzel most is hegyeket is tudunk mozgatni.

Csorba Zoltán tankerületi főigazgató május 6–7-én meglátogatta a Sárospataki Református Tanítóképző-intézet kebelében működő Dolgozók Tanítóképzőjét. Ugy a tanárok munkájáról, mint a tanulók előmeneteléről elismerőleg nyilatkozott.

Orgonajavítást,
hangolást és tisztítást vállal
Bálint Ferenc
hangszerkészítő Sárospatak, Rákóczi-u. 19

A Sárospataki Református Lapok előfizetése negyedévre 5 forint. Befizethető postautalványon vagy biankó csekklapon a **51.109. sz.** csekkszámára. Tulajdonos: **Pataki Diák Céh.**

— Kovács J. István, a Magyar Biblia Társulat lelkésze, aki öreg kora ellenére is a magyar reformátusok leg-lelkesebb evangélikátora, április 27-től május 4-ig evangélikált Sárospatakon. Nyolc napon keresztül reggel és este tartott előadásokat. Részt vett a tanítóképző-intézet csendes napján és még internátusokban és különböző csoportok előtt több előadást tartott. Égő lelkéből fakadt bizonyosságtevéseinek magvetését csodálatos eredménnyel áldotta meg az Úr.

A Református Nőszövetség május hó 14-én rendezte a pataki konferenciáját. Zsindelyné Tüdős Klára országos elnöknő, Pilder Mária és dr. Enyedy Andorné részvételével. A gyülekezetből és a környező falvakból olyan szép számmal jelentek meg asszonyaink, hogy a főiskolai tanácsterem kicsinek bizonyult s még az imaterem is zsúfolásig megtelt. Az előadások lelkeket indítottak Krisztus felé. Az elhangzott bizonyosságtevések egyházunk megújulásának drága jelei.

A ricsei parasztdolgozók tanítóképzője, melynek a Sárospataki Református Tanítóképző-intézet az anyaiskolája, május 18-án ünnepélyes keretek között megnyílik. A három évfolyamú iskolának 27 hallgatója van.

Bridgeporti csodáról írnak cikkeket az amerikai magyar lapok. *A csoda, ami még Amerikában is csodának számít az, hogy a bridgeporti kis református gyülekezet áldozatkész tagjai Böszörményi István lelkipásztor kezdeményezésére a város legszebb részén több millió forintos költséggel hatalmas és gyönyörű templomot emeltek.*

KÖRLEVÉL.

Valamennyi lelkipásztor figyelmébe!

Az Egyetemes Konvent felhívott, hogy minden lelkipásztor készítse pontos kimutatását annak, hogy az eddig megjelent 24 kötet paróchiális könyvtári kötetből hány kötet van meg, illetve hány hiányzik. A bejelentést egy levelezőlapon kérem, a levelezőlap egyik felén felsorolva a

hiányzó kötetek számát római számokkal, levelezőlap második oldalán a meglévő kötetek számát római számokkal. A kimutatást kérem június 15-ig a püspöki hivatalnak megküldeni.

Miskolc, 1947. május 12.

Atyafiságos szeretettel:
Dr. Enyedy Andor
püspök.

Felvétel a sárospataki ref. liceum és tanítóképzőintézetbe.

A liceum első osztályába és az intézettel kapcsolatos internátusba az 1947—48. tanévre folyamodók felvételi kérelmüket június hó 20-ig küldjék be az intézet igazgatóságához.

Melléletek a következők:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Iskolai bizonyítvány a polgári iskola, vagy gimn. IV. osztályáról, vagy a félévi értesítő. (Az évvégi bizonyítvány júl. 1-ig beküldendő.)
3. Hatósági bizonyítvány a családfő (nem a folyamodó) foglalkozásáról, vagyoni állapotáról, jövedelméről, családtagok számáról s a családfő közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számáról.
4. Nyilatkozat arról, hogy tanítói pályára készül, melyhez orvosi bizonyítvány csatolandó, hogy a tanítói pályára alkalmas. Felvételnél ezek előnybe részesülnek.

A felvételi kórhatár 18 év.

Fizetendő díjak összege még nem nyert megállapítást. Ezek valószínűleg a következők lesznek: Beírási—fenntartási-, tan- és vegyes díjak: évi 369— Ft. Ebből 234—Ft. (havi részletekben is) az I. félévben, a többi a II. félévben fizetendő.

Internátusi díj: évi 320— Ft., kedvezményeseknek 240—, 160—, 80— Ft.

Köztartásdíj: évi 240— Ft, és a természetben beadandó élelmiszerek.

A tandíj és internátusi díjakból a felvétellel egyidejűleg kedvezmény is kérhető.

A felvettek július első napjaiban értesítést kapnak.

A sárospataki ref. liceum és tanítóképzőintézet igazgatója.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneri Egyházkerület és a Sárospataki

Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjesztő: a Pataki Diák Céh

lap- és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

10. szám

1947. június 1

A pataki iskola

gyakran áll újabban a támadások középpontjában. Ezek a támadások sokszor már nemcsak világi részről jönnek, de egyházi férfiak ajkán is gyakran felhangzanak. Elcsépeelt hasonlatokat ismételve a sötétségről és világító toronyról, párhuzamot vonnak a múlt és a jelen között, meg más efféle. Ifjú titánok olykor még odáig is elmennek, hogy azt a keresztvizet is vakargatják az öreg iskola fejről, amelyiknek cseppjei pedig valamikor az ő agyvelejükét is hígították. Szóval csúnya madarak kezdenek röpködni körülöttünk, akik nem hagynak békét a saját fészüknek.

Nem azért íródnak ezek a sorok, mintha az iskola félne ezektől a támadásoktól. Nem is azért, mintha a négyszáz év bőre nem bírna ki egy kis pironogatást. Hanem egyszerűen csak azért, mert idejében kötelességünknek érezzük, mindenki figyelmét felhívni arra, hogy a magunk szemében is lássuk meg a szálkát és ne csak a mások szemében a gerendát. A pataki iskola Isten színe előtti alázattal vallja, hogy meglankadtak az erők és megtántorodtak a legjobbaink is. Nem megy minden úgy, ahogyan annak a mostani lázas, útkereső, századokat eldöntő korszakban menni kellene. Sok köztünk az önző, kapzsi, egyéni érdeket hajhászó ember. Van kivetni való is. A Lélek ereje sem lobog úgy, mint ahogyan az. Ige szolgálatában önmagunkat elemésztő tűzként kellene...

De vajjon emberek teszik-e Isten anyaszentegyházát? Vajjon emberek teszik-e a főiskola evangéliumi szellemét? Ha em-

Hívő és hitvalló egyháztagság

Aldjuk Istent, hogy e felé, a hívő és hitvalló egyháztagság felé indult el már törvényhozásában is református egyházunk. Nagy kezdeményező lépése ez zsinatunknak. És vigyázzunk, ne feledjük el, hogy nemcsak a zsinat akar lépni, nemcsak a zsinati atyák ott fenn, Budapesten, tőlünk távol, az Abonyi-utcában, a zsinati székház-kupolája alatt indulnak el, nekünk, mindnyájunknak, akik tagjai vagyunk a magyar református egyháznak Isten Szentlelkétől vezetve, együtt kell lépniünk, indulnunk, mennünk a zsinattal. Mindnyájunk ügye ez.

Mielőtt új törvényhozásra kerülne a sor, nekünk, az egyháztagoknak kell szívünkben megújulnunk és a törvények megalkotása előtt alázatosan megvizsgálni, hogy az egyháztagságra nézve mit tanít a Szentírás, s mit tanítanak egyházunk hitvallásai és mire figyelmeztet a reformátorok sok-sok bizonyosságtétele. Egyenként kell megvizsgálnunk a kétségtelen és világos tanítás tükrében magunkat egyháztagságunk igazságára nézve és amint zsinatunk mondja: „mélységes bűnbánattal megismernünk, hogy Istennek ettől a kegyelmétől (amit egyháztagságunkra is megmutatott!) önnön bűneink miatt mennyire elhajoltunk.“ Adjunk hálát Istennek, hogy ezt a nagy elhajlást magunkban megláttuk, s kifejeztük, hogy ebben a helyzetben nem akarunk megmaradni, miatta szívünkben „megkeseredtünk“ és „egyházunk egésze megújulás után sóvárog.“ Biztat a zsinatunk azzal, hogy az egyháztagság rendezése „egy része lesz az egész egyházi megújulásnak.“

Gyülekezetek, gyülekezettekben imádkozó lelkek, induljunk zsinatunk tanítása szerint a hívő és hitvalló egyháztagság bibliai, hitvallási, reformátori megismerése felé és Isten Szentlelkétől vezetve önmagunkban a megvalósítása felé is. Mit is kezdhethénk a Szentlélek ünnepe, Pünkösd után a legsürgősebben! Drága alkalom van előttünk. A kegyelmet ne tegyük hiábavalóvá. Az egyháztagsági nyilatkozatot készíti zsinatunk. Irjuk majd alá azzal a fohással, hogy aláírásunkat pecsételje meg felülről a Szentlélek Úr Isten.

berek tennék, akkor a multban nem tartották volna az iskolát vörös posztónak, most meg éretlen zöld gyümölcsnek. Ha emberek tennék, akkor nem születnének indítások és kezdeményezések, nem teremnének a léleknek olyan gyümölcsői, amelyet mások csak csodálni, vagy szaglászni járnak, de annak oltógallyát a maguk csak földi sikereket néző szemével el nem leshetik. Értsük már meg egyszer világosan: Nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben. Értsük már meg igazában: Nem azé aki fut, sem nem azé aki olyan nagyon akarja, hanem a könyörülő Istené...

Kedves egyházi és világi kritikusok! Ilyen alapon állva: nem az a legény aki adja, hanem aki állja.

Ezer panasz

hangzik el egyházi és világi berkekben az UNRA csomagok és szeretetadományok szétosztása miatt. A gyanúsítások légiója támad, valljuk be sokszor nem is egyszer alap-talanul úgy, hogy ezek a támogatások már a BTK. szankcióit is kimerítik. Jó lenne világosan látni ebben a kérdésben, és utánajomozni annak a sok gazdátlan kózsá hírnek, amelyek sem az alamizsnát osztó funkcionáriusoknak, sem pedig közösségünknek nem válnak javára. Merjünk hinni, hogy nem mindenki becseljen, aki szeretetadományokból összegyűjtött holmik szétosztásához hozzányúl, de azt is szeretnénk remélni, hogy társadalmunk bármennyire korrupt is, még sem jutott el az az önzésnek és kapzságnak olyan fokára, hogy fedezze vagy ellhallgassa azokat az üzemeket és visszaéléseket, amelyek az elesettek és nyomorultak rovására, éppen a szeretet adományaival történnek. Olyan cédula is előkerült már rongyos nadrág zsebekből, amelyikre egy szellemes amerikai ezt írta: „Ha megkapta küldje el címét, mert saját címére jobbat fogok küldeni.“ Ez még csak egy „túlvilági“ ember ítélete rajtunk. De mi lesz a mi túlvilági-as embereinkkel odaát a Túlvilágon, ahol az Írás szerint Isten majd mindeneiket megítél?

SZEPTEMBERBEN NYÍLIK MEG

a sárospataki lelkészi továbbképző. A mostani időpont nem bizonyult megfelelőnek.

Am a helyzet a továbbképzésre teljesen megérett.

A multkoriban egyenes felhívással kívánták a tanfolyam megindítását. 27-en írták alá a felhívást. Borsodiak.

Bár a theol. kar a tanfolyam tervezetét kidolgozta, mégis szükségesnek látta egyesek megkérdezését és nagyon sokrétű s jellegzetes hozzászólásokat kapott. Ezekből mutatunk be egy néhányat s minden egyházkerületbeli lelkipásztort felhívunk, hogy elgondolását a legszabadabb formában, akár egy levelezőlapon közölje a theol. akad. igazgató címén a theol. karral. A vélemény-nyilvánítók nevét most nem írjuk ki (nincs rá felhatalmazásunk). Ilyenek a beküldött nyilatkozatok:

„A theol. karnak elkészített tantervét én a lehető legjobbnak tartom. Én Patakról mindig gazdag áldásokkal tértem haza. Jó elgondolásnak ítélem a szemináriumi munkákat. A tanfolyamot a zsúfolt előadásoktól meg kell őrizni. Közös megbeszéléseken lehet jól megtárgyalni anyaszentegyházunk örök és aktuális kérdéseit“ (1. sz. feleletből).

„Nézetem szerint nagy súly fektetendő a lelki elmélyítésre, melynek eszközei: reggel kis csoportokban bibliaórák, az esti órákban egy jól felépített evangélizáció. Egy délelőtti csak egy előadást tennék, mely alapos megbeszélés tárgya lenne. Az előadások tárgya: apologetika (atheizmus, szekta), hitvallásos trodalom (reformatori és más hitvallások ismertetése), ifjúsági misszió. Délután egy szemináriumi óra. Ne legyen túlszűfolt a program. A tanfolyam kötelező legyen. Circa 3 évi turnusban mindenkire kerüljön rá a sor“ (2. sz.)

„A továbbképző munkarendje úgy állíttassék össze, hogy a hallgatók egész napját (d. e. és d. u.) igénybe vegye. Dél-előtt 8—1-ig és délután 3—6-ig elfoglalni, vagy elfoglaltatni, hogy a résztvevők minél többet kapjanak és tanuljanak. A napot áhítat (bibliatanulmányozás) kezdje és zárja. Az egyiket kívánatos, hogy a tanfolyam hallgatói tartsák felváltva, a másikat az előadók.

A tanfolyam anyaga az egyes theol. disciplinák szerint.

I. Dogmatika: A reformtörekvésekkel felvetődött theol. kérdések megvilágítása. Kísérlet a tanfolyam munkaközösségében megnyugtató felelet keresésére; Új theol. művekről, problémáiról lehetőleg írott dolgozat készítése.

II. Exegézis (Ó és újszövetségi). A vezető professzor irányítása mellett egy-egy bibliai könyv, vagy rész munkaközösségben való végigexegetálása.

III. Egyháztörténelem. 1. Az egyházközség története megírásának módszere. Ilyen kísérletek ismertetése, bemutatása, megbeszélése. 2. Reformtörekvések a multban.

IV. Gyakorlati theológia. 1. Hogy készülök én a prédikációra? 2. A temetési prédikáció. 3. Az evangélizáció. 4. A szomszédos gyülekezetekkel való szeretetközösség megteremtésének a módja. 5. A tanya. 6. Iratterjesztés. 7. Az ökumené.

V. Filozófia. A materializmus. A mai filozófusok.

VI. Nevelés. A vallásoktatás. (3. sz. feleletből).

Új hozzászólásokat kérünk.

R.

Nekézseny már döntött. A nekézsenyi egyházközség presbitériuma elhatározta, hogy minden 18 évet betöltött gyülekezeti taghoz eljuttatja a következő nyilatkozat szövegét: „Alúlrít jó lelkiismerettel nyilatkozatom, hogy a Szentháromság, egy örök Istenben hiszek, az ev. szerint megtisztított ker. vallást meggyőződéssel vallom és ref. anyaszentegyházamnak holtig hűséges, engedelmes és áldozatkész híve leszek.” — Tizenöt nap letelte után a presbiterek összegyűjtötték a nyilatkozási íveket s ezekből megállapítást nyert, hogy 513 református közül sajátkezüleg aláírta 485, vagyis 94,6%. Nem írták alá 28-an, vagyis 5,4%. Ebből 3,1% szektáskodó, 2,3% közömbös. A gyülekezet 45%-a földműveléssel foglalkozik, 55%-a banya- és gyárimunkás.

ÉGETŐ KÉRDÉSEINK

Lelkipásztor és tanító viszonya.

Sic transit gloria mundi...
(Kempis Tamás)

A többiek között én is ott voltam a miskolci tanítói konferencián és... végig szenvedtem. Kissé furcsán hangzik, de így van: *végig szenvedtem!* Csak az vigasztal: nem egyedül szenvedtem ennek a konferenciának félreacsuszott hangulatát. Utána többünkben felsírt a keserves rádöbbenés: *nem ezt vártuk...*

A konferencia elmúlt s most igyekszem a félig-meddig már beheggedt sebeket felpiszkálni...

Kinek van igaza? Ismerjük el: *egyiknek sem.* Az eseteket, okokat valami ilyenfajta cím alatt lehetne összegyűjteni: *félreismert*, vagy félremagyarázott, esetleg, félreértett *kötelességek.* Mindig attól függ minden, minek tekintli úgy a pap, mint a tanító, papi, illetve tanítói mivoltát, tud-e a pap lelkipásztor lenni, és tud-e a tanító „csak” református tanító lenni?

Mit jelent ref. tanítónak lenni? Egyszerűsíték, elmondom mit jelent nekem ref. tanító voltom. Elsősorban annak az elismerését jelenti részemről, hogy *joga van egyháznak* és akarja is nevelői és tanítói munkámat irányítani. Jelenti azt is, hogy lelki értelemmel függ össze munkám, jelenti azt, hogy birtokosa vagyok azoknak a tulajdonságoknak, melyek igazán reformátussá tesznek egy embert. De ezek a tulajdon-

A KEGYES HAJDUK

Rákóczinak nem volt teljes az öröme bennük.

Pedig micsoda katonák voltak! A hadifáradságok türésében kitartóbbak még az igénytelen rutén talpasoknál is. A csatákban pedig nagyszerénységű, vidám verekedők, akik úgy rohantak mindig a németre, mint az éhes vércse a nyúlfiúra.

Pompás fegyvereiket, lovaikat, szép magyar öltönyüket a francia tisztok is megbámulták.

Egyszóval a kuruc sereg javát, szinevirágát alkotta ez a lovas hajdú brigáda. A fejedelem testőrségében tartotta őket (a palotások mellett), minden király és minden hadvezér büszke lehetett volna rájuk. De Rákóczinak mégsem volt teljes öröme bennük. Mert a fejedelem mélyhitű keresztyén volt és a hajdúk sokszor megbotránkoztatták.

Mert ezek a nagyhírű lovasok kibeszélhetetlen nagy káromkodók voltak. Nemcsak vitéségekben, de cifra káromlásban is első a kuruc seregben. Igen. Kétség nélkül túlszárnyalták még az Esze Tamás talpas ezredét is ebben.

Mert a beregi talpas és az ungi rusnyák, meg a nyitrai tót harcos legfeljebb olyankor káromkodik, ha baja van. Ha fázott, vagy éhes volt, vagy megerőltette a menetelés, avagy sebet kapott. Vagy ha nyargalózott rajta a tetvek serege. Egyszóval, mikor nem jól érezte magát.

De a hajdúk? Ezek mindég. Pirkadattól, napenyészetig. Káromkodva csatáztak. Ha bosszankodtak, ha csodálkoztak, ha szórakoztak és ha szenvedtek: káromkodtak mindég.

Szokássá vált náluk a káromkodás és a mosdatlanszájú beszéd. Hát ezt nem szerette az Ő szép hajdúezredében a mélyhitű kegyes Rákóczi.

Parancsba adta, hogy aki káromkodásban találtatik, megpálcáztassék. Az ezred felét káromkodáson kapták még az nap. Deresre húzták a félezer embert. Az ezred másik fele ütötte őket. Fájt, hát káromkodtak megint.

E sikertelen kísérlet után a fejedelem rájött arra, hogy nem a hajdú testek, hanem a hajdú lelkek megpuhítása szükséges itten.

Elment a fejedelmi futár a hajdú városokba, sürgős üzenettel: táborig prédikátor jöjjön azonnal a hajdúlelkek nemesítésére.

Elhunyt pataki tanárok és diákok sírjait vette gondozásba a főiskola tanári kara és ifjúsága. Minden sírhoz egyszerű, művészi kopjafút állítanak, melyet Jakab Mihály a főiskola növendéke farag meg.

Ricsén május 18-án nyitották meg a paraszt dolgozók tanítóképzőintézetét. Anyaiskola a sárospataki ref. tanítóképzőintézet. Az előkészítés munkáját a Magyar Népi Művelődési Intézet irányításáról Sipos István ricsői ref. általános iskolai igazgató végezte. Ez az ötödik „tanítóképzőintézet” az országnak. A többiek székhelye: Répecszentgyörgy, Sellye, Kunszentmárton, Gyularemete. 28 elsőévfolyamú növendéke van az intézetnek. Fiúk-lányok vegyesen. Ősszel már internátus is lesz.

A magán- és különbözeti vizsgák június 11–14-én lesznek a sárospataki ref. gimnáziumban.

ságok nem kizárólag az én tulajdonságaim lehetnek csak, de ezek a tulajdonságok, ha tulajdonságai a papnak, megfosztják a papot, — hogy mást ne mondjak — iskolaszéki elnöki, most annyira kikezdett törökbasa-típusától és emelik... lelkipásztorrá.

Ezek szerint tisztába vagyok magammal. Legfőbb nevelési elvem: *az ember önmagától nem bír jó lenni.* Magam is bűnös vagyok! Csak Dániellel kiálthatok: *Tied Uram az igazság, miénk az orcánk pirulása...* Életemnek legfájóbb problémája, hiszem és vallom, — más e világokozta fájdalomnál, nyomorúságomnál, legkeservesebb nyomorúságom, hogy bűnös vagyok. *Életemnek csak szegyenleni valói vannak.* E felismerés csak alázatossá tehet — de nemcsak engem, hanem mindenkit, még az iskola széki elnökét is.

Igen, nyomorult életemnek egyetlen vigasztalása — és ez a másik felismerés tesz egyházam hű tagjává, — hogy ilyen nyomorult, ilyen bűnös étellel sem a „...magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak a tulajdona vagyok”. — Nem azért mert érdemlem, de „kegyelemből, hit által”. Van kegyelemhitem, épen ezért, nem kívánok, nem óhajtok és nem akarok ettől a világtól elismerést iskolai munkámért. Nem kívánok az utókortól osztályom falába emléktáblát állítani, de még az iskolai felügyelők jegyzőkönyvi dicséreteire sem vagyok kíváncsi. Nekem külön mérték, illetve értékrend-szerem van az iskolámban: ennek mértékegysége, helyesebben alapja, — a Mindenható Isten. Nevelői munkámnak alap-

Egy hét múlva, vasárnap reggelén a Latorca parton ott állt ünneplőben ezer hajdú. Gyalogosan.

Akkor Munkács városából kilovagolt hozzájuk a papjuk, Fekete Máté prédikátor uram.

És a nyári reggel szépséges ragyogásában (tiszta, fényes tükör volt a Latorca futó vize is), komoran és haragvóan inteni kezdte az ő hajdú nyáját a hajdú prédikátor. Isten és emberszomorítóknak nevezte őket. Akik miatt még a holtaknak sincsen nyugvásuk. Mert ihol megfordul a sírjában a mi bibliás nagy Mózesünk, Bocskai urunk, hallván, népe szájában imádság helyett káromlás lakozik.

Ez fájt, nagyon fájt a hajduknak. Mert elmondhatatlan nagy tisztelettel tisztelték az ő néhai urukat, nagy Bocskai Istvánt.

De a prédikátor tovább forgatta szívükben a kést.

— És ihol akik fennen büszkék arra, hogy ők vitézek, vegyék ime eszükbe, hogy a mosdatlanszájú harcos ember nem Isten katonája, csak a Sátán csatlósa.

Felnyögött az ezer hajdú.

De a prédikátor nem kegyelmezett. Mint egykor János a Jordán mellett, úgy ő most a

Latorca mellett nagy kiáltószóval fedette népét.

És a hajdúk megtudták az Írás összes helyeit, ahol káromkodókról és azok büntetéséről volt szó.

Sóhajtozva lehajtották fejüket.

És akkor dörgedelmesen befejezte a nagy lelki beszédet a prédikátor:

— És én, az Úrnak méltatlan szolgálója mondom tinéktek, nagyvétkü hajdú népek, hogy ha meg nem tértek nagy hamarsággal, mint ahogy itt hagy benneteket az Úr kegyelme, úgy itt hagylak én is. Mert inkább lakozom labancok között, mint káromkodó kuruc hajduk között.

Ez sok volt. Felrikoltott vadul ezer torok:

— Hej!

De nem történt baj. Mert az ezredeskapitány csendre intette a népet. Aztán alázattal megköszönte az oktatást. Aztán megmagyarázta, hogy nem lelkük fenekén romlott népek ezek a lovasok. Sőt igazhitű kalvinista keresztyének (hisz egyrészüket Fekete Máté prédikátor uram keresztelte odahaza Hadházon.)

A káromkodást nem vétkező szándékkal mondják, csak szokásból. Ime vizsgáztassa meg prédikátor uram a hitből az ezredet!

tétele pedig, ami iskolámnak falán a gyermekek szeme előtt is ott van: „Isten adja a növekedést!”

Református tanító voltomnak harmadik jellemzője: van hivatástudatom. Nem azért vagyok református tanító, mert fényes megélhetést biztosít ez az „állás”, de azért, mert érzem, hogy erre a tisztségre Isten állított, és azért, mert tudom, hogy mit jelent református tanítónak lenni. Van hivatástudatom, tehát tudom, hogy mit kell tennem a gyermekekkel...

Röviden: ez az én munkám, ez a tanítói munka... és a lelkipásztori munkát nem lehetne az itt elmondottakkal jellemezni? Azt hiszem igen, csak a munkamező más. A lelkipásztor nem az iskolában a gyermekek között hanem a gyülekezetben a tévelygő emberek között munkálkodik.

A két munkának ilyen elképzelése mellett, mikor a lelkipásztornak, tanítónak, vagy tanítóknak van büntudatuk, kegyelemhitük, és hivatástudatuk, akkor igazán nem probléma az alá-, vagy mellérendeltségi viszony: mint ahogy nincs is megoldhatatlan problémája lelkipásztornak és tanítónak.

Mikor fog megszűnni a vételkedés pap—tanító között? Amikor a pap lelkipásztorrá lesz, a tanító pedig igazi tanítóvá. Akkor lelkipásztor és tanító boldogan fogja engedni, hogy a világ által mindenáron reájuk szállni akaró világi dicsőség, vitatkozás, ki a nagyobb? mind eltűnik, helyette mindkettő számára felragyog az Atya Isten jobbán ülő Krisztus dicsősége, Ki mindkettőnek lelkipásztornak, tanítónak is azt mondja: „Elég néked az én kegyelemem...”

Tóth József (Nemesbikk)

És akkor ott a Latorca partján felállott lova kengyelében Fekete Máté prédikátor. És kitartotta mind a két kezét magasra, az égre. S mint a harang, úgy kondult a hangja:

— Hajduk! Ki népe vagytok?

Akkor ezer torokból felharsant a kiáltás:

— Az egy igaz Istené!

A prédikátor tovább kérdezett:

— És kiben van a ti bizalmatok?

Akkor ezer hajdu arca fényes lett az áhitattól és felelet helyett felhangzott az ének, de olyan hittel és olyan nagy erővel, hogy Munkácsba behallatszott:

„*Tebenned bízunk eleitől fogva,
Uram, Téged tartottunk hajlékunknak!*”

Mindenkinek a szíve forró, meleg érzéssel csordult tele. És a szemek csillogtak.

A prédikátor is meghatva és melegen kiáltotta megint:

— Bűnbánatra készen vagytok-e?

Ezer hajdú lehajtotta fejét, bűnbánati sóhajtásuk úgy hallatszott, mint a szél zúgása és a feleletet énekben mondták meg:

Haragodnak nagy voltában,

Megindulván,

Ne feddj meg Uram engem.

Búsult gerjedezésemben

Halálozás. *Benkő Béla gimn. tanár két esztendő kis fia, Benkő Gyula május 29-én nehéz szenvedés után elhunyt.*

Iskola-szanatórium nyílik a Humán-internátusban a nyár folyamán, pihenést, üdülést kereső, nagybörzsétfővárosi ifjúság részére. Az iskola-szanatórium keretében angol és orosz nyelvtanulás, világnézeti, kurzusok, zene és sport lehetőségek állnak majd az ifjúság rendelkezésére. Az üdültetési akció nyárra is biztosítani fogja Patak iskolaváros jellegét.

Pályázat. *A gimn. Humán-internátus július 1-ére betöltendő gondnoknői állásra keres olyan meglehetősen fiatal, aki az internátus háztartását, konyháját a jövő iskolai évben is tovább tudná vezetni. Jelentkezés, az igénymegjelöléssel együtt az internátus igazgatóságához küldendő.*

*Rám tekintvén
Ne büntess meg Istenem!*

*Mert az én nagy gyarlóságim
És bűneim,
Fejem felül haladták;
Miknek nehéz terhes voltát
Súlyosságát
Tagjaim nem bírhatják.*

Hallgatta, hallgatta őket nagy szeretettel és nagy melegséggel Fekete Máté hajdu prédikátor. — Maga is velük énekelte a bűnbánattól el-elcsukló fohászt.

Ime nagy nyilvánvaló lett: keresztyén nyáj ez, hívő lelkek serege ez itten.

Meg is áldotta őket a seregek Urának minden áldásával.

És fel van jegyezve, hogy ekkortól kezdve valamennyi csatáikba kegyes zsoldárokat énekelve indultak a hajdu lovasok. Többnyire a XC. zsoldárt.

És amikor vége volt a csatának, a véres német holttesteket nem rugdosták meg és nem káromkodtak. Sőt kegyesen elénekeltek a kimult labancok felett szép zengéssel a zsoldárt:

Legyetek porrá, kik porból lettetek:

Szabó Lajos

(7)

Csel. 2:44–45. Itt van megírva a sokat emlegetett vagyonközösség. Azt, hogy mindenük köz vala, elolvassák és hangoztatják sokan, de azt lényegtelennek tartják, hogy csak azoknak, akik *hívének*. Tehát ez a vagyonközösség a *hitközösségből* nőt ki. Nem előbb lett a vagyonközösség és abból lett a hitközösség, hanem éppen fordítva. Valljuk azt is, hogy minél inkább eltűnik az ember életéből a hit, annál jobban önző lesz. Az első emberpár közösségben volt Istennel a bűn elkövetéséig, akkor különszakadt, önálló lett. De amikor az ember Istentől elszakad, akkor elszakad a másik embertől is. Ez után: én, te, ő, ez jön: enyém, tied, övé. Az a törekvés, amely meghagyja az ént, a tet és az őt bűnösnek, de elakarja tüntetni az enyém, tied, övé között a mesgyét, nem bibliai alapon áll.

Hinni taníts minket Atyánk, hogy egymás terhét is hordozzuk, hogy a másik szükségét is lássuk, hogy vagyonunkban is Téged dicsőítsünk Amen.

Csel. 2:46. Aztán annak a vagyonközösségnek köze volt ahhoz is, hogy jeruzsálemi keresztyének mindennap együtt voltak a templomban, mindennap urvacsoráztak, örömmel és tiszta szívvel jártak. És bizonyos, hogy az a vagyonközösség csak addig tartott, amíg mindenki ilyen volt. Azt kell tehát erőteljesen meglátnunk, hogy nekünk közünk van a másik ember hitéhez, vagy hitetlenségéhez. Mi nem nyugodhatunk bele abba, hogy valaki nem jár templomba, nem urvacsorázik, nem tisztítja a szívét és nem keresi a mennyei örömet. A kenyérünk, a szociális helyzetünk, a jövődönk azon fordul meg, hogy hogyan állnak a hitközségeink. Mi a hit útján látjuk az igazi, a mindnyájunk által óhajtott jövő közeledését.

Indíts minden szívet Feléd, Atyánk! Jövel mindeneket újjászülő Szentlélek Amen.

Csel. 2:47. Itt az a csodálatos, hogy az Istent dicsérő gyülekezet, az igaz keresztyén nép még az emberek előtt is kedvességet talált. Tehát az nem lehet alaptétel, hogy a keresztyénségnek az a fokmérője, hogy mennyire gyűlöli a világ azt, aki azt hordozza. Van ilyen része is a keresztyénségnek. Jézus maga mondta. De a világnak is van megtartásra rendelt része. Mindig meg kell kérdeni Istent, hogy vajjon az ő Igéje-e az, ami nem kell a többi embernek, vagy az én bűnös, kibíratatlan emberi természetem? Itt van minden gyülekezet igazi célja, a misszió igazi feladata: üdvözülőkkel kell a

gyülekezetnek gyarapodni. Számban is gyarapodni kell de az üdvösséget kereső és talált lélek az igazi vagyon.

Azokért könyörgünk, akik a te ügyedet képviselik, Atyánk, hogy tedd őket kedvesekké, és tedd a keresztyénséget kívánatosá mindenki előtt Amen.

Csel. 3:1. Péter, János és a többi apostolek jártak templomba. Az imádkozás órájára felmentek. Pedig tudtak volna otthon is imádkozni. A keresztyén ember életéből a templom, a gyülekezet nem hiányozhat. Ha hiányzik, akkor nincs keresztyén élet. De azt is tudomásul kell vennünk, hogy nemcsak vasárnap délelőtt, vagy csak vasárnap délután van templomi istentisztelet. Istentiszteletnek számít a köznapreggel is. Azokra is szoktál járni? Csak akkor, amikor ráérsz. Vagy te nem érsz rá soha? Isten előtt is tudnád állítani, hogy nem érsz rá? Az igazi keresztyén előtt a betegség azért igazán rettenetes, mert visszatart az istentiszteletektől. Mindent el kell követnünk, hogy a gyülekezeti istentisztelet mindenkinél kelljen!

A te tiszteletedet, Atyánk, tedd élővé minden szívedben Amen

Csel. 3:2. A templomkapu jó koldulási hely. Ime, abban van bizalom, aki a templomba megy. Attól lehet várni irgalmasságot, aki Istentől már nyert irgalmasságot. De mi mégis úgy érezzük, hogy nem az a helyes, ha a születésétől sánta, a koldus csak a templomkapuig megy el. Annak is templomban a helye. A gyülekezetnek gondoskodni kell a maga szegényeiről. Nem kell megvárni, amíg koldulva kéri az almisznát. A gyülekezeti szeretetszolgálat, a diakónia hiányzik az egyházi életünkből. Itt van sürgős tennivalónk.

Gyülekezetünk szegényei hadd kérhessék és dicsérhessék velünk együtt a te nevedet, Atyánk! Hadd legyen a mi könyörületünk válasz az ő mindennapi kenyérért mondott imádságukra Amen.

Felvidéki diákjainkat a végső iskolai kitiltás veszedelme fenyegeti, mert nincs hatóság és könyörülő szív, ki az elesetteken segítsen. A pataki iskola újabb akciót indított a minisztériumban, hogy a felvidékről kiűzött diákjai legalább ebben az évben tanulmányaikat befejezhessék.

**Könyveket, könyvtárakat
magas áron
veszünk, cserélünk**
Vidékre kiszállunk. **Pataki Diák Céh**

Pünkösöd héttől nagy segrszemlét tartott Kovácsvágáson a Hegyköz ifjúsága. Mintegy 15 községből közel 400 résztvevő talált egymásra az Ige közösségében. A tempomi igehirdetést *Baski István* felvidékről kiűzött lelkipásztor végezte. *Farkas Elek* esperes bevezetőjében a Lélek átförmáló erejéről beszélt. A konferencián szolgálatot végzett *Palumbo Gyula* sárospataki lelkész-tanár, *Molnár Pál* hitoktató és *Johanna* sátoraljaújhelyi diakonissza testvér. A kovácsvágási gyülekezet élén dr. *Fürjész István* lelkipásztorral a lélekszerinti közösség igazi vendéglátójának bízonyult.

Tiszakarád áldozatkész gyülekezete május 18-án szentelte fel két új harangját. A boldogabb és békésebb élet hangjai csendültek fel ezekben a harangokban és egy népek az egek felé szálló reménysége, hogy amit az ember pusztít azt Isten mégiscsak megépíti. A harangszentelést dr. *Enyedy Andor* püspök végezte. *Karász Dániel* gondnok és *Bede Gyula* lelkipásztor a gyülekezet Isten felé szálló háláját tolmácsolták a nap áldásaiért.

Tolcsvára szállt ki legutóbb a Sárospataki Ref. Lakok kicsiny csoportja, hogy az ének és zene közösségformáló erejével Isten elé emelje a lelkeket. A tolcsvai gyülekezet ez alkalommal igazi pünkösdi gyülekezetté változott. Párt és felekezeti különbség nélkül mindenki ott volt, hogy a patáki regőcsoport darabjaiban, dr. *Szabó Ernő* művészi hegedűszámaiban és *Tóth Károly* orgonajátékában gyönyörködjenek. Az összejövetel sikerét a tolcsvai nőegylet és *Szendy Pál* lelkipásztor fáradhatatlan rendező munkája biztosította.

Mezőkeresztes, *Ábrány* és *Tiboldaróc* községeiben járt a pünkösdi ünnepek alatt a sárospataki gimnázium népijáték együttese. Mindenütt bemutatták műsorukat és minde-

Miskolci leányszövetségünk egy részét elindította Isten az Ő aratásában való szolgálatra. Néhány napos leányevangélizáció alatt komolyan ránk nehezedett a kérdés: mit cselekedjünk? Mit cselekedjünk fiatal leányéletünk sok gyarlóságában Jézus Krisztus szolgálatában, Ő érte, az Ő dicsőségéért. S a régi válasz jött új erővel, megismételt parancssal: „elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket,” a ti magyar véretek csüggéd leányait és asszonyait is. Negyvennégy leánytestvérünk meghallotta az elhívó és elküldő parancsot s elindultak áldozócsütörtökön kettőnként, hogy első útjukon a felsőborsodi egyházmegye 22 gyülekezetét felkeressék, bizonyúságot tevén hitükről, mint az Úr Jézus követői, legátusai.

Szemükben öröm csillogott, szívüket a feladatok és gyarlóságuk terhe szorongatta s mentek boldogan hívogatni az Úr Jézus Krisztushoz. Nem szereplés vágya vitte őket, nem tetszeni akartak gyülekezeteink előtt, hanem evangéliumot vinni.

Volt hely, ahol a lelkipásztor-család akarta lerázni őket s egy leányszövetségi összejövetel megtartása után a legközelebbi vonattal visszaküldeni, de ott maradtak, szeretettel kérve a befogadást. Sőt nem hiába maradtak ott. Nemcsak a falu gyermekei, leányai és asszonyai, de még a felnőtt férfiak is arra kérték őket, hogy előttük is hirdessék az evangéliumot. — Másutt a fiatal tanító akarta cinikus kérdéseivel zavarba hozni, megbotránkoztatni őket s megálltak nyíltan és bátran a rájuk bízott szolgálatban. — Néhol a késő esti órákban is benyult legátusi bizonyúságtevésük, mert nem akart senki eltávozni hallgatóik közül. Hívták őket, hogy minden vasárnap menjenek el újra. — Ahol az idő engedte a kis falvak leányait és betegeit is meglátogatták s mikor egy-egy házba bementek a szomszédok is odasereglettek hallgatásukra. Volt olyan erős bizonyúságtevés is, melyre több esztendő haragosok békültek ki egymással, vagy amelynek csak hirtől való hallására templomkerülő asszonyok is elmentek hallgatni az Igét. Egyik falu leányai azt mondták el szolgálatuk után hogy ők hiába lanknak születésüktől egy faluban, igazán most találkoztak csak egymással. Örömmel tettek arról is bizonyúságot, hogy egy-egy faluban sokkal többet kaptak, mint amit vittek. Olyan kedves melegséggel mondta el egyik legátus kislány, hogy életének legboldogabb napja eddig ez az áldozócsütörtök volt.

Visszajött a 44 tanítvány. Lelkesen és boldogan közös imádsággal adtunk hálát Istennek erőtelenségükben megmutatott nagy erejéért és segítségéért s egy szívvel és egy akarral kértük az új parancsot, az új alkalmat a szolgálatra. Igen, mert nem állhat meg a munka a kezdésnél, az aratni való továbbra is sok, gazdag Isten a mi Istenünk, aki naponként tud új munkásokat hívni és küldeni az Ő aratásába.

nütt egycsapásra megnyerték a lelkeket. Kirándultak Mezőkövesdre az ottani népviselet tanulmányozására. Megtekintették a „tardi helyzetet” és

felejtethetlen hatásokat hagyva és kapva érkeztek vissza munkahelyükre, a gyülekezetéért élő öreg sárospataki főiskolába.

Mint ahogy a hattyú, halála előtt énekel a legszebben, éppénúgy a halálkölő népek is végső pusztulásuk előtt kitermelnek még magukból egy-egy értékes emberpéldányt. A magát örök halálnak átadni akaró ormánsági nép is így ajándékozta meg a legutóbbi időben a magyarságot négy kiválósággal: Csikesz Sándorral, Kodolányi Jánossal, Fülöp Lajossal és dr. Kiss Gézával. A négy kiválóság közül most dr. Kiss Géza kákicsi református lelkipásztor ment el közülünk a minden élőknek útján.

56 esztendő volt. Ebből 31-et töltött el lelkipásztorként a Dunántúlon, mint Istennek és a magyar népnek szolgája. Mint igehirdető és mint író szóval és betűvel igyekezett felrészni a magyar közvéleményt. Kiáltásától megcsendült a fülünk: *elvéssz a Dunántúl, mert egykézik ott a magyarság, szomszédságában pedig elnyelő-szaporasággal terjeszkedik a svábság. A bajok bemutatásával egyidőben az eredményes gyógyítás lehetőségeit is előnkbe vázolta.*

... Elment közülünk, mielőtt a ránk köszöntött új magyar élet végleges kibontakozását megérhette volna. Valóra vált kettős álma: a földbirtokreform és a telepítés meg tudja-e csakugyan menteni és tartani magyarságunkat a boldogabb idők eljöttéig? Mi merünk hinni ennek a népnek megmaradásában, mert hiszünk elsősorban, mint ahogy dr. Kiss Géza is hitt áldozatos életén keresztül, a kegyelem által való megtartásban!

Tóth Gusztáv

Az Egyházak Világtanácsának Ökumenikus Intézete Chateau és Bossey-ban október 1-től december 16-ig világiak részére tanfolyamot rendez. E tanfolyamon olyan 20 és 35 év közötti férfiak és nők vehetnek részt, kik egészségesek, a német, francia, vagy angol nyelvet jól bírják és készek Krisztust szolgálni. A tanfolyam főtémája: „Az emberi káosz és Isten terve.” Pályázati úrlapok az Egyetemes Egyháztanács újjáépítési osztályánál kaphatók (Budapest, Kálvin-tér 8. II. em.). A kérvényeknek június hó 10-ig dr. Pap László főtitkárhoz kell jutniuk fényképmelléklettel együtt.

**Kerti butorok,
nyugágyak, kosarak, fonott korsók
legolcsóbban**
Pataki Diák Céh kosárfonóüzem, Spatak.

Alsózempléniek figyelmébe. 1. Értesítem lelkipásztortestvéreimet, hogy június második felében egyházmegyei tanácsülést szándékozunk tartani. Az ülésen tárgyalandó ügyek június 15-ig terjesztendők be az esperesi hivatalba. 2. Felhívom a gyülekezeteket, hogy 1947. évi közigazgatási járuléki címén minden egyházközség küldjön be legalább 30 forintot az egyházmegyei pénztárba. Maradtam atyafiúi szeretettel: Nagyrovzvány, 1947. május 23-án *Janka Péter* esperes.

Értesítés.

1. Lelkipásztori munkaközösségünk legközelebbi találkozója június 10-én kedden lesz Miskolcon a gyülekezeti teremben. Szeretettel hívjuk meg kerületünk lelkipásztorait. Igetanulmányozásunkhoz a Galáciabeliekhez írott levél 5. részét nézzük át.

2. A S.R.L. május 1-i számában közöltük missziói telepünk nyári szolgálatainak sorrendjét. Kérjük lelkészársainkat, hirdessék újra, hogy az érdeklődők minél előbb jelentkezzenek.

3. Ismételten kérjük azokat a lelkipásztorokat, akikhez traktátus füzeteket eljuttattuk, hogy azok árával missziói munkáink támogatása érdekében minél előbb számoljanak el.

4. Mivel az u. n. Jehova tanui egyházkerületünk minden részén támadást indítottak Jézus Krisztus egyháza ellen, szeretettel hívjuk fel lelkipásztoraink figyelmét a napokban megjelenő kis füzetünkre, melyet dr. Szabó Lajos: „Se nem zsidók, se nem keresztyének” c. írt. Darabja 30 fillérért kapható az egyh. ker. missziói lelkésznel.

Ugyancsak kapható még Pilder Mária és Zsindelyné Tüdös Klára: „Atyám dicsőítsd meg a Te nevedet” c. kis füzet. *Dr. Tussay János*
e. k. missziói lelkész.

Pályázat a sárospataki ref. gimnáziumnál folyó évi szeptember 1-től kezdődőleg betöltésre kerülő leányfelügyelőnői állásra. Pályázhatnak ref. vallású, lehetőleg pedagógiai végzettséggel rendelkező s legalább 20 évet betöltött nők. A pályázati kérvény lehetőség szerint személyesen nyújtandó be a gimn. igazgatói hivatalba július 1-ig, ahol az érdeklődők a munkakörre és javadalmazásra vonatkozó részletes tájékozódást megkapják.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneri Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: *dr. Marton János*
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

11. szám

1947. június 15

Egyházi irodalmunk

minden idők legválságosabb óráit éli. Szinte kétségbeejtő az a tudat, hogy a magyar református, sőt protestáns egyháznak, nincs egy komoly egyházi folyóirata és nyomós, értékes könyvek ritkábbak ma már mint a fehér holló. Ha elvétve meg is jelenik egy-két könyv, akkor pedig a vásárló közönség lép sztrájkba és a könyvek ott porosodnak a könyvtárak és iratterjesztések polcain.

Nem lehet a szomorú helyzetet ma már egyszerűen azzal magyarázni, hogy a háború ennek az oka, mert másfelől éppen azt látjuk, hogy egy bizonyos megtorpanás után a sajtónak és irodalomnak olyan halatlán dömpingje indult meg, amelyet még az ország soha nem látott és nem hinnénk, hogy egyházi tudósainknak, teológusainknak, lelkészeinknek a mostani korszakban nem lenne kívánatosán komoly mondanivalójuk.

Nincs más mentség, mint a tétlenség és nemtörődömség mind a két oldalról. Teológusaink és lelkészeink különböző egyházi frakciókban apró előadásokban süttögetik el szegényes puskaporukat, a nép pedig (az istenadta) nem ér fel odáig, hogy mint a 16. században élvezetnek tekintse az egymással szembenálló felek szürkapiszkálásait.

Kevés ma az olyan tudósunk és teológusunk, aki a hit, a dogmák, az egyház és hitvallások nagy kérdéseit a nép számára is aprópénzre tudja váltani. Lelkészeink fáradtak, könyvek vásárlását nem bírják, ha bírják nem olvassák. Híveink séregének más ad a kezébe olvasmányt is hitvallást is. Soha jobban nem érezhettük, hogy van szentlélek, mint most, ha még ilyen körülmények között is él és fennáll az anyaszentegyház.

De vajjon Isten meddig adja a Lelkét és meddig nyújtja az ő kegyelmét?...

A hitvalló egyháztagnyilatkozata

Hálát adok Istennek, az én Mennyei Atyámnak azért, hogy engem a keresztség sákramentuma által az ő Anyaszentegyházába, a Jézus Krisztus híveinek közösségébe beiktatott. Megemlékezem konfirmációi vallástételemről és fogadalmamról, mely által az egyházközség úrvacsorai közösségébe is befogadtattam. Most azért, hogy teljesjogú egyháztagny lehessenek, konfirmációi fogadalmam megújításaképpen kijelentem Isten és a gyülekezet színe előtt, hogy református keresztyén egyháznak hűséges, engedelmes és áldozatkész tagja maradok. Ezért ígérem és fogadom, hogy az istentiszteleteken és az úrvacsora sákramentumában rendszeresen résztveszek; az egyházfegyelemnek magamat alá vetem; református vallású gyermekeimet hitünk szerint neveltem és neveltetem; egyházzam anyagi fenntartásában és a szeretetmunkákban tehetségemhez képest részt veszek. Mindezekhez Isten Szentlelkének hathatós segedelmét kérem.

Mit kívánnak a lelkészi továbbképzőn?

A legtöbben szemináriumszerű munkaközösség kialakítását. Ez a munkaközösség azonban testvéri és hitközösség legyen. Ne csak a tanfolyam idején álljon fel, hanem folytatódjék a tanfolyam befejezése után is. A résztvevők alapos bepillantást nyerjenek az evangélikációs munka lényegébe. Fel kell használni azt a szituációt, hogy „egyházunk felismerte az evangélikációs igezolgálat fontosságát.“ Az áhitatoknak is evangélikációs szolgálatnak kell lenniök, be kell kapcsolódnok a gyülekezet életébe, sőt több gyülekezet életébe. Felmerül az az óhaj is, hogy a résztvevő lelkészeket kell egyetlen evangélikátornak evangélikálni, mélyebb hitéletre ébreszteni, esetleg megtéríteni. Egyetlen nyilatkozó óvást emel a „pietista“ evangélikátor ellen. Van ilyen megnyilatkozás: „A legfontosabbnak a magunk evangélikációját tartom. Még pedig valahogyan ki kellene alakítanunk egy olyan református kegyességet, mely a szektáskodásnak minden bűnétől, másrészt az 50%-os keresztyénségnek a mindent kibeszélésétől mentes legyen.“ Igetanulmányozásnál „talán a hozzászólásokat is el lehetne hagyni, mert a sok beszéddel igen gyakran feloldunk olyan lelki-feszültségeket, amelyek meg kell, hogy maradjanak bennünk.“

Az ige tanulmányozás a személyes hitélet mélyítésére is szolgáljon, de módszeres foglalkozás is legyen a Szentírással. A tanfolyam résztvevői naponként készüljenek az exegézisre, amely esetleg egész bibliai könyvet öleljen fel. „Komoly súlyt kellene fektetni a Szentírás eredeti nyelven való olvasására. Bevezetni a jelenlevőket a szótárak kezelésébe. Valamely könyv exegetálásával gyakorlatilag is példát mutatni a módszer kérdéseire. Másnapra mindenki előkészülhetne (diákosan!) a következő fejezetre. Mert igen sokszor a legnagyobb jóakarattal mellett is elmagyarázzuk az Írást. Pedig ez bűnünk Isten Igéjével szemben.“

„Számunkra igen sokat jelentett már, mikor le tudtunk tölteni az Ige elé, hogy az eredeti szöveg többletével figyelhessünk. Igen hasznos lenne, ha minnél többen be tudnánk számolni, arról, amit eddig nyújtott számunkra az eredeti szöveg. Néhányan szoktunk már ilyenről beszélgetni egymással nagy nyereséggel.“

A bibliatanulmányozáson kívül sürgetik az aktuális kérdések megragadását. De teológiai szemszög alatt. Pl. „a magam részéről csupán annyit szeretnék kérni, hogy a zsidó kérdéstről — nem a politikai síkban való zsidó kérdéstről — alapos és komoly teológiai alapvetést kaphassak. Megvallom, nagyon izgat és sokszor idegesít engem ez a kérdés. Ugy érzem, hogy az evangéliumnak a zsidókra vonatkozó üzeneteit nem nagyon ismerjük és eddig igen elmulasztottuk. Nem a zsidómisszióra gondolok, és nem csupán arra, amire a Megújulás utal, hanem arra, amit Isten mondott ezzel a problémával kapcsolatban.“

Máskor majd jelezzük, hogy miket tartanak aktuális problémáknak.

Most feleleteket kérnénk arra, hogy mi volna lelkészekre nézve a továbbképzés legmegfelelőbb ideje? R.

GYÜLEKEZETI ÉLET

Göncön Károli Gáspár ősi földjén tartott seregszemlét az abaúji egyházmegye női tábora. Szolgálatot végeztek: Farkas Elek esperes, Kovács István hernádszurdoki, dr. Benke Imre felsőmérái, dr. Matusz János abaújívári, Kiss József hejcei lelkipásztorok, Baksy Zoltán szikszói segédlelkész és Kovács Istvánné. Szentháromság vasárnapján a lélek ereje áradt az abaúji végeken.

Alig száz lelket számlál a kicsiny abaúji Arka község, mégis olyan nagygyá nőtt, mint a pünkösdi háromszekes gyülekezet, mikor pünkösöd harmadnapján felzendült az ének az ajkakon: Jövel szentilelek Úristen! Farkas Elek esperes, Kovács István vílmányi lelkipásztor szolgálatait gazdagon megáldotta az Úr. Veréb József kurátor házában is felzendült az ének. Veréb György házában pedig az imádság a fogságból hazatért drága fiúért. Az ifjúsági egyesület énekkarában még a más vallású fiúk és leányok is ott énekeltek.

Sátoraljaújhely látta vendégül június 8-án a Sárospataki Ref. Lapok előadó gárdáját. Az ígihirdetést és előadást dr. Nagy Barna theol. igazgató tartotta. Dr. Szabó Ernő, Tóth Károly és a regőcsoport egy csapásra meghódította az újhelyi közönséget. Az ürmepély hibátlan megrendezése a sátoraljaújhelyi SDG kollégisták s élükön Molnár Pál vallástanár érdeme.

Az onódi parasztdolgozók polgárijá lassan mintája lesz ennek az újfajta iskolatípusnak. Nem régen vizsgáztak a növendékek hat tagú vizsgálo bizottság előtt s 5 jeles, 9 jó, 3 elégséges és 1 elégtelen eredménnyel nagyon jó átlag eredményt mutattak fel. Az iskola megszervezése és vezetése Dabóczy István lelkipásztor érdeme, ki minden munkáját felvette arra, hogy népiünk között

a hitnek és tudásnak magvait elhintse. Az állam ma határozottan áldozatokat hoz a nép kulturális felemelése érdekében. Faluvezetőinken fogják számonkérni a késő századok, ha most ezt az alkalmat és kiáltó-szót fülük mellett szélnek eresztik. Az iskolák szervezése ügyében Dabóczy István szolgál szívesen felvilágosítással.

Pünkösd Tapolcán

Pünkösd harmadnapján újra benépesült református magyar emberekkel a tapolcai út s ki gyalog, ki kocsin, ki kerékpáron elindult, hogy bizonyosságot tegyen az egyházhoz való ragaszkodásáról és Istenben való reménységéről. Az öreg fák alatt zengett a zsoltár s elárasztotta erejével és mélységével az emberi szívet. Egyszerű fekete kendős asszonyok kezükben bibliával, férfiak nem szégyelve a Krisztus evangéliumát, munkások és polgárok egyformán keresték azt a Krisztust, akiben nincsenek válaszfalak, társadalmi osztályok, akiben csak megváltott bűnös emberek vannak.

Dr. Enyedy Andor püspök írásmagyarázata vezette be a konferenciát. Délelőtt *dr. Szabó* Lajos taktaszai lelkipásztor és *Darányi* Lajos sárospataki lelkipásztor szolgáltak. Előbbi „Isten és a magyarság,” utóbbi pedig „Az egyház benned és Te az egyházban” címmel. Zsindelyné, Tüdös Klára szolt még délelőtt az asszonyokhoz, nagy hatással és meggyőző erővel. Délután csoportonként külön szolt az evangéliom a férfiaknak, asszonyoknak és lányoknak, arról, amit Isten nekik ma és most üzen és amit ma és most vár tőlünk. Azzal a reménységgel zárult a konferencia, hogy nemcsak embereknek egymással, hanem embereknek Krisztussal volt itt találkozásuk.

Beszélgetés Kagavával

Egy amerikai újságíró érdekes beszélgetést folytatott *Kagavával*, a világszerte ismert japán evangélikátorral. Kagava Japán evangélikálására tette fel életét, most is egy nagy evangélikációs kampány élén áll.

Az újságíró ezeket kérdezte a fáradhatatlan munka lázában élő evangélikátortól:

„Mit csinált az elmúlt évben?” „Prédikáltam” volt a spontán válasz és halkabban folytatva, mintha vonakodnék a megemlégetéstől: „megpróbáltam segíteni a szükség és nyomor áldozatain.” Az evangéliumi bizonyágtétel lendületére mutat, hogy Kagava az utolsó 6 hónap alatt valóban mintegy 1,500.000 ember előtt beszélt. Az egész Japánt bejárta az északi Hokkaidótól a déli Csücskön fekvő Kinsuig. Minden vasárnap más katedrán szolgált igehirdetésével.

„Milyen haladást tesz Japánban a keresztyénség?” „Ami ma Japánban, különösen a vidéki lakosság körében végbe megy, az valóságos lelki forradalom” felelte Kagava. „A múlt év júniusa óta körülbelül 34.000 ember lett keresztyénné. Japán-déli körzeteiben 12 nap alatt 10.349-re ment fel a megkeresztelték száma. Egy nap három prédikációnak a gyakorlati eredménye az lett, hogy 2000 ember vallotta magát keresztyénné.” „Meg van elégedve az evangélikáció sikerével?” „Igazán megvagyok. Futó tűzként terjed a lelkekben Japánban a lelki ébredés. Egy évvel ezelőtt naponként ötvenen léptek be a keresztyén egyházba, ma ez a szám már az ötszázat is eléri. Mi arra törekszünk, hogy a falvak mindenikében keresztyén gyülekezet alakuljon meg.”

Kagava szerint a lelki ébredést Japánban a következő indokok magyarázzák:

1. A Mac Arthur tábornok által proklanált szabad vallásgyakorlat;
2. a japánok közt elemi erővel megnyilatkozott törekvés életük erkölcsi színvonalának emelésére;
3. az a körülmény, hogy Japán ősvallásai, a sintoizmus és a buddhizmus éppen azt nem adják meg a léleknek, amit a keresztyénség olyan gazdagon nyújt: a döntő válság olyan fordulóin a megújult lelki élet lehetőségét és az örökkévalóságba torkoló ígéreket;
4. számtalan japán elfordulása a materializmus sivar világnézetétől (nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az 1947. évi áprilisi választás alkalmával a kommunisták 1,700.000 szavazatra számítottak) és a keresztyén lelkiség szomjú keresése.

Lélekmentés címmel most jelent meg Ablonczy Dániel református lelkipásztor igehirdetés-sorozata Krisztus csodáiról. A mű 7 ívnyi terjedelmű és 21 írásmagyarázatot tartalmaz. A templom és imaház nélküli álló kispesti rózsatéri egyházközség jelentette meg, hogy imaházépítését ezzel is előmozdítsa. Megrendelhető a lelkészi hivatal címén, Kispeszt Zrinyi utca 150, vagy a 21.217. számú csekken. Ára 5 forint.

Az egyházi adó

A pénzügy nem tartozik ugyan szorosan az egyház elsőrendű kérdései közé, de ha „Isten pénzügyei“ nincsenek rendben, bizony mindez sokszor a lelki munkák sorvadását is jelenti.

Azzal számolnunk kell, hogy előbb, vagy utóbb az állam megvonja bőkezű támogatását az egyháztól, az egyházi intézményektől, s mindnyájan híveink „jókedvű“ adakozására leszünk utalva. Egyebekben is ez a szétválás még hasznára is válhat az egyháznak. Az anyagi függetlenség a teljes lelki függetlenséget is biztosítani tudja majd.

De a hívek „jókedvű“ adakozására lehet-e építeni? Nemcsak azért kérdés ez, mert híveink maguk is sokszor koldus-szegényen vívják harcukat a létért s a betevő falatért, hanem azért is, mert a lelki szegénység is nagy. A hit ma már csak ritkán szül anyagiakban is bőkezű pátrónusokat. Még azok a mozgalmak is, amelyek ma valóban hordozói a lelki ébredésnek és megújulásnak, nem tagadhatják, hogy az állam segítő jószándéka nélkül gyorsvonatok és autók helyett az apostolok szekerén járhatnak az országot.

Igazi megoldás abban mutatkozik, ha a hitvalló egyháztagság valósággal áldozatvállaló egyháztagságot is jelent egyúttal. Ha nem a más tárcájának rovására próbálunk a hitben gavallérok lenni, hanem hitünk terhére merjük vállalni az anyagi kockázatot is, hogy Istennek így is mindennek lehetőségesegek. Az önkéntes egyházi adózás már út effelé.

Sokfelől szeretnénk választ kapni arra, milyen gyakorlati megnyilatkozásai és lehetőségei mutatkoznak ma ennek az önkéntes áldozatvállalásnak?

Üdülésre hívja a gimnázium Humán-internátusa a nyár folyamán a magyar diákságot. A kert-üdülő, izléses prospektussal hirdeti, hogy a nyaralás mellett angol nyelvtanulás, sport és zenei alkalmak szolgálgják majd a vendégek igényeit.

Angol nyelvtanári és énektanítói tanfolyam lesz július és augusztus hónapok folyamán Sárospatakon. A tanfolyamok iránt szerte az országból igen nagy az érdeklődés.

A pamlényi gyülekezet egyhangúlag Abaházi Árpád esperesi segédlelkészt hívta meg lelkipástorának.

A pataki diákvilág anekdotikinese III. kötetének összeállítására az előkészületek megtörténtek. Ezúton is kérünk minden volt pataki diákot, hogy emlékezéseit, élményeit írja röviden össze és megfelelő feldolgozás végett küldje be szerkesztőségünkbe.

Orgonajavítást,
hangolást és tisztítást vállal
Bálint Ferenc
hangszerkészítő Sárospatak, Rákóczi-u. 19

Szállott a szikra

A kovácsműhely, időtől verve, füstös feketén ott húzódott meg a patak partján.

Az a kovácsműhely úgy vonzott engem, mint vasat a mágnes. Esténként, mikor a nyitott műhelyajtón kiborlott a fujtatótól élesztett tűz világa és az izzó vasak fénye, sokszor odaszöktem.

Megbabonázva leselkedtem be a sötétedő alkonyból a bronzvörös fényű műhelybe, ahol ütemesen csattogott a kalapács és a döngetett izzó vasból, mint megzavart köptüből a méhek, szállottak a szikraseregek. Ezer és ezer szikra rajzott ki az ajtón és halt meg a sötétben.

Felejthetetlen szép volt. Lenyűgözve gyönyörködtem benne. De nemcsak én.

A kovácsműhely kedvelt helye volt az embereknek is. Ültek a küszöbön, meghú-

zódtak a fujtató mellett. Pipáztgattak és nézték a tüzet. Nézték elmerengve, hogy száll a szikraeső az izzó vasakból.

De nemcsak a kalapácsok és üllök zengő dala csattogott abban a műhelyben. A kovács, nagy, szőrös, fekete ember megpihent néha s míg a vas izzott a kohón, pipára gyújtott ő is és beszélgetni kezdtek.

Régi dolgokat hoztak elő többnyire, amik feketék voltak már az időtől, mint a vas, de az emlékezéstől megfényesedtek, mint a megtüzesített acél...

Közelebb kúsztam olyankor a nyitott ajtóhoz és csillogó szemekkel hallgattam őket. És ezekből a műhelyi beszélgetésekből ismertem meg a régi falut.

Igy tudtam meg, hogy a vén Illés bácsi, akit nem régen temettek, huszár volt azelőtt Miksa császár alatt, messze Mexikóban. Mikor a császárt kivégezték ott a felkelők, Illés

FOGLYAINK

felé száll most minden gondolatunk. Messze napnyugatra, távol napkeletre. Rongyos, piszkos ruhájukat megsimogatjuk gondolatban és áhitatos szeretettel készítgetjük a családi fészket, hátha a nagy Gondviselő hozzánk is betoppantja az édesapát, vagy a drága gyermeket. Hosszú esztendőket mi is együtt szenvedtünk velük végig. Itthon sem volt rózsás az élet. Fekete volt a kenyér és fáradtságos a munka. Isten a mi kenyérünk botját is kiütötte kezünkől. Mégis itthon voltunk. Nekünk csobogtak a patakok, nekünk csicsereggett a madár. Nekünk zakatoltak a munka gépei. S körülöttünk a mi gyermekeink kacagása hallatszott.

Most ők is jönnek... Ványadtan, rongyosan, betegen, tépedt lélekkel, szakadozott idegekkel. Vajjon tudunk-e szerető szívvel szállást készíteni nekik lelkünkben. Nem a bőséges kosztra, a jobb ruházatra, a megteremtett munkalehetőségekre gondolunk most elsősorban. A hit melegére. A szeretet simogató jóságára. A lélek drága ajándékaira. Tudjuk-e feledtetni velük a kiesett drága esztendőket? A népiünkért való áldozatos verejtékezést? Az átvirrasztott éjszakákat. A tegernyi érettünk való tépelődést, az észbomlasztó aggodalmakat?

Boldog ember az, aki nem csak házának kapuját tárja ki a megfáradtak előtt, de a lélek kincseit is megosztja övéjük.

EGYHÁZI ADÓ KÖNYVECSKE

a Pataki Diák Céh kiadásában **megjelent.**

Egyházközségeknek jutányos áron szállítjuk.

bácsi hazaszökött, pedig egy hercegnő térden-csúszva könyörgött előtte, maradjon. Mert beleszeretett Illés bácsiba, akinél szebb huszárt azóta sem látott a mexikói föld.

A hercegnőnek akkora birtokai voltak, mint Gömör, meg Borsod megye együtt, de Illés bácsi mégsem maradt ott. Hazajött a faluba, pedig itt csak a zsellérsors várta...

Itt tudtam meg azt is, hogy a földesur nagyapja még épen olyan gatyás paraszt volt, mint a többiek itt a faluban. De 48-ban a három bátyával az erdei szoros uton elfogtak egy osztrák hadipénztárt, agyonverték a kísérő osztrák vasasokat és a teméntelen pénzből vették a mostani vagyont.

Máskor meg a jelen időkre fordult a szó, hogy nehéz az élet, hogy nem jól van a fejealja a népnek, hogy kellene megint valami nagy magyar szabadító...

Szállott, szállott az emlékezés szikraesője.

Előfizetőinkhez!

Csekklapot mellékelünk. Szeretettel kérjük kedves előfizetőinket, hogy a következő negyedévi, vagy félévi előfizetési díjat (a Sárospataki Református Lapoknál negyedévre 5 Ft, a Sárospataki Igehirdetőnél 5*40 Ft), és az esetleges hátralékot befizetni szíveskedjenek.

Nagyon kérjük, azokat a lelkészi hivatalokat, ahová a hivatalos példányon felül is küldtünk, hogy a vissza nem küldött, tehát bizonyára eladott példányok árát is szíveskedjenek beküldeni.

A sárospataki gyülekezet június 15-én nagytemplomi hangversenyt rendezett a templom kijavítására. Közreműködött a főiskolai kórus, a Lórántffy Zsuzsánna vegyeskar, a tanítóképző énekkara, a főiskolai kamarazenekar, dr. Szabó Ernő, Tóth Károly és Nemesik Pál. Darányi Lajos lelkipásztor mondott beszédet.

Azután a kovács, a nagy, fekete, szőrös ember letette a pipát s kezébe markolta a kalapácsot. És csattogni kezdett újra az üllő és a megdöngetett izzó vasból szállott a szikra az alkonyatba. Elhalgatott az emberi szó.

Lenyűgözve néztük, hogy formálódik a nehéz ütések alatt az izzó vas s hogy száll belőle messzire a szikra.

Énekelt az üllő, pattogott a szikra s az éjszakába kiáradt a biborvörös fény.

Régen volt. De nem lehet elfelejteni! Olyan szép volt. Néha eszembejuttat még most is a régi kis falu roskatag kovácsműhelye ott a patak partján. A kohó és az emlékezős tüztől rótvörösen látom.

Nyitott ajtajából az éjszakába szökken a zengő, izzó vasak és régi históriák fényes szikraesője.

Szabó Lajos

(8)

Csel. 3:3. A sánta az apostoloktól is, csak alamizsnát kért. A templomkapuban, vagy a templomban is csak alamizsnát kérni, ez az emberi szerencsétlenség. Istentől, az ő egyházában nem alamizsnát kell kérni, hanem testi-lelki gyógyulást, hitet, reménységet: *üdvösséget!* Nem alamizsna, hanem Isten maga. Nem morzsa, hanem a teljes kegyelem.

Atyánk, ne engedd, hogy kevesebbel megelégedjünk, mint az Úr Jézus Krisztusban adott teljes kegyelmed, Ámen.

Csel. 3:4–6. Annyira szégyenli magát sokszor a keresztyén, hogy nincs ezüstje, vagy aranya. Annyira kevésbe veszi azt, hogy ő ismeri, hogy kicsoda az Úr Jézus Krisztus. Ebből a kisebbrendű érzésünkből kell kigyógyulnunk. Mi ismerjük, hogy kicsoda és milyen hatalmas Krisztus. Mi tehát nem aranyat és ezüstöt adunk, hanem ennél drágábbat. Az Isten Igéjét. Erre van igazán szükség. Ez az igazi ajándék. Több öntudat, több bátorság, több felelősség. Ez a világ gyógyulásának az útja.

A teidet erősítsd és bátorítsd Atyánk, hogy adják ennek a világnak a mi Urunk Krisztusonkon keresztül a Te kegyelmedet, Ámen.

Csel. 3:7. Isten igéje a keresztyénség igazi célját mutatja meg itt is. Nem csak az van előtte, hogy éhen ne haljon az a koldus, hanem azt munkálja, hogy gyógyuljon meg, erősödjön meg és a saját lábára álljon a koldus. Nemcsak biztosítja, hanem meggyógyítja. A világ számára az igazi keresztyénségnek van a legtöbbet érő mondanivalója. Sokszor a gazdagsága elfelejteti a keresztyénséggel azt az igazi dolgát. De amikor szegény, amikor aranyat és ezüstöt nem adhat, akkor arra van kényszerítve, hogy valamit mégis adni akarva Krisztust, a világ gyógyulását adja. Áldott szegénység! Belőle él a világ.

A mai szegénységében tedd, Atyánk, az egyházat egész világot gazdagító orvóssá Ámen.

Csel. 3:8. A meggyógyult sánta, a koldusorsból kiemelkedett ember bement a templomba. Minden gyógyításnak, minden megerősítésnek, minden lábraállításnak az méri meg igazi értékét, hogy közelebb visz-e Istenhez, vagy nem. Bevisz-e a templomba, vagy eltávolít attól. Az apostolok csak gyülekezeti tagok, csak keresztyén testvérek már tovább. Velők megye a meggyógyított a templomba. De a meggyógyított nem őket dicséri, hanem Istent. Mozdulata, minden lépése Istent dicséri. Sánta voltam, Isten

tett járóvá. Csak a templomkapuig hoztak eddig, most már bent vagyok. Eddig kértem emberektől, most Istennek adok hálát. Ez a csoda.

Magadhoz vonj közelebb minden embert, Atyánk, Különösen azokat, akik felemelkedtek, megerősödtek. Hadd dicsérjenek Tégedet ők is. Csak Tégedet, Krisztusért, Ámen.

Csel. 3:9–10. Nemcsak az a csoda, hogy a volt koldus, a volt sánta jár, hanem az is csoda, az a csoda másik része, vagy a csoda nagyobb része, hogy a meggyógyult sánta az Istent dicséri. Hangosan, mindenki előtt az Istent dicséri. Ez azt jelenti, hogy nemcsak azt kell hirdetni, hogy van gyógyulás, hanem azt is, hogy Istentől van a gyógyulás. Így születik az igazi ébresztés. Így szélesedik ki a prédikáció. Így nyer hangerősítést az Ige először mindig halk szava.

A Te dicséretedre járult meg mindenkit, aki szabadnak érzi magát, hogy igazán szabad lehessen Urunk, Krisztusunk Atyja, Ámen.

Csel. 3:11–13. Két igen nagy kísértése van az embernek. Az egyik az, hogy amikor Isten meggyógyítja, de ez a gyógyítás embereken, koreszméken keresztül jön, igen nagy a kísértés, hogy az ember ne az Istent dicsőítse, hanem azokat, akik által a gyógyítás történt. A meggyógyult sánta kegyelemből legyőzte ezt a kísértést. A másik kísértés azoké, akik által a gyógyulás történt. Könnyen sikkasztókká válhatnak. Jól esik nekik, hogy őket dicsérik, hozzájuk ragaszkodnak. Péterék ezt a kísértést legyőzték. Túllutaltak magukon. Istenre mutatnak Szentlélek és alázat kell, hogy az ember ezeken az útvesztőkön el ne tévedjen.

Se vakká, se önzővé ne tégy minket, egyedül hatalmas Istenünk, Ámen.

Csel. 3:14–15. Isten Péter szavain keresztül rámutat az ember önmagában való eltévelyedésére. Nem Krisztust választotta, hanem Barabást. A gyilkost választotta, mert maga is gyilkos. Az Élet Fejedelmét ölte meg az ember. Az a mentség, hogy Isten nem azt tette az Élet Fejedelmével, amit az ember. Isten feltámasztotta. És az embernek, a megváltott, a maga tévelygéséből az Istenhez menekült embernek adott egy szent feladatot: tegyenek bizonyosságot arról, hogy Jézus a Krisztus. Tegyenek bizonyosságot arról, hogy csak Krisztust kell választani. Mert Ő minket választott.

Atyánk! Add, hogy mi úgy szeressük a Fiú Uristent, amint Te szereted, Ámen.

A köziskolai szék emlékezésének tartását határozta el, elhunyt nagy pataki tanárok felett. Az előadássorozat még ebben az iskolai évben megkezdődik. A jövő iskolai év elején folytatja a főiskola tanári kara székfoglaló értekezéseinek megtartását is. A szeptemberi évnyitó ünnepélyen Héthy Lajos és Palumbo Gyula tanárok tartanak értekezést.

Új munkaerő veszi át Balázs Dalma helyét a gimnáziumi igazgatói hivatali titkári teendőinek ellátásában Magda Barna felvidéki lelkipásztor személyében.

A vajdácskai lelkipásztori állás megüresedett, mivel dr. Jánosi Ferenc volt lelkipásztor, aki mint alvezetes hivatásos tiszt lett, lemondott állásáról.

A Sárospataki Főiskola Faluszemináriumának munkásai július 8—10-ik napjain találkozóra gyűlnek össze. A találkozón szívesen látnak minden olyan lelkipásztort és tanítót, akik e munka iránt érdeklődnek. Felvilágosításokat készséggel nyújt a teológia igazgatói hivatala.

A református Egyetemes Konvent ezúton közli a református társadalommal, hogy az 1947. május 7—8. napjain tartott zsinati ülés, — sokak által úgynevezett reformzsinat — mindnyájunkat érdeklő és érintő határozatai az előterjesztésekkel együtt megszerzhetők a Református Egyetemes Konvent Iratmissziójától, Budapest, XIV., Abonyi utca 21. Az egyház megújulásának nagy kérdéseivel foglalkozó 8 drb. önálló kiadvány ára összesen 3 frt. A zsinati iratok árát a „Református Egyetemes Konvent iratmissziója, Budapest” című és 40.400 sz. postatakarékpénztári csekkzámlára kell előzetesen befizetni. (Befizetési lap kapható a püspöki hivatalokban, az Egyetemes Konventen és kiadóhivatalunkban is.)

HIVATALOS RÉSZ

KÖRLEVÉL.

I. Valamennyi iskolaszéki elnök figyelmébe.

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium az alábbi rendeletet adta ki Értesítem Tanfelügyelő Urat, hogy a nem állami iskolai tanítói állások szervezése céljából rendelkezésemre bocsátott 700 állás pénzügyi fedezete teljesen kimerült, s ezért újabb álláshitel rendelkezésemre bocsátásáig nem áll módomban a nem állami iskolai tanítói állások államsegéllyel leendő megszervezése.

A hozzám ezideig beérkezett kérelmeket előjegyzésbe vettem és újabb pénzügyi fedezet esetén

a lehetőséghez mértén figyelembe fogom venni. Egyben felhívom Tanfelügyelő Úr figyelmét arra, hogy az iskolafenntartó egyházak az elvileg engedélyezett állásokat mindaddig nem tölthetik be, míg az államsegélyt részükre nem biztosítottam az állásoknak államsegéllyel való megszervezésével. Ahol az iskolafenntartó az állást ennek figyelembevétele nélkül töltötték be, az állás betöltését csak abban az esetben vehetem tudomásul, ha a tanító teljes illetményeit az iskolafenntartók helyi javadalomként biztosítják.

II. Valamennyi egyházi alkalmazott figyelmébe.

A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr arról értesített, hogy az OTBA összeírás során egyes hatóságok és személyek csak késedelemmel és szórványosan tesznek eleget bejelentési kötelezettségüknek. Főképpen a református iskola fenntartók. A leirat szerint gyógyszer-ellátásban csak abban az esetben fognak részesülni, ha „gyógyszer ellenőrzési” lapjukat megszerezték, ezt pedig csakis az adatbeszolgáltatások után adja ki az OTBA számvevősege. Figyelmeztetem az iskolafenntartókat, amennyiben a nyilvántartási lapokat és összeírási jegyzékeket még az OTBA központba nem küldték volna be, azonnal tegyenek eleget ebbeli kötelességüknek, mert az esetleges mulasztásból az igényjogosultakat ért károkért az anyagi felelőséget viselniök kell.

III. Az Egyetemes Konvent a következő lelkészi okleveleket, illetve leckekönyveket érvénytelenítette és a másodlatok kiállítására engedélyt adott: Széndrey Károly poroszlói lelkipásztor, Révész István drávaszabolcsi lelkipásztor, Farkas Eszter budapesti hitoktató 1923. és 1924. évi leckekönyve, Ágai László csepeli hitoktató I—II. lelkészi bizonyítványa. Atyafiúi szeretettel:

Dr. Enyedy Andor sk.
püspök

Valamennyi lelkipásztor figyelmébe!

Az Országos Nőszövetség Istenhegyi Otthonában a pihenésre szoruló lelkészek és missziói munkások nyári üdültetését határozta el.

Egy üdültetési turnus 8—9 napig tart. Az ellátáshoz összesen 5 kg. lisztrel kell minden

Dr. Mátyás Ernő:

PÉTER ÉS JAKAB EVANGÉLIOMA

Ára 5 forint

Befizethető: az előfizetéssel együtt.

résztevőnek hozzájárulni (3 és fél kg. kenyér, 1 és fél fehér), ezenkívül alsó és paplanlepedő, valamint egy párnahuzat szükséges.

Egy egyházmegyéből összesen 8 lelkész és 4 missziói munkás, illetőleg missziói munkát végző férfi jelentkezését fogadják el. Az utazás költségeit a résztvevők maguk fizetik. Jelentkezhetnek az üdülésre testileg, lelkileg kimerült lelkészek és missziói munkások. Kérjük beutalásukat az illetékes esperesük révén, ugyancsak a lelkészek ajánlására vehető fel kiváló nagy szolgálatot teljesítő missziói munkás is. A bejelentést lehetőleg azonnal tegyék meg a részvételre jelentkezők, mert később már minden hely be lesz töltve.

Miskolc, 1947. június 10.

Atyafiúi szeretettel:
Dr. Enyedy Andor sk.
püspök

Felhívás. A sárospataki református főiskola minden valószínűség szerint a jövő tanévben megnyitja kertészeti és szőlészeti középiskolájának első évfolyamát. Felvehető a polgári iskola vagy a gimnázium IV. osztályát végzett fiú- és leánytanulók felekezeti különbség nélkül. Ez a középiskola főiskolai és egyetemi felvételre jogosító érettségi bizonyítványt ad. Részletes tájékoztatás július elejére várható. *Főiskolai közigazgató.*

Meghívó. Az abaúji egyházmegye Lelkésze-egyesülete július hó 8-án, (kedd) d. e. 8 órai kezdettel Szikszón az ifjúsági otthonban tartja gyűlését, melyre az érdekeltek szeretettel meghívó-
vatnak. Indokolatlan elmaradás a szokásos birságban részesül. Megbeszélésre kerülnek a konfirmáció, egyháztagság, egyházfegyelem, egységes fizetés, általában a zsinati javaslatok, mikhez kérem a hozzászólásra való készülést. — Püspök úr is megígérte jövetelét az értekezletre.

Kiss József lelkészegyesületi elnök.

Június 29-én lesz az évváró, 30-án az igazgatótanács. Tisztelettel közlöm Főiskolánk igazgatótanácsosaival, hogy évváró ünnepélyünk június 29-én 11 órakor lesz az imateremben. Az igazgatótanács június 30-án reggel 8 órakor kezdődik a tanácssteremben. Úgy az ünnepélyre, mint a gyűlésre az igazgatótanácsos urakat ezúton is tisztelettel meghívom.

Könyveket, könyvtárakat
magas áron
veszünk, cserélünk
Vidékre kiszállunk. **Pataki Diák Céh**

Kerem a szülőket, hogy internátusi felvételi kérvényeiket, továbbá tápintézeti kedvezményt kérő folyamodványaikat a vagyoni állapotot feltűntető okmányokkal és lelkészi igazolással együtt **június 22-ig** küldjék el a teológiai igazgatóság, illetve a gimnáziumi igazgatóság címére. Mind a tápintézeti, mind az internátusi kérés külön kérvényben írandó. A kért okmányok nélkül érkező kérvényeket a kedvezmények elbírálásánál nem vehetjük figyelembe.

A jövő évi iskolai díjakat progresszív alapon fogjuk megállapítani. Ezt még az évváró előtt közöljük az ifjúsággal és hivatalos lapunk július 1-i számában részletes ismertetést adunk.

Dr. Urbán Barnabás főiskolai közigazgató.

Értesítés. Az alsóborsódi ref. lelkészek értekezlete július 3-án lesz Miskolcön a gyülekezeti teremben. Kezdeté fél 9-kor.

Értesítjük azokat a szülőket, akik középiskolás leányaikat Sárospatakon fogják taníttatni, hogy a Főiskola leány-internátusa a jövő tanévben is megnyílik. A fizetendő díjakat az előjáróság még e hónapban megállapítja. Előzetes megkeresések főiskolai közigazgatói hivatal, Sárospatak címre küldendő.

Dr. Urbán Barnabás közigazgató.

Szeretettel hívjuk fel a lelkipásztorok figyelmét, hogy tapolcai missziói telepünk munkája június 15-én megkezdődött. A május 1-i számban meghirdetett csendeshetek pontosan meglesznek. Kérjük, hogy hozzák tudomására a tanítói karnak és a gyülekezetnek is. Az augusztus hónapi tervben változás lesz a következők szerint: július 27-től augusztus 2-ig fiúk, augusztus 2—9-ig leányok, augusztus 10—17-ig lelkészek, 17—23-ig presbiterek. A többi sorrend változatlan. Különösen azokat a tanító és tanítónő testvéreket hívjuk jelentkezésre, akik egyházi munkákban szívesen vesznek részt. *Egyházker. belmissziói lelkész.*

**Kerti butorok,
nyugágyak, kosarak, fonott korsók
legolcsóbban**
Pataki Diák Céh kosárfonóüzem, Spatak.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tizáninenni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

12. szám

1947. július 1

Eltanácsoltak

évvégén néhány fiatallembert a pataki iskolából. Sokan lelketlennek, nem keresztyéninek hirdetik ezt a megoldást. Azt hangoztatják, hogy a pataki iskola nevelői intézmény. Mindenkinek alkalmat kell adni a megjobbulásra. Voltak olyanok is, akik azt rebesgették, hogy a pataki tanárok az „urakat” irtogatják és a korsszellem mellett akarnak hangulatot kelteni. Sok minden lepergett már rólunk, ez is lepereg. Mi is valljuk, hogy a pataki iskola mindenestől nevelői intézmény. Sőt azt is, hogy mindeneket megpróbáltatások és ami jó azt megtartásótk. S éppen ezért nem bomlaszthatják többé gyermekeink soraít és az ősi iskola tisztas hagyományait strigók és aszfaltbetyárok. Olyanok, akik lábbal taposnak mindent, ami előttünk szent és tiszta. Akik nem emlékeznek arra, hogy ennek az iskolának a fundamentuma a krisztusi evangélium, az egyszerűség, a puritánság jegyében vettetelt. Akik zsákmánynak tekintik azt, hogy őket nagyobb műveltséggel, jobb családi adottságokkal áldotta meg az Úr. Kígyókat nem melengethet a keblén az Alma Mater. A háború okozta züllést egyszer meg kell akasztani. Az eltávolítás soha nem azokért történik, akik elmennek, hanem

Ideje vagyon mindennek...

— Részletek dr. Urhán Barnabás közigazgatói jelentéséből. —

A körülöttünk zajló események sodrában álljunk meg egy pillanatra most, amikor egy továtűnő iskolai év immár betorkollik a végtelen idő lassan hömpölygő folyamába s fordítsuk tekintetünket e világ szüntelen változásai között a kezdet és a vég örökkévaló Istenére, akinél ugyanaz az elindulás, mint a megérkezés.

Két világháború szörnyű vérzivatarra után, a jelen súlyos megpróbáltatásai között hirdetjük a hit és a tudomány e négy-százéves oltáráról Isten országának eljövetelet.

E tanév történetében is a fény és árnyék, az öröm és bánat, a siker és csalódás elválaszthatatlan társak voltak.

Az élet forgó szinpadán folyton új emberek jelennek meg az elmenők után. Főiskolánk vérkeringésébe is friss élet-erők ömlenek a szellem új munkásainak szolgálata nyomán. A kiváló új tanároknak és tisztviselőknek egész gárdája áll e tanévben munkába. Nem kell őket külön jellemeznem, eddigi szép tevékenységük beszél legékesebben mellettük.

Fájó szívvel gondolunk innen hadifogoly kartársainkra, akik oly nehezen várják a szabadulás óráját. Sóhajuk a messze idegenből bizonyára gyakran száll a Főiskola felé. Bárcsak megéreznék, hogy mindig meleg szeretettel gondolunk rájuk, várjuk érkezésüket s visszavárja őket az Alma Mater.

Szép számmal voltak külföldi vendégeink is, akiknek egy részét angol-intézeti ágazatunk munkája érdekelte közelebbről, másokat a teológiai akadémiánkkal való egyházi kapcsolatok; többeket pedig a szociális segélyezés emberbaráti kötelezettségei hoztak hozzánk. Különösen nagy megtiszteltetés volt számunkra Anglia követének, Mr. Helmnek multheti látogatása, amelyben angolágazatunk eredményes munkájának megbecsülését és elismerését kell látnunk.

Az iskolánk legbensőbb élete természetesen a lélek műhelyében, a tanteremben folyik. Ha az elme tudásbeli többlete szinte óráról-órára le is mérhető, az ismereti anyagnak szellem — és lélekformáló hatását azonban hosszabb idő, esetleg csak évek múlva lehet észrevenni. A nevelő személyisége,

*t, kikitt maradnak. Ezek
t pedig csak akad majd né-
ny, kiken könyörül az Isten,
odomáért és Gomordért.*

Ujabb támadások

*érték bennünket a népi kollé-
gium ügyének elhúzódsága
miatt. Pedig, ha az illetéke-
sek tudnák, hogy a népi kol-
légium nem a pataki tanárok
jóakarátán mulik, hanem
azoknak a faktoroknak a
ténykedésén, akik fűt fát ígér-
tek eddig is a népi kollégium
ügyében, de valójában egy
szalmát nem tettek keresztbe
annak érdekében. Lobogó üs-
tökű népapostolokat kár ide
bocsátani a szerencsétlen nép
elbolondítására. Felelőtlen
tejszeles szájuakat felesleges
fröcsköltetni mind napestig
olyan helyen, ahol statisztika-
kailag is kimutatható, hogy
népi kollégium állt már akkor
is, amikor üstökös nagyjaink
még euclival a germán imá-
dat bombasztjait szívták ma-
gukba vagy jelszavait sívították.
A pataki iskolát nem kell
kioktatni a nép nevelésére.
Mert aki ma is komoly elem-
nek érzi magát, az mind szí-
vesen jön ide tanulni és szel-
lemmel megtelítődni. Egyebek-
ben pedig a népi kollégium
kérdésében a jövő iskolai év-
ben a pataki iskola olyan
kezdemenyző lépést tesz, ami-
be belecselez majd az üstö-
kösök füle. Főként pedig elné-
mul a szája. Erről majd más
helyen bővebben.*

Ismét megnyílt a

Sárospataki Strandfürdő

a főiskola kezelésében.

Napljegy 1 Ft és 40 fillér.

Öltözködés a csónakházban,

kedvezményes havi bérletek

Zene! Csónakázás!

szellemi vésője a lélek és a szív különböző erezetű és minő-
ségű márványában csak lassan alakítja a gyermeki arculatokon
a nemesedő vonásokat. Van azonban a szellem kibontakozá-
sának más műhelye is, amely magával az étellel, a közös-
séggel áll kapcsolatban. E két műhely munkája szorosan össze-
függ egymással.

A tanárok és diákok bibliaköreiben folyt legbensőbb
életünk. A tanárok bibliakörét Darányi Lajos lelkipásztor
vezette próféta lélekkel, a tisztánlátók világos értelmével és
a hit bizonyosságával. Köszönjük e testvéri találkozókban a
lelki épülést. A tanulók hitéleti erősítését 25 gimnáziumi és
tanítóképzős bibliakör végezte. Igen jól bevált a négy alsó
osztály számára tartott vasárnapi iskola igazságszolgálat. A kisebb
csoportokban folyó munka közelebb tudta egymáshoz hozni
a lelkeket. Már pedig a lelkek találkozásában lesz melegebb
a szeretet, erősebb a hit és több a remény.

Egészen új feladat elé állítja Főiskolánkat egy új intézeti
ágazatnak, a kertészeti és szőlészeti középiskolának létesítése.
Igen nagy horderejű az a június elején kiadott földművelés-
ügyi miniszteri rendelet, amely ezen gazdasági középiskola
szervezésére vonatkozó javaslatunkat elvben magáévá tette.

Gimnáziumunkban és tanítóképzőintézetünkben erősen
emelkedett az utóbbi években leánytanulóink száma. Ez érlette
meg bennünk azt a gondolatot, hogy leányinternátust létesít-
sünk. Bár még csak a szerény keretek között való elindu-
lásnál vagyunk, maga a célkitűzés mégis jelentős. Ez lehet az
a mustármag, melyből Főiskolánkra háruló és megvalósítandó
feladatként egy nőnevelő intézet majd kiterelbelyesedhetik.

Patakot régebben a szegények iskolájának hívták, most
még talán jobban ráillene ez az elnevezés. A Főiskolának
még igen szűkös anyagi helyzetében is legfőbb gondjai közé
tartozik a szegénysorsú tanulók segélyezése. Különösen sok
nehézséget okoz a nagyszámú felvidéki tanulók ellátása.
Ismeretes, hogy a Főiskola régi anyagi forrásai elapadtak.
A meglévő kevésből is azért amennyit csak adni tudott, azt
mind diákjóléti célra fordította.

Nagy, meleg érzés járja át szívünket, valahányszor ame-
rikai testvérintézetünkre, a Michigan állam Holland nevű váro-
sában levő és kereteiben a mi kollégiumunkhoz hasonló
testvérintézetünkre: a Hope College-ra gondolunk. A hittest-
véri és embertársi szeretetnek mélyen megható és mindenki
előtt tündöklő példamutatása a felénk forduló érdeklődésük
és segítségük.

Tűző napsugárban érik már a mező vetése, megter-
helten hajlik a kalász az anyaföld felé. E tanév utolsó órájá-
ról visszatekintve itt látjuk most mi is az érett kalászatokat,
vetésünk aratását, egy év munkájának termését, jövőnk remény-
ségét. Amikor most az aratás ünnepén búcsút veszünk ez
iskolai évtől, nagy hálával köszönjük meg jóságos Istenünk
kegyelmét, hogy a mulandó világban az Ő szeretete válto-
zatlan maradt Főiskolánkhoz, gondviselése elkísért bennünket
iskolanyitástól iskolazárásig.

Megrohant internátusok

Sokféle diákinternátus van Patakon. Igazi ősei a népi internátusoknak. Sőt e név születése előtt valódi népi internátusok. Természetes képződmények a „szegények iskolájában.” Különbözőségük keletkezésükkel, építésük módjával és a régebben már az alsófokon élesen elkülönülő iskolatípusokkal áll kapcsolatban. Így van Angol-, Humán-internátus, Tompa Mihály-, Gortvay-, Theológiai és Kis-internátus. Ezek sajátos jellegzetessége és speciális hivatása továbbra is megmarad. Noha az általános iskola tagozata hirtelen kibontakozott és a központi általános iskola fiú- és leánytagozatának létesítése fogja adni az internátusok világában a legfrissebb újszerűséget.

De legyenek az internátusok akármilyen névre keresztelve és születhettek bármilyen neműeknek, most az a fővonaluk, hogy az internátusok megrohant internátusok. Nem képesek befogadni a jelentkezők seregét. Úgy értesültünk, hogy az Angol-internátusban mintegy száz helyre kétszázon felül van a jelentkezők száma. A többi internátusokba felvételt kért kb. 300 tanuló. (A kerteszeti középiskola és a központi általános iskola felállításával beálló szükséglet pontosan még nem állapítható meg). — Így valóban az internátusok tehermentesítése most a legfőbb gond, hogy a tanulócsereg szeptemberben nyugodtan elhelyezhető legyen.

Az még nem általánosan ismert, hogy az Angol-internátus a diáklakók szempontjából teljesen demokratizálódott. Többoldalú kitűnő vezetése lehetővé tette, hogy ott u. n. nincstelének gyermekei is részesülnek már az internátus nevelési és tanulmányi áldásaiban.

Kedvezményben részesült 45 növendék. Közülük 10 teljesen ingyenes volt. Hasonló intenció vezeti Palumby Gyula igazgatót is a Humán internátusnál az 1947/48 évben. R.

Mi aratni fogunk!

Vasárnap délután van és mi sugárzó napsütésben ülünk a Tiszának partján az öreg Ábellel.

Szeretjük nézni a vizek futását s innen a gátról a nagy messzi határt, ahol sárgul a vetés. Beszélgetünk a nagy világ dolgairól. Hogy Amerikában sztrájk miatt gyárak állanak le és Franciaországban tízezrek ödöngének tétlenül, mert megtagadták a munkát.

— Hát mi dolgozunk! — mondja az öreg. Pedig épen, hogy csak betevő falatot ad nekünk is a munka, de mégis dolgozunk. Mert a munka jó és a munka áldás minékünk. Nem tudunk nélküle élni.

Pipára gyűjt, sóhajt egy nagyot, messze, multba száll a pillantása és mesélni kezd:

— Ilyen folyó az Irtis is Szibériában. Hét évig ültem a partján, mert hadifogoly volt amott. Nehéz, kutyasorsunk volt. Télen még csak elbírtuk valahogy. De ahogy az Irtisen felszakadt a jég és megjött a tavasz, igen sokat szenvedtünk azon túl. Mert hiányzott a munka.

Pipázik, merengve nézi a Tiszát, aztán tovább beszél:

— Mi uram, gyenge gyerekségunktől abban nőttünk fel, hogy tavaszkor kimentünk dolgozni és csak a késő ősztől hajtott ismét a házba. Benne volt a munka a vérünkben. Kívánta a testünk és a lelkünk. És ott a fogolytáborban, ott nem lehetett.

Az emlékezéstől megáll a szava egy percre, majd folytatja tovább:

— Hát betegek lettünk majdnem mind-

Értesítés. Az abauji lelkész-értekezlet tagjait értesítjük, hogy a július 8-án tartandó értekezlet napján egy egyszerű ebéd lesz. Kapható (4.50 forint) azok számára, akik igényüket a szikszói lelkész hivatáshoz két nappal előre bejelentik.

Asárospataki főiskola faluszemináriuma volt tagjai júli 8–9–10-én találkoznak. Értékes előadások teszik változatosabbá az üdülőjellegű baráti találkozót, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Árvai Jerémiás költőmunkatársunk lapunkban megjelenő verseit több magyarországi lap után már az amerikai lapok is közlik. Legutóbb a *Pittsburgh-i „Magyar-ság”* közölte „*En szegény népem*” című költeményét. Ugyanez a lap közli Szabó László volt pataki diák híres amerikai papköltő legújabb versét is.

Ferenczy Pál amerikai McKeesport-i lelkipásztor kedves olvasónk több értékes ruhasomagot küldött theológus ifjaink részére. Ezúton is hálásan köszönjük a hazaáradó szeretetnek ezt az újabb beszédes bizonyosságát.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA

Évzáró ünnepélyét június 29-én Péter Pál napján tartotta az Alma Mater. Az ígét a nagytemplomban dr. Bertha Zoltán lelkész-tanár hirdette. Dr. Urbán Barnabás átfogó képet nyújtott az iskola egészszteni munkájáról. Fel-tűnően sok volt a szorgalmi és ösztöndíjban részesült növendékek száma. Dr. Enyedy Andor püspök akadályoztatása miatt kénytelen volt távol maradni. He-lyette Darányi Lajos főiskolai gondnok mondott megrázó erejű zárószavakat a megjelentekhez. Az egyházkerület részéről Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok volt jelen.

Tárczy Árpád gimn. igazgató, kilenc évi szakadatlan munka és szolgálat után lemondott igazgatói tisztről. A legnehezebb időkből volt a főiskola órállója. Diák és tanári társadalom ugy hozzánótt, hogy el sem tudja igazgatói bölcsesége kiegyensúlyozott higgadsága és tapintatos jósága nélkül képzelni az iskolát. A tanári kar és igazgatótanács nem tudta maradásra bírni. He-lyette Szabó Gyula angol-interná-tusi igazgatót választották két esztendei időtartamra a gimnázium igazgatójává. Az angol-interná-tusi igazgatói szék július 25-ig kerül betöltésre.

Új munkaerők állanak a jövő iskolai évben a főiskola szolgálatába. *Koncz Sándor dr.*, mint theol. óraadó nyer alkalmazást a theológián egyelőre az 1947—48. iskolai évre. — *Nagy Dézső* okl. rajztanár a *Bálint József* nyugalomba vonulásával megüresedett rajztanári tanszéket foglalja el. Az új főiskolai szénior is letette az esküt az igazgatótanács kezébe *Benkő György* végzett theologus személyében.

Központi általános iskolát akar létesíteni a sárospataki főiskola a *Bodrogköz, Hegyköz és Hegyalja népének, hogy biztosítsa a komoly tanulási lehetőségeit. Az iskola mellé internátust is építenének.*

Félesztendei betegszabadság után végérvényesen nyugalomba vonult *Mészáros Lajos* főiskolai háznagy. Sajátos szin költözik el vele főiskolánk életéből.

Tiszakarád község is bejelentette igényét a gimnáziumra és egy tökéletes általános iskolára. Egy tanár beállítását is vállalták a szülők, teljes ellátással. Az iskolában az angol nyelvet akarják tanulni.

Az egész országban egyedül álló, teljesen ingyenes népi kollégium nyílik meg Patakon a főiskola kezdeményezésére. A Gortvay házat mindenestől népi kollégium céljaira rendezik be s minden növendék ingyen kap abban kosztot és lakást. A növendékek részben saját maguk teremtik elő maguknak a megélhetéshez szükséges összegeket, részben az Angol- és Humán-internátus támogatását élvezik. A kollégium neve valószínűleg „Ezse Tamás” népi kollégium lesz.

Jól sikerült pedagógiai és bélyegkiállítást rendezett főiskolánkban a Magyar Szovjet Művelődési Társaság sárospataki csoportja. A társaság különben évvégén ösztöndíjat is adott az orosz nyelvben legkiválóbb gimnáziumi növendékek megjutalmazására.

Július 10-re fejeződnek be a gimnáziumban az érettségi vizsgák, valamint a parasztdolgozó gimnazisták vizsgái. Az érettségi kormánybiztos *Fábián Vilmos* gimn. igazgató, a partikulák vizsgáin pedig dr. *Fürdős László* gimn. igazgató elnököl.

nyáján a vágyakozástól. Nagy Bálint meg is bolondult bele.

És Ábel elmondja a Nagy Bálint történetét:

— Egy nyári hajnalban a barakban nagy nótázásra ébredünk mindnyájan. Bálint veti az ágyat és nótázik vidáman a szomorú barakban, nótázik, mint az áratók szoktak hajnalban.

— Mellettem volt az ágya, odafordulok hozzá, hallgatom és nézem. Csak nótázik egyre, de a szeme az halott-szomorú.

— Mi az Bálint, hová készülsz? — szólok oda neki.

— Bálint rám néz, csodálkozva néz rám és azt mondja: Hová? Hát aratni. Ilyenkor jó az, mert még hajnalban nem pereg ki a szem.

— Csak hallgattuk a rongyos katonapajtást, ahogy veti az ágyat és aratni indul és hív minket is, hogy menjünk, mert most nem pereg ki a szem. De a szemünkből, a mi sok szomorúságot látott szemünkből peregni kezdett a könny, ahogy megértettük, hogy a katonatestvér megzavarodott a vágyakozástól.

— És mondtam Bálintnak: Feküdj vissza Bálint, nem aratunk most.

Bálint rámcsoválkozott: — Ne tréfálj pajtás, miért ne aratnánk, hisz itt az ideje.

— Az ideje itt van Bálintkám, — mondom neki, — de nincs itt a földünk, messzi van a Tisza.

— Aratni akarok! — mondja Bálint erősen, — ha nincs itt a földem, aratom a másét.

Ének hadifoglyok hazatéréséért

LXXXIV. zsoltár dallamára

**Uram! már az ének szárnya
Fájó sóhajtássá válva
Repül Hozzád s borul elődbe;
Fáj sorsunk, mit kezedsz ránk mért:
Hadifogoly testvéreinkért
Hull, hull most is szemünknek könnye,
Könnyünket a föld felissza
Te hozd őket Uram vissza!**

**Hallod, Atyánk, így zeng éppen
Fogolytábor messzeségben
Az ő énekük is tehozzád!
Az az ének is azt mondja:
Az lenne té szíved gondja,
Hogy őket már mind haza hoznád
S velünk táplálnád: e néppel
Őket is a te Igédde!**

**Add, hogy amint szívünk várja:
Krisztus ott majd sorba járja
A fogolytáborokat messze
És fogja mind kézen őket,
A százszor elcsüggedőket
S egészen ajtónkig vezesse
S íthjon majd mind megbékéljen
Krisztus véres keresztyében!**

**S ha valakit messze földben
Csak a fogoly-femetőben
Krisztus ott lel majd meg sírjában:
Azt még inkább haza vigye
Üdvözültek seregibe
Az ő boldog foglyává váltan
S mint Krisztus örök vitéze
Lakozzék a dicsőségbe!**

Szigelthy Ferenc

Pataki diákok találkoztak

az évzáró napján. Egymással, az Alma Materrel, öreg tanárraikkal és diákságuk sok, édes emlékével. A háborús évek kényszerszünete után ismét elkezdődött a régen érettségizettek ünnepi látogatása. Most azok jöttek Patakra, akik 15 és 60 éve érettségiztek. Az imateremben énekléssel és imádsággal kezdődött az összejövetel. A 15 évesek közül tizenhárman jöttek el. Többen feleségeikkel. Nevükben Sebeő Antal korláti lelképásztor üdvözölte a Főiskolát és a tanári kart. A 60 évvel ezelőtt érettségizettek között már csak hatan vannak életben. Ketten ezek közül is megszállt területen vannak, ketten betegek, s így csak levelet írtak. Ketten jöttek el. Dr. Finkey Ferenc ny. koronagyógyász, volt sárospataki jogakadémiai tanár és Kerekes György ny. főjegyző, aki Kiskunhalasról jött fel. Dr. Finkey Ferenc a tanítványi szeretet legértékesebb gyöngyszemeit adta beszédében. Meghatott hangon beszélt a résztvevők szemében is könny csillogott. A beszédekre dr. Urbán Barnabás közigazgató válaszolt. Az öreg diákok az ünnepi bevezető után templomban voltak, majd a temetőben keresték meg elhunyt tanáraik és társaik sírját.

— Hogy aratnád Bálint, ellenség földje ez!

— És úgy látszik, pillanatra értelem költözött a szegény Bálint agyába és sírni kezdett nagyon keservesen: — Aratni akarok!

— A reggeli vizitnél azt mondta az orvosnak: — Aratni akarok! A névsorolvasásnál odaugrott a parancsnok elé: — Aratni akarok!

— Aznap volt éppen szemlén nálunk egy orosz generális. Egyszer csak az egyenes sorokból eléje dobban a Bálint, tiszteleg neki és magyarul azt mondja: — Aratni akarok!

— A tiszt urak megijedtek, de a generális odafordult a táborparancsnokhoz: — Mit akar a fogoly? Bálint kiáltott megint: Aratni akarok! és hogy jobban megértse a muszka kegyelmes úr, a kezével mutatta az aratás mozdulatait. És a generális meg is

értette. És odafordult a táborparancsnokhoz: — Lehetséges lenne? És a táborparancsnok szalutált: — Ha kegyelmes uram parancsolja, igen!

— És elvitték tőlünk a szegény Bálintot? Oda, ahová vágyakozott, aratni. A cári kegyelmes ur földjére. És áldott orvosság lehetett ott az idegen aratásban is, mert Bálint gyógyultan került vissza, haza.

Ábel elhallgatott. Sok emlék jött fel a multból, azokkal tűnődik. És én is eltűnődöm, míg ülök az öreg Tisza partján.

És arra gondolok: megváltozhat és felfordulhat a világ, de mi vetni és aratni akarunk. Akármilyen lesz is. Míg a sírunk meg nem készül, mi vetni és aratni fogunk.

(Tiszapart, 1937)

Szabó Lajos

(9)

Csel. 3:16. Az ige most arra a csatornára mutat rá, amelyen keresztül az a Jézus Krisztusban megjelent kegyelem, áldás kiáradt a meggyógyított bénára. Ez a csatorna a hit. Ez a hit, tehát a csatorna is ajándék. De elfogadott és emberi magatartássá lett ajándék. Nem is tudnánk pontosan kimutatni, hogy hol van és hogyan van a meggyógyított sánta életében ez a hit. De ott van. És ott van a Péter és János életében ez a hit. Ez a hit a gyógyulás emberi feltétele. Éppé lenni, megépülni, felépülni, újjáépülni hit nélkül lehetetlen.

Hitért könyörgünk, Urunk. Hiszünk. Légy segítségül a mi hitetlenségünkben Ámen.

Csel. 3:17. Minden hitetlen cselekedet tudatlan cselekedet. Esztelen cselekedet. Krisztus is a kereszten a tudatlan emberért imádkozott. Nem tudták a gyilkosok, hogy mit cselekedtek. Lehetetlen, hogy ha valaki tudná, hogy ki az Isten, hogy milyen nagy az ő kegyelme, hogy milyen rettenetes a pokol, hogy mennyire homokra építés a nélküle, vagy ellene való építés, lehetetlen, hogy akkor megmaradna abban az állapotában. Ezért végzi az egyház, a tanítványok serege a nagy tanítást, az egyetlen miszsiót: mindenki előtt fel kell ragyogtatni Krisztust az ő dicsőségében és szépségében. Önéletrajzunk, népünk története egyről beszél: erről a tudatlanságról.

Osztasd el elménk homályát, Szentlélek Úristen, hogy értsük a te hatalmadat, kegyelmedet, hogy élhessünk vele és általa Ámen.

Csel. 3:18. Krisztus azért nem kellett a zsidónak, mert szenvedett és a kereszten halt meg. Botránkozás volt számunkra a kereszt. Az Ige rámutat arra, hogy ez a botránkozás tudatlanság volt. Nem tudták, nem értették az Igét, amely arról szólt, hogy Krisztusnak a keresztalált el kellett szenvednie. Tudatlanság az is, ha az Írást, a kijelentést nem érti az ember, nem érti egy nép. Egy nép akkor „művelt“ akkor írástudó, ha az Írást tudja. Érti, igazán magyarázza és annak engedelmeskedik. Itt van nagy hiba népünk „műveltségében“ is.

A te Igédet tárd fel előttünk, Atyánk. Arról szóljon minden prédikáció és az legyen mindenki világossága Ámen.

Csel. 3:19—20. Amikor az ember az Igében találkozik Krisztussal, akkor az első tenni-valója az, hogy az egész addigi életét bánja

meg. Az egész addigi élet bűnös. Azon csak a bűnbocsánat segít. De az segít. Minden megaláztatás és minden nyomorúság következménye a meg nem tért szívnek és a meg nem bocsátott bűnnek. A megtérés és a bűnbocsánat kezdete a felüdülés idejének. Üdülni és felüdülni csak a bűnbocsánat után lehet. Nem mód, nem pénz kell a felüdüléshez, hanem hit és kegyelem. Ember, akinek van módod ezen a nyáron üdülni, ember, aki a legnehezebb munkát fogod végezni ezen a nyáron: bánd meg bűneidet, hogy megbocsátassanak azok, hogy véget érjen a nyomorúság és kezdődjön a felüdülés. Ezt Krisztus hozza.

Fáradtan, összetörten tégedet várunk, Krisztusunk. Bűneink bocsánatával együtt hozd a felüdülés idejét, a „vig esztendő“ Ámen.

Csel. 3:21—23. Krisztus az égben van. Onnan fog eljönni. Újra eljön. Eljövetele előtt az Ige nyomán újjá kell teremtetnünk. Az Ige igazi hirdetése, az Ige elfogadása, a Lélek által való újjászületés mind Krisztus visszajövetelét sürgeti és készíti elő. Addig próféták, apostolok, ige hirdetők vannak itt a földön, az egyházban. Egy népnek, vagy az egyes embernek a sorsa függ attól, hogy milyen viszonyban van a prófétákkal. Tehát az nem lényegtelen, nem magánügy, nem közömbös, hogy a prófétákkal, Isten Igéjével hogyan áll az ember. Kiirtatás és kárhozat jut osztályrészül az engedetleneknek. Nem egy kis külön szenvedély, divat, vagy nem divat, tehát az Isten dolgaival való foglalkozás, vagy nem foglalkozás, hanem az életnek és halálnak, az üdvösségnek és a kárhozatnak a kérdése.

Jövel Urunk Krisztus! Addig adj prófétákat és hitet, hogy hallgassunk reájok, Ámen.

Csel. 3:24—26. Ez az Ige itt a zsidóságnak szól. Nem záratott be az ajtó. Várja őket Krisztus. Ezt hirdetni kell róluk és nekik. Valljuk, hogy az Ige akkor, amikor azt mondja, hogy: Ti vagytok a prófétáknak és szövetségnek fiai, most ez a keresztyén egyház tagjainak szól. Isten népe, megváltott serege az egyház népe. Isten miérettünk megtette a minden földi jónál nagyobbat: feltámasztotta Krisztust. Krisztus áld és Krisztus a bűnbocsánat. Aki ezt elfogadta, már nem boldogtalan. A leggazdagabb és legboldogabb.

Krisztusban gazdagon és boldog szívvel adunk Neked hálát Atyánk, Ámen.

Szülők levelesládájából

Néhány sor azokból a levelekből, amelyek egy iskolai esztendő szürke hétköznapjai alatt a nemzet egyik napszámósához, egy pataki tanárhoz érkeztek.

... Szokásomhoz híven, most is magát gyöttröm problémáimmal. A gyermeket most bevinni nem tudom, mert nem birtuk itt a nagy telet tüzelő nélkül s elvittem nagybátyjáiékhoz. Minden fillért meg kellett takarítanom, hogy a hátrálékos 428 forintot beküldhessem. Ez már be is ment, de újabb fejbe-taglózás a 9 mázsa fa megváltása. Ezt már végkép nem bírom. Nagyon kérem ne kíméljen, legyen őszinte. Mert jobb, ha a gyermek itthon marad, mintha állandó izgalomban vagyok, hogy mikor merülök ki teljesen a terhek vállalásában...

... Nagyon köszönöm kedves tájékoztató sorait. Most újabb aggodalom a rendellenes hőemelkedés. Eddig soha semmi baja nem volt s mindig boldogan gondoltam arra, hogy sem orvos, sem patika számla nem szerepelt a kiadásaim között. Ugy-e lehetetlenség, hogy ott mostanában a Bodrogban megfürdött volna? Kérem beszéljen a doktorral részletesen és azonnal értesítsen...

... Azóta már biztosan megismerte az én kis éhietetlen fiamat. Biztosan sokat bajlódik is vele. Olyan jó érzés tudni, hogy közvetlenül a maga szobája mellett lakik és így mindig közel van az ellenőrzés és segítség is. Még nem írt a kis lurkó. Pedig szívszorongva várom minden nap a postát...

... Fiam értesített hősi tornájáról. Azzal kezdte levelét: „A nyakam nem tört ki csak a kezem.” Eme nagy szerencsén azután kénytelen voltunk megnyugodni. Örömmel vettem, hogy az ellopott pénz megkerült. Ennyi idő után valóban olyan ez, mintha találtuk volna...

... Nagyon meglepett a fiunk csúfondáros viselkedése, főleg nagyon bánt minket a káromkodása, mivel ezt még itthon nem tapasztaltuk nála. No de majd minden igyekezetünk azon lesz, hogy a fiatalurat más mederbe tereljük. Legjobban szerettem volna leutazni Patakra, hogy még melegiben intézzem el őket. Az a kérésem, hogy ne tessék tőlük sajnálni az atyai pofonokat, sőt a vesszőt sem. Számár elv az, hogy a gyereket nem lehet megfenyíteni...

... Külön váltan élünk uramtól. Most már egyetlen gondolatom gyermekem, aki az év nagyobbik részét is önöknél tölti. Nem írok arról, hogy milyen nehéz egy ilyen családi helyzet, inkább arra kérem pótolják a gyermeknél ott azt, amit itt szerencsétlen körülményei miatt nem tudunk neki megadni. Az Isten is megáldja önöket érte...

... Fiam úgy megszerette Patakot, hogy hallani sem akar más iskoláról. Azt mondta, hogy ha elhozzuk onnan, akkor a Bodrogba öli magát. Nem tudom mit csinálnak ott vele. Pedig az iskolának olyan szigorú híre van s a bizonyítványa sem olyan mint tavaly volt. Tavasszal elmegyek és akkor majd személyesen is megbeszéljük a levélben jelzett kérdéseket...

Dr. Vasady Bélát, a debreceni tudományegyetem református hittudományi karának ny. r. tanárát és a debreceni Kollégium lelkészképzőintézetének igazgatóját, a sárospataki teológiánk volt tanárát az amerikai presbyteriánusok princetoni teológiai főiskolájának gondnoki testülete a tanári kar taggá választotta. Dr. Vasady Béla kijelentette, hogy e megbízatását két évre fogadta el. Mint illetékes forrásból értesülünk, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur., a hittudományi kar és az egyetemi tanács pártoló felterjesztésére dr. Vasady Bélának debreceni tanszékétől két évig fizetéstelen szabadságot engedélyezett, hogy a felettébb kitüntető meghívásnak eleget tehessen. Értesülésünk szerint minden illetékes egyetemi, állami és egyházi tényező egyetért abban, hogy bár kizárólag hazai szempontból nézve átmenetileg is nagyon érzékeny hiányt jelent a dr. Vasady Béla kiváló képességeinek az itthoni egyetemi és egyházi munkából kikapcsolódása, — de viszont odaküinti vendég-professzorsága, mely alatt tudományos irodalmi tevékenységét és oekumenikus misszióját is folytatni fogja, mind egyházi, mind nemzeti szempontból igen nagy jelentőségűnek látszik s bizonyára gazdagon megtelézheti eddigi amerikai munkásságának látható és láthatatlan áldásait.

ORLE napok Szerencsen. Az Országos Református Lelkészegyesület a tiszáninneni lelkipásztorok részére augusztus 21.-én és 22.-én két napos konferenciát rendez Szerencsen. Az ellátás ingyenes. Az uti költséget mindenki maga fedezi. A konferencia összefoglaló címe: Isten gyülekezete. Külön meghívót kap nemsokára minden lelkéshi hivatal. Jelentkezni augusztus 10-ig kell Darányi Lajos, Sárospatak címre.

Amit a jövő iskolai évről tudni kell

A theológiai akadémia éveleji dátumai (pótkollokviumok határideje, minősítővizsga, alapvizsga, lelkészképesítő vizsga, stb. időpontjai) később nyerne megállapítást és a Sárospataki Református Lapokban tételnek közzé.

A gimnáziumban és általános iskolában beiratkozás: július 10—15-ig, szeptember 2, és 5—6-ig. Első tanítási nap szeptember 8. Vizsgák: szeptember 2-án magán és különbözeti vizsgák írásbeli része; szeptember 3—4-ig magán és különbözeti vizsgák szóbeli része; szeptember 4—9-ig érettségi írásbeli; szeptember 11-én szóbeli érettségi. Javítóvizsgálatok: szeptember 2: a helybelieknek és a bejáróknak, szeptember 5: távolabb lakóknak.

Az általános iskola V. osztályába beiratkozók a következő okmányokat nyújtják be: 1. születési-, 2. újraoltási-, 3. ált. iskola ill: elemi iskola IV. o. bizonyítványt. Az ált. iskola V—VII. osztályában mindenki angolt tanul.

A tanítóképző-intézetben Szeptember 3: különbözeti vizsgálatok, szeptember 4: javítóvizsgálatok, szeptember 5—6: beírások, szeptember 8: első tanítási nap.

Költségek a gimnáziumban: *Beírási díj* egységesen 40— Ft.

Tandíj (tandíj, épületfenntartási díj, bútorhasználati díj, könyvtárhasználati díj, fűtési díj, vegyes díjak és egyleti díjak) egész évre:

		Jeles Jó Elégs. Elégt.			
	tanulmányi előmenetel esetében:				
Rossz	vagyoni	—	150	250	450
Közepes	állapotban	150	200	350	600
Jó	levők	180	250	450	750
Igen jó	részére	220	350	650	1050

Betegségélyző egyleti díj, angol ágazati külön tandíj (csak a gimn. IV. osztálytól angol ágazati tanulóknak) progresszive évi 80, 60 és 40 Ft. A szegény, tehetséges tanulók mentesek.

Zongora használati díj (gimn. tanulók részére) progresszive évi 80, 60 és 40 Ft. A szegény, tehetséges tanulók mentesek. *Zenedíj* a tanítóképző-intézetben évi 40— Ft, jelesek mentesek, jó rendűek 30 Ft-t fizetnek.

Magántanuló pótdíj évi 50— Ft.

Ellátási díjak: 1. A *Tápi*intézetben

évi 900 Ft, 2. Angol-Human-es Leányinternátusban (csak élelmezés) 1300 Ft, 3. Tanítóképzőintézeti köztartási díj évi 800 Ft.

Internátusi díjak: 1. Angol-, Human- és Leányinternátusban: felvételi-díj 25 Ft, lakás-díj évi 360 Ft. 2. Theol- és Tompa-internátusban: felvételi-díj 15 Ft, lakás-díj évi 260 Ft. 3. Kis- és Gortvay-internátusban: felvételi-díj 15 Ft, lakás-díj évi 220 Ft. 4. Tanítóképzőintézeti internátusban: felvételi-díj 15 Ft, lakás-díj évi 300 Ft. **Városi szállások** lakásdíja (fűtés, világítás, takarítással) évi 360 Ft.

Az ellátási és lakásdíjakból külön-külön az Igazgatótanácshoz címzett és az intézetek igazgatóságaihoz benyújtott kérvényekre az arra érdemes és rászoruló növendékek kedvezményeket kaphatnak.

A főiskola előljárósága fenntartja magának a jogot arra nézve, hogy az itt megállapított egész évi iskolai, ellátási és lakásdíjakat a viszonyok alakulásához képest évközben is bármikor megváltoztathassa.

Az internátusi és iskolai felvételeket csak július 25-én dönti el az igazgatótanács. Így azokat csak augusztus 1-é számunkban lesz módunkban közölni.

HIVATALOS RÉSZ

Felvétel a sárospataki ref. liceum és tanítóképzőintézetbe.

A liceum első osztályába és az intézettel kapcsolatos internátusba az 1947—48. tanévre folyamodók felvételi kérelmüket a szünidő alatt augusztus 20-ig küldjék be az intézet igazgatóságának. Mellékletek a következők: 1. Születési anyakönyvi kivonat, 2. iskolai bizonyítvány a polgári iskola, vagy gimn. IV. osztályáról, 3. hatósági bizonyítvány a családfő (nem a folyamodó) foglalkozásáról, vagyoni állopotáról, jövedelméről, családtagok számáról s a családfő közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számáról. Felvételi korhatár 18 év. A fizetendő díjak összegéről, a nyújtható tan- és internátusi kedvezményekről az igazgatóság nyújt tájékoztatást.

A sárospataki református liceum és tanítóképzőintézet igazgatósága.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszánineni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjeszti: a Pataki Diák Céh

lap- és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon,

Református Lapok

XLII. évfolyam

13. szám

1947. július 15

Partizán

tevékenység jellemzi sok tekintetben egyházi munkáinkat — mondotta egyik lelkes gyűlésen — az a lelkipásztor, aki maga is hajlamos arra, hogy ebben a partizán tevékenységben eljátsza olykor a fővezérszerepét. Játshi hangulatában, vagy erős felindultságában tette ezt a megállapítást s talán maga sem vette észre, hogy milyen nagy igazságot és bölcseséget pendített meg a hallgatóság előtt, aminek bizonyossága az is, hogy a hallatlan bátor szóra némán hallgattak ugyan a fejbőlítő Jánosok, de amikor vége volt a gyűlésnek, mint egy ember szorongatták a hivatlan szónok kezét, mondván, hogy most az egyszer azután végre jól megmondta valaki.

Partizán tevékenység folyik egyházi berkeinkben, mert valóban nincs egységes vezetés. Az elvi kérdésekben is sok a tisztázatlanság. Sokan akarnak pápábbak lenni a pápánál és a rengeteg bába között elkallódnak azok a tisztult elvek, amelyek őseinkről maradtak reánk és amelyek egyedül tartó oszlopoi ma is ennek a kilengős, eresztékeiben meg-ingott világnak. Vagyha meg is vannak ezek a tisztult elvek, az őrállók sokszor megalkusz-
nak velük, vagy meglankadnak mellettük. Emberekként szolgáljuk csupán Krisztus ügyét és ha nagy a szorítás

Köszönjük az új kenyeret

Az inség, ez a „paizsos férfiú“, régen tartotta ilyen borzalmas terror alatt szegény magyar népünket, mint az idei nyár elején. Néhány emlékezetembe vésődött pillanatot szeretnék ebből az idei, határtalan inségből itt felemlgetni. Ezek az élmények szülőfalumból kivezető, utolsó úton ragadtak meg az emlékezetemben, mint bojtortján a ruhán.

Az országútmenti, két sor eperfát éhező gyermekek ostromolták. Vászott ruhájukban némelyek a fák ágai közt mereszkedtek. Mások közülük kandlival kezükben fa alatt szedték a lerázott gyümölcsöt. Ingük és arcuk maszatos volt. Az én szemem meg elfátyolosodott az érzékenységtől, — mert rá gondoltam ezeknek a gyermekeknek a sorsára. Családostól együtt pusztá epren éltek jó-hónap óta! Ezt is kenyér nélkül kellett elfogyasztaniuk. Borzalmas lehet így eltölteni az egymásutáni hónapokat: kenyeret nem kóstolni heteken át. Szülőföldem népe kibírta ezt is. Mint a régi, választott nép mannan, átmentették ezek az emberek is a pusztá létüket a Holnapba eprete éve — kenyér nélkül!

Megható volt látni, hogy ennek az eprete szedő, éhes gyermek-seregnek szülei milyen nagy sietéssel igyekeztek megkóstoltatni családjukkal az idei új kenyeret.

Gőzmalom előtt vitt el az útam. Az udvar tele volt szekerekkel. Minden szekérderekben a zsákokban új búza. A gőzmalom lisztet őrlő mormolása kihallatszott hozzám az útra, mint valami öröm-zsoltár dallama... Öröm-zsoltár az új kenyérért!.. És a malom lisztporos ajtaján kilépett hirtelen egy kicsi magyar. Tizen-négy-tizenöt esztendősen lehetett. Vállán és hóna alatt átvett lisztes zsákokat cipelt... Búzát hozott biztosan cserébe és most viszi haza érte a kenyérnek való, megőrölt, néhány kiló fehérséget — az Édesanyjának.

Milyen öröm lehetett otthon utána! Mikor megkóstolta a család az új kenyeret! A krumpli-magába, kása-magába, epermagába étkezés után de jól eshetett szegényeknek az első falat az új kenyérből! Az idei tiszta-búza kenyérből!

...Én nem tudom, hogy nem feledkezett-e meg róla a nép, — éppen ezért helyettük és nevükben megköszönöm most Neked, Isten, hogy ha nagyon elcsigáztad is őket az idei éhséggel, adtál mára a szegényeknek kóstolót az új kenyérből... S az elmúlt nagy inségtől megiszonyodva kérlek is Téged, Istenem, összekulcsolt kézzel, — adjál az idén a kenyérből a szegényeknek és mindenkinek kegyelmedből eleget!

T. G.

embereknek engedünk inkább, mintsem Istennek.

A nyáj pedig közben széled s akik látják a bajt azok fel-feljődnek a partizán tevékenységre. Ezért van az, hogy ma több hivatalos szektája van az egyháznak, mint hajdanában a nem hivatalosak voltak. Hogy több a főka mint az eskimó s mindenki mindenkinél többet és jobbat tud. Kérdésekben, vonatkoznak egyháza vagy világra, kénytelen mindenki indulni a maga józan parasztesze után s ha a felelősség kérdése előkerül, akkor nincs aki a tevékenységéért a kiállást vállalja.

Nem akarjuk a hierarchia elveit egyházi életünkben alkalmazni, meg akarunk maradni az ősi demokratikus berendezkedésünk ígájában, de ezt az ígát úgy akarjuk hordozni, hogy ne kezdje ki nyakunkat, hanem legalább nyújtssa azt a gyönyörűséget, ami megváltott és igaz úton haladó embernek okvetlen kijár. Aki pedig főrernek, vagy hajésárnak született, az okvetlen mielőbb tűnjön el az egyház tájékaról. Akkor a partizánok is biztosan tüzet szüntetnek.

Partikuláink

első termés-zsengéit július 3-9-ig tartó záróvizsgálatokon takarította be a pataki tanári kar. Cigándon és Tokajban szökekentek szába az első magok, s ma már Cigándon 27, Tokajban 25 növendék igyekszik a parasztdolgozó gimnáziumokban elsajátítani azt a művelődést, amelyik a magyar szellemi újjáépítés frontjának ki-maradhatatlan oltóanyaga. A vizsgákon a cigándiak szerepeltek jobban. Igazi paraszti aprólékossággal készülgettek a vizsgákra és az eredmény nem is maradt el. Szépen megütöttek az anyaiskola mértékét. A tokajiak, jobban polgáriarsult réteg, a karáesonyi siker után kissé elbirták magukat. Latinból és németből nagyon sok növendék bukott. A növendék-anyag azonban jó és szeptemberre bizonyonnyal kiköszörülnek a csorbát. Deo volente a jövő iskolai évben, az aba-ujszántóival együtt már három partikulában fog folyani főiskolánk új népnevelő munkája.

A NÉPNEVELÉS FRONTJA

1 Az ország különböző részeiben — remélhetőleg Sárospatakon is — már a ránk jövő ősszel megindul egy új, népet szolgáló munkaág. Tervebe van véve paraszt-értelmiségünk számára megindítandó szemináriumoknak a tartása. Értelmesebb és parasztnak megmaradni akaró falusi embereket fognak ezekbe a szemináriumokba egybegyűjteni. Itt nem adnak nekik diplomát, nem kísértik őket az úrrá és politikussá-létel veszedelmeivel, hanem meg akarják őket tartani parasztoznak, de el akarják vezetni őket a nagyobb műveltséghez s a paraszti életforma mai csődjéből kivezető úthoz. Kérjük lelkipásztor- és tanítótestvéreinket, hogy ennek a megindítandó új munkaágnak ügyét hordozzák szívükön; nézzenek szét maguk körül, értesítsenek bennünket, hogy kik lennének gyülekezeteikben alkalmasak arra, hogy ezeken a paraszt-értelmiséget nevelni akaró szemináriumokon résztvegyenek.

2 Kántortovábbképző tanfolyam mielőbbi megrendezése is szükségessé vált. Ezekben a továbbképző tanfolyamokon énekvezéreink számára akarjuk közkinccsé tenni a genfi ritmusban való szoltáréneklést, valamint az igazi magyar népdalokat, remélvén azt, hogy így nyert kincseteket népünk közkinccsévé teszik majd mielőbb tanítóink. A theologiai kar és a faluszemináriumi gyűlésen résztvevő lelkipásztorok egész közössége egyöntetű vélemény alapján szeptember második felét jelölte ki legalkalmasabb időpontnak e továbbképző megtartására. Ha egyidőben tartatnék meg e továbbképző a lelkipásztori továbbképzővel, bizonyára áldott alkalom lenne ez arra is, hogy közelebb kerüljenek egymáshoz a — sajnos — egymástól nagyon eltávolodott lelkipásztorok és tanítók.

3 A népnevelés ügyének leghathatósabb eszköze a sajtó. A református egyház elítélendő bűnének tartjuk, hogy nincsen népünk kezébe való néplap. Majdnem 20 egyházi újságunk jelenik meg, de ezeknek ereje szűfcsérelődik apró semmiségekre. Ennek a káosznak és dzsungelnek megszüntetésére szeretnénk mi a ránk jövő őszön vállalkozni egy református nép-lapnak megindításával. Az előnkbe gördülő akadályok e tekintetben borzasztó nagyok. Éppen ezért kérünk egyházi feletteseink részéről az ügyben segítséget, lelkipásztor testvéreinktől és magyar református népüinktől pedig megértést és támogatást.

4 Az igazi magyar kultúrának falun, parasztoközött való terjesztésében készséggel ad mindenkinek tanácsot és segítséget is a Magyar Népi Művelődési Intézet. Faluvezetőinket kérjük szeretettel, hogy forduljanak bizalommal az intézethez. Címe: Bp. Deák Ferenc-u. 13.

— Önkéntes egyházi adót már életbe léptetett egyházaktól a „Segítetek“ naptár jövő év folyama részére lelkésztestársaktól szíves értesítést kér Kiss Ferenc Budapest XIV. Stefániautca 29/a.

Próféták sorsa

**Kínok útján véresen, sírva
Vert bujdosó: próféta jár.
A sorscsapást már alig bírja,
Remegve hull vissza a sírba:
Huzza a föld, a por, a sár.**

**Kacagva int a buta élet:
Véres holtak várnak-várnak.
Valamikor ők is így égtek,
Küzdöttek, vágytak és reméltek,
Bolondjai szebb hazának.**

**Hajh, hosszú az út; röges nagyon
Rajta átok s fagyos szívek.
Tovább, csak tovább, vár már a hon,
Messzi harangszó bús hangja von,
Az győz, aki bátrabb, hivebb!**

**Tovább, tovább, éget itt a láz,
Remegsz?... Ne félj, a nép kacag,
Testvéred ver, gyilkol és gyaláz,
Vad hahotával porig aláz.
— Te az Isten gyermeke vagy!**

**Átok-kövek pattogva hullnak,
Mégfeszítnék gonosz kezek!...
Uram, Uram, feledd a multat,
Bocsás meg, mint egykor Saulnak:
Uram, — én prófétád leszek!**

Árvai Jeremiás.

Takács Béla segédlelkészt Debrecenben az orvosi tudományok doktorává avatták. Tudunkkalegyházunknak Ő az egyetlen lelkész-orvosa.

Vágó István lelképásztortestvérünk, aki jelenleg Golopon teljesít lelkész-tanítói szolgálatot, hosszú ideig tartó hadifogság után, Oroszországból visszaérkezett.

A lelképásztori továbbképző végleges döntés szerint szeptember második felében lesz. Kidolgozás alatt álló, részletes programmunk ismerésére még visszatérünk.

A vajdácskai lelképásztori állás betöltésével kapcsolatban, a presbitérium Kájel Béla és Kereszturi László Felvidékről kiutasított lelkészeket és Bárány István nagyrozvágyi esperesi segédlelkészt hívta meg bemutatkozó szolgálatra.

A gimnázium leány-felügyelői állására 1 évi próba-időre Orbán Istvánnét, az angol-internátusba pedig igazgató-helyettesi állásra dr. Maller Sándort terjesztette fel a gimnázium tanári kara megerősítés végett az igazgatótanácshoz.

Magadnak tanulsz!

Évvége volt s én nagyobbacska diákfejjel a bizonyítványomat mutattam meg Édesapámnak, — ő pedig az izgatottság legkisebb jele nélkül nézte végig a kalkulusokat és aztán éppen olyan szó nélkül adta vissza az értesítőkönyvecskémet, mint ahogy kényserűségből a kezébe vette.

Őszintén szólva, bántott ez a közönyösség. Meg is kérdeztem rögtön:

— Nem szól hozzá Édesapám semmit?

— Há' mit szóljak? — felelt ő kérdéssel a kérdésemre.

— Se meg nem szid, se meg nem dicsér a bizonyítványomért? — erősködtem én tovább.

Ekkor mondta Édesapám kurtán, nyomatékkal azt a két szót, amelyik mint vihar-

tól széttépett harangszó foszlánya, megcsendül most a fülemben:

— Magadnak tanulsz!

Visszagondolva a multra, hirtelen azt veszem észre, hogy mennyi sok minden benne is volt ebben a két szóban!

Ellőttem más alkalmakkor elejtett szavaiból megpróbálom most itt, mint játszó gyermekek kicsi kockákból a figurákat, megalkotni az Édesapám egész gondolatvilágát, melynek kényszere kimondatta vele ezt az előbbi két szót:

— Magadnak tanulsz!... Neked lesz hasznod belőle és senki másnak nem, ha tanulsz. Megutálhattad eléggé, mióta élsz a paraszti sorsot; az én küzködő, megbecsüléssel nélküli életemet. Mert mi vagyunk a világ utóljá, emberiség szemetje, — parasztok! Ha tanulsz, belőled úr lehet. Tagadd meg még a fajtádat is, ha célhoz érsz, mert

TALLÓZGATÁS INNEN—ONNAN

Új rovatot nyitunk Lapunk hasábjain. Tulajdonképen maroknyi értesítéseket akarunk Olvasóink előtt ezeken a lapokon adni az újságírás frontjáról. Kik mit írtak s mi hogyan reagáltunk lélekben ezekre az írásokra? S ha több lesz ezekben az apró írásokban a vitatkozás, az ellentmondás, mint a helyeslés és beleegyezés, nem mi, hanem a mai idők hibáztatandók érte.

Azegész világ lázas érdeklődéssel fordul a párizsi tanácskozások felé. Az eredménytelenül végződött első párizsi tanácskozás után történt, hogy Molotov és Bidault együtt lépett ki a tárgyalóterem ajtaján s ekkor Bidault lemondón jegyezte meg: „mindennek vége.” — Bármenynyire sok próbatételre kelljen is keresztül esni, mi mégsem veszítettük el a reményességünket mára sem. Hiszünk abban, hogy Isten nem mondta még ki felettünk és a világ felett az utolsó szót.

Aragon, a híres francia kommunista költő és felesége nem régen Magyarországon járt. A feléjük záporozó kér-

désekre válaszolva szinte harraggal fakadt ki a francia asszony, aki szintén író, hogy ő nem érti, mért érdeklődik mindenki Magyarországon az ő párttagságuk iránt. Sehol a világon annyiszor nem kérdezték meg tőlük, hogy milyen pártban vannak, mint itt, Magyarországon. — Sajnos, hogy így van. Hogy egymástól is azt kérdezzük szüntelen: ki milyen pártban van. A francia író-házaspár véleménye alapján arra kell következtetnünk, hogy nincs ma ország, ahol annyira előtérbe kerültek volna a pártérdekek, mint Magyarországon.

Eröss János közellátási miniszter, (híres volt pataki diákunk) tette nem régen a nemzetgyűlésben azt a kijelentést, hogy „ha a kormányzat nem talál módot, hogy most, még a mentetés idejében, radikális eszközökkel a mezőgazdaság hóna alá nyúljon, akkor két esztendő múlva bekövetkezik a mezőgazdaság totális csődje.” — Minthogy pedig a mezőgazdaság csődjével együtt jár parasztságunknak és mindnyájunknak a szenvedése és pusztulása is,

— szeretnénk a mezőgazdaság megsegítésére irányuló jószándékot mindnyájunk hasznára siettetni.

Szlovákiai kitelepülők kifosztották a Mátrában az egyik galyatetői üdülőt s annak berendezését, bútorait, mint sajátjaikat kitelepülésük alkalmával ki akarták szállítani az országból. — Csodálatos nép ez a mi északi szomszédunk. Először kifosztották, 38-ban a cseheket, azután a háború alatt a zsidókat, a háború végén a németeket és felvidéki kiüldözött magyarokat. Képesek még arra is vállalkozni, hogy maradék hazánkat is kifosszák.

Az egyik angol közvélemény kutató intézet nem régen „boldogságkutató“ kérdéseket tett fel a nagyközönség előtt. Az adott válaszokból kitűnt, hogy Angliában átlag minden 17-ik ember boldog. — Hát Magyarországon, ha feltennék ezt a kérdést, mi lenne az eredmény? Mielőtt lélekben Te is válaszolnál erre a kérdésre, próbáld odafordulni a teljes öröm forrásához, a mi Urunk Jézus Krisztushoz és az Ó evangéliumához. Így bíztat ebben a kérdésben minket az Írás: „Teljes öröm van Tenálad.”

mindazoknak kingyőtrelem az élet, akik összekötik sorsukat a mi sorsunkkal. Jaj annak, aki szót emel értünk! Megveti azt a világ, mi pedig nem becsüljük meg. Legyél te úr. Magadnak élő. Boldog. Törekedj semmivel nem törődő életre. Tanulj. Mert lásd, ha megbusz, én még egyszer nem fizetek érted, mint ismétlőért! Hiszen nem muszáj neked okvetlen úrnak lenned. Csak ha becsület és tehetség van benned a tanuláshoz. Mit nézlek én a te bizonyítványodon? Ha rossz lesz, ugyis az eke szarva mellé állítalak rög-tön. Ha meg tanulsz, magadnak tanulsz!

Multamra és a jövőmre gondolva, mindezek itt eszembe jutnak most nékem.

Még még más is eszembe jut.

Nem régen utaztam Miskolc felé. Jó hónappal az ideai vizsgák előtt. Szemben velem a vonaton paraszt ember ült. Kérdésemre, hogy miért utazik ebben a nagy dolog-

időben a városba, nyugodtan felelt:

— A fiamhoz megyek.

— Micsoda a fia?

— Diák. Ötödik gimnazista.

A magyarázkodó beszéd hatására magam elé képzeltem egy nyulánk, pattanásos arcú fiúcskát. Ugyan melyik ötödik gimnazista nem ilyen? Magam is ilyen voltam idestova húsz évvel ezelőtt. Ábrándozásomból az ember további magyarázkodó szavai vertek fel:

— Meg oszt meg nézem a tanárokat is. Érdeklődni szeretnék a fiam előmenetele felől. Így mondta szóról-szóra, emlékszem rá most is:

— ... a fiam előmenetele felől.

Milyen sokat is változott a világ, mióta én diák voltam!

Ez a velem szemközt ülő paraszt ember milyen értelmesen beszél. Az én Apám pár

SÁROSPATAKI IGEHIRDETŐ

Darányi Lajos Irányításával összeállítja a teológus ifjúság

A még nem eléggé járt út

(Olvasandó az Apostolok Csel. 8:26—40. rész.)

1. Az igehirdetésről akkor van igazi fogalmunk, ha megértjük, hogy az nem emberi vállalkozás és így nemcsak emberi munka. Az angyal indítja el Filepet a Gáza felé vezető útra és a lélek mondja neki, hogy melyik szekérhez csatlakozzék. Az igehirdetésnek van egy Isten által elvégzett része. Ez akkor is jó, ezt akkor is dicsérni kell, ha az igehirdetés emberi része ítélet alatt áll.

2. Az igehirdető nem közbenjáró, hanem interpretátor: magyarázó. Réá, mindaddig, amíg Krisztus vissza nem jön, szükség van. Szükségességének kettős az indoka:

a) Isten az ő Igéjét hirdettetni akarja. Ez azt jelenti, hogy olvasni nem elég az Igét. Azt hirdetni kell. Isten akarata nem gondolat, hanem kimondott szó. Hallani kell az Igét. Isten akarata szerint a világ végéig, Krisztus visszajöveteléig kell az igehirdető.

b) Az igehirdetés igemagyarázás. Érteni kell hozzá. Kell hozzá lelki ajándék és kell hozzá egészséges, egész tudomány. Vannak megmagyarázni valók, megmagyarázandók az Igében. Az Ige lefordítása és magyarázása szakembert igényel. Őszintén megmondja a szerecsen főember, hogy mimódon értené az Igét, ha valaki meg nem magyarázza neki. Megmagyarázni azt jelenti, hogy nem a magam gondolatát viszem, magyarázom be, hanem Isten akarátát magyarázom ki.

3. Ott lehet valaki igazi igehirdető, ahol a gyülekezet foglalkozik az Igével, olvassa a Bibliát. Az igehirdetőnek is sorsa a gyülekezet, nemcsak a gyülekezetnek sorsa az igehirdető. Filepnek az igehallgatója adta fel a a textust. Az igehirdető azon a területen tud „eredményt” elérni, ahol a gyülekezet van. Még nem sikerült a gyülekezetet felemelni az Ige területére, ezért szállt le annyiszor az igehirdető az Ige területéről, hogy egy területen legyen a hallgatósággal. Már az is igen sokat segítene, ha az igehirdetés alatt mindenki előtt ott lenne a kinyitott Biblia.

4. A komornyik az Ótestamentumnak egy kimondott messiási ígérését olvasta. Nem értette, hogy kiről mondja azt a próféta. Jól érezte a komornyik, hogy egy ilyen régi ígérlet olyan képlet, ahová sok minden és sok mindenki behelyettesíthető. Mint ahogyan be is helyettesítettünk mi évszázadokon keresztül annyi mindent és annyi mindenkit — főleg az Ótestamentumba. Hisz a legtöbb „alkalmi textus” az Ótestamentumból került ki. Filep megtanít minket arra, hogy az Ótestamentum képletébe Krisztus helyettesítendő be. Az Ótestamentum Krisztusról szól. Minden hely a maga konkrét mondanivalójában Krisztusra mutat. Minden igétől Krisztusig kell eljutni.

5. Ezt jelenti ez: „elkezdvén ezen az íráson, hirdeti... Jézust.” Elinduló, kiinduló hely minden textus, onnan Krisztusig kell eljutni. Ő a cél. Így az írásmagyarázat teológiai, Krisztusra mutató, Krisztushoz vezető.

6. Jézus Krisztusról az Ige ezeket mondja: Megöletet, mint bárány. Önként vállalta ezt az áldozatot. Nem maradt a halálban: dicsőség jutott neki osztályrészül. Ez a keresztyén igehirdetés alaphangja. Az emberen csak a Krisztus váltságahalála segít. Krisztus a tökéletes engedelmesség. Nekünk nemcsak megöletett, hanem feltámadt Urunk van. Ezt a győzelmet is éppen úgy kell hirdetni, mint a halált, mint a bűnbánatot.

Az elmondottakból foglaljunk össze ennyit: igehirdetésünk megújulása Isten kegyelmi ténye. Emberileg az kell hozzá, hogy az igehirdetés jelentsen egyet az írásmagyarázással, az exegézissel. A gyülekezet tartsa kezében isten csukott ládáját (értjük, hogy milyen értelemben csukott), az igehirdető pedig használja a két kulcsat, a Lelket és a teológiai tudományt. Hirdesse Krisztust, aki által és akire nézve teremtetett minden és aki az újjáteremtő, a Megváltó. Filep, a diakónus ezen a nem nagyon járt úton megy előttünk. Már nem is Gáza-felé, hanem haza-felé.

D. L.

Krisztusnak kell hinnünk!

(Urvacsora előtt)

Alapige: II. Mózes 4:1—9.

A mostani igehirdetésben folytatjuk az írásmagyarázást ott, ahol a bűnbánó esték során tegnap este abba hagytuk.

„Felele Mózes és mondta: De ők nem hisznek nékem s nem hallgatnak szavamra, sőt azt mondják: nem jelent meg néked az Úr.“

Mózes ismeri a népet, ismeri az embert. A népre az a jellemző, hogy nem hisz. Sőt nemcsak nem hisz, hanem tagad.

Nem hisznek nékem! Mózes után hányan, hány millióan járdultak már így fel próféták, apostolok, igehirdetők, felébredt lelkek. Hányan égnék el a küldetés szent tudatában. Hányan emelik magasra a Tízparancsolatot, hányan mutatnak rá a keresztre, hányan hirdetik, hogy csak egyetlen egy út van és ez Krisztus. De nem hisznek nekik. Nem lesz az igehirdetés életeteket átforgató erő, nem lesz porból felemelő mennyei ajándék. Nem hisznek neki. Kell az igehirdetés, hallgatjuk is. El sem tudjuk képzelni az életünket nála nélkül, csak nem hiszünk egészen neki. Tehát éppen az hiányzik az emberből, ami a mennyei hang számára fül, a mennyei ajándék számára a kinyújtott kéz, ami a mennyei kenyér és ital számára az ajak, a száj. Hiányzik a hit. Isten hitet keres legelőbb. Isten ott áll szöbe az emberrel, ahol hitet talál. Isten ott tesz csodát, ahol hit van. És ez a hit hiányzik. *Népünknek, egyházunknak tehát ez az első hiánya, ez az igazi nyomorúsága: hinni nem tud.*

Ha valaki mindenáron menteni akarná az embert, akkor azt mondhatná, hogy Mózes csak azt mondta, hogy neki nem fognak hinni. Tehát itt csak arról van szó, hogy csak Mózes, csak az ember, csak az igehirdető veszítette el, vagy nem nyerte meg az ember hitét, bizalmát, de Istennek hisznek. Azonban a következő mondat kiüti a kezünkből ezt a csinált védelmet. „Sőt azt fogják mondani: nem jelent meg néked az Úr.“ Tehát nemcsak Mózesnek nem hisznek, hanem az Isten tettét sem hiszik.

Mózes azért is tudja mondani, hogy nem hisz neki a nép, mert ime, most ő se hisz magának az Istennek. Vele csodálatosan, kivételesen személyesen beszél az Isten és még sem hisz neki egészen. Nincs meg benne a hit engedelmissége, nincs meg benne a hit bizalma. Alkudozik az Istennek. Külön véleményt jelent be. Okosabb akar lenni, mint maga az Isten. Ha még ő sem hisz egészen, hogyan higgyenek akkor majd csoda nélkül neki. *Az lenne a csoda, ha hinnének.*

Hit nincs, pedig hit kell. Ezért szálljon az imádság: hinni akarunk, Urunk! Légy segítségül a mi hitetlenségünknek.

Az a kegyelem, hogy Isten, mielőtt ítéletképen számonkérné a hitet, ajándékozza a hitet. Nem veti el a hit nélkül talált népet. Nem fordul el attól a néptől, melynek a szószólója maga mondja meg, hogy: nem fognak hinni nekem, sőt még azt is letagadják, hogy megjelentél nekem, sőt még azt is letagadják, hogy vagy. Isten a következő három ütközetben harcra kel az emberért, az ember hitéért. Hatalmat ad Mózesnek, hogy bizonyítsa a tőle való küldetését, a

vele való kapcsolatát. Isten gondoskodik arról, hogy az önmagában hitelre nem méltó Mózes a magától hinni nem képes nép előtt hitelt, sőt hitet találjon. (2—5. versek.)

Isten azt mondta, hogy amikor majd Mózes elmondja Izráelnek az ő üzenetét, akkor hit ébresztésénél ennek a csodának megisméltése legyen az első lépés. Mózesnél, mint pásztorembernél volt vessző. Azt a földre kellett dobni. A földredobott vessző kígyóvá vált. A kígyót a gyakorlattól eltérően nem a nyakánál, hanem a farkánál fogva kellett Mózesnek megfogni. És akkor ismét ártatlan vesszővé vált a mérges kígyó. Isten ilyen csodát volt hajlandó tétetni Mózesrel a nép előtt, hogy higgyen a nép.

Mi előttünk ez a csoda az Ur Jézus Krisztusban valósággá vált szent ősképek hordozója lesz. Megjelenik a kígyó, az ősellenség, a hazugság atyja. Veszedelmes ellenség. Megfűt előle, vagy csatát veszít vele szemben az ember. De ennek a kígyónak köze van az Ézsaiás 11:1-ben említett vesszőszálhoz. Így olvassuk: És származik egy vesszőszál Isai gyökereiből. És ő az Ur Jézus Krisztus, a Dávid házából származott, Dávidnak Ura. Azért lehet a kígyót bárhol megfogni, mert a fejét már eltaposta a töviskoronás Király. Nem tudsz hinni? Nézz Krisztusra. Gondold végig Isten üdvtörténetét. *Hallgasd az erről szóló igehirdetést. És már meglesz a hitednek legalább a mustármagnyi értéke.*

De Isten még tovább vívja a hitébresztő, hitet szülő szent harcot. (6—8. versek.)

Ez már több, mint ami az eldobott vesszővel történt. Itt a Mózes testén lett poklosság és az tisztult meg.

Ez a Krisztus egyházában azt jelenti: *van a bűnnek bocsánata, van megtisztulás.* A poklosság, Keletnek ez a rettenetes nyavalyája, legjobban megmutatja, hogy milyen a bűn. A poklosság gyógyíthatatlan volt. Lassú részletekben történő meghalás volt. A bűn is kárhozatos. Nem is csak halálos, hanem kárhozatos. Két halált okozó. De a poklosság ragályos is volt. Terjedt. A bűn is a legáthatóbb valami. A bűnös nemcsak önvészélyes, hanem közveszélyes is. A poklosság legtöbbször rejthető, ruhával eltakarható helyen volt, de egyszer látható, letagadhatatlanná vált. Mózesnek a keze, mondhatnánk a keze feje lett poklos. Nem lehetett elrejtteni. Akihez ért, megfertőzte. És ez a poklosság tisztult meg a másodszori szívretevéskor. A hit mindig akkor támad és születik erőteljesen, amikor valaki arról tesz bizonyosságot, hogy ő volt poklos, ő volt gyógyíthatatlan, megsiratott, elveszítettnek hitt ember. Senki nem tudott rajta segíteni. De egyszer eljutott hozzá a mennyei hang, hogy tegye a kezét valakinek a kebelébe és azonnal megérezte, hogy köze van az Ábrahám kebeléhez, a mennysorsághoz. Itt születik aztán a hozsánnává váló bizonyágtétel: soká nemis mertem kegyelmedet, hogy te a bűnöst tisztává teszed. Most látom, hogy Te vagy az üdvadó. Ha nem tudsz hinni, állj szóba Pállal, aki a bűnösök között a mai kegyelmet nyert bűnösöket. Megmutatják

neked a megtisztult kezöket és főleg megmutatják az öket is megtisztító kezét.

Isten tudja, hogy még harmadik ütközet is kell az emberért. Tudja, hogy lesznek, akiknek még több, még fokozottabb bizonyíték kell Ezekre nézve, ezekért mondja a harmadikat: (9.v.)

Ez a vérré vált víz a Krisztus kihullott vérének az előképe. Nem volt elég a második sem. Nem volt elég a tanítás, a példa. Ide áldozat kellett. Ide vér kellett. Vér kellett, hogy megmeneküljön az ember, hogy lehessen megváltott ember, hogy lehessen hívő ember. Ezért hullott ki a Krisztus vére. Ezért lett a teste megtörtetett test, a vére kiontott vér. Ezért lett a

lélek kenyere és itala.

Ennél nagyobb tette nincs Istennek. Aki nek ez nem elég, az menthetetlen. Aki ennek a vérnek nem hisz: az elvárható. Nekünk legyen elég. Mi fogadjuk el. Mi higgyünk benne. Vértől megundorodott életünket ennek a vérnek adjuk oda. Ez tisztít meg, ez táplál. Ez az egyetlen dicsekedésünk és érdemünk.

Testvéreim! Urasztalához készülő bajtársak! Fogadjuk el Isten győzelmét felettünk, hogy Krisztus örömmel vallhassa rólunk: *a kiábrándult magyar földön Nekem, egyedül nekem és az én küldöttemnek már hisznek, Amen.*

Darányi Lajos

Az eleve elrendelő Isten

Előige: Máté 19:3–6 és 23:37–38.

Alapige: Efézus 1:3–9.

Egyszeri olvasásra olyan sűrűen fonódnak az igék össze, hogy ki kell bontanunk őket. Néhány egyszerű mondatot vegyünk ki belőle. Az egyik: „magának kiválasztott minket Isten Krisztusban, a világ teremtése előtt. A másik éppen ilyen világos mondat. „Eleve elhatározta, hogy minket a maga fiává fogad a Jézus Krisztus által.“ A 3. szintén egyszerű: Eleve elrendelte, hogy akaratjának titkát velünk megismerteti.

Ez az Ige tehát az eleve elrendelő Istenről beszél. Isten az ő egyházának a tagjait már akkor kiválogatta, amikor a világot elgondolta. Az üdvösséget úgy nyerjük meg, hogy Isten kiválaszt rá. Ez az eleve elrendelés. De az egész életünk úgy halad, ahogy Isten elgondolta, ez a gondviselő Isten előre elrendelése. Sokszor támadnak bennünket református keresztyéneket, mert a Bibliának ezt a tanítását világosan hirdetjük. Nem értjük, — mondják — hol az ember szabadsága, felelőssége. Mindenek előtt gondoljunk meg három dolgot. 1. Az eleve elrendelést Isten tanítja önmagáról. Nyilvánvalóan bibliai eredetű. Isten sok tanítását nem tudja megvilágítani a mi emberi eszünk apró mécsese. De nem a mi emberi értelmünk az igazság végső mértéke. A teremtő Isten dolgait sem értjük, a tudósok sem tudják megállapítani, hogy mi a fény, vagy mi a villamosság. A megváltó Isten is sokszor titokba burkolózik. Másodszor azonban gondoljuk meg, hogy még az értelmes ember is eljut odáig, hogy az Isten csak eleve elrendelő Isten lehet. Ha Isten a legnagyobb úr a mindenségben, akkor nemcsak az elmúlt évmilliók az ő szolgálói, hanem a jövő évmilliók is csak azt tehetik, amit ő akar. Isten parancsol a jövődönnek is. Harmadszor gondoljuk meg, hogy amit az eszünkkel meg nem értünk, azt a szívünkkel megérthetjük. Amit nem tudunk elgondolni, azt megtapasztalhatjuk. A fizikusok a fejüket törik azon, hogy miből áll a fény. A sápadt gyereket azonban az anyja napfényre küldi, mert a napsugárnak gyógyító hatalmát megtapasztalta. Az Isten eleve elrendelő végzését hiába próbálok nagyszerű tételekbe belefoglalni, nem értem meg soha. Ha egyszer megtapasztaltam, akkor olyan egyszerű és szép, mint az Isten minden titka.

Mármost kétféle eleve elrendelést lehet megtapasztalni: az üdvözítő Istenét és a gond-

viselő Istenét. *Az üdvözítő Isten az egyházban szól hozzánk, a gondviselő Isten kinn a világban.*

Mit tapasztal meg az üdvösség felől az egyháznak a tagja? Azt, hogy Isten kiválasztott minket Krisztusban a világ teremtése előtt. Azt jelenti ez, megtapasztaljuk, hogy Krisztus egyházába nem lehet belépni és abból nem lehet kilépni. Egy kegyes ember a multkorában levelet írt arról, hogy hiszen tulajdonképpen az egyház sem egyéb, mint egyfajta egyesület, a Krisztust követők csináltak egy társaságot, ahogy a régészek vagy a bibliaterjesztők csináltak. Pedig az egész Szentírás arról szól, hogy az egyház nem műkedvelő vallásos emberek alabszabályszerű egyesülete, amit meglehet alakuló közgyűléssel kezdeni és fel lehet oszlatni. Az egyház az Isten által üdvösségre elhívottak társasága. Aki be akar lépni, az soha sem ér el az egyházba, aki ki akar lépni belőle, az sohasé volt benne. Nem lehet belépni, mert benne vagy, benne voltál, mielőtt az édesanyád az első bölcsődalt elmondotta. Nem lehet a búzának azt mondania, hogy én búza akarok lenni, mert egy kis fakó magocska már a holnap kenyér egy darabja. Nem lehet a sasnak azt mondania, hogy én sziklán akarok lézkelni, mert egyszerűen nem tehet mást. Az egyházból nem lehet kilépni, hiába mondaná egy fecske a költöző rajnak, amikor mennek a másik hazába, én nem megyek veletek, itt maradok mint a veréb, vagy a fekete-terigő, azért ő mégis csak fecske marad s egyszer csak utána suhan a többinek. Isten úgy teremt már az embert, hogy valaki számára teremt, vagy valahová rendeli. Bennünket Isten úgy teremtett, ahogy a hárfát készítik a művész keze alá. Isten bennünket Krisztus kezébe adott, amikor ő megérintette a lelkünket, mi válaszoltunk reá. Arra választott ki minket, hogy mi Krisztust megismerjük, általa megtudjuk, hogy a mi váltságunk benne van, az ő vére által. Nem úgy kaptad ezt a hitet, hogy ezer könyvet áttanulmányoztál. Nem úgy értél hozzá, hogy véresre verted a tested. Egyszerűen megismerted őt, mert Isten így teremtett Téged. Nem is lehet elhagynod, ahogy a bolygó nem hagyja el a napot. A falevél nem hagyhatja el a fát, mert másképp sáros szemétté válna, úgy nem lehet Krisztust elhagynod. Keresned kell azokat, akik épp úgy látják őt, mint te. Ezért a hívő ember

míndig ezt vallja: úgy kaptam a hitemet, ahogy a madár kapta az énekszót. Én nem tudok elhallgatni, nem tudok mást mondani. Arra teremtett Isten, hogy az ő kegyelme dicsőségét magasztaljuk. Nem üldözhetek mást azért, mert nem úgy hisz Krisztusban, ahogy én, vagy nem hisz Benne. Nem őtöle függött, Isten hűrozta fel a lelkét. A hitemben benne van a vallási türelem is másokkal szemben. Senkit se beszélhetek rá, hogy az egyház tagja legyen, de aki el van hívva, az hallja a prédikációt és válaszol reá, mint aki idegen országban jár és egyszerre valaki az édes-anyanyelvén szólítja meg. Te a Krisztus egyházának a tagja vagy, nem tehetsz róla és *hogyan ég és föld reád zuhanna vagy széthullana, te akkor is Krisztus nevét mondanád, mert az ő számára vagy teremtve*. Ez, amit az üdvösségre elrendelő Isten az ő elleve elrendeléséből megéreztet velünk.

Azonban nemcsak az üdvösségre van eleve elrendelés. *Az Isten gondviselő munkájában is predestináció van*. A házasság is az eleve elrendelésen alapszik. Nem az üdvözítő, hanem a gondviselő Isten végzése. A házastársakat Isten választja ki egymásnak, a szerelemnek a lángját azért szítja fel a vőlegény és menyasszony szívében, hogy az énekek éneket mondják: „Kemény, mint a sír a buzgó szerelem, lángjai tűznek lángjai, az Úrnak lángjai.” Azért romlott meg a házasság, azért válik el Amerikában minden harmadik házaspár egymástól, mert ellejeltette az ember, hogy nem ő választ magának társat. hanem Isten küldött a számára valakit. Isten akarja egymás mellé tenni őket, az Ő fiának a dicsőségében, mint ahogy két drágakövet úgy csiszolnak, hogy a király koronájában egymás mellé kerüljenek. Az Isten szerkeszti egybe azoknak az életét, akik ketten lesznek egygyé, akik egy ősi végzést olvasnak el egymás szívében, hogy egymás nélkül mindig félemberek maradnának. Csak egy nagy sóvárgás maradna, egy szakadatlan botorkálás, mélységbehullás, elzüllés. Ezért az igazi házasság felbonthatatlan. Két egymásnak rendelt élet szövetsége. Bele van vésve az örökkévalóság kősziklájába. Két emberélet egymásba fogószik, mert Isten, az örök kertész egymás mellé ültette őket. Mielőtt ismerték volna egymást, már egymásról álmodtak.

A Gondviselésnek ez az eleve elrendelt munkája nemcsak a családban látszik meg, hanem a nemzetben is. Oda vagy rendelve abba a világba, amelyik a te sorsod. Isten minden élőlénynek kijelölte a maga helyét. Van olyan föld, amelyikben nem él meg a szőlőtöke, van olyan éghajlat, amelyikben elpusztul a pálmafa. Isten bennünket valahová küldött. Az Úr Jézus, mint ember, forróan szerette azt a kicsi hazát, ahol Isten a bölcsőjét ringatta. Elsősorban azt akarta az Isten nagy szántóföldjévé tenni. Hány-szor akartalak összegyűjteni, — mondja sírva, az utolsó napokban — Jeruzsálem téged, mint a kottlós csirkét, de te nem akartad. Először az ő népének mondotta el a nagy hívó szót. Mindnyájan a világ egy parányi részében vagyunk beleültetve. Az Isten eleve elrendelő végzése volt az, hogy ennek a népnek a gyermeke legyél. Nem te választottad a bölcsőd, hogy milyen fából faragják. Nem te parancsoltad, hogy

milyen nyelv igéi szülessenek gyermekajkadon. Mielőtt születnél volna, el volt rendelve, hogy ennek a parányi népnek családjába érkezelj meg. A magyarságunk nem véletlen, elhanyagolható, eldobható, bennünk van, mint egy mély világfölötti parancs. Milyen forró vallomások szólnak ebben a világban minden nép ajkáról a szülőföldről, hegyekről. Terméketlen pusztá vagy égbenyúló hegyóriás valakinek a hazája, napfényes, villogó mezők vagy zord őserengetegek. De mindenkinek szép a hazája azért, mert a számára van rendelve, mert az övé, mert egy világfölötti parancsot kapott, hogy ezt szeresd, ezt szolgálj.

Azt mondja erre valaki, hogy ha így előre el volt a sorsunk rendelve, ahogy a szívünk ráfelel erre a tanításra, akkor mi a *mi felelősségünk*? Ami az emberi gondolatok világában elentmondás, az a hívó ember tapasztalásában egymással összeférő igazság. Isten fenntartja az ember szabadságát: „kijelöltem az utakat számodra” elrendeltelek téged, de te nem akartad, társat küldtem hozzád, de te eldobtad, hazát adtam neked, de te ellejeltted. Ellejtettelek a kezemből, de te is így akartad. Kitérőltel téged, de te magad lázadtál fell ellene.” Isten várja, hogy elrendelő akaratához hozzátegyük a magunk akaratát. Isten hívó szavára várja a választunkat. A Szentírás éppen olyan hatalmas erővel hirdeti az Isten eleve elvégző rendelkezését mint az ember felelősségét. Hideg érveknek fegyvereit lehet kovácsolni, hogyan fér a kettő össze, a hívó tapasztalásában, ez egy áldott adott. Isten eleve elrendelésében *két akarat fonódik össze, az Istené és az emberé*. És az ember, aki megismerte az Isten döntését maga felől, boldogan fogadja el és maga is azt akarja, amit az Isten róla elrendelt. Magasztalja őt, akar lenni szent és feddhetetlen: tékozló fiú volt, gyermek akar lenni; a hitvestárs boldogan akarja, hogy a társa övé legyen és ezer akadályon át megharcol érte, mert Isten neki rendelte őt. És aki a hazáját Istentől ajándékol kapja és hallotta a rendelést, forró szenvedéllyel szereti azt a földet amelyiken átvezet sorsának útja.

A keleti ember, a mohamedán, csak az Isten akaratát látja, az embert úgy tekint, mint egy lélektelen eszközt, ide-oda dobhatja Isten. A Szentírás hirdeti az Isten rendelkezését, de az embert erkölcsi lénynek tekint, aki válaszol a hívó szóra, aki szabadon fogadja el, amit az Isten rendel felőle. Most kérde az Isten tőled, elhívtalak Krisztus keresztje mellé, válaszolj, akarsz-e itt hűségesen halálig megállani mellette? Küldtem társat neked, felelj, elismered-e, hogy ez a sorsod, ez az egyetlen lehetősége az életednek? Szereted-e és áldozol-e érte? Adtam egy darab földet, mezőt, folyót, ez a hazád, ide rendeltel téged, akarsz-e szolgálni ennek a te népednek minden boldog szenvedéllyel, hogy éljen és meggyógyuljon? Amikor válaszolsz Istennek, akkor körülvesz az ő végtelen irtalma. Bizonyágtételek gyümölcshözvé teszi, mint a kellő időben elvetett magot. Győzelmes étellel áld meg; az egész mindenség, az Isten örök szerelme veled van, mögötted áll és kísér téged a teljes megismerés örökkévaló partjaihoz. Ámen.

(Budapest)

Muraközy Gyula

Nékem az élet Krisztus!

Előige: Filippi 1: 9—21.

Alapige: Filippi 1: 19—21.

Mindjárt egy nagy igazsággal kell kezdenünk: az ember nem élhet önmagában. Kell mindig, hogy valakiben bizzon, valakire támaszkodjon. A kisgyermek bátor akkor, ha édesapja áll a háta mögött. A felnőtt is ugyanazt az utat járja. Meglankadnak a legkülönbek is, ha nincs akiben bizzanak, nincs akit, mint erős várat tudjanak a hátuk mögött. Ezért minden ember valamilyen ügyre, vagy eszmére, vagy valakire teszi fel az életet.

Az a kérdés, hogy kire, vagy mire építünk? Áldott az Isten, hogy világok sorsdöntő harcainak fordulataiban élünk, amikor súlyos és keserves próbákat kaptunk, hogy miben, vagy kiben nem bízhatunk. Nem bízhatunk emberekben, mert mint lelőtt sas, úgy hullanak le előttünk emberideálok. Nem bízhatunk vagyonunkban, mert órák leforgása alatt semmivé válhat. Nem bízhatunk eszmékben, mert látjuk, mi az útjuk, sorsuk. Nekünk feljebb kell néznünk, nekünk bizodalunkat nem a világban kell keresnünk. Hogy merre menjünk, hol keressünk, arról szól a mostani Szentige.

Pál a római fogságban van. Ügye kimenele nagyon kétséges és bizonytalan. Zsidó vezető férfiak és pogány, hatalmukat féltő emberek egyaránt szeretnék elnémítani. És az élet-halál mesgyéjén, mikor számot vet magával, — hol az ember nem szokott színészkedni — ott csendül fel ajkán ez az Ige. Vigasztalásként a veszedelmekből, bajokból menedéket kereső ember-világ felé.

„Mert tudom, hogy ez üdvösségemre lesz.”

Ezzel a mondattal az apostol a jövőre mutat. A filippi gyülekezet aggódva kérli, hogy mi lesz az ítélet ellene, hogyan végződik fogsága? Ő nem tudja, mi fog vele történni, azt sem tudja élet, vagy halál jut-e számára, de egyet tud és ez tökéletes vigasz a számára, hogy ez néki, akár mi is fog történni, üdvösségére lesz. Ő, de sok aggodalomtól mentődne meg az életem, ha első kérdésem az üdvösségem lenne. Nehéz az élet keresztje. Félünk a rossz terméstől, féltjük országunk jövőjét, aggódunk távollevő kedveseinkért. Sírunk, telve vagyunk jajjal és keserűséggel. Valahányszor eszünkbe jut a jövő titokzatos eshetősége, mindig gyávaság és reménytelenség fog el minket. Mert nincs hitünk, mert *nem az üdvösség, hanem csak ez a világ fontos számunkra.* Kétségtelenül ezen a világon is élnünk kell, itt is van rendeltetésünk, nem futhatunk el előle, de *jaj, ha csak ez a föld a mi életünk célja.*

Hogy biztosak legyünk üdvösségünkben erőre van szükségünk, erőforrás kell. Pál számára rendel Isten egy gyülekezetet, aki imájában hordozza. Mert az ima erő, csodákra képes. Van-e néked ilyen erőforrásod? Vagy még súlyosabb kérdés: van-e, aki érted imádkozik? Van-e imaközösség a te hajlékodbán, hitvesed, gyermeked szíve ostromolja-e az eget érted? Ez a gyülekezet tud-e másokért imádkozni? Foglyaiért, elesetteiért, árváiért? Tudd meg testvérem, annál gazdagabb vagy, minél több szív imád-

kozik érted! Áldott az a gyülekezet, aki sokat hordoz imájában. Ott nem szürkül, nem sekélyesedik el az élet. Mert ahol a szívek imádkoznak, ott megjelenik a Krisztus Lelkének segedelme. És *ahol az Ó Lelke, ott nincs mit félünk, mert akik az Istent szeretik, azoknak minden egyaránt javukra van.*

Pál üdvösségére gondol, mögötte áll egy gyülekezet imádsága, azért csak egy a fontos számára. Az, hogy nagy bátorsággal magasztaltassék Krisztus az Ő testében, akár élete, akár halála által. Nem az a fontos tehát, hogyan alakul élete külső körülménye, megkorbácsolják-e, felfeszítik-e, hanem csak ez az egy.

Ítélet ez ellenünk. Hogy élünk mi keresztények? Megmutatkozik-e a mi életünkben Krisztusunk drága arca? Mi különböztet meg minket a pogányoktól? Bizony, vád ellenünk a mi életünk. Mikor gyűlölettel van tele a szívünk, mikor elmegyünk közömbösen egy árva, egy özvegy: Krisztus eme kicsinyei mellett, amikor csak a magam élete érdekel, de meggyaláztatik Krisztus a mi életünk által. Jaj nekünk, mert arcunkról nem Krisztus, hanem a Sátán vonásai verődnek vissza.

De meggyalázza Krisztust a mi halálunk is. Hogyan gondolsz halálodra testvérem? Amikor azt hiszed, hogy ott mindennek vége, amikor mindent elveszítettnek vélsz, amikor nem hiszel a feltámadásban, akkor Krisztus gyaláztatik meg általunk. És éppen ezért, mert így élünk, így gondolkodunk, azért oly nehéz számunkra ez a zarándokút.

Mi a vigasztalás és megoldás? Az, ami Pálé volt. *„Nékem az élet Krisztus.”* Csak azt nevezem — mondja Pál — életnek, amit velem töltöttem. Csak az az élet belőlem, amit Őreá bíztam. Mert a halálban csak e világi edény múlik el, hogy kicsorduljon belőle az Élet. A halálban csak a fémből való, homályosító tükrök törnek ketté, hogy helyet adjon a színről-színre való látásnak. Ha pedig láthatom azt, akiben ebben az életben hittem, akiért vállaltam a kockázatot, ha tudom, hogy igazak és ámenek az Ő szavai, akkor nem nyereség-e a számomra a halál?

Onnan indultunk ki, hogy ebben a vészes világban valakiben kell bízunk, valakire támaszkodnunk kell. És az Ige rámutatott arra, hogy mily szép és mily áldott az az ügy, amelyről mi is neveztetünk. Elérte az Igehirdetés a célját, ha te zúgolódó, aggodalmaskodó testvérem el tudod mondani: *En Uram a Te szolgálatodra állok, hiszek Uram, légy segítségemre az én hitetlenségemben, Ámen.*

(Nagyrozvágy)

Barány István

Dr. Mátyás Ernő:

PÉTER ÉS JAKAB EVANGÉLIOMA

Ára 5 forint

Befizethető: az előfizetéssel együtt.

MESTER, HOGY LÁSSAK!

Előige: Márk 10. 46—52.

Alapige: Márk 10: 51/b.

Egy szerencsétlen, elhagyott vak koldusról: Bartimeusról szól a felolvasott bibliai szakasz. Kettős volt a terhe: a koldussors és a vakság. Ebből a kettőből egy is nagy teher. Ma sem tűntek el a Bartimeusok, sőt nagyon is megnövekedett a számuk. Ezekkel van tele az Élet útja. Velünk is többen vannak a Bartimeusok. Koldusok vagy vakok vagyunk. Egyik súlyos terhet feltétlenül hordozzuk! Sokan mind a kettőt.

Bartimeus a két teher közül a nagyobbiktól akart szabadulni: a vakságtól. Látásra vágyott. Nem a koldussors emésztette, hanem a vakság. Ezért fordult kiáltásával az áldott Orvos: Krisztus felé, amikor meghallotta, hogy arra megy.

Mi is ott ülünk, szánandó vak koldusok, az Élet útján. Krisztus egyszer arra jár, ahol mi ülünk. Ne lásson elkeseredést és fáradt betörődést rajtunk, ne halljon egetdöngető átkot ajkunkról az Ur, hanem kiáltunk hozzá bartimeusi kitartással: „*Könyörülj rajtam!*” Akkor meghalljuk mi is a kérdést: „*Mit akarsz, hogy cselekedjem veled?*” Erre a kérdésre feleljünk mi is bartimeusi vágygal: „*Mester, hogy lássak?*”

Meg kell látnunk azért, hogy vakok vagyunk; azután bartimeusi vágygal kell kérnünk: „*Mester, hogy lássak?*” végül a megnyert látás kötelez.

1. Vakok vagyunk. Mindenekelőtt arra kell rádőbennünk, hogy vakok vagyunk. Hiába ép a két szemünk, mégsem látunk,

Nem látjuk az Istent. A romok, a nagy nyomorúság, egyéni életünk roppant terhei, a súlyos jelen eltakarják szent arcát. Csak azt látjuk, ami a szemünk előtt van: Isten rajtunk végrehajtott ítéletét, a beborult eget, a vészterhes felhőket, a külső körülmények összeropantó súlyát. Nem látjuk azonban az Istent, aki számonkéri a multat, akinek parancsa ma is hangzik felénk, akinek hosszútűréséből balgatag értelmünk és bűnös szívünk gyöngeséget magyarázott ki. Nem látjuk az Istent, mint a történelem Urát, sorsunk formálóját, üdvösségünk szerzőjét. Nem látjuk az Istent, aki tökéletesen kijelentette magát szent Fiában s megmutatta, hogy mennyire szeret, hiszen halálra adta életünk Egyetlenét.

Nem látjuk az Istent, mert vakok vagyunk, ezért felelünk ítéletére lázadozással, engedetlenséggel, még több bűnnel. Ezért nem kell a Krisztusban adott egyetlen Őt, — minden más utat szívesebben járunk; ezért nem kell mint Igazság, mert a magunk igazságát ültettük a trónra; ezért nem kell mint Élet, mert mi a szabad, kiteljesedő, örvendező és gazdag életet más mintákhoz szabjuk.

Hiába ép a két szemünk, mégsem látunk.

Nem látjuk meg az embert. Az emberben csak eszközünk tárgyát keressük, de nem a felebarátot, a testvért. Ezért nem szeretjük. Vakságunk a kifogások és mentségek zuhatagát ontja ránk, ezért gyűlölünk szabadon és marjuk a másikat. Vakságunk miatt nem tudjuk elolvasni Krisztus Urunk kijelentését: „*Ami akarok azért, hogy az emberek ti veletek cseleked-*

jenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal.” (Máté 7: 12). Ezért törünk pálcát, ítélezünk, vádolunk, kisebbitünk, sebzünk, ártunk. Nem látjuk meg az embert, a másikat, akinek éppen olyan érző szíve van, mint nekünk, akinek éppen úgy fáj az igazságtalanság, mint nekünk, aki éppen úgy vágyik békességre, szeretetre, mint mi.

Hiába ép a két szemünk, mégsem látunk.

Nem látjuk önmagunkat. Az ember úgy láthatja meg önmagát, ha belenéz a tükörbe. A mi tükrünk az Ige. Vakok vagyunk, azért nem látjuk meg bűneinket, vétkeink sokaságát, a sok szeplőt lelkünkön, a temérdek szennyet szívünkben. Ezért hisszük azt, hogy mi vagyunk a jók, az igazak, az ártatlanok, a méltatlanul szenvedők, a kismimizettek, az igazságtalanság malomkövei között őrlődők...

Bizony vakok vagyunk.

2. Bartimeusi vágygal kell azért könyörögnünk: „*Mester, hogy lássak?*”

Kérni kell a vakság elvételét, a látást. Krisztustól kell kérnünk, aki egyedül adhatja meg. Iktassuk be azért napi imánk közé ezt a bartimeusi mondatot is: „*Mester, hogy lássak?*”

Létünk nagy kérdése az, hogy — lássunk. Látás nélkül nincs bűnbánat, megértés, élet.

Nézd a pincenövényt, hogy kúszik a fény felé, hogy kapaszkodik a világosság után! Egyetlen vágy feszíti: megfűrödni a fényben. Feszít-e így téged is a bartimeusi vágy: „*Mester, hogy lássak?*”

Fontosabb ez, mint a kenyér, a ruha, a föld, a pénz. Isten ítélete csak a látó emberek életében változhatik át megtartó kegyelemmé. Ugyanez áll egyházunk és nemzünk életére is.

Testvérem! Fájjon azért a vakság, hogy tudd kérni te is: „*Mester, hogy lássak?*”

Amikor Isten vakokból látókká tesz bennünket, akkor meglátjuk Őt a ma eseményei mögött is és hálát adunk azért, hogy még nincsen végünk. Meglátjuk a dolgok és események összefüggését, felismerjük az ok és az okozat törvényét és fölsóhajtva csak ennyit tudunk mondani: *megérdemeltem.*

A látást nyert ember nem aggodalmaskodik, nem kételkedik, nem él tovább félelemben, rettevésben, hanem rábízta magát arra az Istenre, aki elvette vakságát, látással ajándékozta meg, aki a Jézus Krisztusban közel jött hozzá, Szentlelke által pedig benne él.

Könyörögjünk azért bartimeusi vágygal: „*Mester, hogy lássak?*”

Amikor elmúlik a vakságunk, akkor látjuk csak meg a másik emberben is a lelket és testvéri jobbot nyújtunk felé, hogy ezután együtt haladjunk az elhagyott Úton, szívünkben az eddig megvetett Igazsággal az Élet felé. Kihullik a kő a kezünkől, földre esik a husáng, ajkunk csak a szeretet és vigasztalás szavait mondja és terjed közöttünk az Isten országa.

Könyörögjünk azért bartimeusi vágygal: „*Mester, hogy lássak?*”

3. A megnyert látás kötelez. Bartimeust is kötelezte. Az van róla írva, hogy amikor megjött a szeme világa, „követi vala Jézust az úton.“

Minket is kötelez a megnyert látás. Két dologra kötelez: bizonyágtételre és példaadásra.

Bizonyágot kell tennünk arról, akitől a látást nyertük, akármennyire „időszerűtlennek“, „népszerűtlennek“, vagy „kockázatosnak“ is látszik ez. Ne szégyeljük azért Krisztus evangyéliomát 1947-ben sem, mert az ma is Istennek hatalma minden hívőnek idvességére. (Róm. 1: 16.)

Azután példát kell adnunk arra: milyen annak az élete, aki látást nyer, befogadja Krisztust. Hadd lássák meg minél többen: nem abban van a Krisztus befogadásának a haszna, hogy mentesülök a nehézségektől, szükségétől, bajoktól, nyomorúságtól, szenvedéstől, betegségtől, haláltól... , hanem abban, hogy „mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít“ (Filippi 4: 13.)

Vakságunkat Isten veheti el. Krisztus tehet látókká bennünket. Kérjük azért bartimeusi vágygallyal: „Mester, hogy lássak?“ És látásunkkal is szolgáljuk az Istent, — Ámen.

(Döge)

Barcza József

RÉGI FALUSZEMINÁRISTÁK PATAKON

Július 8—10. napjaira hívta egybe a faluszeminárium, s rajta keresztül a Főiskola a volt faluszemináristákat találkozóra. A hívás a szükségből táplálkozott, bizonyítja a megjelentek népes serege. A találkozó programjának, a munkát a multban is mindenkor meghatározó Igéhez való adahajlás mellett, négy rétege volt: 1. Beszámoló a faluszeminárium munkájáról, új feladatairól, a volt faluszemináristák munkábaállásának lehetőségéről. 2. Tájékoztató országos méretű munkák, intézmények (Szabadművelődés, Népi Művelődési Intézet életéről, problémáiról. 3. A faluszeminárium új könyvanyagának ismertetése. 4. Megbeszélés az új pataki népi munkákról, zenekulturánk időszerű kérdéseiről és az oly fontos lelkesítő továbbképző tanfolyam problémáiról.

Magyar megmaradásunk új lehetőségei utat nyitottak népi erőink érvényesülésének. A faluszemináriumnak, de méginkább a belőle kinövő új intézményeknek ebben a munkában országos jelentősége van. Sárospatak szolgálatának az egyik legfontosabb perspektívája azért is, mert ez a kibeteljesedő munka életformáló erőt és eredményeit diákseregeken keresztül azonnal szétárasztja. Nem hideg muzeum, csendes kartoték-lár, nem száraz kötetek, jól értesült tudósok műhelye, hanem népünk jobb jövőjét minden erejükkel munkálni akaró s Isten küldő szavára hallgató embereké.

A kitűnően megszervezett találkozót mindvégig az érdeklődés és a mindenfelől áradó kérdések pergőtűszerű feszültsége jellemezte. Legáltalában eszlendőnkint egyszer feltétlenül rendszeríteni kell. Így nemcsak ötletszerű lesz, hanem a tervszerű együttműködés alkalma. Mindnyájan lélekben megfrissülve, feladatainkat élesebben meglátva hagytuk el Patakot.

(Noszvaj)

Szabó Imre

Missziói hadjáratra készülünk

A két világháború között a teológiában annyira tisztázódtak az alapvető kérdések, hogy a világnézet helyére végérvényesen bekerült a Biblia. Az igehirdetésben ez a folyamat abban nyilvánul, hogy a prédikációnak biblíamagyarázattá kel elmélyülnie. A humánnum elveit propagáló beszéd helyére odalép az üdvösség kérdésére nézve döntés elé állító evangélizáció.

A sok világnézet helyére kerülő egyetlen Biblia, annak magyarázata és a döntés elé állító evangélizáció, mint módszer, világszerte egységesíti a missziói munkánkat.

Ez az egység sok vonalon megnyilvánul. A világ külmissziói váltakozásai tömörülnek. Az egységes külmisszió pedig az Egyházak Világtanácsában egybeolvad a belmisszió munkaterületeivel, hogy mindebből világos legyen a protestáns keresztyénség egységes missziói hadjárata.

Ausztráliában, Darwinban, Ausztrália legnagyobb sugárzóerejű rádió adóját építik kizárólag azzal a céllal, hogy evangélizációs programokat sugározzék szét az ausztráliai nagy belső, ritkán lakott települések felé, ahol keresztyének és pogányok egyformán hallgathatják. Amerikában egy egyházi város felépítéséről gondolkoznak, mert sem New-York, sem Boston nem alkalmas világvárosi forgalmuk és zajuk miatt arra, hogy a missziói hivatalok csendben dolgozzanak. Ez az egyházi város egyesíti majd az összes amerikai protestáns magasabb egyházi hivatalokat, természetesen elsősorban a különböző, de egységbe szervezett missziói tevékenységek központi munkahelyeit. Angliában, főleg Londonban valamennyi felekezet bevonásával — a canterburi érsek elnökelete alatt — már meg is rendezték a nagy tavaszi missziói kampányt. Skóciában az Ilona-mozgalom (aminek az ismertetésére alkalomadtán rátérünk) Georg McLeod vezetése alatt olyan evangélizációs munkába fogott, aminek a lényege a 75 százaléknyi templomkerülő skót visszatérítése az egyházba. Oroszországban a tulai püspök elnökelete alatt született meg az egységes orosz ortodox missziói tanács, amelyik a nagy orosz ortodoxia belső és külső missziói problémáit rendezi egy szervező szempont alatt.

Nálunk a Makkai Sándor belmissziói előadó által összehívott belmissziói munkások értekezlete tüzte ki célul a missziói munka Istentől irányított egységesítését.

Minden igehirdetés missziói hadjárat, amelyik a bűnös ember Istenhez való térésével cselezo az Ő kegyelméből. A keresztyén missziónak egységet áhító és teremtő feladata ne maradjon ki igehirdetésünkben.

Dr. Konecz Sándor

Pap Béla: IGE ÉS EMBER

(Előadások, igehirdetések)

Ára: 8.— Ft.

Megrendelhető az előfizetéssel együtt.

MIT SZÓLJUNK?

Előige: Ap. Csel. 26 : 1—23.

(Vázlat)

Alapige: Ap. Csel. 4 : 19—20.

Az ige elibénk adja egyházunk megerőtlenedésének okát és rámutat a megerősödés lehetőségeire, módjaira, szükséges voltára.

Amikor elhalkult, bizonytalanná vált a Szentháromságról való bizonyágtétel, amikor nagyobb tisztességet adtak az emberi rendeléseknek, bölcsességnek, mint Isten kijelentett akaratának, amikor nagyobb értékke és hatalomná vált az emberszámára e világ gazdagsága, mint az Istennel megbékélt szív, a hívő értelem és a boldog szolgálat, akkor gazdagnak, hatalmasnak látszott az egyház és mégis erőtlen volt isteni küldetését teljesíteni. Ezekben az időkben mindig eltorzult az egyház és egyháztagság fogalma, jelentősége és feladata. Élni az egyházban, az egyházból evilági életem biztosítására, diesőségére.

Az egyház gyengeségét mutatta az önző keresztyénség: a magam számára foglalni le mindenkit és mindent, Istent, Jézust, a Szentlelket, az egyházat, az üdvösséget, hatalmat, gazdagságot, az emberek engedelmisségét, hitét. Ennek következtében növekedett és vált egyre fenyegetőbbé a nyomorúság, a haszonlesés, a képmutatás, elégedetlenség, belső és külső támadás az egyház ellen. Egyházellenes és az egyház miatt Isten ellenes hadjárat indul. Egyházban és egyházon kívül egyre többen állapítják meg, hogy az egyház elavult intézmény, semmire sem használható, kellemtelen és eltüntethető akadály, amely miatt nem bontakozhatik ki teljesen az emberi élet, méltóság.

Amikor az ember a nagy hangzavarban meghallotta Isten szavát és egész életével a hang irányába fordult, rádöbbsent nyomorúsága mélységére, Istentől való távolságára, a tömegben a kétségbeejtő magányra s meglátta, hogy ez a világ vályuból van és moslékkal eteti. A felébredt lelkek imádkozni és szolgálni, áldozatot hozni és harcolni kezdtek az egyházért. Az életsorvasztó önzés helyett az életgazdagító parancsnak engedelmeskedtek: egymás terhét hordozzátok és úgy töltsetek be a Krisztus törvényét. Az így meggazdagodott élet minden területen megteremté az Isten iránti hála egészséges gyümölcsét.

Voltak, akik a megerősödött egyházat a maguk javára igyekeztek kihasználni (kurzuskeresztyénség).

Mit kell tudnunk, hogy ellene állhas-

sunk az egyházat gyengítő, kísértő törekvéseknek, hogy munkásai lehessünk egyházunk megerősödésének?

Mindenek előtt úgy látni és ismerni Jézust, mint Pál, Péter, János apostol és a többi hűséges, bátor, bizonyágtévő keresztyén. Meglátni benne Isten üdvözítő akaratát, engem kereső szeretetét, bocsánatra kész irgalmát. Nemcsak olyan történelmi személyt, akiről, ha emlékezem, még lelkesedni is tudok, hanem a most is élő, engemet segíteni, új életre támasztani tudó Krisztust. Csak így és akkor tudom mondani szent lelkesedéssel: nem tehetjük, hogy amiket láttunk, azokat ne szóljuk. Ha ilyen eleven az én Krisztuslátásom, minden igyekezetemmel azon leszek, hogy el ne maradjak Tőle, aki nem áll egy helyben s éppen ezért szüntelen követnem kell. Csak így és ekkor hallom elevenen mindazt, amit éppen nekem akár mondani, csak így látom meg mindazt, amit velem akar megláttatni, csak így fogadhatom és érezhetem áldott segítségét azokban a szolgálatokban, amelyekkel engem bízott meg.

Az az igazi egyháztag, akinek ilyen Krisztus-látása van, aki Krisztustól fogadja ez életre szóló parancsokat, a jövő élet ígérését és reménységét, aki ezek alapján hisz, él és szolgál. Nem akarja a maga számára tartani meg a Krisztus-látás, hallás és szolgálat örömeit, kiváltságát, áldott eredményeit, hanem ujjongva mondja el mindezeket. Nem nyugszik addig, amíg másokban is fel nem támasztotta az érdeklődést, a vágyakozást mindazok után, amiknek ő már részese volt.

Minden igazi egyháztag olyan helyzetben van, vagy lehet, mint Pál, Péter és János apostol. Bizonytalankodó, kételkedő csúfalkodó, keresztyénnek született, a keresztyén egyházzal ellentétes látású és magatartású emberek, tömegek előtt kell elmondani küldetése célját. Nyilatkozatra kell birni minden reformátusnak született férfit, vagy nőt, hajlandó-e vállalni a közösséget a hitvallókkal, hajlandó-e engedelmeskedni az egyház urának, Jézus Krisztusnak?

Mindenfelé szaporodnak a lelkiébredés jelei, bizonyágai. Egyházad benned is ilyen bizonyágot szeretne látni. Megtagadhatod ezt a kívánságot? — Nem tehetem! — Ámen.

(Miskolc)

Nagy József

Krisztus főpapi imája

(Vázlat sorozatos írásmagyarázathoz János 17. alapján)

Előljáróban legalább ennyit: Ez is „Úri ima.“ S ha az első minden istentiszteletünkben benne van, ennek is több nyomatékkal kell prédikálásban, esetleg liturgiában is helyet kapni. Magáért és övéiért imádkozik Krisztus. Imánk önmagunkkal egyenlő. Ahogyan Krisztus magáért könyörög, az személyiségére világít élesen, amit övéi számára kér, mindaz övéinek — s a mi számunkra is — életünk, létünk legkiáltóbb szükségéit jelenti. S mindennek külön súlyt ad, hogy Krisztus mindezt halála előtt, szinte végrendeletszerű megnyilatkozásban imádkozta.

A főpapi ima két nagy részre oszlik. A Ján. 17:1–5-ben Megváltónk magáért, a 17:6–26-ban értünk könyörög. A második, nagyobb részben, éppúgy, mint az Úri imában 7 kérést lehet megkülönböztetni. Ezeket vagy egyesével, vagy kapcsolva lehet, sőt tanácsos is részelni, hogy el ne érjen írásmagyarázataink egyik nagy kísértése: hosszú textusokban épen az Ige döntő és személyes mondanivalói maradnak meglátatlan és kifejtetlen.

A második nagy részből a 7 kérésen kívül még lehetne egy másik sorozatot is kivenni. A 7 kérésben az van, amit Krisztus az *Atyától nekünk kér*, de van az imának olyan tartalma is, amit Krisztus az *Atyának rólunk mond el* (Ján. 17:7, 10, 11a), 13a), 16, 18, 22a). Ez utóbbiakkal itt nem foglalkozunk.

A felhasználás alkalmiságáról ejtsünk még szót. Mint az áldott mindennapi kenyérnek helye van minden étkezésnél s a szükséges szegény asztalnál és bő lakománál egyaránt — szerintünk ez a sorozat sincs szorosan alkalomhoz kötve. Bármikor elkezdhetjük. Ahol komoly és mély az úrvacsorát elkészítő bűnbánati hét, arra is ajánlhatjuk (hiszen a 25–26. vers ez esetben az úrvacsorai prédikációba, vagy agendába való.) Nagyhéten kívül adventre is való. S mindenek felett szeretnők, ha azok is felfigyelnének reá, akik evangélizációban szolgálnak.

I. Ján. 17:1–5. Hosszú kontextusa tulajdonkép a Ján. 14:31-től tart. „Keljete fel, menjünk el innen.“ Fel kell kelni onnan, ahova nagyon leültünk, ahová tulságosan legyökerezünk s elmenni valahová, hogy Krisztussal együtt lehessünk s Őt imádkozni halljuk.

A fejezet 26 verséből 5 versében imádkozik Krisztus önmagáért. Utmutatás a magunk imaélete számára. Először magunkért, mindaddig míg kapcsolatunk tiszta és zavartalan az Atyával. De az érett, rendszeres imaélet nem lehet

önmagunk körül önzően forgó, hanem másokra tekintő. S a főpapi ima az *arány* tekintetében is parancs és tanács.

„Atyám eljött az óra“... Végig Atya volt, mikor 12 éves korában a templomban szólta róla, s így szólítja majd őt a kereszten, amikor kezébe ajánlja lelkét. Isten időszámítása más, mint a miénk, de egyszer eljő az Ő órája. Nem akkor, midőn dicsőségszomjas rokonok és tanítványok ádáz ellenségek siettetni akarják. „Dicsőítsd meg Fiadat.“ Hogy ott élt Krisztusban ez az ima, igény, azt a megdicsőülés hegyének csodája, az Ő diadalmas eljövételéről, feltámasztásáról szóló kijelentései mutatták. De eddig ennek a kérésnek sorrendjét, sürgősségét megelőzték más kérések, melyek övéire, mireánk vonatkoztak. (2b vers.) Nagy vigasztalásunk, hogy Uránk gondolatai soha sincsenek elfordulva tőlünk, még akkor sem, mikor önmagáért könyörög.

Az örök élet: *megismerni* Istent és Jézus Krisztust. Megismerni igazában több, mint valamiről felszínes, vagy akár tüzetes, de csak elméleti tudomással birni. Valójában megismerni annyi, mint élni. Amit nem ismerünk, számunkra nincs, nem él. Opera a tudatlannak zürzavar, az ismerősnek gyönyörűség. Amit igazán ismerünk, létünk részévé lesz. Ismerni annyi, mint élni. Istent Krisztusban ismerni annyi, mint örökké élni.

4–5. vers. Krisztus egyetlen, páratlan voltának, istenfiúságának bizonyága. Vallástétel bűnnélküliségről, tökéletességéről, istenségéről. Csak Ő imádkozhatott bűnvallás nélkül. Mi imánk azzal kell, hogy kezdődjék: Atyám, bocsáss meg, mert nem dicsőítettelek e földön s nem végeztem el a munkát, melyet reám bízál. Milyen jó, hogy a hozzánk hasonló, mert emberrel lett Krisztus ebben *egészen más* mint mi: ezért bűnökéből Megváltó.

II. *Első kérés*: 6. v. eleje és 11. v. közepe: „Megjelentettem a te nevedet az embereknek. Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben.“ A név: Szent Atyám. Mint az Úri ima megszólítása. Nem volt ismeretlen az Ő-Testamentumban sem, hogy Isten Atya, de Krisztus jelentette, csak Ő jelenthette meg, mint a kegyelem, irgalom, szeretet teljességét, hasonlataiban, példázataiban (tékozló fiú). Mennyire más, ha valamit, vagy valakit, — pl. a tengert, a demokráciát — csak névről ismertünk s az egyszer megjelent önmagát. Krisztusban megjelent Isten s

a tanítványokkal együtt nekünk, mai embereknek is mély szükségletünk, hogy Istennek Krisztusban megjelent szeretete, könyörülete, amnesztíája valóság legyen és maradjon.

Második kérdés: 13. b. v.: ... „ők az én örömömet teljesen birják ő magokban.“ Szomorú tanítványai számára kér örömet. Legtöbb szomorúságunkban özés is van. Tanítványokéban is volt. Azért volt nagyon őszinte, de azért volt az öröm igen nagy szükségletük. Nem akármily öröm. A Krisztusé. Nem árt hangsúlyozni, hogy a főpapi ima bizonyága szerint is: Krisztus lefkének alaphangja az Atya szeretetében való nyugvás mély és komoly öröme volt. Ezt szeretné övében is látni. Szeretettől, de küldetésük érdekében is. A világot nem 11 siró, hanem 11 sugárzó harcos győzheti meg. Nehéz örülni és parancsra nem lehet. Pedig szeretjük az örömet. Vonzódunk, tapadunk a derütlelkű, vidám emberekhez. Sok bűn oka: örömkérgetés tévutakon. Nekünk is mély szükségletünk a Krisztus örömében való bőség. S valahol lyukas életünk „örömtartálya“ s elfut belőle az öröm.

A harmadik kérdés világít rá, hol a baj. 15. v. „Őriz meg őket a gonosztól“ „Ismét az Ūri ima echója. Krisztus nem magyarázza meg az élet talán legnagyobb talányát: Honnan ered a gonosz s azzal együtt miért hasadt fel a kárhozat szakadéka, melyet annyira valóságnak lát és mutat a 12b-ben, Júdás esetében is. A megismerhetetlen határán elvág minden gondolatot ezzel: ... hogy az Írás beteljesüljön.“ Pedig Ū szakértője ennek a kérdésnek. A Gonosszal találkozott már a pusztai bójtkor, munkája elején s Isten Igéje adott erőt ellene meg. Néki is, akkor épúgy, mint nemsokára a keresztfán, amikor az Igéből, a Zsoltárok könyvéből vett szavak röppennek el utóljára ajkáról.

Nem kéri, hogy kivétesse nek övéi, kivétesse nek a világból. Nem az égbe, öngyilkosságba, kolostorba. zárdába való-menekülés véd a gonosztól, hanem Krisztus áldozata, s az a tény, hogy főpapi imája érettem is szólt és szól.

Negyedik kérdés tanács és út arra, hogyan harcolhatunk a gonosz ellen s uralkodhatunk rajta megszentelt élettel: A 17. v. élébe olvasuk még a 14. v. elejét: „En a te igédet nekik adtam“. Gonosz nem fér hozzánk, ha eltölt az igaz. Az ige igazság s ez az Ige nekünk is adott. A megszentelt élet titka, útja: A nekünk adott Igéhez ragaszkodni.

Mindnyájunk tapasztalata, hogy milyen szoros kapcsolat s árnyalatokig érzékeny viszony van életünk tisztasága, szentsége és a Szerettséghez, annak olvasásában, hallgatásában való hűségünk, vagy felületességünk között. Miért van az Igenek ilyen megszentelő, purifikáló ereje? Mert a Szentléled Isten maga rejtezik benne, mert az Ige nem e világból való igazságáért Krisztus élete, szenvedése és halála a garancia, az aranyfedezet. Értünk szentelte magát, de a 19. v. szerint nekünk is megszentelteké kell válnunk.

Ötödik kérdés: 21. v. A KIE-eek, Mekdsz-nek, a Prot. Missziói Társaságnak jelmondata. Az *ökumené*-vel kapcsolatban is sokat idézzük. Mai egyházi és egyházon kívüli életnek emész-tően, szomjaztatóan nagy szükséglete. Egyházon

belül különösen nagy bűnünk, hogy Krisztus egyházai nem egységben, hanem széttagoltságban, nem egyszer egymással harcolás állapotában vannak s ezért káromoltatik közöttünk a Krisztus.

Külsőleg is teljes egységet talán nem is hoz más mint az egyház Urának visszajövele. De addig is szükségletünk, egyben parancsunk ennek az egységben valósága. Annál erősebben, mennél közelebb élünk másokhoz.

Krisztus elsősorban a 11 egységért imádkozott. Hogy közösen imádkozhassanak űk is, hiszen az egyakaraton mondott imádság mindent megnyer.

Az egység rám nézve is elsősorban abban a legkisebb körben kötelező, ahol mint hívó élek. Egységben vagy-é családdal, feleséggel, szomszédal, barátoddal, hát még ellenségeddel? Mert a kis körben valósággá váló egység után terjed az ki generációk és népek közti széttagoltságokra is.

Egység útja: Jézusra nézni, mert benne lehet egynek lenni. Nagy célokra és nagy reménysegekre nézni, akkor nem botladozunk mindegyre kicsinyességekben.

Hatodik kérdés: 24. v. Szinte több, mint kérdés. Azt a ritka szót mondja Krisztus: „Akarom“. S van é az előtt gát, ha valamit Ū akar; aki egy az Atyával. Értelmünk, sőt képzeletünk előtt is le vannak zárva az örökkévalóság redőnyei. Nem tudjuk, mi vár ránk a mennyei hajlékok gazdagságában. De Urunk mindent tud és lát: Nyomorúságos életünket egyfelől s az örökkévalóságot másfelől. S Ū akarja, hogy mi, szegény áttelepülők, ott legyünk igazán otthon. Meg is lesz. amit Ū akar.

Hetedik kérdés. 25–26. v. Az imádság csucspontja. Ū legyen bennünk. Pál szerint: Éljen bennem a Krisztus. Ha Ū velem, mellettem, van, ha bennem van Belőle annyi, amennyi az én bűnös lelkembe belefér, akkor Velem minden itt van. Akkor valóság mindaz, ami a megelőző kérésekben életem nagy szükségleteiképen foglaltatik: Valóság számomra az Atya szeretete, örömmel teljesedünk be; ha bennem van Ū, őriz a gonosztól, megszentel igéjével, egységre visz és megdicsőit. Noha Ū a dicsőségben van s mi még a földön vagyunk, mégis közel van, szeretet által annyira közel, hogy bennünk van. Mert a szeretet soha el nem fogy, se időben se abban a térben, mely az ég és föld között van. Az uriszentvacsora csodája által is Ū hat, cselekszik, él bennem!

Dr. Szabó Zoltán

A március 29-i felvidéki menekültek segélyezésére meghirdetett perselypénz címén az egyházkerületben 6,192.68 Ft gyűlt össze. Más forrásból befolyt még 2,131.62 Ft. A fenti összegeből kiutasított lelkészeket, tanulókat, lelkész és tanító-özvegyeket, árvákat segélyeztek. Szomorú dolog, hogy gyűlekezeteink fele süket maradt az adakozásra való felhívás után.

Áramszünet miatt késtünk 3 napot. Elnézést kérünk. Következő számunk szeptember 15-én jelenik meg.

ARATNI ÉS HINNI...

Előige: I. Sámuel 6:7—13.

(Vázlat.)

Alapige: I. Sámuel 6:13.

Egy régi erdélyi prédikátor összehasonlította a magyar nép történetét az ótestamenti nép történetével. A kettő között olyan megdöbbentő hasonlóságot fedezett fel, hogy így vélekedett: lehetetlen, hogy ez a két nép egymással rokon ne legyen. És hozzá kezdett kutatni a rokonságot a régi zsidó és a régi magyar nép közt.

Ez hiábavaló munka volt, mert a turáni származású magyar és a sémi származású zsidó nép között nincs semmi vérszerinti rokonság. Az azonban bizonyos, hogy történeteink megdöbbentően hasonlítanak egymáshoz. Ez az íge is, amit most felolvastam előttek, ezt bizonyítja.

Egy véres háború után hadizsákmányul elveszik a zsidó néptől azt a ládát, amelyben Istennek tíz-parancsolatját őrizték a zsidók, a Mózes által hozott két kőtáblát.

A legyőzött nép két dolog között választhat. Vagy kétségbeesik a reménytelen állapotok között, s tétlenül várja halálát, vagy kivándorol az ősi földről, hitványul otthagynva azt, mint patkányok a sülyedő hajót.

Ez az egyik, amit tehet a nép, a másik pedig az, hogy Ő, ki elvesztette a háború csatáját, hozzá kezd halálos elszántsággal, hogy megnyerje a béke csatáját és legyőzze az országban uralkodó testi és lelki nyomort. **Ez van olyan hősi küzdelem és sokkal áldottabb küzdelem ez, mint a háború pusztító csatái voltak.**

A választott nép ez utóbbit választja. Azt olvassuk, hogy a levert, megtépett, tönkretett, megalázott nép hozzá kezd a testi és lelki táplálék megszerzéséhez.

A béth-semesbeliek pedig — mondja az Ige — hozzáfogtak a búza aratásához. Kevesebben vannak, mint máskor. Közülök sok jó arató ott fekszik valahol a messzi csatamezőn, közülök sok jó arató, mint a filiszteusok hadifoglya idegen földön végez rabszolga-munkát. Kevesen vannak az aratók, ruhájuk rongy, táplálékuk szegényes, megalázottak és meggyötörtek: **de aratnak.**

Testvérek! 1947 aratása idején, mintha csak a magyar aratókról íródott volna ez az Ige. Rongyosan, éhesen, megritkult sorokkal, hősihalottait és hadifoglyait siratva, megtépve és meggyötörve, **de arat a magyar.**

A béth-semesbeliek pedig — mondja az Ige — búzaaratással foglalkoztak és fel-

emelvén szemeiket, meglátták az Isten ládáját. A ládát, amit elzsákmányolt az ellenség, a ládát, amelyben a szent 10 parancsolat volt, a ládát, amit a győztesek elhurcoltak a maguk országába s betettek ott a maguk pogány templomába. De mikor betették oda, ledültek ott az összes bálványok és ezért kénytelenek kivinni templomukból, sőt országból is az Isten ládáját, mert látják, hogy az nekik pusztulást hoz csak. Ezért szekérre teszik és vissza viszik a zsidóknak.

Igen, Isten törvényét, a vallás szent igazságait nem zsákmányolhatja el a hívő néptől egyetlen pogány nép sem. Mert különben az történik vele, ami a filiszteusokkal. Ha beviszi országába Isten tíz-parancsolatját, ott összedül a pogány bálvány.

Az arató béth-semesbeliek, mint az Ige mondja — felemelik szemeiket és meglátván a ládát, amit határukon visznek keresztül, örvendezének. Hogyne örvendeznének. Arató népnek és Isten parancsolatját birtokában tartó népnek van és lesz jövődjéje.

Testvérek! Azt üzeni ez az Ige nekünk, hogy **arató és hívő magyaroknak semmit nem kell félni, mert lesz jövődjük.**

Sőt nekünk, akik az újtestamentum népe vagyunk, még örvendetesebb ez az üzenet. Nekünk nemcsak 10 parancsolatunk van, hanem van Jézusunk, Megváltó és Megtartó Urunk. Jézussal járó és arató magyaroknak lesz jövődjük.

Jézus üzeni néktek magyar aratók: **Ne féljete, veletek vagyok! Ne féljete, én vagyok az életnek kenyere!**

Óh forduljunk hozzá, amikor keressetek emelkednek a búzamezőkön két könyörgésünkkel: Uram Jézus, egyetlen patrónusunk, tedd áldottá a mi aratásunkat. Uram Jézus cselekedjed, hogy a jövő aratáshoz testileg, lelkiileg megépült ország foghasson majd hozzá és immár akkor óh mi kegyes közbenjárónk azok is közöttünk arassanak, akik most még idegen föld rabságában könnyes szemekkel gondolnak arra, hogy az idén nem arathatják magyar földön a magyar aratnivalót.

Uram Jézus segíts meg az arató és benned hívő magyar lelkeket, — Amen.

(Taktaszada.)

Dr. Szabó Lajos

Meghívó.

Az Országos Református Lelkészegyesület

a Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkipásztorai (vallásoktató lelkészei, segédlelkészei és lelkészjellegű tanárai és tanítói részére is) 1947. augusztus 21—22-én, (csütörtökön és pénteken) Szerencsen két napos konferenciát rendez.

Szeretettel hívunk mindenkit erre a lelki találkozóra a konferencia Igéjével: „Azon örüljétek, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben.“

(Lukács 10 : 20/b.)

D. Dr. Ravasz László ORLE elnök megbízásából:

Dr. Szabolcska László
ORLE főtitkár

Darányi Lajos
ORLE titkár

Budapest—Sárospatak, 1947: évi július hó.

Tudnivalók: A konferencia ellátása ingyenes. Két napi kenyéradagját mindenki hozza magával. Megérkezéskor mindenki 2— Ft jelentkezési díjat fizet. Az utiköltséget mindenki maga fedezi.

Jelentkezni legkésőbb 1947. augusztus 10-ig kell Darányi Lajos Sárospatak címre.

A konferencia összefoglaló témája: **Isten gyülekezete**

Munkarend a következő:

Augusztus 21. csütörtök.

8—9-ig a gyülekezettel közös istentisztelet.
Szolgál: *Kovács István* (Vilmány)
Ige: Lukács 10 : 1—9.

1/2 10—1-ig előadások megbeszéléssel: „Az igehallgató gyülekezet.“

a) A temetési prédikáció. *Darányi Lajos*.

b) Vallásoktatásunk. *Egressy Lajos* (Spatak.)

4—7-ig előadások megbeszéléssel. „A pástorolt gyülekezet.“

a) Családlátogatás. *Dóczy Antal* (Ózd).

b) Szórványgondozás. *Kocsis János* (Spatak)

8 órakor a gyülekezettel közös istentisztelet.
Szolgál. *Nagy Lajos* (Nagybozsva)
Ige: Lukács 10 : 10—16.

Istentisztelet után szabad parlament formájában a zsinat javaslatainak megbeszélése.

Augusztus 22. péntek.

8—9-ig Istentisztelet. Szolgál: *Fodor Lajos* (Miskolc). Ige: Lukács 10 : 17—20.

1/2 10—1-ig előadások. „Az önfenntartó gyülekezet.“

a) Adakozásra nevelés. *Dr. Enyedy Andor* püspök.

b) Új jövedelemforrások. *Faragó György* (Szerencs).

4—7-ig előadások. „Az imádkozó gyülekezet.“

a) Az Imádkozás szükségessége és áldása. *Dr. Szabó Lajos* (Tszada)

b) Három gyülekezet imaélete. Kovácsvágás: *Dr. Fűrjész István*. Lácza: *Fiedler István*. Sajtószentpéter: *Perjéssy László*.

8 órakor esti istentisztelet. Szolgál: *Svingor Jenő* (Radostyán) Ige: Lukács: 10 : 21—24.

Utána szabadparlament, mint előző este.

Júliusi és augusztusi számunkat összevontan adjuk. Igy 4 oldallal kevesebbet kapnak előfizetőink. Hogy ez szellemi károsodást ne jelentsen, az anyag tulnyomó részét petittel szedettük.

Előfizetések befizethetők az 51.509-es csekkszámra. Tulajdonos: Pataki Diák Céh. Köszönjük, hogy előző számunkkal küldött csekklapokkal legtöbb előfizetőnk rendezte tartozását.

Mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványok kaphatók a főiskolai könyvkereskedésben.

Csereajánlat: Saját elhatározásomból elcsérelném lelkészi állásomat azonnalra is. Javadalom: 31 kh. szántó, 6 kh. rét, 9 kh. legelő, 10 q búza párbér, díjlevél szerint 32 m³ tűzifa az egyház erdejéből beszállítva. Lakás 3 szoba, konyha, speiz melléképületek, 2 kh. kert. Jelenlegi kongrua havonként kifizetve 150 Ft. Alom más 13 km. Autóbusz 3 km. Gyönyörű hegyes vidék. Anyaegyház lélekszáma 60. Filiában 6-szor szolgál a lelkész. Érdeklődők azonnal írhatnak **Ref. Lelkészi hivatal, Rakacaszend** címre.

A Sárospataki Igehirdető
a Sárospataki Református Lapok melléklete
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Negyedévi előfizetés 5.40 Ft.
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: **Csehi Lajos**
a református főiskola betüivel, Sárospatakon

South-Norwalkban ég a láng

Pontosan tíz esztendeje annak, hogy megrendítő élményben volt részem a külföldre szakadt magyar reformátussággal kapcsolatban.

Lent jártam a Regátban és Brailában megpihentem, hogy onnan induljak el Moldovába, megnézni a szászkúti (Sascut) magyar református egyházat.

De nem mentem el. Mert ott tudtam meg, hogy megszűnt a kis magyar református sziget. Előbb a papjuk halt meg, Márk Mózes, az „öreg gyertyatartó”, aki pontosan 40 évig (mint ama Mózes) vezetgette népét a moldvai pusztán. Aztán „eltöredezett” az egyház is, kihaltak, áttértek, elkallódtak az egyháztalagok. A templom köveit széthordták istállóknak az ottani románok, az úrasztali kelyheket megvette egy moldvai kocsmáros. A szigetet elnyelte a tenger. Az egyház jegyzőkönyve Brailába vetődött. Lapozgattam benne nagy szomorúsággal: Keleten, a legkeletibb magyar evangéliumi örutoronyban kialudt a láng.

S most, pontosan tíz esztendő múlva, mintha csak kárpótlás lenne az évtized előtti nagy szomorúságért, elém vetődik egy ékes, szép könyv: a South-Norwalki Magyar Református Egyház aranyjubiläumának emlékkönyve. *Nyárády Jenőné* Abaujszántóról kivándorolt testvérünk küldte haza.

Ez az emlékkönyv olyan, mint egy gyönyörű illusztráció a 126. zsolttár 2-3. verséhez. És olyan, mint a magyar mesében az Óperencián túra elbujdosott „kisebbik fiú” története.

Kivándorolt magyarok több, mint 50 évvel ezelőtt elvitték magukkal az irtatlan messzeségbe a hit kicsiny mustármagját, elültették (1893-ban), szeretetük melegítette, áldozatuk öntözte, hűségük védte és 50 év alatt hatalmas terebély lett belőle, amit úgy hívnak: *South-Norwalki Magyar Református Egyház*.

Az Ur igen megáldotta őket: *jó munkásokkal*, mint pl. *Dókus Gábor*, egykori fonyi tanító, majd lelkész, aki 38 évig dolgozott ottan; *jó szívvel*, amelyben volt áldozatkészség (1911-ben épült templomuk 30 ezer dollárba került), *jó lélekkel*, amelyben buzog a hit.

Kevés örömmel református magyaroknak jó olvasni ezt a könyvet, sok vigasztalást és reménységet vehetünk belőle.

Jó magyar arcok néznek ránk a könyvben közölt fényképekről és jó magyar nevek sokaságát olvashatja szemünk. (A presbiteriumban ilyen nevek vannak: *Adorján, Bodnár, Bolha, Bors, Dókus, Domonkos, Hevesi, Kállay, Kardos, Kenéz, Kéry, Kovács, Lázár, Lueskay, Magyar, Soltész, Sós, Szabó, Szócs, Tamás, Veréb* stb.) Ha tenger és távolság elválasztanak is, ezek a messzi magyar reformátusok bizony édestestvérek, a közös vér és a közös lélek jussán.

A South-Norwalk-i gyülekezetben ég a láng!

Nekünk semmi, de semmi részünk és érdemünk nincs benne, mert mi évtizedekig nem is törődünk velük, lemondunk testükről is, lelkükről is.

De törődött az Isten. Azért övé legyen érte a dicsőség, hogy valahol, messze Connecticut államban oly szépen ég a láng. **Dr. Szabó Lajos**

szót volt csak hajlandó kiejteni, ha idegekkel, különösen ha urakkal beszélt. Ennek az embernek parányi félszepség sincs a mozdulatában. Fényes csizmájában nyugodtan elmehet a tanárok elébe. Otthonosan fog mozogni a tanári szoba parkettjén. Az én Édesapámon a halóveríték ütött ki, ha mondjuk csak a jegyzői irodába kellett is bekopogtatnia. Ő csaképphogy megnézte a bizonyítványomat, ez az ember meg már bizonyítványosztás előtt is majd. eleped a kíváncsiságtól, hogy hogyan tanul a fia. Megyen a tanárokhöz! Énhozzám soha nem jött be az Apám. Hébe-hóba látogatott meg csak az Édesanyám is. De nemhogy a tanárokhöz nem ment be érdeklődni, még a gimnázium kapuján sem mert bejönni soha. Odaült le szegény mindig várva rám az iskola előtti járda szélére, — szoknyája alá húzva elfáradt, két lábát.

Más lett azóta a világ!

Ez a paraszt ember meg megy érdeklődni a diák fia után. Énutánnam nem nézett utánam senki. A mostani paraszt diákfiúknak minden esetre könnyebb a sorsuk, mint a miénk volt. Úgy gondolom viszont, hogy a mi küzdelmünk dicsőségesebb volt, mint az övéké. Nem nézett utánunk senki, ezer akadály meredt előnkbe, — de emberek lettünk mégis!

Nem nézett-e csakugyan utánam senki? Dehogy is nem!

Az Isten azért szemmel tartott mindig... S mert Ő szemeivel egészen idáig a mai napig tanácsolt... bármennyire kért, megintett is rá az Édesapám, hogy magamnak tanuljak... nem tudok élni magamnak, — hanem csak... másokért.

Toth Gusztáv

(10)

Csel. 4:1—4. Ahol az Ige igazán hirdetik, ott a sátán is ott van. Lehet a sátán államhatalom, lehet kegyes templomfelügyelő. Mindennek az a magyarázata, hogy nekik nem kell Krisztus. Ez a név nem kell. A halálból való feltámadás nem kell. Mást szabad hirdetni. Jeruzsálem utcáin, a többi világvárosok piacain hirdetheti mindenki a maga nézetét, világnézetét, bölcsességét, csak Krisztusról ne beszéljenek. Halál, vég kell; de a feltámadás minek? Veszedelmes emberek azok, akik Krisztusról beszélnek. El kell őket zárni, gondolták a templomfelügyelők. És amikor megtörtént ez az őrizetbevétel, tovább működött a Lélek. Sokan hittek. Nem mindenki hitt, aki hallgatta az apostolokat, de sokan. Az Ige nem tért vissza üresen.

Add az Ige teljes szabadságát és a Benned hívők seregének folyton való növekedését, Atyánk. Amen.

Csel. 4:5—10. Tudták a főemberek és a főpapi nemzetségből származók, hogy a sánta meggyógyítása nem emberi erő által történt. Azt kérdezik, hogy honnanszármazottaz a nem emberi erő. A felelet rá a legkeresztényibb: Krisztustól van az erő. Még pedig az által van az erő, a gyógyulás, aki valaha olyan tehetetlennek látszott, hogy keresztre feszítették. De Isten feltámasztotta. Az egyház arra rendeltetett, hogy valahányszor azt kérdezi ez a világ, hogy honnan van a megtartatás és az erő, ezt mondja rá az egyház. Vagy amikor tagadja ez a világ, hogy Krisztus által van a megtartatás, akkor az egyház újra elmondja, hogy csak Krisztus a gyógyulás forrása.

Urunk! Az egyház szavát tedd bátorrá, hogy tudja meg mindenki, hogy Krisztus által van minden jó. Amen.

Csel. 4:11—12. Az apostolok bátran megmondják, hogy Krisztus keresztre feszítésében az Irás jövődőlése teljesedett be. A Krisztushoz való viszonya mindenkinek a legdöntőbb. Az építésnél és újraépítésnél azok járnak jó úton, akik Krisztus mellett állanak. Krisztus az üdvösség forrása. Megtartatás általa van. Tehát a sánta meggyógyítása és minden földi jel csak arra való, hogy rámutasson Krisztusra a Megtartóra. Az ige hirdetésben ezt az igazságot kell hirdetni.

Krisztusban üdvösséget, megtartást adj nekünk Istenünk, hogy a földi munkánkat is a legjobban tudjuk elvégezni, Amen.

Csel. 4:13. Mai szóval azt mondanák a tanítványokról, hogy: őstehetségek. Tudtak be-

szélni. Abban az időben a szónoklatot tartották a műveltség egyik bizonyítékának. Volt bátorságuk. Meggyőződésből szólottak. Korszerű emberek voltak. Azt keresték, hogy honnan vették ezek az emberek, ezeket a nagyszerű értékeket. Nem az iskolában tanulták. De mindennek meg volt a magyarázata, amikor megismerték, hogy ezek az apostolok Jézussal voltak. Az igazi tudomány, az igazi bátorság, a beszéd-készség mind Krisztustól van. Mi azokban bízunk és azokat tartjuk igazi értékeknek, akik nála voltak, akik vele vannak.

Mesterünk, Krisztusunk, tégy minket a tanítványoddá. Amen.

Csel. 4:14. A döntő érv mégis a meggyógyított állásfoglalása. Az apostolokkal, tehát Krisztussal volt a meggyógyult sánta is. Ez ellen nem volt mondanivalójuk. Azt még lehet tagadni, ha azt mondjuk, hogy téged is meggyógyítana. De azt nem lehet tagadni, ha valaki elő áll és azt mondja, hogy: engem gyógyított meg. Állj elő és mondd el, hogy teveled mit tett Krisztus. Vagy amikor szólanak a bizonyoságtévők Krisztusról, állj te is melléjük. Így teljes és így hatékony a bizonyoságtétel.

A meggyógyítottakért könyörgünk, Atyánk, hogy soha el ne felejtsek, hanem mindig mondják, hogy ki könyörült rajtok és ki által van életük. Amen.

Csel. 4:15—18. A világ, amíg lehet, tagadja Jézus Krisztus létét, hatalmát. Ez a tagadás sokáig megy. Addig megy, amíg a kereszténység nem igazi kereszténység. Vagy pedig a kereszténységnek nincs olyan eredménye, olyan gyümölcse, mint amilyen volt a sánta meggyógyítása. De amikor a kereszténység igazi, gyümölcsöt termő, akkor már nem lehet tagadni Krisztust. Akkor már tiltani kell a nevében való tanítást. A tagadás és tiltás tehát mindig azt mutatja, hogy a kereszténység milyen erőt mutat, mennyire tudja sugározni Krisztust.

Még akkor is gyümölcsöt, igazi kereszténységet adj Atyánk, ha az nehéz idöket hoz. A te dicsőséged, a mi Urunk hatalma hadd legyen nyilvánvalóvá mindenek előtt. Amen.

A sárospataki gimnáziumban érettségi vizsgát tett 54 növendék a következő eredménnyel: kitünő 5, jeles 7, jó 16, elégséges 23, elégtelen 5. Az általános iskolában és gimnáziumban vizsgát tett összesen 170 tanuló. A vizsgaeredmény a következő: kitünő és jeles 103, jó 213, elégséges 313, egy tárgyból elégtelen 58, osztályismétlésre bukkott a két iskolatípusban összesen 14 tanuló.

Délelőtt. Háromnegyedtíz. Minden épkézláb ember ott tolong, izzad az állomáson. S egyszercsak Lénártfalva felől szuszogva, mintha nyögne kegyetlen terhével, befut előnkbe a vonat. 18 család érkezett ezzel az első transzporttal. Összesen 58 lélek. Belőlük 18 református. Két család Tornaljára való, a többi rimaszombati. Mindnyájan gömöriek. Ott voltam a fogadásukon én is. S mint beborult éjszakában a villámlások, úgy cikkáznak most bennem az élmények és kétségbeejtő érzések, amiknek elmondásába ezzel az üggyel kapcsolatban belefogok.

Ezek az érkező emberek nagyon hasonlítottak a Bibliának azokra az embereire, akikről azt mondja az Irás, hogy *jöttek a nagy nyomorúságból*. Igen. Hiába vártad tőlük, hogy majd lamentálni és sópáncodni fognak, amiért el kellett hagyniuk a hazájukat. Nem. Ők örömmel, meg sietve jöttek a több, mint két esztendeig tartó pokol után közénk. Csak ki ne kelljen nagyon hamar ábrándulniuk belőlünk!

Igaz viszont az is, hogy ezek az érkező magyarok *iparosok és kereskedők* voltak egytől-egyig; paraszt pedig nem akadt közöttük. Az ilyen emberek könnyebben tudnak mindig felejteni, új életlehetőségekbe beleilleszkedni, mint a röghöz ragadt földművelők. Ott Bánrévén láttam meg teljes bizonyossággal először életemben azt a nagy igazságot, hogy egy országresznek s magának a teljes országnak is állandósága addig van csak biztosítva, míg röghöz kötött, földtől elszakadni nem bíró parasztok élnek azon. Éppen azért, ha Magyarországot meg akarjuk tartani magyarnak, örökre a miénknek, tegyük ezen a maradék területen minél boldogabbá, elégedettebbé a parasztságunkat.

Végezetül pedig — bármennyire nehéz is belenyugodni a változtathatatlanba — elmondjuk még itt azt is, mint akik láttuk a Bánrévén át tőlünk teherautókon Szlovákiába átvitt, kitelepülésre önként jelentkezett szlovákokat is, hogy ha a föld elvesztése nem hasítani olyan élesen a szivünkbe és ha olyan nagyon ki nem játszanának bennünket északi szomszédaink, mint amennyire kijátszanak, akkor *jó cserét* csináltunk volna mi ezzel a ránk kényszerített egyezményvel. Csak rá kellett nézni a távozó szlovákok és az érkező magyarok arcára, azonnal meggyőződhattünk róla, hogy azoknak menetele nem veszteség, ezeknek érkezése viszont nyereség. Mert jó magyarok mindnyájan és emberséges emberek.

Biztosak vagyunk felőle, hogy eljön az idő, amikor azokat, akik földönfutókká tették őket, szegényeket, — furdalni fogja majd a gonosz lelkiismeret.

Adjon az Uristen a most érkezetteknek és az utánuk jövőeknek lelki nyugalmat és békeséget — a maradék hazában!

Nagy Mihály

Egyházkerületünk tapolcai missziói telepén a munka Isten segítségével állandóan folyik. Szeretettel kérjük lelkésztársainkat, hogy a közölt sorrend szerint következő hetekre is hívják fel gyülekezeiteik figyelmét.

A sárospataki faluszeminárium 15 esztendő.

A volt és mai szeminaristák jubileumi találkozásán öröm volt hallani a szeminarium multjával kapcsolatban, hogy ez a másfél évtizeddel ezelőtt gyökeret vert, kicsi mustármag, micsoda hatalmas, növendék fává nőtt. Akik semmit nem tudnak erről a multról, azoknak okulására elmondjuk itt a következőket. 1600 kötetből álló, legmodernebb igényeket is kielégítő könyvtára van a szeminariumnak. Ez a könyvtár nemcsak a szeminaristáké, hanem a Főiskola keretein belül működő Szabadművelődési Akadémia és Népfőiskola kézi könyvtára is. 4–5, egyenként kb. 1000 Ft-ot érő, 40 kötetes vándorkönyvtára is van a szeminariumnak, állandóan útban az egyházkerület különböző vidékein. Valóságos népi műzeumot létesített a vezetők és szeminaristák gyűjtő szenvedélye. Vidéki viszonylatban majdnem első helyen áll népköltési-, babona stb. gyűjteményünk. A szeminaristák kiállításai alkalmával összehordott anyag, valamint a lelkészképzés vizsgák e tárgyba-vágó dolgozatai, fénykép- és újságygyűjtemények, mind olyan értékek, amik a kellő és folyamatban lévő feldolgozás után teszik majd igazán monumentálissá az elvégzett munkát.

Még csak annyit, hogy mi a faluszeminárium eddigi legkonkrétebb eredményének azt az állapotot tartjuk, hogy a szeminarium hatása alatt álló pataki főiskoláról 15 esztendő óta nem igen került ki olyan lelkipásztor, aki ne szeretné a falut. Mindnyájunknak, akik ebből a fészekből kerültünk ki, az a legforróbb vágyunk, hogy a jó Isten ügye mellett, azzal egyidőben, szegény magyar népünknek is hűséges szószólói és szolgálói lehessünk. Biblia fölé hajolva, áldott imaközösségekben is azt kértük legtöbbször Istentől, hogy e nagyon terhes, kettős feladatnak elvégzésére kegyelemből minél alkalmasabbaknak találassunk!

Új csekkszámunk 51.509. Tulajdonos Pataki Diák Céh.

HIVATALOS RÉSZ

A sárospataki főiskola igazgatóságának hirdetménye.

I. Kertészeti és szőlészeti középiskola.

A főiskola keretében szervezett kertészeti és szőlészeti középiskolánk első évfolyama szeptemberben megnyílik. Felvehetőek azok a 14. életévüket már betöltött, de 18. évnél nem idősebb fiú- és leánytanulók, akik a polgári iskola, illetve a gimnázium IV. osztályát sikerrel elvégezték. A korhatáron felül jelentkezők felvételüket a Földművelésügyi Miniszter Úrhoz címzendő, de a főiskola igazgatóságához küldendő kérvényben kérhetik. A főiskola igazgatóságához augusztus 10-ig kell benyújtani a felvételi kérvényeket. A következő okmányokat kell csatolni: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. a felvétel alapjául szolgáló iskolai bizonyítvány, 3. hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a tanuló teljes testi és szellemi képességének birtokában van, fertőző betegségben nem szenved, kertészeti és szőlészeti középiskolai tanulmányokra alkalmas, 4. erkölcsi bizonyítvány, 5. szülői vagy gyámi-beleegyező nyilatkozat, mely szerint a tanulmányokkal kapcsolatos költségeket a szülő, illetőleg gyám magára vállalja, s kötelezi magát arra, hogy a befizetendő összegeket az esedékesség időpontjában rendelkezésre bocsátja.

A felvételt kérő, valamint az érdeklődő szülőknek is Tájékoztatót küldünk. A Tájékoztatónk gimnáziumra vonatkozó része irányadó a kertészeti és szőlészeti középiskolában fizetendő díjaknál is. A vidéki fiú- és leánytanulókat internátusainkban helyezzük el. Az ezirányú kérést szintén augusztus 10-ig kell eljuttatni a főiskola igazgatóságához. A kertészeti és szőlészeti középiskola tanulói valláskülönbőség nélkül ugyanazon díjkedvezményben részesülhetnek, mint a főiskola más intézeti ágainak tanulói.

Előzetes tájékoztatásul közlöm, hogy a kertészeti és szőlészeti középiskola tanulmányi ideje 4 elméleti és gyakorlati év, melynek befejeztével a tanuló érettségi vizsgálatra bocsáttatik s ennek sikeres esetén meghatározott egyetemi, főiskolai tanulmányok folytatására jogosult.

(Dr. Enyedy Andor püspök úr szóbeli hozzájárulása alapján kérem, hogy e hirdetményt a lelkipásztor urak a szószékről is közölni szíveskedjenek.)

II. Leányinternátus.

Főiskolánk a következő tanévben szélesebb keretek között szervezi meg leányinternátusát. Valláskülönbőség nélkül pályázhatnak mindazok a

angolinternátus
Igazgatóságának,
Sárospatak.
leánytanulók, akik
vagy középfokú iskolájában végzik
kat. A felvétel iránti kérvényeket legkésőbb au-
gusztus 10-ig kell a főiskola igazgatóságához
eljuttatni. Kívánatos az illetékes lelkész ajánlását
is a kérvényhez csatolni. Az érdeklődő szülőknek
a főiskola igazgatósága készséggel küld a fize-
tendő díjakra vonatkozó Tájékoztatót.

III. Igazgatótanácsi gyűlés.

Közlöm a főiskola igazgatótanácsosaival, hogy júl. 25-én d. e. 9 órai kezdettel rendkívüli igazgatótanácsi gyűlés lesz. Erre a gyűlésre ezúton is tisztelettel meghívom az igazgatótanácsos urakat.

Sárospatak, 1947. július 14.

Dr. Urbán Barnabás
főiskolai közigazgató.

Pályázati hirdetmény.

Tiszakarád (Zemplén vm.) református presbitériuma pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedő II. sz. kántortanítói állására. Fizetés: 23 értékegység, 14⁰/₁₀₀ pénz, ezeknek 1/3-a kántori. Lakás, államségély. Állás 1947. szeptember 1-én elfoglalandó. Határidő augusztus 8. Kántorpróba, választás.

Bükkaranyos (Miskolc közelében) református iskolaszéke pályázatot hirdet 21 napi határidővel II. számú tanítói állásra; elfoglalás szeptember 1.

— **Kérelem.** A beregi református egyházmegye elnöksége szeretettel kéri mindazon egyházi tisztviselőket, akiknek birtokában irodalmi értékű, nélkülözhető *theológiai és egyéb egyházi vonatkozású könyv van, hogy a beregi lelkészi könyvtár részére, amely a háborús események következtében teljesen megsemmisült, ajándékképpen, vagy méltányos áron, Esperesi Hivatal, Mátyus, Bereg m. címen felajánlani szíveskedjenek.*

**Könyveket, könyvtárakat
magas áron
veszünk, cserélünk**
Vidékre kiszállunk. Pataki Diák Céh

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap
A Tiszánineni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: dr. Marton János
Terjesztő: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűível, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

14. szám

1947. augusztus 1

Mindenki Téged keres!

Micsoda boldog öröm sugározhatott a tanítványok arcáról, mikor ujságolták Jézusnak ezeket a szavakat! Alig tudtak a boldogságtól hová lenni, mert azt látták, hogy az Úr tanítása, szemük-láttára véghez vitt, sok-sok csodája nem maradt hatás és eredmény nélkül: hiszen a tömeg megindult Krisztus felé. Az egyháznak e világban elfoglalt, mai helyzetét tekintve lehetetlen észre nem vennünk, hogy Krisztus testével ma újra megtörténik a bibliai csoda: mindenki igyekszik, közeledik az egyház felé! Néhány éve még az ártó ostromtól reszkettek közöttünk a kishitűek. A mai időben pedig — nem adhatunk Istennek elég hálát érte — a falra festett ördög helyett a bajba jutott emberek boldogító ostroma indult meg egyház ellen. Nézd meg egyházi iskoláinkat: mindenki abba akarja iratni gyermekét. Valamivel mintha népesebbek lennének a templomaink is. Az egyháztagok elvárják, hogy döntő és fontos kérdésekben nyilatkozzék a lelképásztoruk. Bizony nagyon sok ember számára utolsó mentővár lett mára ezen a földön az egyház. Mindenből ki kellett sokaknak ábrándulniuk. Mennyien vannak, akik senki és semmi másban nem tudnak már bízni, csak Abban, Aki nem földi. Jaj lenne né-

Békéljétek meg egymással!

„Mindez Istentől van, aki minket magával megbékéltetett a Jézus Krisztus által és aki nekünk adta a békéltetés szolgálatát.” II. Kor. 5: 18

A szívünkben dédelgetett református néplappal kapcsolatban először paraszt-újság kiadását terveztük. Mára beláttuk: munkás gyülekezeteinkről megfélemlítve fél munkát tudnánk elvégezni csak.

A politika egymás ellen játszotta ki mindig a parasztságot és a gyári munkásságot. Keserves tanulságok alapján hirdetjük: nincs ma fontosabb teendő, mint a parasztság és ipari munkásság kibékítése. Hitünk szerint ezt a szükséges megbékélést leginkább az egyház munkálhatja népünk körében, — hiszen erre bízta Isten a békéltetés szolgálatát.

A szükséges közeledés előmozdítására mondunk el most itt is egyet- és mást mindakét fél okulására.

Emlékezzünk legelőször is mindnyájan a közös *multra*. Az ipari munkásság teljes egészében a szegény parasztság köréből került ki. Életlehetőség hiányában kényszerült a faluból kiválni ez a réteg. Az is bizonyos, hogy ezt az életlehetőséget nem a parasztság vette el előle, hanem a szegényekkel nem törődő, tegnapi rendszer. Örök civakodás helyett akarjon most e két társadalmi réteg egymás mellett közös jövőt építeni s ne, mint a múltban tette, egymás ellenére gyehehnás poklot!

Egyházi szempontból külön ki kívánjuk hangsúlyozni a gyári munkás, bányász, stb. gyülekezeti tagjaink részéről sok kísértés ellenére is megnyilvánuló *egyházhűséget*. Ma már bebizonyosodott tény, hogy a marxizmus nem ellensége az egyháznak, — viszont az sem tagadható le, hogy közömbös az egyház iránt. S a közömböséget állandóan kihangsúlyozó propaganda ellenére is a marxizmus emlőin nevelődött munkások majdnem teljes egészükben hűséges, tevékeny egyháztagok maradtak napjainkig.

Ezt a hűséget látva, kimondjuk végső következtetésül azt is, hogy a munkás-gyülekezetek *dicsősége* is nagyobb ma, mint paraszt-gyülekezeteinkéi. Mi egyenesen úgy látjuk ezt a dolgot, hogy paraszt-gyülekezeteinknek nagy általánosságban (milyen szegény reánk nézve!) inkább csak multjuk van, munkás-gyülekezeteinknek viszont küzdelmes és dicsőséges májuk. Bizonyosak vagyunk felőle, hogy a paraszt gyülekezetek ma ismert multjával együtt a jövő egyháztörténelem tanítani fogja a munkás gyülekezetek küzdelmes és dicsőséges mai erőfeszítéseit is.

Köszöntjük szeretettel ezeket a mi hűséges, Isten által dicsőségre kiválasztott munkás-gyülekezeteinket!

T. G.

künk, ha ez az egyházat ostromló, egyházon belül Krisztust, Benne békességet és üdvösséget kereső tömeg ebben az utolsó mentsvárban, az egyházban is csalódní kényserülne a mi kiábrándító bűneink következtében.

Anyám vitt a bűnre

Ha Lapunk terjedelme engedné, ökölnyi betűkkel nyomtatnánk itt ki ezt a bűnügyi tárgyaláson elhangzott, keserves vallomást. Egy fiatal terménykereskedő 44.000 Ft-ot sikkasztott a közösség pénzéből s mikor törvényt előtt felélnie kellett tettéért, védelmére ezt hozta fel: „Anyám adta a tippet, hogy csaljak... Anyám többször mondta, hogy kirug az üzletből, ha nem adok neki pénzt.“ A bűn örvényébe belezuhanó fiú vallomását olvasva önkénytelenül is többször kérdeztük magunkban: miféle nő lehet ez az asszony? Züllhetnek-e le édesanyák ennyire mély fertőbe? A vallomás többi részéből teljes undorító voltában megismerhetjük a nyomorult némbert. Emberrnyi-ember fia szemeláltára — hadifogoly férjének távollétében — vadházasságra lépett a helybeli borbély-legénnyel s ezért kellett a saját fia által sikkasztott pénz! Régen szokásban volt a nagy bűnösöket négyfelé vagdalva kiakasztani közszemlére a városok piacterein. Ezzel az elrettentő példával azt szerettük volna mi most itt bebizonyítani, hogy a züllés útján nincs megállás s az emberi élet megjobbítása csak a családi élet tisztasága árán valósítható meg! Szeretnénk hinni, hogy velünk együtt minden szülő ezt így vallja s a mi Olvasóink között csak jó édesanyák és jó édesapák vannak.

A NÉPNEVELÉS FRONTJA

Megnyílt a Szabadművelődési Akadémia Sárospatakon

A sárospataki Főiskola 400 esztendőös arculatán az eltehetetlenülő vénségnek a legkisebb jelei sem vehetők észre. Mint ahogy a multban fészket tudott itt verni minden gondolat, éppen úgy út mutat az öreg iskola élen járó munkásságával ma is az egész magyarság számára. Nem tudják még elegendő, ezért hangsúlyozzuk itt ki, hogy a népi mozgalmaknak fókuszja volt itt már akkor is, mikor még nem volt jelszó és nem jelentett konjunkturát Magyarországon a népi gondolat. Faluszeminárium, népfőiskola, munkatábor, regélés szinte innen indult el hódító országos útjára. Csak természetes ilyen múlt és ilyen körülmények után, ha a mai népnevelő, népművelő munkák elvégzéséből is, amennyire erejéből futja, kikéri a Főiskola a maga részét.

Miért keletkezett? Mint minden más intézményt Sárospatakon, a Szabadművelődési Akadémiát is a való élet egy hiányossága hívta létre. Az új idők eljöttével szinte legelemibb szükségletnek mutatkozott új falu-vezetőknek, új népnevelőknek a képzése. Csak úgy újulhat meg ugyanis körülöttünk a nép, ha elébb lesznek emberek, akik az új idők követelményeinek megfelelően, de az örök magyar szellemtől átítatódva, alkalmasak ennek a népnek nevelésére és vezetésére. Egy ilyen új, népnevelő gárdának mihamarabbi munkába állítására létesült Sárospatakon a Szabadművelődési Akadémia. A megnyitáshoz szükséges miniszteri engedélyt mult év őszén kézhez véve, 1946—47 telén már meg is kezdték néhányan az ország különböző részeiből összeverbuválódott parasztek közül a Vár vén falai között a faluvezetésre való készülődést. A hajdan elkobozott Rákóczi-vár így került a történelem jóváhagyásával azok tulajdonába, akiket a nagyságos és vitéz kurucfejedelem legjobban szeretett, — a magyar nép birtokába!

Július 21-én az értelmiségi faluvezetők gyűltek össze és kezdték el meglehetősen szép számmal egy hónapig tartó, konferencia jellegű tanfolyamukat.

Áhitattal kezdődött! A krónikás kötelessége beszámolni erről is. Hiszen ez is pataki specialitás: minden indulás előtt Isten Igéje fölé hajolni. Érdemes volt végignézni a hallgatóságon. Nem volt kötelező a megnyitó áhitaton való részvétel, mégis minden tanfolyamra jelentkezett ott hallgatta a bizonyágtévő ajkáról az Isten „istenhozottját.“ Voltak a hallgatóság soraiban különböző vallásfelekezettűek, bizonyára lehettek hit dolgaiban közömbösek és hitetlenek is. De a nép iránti felelősségtől átítatva mindnyájan megalázták magukat Az előtt, aki a népnek és történelemnek hatalmas Ura. Jó lenne bizony, ha velünk patakiakkal együtt, akik mégiscsak legkorábban kezdtük el a népi munkákat, mindenki, aki Magyarországon a néppel akar foglalkozni, belátná azt a nagy igazságot, hogy minden elvégzett munkánk akkor válhat igazán áldássá egyesek és a magyar összeség számára, ha a felülről alászálló jóadomány, az isteni kegyelem velünk marad!

... Az Isten „istenhozottja“ után mi is elmondjuk a magunk „istenhozottját“ az Akadémia hallgatói felé. Kívánjuk: érezzék jól magukat s tanuljanak sok hasznosat a vén falak között. S kérjük őket, hogy a munka végeztével, ha megérdemljük, vigyék el majd jó hírünket a négy égtáj felé!

A munka és élet iskolái Sárospatakon

Valaki azt mondotta, hogy Patak a földbirtokreform következtében elvesztett birtokai után ma már csak a lehetőségekből él. A lehetőségek, ha azok hitből és bátorságból fakadnak, sokszor nagyobb eredményt hozhatnak a thezaurált kincseknél és vagyonoknál is. Patak ezen a téren az utolsó két esztendő alatt versenyre kelt Amerikával és valósággal a semmiből olyan munkaágakat fejlesztett ki, amelyek méltán magukkal ragadják az újjáépítés megfeszített munkájában lázasan égő ország bámulatát. Mindézeket a munka- és iskolaágakat pedig nem a haszon és jövedelem újra visszaméltására, hanem mind egy szálig a nevelés és ezzel a jövőendő szolgálataba próbálta odaállítani.

Népfőiskolái és Szabadművelődési Akadémiája gyökerében ragadja meg a falu-vezető képzésnek kérdését. A parasztdolgozó gimnáziumokban és tanítóképzőkben olyan értelmiség nevelkedik, amelyik maga is, oklevéllel a kezében is, valósággal is, szántóvetője marad majd a nagy magyar parlagnak. A Diák Céhekben a kétkezi munkához igazodik az ifjúság jövődöntője, amikor ipari műhelyekben, kereskedések pultja mellett omladoznak a társadalmi válaszfalak, hogy közös oltárhoz futva együtt szolgálják a szociális kiegyenlítődés nagy gondolatát.

Most új iskolatípus sorakozik be a pataki glédába. Kertészeti és szőlészeti iskoláját nyitja meg szeptemberben a sárospataki főiskola. Új muzsaberket teremt itt a Hegyalja, Hegyköz és Bodrogeköz találkozásánál a földet törni, művelni szerető ifjúságnak. Kerti palántákat helyez el abba a talajba, ahol még nemrég a klasszikus nyelvnek dallamos csendje verte fel a kollégiumi kert százados levegőjét. Tokaj nektárának szőlővesszejét állítja a tudományos vizsgálódás középpontjába, hogy belőle az ifjúság borának új dala csendüljön ki. Ide hozza majd az ország minden részéből azokat, akik a magyar föld szavát hallgatják és abból akarnak csodás virágokat varázsolni Isten kalapjára, a magyar bokrétába.

Mi ez mindez, ha nem észrevevése annak, hogy elmélet és gyakorlat úgy állhat csak meg egymás mellett, ha azok egymást tökéletesen kiegészítik. Az általános iskola problémája, csak úgy valósítható meg, ha jó előre gondoskodunk olyan iskolatípusokról, amelyekbe belenő majd az általános iskolákból a magyar ifjúság. Ha értelmét is látja az általános iskola bevezetésének, azért, hogy abból új munkaágak feié törekedjék. Ilyen értelemben az új pataki iskolatípus egyetemes érdeket elégít ki, de pótolja a tájnak kijáró sok évszázados adósságot is. Paradicsomkertet fog varázsolni oda, ahol a büntől menekülő Noé elültette az első szőlővesszőt és ahol Ararát hegye épült a megtisztulni akaró, hegyi beszédet hallgató magyar ifjúság számára.

A munka és élet iskolái ebbe az új Paradicsomkertbe az igazi Szőlőtőkéhez így várják ide a magyar ifjúság szőlőskertjének drága hajtásait.

S. P.

Özv. Novák Lajosné, a nagy-hírű theol. professzor galamb-lelkű özvegye, aki hosszú távollét után Sárospatakon akart meghalni, fia: **Novák József** járásbíró házábanál 84 éves korában elhunyt. Eltemettük júl. 18-án a Főiskola udvaráról.

Új leányfelügyelőnő. Az *Igazgatótanács* egy *évre Olesváry Elza* volt zöldkeresztes nővért választotta meg *Balázs Dalma* helyére *gimn. leányfelügyelőnek*.

Taraba Vilmos békési kerteszetzi iskolai igazgatót választotta meg az Igazgatótanács a szeptemberben meginduló kerteszetzi- és szőlészeti középiskola igazgatójává. Hozza Isten mihamarabb közénk és végezen áldásos munkát! Az új igazgató megjelent az ig-tagács ülésén és valósággal meghódította a jelenlevőket személye iránt és a meginduló intézeti ág iránt is.

Lelkipásztori továbbképző végleges időpontja: szeptember 16-26.

Berecz Árpád amerikai református lelkipásztor, aki hosszú ideig volt a sárospataki *Theológia Akadémia* hallgatója, házasságot kötött *Kósa Juliával*. Isten áldását kérjük életükre.

Szalay György lelkipásztor irányításával *Újcsanál* oson a *paraszt-dolgozók gimnáziumának II. évfolyama* is megnyílik az ősön.

Csomasz Tóth Kálmán az énekügyi bizottság előadója szívesen ajánlja fel felvilágosító szolgálatait szakszerű előadások formájában minden olyan egyházi közületnek, amely ilyen szolgálatakat igénybe óhajt venni és e kérdésben hozzáfordul.

Karácsony Sándor rövid ideig tartó sárospataki tartózkodása alkalmával július 20-án pár órát szentelt arra is, hogy-egy szűkebb közönségben megbeszéléseket folytasson a sárospataki népi munkákról. Jó volt hallani ajkáról a törhetetlen életkedvről bizonyosságot tevő megnyilatkozásokat.

A szerencsi ORLE konferenciára féláru vasuti jegy van kilátásba. Azoknak küldjük meg, akik aug. 10-ig jelentkeznak **Darányi Lajos, Sárospatak** címen.

(11)

Csel. 4:19–20. Azt parancsolják az apostoloknak, hogy ezután ne hirdessék Jézus Krisztus nevét. Az apostolok a lelkiismereti szabadságra hivatkoznak. Igaz, helyes dolog-e az, hogy valaki emberre hallgasson és ne az Istenre? Helyes-e az, hogy valaki meg van győződve valamiről, de nem mondja, mert nem engedik. Aztán el lehet-e hallgatni azt, ami az ember életének alkotó része? Kőnyű arról hallgatni, amit az ember csak külső kényszerből mond. De nem lehet hallgatni arról, aminek a mondására belső kényszer kényszerít. Az igazhírdetőt belső kényszer kényszeríti a Krisztusról való bizonyosságtételre.

Olyan igehírdetőket adj, Szentlélek Úristen, akik belső kényszerből szólnak, hogy senki ne hallgathassa el őket! Amen.

Csel. 4:21–22. Itt az apostolokat az védte meg az elítéltetéstől, hogy mellettük volt a közvélemény. Nemcsak a sátánnak lehetnek tömegei, hanem az Úrnak is. A nép, a sokaság állhat az Isten oldala mellett is. Az különös kegyelme Istennek, hogy neki a kevés, a néhány is elég, de nekünk az egészet kell igényelni. Isten az egész föld, az egész nép, minden nép Isten. A nép dicsőítette az Istent, mert egy olyan sánta gyógyult meg, aki emberileg gyógyíthatatlan volt. Ez a tény letagadhatatlan volt. Az Istent dicsőítő néppedig olyan tényező volt, amelylyel még a bírák is számoltak. Idezzük az éneket: Minden népek dicséritek az Istennek jóságát!

Indítsd hátlára és neved dicsőítésére a népet, a sokaságot Atyánk! Amen.

Csel. 4:23–28. Az apostolokat Isten az által mentette most meg, hogy gyülekezet állott mögöttük. Ezért az apostolok szabadulás után azonnal a gyülekezethez mennek. Apostol, gyülekezet nélkül nincs. A gyülekezet Istenhez fordul. A gyülekezet az eseményekben felismeri a 2. zsolttár történelmi megvalósulását. A pogányok, a világ fejedelmei Isten ellen fordulnak. Csak egy név nem kell nekik: a Krisztus neve. Az egyetlen név nem kell, amely szabadulást jelentene. Abban van a gyülekezet ereje, hogy felismeri egy kornak a démonizált voltát. És ilyenkor nem mással tanácskozik, hanem Istennel.

Olyan korszakot hozz, Urunk, hogy mindenki Téged keressen és dicsőítsen! Amen.

Csel. 4:29–30. De az apostolok még nem is azért könyörögnek, hogy a kor legyen ilyen, vagy olyan, hanem hogy ők legyenek olyanok a korban, amilyeneknek lenniük kell. Reájok egy tartozik: ők bátorosan hirdessék az Igét. És az igehírdetésnek legyenek látható, érezhető, letagadhatatlan eredményei is. Ha az idők gonoszok is, ha esetleg gyilkosok is, ők ne legyenek megalkuvók. Ők húek, legyenek. Isten arra mindig hatalmas, hogy az övéit megőrizze a leghütlenebb korban is a hütlenségtől.

A mi hűségünkért, bátorságunkért imádkozunk, Urunk. Add meg Krisztusért. Amen.

Csel. 4:31. Magyarítani se tudjuk, hogy mit jelent az, hogy megmozdult a hely. Ez az imádságnak oly erejét mutatja, amilyen erejét

még mi nem tapasztaltuk meg az imádságnak. Az anyag is megérezte, hogy ott van a Lélek. Betelének mindnyájan Szentlélekkel. Erőt, bátorságot nyertek, a világ maradt olyan, amilyen volt. A világ továbbra is a 2. zsolttár félelmes jóslatának megvalósítója. De az apostolok és a gyülekezet Szentlélekkel teltek meg. Ez Istennek a leggyakoribb tette: a világot hagyja olyannak, amilyen volt, de az övéit erővel ruhazza fel. Soha nem tapasztalt csodák történnék.

Taníts minket erőért, erővel imádkozni Atyánk. Amen.

Csel. 4:32. Ahol ilyen hitközösség volt, ott már lehetett vagyonközösség is. Ezt a vagyonközösséget igen gyakran emlegetik. Végzetesen félreérti ezt a vagyonközösséget az, aki nem látja meg, hogy ez a vagyonközösség a hitközösség gyümölcse. Addig tartott a vagyonközösség, amíg erős volt a hitközösség. Annak a megszünte után ez is megszűnik. Szíve-lelke egy vala ennek a gyülekezetnek. Közösen imádkoztak ugyanazzal a hittel ugyanahhoz az Úrhoz. És a vagyonközösség a lemondás és nem az igénylés útján jött létre. Azt vallja az Irás, hogy vannak területek, ahol a bűn emeli fel az enyémet, tied sővényét. De van olyan terület is, ahol a bűn rontja azt le. Több felelősség, több közösség, kell. Ide azonban a hitközösség juttat el. A legszociálisabb ember, a leghívőbb ember.

Hitközösséget adj Urunk s ennek legyen sok olyan áldott gyümölcse, amely közelebb viszi egyik embert a másikhoz. Amen.

Csel. 4:33. Az egész Igét kell hirdetni. Itt mégis kiemeli az Irás azt, hogy az apostolok Krisztus feltámadását hirdették. A feltámadt Krisztusról szóló igehírdetéssel lesz a teljes Irás, teljes Irás. Krisztus halála is csak a feltámadás által lesz megváltói halál, elfogadott elégtétel. A halál csak Krisztus feltámadásának a hirdetése által lesz legyőzött halál. Koporsók mellett Igét hirdetni csak a Krisztus feltámadásának hirdetésével lehet. Ennek az egész igehírdetésnek a nyomában jár a kegyelem.

Adj nekünk találkozást a feltámadt Krisztussal! Amen.

Csel. 4:34–37. Itt arról a döntésről van szó, ami annak az embernek az életében történik meg, aki a szívét egészen átadta az Úrnak; aki élete értelmét abban találta meg, hogy dicsőítse azt, aki örök életet szerzett neki. Az a földi javakból csak annyit tart meg, amennyi a lét fenntartásához szükséges. A többit nemcsak oda meri adni, hanem oda is tudja adni. Magát nem szereti felettébb, másokat pedig igazán szeret. Az nem lehet keresztyéni, hogy én bővülök, a másik pedig szűkülök és én azt türom, sőt észre sem veszem. Amikor az emberen ilyen törvények vesznek erőt: nem adni, az azt jelenti, hogy baj van az embernek az Istenhez való viszonyában is.

Igaz felelősséget, igazi szeretetet adj nekünk az emberek felé. Add, hogy Téged szerető és irántad hálás szívek szüntessék meg mindenütt a szükséget. Amen.

Egyezménykötés helyett imádkozzunk!

Az egymáshoz való közeledés érdekében egyezményt írt alá nem régen Svájcban a magyar és csehszlovák protestáns egyházak kiküldöttje. Ezzel az üggyel kapcsolatban szükséges elmondanunk a következőket.

Állítjuk, hogy önmagával, zsinat-presbitéri multjával került ellentétbe Bereczky Albert, mikor ennek a megegyezésnek létrejötténél segédkezett. Presbitériumaink ugyanis, megkérdés esetén, soha nem szavaztak volna meg ilyen megállapodást. Hát a felvidéki, maradék gyülekezetek csonka presbitériumaival váltott-e valaki szót ebben az ügyben? Hogyan határozhattunk akkor nevükben és róluk? Nem tehetek róla: a kiadott jegyzőkönyv mindenegyes elolvasásakor nekem az a jobb sorsra érdemes lakosságcsere-egyezmény jut eszembe, amelyik a felvidéki magyarság teljes felszámolására nyújtott jogalapot. Így ne járjunk egyházi vonatkozásban is! Mert minden, ami eddig egyházi téren a Felvidéken történt, illegálisan történt, ami ellen igazságunk tudatában fellebbezhetünk a világ közvéleménye elé. Nem tudom, hogy ez az egyezmény, csűrés, csavarás, félremagyarázás útján nem nyújt-e majd jogalapot legálisan látszó, ártó szándékok megindítására is. Hová fellebbezünk akkor majd, ha mutatják ellenünk az írást, amiben sajátmagunk akaratából megegyeztünk?

Mint lehetlenséggel szállok szembe az egyezmény általános jellegű passzusával, a vallásszabadságot és egyházak közötti békét követelő pontokkal. Állítom, hogy a szlovák egyházak ezeket az elveket soha nem tartották be a multban, — ellenkezőleg irántunk odaát semmi kímélet nincs a másik nemzetiségű egyház részéről! Vajjon az odaírt reformátusság szenvedéseit nem enyhítették volna-e, ha a csehszlovák protestánsok felemelték volna tiltakozó szavukat a közös hit alapján mellette? Hiába ígérjük, nem fogják ezt megtenni a jövődében sem, mert a szlovák nép, mint minden más kamasz-korban levő nép, az egyházak elé is a mérték nélküli sovinizmus szolgálatát tűzi ki feladatul.

A lakosságcsere-egyezménnyel kapcsolatos, mindakét államhatalomhoz felterjesztendő megállapodásokat pedig egyenesen „nesze semmi — fogd meg jól“ jellegű dolgoknak tartom. Még pedig az egyházközösség egyezményben megformulázott fogalma alapján. Az egyezmény ugyanis lehetőséget nyújt arra, hogy Szlovákiában ne maradjon elismert magyar református egyházközösség. 200—300 lélek visszamaradása egy-egy gyülekezetben, álom. Állítom, hogy 25 százaléka sem marad meg egy egyházközösségnek sem. Hiszen akkor iskolát is kellene adni a kisebbségi jogok alapján s erről az egyezmény hallgat. Nagyon sok helyen már most sincs meg a gyülekezetek egynegyede a deportálások, menekülések, kiutasítások következtében. Hát még majd, ha a lakosságcsere befejeződik! Ki tudja, hogy ennek bevégezése után mi következik majd még? Az anyakönyvek, irattár, egyházi vagyoni dolgában már most sem lehetne az egyezmény alapján igazságot tenni, hiszen a gyülekezetek nemcsak kétfelé szakadtak, hanem három és négy felé. Kié legyen a matrikula, a vagyoni stb? A deportáltaké, a kiutasítottaké, a lakosságcserevel átjövőké, az otthon maradóké, vagy a szlovákoké? Dehát a magyar etnikumban szlovák reformátusok egyáltalán nem is laktak!

Helyszűke miatt még csak annyit, hogy mult őszzel egy feltett kérdésre éppen Bereczky Albert adta azt a feleletet, hogy szlovákiai református atyánkfiaért nem tudunk mást tenni, mint imádkozni értük. Az akkor elhangzott tanítást megfogadva, mi ma is minden egyezménynél előbbrevalónak tartjuk a szét-szórtságban levőkért való imádkozást! Nagy Mihály

Egy esztendő a forint!
Emlékezve az infláció napjaira
kívánunk a szépen megerősödött
csecsemőnek hosszú életet!

A magyarországi angol-
szakos tanárok augusztusban
egy hónapos tanfolyamra
gyűlnek össze Sárospatakon.

Dr. Szabó Lajos főmunkatársunk feleségének egészséges fiúgyermeké született.

A Budapest — Pestszentimrei Református Diakónus-Intézet felvételre keres 18—25 esztendő hívó, a gyülekezeti életben kipróbált ifjakat, akik Jézust és Anyaszentegyházukat mint diakónusok akarják szolgálni. Teljes testi épség, egészség megkívánatik. (Testi fogyatkozás, beszédhiba, dohányzás felvételi akadály.) A mindennapi megélhetést az intézet megadja. Kérjük a lelkipásztorokat, hogy a gyülekezetükben levő ifjak figyelmét jelen pályázatra felhívni sziveskedjenek. Továbbiak megtudhatók válaszbélyeges levélben Parragh Lajos Budapest XIV. Tökölly-út 43. fsz. 4 címen.

A Tiszáninneni Református Egyházkerület Nőszövetsége szeptember 19—20—21. napjain Miskolcon egyházkerületi konferenciát és közgyűlést tart. Erről külön körlevelet s később részletes tájékoztatót küld a megyei elnököknek és espereseknek. Az egyházközösség nőszövetségeit ezúton is kéri az elnököket a megalakulásra s a megalakult nőszövetségeket a megyei elnökökhöz való jelentéstételre, hogy a konferencia alkalmával a beszámolóik rendben megtörténhessenek. A konferenciák programján Zsinatelnő, Tüdös Klára orsz. elnök, Pilder Mária országos titkár, Makkay Sándor és Makkay Sándorné szolgálnak. A konferenciára minden nőtestvérünket, a közgyűlésre pedig az ügyrend szerinti közgyűlési tagokat szeretettel várjuk s az előkészületekre is Isten áldását kívánjuk. Dr. Enyedy Andorné, kerületi elnök.

Az énekeskönyvi bizottság teljes odaadással és szorgalommal végzi munkáját, hogy az új énekeskönyv próbakiadása, ha Isten is úgy akarja, az 1948. év tavaszára megjelenhessen.

Zongorát, harmóniumot bérbe vennénk.

1945. évnél nem régebbi hitelesítési, 200 liternél nem nagyobb ürméretű

boroshordót vennénk.

Pataki Diák Céh Bolt.

I.

Budapest környékén a két háború között megszorodott a reformátusok száma. De a gyülekezetek születése rem magyarázható ilyen létszámgyarapodással.

Az első magvetés.

Kispesten a harmincas évek végén szolgált egy diakonissza. Sokat látogatott itt a Rózsatér környékén is. Látogatása közben előkerült a Biblia. Beszélgetések, bizonyosságtételek nőttek a Biblia köré. Majd énekszóra gyultak a szájak. Később, az érdeklődés növekvésével, családnál rendszeresítették a bibliórát. Már nemcsak asszonyok jöttek s nemsokára szűk lett a hely és el kellett kérni az iskola egyik termét bibliórák részére. Míg másutt üresedtek a templomok, itt gyűlt a nép s Isten kedves gyülekezetet hozott létre, mielőtt még az egyházi hatóságok egy lépést is tettek volna a megalkotásra.

Semmiből gyülekezet.

A háborús események sokáig megakadályozták a külső szervezet létrehozását. 1947-ben azonban öt más gyülekezettel együtt a Kispest-rózsatéri is megalakult hivatalosan is, 2500-as lélekszámmal. Bizonyosságok rá, hogy a városok lakói, gyárok dolgozói nem idegenkednek Isten Igéjétől. A lelkesválasztás közfelkiáltással történt, egy lélekkel. Második gondunk a gyülekezeti ott-hon alapítása. Ugy született meg ugyanis az új közösség, hogy nem volt sem temploma, sem lelkesi hivatala, sem egyesületi helyisége. Semmi vagyona nem volt a gyülekezetnek a két urvacsorai kelyhen és a keresztelő edényen kívül. Egyetlen vagyonunk híveink szeretete, áldozatkészsége és hite.

Ellenségek és akadályok.

Rosszakaróink is voltak az első perctől kezdve. Ha már a születésünket nem tudták megakadályozni, legalább létünket szeretnék kétségessé tenni. A házat, amelyet a gyülekezet részére akartunk megvenni, megvásárolta a létszámban tőlünk nagyobb másik keresztyén felekezet, csak azért, hogy ne verhessünk gyökeret. Híveinket még mindig minden elképzelhető módon el akarják csábítani tőlünk. De van barátunk is: Isten. Kirendelte, hogy vásároljunk alkalmas helyen egy házat. Kirendelte, hogy a lakók egy része elmenjen és hozzákezdhessünk az építkezéshez. Mi boldogan tapasztaljuk, hogy Isten mellett nem lehet vesztesnek lenni soha.

Református munkás-

Proletár-kaláka.

Ez az esztendő a gyülekezet szolgálati éve. Szeptemberben az átalakított házban imaház, lelkész-lakás és lelkesi hivatal kell, hogy várja a meginduló gyülekezeti évet. Boldogan nézzük, amint a kőművesek csákánya alatt omlik a téglá, alakul a ház belső képe. De nemcsak nézzük, dolgozunk is rajta. Rendőrök, altisztek, gyári-munkások, szerelők, nyugdíjasok, kereskedők, tisztviselők, háziasszonyok, gyermekek és felnőttek dolgoznak a ház építésénél. Ki egyik, ki másik nap, ki délelőtt, ki délután, ki reggel, ki este, de mindenki időt és módot kerít rá, hogy valamit segíthessen.

Bizodalom a jövőben.

Nagy problémánk az építkezési költségek fedezése. Honnan kerül elő a bontási díj, a padló, a tetőjavítás, a vasgerendák ára, a berendezés? Súlyos kérdések, amikkel hétről-hétre szembe kell néznünk. A zsolnári bizonyosságtétele védelmez meg a kishitűség ellen: „Szerelmesének álmában ad eleget“. Mi hétről-hétre kipróbáljuk, hogy szeret-e minket az Ur — s boldogan emlegetjük el mindenki előtt, hogy szeret.

Ha kész a ház, mód nyílik terveink megvalósítására és kiszélesítésére. Terveink között első helyen szerepel egy iratmisszió kiépítése, nagy és lelki nevelésre alkalmas könyvtár létesítése, gyülekezeti munkások képzése céljából bibliai, egyháztörténeti, dogmatikai stb. szemináriumok elindítása. A már eddig is megszokott munkák közül legfontosabb a gyermekgondozás és a gyülekezet látogatása.

Nálunk nincs egyházi adó. Önkéntes járulékokat kérünk híveinktől. Még eddig mindig többet kaptunk, mintha adót szedtünk volna. Atyámfiai imádkozatok értünk!

(Kispest, Rózsatér.) Ablonczy Dániel.

II.

Munkásgyülekezeteinknek nemcsak a születésük határos a csodával, hanem a küzdelmes fennmaradásuk is. E megállapításunk igazolására mondja el itt most egyik munkatársunk az őzdi gyülekezettel kapcsolatos élményeit.

Vannak a gyülekezet multjában és jelenében idegeneket annyira foglyul ejtő mozzanatok, amiknek közzétételét a mai időkben különösen kívánatosnak tartom.

gyülekezetek hiradója

Az ózdi vasasok multja.

Mindnyájan emlékezünk még Komjáthy Aladár-ra, az ózdi gyülekezet volt lelkipásztorára. Munkás-gyülekezetének mennyi szép és jócselekedetét vitte magával ez az ember a sírba. Gondoljuk el: 1918-ban ő volt amennyire ismerjük a multat, a legmegbecsültebb munkás-gyülekezeti lelkipásztor. *Fizetés szempontjából* a mérnökökkel egy osztályba sorolták őt a forradalom idején a gyári munkások. Megfordulva a paróchiáján láttam a szegény munkásasszonyokat, akik havi 40—50 pengőjükből tetemes ajándékokat vittek Isten dicsőségére. Az ózdi munkások pénzéből majdnem minden esztendőben kitanult egy-egy szegény *theologus Sárospatakon*. Lehetetlen meg nem említenünk, hogy a más gyülekezetbe elkerült Komjáthy Aladár özvegyét is milyen szeretettel veszi körül még mindig az ózdi gyülekezet. Elég e tekintetben felemlíteni az elmúlt *inflációs idöket*, amikor az ózdi atyafiak, akiknek maguknak is alig volt mit enniök, élelmiszert gyűjtöttek a Miskolcon nagy szegénységgel küzdő lelkészövegy és lelkészárvaik részére.

A küzdelmes jelen.

Özdnak persze nemcsak multja van, hanem lenyügözö jelene is. Erröl a küzdelmes jelenről a gyülekezet másik lelkipásztora, *Dóczy Antal* tudna legtöbbet beszélni előttünk. Mi bennünk, mint kívülállókban — rövidsége törekedve a beszámolóinkban — ebböl a jelenetből a következök maradtak meg. A vasgyári *tisztviselök* nem régen hoztak egy azóta végre is hajtott határozatot, mely szerint, ha szabad sportkörre, zenére stb.-re levonni az elsejei fizetésből, akkor le kell vonni mindenkitöl az egyházi adót is. Sajátmagam beszéltem a gyülekezet egyik *adóbeszedőjével*. (A munkások ugyanis önkéntes egyházi adófizetés alapján járulnak hozzá az egyház fenntartásához.) Az ő vallomása alapján közlöm a következö statisztikát: az ózdi gyülekezetnek kb. 5 százaléka nem fizet egyházi adót, 10 százaléka fizet zugolódva és keveset, 85 százalék viszont erejéhez mérten és szívesen adózik. Így történhet meg csak az, hogy az ingatlan vagyonnal nem rendelkező gyülekezet a szörványokban több lelkészi állás megszervezésére vállalkozik, bent az anyaegyházban pedig a hitoktató és segédlelkészek fizetése mellett elemi és középiskolát is tart fenn

s az azokban működö tanítók és tanárok fizetéséről is legnagyobb részben önerejéböl gondoskodik.

A sajóvölgyi bányák népe

A sajóvölgyi bányász-gyülekezetek közül ismertetünk egyet. *Józsa István, beretkei lelkipásztor* leveléböl idézzük:

— Bányász-gyülekezetemben legkedvesebb élményem az, hogy Isten Igéje a nehézségek ellenére is diadalmasan élö és ható erö. Idösebb, komoly bányász ember mondja el, hogy felnött fiát hit dolgában közömbös emberek befolyásolják, de ő inti, hogy maradjon meg az Ur mellett. Azoknak az eszméramlatoknak, melyek az egyházat támadják, bányavidéken jobban kivagyunk téve, mint másütt, de a *mindenféle rendü és pártállású* egyháztagnak áldozathozatala beszél az egyházhoz való ragaszkodásról. Boldogan tapasztalom, hogy a külsö támadások általában erősítöleg hatnak a hitéletre s nem, mint ahogy gondolnánk rombolólag.

Iparos ember egyházkritikája

Végül egy

iparos egyháztagnak mutatunk be Olvasóink előtt. *Horváth Károly* kiskörmüves mestert, aki a Debreceni Protestáns Lapokba a gyermekek vallásos neveléséről ezeket írja:

— A baptisták gyermekeiket, ahol van rá mód, a református iskolákba iratják, ahol a hittanórán, vagy hittanvizsgán a legjobb feleleteket adják. Miért? Mert azok nemcsak „odaengedik,” de oda is „viszik” gyermekeiket Jézushoz. A reformátusok kevés kivétellel nem foglalkoznak gyermekeik lelkével, mindent az iskolától várnak.

Horváth Károly egyházkritikáját teljes terjedelemben olvasva az volt az érzésünk, hogy a hozzá hasonló embereknek ott lenne a helyük az egyházmegyék, egyházkerületek, zsinat, konvent képviselöi között. Azért volnánk talán népegyház, hogy ne a politikai forgószél veszedelmének kitett világi vezetöket emeljük kizárólagosan egyházi tisztségeinkbe, hanem adjuk meg az öket megilletö helyet a hitélet és egyházhűség szempontjából igen sokszor mindnyájunkat felülmuló paraszt- és munkás egyháztagnak is.

Érettségit ad,

biztos kenyeret nyújt a legidöszerübb **kertészeti és szölészeti középiskola.**

Ha nincs a nyelvek iránt érzéke a gyermeknek, adjuk az új középiskolába! — Részletes tájékoztatöt szívesen küld: a *Közigazgatöi hivatal.*

Illyés Gyula idézi lelkendezve jegyzetei között Fazekas Mihály, régi magyar költő verssorait, melyekben Marx előtt a szegények pártjára mert állni a kiuzsorázókkal szemben. Mi úgy tudjuk, hogy már jóval Fazekas Mihály előtt megtörtént a szegények pártjára való állás. A Bibliában olvashatjuk például Ámos próféta szavait, aki keményen ítéli el kortársai közül a népnyzó uzsorásokat.

Lesz-e gyümölcs a fán?
Az ifjúságra gondolva Petőfi is és Ady is írt ilyen címen verset. Mi prózában és hevenyészve vetjük csak itt fel ezt a kérdést. Azt olvastuk ugyan is egyik fővárosi lapunkban, hogy Budapest szociálpolitikai osztálya 30.000-re becsüli a fiatalokú bűnözőket. A rendőrség kezébe került többek között egy 13 éves fiúcska is, aki már 3 év óta élt lopásból s akinek 15 éves társa volt az orgazdája. Milyen jövő várhat egy népre, amelyiknek idáig züllött az ifjúsága s amelyik nép nem tesz meg eleget a jövő generáció megmentésére?

Vizsgáztat a demokrácia.
Egyik hétfői lapunk ilyen című cikkében olvastuk a következőket: „a Bocskey-Bethlen féle felkelés elbukott, mert nem a széles népretegekre támaszkodott, hanem a köznemességre.“

— Hívei vagyunk a magyar történelem és irodalom átértékelésének. Abba viszont nem adjuk beleegyezésünket soha, hogy egyesek a történelmi átértékelés ürügyén valóságunk meg nem felelően legkiválóbb nemzeti hőseinket kisebbítsék népünk előtt.

Az augusztus elején újra meginduló, debreceni Nyári Egyetem minden dolgozónak ingyen ajánlja fel az előadások hallgatását. Szívünkben tudunk örülni minden alkalomnak és lehetőségnek, ami a nép szellemi felemelkedésének útját szolgálja. De még teljesebb lenne a mi örömünk, ha a szellemi javakkal megkínált nép csakugyan meg is töltene a lelkét valódi tudománnyal, a felemelkedést biztosító műveltséggel, főként pedig igaz magyarsággal.

Mire nem vállalkozna! *A quebeci képviselőházban azt indítványozta egy kanadai képviselő, hogy hosszabítsák meg a nyarat és rövidítsék meg a telet. A képviselő azt állította, hogy ha az egyik tengerszoroson gátat vonnának, akkor az északisarki tengeráramlatok nem hatolnának be a Szt. Lőrinc-öbölbe s ezáltal Kanada éghajlata melegebbé válnék. Az állítólagos szakemberek — az újságok jelentései szerint — nem tartják kivihetetlennek a dolgot. Mi viszont minden emberi nekifugaszkodás ellenére is abban hiszünk, amit az egyik dicséretünk így fejez ki: „tél, tavasz, nyár és ősz eljönnek; engedvén a böles Teremtőnek“.*

Molnár István a magyar tánc szerelmese és nagymestere a Szabadművelődési Akadémia előadója a Várkertben nagy közönség előtt mutatta be tudása legjavát. A záró kardtánc a legtökéletesebb táncművészet remeke volt.

A megviselt arc*

János evangéliuma VIII. fejezetének 57-ik versében villanásszerű, de elfelejthetetlen képet kapunk a proletár Jézusról.

Tudjuk, hogy legfeljebb 33 éves lehetett akkor, mikor ez a jelenet megtörtént. Mi tudjuk ezt az írásokból, de a vele vitázó farizeusok és írástudók nem tudták, ezért csak „szemre“ állapítják meg Jézus korát, ezt mondván neki:

— *Még nem vagy ötven esztendő!*

50 év körülinek gondolják őt, mert megviselt, elnyűtt, korán öregedő proletárc a Jézus arca. Pedig legfeljebb 33 éves.

Ilyen korban a jó módban élő, gondtalan, jól táplálkozó, fiatal férfi arca üde, fényes, az ifjúság sugárzik még róla. Egy tetsző sorban lévő 33 éves firfiarc semmi esetre sem téveszthető össze egy 50 év körüli férfiarccal.

De Jézus proletár volt. És a munkában, nélkülözésben elnyűtt proletár hamar öregszik.

* Részlet a Szerző „Jézus a proletár“ című, kéziratoss művéből.

Elfakult arcáról az ifjúság; ráncok és redők öregebbnek mutatják, mint amilyen kora valójában.

Még nem vagy 50 esztendő!

A jó módban élő ember, ha húsz-huszonöt esztendő múlva találkozik gyermekkori pajtásaival, akik proletársorsban éltek azóta, megdöbbenve szemléli őket: mennyivel elnyűttebbek, öregebbek, megvénültebbek, mint ő. A proletársors hamarabb vénít. Harminc éves emberek proletár-sorsban 50 esztendőseknek látszanak bizony sokszor.

— Még nem vagy ötven esztendő — mondják Néki. Igen. A proletár-sorsban eltöltött évek szinte duplán számítanak. A 33 éves Jézus proletárc a ezért mutat már csaknem 50 évet. Szervezete mögött emésztő éhségek, nyugtalanságok, lázak évei vannak már. Megöregítő, kemény proletár-sorsban eltöltött évek.

Nincs állandó szállása. Éjszakákat tölt a pusztában állandó imádkozásban. Nem tudja magát kipihenni és néha már olyan fáradt, hogy elalszik a hajócska alján is. Pedig ke-

Magyar munkások öröksége

**Kohók mellett, vagy tárnák ölén
Meg-megriad szép magyar éltünk.
Emésztő tűz és árva mécsvilág
A mi lenézett, nagy örökségünk.**

**Ziláló szívvel felszítva hordjuk,
Megadón, némán, édig emelve,
Másoknak áldás, szeretet, béke,
Miénk e szent fény kínja, keserve.**

**Vihar ha tombol, felhón cikázik,
A föld mélyében gyémántra talál;
Széthasítja a templom kárpitját,
Ha a Szentségest tépi a halál.**

**Kiomló könnyben szívárvánnyá lesz,
Gyászos éjszakán hitet lánggra gyújt,
Messzi csillagról hívón íteget,
Hogy hazafelé arra van az út.**

**Kenyerünk a fény, sorsunk, igazunk,
Miénk, ha tépő kín jár is vele;
Jövendők felé kavarva kerget,
Mint a porszemet a Számum szele.**

**Kohók falára, tárnák mélyébe
Égi kéz írta rendeltetésünk:
A fényt szolgálva magyar virtussal
Kigyult csillagként mi is elégünk.**

Árval Jerémiás

mény és kényelmetlen a fekhely, harsog körülötte a vihar, de tulhajtott szervezete mégis álomba merül. Így alszanak el munkások munkaidejük után a legkényelmetlenebb helyen is, így bóbiskolnak agyonfáradt katonák menetközben is.

Nincs megfelelő tápláléka sem. Egészen szíventítő az a tudósítás, amit a három első evangélista egyképen feljegyez, hogy Jézus éhező tanítványai, ahogy a vetéseken haladtak át, kezdték a kalászokat tépni és enni.

Az éhségnek micsoda kényszere kell ahhoz, hogy az ember eledel gyanánt használja fel az égi madarak és kis mezei vadak táplálékát, a még száron levő búza és gabona kalászeit!

Egyáltalán nem valami aszketikus önmegtartóztatás miatt teszik ezt. Hiszen mikor van rá alkalom, szívesen leül Jézus tanítványaival együtt a dúsan terített lakoma-asztalhoz is, amiért meg is szólják ellenségei: „imé a nagyétű és részeges ember.” (Máté XI. 19.)

Igen. Tud enni és inni a proletár is, ha van mit. De ha nincs, éheznek és a szer-

Összevont számot adtunk s ezért szeptember 1. előtt lapunk csak abban az esetben jelenik meg, ha valami halaszthatatlanul sürgős közölni valónk lenne Olvasóinkkal.

Újcsanálson június 29-én, ifjúsági konferencia volt. Mintegy 300 Harangod-vidéki fiú és leány határozta el a tájegységben a lelki egység megteremtését. Alsódobza és Herárdkák lesz a következő találkozók helye.

Felvételek az „Erdélyi János” Népi Kollégiumba.

VIII. oszt. Hornyai László, Tankó Zoltán. — VII. o. Doszpoly Béla, Jakab István, Titka Róbert. — VI. o. Bögdői Dezső, Kishonti István. — V. o. Cziáky András. IV. o. Beregszászy Gyula, Czók Zoltán, Pazderák Bertalan. — III. o. Király József, Novák László, Szabó Daniel. — 1 teológus, 2 képzős és 3 gimnazista-diák helye még betöltésre vár. — Nagy Géza VI, Soós Árpád IV, Publik János III, Berecz Csaba I. oszt. tanulók részére valamelyik internátusban hely van biztosítva.

vezete bánja meg: megvénül és kiasszik. Sokszor nem jut Jézus számára egy füge sem s éhesen kell folytatnia útját. Sokszor még az emberi táplálkozás legelemibbe, egy pohár ital sem jut számára. „Adj innom” — mondja szomjasan a Jákób kútjánál a samariai asszonyoknak és nincs egy edénye, amivel vizet merítsen magának.

Nem pihen, nem eszik és nem iszik rendesen, csoda-e ha a szervezete úgy elnyüvődik és megviselődik, hogy 33 éves korában már 50 évesnek látják kortársai?

Proletárc néz ránk a századok homályából.

Megviselt, korán megvénült proletárc. Jézus arca. Mennyivel közelebb áll hozzánk így mégis, mint a nagy festők hazug ecsetjével készült arc.

Arca az emberi élet nehéz nyomorúságaitól elszintelenedett arc. Önkénytelenül is Ézsaiás prófétikus látása jut eszünkbe róla: „nem vala ábrázata kívánatos,” azaz nem vala ékes arca Neki!

Dr. Szabó Lajos

Amerikai munkásoknak üzenjük

Lapunk *munkás-számában* kötelességünk megemlékezni pár szóval azokról az atyafiakról is, akik Amerikába vándoroltak ki közülünk. Ott is munkások lettek ők majdnem mindnyájan. Proletárok a korlátlan lehetőségek hazájában.

A magyarság ez elvesztett százezreire gondolva pillanatig sem szűnünk meg kárhoztatni azt a bűnös multat, amelyik kezükbe engedte venni a vándorbotot. Viszont — bármennyire nem tetszik is ez másoknak — állítjuk, hogy nemcsak Magyarországon vált szenvedéllyé a felemelkedni vágyó szegénység körében az Amerikába való kivándorlás vágya, hanem egész Középeurópában, így Csehszlovákiában is pl., ahová az én volt falumat is átszatolták mindkét világháború után.

Maroknyi volt-falum, ott Gömörben összesen 33 családból állott. Ebből a két világháború közt vagy teljes egészében ment ki, vagy csak a családfőt küldte ki az új-világba 9 család. Mi lehetett a helyzet Csehszlovákia más részein, ha a leggazdagabbnak számító sajmónti rész lakosságának 50 százaléka kikiváncskozott fészkéből? Ebből a 9 családból 5 jött haza tisztességes vagyonnra szert téve. 2 ugyanolyan szegényen, mint ahogy kiment; 3 pedig mindmáig kint maradt.

E három család, illetve családfő közül kettő számára van most itt nekem üzenivalóm.

Gy. Ujpál Istvánnak üzenem, hogy felesége halála óta más gyász is érte az itthoni hajlékot. Egyetemi végzettséggel rendelkező fiát és tizenhétesztendős leányát a múlt télen Szudétaföldre deportálták. A diplomával rendelkező fiatalember, az ő fia, — most cseh paraszt-gazdának kocsisa a messzeségben. Így a pénz, amit ő Amerika egészségtelen bányáiban keresett és hazaküldött fia taníttatására, semmivé vált. Hiszen a fia olyan ország alattvalója lett, ahol a mi fiatalságunk diplomával kezében is büntetésből csak kocsis-sorsa érdemes, mert magyar!... Ugyan kedves mister Ujpál, — nem tudna-e Ön ezért a jobb sorsa érdemes fiáért s anya nélkül idegenben könnyen veszendőnek indulható leányáért valamit tenni a szabadság hatalmas hazájában, Amerikában?

O. Filep Lászlónak pedig üzenem, hogy ha hazakészül csakugyan a falunkba, mint ahogy írta, gondolja meg újra indulás előtt százszor is a dolgot. Mert hiszen a kedves arcú ismerősök majdnem teljesen elfogytak már a falunkból és idegen nemzetiségű nép vetette ott meg lábát. Egészen bizonyos, hogy ő, aki a szabadság nyugalmas földjén töltötte el gyermekora óta eltelt ifjúságát, soha nem tudná megszokni és elnézni azt a borzalmas pusztulást, emberhez méltatlan sorsot, amiben az egyetemes felvidéki magyarságnak része van... Hallgassa meg miszter Filep a tanácsomat és ha csakugyan hazavágyik, ne a felvidéki szülőfalujába menjen. Induljon inkább egyenesen ide, miközé: maradék-Magyarországba. Amott gonosz sors várna Magára, — mi pedig igaz öleléssel várunk itt minden hazatérőt.

Tudom, hogy a címzettek közül egyik sem kapja meg ezt a messziről küldött üzenetet. Üzenem mégis szomorúan minden magyarnak, aki a Felvidékről került ki valaha az új hazába, — örök temető lett a mi szülőföldünk! És ebben a temetőben az a legkiszérettebb, legszomorúbb látvány, hogy sem fejfákra, sem lelkébe, sem a mindent elbíró papírra nem írhatjuk fel vele kapcsolatban ezt a mindent jelentő öt betűt: A. B. F. R. A.

**Iparművészi templomi terítőket,
ref. papi palástokat és fővegeket
készít békebeli anyagból első-
rangú kivitelben**

a Rimaszombatból kiutasított FÉNYES
ILONA. — Címe: Eger, Apponyi-út 6.

Felvételek a KisInternátusba:

VII. o.: Gabonás István, Karakó András, Katona Kálmán, Kéry István, Németh László, Pecsénye Béla, Simon Pál. VII. o.: Czókora Zoltán, Osváth Lajos, Timmer Zoltán. VI. o.: Báthory Dezső, Balogh Bertalan, Balogh Imre, Bendzsák Ernő, Horváth Ferenc, Jósavay László, Juhász Péter, Kalas Zoltán, Karády Károly, K. Sáros István. — V. o.: Bodnár András, Béres István, Várday János. — IV. o. Bodnár László, Mester Sándor, Németh Tibor, Pethő József, Császár Béla. — *Ált. isk. VII. o.* Béres Sándor, Fodor József, Kovács Lajos, Kovács Tibor, Osváth László, Rakovszky Béla, Szőke Barnabás, Veress András. — VI. o. Egyed Lajos. — V. o. Bialkó Gyula, Eisemann István, Faragó Ferenc, Gedőczy Jenő, Kiss László, Kiss Sándor, Mélyvölgyi István, Simon Kálmán, Szombathy László. — *Feltételelesen felvett tanulók:* VI. o. Koncsér Zoltán, Székely István. — *Ált. isk. V. o.* Alpáry Lajos.

A „Tomba Mihály“ internátusba: *Ált. isk. V. o.*: Erdősi Zoltán, Suhai József, Vitányi Zoltán. — *Ált. VI. o.*: Ráski Sándor, Szabó János. — *Ált. VII. o.*: Bodnár István, Cziáky Lajos, Jancsurák József, Makkai Zoltán, Menyhért Barnabás, Tóth Ferenc, Tóth Gábor, Turóczy Miklós. — *Gimn. IV. o.*: Béres László, Kántor Elemér, Karakó István, Kovács Ferenc, Nóta József, Pandák László, Szabó Imre, Gachal Imre. — V. o. Dudás József, Hák Lajos, Kovács Károly, Madarász György, Szarka György, Bán Gusztáv, Csutorás Sándor, Jeddí József, Szegedi István. — VI. o. Csorba Sándor, Fábrián Endre, K. Kiss István, Molnár István. — VII. o. Dorka Miklós, Bíró Barnabás, K. Kovács János, Miskolci László. — VIII. o.: Balogh Ernő, Balogh János, Bottka György, Juhos János, Kopasz Béla, Madarász József, Miskolci Gyula, Szendrei István, Tankó István. *Feltételelesen felvéve:* Sándor András VII., Kazup József IV., Szabó Sándor *ált. isk. VI.*

Igazgatótanácsi ülés volt a sárospataki Főiskolában júli. 25-én. A jelentkezett tanulók internátusi felvételéről ekkor történt döntés.

Sárospatakon

A sárospataki teológiai akadémia szeretettel hívja meg lekipásztor testvéreinket az Isten kegyelméből folyó évi szeptember 16-tól 26-ig tartandó lelkészi továbbképző tanfolyamra. Ezt a dátumot több lekipásztori munkaközösség együttesen kérte és állapította meg.

A tanfolyam lelki alapját — reménységünk szerint — az Ige által teremtett szeretetközösség adja. Középpontjában a szeptember 21-én, vasárnap végbemenő Úrvacsoraosztás áll. Ezt az előző héten úrvacsorai előkészítő iget tanulmány előzi meg és utána való héten úrvacsorai háláadó iget tanulmány követi. Mindkettő gyakorlati exegézissel is szolgál. A gyakorlati exegézist kiegészíti az Ó- és Új-testamentum ú. n. „nehéz textusainak“ (amiknek bejelentését a Teológiai Igazgatói Hivatal címére a rendszeres feldolgozás miatt szeptember 1-ig kérjük) tudományos exegézise és az Ótestamentum krisztológiai szemlélése.

A teológiai tudomány köréből továbbá az Ó- és Újtestamentum, rendszeres teológia és az amerikai egyháztörténet jelenlegi kérdéseinek általános ismertetését vettük tervbe, ami mellé általában filozófiai, világnézeti tájékozódás társul.

A svájci igehirdetők ismertetésével és gyakorlati vallástani bemutató mintatanórákkal kifejezetten a gyakorlati egyházi életet kívánjuk szolgálni. Ennek a szolgálatnak az elmélyítésére megbeszéljük legégetőbb gyülekezeti problémáinkat, gyülekezeti missziói programjainkat, a ritmikus éneklés, szekták, revérzális, anyagi ügyek kérdéseit. Gyülekezeteinkért érzett személyes felelősségünk mellett kihangsúlyozzuk a laikus egyházi munkások és az ökuméne fontosságát. Közvéleményt akarunk formálni a zsinat előtt előforduló kérdésekben.

Az előadásokat és megbeszéléseket a teológiai kar tagjain kívül felkért előadók tartják és vezetik.

Ez az a keret, amiben kérjük, hogy Isten Lelke miáltalunk munkálkodjék.

Az ellátás ingyenes. Igyekszünk vasúti féljegyet keríteni. Az útiköltséget megtérítjük. Részvételi díj címén 20 Ft-t kérünk, de mindjárt mellékeljük azt a kérésünket is, hogy anyagiak hiánya senkit ne tartson vissza a részvételtől.

A jelentkezéseket — lehetőleg az egész tanfolyam tartamára — szeretettel kérjük. Nemcsak azért, mert az elérni kívánt lelki és szellemi egység így biztosítható, hanem azért is, mert a tanfolyam gazdasági, anyagi megszervezése is megkívánja ezt az egységet.

Igyekezzünk arra, hogy minden szóba jöhető akadályt elhárítva — a szervezési munka megkönnyebbítésére — az egész tanfolyamra jelentkezünk szeptember 1-ig.

Jelentkezésre és részvétellel való felhívásunkat megismételve, lekipásztor-testvéreinket szeretettel köszöntjük: *a Sárospataki Theol. Akad. Tanári Kara*

A tapolcai missz.-telepen egymást érik a találkozó. A tanítónők összejövetelén dr. Újszászy Kálmán theol. tanár több előadást tartott.

Internátusainkba felvett tanulók névsora

Angol-internátus: IV. általános iskola: Csóvás Dezső, Kováts István.

V. ált.: Alföldi Endre, Baló Gábor, Bárány Tibor, Benedek Csaba, Czövek János, Garaguly Géza, Gavallér Endre, Gesztelyi Nagy Pál, Gyulai Gusztáv, Kertész Ádám, Kiss Gábor, Kolumbán Miklós, Kovács Ákos, Kovács László, Ladányi Pál, Magyar Miklós, Nagymáthé István, Nóbik Lajos, Román Zoltán, Rózsási Róbert, ifj. Selényi Emil, Solymossy Aladár, Tóth József, Tóth Tibor, Uray László.

VI. ált.: Balázs Pál, Balla János, Bíró Tamás, Boros-Tóby Tamás, Cseh Zoltán, Idrányi Tamás, Jenei Miklós, Juhász György, Kampis Miklós, Karácson László, Kelemen István, Kerék András, Kiszty Jenő, Majó Sámuel, Marton József, Miklós Gábor, Patak Károly, Puskás Dániel, Szalay Tamás.

VII. ált.: Balogh János, Bánhegyi Róbert, Costantin Miklós, Csóvás Imre, Demeter Sándor, Diner Gyula, Fekete Dániel, Fekete Miklós, Halmi Iván, Heltai Emil, Hubert András, Kertész Péter, Kiss József, Leitersdorf János, Neumark Tibor, Simonyi Miklós, Schulek Mátyás, Várady Pál, Vári Szabó Tibor.

IV. gimn.: Czigányi Iván, Dobai János, Éliás Béla, Fazekas István, Jeney András, Kovács Bertalan, Molnár Jenő, Somogyi Gábor, Szathmári Géza, Széchy Szabolcs.

V. gimn.: Fábian István, Forgács Tamás, Jármay Imre, Juhász Imre, Kováts Gábor, Lénárd Lajos, Miskolczy Gábor, Nagy István, Pásint Domokos, Szakall János, Szánthó János, Szilágyi Lajos, Vajda Zoltán.

VI. gimn.: Erdős Jenő, Koltai Ede, Kövér József, Muzsnai Gábor, Puska László, Tóth Gábor.

VII. gimn.: Balázs Miklós, Butykay István, Csutorás Iván, Soós Gyula, Szanyi István, Szemere Pál, Tornallyay József, Tornallyay Márton.

VIII. gimn.: Benke József, Czeke Arisztid, Csipán György, Dobos Béla, Fekete Kálmán, Hajdú József, Juhász László, K. Nagy Lehel, Nagy Tibor, Orbán Pál, Somogyi Dezső, Szendri Zsigmond, Tar Balázs, Tornallyay Zoltán.

Feltételesek: V. ált. Gönczy Ádám, Nagy András, Nagy József. — VI. ált.: Jakabfalvy Gyula, Tóth Miklós, Vida Nándor. — VII. ált.: Csege Imre, Déry Zoltán, Fekete Zoltán, Körösi Antal. — IV. gimn.: Örley Szabolcs ev. — V. gimn.: Mitrovics Tibor. — VI. gimn.: Szalay Csaba. — VIII. gimn.: Erdélyi Imre, Ujfaluassy Miklós.

A Humán-internátusba régi növendékek: Arday Janka László IV., Arday Janka Andor VI., Bagócsy Zoltán V., Barcza József V., Bartha Béla V., Bíró László II., Bíró Sándor III., Botos Attila II., Csiky Tibor VI., Fazekas István VI., Gál Győző VII., Gaál Zoltán V., Hubay Attila IV., Jakab József VIII., Jakab László VI., Kalydy Sándor V., Keresztury Zsolt III., Kiss Sándor II., Koós Lajos IV., Léhy Zoltán II., Makay László III., Makó Dezső VIII., Makó Zoltán VI., Nagy Lajos IV., Nemesik Endre V., Pórer Ferenc, Pósalaky László és Rigó János VIII., Somlyay Imre III.,

Soós Tibor V., Szaniszló László V., Száz Béla VII., Szücs Gyula VI., Szalóczy Pál V., Victor István VI. oszt. tanulók. — *Ujjonnan felvett növendékek:* Anderkó Sándor I., Andrik Pál II., Déri István II., Faragó György I., Gerendás Miklós I., Jeney Lajos VII., Kocsol László, Kele János, Kisgyörgy Károly, Kolliner Péter I., Laborczi Róbert II., Lázár Oszkár IV., Lónyai Dókus Ferenc I., Matzner István III. Onodvári Gyula, Papp Jenő, Sipos Péter I., Szánthó Kálmán IV. oszt. tan. — *Pótfelvételre előjegyzve:* Rónai Tamás, Szendi Horváth Imre, Schütz János, Török Péter I. o. tan.

Theológus internátusba: *Gimn. I. osztály:* Pongó Sándor, Szikszai József, Beczner Tamás, Bellágh Barna, Komoróczy Géza. — *II. osztály:* Szombathy Gábor, Szilágyi László, Bóni János, Hankó Zoltán, Kiss László, Jénei Dezső, Tóth László. — *III. osztály:* Pápai István. — *IV. osztály:* Göde Gyula, Kiss Áron, Cserhádi Zoltán, Nagy Lajos, Nagy László, Tóth Zoltán, Molnár László. — *V. osztály:* Hörcsik Barna, Szombathy Gyula, Benke György, Benke István, Szaniszló László. — *VI. osztály:* Szalóczy Sándor, Tóth József. — *VII. osztály:* Szabó László, Dapsy Gyula, Kiss Barna. *VIII. osztály:* Barsi László, Fekete István, Kriston Sándor, Barcsa Géza, Szabó Lajos, Varga Gábor, Varga Lajos. — *Feltételeken felvettek:* Tóbiás Szabolcs I. és Godó Zoltán g.-t.

HIVATALOS RÉSZ

A Tiszáninneri Ref. Egyházkerület Püspöki Hivatalától.

1947/1948. sz. **Tárgy:** A létszámcsökkenés során elbocsátott közszolgálati alkalmazottak újból történő alkalmazása.

Tudomásulvétel és alkalmazkodás végett kivonatban közlöm a V.K.M. 5093/1947. eln. sz. rendeletét:

1. Ha a közszolgálati alkalmazottak elbocsátása nem kifogásolható magatartásukon, sem a szükséges rátermettség hiányán, tehát nem saját személyükkel, vagy magatartásukkal kapcsolatos tényeken, hanem az államháztartás nehéz helyzetén alapul, az ilyen alkalmazottakat a közszolgálatban újból lehet alkalmazni.

2. Azokat a közszolgálati alkalmazottakat, kiket az 5.000/1946. M. F. sz. rendelet 2. §. 2. bekezdésének b. pontja alapján a rátermettség, vagy szorgalom hiány miatt bocsátottak el, korábbi állásuktól eltérő közszolgálati álláson alkalmazni lehet, amikor kétséget kizáróan meglehetősen állapítani, hogy az érdekelt az általa betöltendő állással járó hivatali tennivalók ellátásához szükséges szorgalommal és rátermettséggel rendelkezik.

8. Nem szabad alkalmazni a közszolgálatban azokat az alkalmazottakat, kiktől a létszámcsökkenő bizottság megállapította, hogy hivatali működésük nem szolgálja tevőlegesen az ország demokratikus szellemű újjáalakítását.

Miskolc, 1947. július 9.

Dr. Enyedy Andor sk. püspök.

A theológiai akadémiára való reiventel iránt a theol. karhoz intézett kérvényeket augusztus 10-ig kell beküldeni a theol. igazgatói hivatal címére (Sárospatak, Főiskola). A kérvényben egyúttal kérni lehet tápintézeti és internátusi kedvezményt is. Mellékelendő: 1. Születési anyakönyvi kivonat, 2. érettségi bizonyítvány, 3. curriculum vitae (a folyamodó rövid önéletrajza, melyben arról is beszámol, hogy eddig milyen egyházi és missziói munkában vett részt s mi indítja a lelkipásztori munkára), 4. bizonyítvány és ajánlás a folyamodó vallásánarától és lelkipásztorától, 5. orvosi bizonyítvány, 6. községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról.

A Kálvineum fiúinternátus az 1947-48. évre felvesz 80 növendéket. Folyamodni lehet aug. 15-ig. Vagyontalan lelkészárvaikat ingyenes helyre felvesz az intézet. Lelkész és tanítógyermekek részére kedvezmény. Mindennemű megkeresés az intézet igazgatóságához, Hajduböszörménybe intézendő.

Pályázat. A pápai Református Főiskola Igazgatótanácsa pályázatot hirdet a theológiai akadémián megüresedett 1. rendszeres theológiai, 2. egyháztörténeti tanszékre. A megválasztandó tanár kötelessége a tanszék óráinak ellátása; javadalmára nézve pedig a dunántúli református egyházkerület által 294/1942. sz. alatt elfogadott szabályrendelet (1944-ben kiadott egyházkerületi szabályrendeletgyűjteményben a 18. sz. szabályrendelet) az irányadó. A fenntartó testület kiköti, hogy megfelelő pályázat esetén is mind a két tanszék esetleg helyettes, vagy óraadó tanárral tölti be. Kellően felszerelt pályázati kérvényeket 1947. évi augusztus hó 25. napjáig a pápai Theológiai Akadémia igazgatóságához kell beküldeni.

Pápa—Budapest, 1947. évi július hó 21-én.

Dr. Cseh-Szombathy László s.k. főiskolai világi gondnok
Ólé Andor s.k. főiskolai lelkesi gondnok

Tiszakarád (Zemplén vm.) református presbitériuma pályázatot hirdet általános iskolájának a V.K.M. Úrtól engedélyezett (lehetőleg nyelv vagy mennyiségtan szakos) tanári állására. Valamint újonnan szervezett VII., VIII., IX. sz. tanítói állásaira egyházközségi jóváhagyástól és államsegély elnyerésétől feltételezeten. Határidő augusztus hó 21.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneri Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata

Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

15. szám

1947. szeptember 1

Kálvin János a választásról

1560 február 4-én a Genf városát kormányzó nagytanácsban a tanácsosok megválasztása alkalmával mondott beszédében többek között a következőket mondotta:

Tudjátok meg, hogy nagy becstelenséget követnétek el Istennel szemben, ha más személyeket választanátok és nem azokat, akikről tudjátok, hogy meg van bennük az Isten féltelme és az Ő szolgálatának a vágya.

Isten különleges jótéteményt nyújt Nektek, amikor arra méltat, hogy az Ő dicsőségét összekösse a Ti házasokkal és üdvötlőkkel. Nem csupán a lelki üdvösségetekre gondolkod, hanem a testi jólétekre is és a közjótét megóvására. Mert ezt a két dolgot Isten elszakíthatatlan kötelékkel kapcsolta össze.

Most olyan embereket kell választanotok, akik képesek, akik akarják és tudják is a rájuk bízott tisztet betölteni és köteleességüket teljesíteni.

Először is kell, hogy tudjanak: azaz szükséges, hogy Isten megadta legyen nekik a bölcseségnek lelkét, hogy úgy tudják intézni a dolgokat és kormányozni, amint ez szükséges. Ez pedig nem közönséges és nem mindenkinek egyetemlegesen megadott ajándék, amint az Írás

Gondunk: az ifjúság és a jövő

Az iskolák kapujában megállva az idei őszön is elleneszégülünk a mulandóságnak s magunkhoz ölelve az ifjúságot — köszöntjük ebben az ifjúságban a jövőnket.

Valljuk, hogy a magyar história legszebb fejezetei az ifjúság történelem-formáló cselekedeteivel íródtak tele. Gondoljunk a reformáció korának ifjúságára: ez a Krisztusban váltságot, külföldi egyetemeken tudományt szerzett ifjúság mentette meg népünket a végső pusztulástól. Lehetetlen meg nem emlékeznünk a felvilágosodáskori ifjúságról is, amelyik a szuroksötét éjszakában fényt mert csiholni a Duna-Tisza táján. A reformkor országgyűlési ifjainak s 48 március 15-nek ifjúságáról elfeledkezhetünk-e valaha is? A magyar történelem ifjúsággal kapcsolatos összes állomásainak felsorolása helyett azt állapítjuk meg még boldog örömmel, hogy a legifjabb nemzedékű magyar református ifjúság ugyanoda jutott el hivatástudatában, ahonnan a reformáció korának ifjúsága is elindult: az evangéliumhoz. A KIE-ben, SDG-ben végzett pár évtizedes munkát épp az teszi történelmi jelentőségűvé, hogy iskolás- és paraszt-ifjúságunk előtt e világi, bizonytalan tapogatózások helyett megnyitotta az utat a mennyei magasságok felé.

A változott viszonyok között különösen boldog örömmel állapítjuk meg, hogy a református ifjúság még ma is a miénk, az egyházi. Balatonszárszó stb. konferenciái tanúskodnak róla, hogy az ifjúságot elszakíthatatlan szálak fűzik az egyházhoz. Látva ezt, el kezd pirulni az arcunk, mert — meggyőződésünk szerint — keveset tettünk meg iskoláinkon keresztül ezért a hűséges ifjúságért! Hány iskolánk van, ahol a vallástanítás unott racionálizmusával a hit utolsó maradványait is kiöltük a növendékek szívéből. Hány tanár hinti református iskoláinkban a közönyösség és istentagadás mérgező beléndek-magvait! Tiltakozunk ellene, hogy egyházi iskoláinkban erkölcstelen életű tanítók, tanárok nevelhessék gyermekeinket!

Nem céltalanul, nem is személyes bosszúból mondtuk el mi ezeket itt, hanem a holnapunkért érzett felelősségtudatból. Gondoljuk el: olyan lesz a jövőnknk, amilyenné az Istentől gondjainkra bízott ifjúságot neveljük!

Az ifjúságért és jövőnknkért kétségesskedve az iskolakapuk idei megnyitásának kezdet-kezetén odafordulunk most Őhöz, akinél van a kulesok hatalma, az Úr Jézus Krisztushoz: Ő kössön feloldhatatlan, örök szövetséget a magyar református ifjúsággal s Ő nyissa meg az ajtót ezen az ifjúságon keresztül a boldogabb magyar Holnap felé!

T. G.

mutatja és a tapasztalatot is megerősíti.

Tehát jól meg kell ezt jegezünk, hogy azokat választjuk, akik tudnak, azaz akiknek a mi Urunk megadta azt a kegyelmet, hogy bölcssek legyenek és tudják kormányozni a köztársaságot s tudják szolgálni a jogosságot és igazságot.

A másik dolog, hogy erre az akarat is meg legyen bennük. Akiknek Isten megadta a bátorságot arra, hogy híven teljesítsék kötelességüket és ne keressenek mást, mint azt, hogy Isten dicsőségére szolgáljanak, mindig Őred függeszék szemüket és az egyház előmeneteléről kiváltképpen gondoskodjanak.

De a tudás és akarás mellett szükség van a képességre, a tehetségre is.

Ha valaha szükségetek volt arra, hogy Genf városát jól őrizzék és kormányozzák, akkor most kétszeresen szükségetek van erre a felforgó nehézségek miatt. De ha az Isten félelmében jártok és ha a választások az Ő nevében és mintegy az Ő jelenlétében fognak megtörténni és ha Őt tiszta szívvel hívjátok segítségül, bizonyos, hogy továbbra is Ő fog Titeket vezérelni és mindenkor kinyújtja kezét a Ti megtartásotokra, amint eddig is tette.

(Corpus Reformatorum, Calvini Opera omnia XLVI, 347—8.)

Fordította: Dr. Nagy Barna.

Taraba Vilmos szőlészeti és kertészeti középiskolai igazgatóvá való választását, a földművelésügyi miniszter jóváhagyta.

Az Angol-internátusban az ország angolszakos tanárai és tanárnői részére rendezett továbbképző rendezői és hallgatói egy minden tekintetben mintaszerű tanfolyam résztvevői voltak.

A NÉPNEVELÉS FRONTJA

A kultúra közösséget teremt

A történelem és természet szépségözöne közt szinte visszatartó látvány Sárospatakon az utcagyermek nagy hada. Ótvaras arccal, sallangos ruhában naphosszat ődöngenek céltalanul e szerencsétlen apróságok mindenfelé. Csak természetes, hogy a Szabadművelődési Akadémia tábortüzi ünnepélyein is ők, a szülő és felügyelet nélküli, kicsi csibészek gyűltek össze elsősorban a Várkertbe. Ezek közül a tábortüzi esték közül a legfeljethetlenebből, a július 30-án tartottról, itt próbálok meg pár sorban beszámolni az Olvasók előtt.

Török Erzsébet énekművésznő hiába próbálta közös nótázásra bírni a közönséget. Kérlelő szavaira sokáig volt hallgatás a felelet. Ám egyszer csak — minden átmenet nélkül — idegen, vékony hangok kapcsolódtak bele a művésznő énekébe. A tábortüzhöz közel ülő, nagy csapat utcagyermek kezdte el fújni a dalt: „a csitári hegyek alatt.“ Gondviselőjük hamar akadt e vásott senki-gyermeknek. Rácz István, a Szabadművelődési Akadémia igazgatója ült le közük. Megjelenésére nagyobb lett a rend. A kicsi csibészek jobban ügyeltek a taktusra. Kirívó neveltelenségüket is fékezni igyekeztek. Volly István, a tábortüzi ünnepségek nótadirigense, szintén a gyermekek közé keveredett a fűvön. Egyre szebbé vált az ének az éjszakában. Hát még mikor Török Erzsébet odalibeggett táncra ingerlő mozdulattal a csárdás hangos ütemei mellett hozzájuk! A kicsi csibészek nem bírtak tovább uralkodni az ösztöneiken. Kipírult arccal talpra szökve, kurjongatva ugrabugrálni kezdtek mindnyájan. No — mondtam magamban — most fullad botrányba ez az egész dolog. Ugyan ki bírná megfékezni ezeket az elszabadult ösztönű gyermekeket? Szememláltára történt meg ennek a csodája is. Volly István maga elé fogva néhány gyermeket, terelte őket a cigányok elé s kört alakítva belőlük, táncolni kezdett velük. Példáját követték az Akadémia hallgatói is. Idegen tanító-bácsik és nénik vegyültek el a sárospataki kicsi csibészek között, magyar nótára és magyar táncra tanítva őket. S a hallgató úri közönség soraiban is — ki hinné? — mozgolódás támadt a csodálkozás első megrökönyösödése után. Az úri gyermekek ugyanis kiszabadítva magukat az egyre hangosabban éneklő felnőttek öléből, táncolni mentek a proletár-apróságok közé.

Nem bírom én ezt a tábortüzi estét azóta sem elfelejteni. Ekkor láttam meg tudniillik, hogy milyen nagy békéltető erő van a magyar dalban és magyar táncban. Rabul lehet ezekkel a kultúrkincekkel ejteni a legelvezettebbeket is, ki lehet ezek útján békíteni a legellenségesebb társadalmi rétegeket is. Mert a kultúra közösségteremtő erő.

Ezen az emlékezetes tábortüzi estén Rácz István megígérte hogy a sárospataki népnevelés keretén belül foglalkozni fog ezekkel az utcagyermekkel is. Megkérdem most tőle egy hónap múlva: sikerült-e idáig megtartani ezeket a senki-gyermeket a magyar kultúra rabságában? Látásom szerint: ha örökre magunkhoz tudnánk láncolni őket, bennük őrizhetnénk meg legbiztosabban mindnyájunk számára az egyre kétségesebb magyar jövődőt!

Nagy Mihály

A két esztendő „Új Ember“

20 oldal terjedelemben jelent meg régen a második esztendejét is betöltött „Új Ember“ jubileumi száma. A Lappal kapcsolatban elmondjuk a következőket.

Első szavunk, természetesen, csak az *elismerés* lehet. Nagy dolog az bizony, hogy a mai idők legnépszerűbb hetilapjává az „Új Ember“ lett. Állítjuk, hogy e népszerűséget nem olcsón, de nem is holmi alantás eszközökkel szerezte meg a lap, hanem a kipróbált újság-etika alapján: a jól szerkesztettségével és a jó munkatársak révén. Külön megemlékezünk arról a *hősies magatartásról* is, mellyel hadakozni szokott ez az újság saját valódi és vélt igazságai mellett. Érzésünk szerint imponáló ez a hang még a legengesztelhetlenebb ellenség előtt is. *Eredményes munkát* is végzett az „Új Ember“: megalkuvást nem ismerő hangjával olyan közvéleményt formált ugyanis nem egyszer, mely ellené tudott állni az egyház és vallásellenes próbálkozásoknak. Gondoljunk csak a lap fakultatív hivatkozása, tankönyvmonopólium, stb. kérdésében elfoglalt álláspontjára; — hogy sorakozott fel mellé teljes erejéből a mai jobbik Magyarország.

Az igaz elismerés után hallatni kívánjuk cikkünkben az elfogultság nélküli *kritika* hangját is. Kötelességünk ezt megtenni már csak azért is, mert az „Új Ember“ olvasótáborában feltűnő sok református egyháztag is található. Tudatjuk ezekkel, hogy mi nem értünk mindenben egyet e lap állásfoglalásával. Látásunk szerint a *meg nem engedhető reakciónak* olyan melegágya napjainkban nem egyszer ez az újság, ami sok veszedelmet rejt magában. Meggyőződésünk alapján hibának tartjuk, ha valaki, mint az „Új Ember“ is, nem bír teljes szívéből, teljes lelkéből, minden erejéből szakítani a tegnapi feudális-klerikális Magyarországával s kúruckodó, szüntelen való lázadása miatt nem készíti a mai megbékélés mindennél szükségesebb útját. Nem azt mondjuk, hogy ne gyakoroljon a sajtó jóindulatú kritikát a mai napok fonákjaival szemben, hiszen erre elengedhetetlenül szükségünk van. Az ellen tiltakozunk csak, hogy a sorokból hallgatólagosan kicsendülő negatív szkepszis alapján megértőjévé váljon a romokban heverő Tegnappak s akadályozójává a felénk bukdácsoló Jövendőnek. Látásunk szerint feudális-klerikális sértődöttsége gátolja az „Új Embert“ abban, hogy a népi Magyarország szócsövévé lehessen. Az tehát nem baj, ha református ember olvassa az „Új Embert“, — az viszont bűn, ha református ember minden meggondolás nélkül esküszik az „Új Emberre!“

Az elismerés és kritika szükséges hangjai után egyszerre hatalmába kerít bennünket a szégyenkezés: *hol állunk mi reformátusok sajtó-ügyjén a katolikusokhoz viszonyítva?* Ők az életrealitások. Ők tartják jobban az élet útjében kezüket lázas napjainkban. Ezt mutatja az „Új Ember“ jubileuma is. A sajtó-nagyhatalom (Új Nemzedék, Nemzeti Újság) nélkül maradt katolicizmus félrehúzódo duzzogás helyett cselekedett az új világban: magához méltó, harcos, bátor, nagy példányszámú lapokat indított. Az „Új Embert“ és a „Szívet.“ Nekünk az értelmiség kezébe való „Élet és Jövő“ kívül nincs komoly egyházi újságunk. Népünk teljes tájékozatlanságban botorkál az útvesztőben egyházi sajtó-útmutatás nélkül. 8—10 lapengedéllyel cikkünkben (legnagyobb rész ebből hivatalos közlöny) szerencsétlenkedünk a mai napok forгатagában s tesszük komolytalanná magunkat és a betűt mindenki előtt.

Az „Új Ember“ példáján okulva hajlandó-e református egyházunk vezetősége végre-valahára rendet teremteni a sajtóügyi dzsungelben s az értelmiségi „Élet és Jövő“ mellé még egy hozzánk méltó református néplapot is elindíttatni a szétforgácsolt erők egységbe kényszerítésé árán?

A római katolikus sajtóorgánom jubileumi örömei között a református krónikás a megkeseredett szájjal miatt nem tud e kérdésre mit felelni.

Tóth Gusztáv

A tanítás szeptember 8-án kezdődik a főiskola minden ágazatában. Évnyitó 7-én!

G. H. Weems amerikai tábrónok, a SZEBAmerikai tagja, augusztus 18-án, Sárospatakon utazván keresztül, megnézte a Főiskola könyvtárát.

Dr. Ferenczy Edmond magyar származású, genfi könyvkereskedő, aki az UNESCO megbízásából jelenleg Magyarországon tartózkodik, dr. Sőtér István író, kultuszminiszeri sajtófőnök kíséretében augusztus elején meglátogatta Főiskolánkat.

Ének- és zene-szaktanfolyam volt Sárospatakon augusztus 10—17-ig. A tanfolyamot eredményes munkával a többi sárospataki ének- és zenetanár közreműködésével dr. Szabó Ernő vezette.

Gelejen az egyházkerület több kiváló evangélikátorának és belmisszió-előadójának szolgálatával és a miskolci „Tóth Pál Leánygimnázium“ növendékeinek közreműködésével ifjúsági körzeti konferencia volt. Hisszük, hogy Isten megáldotta ezt az Ő nevében végzett munkát.

Balatonzárszón a főiskolás konferencián augusztus 4—10 között egyházkerületünkben előadással a következők szolgáltak: dr. Enyedy Andor, Darányi Lajos, Dóczy Antal, dr. Konez Sándor, Szutori István és Tóth Gusztáv.

Nőszövetségi konferencia lesz Alsózemplében: szeptember 8 Sátoraljaújhely, 9 Tiszakarád, 10 Olaszliszka, 11 Taktaharkány. A konferenciák kezdete délelőtt 9 óra. Élelmezéséről mindenki maga gondoskodik. Szeretettel hívjuk Alsózemplén nőszövetségeit.

(12)

Csel. 5:1—2. Az ördög mindenütt ott van. Ott pedig különösen ott van, ahol Isten Lelke dolgozik. Az ördögnek az a célja, hogy az Isten munkáját lerontsa. Ezért van kitéve minden gyülekezeti közösség az ördög kísértésének az ébredés, a lelki eredmények idején. Ennek a kísértésnek ki volt téve a jeruzsálemi gyülekezet is. Egy házaspár áldozatul is esett. A jó példa is ragadós. Lehet közvéleménnyé tenni az áldozatot is. De mindennek akkor van igazán értéke, ha a szív lesz az Úré. Ananiás és Safira megosztott szívűek voltak. Ott akartak lenni azoknak a seregében, akik önként eladták a vagyont és annak az árát odaadták Isten dicsőségére, de azért maguknak is akartak biztosítani valamit. Egyik kézzel az Isten kezét, de a másikkal, úgy biztosítékul, a világot fogták. Ez a legutálatosabb keresztyén bűn.

Urunk! Adj szent lelki kényszert, hogy mindenki útaidon járjon, de Neked átadott gész szíveddel, Amen.

Csel. 5:3—4. Még Péter is tudta a szív megosztott voltát, hát akkor hogyan tudta volna és tudná Isten? Még az emberek előtt sem lehet titkolni a felemás igát. Péter itt az embert képviseli. Visszataszító az, amikor valaki ott van az Isten népe között, de érezni lehet, hogy ott van a világ is vele, benne. Ott van a számítás. Mindig szomorú az, amikor valakire nézve az a döntő, hogy az emberek mit mondanak és mit gondolnak és nem az, hogy Isten mit mond és mit gondol. Itt van az ilyen ember bolondsága. Hát miért nem tartották meg maguknak Ananiásék az egész vagyont? Azzal nem lettek volna kevesebbek. De ha eladták, miért tartották meg belőle egy részt? Ez a keresztyén ember érthetetlen bolondsága. Így keverjük mi is a dolgokat.

Magad elé állíts minket, Urunk! Ne legyen titkunk, kettős cselekedetünk, hanem érezzük, hogy mindent tudsz, Amen.

Csel. 5:5—6. Isten Igéje itt arra mutat rá, hogy mit érdemel a keresztyén ember az olyan „kis csalásokért,” amelyet Ananiásék elkövettek. Péter szava halálos ítélet volt. Emberrileg azt is lehet mondani, hogy Ananiás és később Safira is, finom érzékűek, hisz amikor leplezi őket Péter, holtan esnek össze. Ismét mondjuk: az a mi nagy önámításunk, hogy nem érezzük, hogy Isten előtt mindig meztelenek vagyunk. Mindaz a hazugság, elhallgatás, tettetés, ami az emberek felé rejt minket, Isten előtt eltűnik. Minden időben az a keresztyénség nagy kísér-

tése, hogy csak az emberek felé néz és így hazug. Ezért nem bírja Isten egész akaratának hirdetését.

Atyánk! Mondd ki a halálos ítéletet bennünk a hazugság és az öcsalás felett, Amen.

Csel. 5:7—10. Safira azért késett, hogy a hamar felejtő emberek újra emlékezzenek majd az ő megjelenésekor az ő nagy ajándékukra. Péter tőle megkérdezi, vajjon annyiért adták-e el a vagyont? Nyugodtan feleli, hogy annyiért. Ugyanazt mondja a feleség, amit a férj mondott. De mind a ketten hazudnak. Szomorú, végzetes egy vélemény ez. Safira is meghalt. A hazug életek azért félnek annyira Istentől, mert Isten számukra a halált, a véget jelenti. A bennünk lakozó gonosz is azért irtózik az Igétől. Az Ige mindig megöli a hazug embert, de új életet ad az új embernek. Annak a hazug házaspárnak az esete azt mutatja, hogy Isten tud ítélni is. Azért kell a kegyelem idejét megbecsülni, mert akkor úgy pirit ránk Isten, hogy még élhetünk és éppen ezért élhetünk.

Urunk! Taníts meg bennünket útaidon együtt menni és akaratodat követve, megegyezni Amen.

Csel. 5:11—14 Van áldott félelem is, mint ahogyan van átkozott biztonságerzet is. Az áldott félelem a keresztyén élet kezdete. Megérzi az ember, hogy ítélet alatt áll. Önmagában menthetetlen. Méltó arra, amitől retteg. De ez a félelem mégis szükséges és jó, ha a nyomában Isten emberei járnak, akik a fogékonyra vált szívekbe Igét hintenek. Isten ilyenkor tesz mindig csodát. Ilyenkor következik mindig az egyháztörténelem egy-egy áldott fordulója. Ez a félelem nem marad örök. Krisztusban szent biztonság van. Ezt a félelmet várjuk és ehhez a biztonsághoz igyekezzünk.

Mindenkinek a szívét remegtesd meg attól a félelemtől, amit jelent bűnben meghalni. Krisztusunk, ebből a félelemből emelj ki! Amen.

Csel. 5:15—16. Az Isten embere áldás. Nyomában, mindenütt kincsénél többet erő élet, gyógyulás, meglepedés támad. Az árnyéka nem ő, nem mástól veszi el a napot, hanem ajándékoz. Nem kell ezt a világot féltetni az Isten megváltottjaitól. Sőt inkább annyi élet és jöendő van, amennyit ezek visznek. Itt most az utcára, a közéletbe kivitt keresztyénségről van szó. Az egész élet Istené. Onnan van a legtöbb nyomoruság, hogy Istentől elszakított az ember életének legnagyobb része. Nem lehet ezt a világot magára hagyni. Betegség és nyomoruság van mindenütt. A keresztyének, a tanítványok Isten erejét árasztják.

Világnak Ura! Küldd a Te embereidet, Krisztusunk megváltottjait utcáinkba, falvainkba és városainkba, hogy meggyógyuljunk és megtisztuljunk, Amen.

Kiváncsi voltam rá, hogy a ránközsön-
tött új világban — tapasztalatok alapján —
hogyan látják tanítványaim az egyén, a csalá-
d, a társadalom, az egyház és a nemzet
viszonyát. Hogy teljesen szabadon nyilatkoz-
hassanak meg előttem, a véleménykutató
módszerhez folyamodtam. Közlök itt a fel-
tett kérdésekre adott válaszok közül néhányat.
Van ezekben a feleletekben sok szeretet s
talán éppen ezért sok kritika is. Az azonban
feltétlenül kidomborodik belőlük, hogy az
egyházat a mai diákság Isten eszközünek
látja s benne vár ez a diákság Krisztus által
megújulást.

I. Véleményed szerint milyen szerepe volt az egyháznak az utóbbi években?

„Az általános erkölcsi romlás kerékkö-
tője volt, békített, segített és fájdalmakat
enyhített.“

„Megérezte azt a belső erőt, mely a
megpróbáltatások idején az emberek lelkét
odakapcsolja az egyedül szeretni tudó Isten-
hez és Jézus Krisztushoz.“

„A züllést megakadályozni nem tudta,
de csökkentette a züllött emberek számát.“

„Erőt adott, vigasztalt, de az igehirde-
tése nem volt tiszta; nem szólt akkor, ami-
kor kellett volna, csak utólag.“

„Szerepe aláhányatlott; bíráló, fékező
hatásának nem tudott kellő érvényt szerezni,
mert önmagában is széthúzás, egyenetlenség
honolt.“

„Az egyházak kezdték felismerni igazi
hivatásukat: Isten Országá megteremtését
munkálni a földön. De nagy mulasztás ter-
heli azokat a papokat, akik csak a templo-
mokban és iskolákban tanítottak. Jézus tani-
tása szerint az orvosra a betegeknek van
szükségük. Akik rendszeren járnak templomba,
azok a papok nélkül sem kárhoznának el,
de hogy nemzetünk a romlás szélére jutott,
egyik oka az, hogy a papok a templomon
kívül nem voltak a helyükön.“

„Az egyház nem a Krisztustól nyert
tanítás szerint hirdette az Isten Igéjét s így
nem szolgálta népünk fennmaradását.“

„Nagy részben együtt működött az
állammal, eltávolodott a hivatástól, elvesztette
gyökereit s így ki volt szolgáltatva az ural-
kodó politikai iránynak.“

II. Van-e szerepe az egyháznak tár- sadalunk jövőjének alakításában?

„Valláserkölcsi nevelés nélkül nincs jel-
lemes, erkölcsi öntudattal rendelkező fiatalság.
Ilyenné pedig csak az egyház tehet bennünket.“

„Csak az egyház nevelhet a demokrácia
számára tiszta életű polgárokat.“

„Csak az egyház tudja a társadalmat
a jobb jövő felé vezetni.“

„Az egyház menjen be a családok éle-
tébe. Egyetlen egyháztágot sem szabad leki-
csinyelni, vagy éppen ellenségnek nézni,
mert ha nem sikerül az egyháznak az embe-
riséget a bűn útjáról az erény útjára vinni,
nem végzi magasztos hivatását. Bomlásnak
indult társadalunkat a gyűlölet, türelmetlen-
ség, a hatalmi vágy, a határtalan önzés he-
lyezett az egyházak vannak hivatva, hogy meg-
megnyerjék az Isten- és emberszeretetek.“

„Az egyháznak társadalmi téren igen
nagy hivatása lenne, de csak akkor, ha előbb
önmagában megújodik. Vigyázzon az egy-
ház, hogy lelkében újuljon meg, mert csak
így vezérelhet minket is az újjászületés útjára
egyénilag is, meg társadalmilag is.“

„Az egyházak segítsége nélkül homokra
építjük jövőnket. Döntőleg kell, hogy
beleszóljon társadalunk kialakításába. Egyik
legfontosabb munkája ezen a téren az ifjú-
ság nevelése.“

„Az egyház szerepe: irányt vágni a
bozótban, úgy, mint Luther tette.“

„Készítse elő az egyes lelkeket arra, hogy
Istent megismerhessék és a társadalmi ellen-
tétet szüntesse meg, hiszen egy Atyánk van.“

„Az egyház szerepe az, hogy nevelje az
ifjúságot. Amilyen ifjúságot nevel a család-
nak, a társadalomnak, olyan lesz a nemze-
tünk jövője. Ha az egyház elbukik, a nem-
zetet is magával rántja.“

„Az egyház nevelje meg az államfér-
fiakat!“

„Az Isten az egyházon keresztül kell,
hogy beleszóljon társadalunk kialakulásába,
mert különben ez a nép hosszab-rövidebb idő
mulva összeomlik.“

Bemutattuk a „fiak“ választát. Ha az
öregebb nemzedékek előtt tennénk fel eze-
ket a kérdéseket, milyen választ adnának
ezekre ugyan az „apák“?

(Eger)

Hubay Lajos

azt hiszem, keresztyén lesz — mondotta nem régen Mac Arthur a megszálló amerikai csapatok parancsnoka — ha nem is a valószínűbb átjárás révén, de legalábbis a japán nép többségének állásfoglalása következtében.

Amikor — emelte fel szavát a tábornok — Japán legyőzése után azt mondtam, hogy a világ problémáinak megoldása vallási jellegű, azt mondták sokan rólam, hogy az eszemet vesztettem. Ma ezt a mondatomat még jobban aláhúdom és jobban hiszem, mint bármikor. Akik nézetemben kételkedtek, vagy kételkednek, azok sem a demokráciában, sem a keresztyénségben nem hisznek.

Nem egyedülálló és nem mai dolog, hogy felelős amerikai tényezők kihangsúlyozzák a világ felé a Bibliához, valláshoz és keresztyénséghez való ragaszkodásukat. Coolidge régi U. S. A. elnök pl. annakidején így nyilatkozott a Bibliáról:

„Ami társadalmunk és kormányzatunk anyyira a Biblia tanításának alapján nyugszik, hogy mind a kettőt néhez volna fenntartani, hogy ha a Biblia tanításába vetett hit elveszítene országunkban a maga ténylegesen uralkodó jellegét. Ahol a Biblia megjelenik, ott felemelkedik az emberi együttélés egész színvonalá.”

Boldogok lennénk, ha ezek a régen és most elhangzott magasztos elvek nem lennének csak szavak, hanem mihamarabb valóssá válnának Japánban, U.S.A.-ban s az egész teremtett világon!

Új csekkszámmunk 51.509. Tulajdonos Pataki Diák Céh.

Egyházkerületi ORLE konferencia

volt Szerencsen augusztus 21—22-én, melyen 118 lelkipásztor jelent meg Tiszáninnenről.

A Kovács István (Vilmány) igehirdetésével kezdődött konferenciát dr. Enyedy Andor püspök nyitotta meg. Ugyancsak ő tartotta meg „Adakozásra való nevelés” címen a konferencia első előadását is. Hangsúlyozta, hogy adni kell előbb a híveknek, mielőtt kérünk: Isten Igéjét kell adni. Az adakozás ugyanis minden gyülekezetben első sorban hit-kérdés. Az adakozás útjában álló akadályokat el kell távolítanunk, az adakozást előserkentő nevelői módokat pedig ki kell használnunk.

Faragó György (Szerencs) „Új jövedelemforrásokról” szólt. Az imádkozás és jó igehirdetés mellett kihangsúlyozta a takarékoság fontosságát és néhány egészen gyakorlati tanácsot is adott. (Mélészet, szőlőiskola, Ref. Hitelszövetkezet létesítése stb.)

Dóczy Antal (Ózd) ismertette a családlátogatás áldásait: megismerjük általa a gyülekezetet, tudatossá tesszük a hívekben az egyházhoz való tartozást, Isten Igéjét visszük a mindennapi életbe.

Kocsis János (Sárospatak) a szélszórtságban élő 100.000 egyháztág érdekében hangsúlyozta a szórvány és tanítványozás jelentőségét s ebben a munkában is külön kiemelte az énektanítás fontosságát.

Az esti istentiszteleten Nagy Lajos (Nagybózsva) szolgált.

A második nap dr. Tussay János áhítatával kezdődött. Utána Darányi Lajos (Sárospatak) beszélt a temetési igehirdetésről. A helyi szokásokat nem célszerű okvetlen elhagyni, hanem azokat inkább meg kell nemesisíteni. E módszer alapján ad ő a koporsók felett rövid életrajzot, jellemrajzot, a búcsuztatást pedig vigasztalás formájában oldja meg.

Egressy Lajos (Sárospatak) vallásoktatásunk elvi kérdéseit ismertette. A vallásoktatás lényege, hogy istentisztelet az és egyházi szolgálat. A vallásoktatás csak az egyházi iskolákban biztosítható, ezért ezekhez a végsőkig ragaszkodnunk kell.

Dr. Szabó Lajos (Taktaszada) „Az imádkozás szükségessége és áldása” címen különösen szépen szólt a jó, öreg Szikszairól, a népünk kezéből ki nem öregedő, áldott imádságos könyvről. Az ő előadásához kapcsolódott három gyülekezet imaéletének ismertetése. Kovácsvágásról dr. Fűrjész István, Lácáról Fiedler István, Sajószentpéterről pedig Perjéssy László számolt be.

Dr. Nagy Sándor Béla (Sajóhely) bevezetése után megbeszélés indult meg a zsinat javaslatairól. A záróáhitatot pedig Svíngor Jenő (Radostyán) tartotta.

E. L.

**Iparművészi templomi terítőket,
ref. papi palástokat és fővegeket
készít békebeli anyagból első-
rangú kivitelben**

a Rimaszombatból kiutasított FÉNYES
ILONA. — Címe: Eger, Apponyi-út 6.

Híradás az elhurcoltokról

Messzi *Délmorvaországból* kaptunk nem régen hosszú levelet. Ezt a levelet, mint kortörténeti *dokumentumot* leközöljük itt, — természetesen a családi vonatkozású értesítések kihagyásával:

„Jó ha olyan emberektől jön levél, akik szerettek bennünket valamikor régen, mert bizony még 1946 decembere is, mikor utóljára találkoztunk, olyan nagyon régen volt. Azóta annyi minden mentünk keresztül, hogy szinte csodálkozom rajta, hogy még vagyunk, várunk és reménykedünk... L. beteg volt, sőt most is az, de azért dolgozik, mert az aratás, hordás és géplés egy időben történik, munkaerő pedig kevés. B. megy haza Mamáékhoz hízni, pihenni. Kőhög állandóan egy idő óta, ami egy 16 éves lánynál nem jó. A gazdánk ugyan nincs beleegyezve, hogy elmenjen, míg a sok dolog tart, de a gyermek túl sovány s itt nem maradhat... Tudja, aratunk mi, akik ezt sohasem próbáltuk. Már lassan 20 hektáron gyötrjük át magunkat. Gép vágja, de felszedni a marokot és kötni csak nekünk kell. Itt nincs külön arató. Estére olyanok vagyunk, mintha egész Morvaország a mi hátunkon ülne. Férfi az aratásnál nincs. Mindent az asszonyok csinál. Várunk és tűrünk (még pedig sokat és keservesen) de nemcsak mi, hanem az egész környékünkön élő magyarság s hogy mit hoz a jövő, azt csak az Úr tudja. A templomba nem menetel a legnagyobb. Talán Prágában van ref. lelkész, aki a M. S. urát is eltemette, de hogy mikor tart istentiszteletet, nem tudjuk, meg nagyon messze is van... Milyen idő járja ott, a Bodrog mentén? Itt még meleg van, de a fák már erősen sárgulnak. Úgy mondják, hogy augusztus 15-e után már beáll az ős a maga sok esőjével. Más itt minden, mint otthon volt. U. B. sem bír megszokni, pedig eleinte igen lelkesedett. A legnagyobb része a magyaroknak rossz bőrben van, betegeskedik. U. L. is megöszül a sok gondjában. Így beszél Étus, a lánya. Igaz most az a hír járja, hogy 25-ig minden német és minden magyar megy innen...”

Mióta megkaptuk ezt a levelet, nem igen tudunk nyugodtan aludni a szívünk legbelsejében érzett keserves bánat miatt. Szüntelenül magunk előtt látjuk ezt a keservesen panaszkodó, idegenbe elhurcolt magyar családot. Az idegenből felénk sóhajtó atyafiak panasza, mint rémítő lidérc, szüntelen a fülünkben duruzsol. Istenem, milyen sokan és milyen hamar napirendre is tértek felettük közlünk! Mi nem bírnak róluk megfelekedni. A családról, ahol beteg a férfi. Sorvadásnak indul a 16 esztendő leány. Férfimunkát végeznek az asszonyok — a más földjén s az otthoni gazdaságuk meg Gömörben nekiindult a teljes pusztulásnak. Mindnyájan rossz bőrben vannak. Még a szétszórtságban sem lehetnek ideig-óráig sem biztonságban, hiszen állandóan fenyegeti őket a rémhír, hogy viszik őket újra tovább De hogy hová, erről egynek sincs fogalma sem. Milyen borzalmas lehet így eltölteni az életet, bizonytalanságban, megalázottan, templom nélkül, amikor senki segítségében — az Istenen kívül — nem bízhatnak szegények!

A kortörténeti dokumentumnak szánt levél elolvasása után hiszünk benne, hogy minden Olvasónk mindennapi imájába foglalja a szétszórtságban élő atyafiak ügyét!

N. M.

Főiskolánk általános iskolája ezévtől már minden osztállyal nyílik meg. Így a főiskolának már ismét lesznek 6 éves tanulói. (Már évszázadokkal ezelőtt is így volt, hogy aki igazi műveltséget akart fiának biztosítani, már az elemi ismeretek elsajátítására Patakra adta.) Az általános iskola igazgatói teendőit *Ruszkay András* látja el. Az ide beosztott gimnáziumi tanárokon kívül *Baksy Mária* tanítónő és *Dancs Lajos* volt marosvásárhelyi elemi iskolai igazgató tanítanak.

A *Rákóczi-Várból* a lakók nagy része már kiköltözött a többiek távozása is folyamatban van. A felszabadult helyiségekben a lányinternátuson kívül a szabadművelődési munka új intézményei: körzeti nagy népkönyvtár, parasztszeminarium, stb. nyerne elhelyezést.

A *Zemplén vármegyei szabadművelődési felügyelőség* augusztus első felében jó sikerült ügyvezetői tanfolyamot rendezett Sárospatakon. A főiskolai tanárok mellett országos hírű vendégelőadók is szerepeltek. Előadást tartott *Kovács Máthé* államtitkár is. A megnyitáson *Gombos Ferenc* és *Szathmáry Lajos* is résztvettek.

A tanítóképzőintézetünk szeptember elsejétől már szervezettel is teljesen beolvad a Főiskola keretébe.

A nagy jégesők a főiskola szőlőt csak kisebb mértékben sujtották. Így ezévből is lesz közepes termésünk, ami sok szegénysorsú diákunk segélyezését teszi ismét lehetővé.

A *Humán-internátusban* a nyár folyamán létesített kertüdüllő nagy erkölcsi sikerrel zárta kapuit. Az ország minden részéből összesereglett nyaralók megszerették Patakot és a Főiskolát.

Somogyi Imre meghalt! Hosszú szenvedés után ment el tőlünk a minden élőknek útján. Élete abba a megfeszített munkába rokkant bele, mellyel éjt-napot egytévén igyekezett előmozdítani szegény magyar népünk felemelkedését. A magyar parasztságnak nagyobb szerelmese nála nem igen volt. Kert-Magyarország gondolatának apostolaként állandóan járta az országot. Megfordult többször Sárospatakon is. Első hasuraszövő hírás állványát faluszemináriumunknak adományozta. A népért munkába állt fiatal magyar értelmiség sokszor fogja felidézni Somogyi Imre áldott emlékezetét.

Danyi József áldott alakja és hűséges munkája jelent meg újra azok szeme előtt, akik résztvettek augusztus 24.-én Erdőbényén az Árvaház falába elhelyezett dormű leleplezésén és a temetőben tartott síremlékavató ünnepélyén. Ott volt a volt lelkipásztorát holta után is szerető erdőbényei gyülekezet keretében egyházkerületünk püspöke feleségével, ott volt a Szeretetszövetség és Konvent küldöttsége és ott voltak Danyi Józsefnek és hűséges özvegyének lelki testvérei. Ugy a dombormű, mint a művészi síremlék azt ábrázolja, ami Danyi József életének a lényege volt: palástban, vagy palást nélkül Krisztushoz vezette a reábizottakat. Különösen odavezette az elhagyottakat, az árvákat. Ráillik az Ige: "... még holta után is beszél." (Zsid. 14. 4/b.)

A **theológián** szeptember 1—3-ig vannak a pótkollokviumok. 4—6-ig beiratkozás, törzskönyvezés, indexbeírás. 7-én évnvítő. 8—9-én minősítő vizsga. 9—10-én alapvizsga. 25—27-én I—II. lelkészsképesítő vizsga.

Jelentkeztél már a lelkészi továbbképző tanfolyamra? Tart: szeptember 16—26-ig.

A Sárospataki Igehirdető legközelebbi száma szeptember 15-én jelenik meg.

HIVATALOS RÉSZ

Körlevél valamennyi lelkipásztorhoz.

A „Siess Adj Segíts“ mozgalom, mely hadifoglyok, kórházak és tüdőbeteg megsegítésére alakult rendkívüli feladatának teljesítése céljából a hadifoglyok megsegítésére „egy marék búzát a hadifoglyokért“, címen országos akciót indított. A gyűjtés végrehajtását a 48-as Ifjúsági Mozgalom központi bizottsága vállalta magára a helyi bizottság útján. A gyűjtők a csépelgető gazdákhöz fordulnak és őket kéri fel adakozásra. Ez az akció sikerre csak akkor vihető, ha annak keresztülvételében az egyház is segítséget nyújt. Fehívom

azert Leikesztarsaimat, hogy a vasárnapi igehirdetés alkalmával emlékezzenek meg a hadifoglyok megsegítéséről és kérjék fel a híveket az adakozásra. Miskolc, 1947. augusztus 29. Atyafiúi szeretettel: **Dr. Enyedy Andor sk.** püspök.

Az Egyetemes Konvent értesítése alapján közöljük, hogy Horváth György okleveles lelkész, Költő Gyula váncsodi lelkipásztor, Palágyi Árpád tiszabezdédi lelkipásztor és dr. Tömör Ödön okleveles lelkész lelkészsképesítő bizonyítványát az egyetemes konvent érvénytelenítette és másodlatok kiállítására az engedélyt megadta.

Pályázat.

A pápai Református Főiskola Igazgatótanácsa pályázatot hirdet a teológiai akadémián megüresedett 1. ószövetségi, 2. újszövetségi tanszékére. A megválasztandó tanár kötelessége a tanszék óráinak ellátása, javadalmára nézve pedig a dunántúli református egyházkerület által 294/1942 alatt elfogadott szabályrendelet (1944-ben kiadott egyházkerületi szabályrendelet-gyűjteményben a 18. sz. szabályrendelet) az irányadó. A fenntartótestület kiköti, hogy megfelelő pályázat esetén is mind a két tanszékét esetleg helyettes, vagy óradó tanárral tölti be. Kellően felszerelt pályázati kérvényeket 1947. évi szeptember hó 7. napjáig a pápai Református Theológiai Akadémia Igazgatóóságához kell beküldeni.

Pápa—Budapest, 1947. augusztus 16.

Dr. Cseh-Szombathy László sk. **Ólé Sándor sk.**
főisk. világi gondnok. főisk. lelk. gondn.

Meghívó.

Az Alsózempléni lelkipásztorokat szeretettel kérem, hogy mindnyájan jöjjenek el **szeptember 10-én** a Főiskola tanácstermében tartandó lelkészegyesületi gyűlésre. Igetanulmány után a zsinati utasítást és javaslatokat fogjuk áttanulmányozni, hogy egyetértelmű állásfoglalásra jussunk.

Darányi Lajos alelnök.

A fonyi Református Egyház Iskolaszéke pályázatot hirdet hadifogságban lévő kántortanítójának helyettesítésére. Javadalom: 50% államsegély és 15 értékegységet kitevő természetbeni. Nyugdíjasok is pályázhatnak. Pályázat Fonyi (Abaúj m.) Ref. Lelkészi Hivatal címre küldendő.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjeszti: a Pataki Diák Céh

lap- és könyvterjesztő vállalata

Negyedévi előfizetés 5.— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

16. szám

1947. szeptember 15

Az adott szó

megtartásának kötelességére figyelmeztetünk itt pár sorban mindenkit, akit illet. A politikai pártok egymást tullicitálva hirdették a választások idején, hogy szeretik, értékelik, meg fogják becsülni az egyházat. A falakra és oszlopokra ragasztott plakátok milliói viselték magukon a keresztet és — Isten bocsá — még a feszületet is. Csodálatos dolog mélyére nézni ennek a jelenségnek: senki nem panaszkodott közülünk a vallásszabadság megsértése miatt, mégis mindenki védelmet ígért az egyháznak a támadások ellen. Nem kutatjuk most ennek a nagy egyház-imádatnak sem színéből, sem szívből jött indító rugóit. Figyelmeztetni viszont kötelességünk mindenkit: ha valaki az elmullak után bántani merné Magyarországon az egyházat, az az adott szó megszegését jelentené. Szűnjék meg az alakoskodásnak, az emberek jóhiszeműségére számító félrevezetésnek, a be nem váltott ígéreteknek ideje! Tartásuk kötelességüknek mindnyájan, akik ígéretekkel tettek az egyház védelmére vonatkozóan, hogy ezeknek az ígéreteknek megvalósításáért küzdjenek tűzön-vízen keresztül. Nincs okunk rosszmájúan kételkedni senkinek a szavában, állítjuk mégis: ha csak negyedrésnyi megbecsültetést

Szeressük az egyházi iskolákat!

Az egyház tanítói szolgálatára a bibliai parancsok alapján Kálvin és a legutóbbi magyar református zsinat is igen erőteljesen rámutatott. Az egyház tanítói szolgálatának egyik szerve az egyházi iskola.

Világviszonylatban is óriási értékű a keresztyén iskola. Ma a keresztyénség a legnagyobb UNO, ahol nem vétóznak egymás ellen a tagok. Ma a keresztyén iskola a Szentlélek egyetlen demokráciája, ahol fajra és nemzeti álmokra való tekintet nélkül az embertestvériség nemcsak társadalmi valóság, hanem — hitünk szerint — evangéliumi közösség is. Az iskolákban áhitott evangéliumi közösségnek olyan nagy varázsa van, hogy Japánban, Kínában, a Filippi szigeteken fiatal egyházaiban éppen úgy, mint Amerikában egymás után alapítják az újabb és újabb keresztyén iskolákat és egyetemeket. Érti a világ, hogy a tanítás örök alapelveiért folyó nagy világháborúban Krisztus marad felül. Ha már a természettudomány XIX. századi klasszikus tétele, az anyag megmaradásának elve már tökéletesen megbukott és az anyagi világ is a szellemi világban keresi újabb alapelveit, különösnek találhatjuk-e azt, ha a vallástanítás iskolái általános bevezetéséért éppen az Egyesült Államok és Európa legmodernebb tudósai szállnak síkra, hogy valóban szabadabbá tegyék az anyagtól a lelkiismeretet. S még hozzá kell venni mindezekhez, hogy az egész világ sóvárogva érzi, hogy az elszabadult szenvedélyek pokoli viharában nemcsak általános erkölcsi alapelvekre van szükség, hanem kifejezetten az evangélium veséig ható tisztító tűzére, égig csapó, világító lángjára, kösziveket megolvasztó, melegítő parazsára.

Ennek az esztendőnek elején ez a bibliai parancs, hogy „tegyetek tanítványokká minden népeket,” most így hangzik: „legyetek tanítványokká!” Diák és tanár, nevelő és gyülekezet abban jut közös nevezőre, ha tanítvány lesz egyenként és együttesen a Mester lábainál, ha Krisztus tanítói hatalmának rabságába jut. Az egyházi iskola így csak a tanítványok seregének műhelye lehet, ahol a tanítás hatalmát áthatja a tanítás fegyelme, amelyik módszeres látszatok és megalkuvások helyett minden körülmények között az Úr igazságának engedelmeskedik s ezt az engedelmességet még azzal sem nyomja el, hogy lelkiismeretére hivatkozik. Mert egyházi iskola a betű erőszaka helyett csak a lélek meggyőződésére építhet.

Éppen ezért mindenkinek fel kell tennie magában a kérdést: az, hogy itt van és itt marad, csupán a felekezeti iskolákat érintő társadalmi rohamnak eredménye-e, vagy pedig az Evangélium szolgálatába belépő életnek nyitánya? *Dr. Konez Sándor*

élvez is a közeljövőben az egyház Magyarországon, mint amennyit a választások idején ígértek neki, már akkor sem lesz Krisztus terjesztendőügyének semmi akadálya földünkön.

Sajóecseg

szép dolgairól egyszerű hirdetés helyett Lapunk legelején számolunk be. Igen. A magyar 3 éves terv megkezdésének időpontjára ez a gyülekezet már meg is valósította a maga 3 éves tervét. Az 1945-ös harcok után elvégezte a templomon, iskolán, lelkészlakon a legszükségesebb javításokat, hogy azok ideiglenesen használhatók és lakhatók lettek s fel is kerültek. E munkában segítségül voltak az itt őrzött magyar hadifogoly katonák is. 1946-ban szétrombolt tornyát, az egész templomot, az összes egyházi épületeket hozatta véglegesen rendbe. 1947 aug. 10-én pedig, mindezeknek koronájaként, az újra öntött 600 kg-os harangját szentelte fel. Évtizedek óta nem volt ilyen nagy ünnepe Sajóecsegnek. Sírva fakadtak a jelenlevők mind, mikor újra meghallották a 3 esztendőn át szokásos bombahüvely-kongutás után az igazi harangszót. 3 éves tervéért a következőket áldozta a gyülekezet: önként adták a hívek megmaradt jó pengőjüket, kincset érő 100 q. terményüket az inflációs világban és kevés forintjukból 8000-et. Adtak még 120 napi teljes ellátást, 50 fuvar, 80 napszámot. Mindezt 150 eszlád — kényszer nélkül! Bizunk benne mi is, hogy a gyülekezet előjáróinak hite valóra válik s Isten a lelki újjáépítés terén is meg fogja segíteni és áldani a sajuécségi gyülekezetet.

A Diák Céh csekkszám: 51.509.

Generális vizitáció Felsőborsodban

A külföldi testvérek gondoskodó szeretetének legyen köszönet érte, hogy ma már nincs távolság egyházkerületünkben a generális vizitáció számára, mert az autó eltűnteti előlünk a messziséget. Püspökünknek így több ideje jut miskolci gyülekezetén és irodáján kívül a kerülete számára is. *E hó elején tíz felsőborsodi gyülekezetet keresett fel négy nap alatt.* Olyan gyülekezetekben járt, ahol püspök sohasem tartott egyházlátogatást. A legkisebb és legtávolabbi egyházakra került a sor, olyanokra, ahol mint mondták, „még a legöregebb emberek sem hallották, hogy valaha püspök járt volna.“

Ezek a hegyek közé ékelt kis falucskák, megható örömmel, túláradó boldogsággal fogadtak bennünket.

Szalonna volt az első állomásunk, ahol *Tóth János esperes* már várt bennünket, hogy kalauzolja a generális vizitációt. De volt ennek a vizitációnak egy olyan különlegessége is, amit még nem jegyzett fel sehol az egyháztörténelem; az, hogy a püspök felesége nem szórakozásból, hanem mint a nőszövetség elnöke járt a generációs vizitációval és csodálatra méltó közvetlenséggel tudott beszélni az asszonyokhoz és leányokhoz, a nőszövetségi munkák szükségességéről.

Felsőborsod északi határán, az összeszorult hegyek völgyhajlatában fekszik Szalonna. Kis temploma, még a XI. századból való. A templomot, vakolat alatt talált freskója miatt a műemlékek országos bizottsága műemléknek nyilvánította. Az előjáróság ünnepélyesen állít meg bennünket a zöld diadalív alatt, és köszöni meg a püspöknek, hogy ezt a községet is felkereste. A lelkészlak előtt *Kovács Béla* lelképásztor üdvözlésére ad rövid választ az összegyűlt hívekhez szólva püspökünk.

A gyülekezet már szét sem oszlik, egyenesen megy be a templomba, amely zsúfolásig megtelik. Itt is, mint minden egyházközségben a püspök hirdeti, az Igét. Az igehirdetés után, a lelképásztor tesz jelentést a gyülekezet életéről, az ott folyó lelki munkákról. Itt-ott a püspök különféle dolgokról érdeklődik, megkérdi a gyülekezetet, nincs-e valakinek mondanivalója. Az ünnepi programot énekkari számok tarkítják, majd a Főtiszteletű Asszony áll fel és szól a gyülekezet asszonyaihoz és leányaihoz. Elmondja, hogy mit jelent a család közösségében a nő, az édesanya. Mit jelent egy szerető szív, egy gondoskodó lélek, aki hitének erejével mótörja és irányítója a család életének, mennyi áldott munkának lehet egy asszony az elindítója. Míg beszél minden szem rátapad, lelkesen és mohón lesik szavait.

A szalonnai gyülekezet képe elég szomorú. Ebben a gyülekezetben harminc évvel ezelőtt még 400 református lélek élt, ma a számuk már csak 301, harminc év alatt 100 lélekkel kevesebb. Püspökünk rámutat arra: ha így megy, kilencven év múlva nem lesz református Szalonnán. A lelkész beszámolójában azzal igyekezett menteni gyülekezetét, hogy a fogyást nemcsak az egykének, hanem a kivándorlásnak is lehet tulajdonítani; azelőtt, míg lehetséges volt, igen sokan mentek ki Amerikába. (Folyt. köv.) *Illyés Bertalan*

ZSINATI EGYHÁZJAVITÁS

ÍRTA: DR. ENYEDY ANDOR PÜSPÖK

Mi tagadás, egyházi életünkben bajok vannak. Nem megy úgy az egyházi élet, ahogy kellene és nem termi az egyházi élet olyan újfajta és másfajta emberi gyümölcsseit, amilyeneket Isten kíván tőlünk.

A középkor vége felé is bajok voltak az egyházi életben. Össze is ültek a nagy zsinatok, hogy megvitassák az egyházi életet. Akkor kitént, hogy a fejnél van a baj. Az egyház akkori fejei azonban húzták, napolgatták, összehívták, meg újra feloszlatták az egyházi élet megjavításával foglalkozó zsinatokat, mert ők nem akartak megjavulni és nem hagyták magukat megjavítani. Most az egyház feje körül nincs baj, mert mi az egyház fejének az Úr Jézus Krisztust hisszük és valljuk. Ő-benre, Ő-nála pedig nincs hiba. Azok az órállók, püspökök és főgondnokok, akiket Isten akarata és a közbizalom állított az egyház élére, készséggel vállalnak, sőt elősegítenek minden olyan újítást, ami az egyház életét a vezetésben és irányításban jobbra teszi.

Kiderül tehát, hogy *most az egyház tagjainál van a baj.* Most, amikor a zsinat tanítói és törvényhozói tiszte alapján elindult az egyháztagság rendezése és komolyanvétele felé: az egyháztagok állnak elébe sok helyen a zsinati határozat végrehajtásának.

Mit akar ez a határozat? Nyílt és határozott színvallást mindenkitől, hogy akar-e az egyház tagja, téglája, élőköve lenni?

Ugyanazt akarja a zsinat az egyháztagokkal, mint amit akart az egyház feje, az Úr Jézus Krisztus a tanítványokkal, amikor a Cezarea Filippi felé vezető úton megkérdezte tőlük: „*Ti kinek mondotok engem?*“ És mikor Péter megvallotta Jézusról, hogy „*Te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia,*“ akkor az Úr Péterben meglátta és felmutatta azt a köszikla alapot, amire felépíti az ő győzhetetlen anyaszentegyházát. S amikor a kakasszós nagypénteki reggel, a kereszt és husvétii sír nagy élménye után újra találkozott az Úr Péterrel, megint megkérdezte tőle: „*Szeretsz-e engem?*“ Péter a háromszori kérdésre háromszoros igennel felelt. Erre az Úr megadta neki a nagy megbízást: „*Legeltesd az én juhaimat.*“

A konfirmációban arról volt szó: kinek mondd kis gyermekkorod Jézuskáját? Hi-

szed-e, hogy Ő a Krisztus, az élő Istennek egyszülött Fia? Ha igen, akkor reád is épül, benned is tovább épül az anyaszentegyház. És te azt mondtad, hogy hiszed. De aztán jött a nagypénteki reggel, a hűség és helytállás nagy próbája. Jött a krisztusi igazság arculverése, az evangélium tanításaihoz ragaszkodók szembeköppése, kigúnyolása, lehurrogása. Jött a lopás, gyilkolás, tagadozás, rágalmazás, júdási árulkodás, erőszakoskodás tömegbűne, a mindenki bűne. És te, konfirmált keresztyén, mit csináltál? Jó, ha nem vetted el a másét. Jó, ha koholt vádakkal nem kevertél másokat bajba. Jó, ha nem gyűlölködtél, nem súsároltál. De vallottad-e magadat Krisztusénak? Hangoztattad-e az Ő igazságát hazugságok és hamis jelszavak áradatában? Jártál-e az Isten iránti engedelmesség útján, amikor körülted mindenki a maga útját, a bolondját járta? Ha odaállsz a lelkiismereted, a feléd most is szelíden tekintő Úr Jézus ítélőszéke elé: nem indít-e a kakasszó sírásra, bűnbánatra, magadbaszállásra? És nem tartod természetesnek, hogy nagy megtagadások, hűtlenségek, elhajlások, gyáva megalkuvások szégyenteljes, megsiratnivaló vétkei után az Úr Jézus Krisztus, illetve az Ő nevében az Ő egyháza megkérdezze Tőled: szereted-e az Urat, szereted-e az egyházban az Ő látható testét? Ha igen, akkor *írd alá boldogan a kívánt nyilatkozatot, — mint ahogy boldogan mondd a mátkád, hitvestársad, gyermeked, vagy szülőd száz kérdésére, hogy igen, szereted.*

Mert Ő csak akkor bízhatja reád magát, az ügyét, egyházát, a mások lelkét: ha Őt szereted. Az Ő egyházának kell holtig hűséges, engedelmes, áldozatkész tagjává lenned, hogy építője, vagy legalább egészséges alkotó sejtje lehess a családonak, a közösségnek, a népednek, a magyar demokráciának. Az Ő képmásává, élő templomává kell először magadnak felépülni, hogy aztán építhess magad és szeretteid körül új világot, új életformát: szebbet, szabadabbat, tisztábbat, boldogabbat, mint a régi volt.

Hidd el, hogy a *Szentlélek hozatta a zsinattal az egyháztagsági határozatot. Kérd a Szentlelket, hogy ezt a határozatot magadban, magadra nézve, a magad részéről végrehajthasd.*

(13)

Csel. 5:17—18. Azok is tartozhatnak a világhoz, akiktől nem ezt várná az ember. Akkor a zsidó papoktól nem ezt lehetett volna várni, amit feljegyez róluk az Irás. De ők nem voltak a választottak között. Csak hivottak és hivatalosak voltak. Beteltek irigységgel. Ha valaki az Ur dicsőségét nézi, ha valaki ennek a világnak, a bűnös emberi lelkeknek az Isten elé jutását tartja célnak, akkor örül annak, ha valaki hatalommal szól és sokakat vezet Krisztushoz. Csak Krisztushoz vezesse. Az a fontos. De ha valaki nem az Isten dicsőségét, nem az emberek üdvőségét nézi, hanem a maga tekintélyét és hatalmát nézi, akkor irigységgel telik be, ha másnak nagyobb az eredménye. Aki nem hajlandó betelni Szentlélekkel, az irigységgel fog betelni.

Őrizd meg ezt a világot attól, hogy a tiedet gyűlöljék, Urunk. De ha gyűlöli, akkor adj a tiednek hatalmat, erőt, hogy valóban legyen oka félni és irigykedni annak, aki nem a tied. Csak a tied örüljenek. Amen.

Csel. 5:19—20. Mindenkinek, aki hisz, éreznie kell, hogy Isten védi őt, sőt Isten meg szabadítja őt. A tömlöcbe zárt apostolokat csodálatosan szabadította ki. Isten ezt minden egyes esetben meg tudná tenni. De nem mindig ezt a módját adja a szabadításnak. A hit akkor igazi, ha érzi az ember, hogy Isten akkor is Isten marad, ha nem szabadít is ki. Mert az a szabadulás, amiért nem tudunk elég hálát adni, az Ur Jézus Krisztusban adott szabadulás. Isten azonban mindig tudja, hogy az övéi hol vannak, miért vannak ott. Ez az Ő népének biztonsága.

Urunk, mindig foyd a tiednek a kezét, még a tömlöcbe is, hogy legyen bátorságunk és hívek maradjunk a reánk bízottakban. Amen.

Csel. 5:21—26. Még azok is tévedhetnek, akik Isten nevében járnak el, ha nincs szoros kapcsolatuk Istennel. Ez a tisztas papi tanács Isten ügyét akarja védeni. És nem veszi észre, hogy közben már Istennel került szembe. Az Istentől kapott megbízást minden nap, sőt minden pillanatban érvényesíteni kell. Másfelől látjuk, hogy hiába szabadította ki Isten apostolait a börtönből, nem hitt mindenki. Az angyal, aki az ajtót megnyitotta, közel lehetett a poroszlókhöz, talán a bírákhoz is, azok semmit nem vettek észre. A csoda mellett is lehet hitetlennek maradni. Hittel pedig csodákkal telik meg az élet.

Őrizd meg minket attól, Atyánk, hogy elszakadjunk tőled és ellened szóljunk, vagy tegyünk. Minket te irányíts. Amen.

Csel. 5:27—29. Arról van szó, hogy összeközösbe került az Isten parancsa és az emberek, sőt a hatóság parancsa. Egészen bizonyosan mást kíván Isten, mint amit az emberek. Mi itt a tennivaló? Az apostolok érzik, hogy Istennek kell engedni. Nagyon fontos, hogy az ember ne gondolja azt, hogy mindenütt ellentétben áll Isten parancsa és az emberi törvény. De azt se gondolja, hogy sehol sincs ellentét. Isten az Ő Lelkével eligazít. Így megőrzi az olcsó martíromság-tól is, de az árulástól is.

Írányíts minket, hogy el ne tévedjünk, Atyánk! Őrizd meg az árulástól és őrizd meg attól, hogy minden áron keressük az összeközöszt a világgal. Amen.

Csel. 5:30—33. Jézus vére nem vád, hanem bűnbocsánat és szabadulás azok számára, akik elfogadják. El kell fogadni a Jézus vérért, mint vádat is, hogy a miénk lehessen annak minden áldása. Akár tetszik ennek a világnak, akár nem, Krisztus él és hatalmas, megelevenít. Népe legnagyobb ellensége az, aki ezt a nevet nem akarja hallani, mert ez által a név által van életünk, jövendőnk és üdvösségünk.

Krisztusunk dicsőségét és hatalmát mutasd fel előttük az igehirdetésben és magános áhitatainkban, hogy előtte boruljunk le. Amen.

Csel. 5:34—40. Ahol az ember nem tud hittel dönteni, ott rá kell bízni a döntést az időre. Isten majd az időben megmutatja, hogy kinek volt igaza. Van hitben való döntés is, amikor az ember már most tudja, hogy mi az Isten akarata. De ezt nem érintik azok, akiknek nem adatott a hit. Az idő tanítását megérti mindenki. Ezért kell türelemmel várni Isten döntését az időben. Az Isten népe, bár hitben előre látja, hogy mi lesz, mégis tűr és vár. Az idő mindig neki dolgozik.

Minket a hitben taníts, Atyánk! De adj türelmet is, hogy azok is megtérjenek és neked adjanak dicsőséget, akik a hit dolgában még gyöngéek. Amen.

Csel. 5:41—42. Van idő, amikor a szenvedésben való részesedés győz meg afelől, hogy Isten kiválasztott minket és a magáéinak tart. Krisztus szenvedésében és gyalázatában részt venni nem utolsó dolog. Ez az útja annak, hogy a dicsőségben is részesedjünk. Ezért örülni a szenvedésben és a megaláztatásban is lehet, ha a szív hittel van tele. És azután sem hallgatnak az apostolok. Minél betegbb a beteg, annál éberebbnek kell lenni az orvosnak. Minél jobban kimutatja ez a világ a hitelenségét és a Krisztus ellen való gyűlöletét, annál jobban kell neki hirdetni Krisztust.

Mindig jobban töltsd meg a tied szívét, Urunk, hogy örömmel és bátran tegyenek bizonyosságot arról, hogy az életünk és üdvösségünk Krisztusunkhoz van kötve. Amen.

Főiskolánk multja és jelene

(Részletek a közigazgató évnyitó beszédéből.)

Az ember veleszületett, természetes és elidegeníthetetlen jogainak volt hirdetője négy évszázadon át a sárospataki Főiskola. A lelkiismereti szabadság hívta életre, alapítói a vallásszabadságnak emeltek oltárt. A nemzeti érzésből táplálkozó szabadságmozgalmak zászlóvivője volt az elnyomatás legsötétebb idején is. Hitvalló fiai a gályarabság bilincseif dacos lélekkel viselték, meggyőződésük egy pillanatra meg nem inogott s hűségük mind a sírig kitartott. Tanár, diák inkább a menekülés és üldöztetés keserű kenyerét ette, mintsem behódolt volna a lelkétől idegen államhatalomnak s bűdosásában szabadságszerete meggagyobb lánggal lobogott. A 48—49-es szabadságharc legendáshírű vörös-sapkás pataki diákhősei, akik itt, e falak között a mult hagyományaiból tanulták a történelmet, ott a véres csatatereken történelmet írtak vitézi tetteikkel. Kossuth lángelke itt hevítette az ifjúság érzéseit izzó hazaszereteté. Mint a nap melegítő sugarai a természetben, úgy ömlott el a szabadság tiszta levegője itt a szellemi életben. A szabadság nem forma, vagy külsőség volt iskolánkban, hanem magát az életet jelentette.

Kérdezhetjük: mit kell ma tennie Főiskolánknak, hogy hű maradjon a nemes hagyományokban megőrzött eszményekhez? A feladat nem más, mint századokkal ezelőtt: megállni az örök értékek fundamentumán s arra tovább építeni népünk, nemzetünk jövőjét.

Az új tanév Főiskolánk életében új kezdést jelent. Ismét szelésebb alapokra fektetjük Főiskolánk munkáját. Történetének új fejezete kezdődik e tanévvel. Valóra vált a tanítóképzőintézetrel való fúzió. Kiépítettük általános iskolánkat az első osztálytól kezdődőleg. Most nyitjuk meg kertészeti és szőlészeti középiskolánk első évfolyamát: a magvetés ezzel megtörtént s hisszük és reméljük, hogy rövidesen a Kertmagyarország virágos fája terebélyesedik ki áldásos működése nyomán.

Kedves Tanulóifjúság! Most mikor átléptétek az ősi iskola kapuját és bejöttetek a tudomány csarnokába, szeretettel köszöntelek benneteket hitünk e százados templomában. Mint legkisebb pataki diák, az abc betűivel s mint legnagyobb diák, Isten titkait kereső hittudományi kérdésekkel kezd meg a munkát. Az abc-től a legnagyobb értékek meglátásáig az út itt Istenhez vezet.

Szeretettel üdvözlöm a szülőket, akik legdrágább kincseiket, gyermekeiket hozták ide, a hiének és tudománynak hajlékába. A Főiskola szinte az anyai ölből veszi most át legkisebb diákjait: a hat éves kicsiny gyermek-sereget. Az Alma Máter lehajol hozzájuk, mindegyiket megcsókolja s féltő szeretettel megsimogatja. Boldogan fogadja védő szárnyai alá a 17 évfolyam ifjú nemzedékét s 1000 diákunk mindegyikének kezét szorítva vezeti őket az örök értékek felé vezető úton.

Dr. Urbán Barnabás

Évnyitó ünnepélyét szeptember 7-én délelőtt tartotta meg Főiskolánk. A templomi istentiszteleten dr. Konez Sándor, a legifjabb theol. professzor hirdette Isten igéjét. A nagy-áhitat-teremben pedig dr. Urbán Barnabás közigazgató tartott az illusztris egyházi és világi vezetőket, szülőket, tanárokat és ifjúságot előtt évmevnyitó ünnepi beszédet.

Takács Ferenc földművelési ügyi államtitkár, Főiskolánk jóakarató pártfogója a Földművelési Minisztérium több vezető tisztviselőjének kíséretében részt vett Főiskolánk évmevnyitó ünnepélyén s a Főiskola keretén belül első évét megkezdő szőlészeti és kertészeti középiskola megnyitása alkalmával beszédet is mondott.

Két lelkesztanárunk is haza érkezett Istennek segítségével az iskolai év megkezdésére oroszországi hadifogságból: **Küddöböz József** tanítóképzőintézeti tanár és **Sipos Zoltán**, aki gimn. óraadó tanárként a Humán-internátus egyik felügyelői tisztét is betölti.

Az alsózempléni lelkész-értekezlet szeptember 10-én ülést tartott a Főiskola tanács-terében s ezen a zsinati utasításokat és javaslatokat tárgyalták a lelképásztorok.

A Főiskola „Lórántffy Zsuzsanna” Leányinternátusa a mostani iskolai évvel megnyílt a Vár Lórántffy-szárnyában. Nagy szeretettel és reménységgel nézünk legújabb intézményünk jövője felé, melyben nagy nőnevelő intézetünk elindulását szemlélhetjük. Az intézet lakói lehetnek a Főiskola minden ágának hallgatói, illetve tanulói. Az internátus vezetője **Kovács Józsefné, Bertók Erzsébet**, a volt munkácsi lelképásztor hitvese, aki Patakon végezte gimnáziumi és theológiai tanulmányait. A gazdasági ügyeket pedig **Eszter** diakónissza-testvér irányítja.

Felemeljük szavunkat a főiskolásokért

Mult számunkban kicsi ízelítőt adtunk középiskolás diákjaink mai gondolkozásmódjáról. Most pedig távirati stílusban be akarunk számolni Olvasóink előtt a *főiskolás diákmisszió* mai állapotáról s a jövőre érdekében szükséges teendőkről.

A nehézségekről emlékezzünk meg legelőször is, amik e munka elé tornyosulnak. Mulasztásunk, hogy *nem fordítunk annyi gondot a főiskolás diák-misszióra, mint amennyit a mai élet megkövetel tőlünk.* Budapest 3 egyetemén 12 fakultáson, egy sereg főiskolán, 35 kollégiumban becslés szerint 4200 református egyetemi hallgató tanul és él. Olvasóinkra és előjáróinkra bízzuk annak a kérdésnek eldöntését: vajjon elegendők-e az ennyi ember között végzendő lelki munkák elvégzésére a most munkába állított egyetemi lelkészek? A lelki munkásokban való hiánynak tudható be, ha főiskolás testvéreink közül a mult évben csak a 10%-ot, 350—400 embert érhattünk el. Szolgálatunk számára a többi lélek a mult évben elveszett. Másik nehézség az *egyetemisták nyilvántartása.* Az új rendelkezések értelmében az egyetemi nyilvántartó könyvekbe nem jegyzik fel a felvett hallgatók vallását. Sziate arra kényszerülünk, hogy személyes beszélgetésekben kutassuk fel református atyánkfiait, mivel az önkéntes jelentkezésre a közöny és emberi lustaság miatt csak egy töredék hajlandó. Harmadszorra hagytuk a *tanulmányi anyag és rend túlszufsoltágát.* A mai egyetemisták — Istennek hála — mások, mint a régiek. Sokat tanulnak, dolgoznak. Ez természetesen jó, de a lelki munkában azt a nehézséget jelenti, hogy nem könnyű dolog hetente azt az egy-két órát kijelölni, mikor a Biblia mellett a lelki élet kérdéseivel is foglalkozhatunk főiskolásainkkal.

Egyházi szempontból különben a mai főiskolások között a következő csoportokat lehetjük fel. *Vannak, akik teljesen elszakadtak Krisztustól és az egyháztól.* Becsületesen kijelentik, hogy ez őket nem érdekli. Mások a *közöny* állapotában élnek. Valószínű, hogy ez a legnagyobb tömeg. Vannak, akiknek e *világban való elhelyezkedésük* miatt nem szabad meglátni önmaguk lelkét: ők lassan, de sok fájdalom között őrlődnek. Másoknak *nem Krisztussal, hanem az egyházzal van bajuk.*

Szemrehányóan beszélnek arról, hogy az egyház nem eléggé szociális és szerintük nem vállalja eléggé az új életet. Ismét mások olyan hangok kimondását várnák az egyháztól, amiknek kimondása nem az egyház kötelességei közé tartozik. *A felébredt főiskolások viszont közösségeket keresnek, hogy megtalált hitüket erősíthessék.*

A mai időben járható, egyetlen lehetséges útnak tartjuk, hogy ezeket a hit által Krisztus testének tagjaivá lett főiskolás testvéreinket gyülekezeti életközösségbe gyűjtsük a Lélek vezetésével. Úgy látszik Isten ugyanezt a látást adja a főiskolás munkát végzők szívébe szerte a világon. Nem régen 6 német főiskolás testvérünk aláírásával Hannóverből érkezett levél hozzánk, melyben elmondják, hogy Isten ezekben az itéletes időkben azt láttatta meg velük, hogy *nem elég az egyesületi és mozgalmi missziós élet.* hanem a főiskolás diákoknak gyülekezetté kell formálódniuk és erősebb kapcsolatokat kell keresniök a misszió alapjával, a gyülekezettel.

A budapesti egyházközségeknek, de egyúttal minden más gyülekezetnek is imádkoznia kell a főiskolás munkáért. *A budapesti egyházközségeknek azért,* mert Isten az ő területükre küldött 4200 református fiatal értelmiségi embert az ország minden részéből, akik 4—5 esztendeig itt kell, hogy otthont találjanak. Találnak-e? Mi van az egyházközségi internátusokkal? A Kálvin téri egyházközség példája követésre méltó, mert *egyházi internátusok nélkül csak felhőkre építünk.* A felhőket pedig elfujja a szél, a vihar meg még inkább. Az SDG. internátusaiba 100-nál több kérvény érkezett, amit férő hely hiányában fájdalmasan vissza kellett utasítanunk. Hová küldhetjük volna őket? *Az ország összes gyülekezeteinek* pedig azért kell erre a misszióra gondolniuk, mert nemcsak ők küldik fel ide fiaikat és leányaikat, hanem ők várják vissza is a diplomát szerzett orvost, mérnököt, tanárt és ügyvédet. Évközben 60 gyülekezetbe küldtünk felhívást, hogy segítsenek a nyomorgó főiskolánkon. A 60 levélre egyetlen forint és egyetlen válasz sem érkezett. *De az Úr ítél s ha majd ezek a gyülekezetek nyögni fogják a hitetlen értelmiség igáját, akkor gondoljanak majd süket füleikre!*
Orgoványi György

Választás után

Az eredmény mindnyájunkat meglepett. Az előzetes kalkulációkat és találgatásokat meghazudtolva, olyan nagy számú ellenzék került ugyanis be a parlamentbe, amire gondolni sem mertünk. Bizonyos az is, hogy a marxista pártok két esztendei megfeszített propaganda ellenére sem tudták az 1945-öshöz viszonyítva lényeges szavazat-nyereségre szert tenni. Sőt a Kisgazdapárt összeomlása révén egy velük teljesen ellentétes világnézetű párt (keresztyén állameszmét hirdető párt) kapott olyan számú szavazatot, aminek következményei a magyar Holnap arculatán okvetlen meg fognak látszódni.

Két évi elvi kérdést akarunk ezekkel a tényekkel kapcsolatban leszögezni.

1. A választás megmutatta, hogy a koalíció nem annyira népszerű, mint amennyire szükséges. Megrögzött mellébeszéléssel ne feledkezzünk meg róla, hogy itt egy megrostált, megbízhatónak tartott nép választott s éppen a falvakban, ahol a legsimábban folyt le a választás, került ki legerősebben az ellenzék. A magyarság, mint eddig is történelme folyamán, újra a szívével politizált tehát és nem az eszével; az ösztöneire hallgatott és nem a belátásra. Ha így volt is ez, kérve-kérjük a kormányzásra kizemelt koalíciós pártokat: mindezek után ne forduljanak keményen a nép felé. Ne tüzzel-vassal és ne minden-áron akarják igazukat beláttatni népünkkel, hanem a bölcs meggyőzés útján. Bosszúból fakadó, esetleges ténykedésével nehogy még inkább elidegenítse magát a népünkt a holnapi kormányzó hatalom. Hanem amit még nem próbáltak meg eddigi vezetőink: megértő jócselekedetekkel édesgessék a mostaniak magukhoz a magyarságot.

2. Mi nem nagyon örültünk a Demokrata Néppárt győzelmének is beillő előretörésének. Van abban valami elgondolkoztató, hogy egy párt indul a semmiből és minden látható készülődés nélkül több képviselője jut be a parlamentbe, mint amennyit a listáján jelölni merészelt. Nehányunkon kívül, (akik figyelemmel kísértük Kis Újság, Ország Útja, Magyar Nemzet-beli szerkesztői működését) még az értelmiség sem tudja, hogy kicsoda Barankovics István. Hát a népiünk honnan tudná? S ennek ellenére — pár heti agitáció kellett volna még hozzá — pártja, a Demokrata Néppárt került volna ki egészen bizonyosan győztesen a választásból. Mit jelent ez? Csak a vak nem látja, hogy védőbástyái mögött lázasan szervezkedik a katolicizmus s hogy a talaj e szervezkedés számára a plébániák révén mennyire elő van készítve, abból ízelítőt kaphattunk mindnyájan a most megtartott választás alkalmával. Ne értsen félre senki. *Nékünk, akik az egyház katholicitását valljuk, semmi elintézni valónk nincs a római katholicizmussal, mint vallásfelekezettel, de a napi-politikai ténykedésre szervezkedő katholicizmus ellen idejében akarunk védekezni.* Hogy egy eltervelt kathólikus uralom mit jelentene Magyarországon, annak eshetőségeivel itt nem foglalkozunk.

Kétségek gyötörnek: igazak-e ezek a fépelődések, amik bennem a választás után megfogamzottak. Majd eldönt mindent a jövődő. Én mindenesetre — dixi et salvavi animam meam.

Tóth Gusztáv

Lelekési továbbképző tanfolyamunkra jelentkezések még lapunk zártakor is érkeznek a theol. igazgatónál hivatalba. Az idejében jelentkezettek közül 45 „öreg hallgatót“ vett fel véglegesen a theol. kar. Az együtt eltöltendő két heti közösségi munkáról annak idején részletesebben beszámolunk majd.

Egry Gabriella alkalmazásával Főiskolánk gimnáziumi tagozatában megkezdí működését az első tanárnö, — természetrajz, földrajz szakon.

Héthy Lajos gimn. tanár a szeptember hó 7-i évmeignyító alkalmával „Robin Hood“ címen olvasta fel székfoglaló értekezését.

A vajdácskai lelkipásztori állásba szeptember 15-én iktatták be az egyhanguan megválasztott Szűcs István eddigi vallásoktató lelkipásztort, aki a Rimaszombátból való kiutasítás után Miskolcon végzett derekas gyülekezeti munkát.

A bosseyi ökumenikus intézet jövő évi programjában a következő találkozók is szerepelnek. Május 18—június 30: hathetes *lelekési tanfolyam*. Témája: az amsterdami 1948-as világszinat tanulmányianyaga. Július 3—18-ig pedig kétéhetes *tanfolyam theol. hallgatók részére*. Témája, amint az előbbi. E tanfolyamokra jelentkezési ívek dr. Pap László professzor címen kaphatók: Bp. Kálvin tér 8. II. em.

Tervbe vette a Konvent, hogy az énekeskönyvvel együtt kiadja az összes dallamok orgonaleteit tartalmazó *korálkönyvet, valamint az új énekeskönyvvel kapcsolatos tudnivalókat tartalmazó Utmutatót is, amelyeket minden gyülekezet és énekevezér rendelkezésére kíván bocsátani.*

Sárospatakon nemcsak bűnbánati hetet tart a gyülekezet úrvacsoraosztás előtt, hanem hálaadó hetet is istentisztelettel összekötve úrvacsoraosztás után. A léleképítő, szép példát igaz szeretettel ajánljuk követés végett gyülekezeteink figyelmébe.

Békekötés után. Rövid időközben két vesztett háború után két keserves békét kellett megérnünk. Negyedszázaddal ezelőtti ártatlanságunk bizonyítására — hogy mennyire nem akarta a magyar nép akkor a háborút — *Gárdonyi Géza* 1914. VIII. 3-ról fennmaradt alábbi napló-töredékét közöljük az Olvasóval:

„Boszniában agyonlőnek egy főherceget, aki nekünk idegen volt. Irántunk való érdeklődésének a legcsekélyebb jelét sem láttuk. Felesége a csehekét szerette. Ő maga senkit sem a családján kívül. Rideg, fősvény, gögös volt. Semmi jót felőle nem várhattunk. S ime miatta fegyverbe állítják az egész nemzetet: vér és könny, nyomorúság és ezer halál, árvák és özvegyek jelennek meg a jövő hónapok képében. Az újságok egy híron zenگیk, hogy mennyire lelkesedünk a háborúért. Nem igaz. Az útcái síhederek lelkesednek csak. A bevonulók keseregnek, káromkodnak, átkozódnak. A szerbeket nem azért szidják, hogy megölték Ferdinándot, hanem, mert ott kellett miattuk hagyni a takarást, családot, a békességes életet. Ha a muszka fegyver szerencsésebb, Magyarország szerte hull. Ha a mi fegyverünk lesz szerencsésebb, Oroszország hull szerte, de abból semmi javunk.“

Ezt az immár történelmi dokumentummá vált írást olvasva, elmondhatjuk a nagy igazságot, hogy a történelem néha megismétli önmagát. S az ember még sem tanul. *Nem akarva*, esztelenül nekimentünk egy másik háborúnak is. De nemcsak mi, póruljárt magyarok nem tanultunk. Nem tanult a felettünk itélkező világ sem az elmúlt egynevedszázadból, amelyik ránkényszerített egy trianoninál is terhebb békét. Szegény hazánkra s a háborúvesztés terheit ártatlanul nyögő szegény magyar népünk millióira gondolva alig bírjuk magunkba fojtani a visszaparancsolt könnyeket.

A választói névjegyzékből való kizá-

rások miatt egyházunk vezetősége bátor hangú tiltakozást juttatott el a miniszterelnökhöz. E levélből idézzük a következőket: „Teljesen egyetértünk a többi keresztyén felekezettel abban, hogy ez nem történhetett meg az isteni és emberi törvények súlyos megsértése nélkül. Sajnálattal kell megemlítenünk, hogy a visszaélések megszüntetése terén az elhangzott ígéretek ellenére szemmel látható jogorvoslatok nem történtek. Időközben adatok érkeztek hozzánk arról, hogy egyházi tisztviselők választói jogát több esetben elkobozták és hogy közüszteletben álló református asszonyok, akiket példaképpül állítunk híveink elé, a női méltóság megsértésével a választójogi törvény 5. pa-

ragrariusanak 7. pontja alapján nem kaptak szavazati jogot. Egyes polgároknak megadott választói jogot olyan időpontban vonták vissza, mikor bizalmas értesülést szereztek a kiküldöttek útján arról, hogy az illető hittestvérünk kire óhajt szavazni. A magyar közéleti erhölc ez által súlyos sérelmet szenvedett. Felhívjuk miniszterelnök Úr figyelmét mielőbbi erélyes intézkedések fogantatására.“

Az egyházkerületi tanács szeptember 11-én Miskolcon ülést tartott. A gyülekezetek és lelképásztorok az egyháztagsági kérdésre vonatkozóan, nem sokára részletes felvilágosítást kapnak. Ugyanebben az ügyben rövid időn belül Püspök urunk pásztor-levelet küld majd a lelkészi hivatalok címére. Mi magunk is lapunk legközelebbi számát ennek az ügynek szenteljük.

HIVATALOS RÉSZ

Felhívom az iskolaszéki elnököket, hogy az iskolák zavartalan szénellátása érdekében szénigényüket a V. K. M. Gazdasági ügyosztályánál sürgősen igényeljék. Az igénylésnél feltüntetendő a tanterem száma és légköbmétere. Tantermenként 60 q szén igényelhető. Határidő: szeptember 20. További teendőkről az egyházkerület gazdasági előadója fog adni tájékoztatást. Evégből az igényelt szénmennyiség a püspöki hivatalnak is bejelentendő.

Dr. Enyedy Andor sk. püspök.

A református egyetemes konvent és a zsinat elnöksége 1947. július 31-én valameny-nyi egyházközség presbitériumához tájékoztatást adott az 1947. évi 388. és 390. számú zsinati határozatokban előírt egyháztagsági nyilatkozat megtétele és az igazolvány kiadása tárgyában. Az elnökség Debrecen város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomdávalallatánál rendelte meg az egységes szövegű nyilatkozat és annak alapján kiállítandó igazolvány előállítását.

A konvent és zsinat elnöksége ezúton is közli az érdekeltekkel, hogy a hivatkozott zsinati határozatok végrehajtásánál kizárólag a megnevezett nyomdávalallat által, az egyházi közigazgatási nyomtatványok sorában előállított egységes szövegű és formájú nyilatkozat- és igazolvány-ürlapokat használhatják.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

17. szám

1947. október 15

Tanuljuk meg

jelesen azt — írta Farkas József egykori pesti theol. professzor a *Protestáns Egyházi és Iskolai Lapok* 1887 évfolyamának 264—65-ik oldalán — hogy a politikának nincs válása, nincs lelke, vagyis, hogy az lelketlen. Be sokszor s be sokan legyezgették a politikus urak közül a mi protestáns egyházunkat s ennek vezetőit, mikor nekik a protestánsok támogatására szükségük volt; és viszont de sokszor cserbenhagyták a mi egyházunkat, akik néha-néha szóban és ígéretekben oly nemes lelkűeknek mutatták magukat irányunkban. A politikának nincs vallása, de viszont a vallás ne ártsa magát politikába. Azok, akik a vallás oltára körül szolgálnak, ne reménykedjenek, ne bizzanak idegen istenekben. Szelídek, mosolygók ezek, míg áldozatokat viszünk nekik; de hidegen, megvetően fordulnak el, ha áldozatot kérünk tőlük. Egyházunk felvirágoztatása nem egyik, vagy másik politika diadalra jutásától, hanem az egyház valódi híveinek lelkesültségétől s lelkiismeretes munkásságától, áldozatkészségétől függ!

Borzalmas idők

voltak ezek az elmúlt esztendő! E közhelyszerű megállapítást megdöbbenően igazolta

Építsünk templomot Maklárnak!

A lelkipásztori továbbképzőnek az volt a legmeghatóbb pillanata, mikor a közöttünk lévő maklári lelkipásztor — gyülekezetről való beszámolás közben — sírva fakadt, ezt mondván: „mióta nincs templomunk, minden reverzálíst elvesztünk, mert azt mondják a házasulandó fiatalok, hogy tisztelendő úr — *hogyan kérhessek én reverzálíst, mikor nincs templomunk, ahol megesküdhessek a párommal.*“

Mintha megfagyni készült volna bennünk a lüktető vér, úgy megdermedtünk mi ott és akkor hallgatók mindnyájan ezektől a keserű szavaktól. Téged, kedves Olvasó, megdöbben-e az a tény, hogy van gyülekezet, ahol esztendő óta nem tudnak templomban esküdni a fiatalok; nem tudnak istentiszteletet s urvacsozást sem templomban tartani az atyafiak? A maklári templom ugyanis a szó szoros értelmében szomorú törmelék-halmazává válva 1944 november 16-án este 11 óra 4 perc óta romokban hever, mert felrobbantották azt a visszavonuló német alakulatok!

Makláron különben a történelem folyamán másodszor rombolta már le ellenség az Isten házáat. A szatmári békekötés után a jezsuiták döntötték azt először romba. 1790-ben azonban a Tiszán-innen gyülekezetek adományaiából s a legközelebbi gyülekezetek fuvar-segítségével újra felépült az. Ma sem képes templomát másképp felépíteni Maklár, csak úgy, ha testvéri szeretettel sietünk a segítségére. Hogy is tudna saját erejéből megállani talpán ez a maroknyi eklézsia? 247 lélekből áll az egész gyülekezet, 30 s egynehány adófizetőből. Összesen 9 igával rendelkeznek benne az atyafiak. A bajban lévők kétségbeesett kérését tolmácsolva az Olvasó elé, a Biblia szavaival kérünk itt, Isten előtt mindenkit: „cselekedjünk jól mindenekkel, kiváltképpen a mi hitünknek eselédével!”

Egyben legyen szabad nekünk az egyetemes egyház vezetőségének figyelmét is felhívni az itt megmutatott szomorú tényre, hogy szerte Magyarországon több, mint két esztendővel a háború után is hevernek romokban református templomok. Szomorú látvány ez! A külföldről és bárhonnan kapott segélyek szétosztásánál egyéni bajainkat és személyes nyomorúságainkat félre téve vezessünk be a jövőben új sorrendi parancsot: *segélyből az elsőség illesse azokat az eklézsiákat, melyeknek templomuk romokban hever!*

Építsünk hát Maklárnak templomot! És építsük fel utána a romokban heverő, többi templomainkat is! Hiszen nem Maklárnak és a többi falvaknak építjük azokat, hanem az örökkévaló Istennek!

T. G.

Vallásos esték dicsérete

előttünk két, öreg diákjainkkal kapcsolatos esemény. Szeptember 21-én gyűltek össze találkozóra Főiskolánknak azok a növendékei, akik 10 évvel ezelőtt szereztek lelkészi oklevelet. Kicsi Magyarország minden részéből jöttek. Az egész világot bejárták szinte; kinéltak többen közülük az értelmellen, doni harcokban; néhányukat kiutasították a szlovákok. Az évfolyamnak csaképp-hogy a fele jött el s mindnyájuk feje erősen deresedő. De még a 10 éves találkónál is szomorúbb látvány volt a szeptember 25-én lelkési szolgálatra most kibocsátott, ex-mittált segédlelkészek kicsiny serege. 4-en voltak összesen! Az évfolyam volt hallgatói közül többen élnek még most is keserű fogságban. Volt közöttük olyan, akil a szekták karjai közül nem tudott kimenteni a professorok legjobb igyekezete sem. A négy közül is egy megjárta a hadifogságot. Egy nem mehet vissza soha többé a Felvidékre, egy meg Erdélybe! Ott voltunk mindakét főiskolai ünnepélyen. Igazán mondjuk: elgondolkoztatóbb, szomorúbb látványban nem igen volt mostanában részünk, mint ez az itt említett 10 éves találkozó és idei exmisszió. Istenem, ugyan meddig látszódnak meg még életünkön, ünnepélyeinken, legboldogabbnak szánt óráinkon is a lélekölő, kegyetlen esztendő, melyek elmúltak felettünk? Áldott legyen az Úr, akinek kegyelme hatalmasabb az idők viszontagságainál s aki mindeddig megtartott minket is és a Főiskolát is!

Orgonajavítási,

hangolást és tisztítást vállal

Bálini Ferenc

hangszerkészítő Sárospatak, Rákóczi-u. 19

Az úgynevezett belmissziói munkaágak közül a vallásos este volt az, amelyik minden nagyobb zökkenő nélkül gyökeret tudott verni minden gyülekezetben. Nem akarunk mi itt ezzel a gyülekezeti munkaággal kapcsolatosan semmi nagy dolgot mondani, inkább csak azt kérdezzük meg: gondolkozott-e már róla minden gyülekezet minden lelkipásztora, hogy a közelgető belmissziós félévben mi lesz a vallásos esték programja? Látásunk és meggyőződésünk szerint ugyanis csak annak a munkának van áldásos eredménye, amit idejében eltervelnek s aminek előre elkészített, pozitív programja van. Kinyilatkoztatjuk azt a meggyőződésünket is, hogy a nagyon szükséges népnevelésnek is egyik Istentől kezünkbe adott, hatalmas eszköze a vallásos este. A vallásos esteken az Igéé a döntő szó s Isten előtt állva minden magyar sorskérdésről népünk előtt őszinte és bátor feleletet adhatunk. Népünk kíváncsi erre a feleletadásra s nekünk nem szabad menekülnünk e ránkbízott kötelességek elől.

Hogy mennyire szereti népünk a vallásos estéket, ennek bizonyítására magunk szavai helyett idézzük most a több, mint negyedévszázaddal (1921) ezelőtt, boldog emlékezetű Czeglédy Sándor szerkesztésében Győrben megjelent „Keresztényen Családhoz“ írt levél meggondolkoztató sorait: „sajnálom a vallásos estéket, amik megszűntek. Milyen szép vallásos esték is voltak nálunk a nagy háború előtt! Mintha olyankor még a tiszteletes úr hangja is melegebb, szívhez szólóbb lett volna. Mikor hetenként egyszer összegyűltünk lámpafény mellett az iskolába és el kezdte magyarázni kedvesen, szépen az Isten Igéjét. A két szemem könnybe lábadt, mikor az én Rozi lányom szavalta a verseket, vagy az énekkar rázendített egy-egy szép kuruc nótára. Én nem tudom, hogy hogy volt, de mindig megkönnyebbedett a szívem, mikor vége volt az ilyen kedves, szép vallásos estéknek. Még harmadnap is azt a szép éneket dudogtunk, mit az András gyermek tanult az énekkarban. Még a beszélgetésünk is tisztább, örvedezőbb volt azok után a kedves vallásos esték után... Azóta igen sok víz lefolyt a Dunán... Vasárnap esténként elnézek az iskola felé. Az ablakok sötétek és szomorúak. Mikor számon kérem a régi szép vallásos estéket, azt mondják, hogy most nem lehet összejönni, mert nincs világító, nincs fűtőanyag... Bizony, megfogyott minálunk a világosság és a meleg, — de legfőképpen a szivekben! Hát jól van az, hogy most, mikor ránk, szegény magyarokra, rátkborult a legsötétebb éjszaka, megszűntek a régi kedves, szép vallásos esték?”

Ha ennyire szereti népünk a vallásos estéket, volna-e szíve megszüntetni valakinek az Istennel és egymással való találkozásnak ezeket az áldott alkalmait? Készülünk-e mindnyájan, jóelőre pozitív programmal a vallásos estékre? Van-e már mindnyájunknak erre vonatkozóan kidolgozott munkatervünk? Egyáltalán lesznek-e minálunk, minden gyülekezetben vallásos esték?

N.

"AKI AZ ÚRÉ, IDE HOZZÁM!"

Taktaszadán már végrehajtottuk az egyháztagsági nyilatkozat aláírását. Az egyháztagsági nyilatkozattal kapcsolatban az előttem feltett egyik kérdés ez volt: *miért vezettem be?*

Felelek rá: mert engedelmesség alá rekesztett férfiú vagyok, akinek felettes hatóságom rendeleteit végre kell hajtanom. De nemcsak az engedelmesség szent kényszere miatt vezettem be az egyháztagsági nyilatkozatot, hanem jókedvű önkéntességből is, mert meg vagyok győződve arról, hogy hasznos dolog az. Régen, nagyon nagyon régen kellett volna immár, hogy a magyar református egyház megvalósítsa a II. Mózes XXXII. 26-ot. („Aki az Úré, ide hozzám.”)

A második feltett kérdés ez: *hogyan vezettem be?* Előbb a presbitériumban, egyesületekben, magános beszélgetésekben igyekeztem meggyőzni a lelkeket arról, hogy milyen hasznos, szükséges és a jövődől milyen nélkülözhetetlen dolog az egyháztagsági nyilatkozat.

Ilyenféle ellenvetések voltak: minek írjuk alá az egyháztagsági nyilatkozatot, mikor a benne foglalt öt dolgot (templombajlás, úrvacsorával élés, egyházfegyelem elszenvedése, gyermekek hitvallásos nevelése, az egyház terheinek hordozása) minden valamire való református idáig is gyakorolta és ezután is, nyilatkozat nélkül is kötelességének fogja tartani. Feleletem az volt: a jó református örömmel adhat írásbeli nyilatkozatot arról, amit már is megvalósított. Példa lesz ez a rossz keresztyén számára, aki bűnbánattal és szent fogadkozással szintén aláírhat s neki kezdhet a komoly gyakorlati élet éléséhez.

Másik ellenvetés volt a hívő keresztyének részéről: az egyháztagsági nyilatkozat tipikusan adminisztratív tevékenység, formalitás, betű csupán. Feleletem az volt: nem baj, ha kissé adminisztratív szagú is a nyilatkozat, a hívőnek imádkoznia és dolgoznia kell azért, hogy nyomában zendüljön meg a Lélek is.

Az egyháztagsági nyilatkozat aláírása istentisztelet keretében történt. A II. Mózes XXXII. 26-ról szóló igehirdetés után a gyülekezet tagjai fennállva elmondták (ki hangosan, ki magában) a nyilatkozat szövegét, azután a nyilatkozat aláírása végett átvonultak az iskolába, ahol az aláírás megtörtént. A betegekhez elvittük a nyilatkozatot s azoknak, akik emlékül kérték a maguk számára a nyilatkozat szövegét, a saját költségükön meghozattuk azt.

Miután voltak, akik azon a vasárnapon nem jöhettek templomba, az egyház vezetősége az elmaradtaknak egy heti határidőt adott, hogy azalatt szintén írják alá a nyilatkozatot. Aki a nyilatkozatot a határidőre nem írta alá, az megszűnik teljes jogú egyháztagnak lenni s ha később mégis az akar lenni, kérésével a presbitériumhoz kell fordulnia, amely határoz kérése felől. Ha egyházi tisztséget viselő egyháztagnak a határidő alatt esetleg nem írta alá a nyilatkozatot, egyházi tisztségéről lemondottnak tekintendő s helyette új presbiter hívandó be. Egy haszna máris vagyon a nyilatkozatnak: annak aláírásával sokan megbizonyították: engedelmesség és a bizonyosságtétel lelke vagyon bennük.

Dr. Szabó Lajos

Olvasóinkhoz!

Kiadóhivatalunk jelenti, hogy október elsejei számunk papirhiány miatt nem jelenhetett meg. De még ez a hiány is leküzdhető lett volna, ha kaszánk nem áll üresen. Jó másfél-két hónap óta azonban teljesen pénz nélkül vegetálunk. Nyomdászamlánk máreléria 2.000 Ft-ot. Mikor és miből fogjuk ezt a tetemes adósságot letörleszteni? Az előfizetési díjakon kívül nekünk erre semmi fedezetünk nincs. Kérjük azért az Olvasót hátrálékainak rendezésére. Kétszeresen ad, aki gyorsan ad! Az előfizetési díj beküldhető Főiskolai Pénztár, Sárospatak címen és a Pataki Diák Céh 51.509. sz. csekkszamláján.

A javaslatok és panaszok, melyeknek áradata felfakadt Sárospatakon a lelkipásztori továbbképzőn résztvettek ajkán, most várnak feldolgozásra, hogy azok — így elkészülve — a hivatalos útat betartva, eljussanak oda, ahová adresszállva vannak: egyházunk felelős vezetőihez. A még impurumban lévő pontok átfutása alkalmával eszünkbe jutott újra, amit akkor is éreztünk, hogy mégis csak életteljes mozzanatnak kellett lennie annak a sárospataki lelkipásztori továbbképzőnek, ha azon ilyen nyíltan felszínre mertek kerülni egyházi életünk égető kérdései. Tudjuk előre, hogy sokan az illetékesek közül neheztelni fognak majd ezekért a felterjesztendő pontokért. Hamari harag helyett bölcs és mértéktartó önvizsgálatra kérünk itt szeretettel mindenkit. Szégyene lenne református egyházunknak, ha némelyek ennek vezetői közül a bátor szót megkísérelnék megtorolni azokon, akik ezeket a javaslatokat és panaszokat ki merték mondani és később formába merték önteni!

(14)

Csel. 6:1. A tanítványok szolgálni akartak és ebből támadt a panasz. Nem azok panaszkodtak, akikre több szolgálat esett, hanem akikre kevés vagy semmi. Ma mit jelentene az, ha valaki amiatt fordulna panasszal az egyházi hatósághoz, hogy reá kevés egyházi adót vetettek ki? Az őskereszténységben az özvegyasszonyok abban találták meg életük célját, hogy szolgáltak Krisztusnak az egyházban. Az özvegyeknek és más összetört szívűeknek ma is Krisztus adja vissza az élet elvesztett célját a neki való szolgálatban.

Egyházunkban mindenki kész legyen a Neked való szolgálatra. Özvegyeinket segítsd, hogy higgyenek és találják meg a hívők közösségében az élet célját is és ha rá vannak szorulva, a mindennapi kenyeret is. Amen.

Csel. 6:2. Már az apostolok idejében bekövetkezett az, ami ma általános: az ígértetőnek el kell hagynia az ígét vagy legalább annak hirdetését, mert más dolga van. Az apostolok ugyan még az Ígével rokon dolgot végeztek: a diakónia szolgálatát. Tehát a szeretetmunkát: a szegények, öregek, betegek gondozását. Ma azonban a lelkipásztor adót szed, kérvényt ír, kijár, épített, gazdálkodik. Jó, ha a lelkipásztor ért ezekhez. Csak az a kérdés, hogy akkor mi lesz az Ígével, annak a hirdetésére való készülettel? Azt ki végzi el? Kérdezd meg egyszer a lelkipásztorodat, hogy a nap 24 órájából mennyit fordít az Ige szolgálatára és mennyit kell másra fordítania, akkor meglátod, hogy milyen nagy kérdés ez ma is.

Az ígértetőket idejéért imádkozunk. Hadd szolgálhassanak ők, Urunk Neked teljes idejükkel és erejükkel. Amen.

Csel. 6:3–4. A lelkipásztor legyen foglaltos a könyörgésben és az ígértetésben. De abban aztán valóban foglaltos legyen. A diakóniát, a szeretetszolgálatot, az anyagiak körüli gondoskodást más is elvégezheti. S hogy ezeknek a munkáknak is legyen gazdájuk, ezért választottak hét diakónust. A szeretetszolgálatnak azt a részét, amit a nőknek, a diakonisztráknak kellett elvégezni, vállalták egymással versenyezve az özvegyasszonyok. De van ennek a szolgálatnak olyan része is, amit a férfiaknak kell elvégezniök. Ezekre a szolgálatokra választották a diakónusokat. A mi ébredést akaró egyházunkban ez a női és férfi mozgósítás hiányzik. Presbitereink se sokat csinálnak, dia-

kónusaink pedig nincsenek. Ezért nincsenek talán igazán könyörgő és ígét hirdető pásztoraink se?

Lásd meg egyházunk elesett állapotát, Urunk és adj tiszta látást és szolgálni akaró, hívő férfiakat és nőket. Amen.

Csel. 6:5–6. A hét választott diakónus szolgálat se csupán anyagi volt. Az egyházban nincsen csak anyagi szolgálat. Az egyházban senki sem lehet csak „világi.” Itt csak kegyelmet nyert bűnösök, hívő emberek szolgálhatnak. Még az egyházi és az iskolaszolga, vagy a sírásó is csak hívő ember lehet. A kiválasztott, vagy inkább megválasztott diakónusok között is volt különbség. István Szentlélekkel volt teljes. Minden gyülekezetben marad legalább hét, akik megválaszthatók. Több férfi az Istené, mint mi azt gondolnánk. Ezek megtalálása és munkába állítása a legnagyobb gondunk és legsürgősebb feladatunk.

Minden helyre hívő, Benned bízó munkást adj az egyházban Krisztusunk. Amen.

Csel. 6:7. Meg lett ennek a szervezésnek az áldása. Növekedett az Isten Ígéje. Mindig több lett a tanítvány. Még a zsidó napok közül is sokan hittek, akik pedig oda voltak kövte megélhetésileg is az Ótestamentumi szertartáshoz. Ma is mondják, hogy a papok a legnehezebben megmozdítható réteg. Sőt hívő közösség ezt a vádat nyíltan hangoztatja. Az bizonyos, hogy a pap sokszor nagyon hozzájáró ahoz, amit előtte csináltak és így — bár nyilvánvaló a lélek kiáramlása — ő csak a régit látja és csak azt tartja helyesnek.

Virágoztasd fel a gyülekezeteket Urunk, azzal, hogy növekedjék az Ige és elsősorban a lelkipásztorok legyenek a tiéd. Amen.

Csel. 6:8. A diakónusok között István tűnik ki. Hittel volt telve. Ebből következett az erő és a csoda. Mi nem a hitet tesszük az első helyre. A hitért való könyörgés a mi legsürgősebb feladatunk. Ezt követi az erő és a csoda. Ez a hit Isten ajándéka. De ígértünk van arra, hogy Ő adja. Az egyház igazi kísérője az erő és a csoda.

Hitet és ennek a gyümölcseit, az erőt és csodát add nekünk Atyánk. Amen.

Csel. 6:9–10. Ahol hit van, ott a sátán is elkezd a maga munkáját. Istvánnal is vetekedtek a zsidók. Ez a vetekedés ellenmondás volt. Igyekeztek bemocskolni bizónyal István személyét, multját, az ügyet, amelyet képviselt. Ismerjük ezt a vetekedési módot. De Istvánt nem tudták legyőzni. Istvánban volt bölcsesség és Szentlélek. Ez a kettő kell. A Lelket Isten adja. A bölcsességért meg kell küzdeni. A tudástöbblet, ha párosul a Szentlélekkel, akkor senki sem állhat ellent.

Bíztass, hogy a Lelket adod, egyházunk Ura. Segíts minden harcunkban, hogy győzzünk. Amen.

Egyháztagsági nyilatkozat régen

Azoknak okulására, akik a zsinat által elrendelt egyháztagsági nyilatkozat ügyében éles kritikát gyakorolnak, — jónak látjuk megemlíteni, hogy egyházunk életében az ilyenféle elkötelezés nem is olyan új dolog. Gyülekezeteinkben tettek a múltban is egyháztagjaink bizonyos nyilatkozatokat, amelyekben hűségre és az egyházi fenyték elvállalására kötelezték magukat, valamint az anyagi terhek hordozására nézve is kötelező ígéreteket tettek. Ezeknek a nyilatkozatoknak névaláírással való megerősítése is több gyülekezetben megtörtént az elmúlt évszázadok folyamán.

Az alábbiakban közöljük a *sátoraljaiújhelyi* reformátusok 1800-ban aláírt nyilatkozatát, mely külön könyvbe kötve ma is jó állapotban így olvasható az egyház irattárában:

„A S.A.Újhelyi Reformata Nemes Ekklesia Tagjainak névszerént való magok lekötelezése az alább írt dolgoknak tellyesítésekre.

„Lelke a jó Rend minden dolognak el anynyira, hogy e nélkül semmiféle Társaság fel nem állhat. Hogy tehát a jó rend a mi Ekklesiái Szent Társaságunkban is tökéletes lábra állíttasson, tettett a mai nap tartott Közönséges Ekklesia Gyűlésében olyan végezést tenni, hogy ennek utánna akármitsoda de egyedül a Felséges Isten Ditsőségének előlmozdítását, az ekklesia közönséges vagy különös boldogulását s abban a Szent Isteni Szolgálatnak (ministeriumnak) fel állását... tárgyazó hasznos végezéseket tesznek az Ekklesiái érdemes előljárói: azokat az egész *Ekklesiái* minden tagja Szent engedelmességgel tehetsége szerént tellyesíteni és elől mozdítani tartozik; mégpedig úgy: hogy ezen végezés az ezen végre rendeltetett és készített Ekklesia új protokulumába beirattatván, azt minden valaki a Szentek egyességét vallya, és magát ezen Szent Ekklesiái Társaságnak élő tagjainak tartja, maga tulajdon nevének aláírásával megerősíteni köteleztetik ...

Alább írt, arra, mind a jó rendnek a megtartása, mind az subordinationak megesmerése véget kötelezem magamat az Ekklesiái fenytéknek büntetése alatt:

1°. A fent írt Szent dolgokat tárgyazó Ekklesiái végezéseket, bátor azok nem az én jelen léttemben. sőt néminemüképen ha talán ellenem lennének is... soha nem kisebbitem, nem rágalmozom, azokért senki ellen ki nem kelek, hanem azokat a Jézus Tanítványához

illő alázatos szelidséggel veszem, tehetségem szerént előmozdítom és tellyesíteni igyekezem.

2°. Midőn Ekklesiái végezés mellett valamely közönséges vagy különös szükségnek felsegéllésére s kipótlására az Ekklesia érdemes tagjait nállam a kivánt segedelem kérés vagy bészedés véget megjelennek, azoknak érdemlett bészületeket megadom; s Istentől vett tehetségem szerint, az előlbe terjesztett szükségem felsegéllem; vagy ha azt tellyességgel nem tselekedhetném is, legalább az Ekklesia követtyeit ki nem pirongatom s gyalázattal nem illetem.

3°. Minthogy méltó a munkás a maga béreinek elvételére: tehát valamit az Ekklesia a Tiszteletes két Prédikátorok Esztendőbeli Fize-téseknek kipótlására személyesen reám tehetségemhez képest vetendő... örömet, minden Zúgolóadás nélkül megadom, mellyet ha nem akar-nék tselekedni, tellyes hatalmat adok a Nemes Ekklesiái, hogy rajtam Bírónak hatalmával is megvehesse s vétethesse: sőt még azon esetre is, hogyha valamely tévedésből eröm felett ter-heltetném, tehát azon sérelmet úgy kívánom egész alázatossággal orvosoltatni... hogy a Nemes Ekklesia eleibe, helyes és törvényes okaim-mal fogom terjeszteni, nem pedig úgy mint ez-előtt szokásban volt, hogy minden, akinek tettett, az Papi bérenek Listáját a maga hatalmával tett-zése szerént corrigálgatta;

Melyre nézve ha a fent írt pontoknak akár-mely cikelye ellen vakmerően cselekednék, úgy tartassam mint egy botránkozató személy és e részben az Ekklesiái Fennyítéknek egész engede-lemmel magamat alája adom.“

A nyilatkozat szövege után következik az egyházközség tagjainak aláírása. Mintegy 20 esztendőn keresztül a könyvbe foglalt nyilatko-zatot aláírták mindazok, akik az egyházközség új tagjaivá lettek, mint új házások, vagy újon-nan beköltözöttek.

A fenti nyilatkozatot az egyházlátogató küldöttség is konfirmálta és mint igen szükséges dolgot helyben hagyta az 1800. év január 13-án tartott canonica visitatio alkalmával.

Milyen kár, hogy ez a folyamatosság im-már több mint 100 esztendeje, — megszűnt! Ha nem hagyták volna abba eleink, — ma mindenki előtt egész természetes volna az új zsinati hatá-rozatok végrehajtása. Dr. Nagy Sándor Béla

Egyházközségeinket külön nyomatékkal és bizalommal kérjük előfizetésük rendezésére.

Sárospataki Ig-
hirdető mellékletünket
papirhiány miatt csak a no-
vember 1-i, esetleg a novem-
ber 15-i számunkhoz adjuk.

Október 6-ot bensőséges ün-
nep keretében ülte meg Főis-
kolánk tanárikara és ifjúsága.
A műsor kiemelkedő pontjai
voltak dr. Gulyás József c. igaz-
gató ünnepi beszéde és Tóth
Károly tanítóképzőintézeti ze-
nelanár saját szerzeményű
zongoraművének előadása.

Ónodon Dabóczy István lel-
kipásztor vezetésével augusz-
tus 1-én megnyílt a paraszt-
dolgozók iskolájának I-II-III.
osztálya 38 növendékkel, akik-
nek 90%-a paraszt felnőtt em-
ber. Legidősebb 40, legfiatalabb
18 éves. Minden este 8—11-ig
van tanítás! November 1-én
három hónapos külön férfi és
női szabadiskola nyílik, amikre
már eddig 65-en jelentkeztek.
Legfiatalabb jelentkező 19, a
legöregebb pedig 48 éves. E
szabadiskolák iránt érdeklő-
dőknek készséggel ad minden-
ben felvilágosítást a Ref. Lel-
készí Hivatal, Ónod.

A Szeretetszövet-
ség kéri a lelkipásztorokat,
hogy az árnapai persely-
pénzt és az árvaesték jöve-
delmét juttassák el mihama-
rabb a Szövetség címére.

A ORLE november 3—4-én
tartja ez évi rendes közgyű-
lését a Prot. Napok idején Bu-
dapesten. Éspedig nov. 3-án d. u.
4 h-kor választmányi gyűlést;
4-én reggel 9 h-kor pedig köz-
gyűlést a Kálvin-teremben.

Népfőiskolánk nov. 3-án kez-
dődik. Jelentkezési határidő:
okt. 20. Kérjük gyülekezeteink
vezetőit, hogy a fiatalság kö-
réből irányítsanak minél több
résztvevőt erre az időszakra
Sárospatak felé. (Beszolgáltan-
dó 7 kg kenyérliszt, 3 kg
mullás liszt, 1 kg zsír, 12 db.
tojás, 20 kg burgonya és fize-
lend 28 Ft.)

André Müller svájci ref. lel-
kész, aki az Őszi vásár alkalmá-
ból Budapesten járt, szeptem-
ber 14-én meglátogatta a
Kispest-rózsatéri gyülekezetet.
Az istentiszteleten ő hirdette
az Igét, amit Becske Lajos ig.
tanító, okl. ref. lelkész tolmá-
csolt.

Az időszerű ERDÉLYI JÁNOS

A 48-as jubileumi év előkészületei között se feledkez-
zünk meg arról, hogy száz évvel ezelőtt jelent meg Erdélyi
János „Népdalok és mondák“ című népköltési gyűjteménye.
(Pest, 1846—1848.) A tudományos világ — tudunk róla —
méltóan kíván ezzel kapcsolatban róla megemlékezni.

Nekünk, patakiaknak sem szabad megfeledkeznünk e
jubileumról. Erdélyi pataki diák, majd pataki tanár is volt.
Ez a körülmény szinte predestinálta őt arra, hogy a magyar
népköltési gyűjtés, a tudatos hagyománymentés atyja és a ma-
gyar folklore úttörő mestere legyen. A néphagyományokban
gazdag Ung küldte őt Patakra, s itt annak a kollégiumnak
volt diákja, ahol akkor igen erős volt a hagyományörzés
nevelést motiváló hatása. A nép felé fordulás, a magyar értékek
megbecsülése, a táj alaposabb megismerése, a szülőföld szere-
tete itt közösséget irányító erő lévén, a fiatal Erdélyi már diák-ko-
rában itt kapta az első ösztönzést arra, hogy majdan irodalmi
munkásságával a népi irodalom, a népi kultúra ügyét szolgálja.

Nem véletlen tehát, hogy éppen Erdélyi János, a pataki
diák emel először szót a magyar népdalok érdekében az or-
szágos méretű gyűjtés irányában s lesz első istápolója, hozzá-
értő magyarázója a magyar népköltészeti alkotásoknak.

Valójában csak most tudjuk értékelni igazán Erdélyi
Jánost s korszakalkotó kötetait. („Magyar népdalok és mon-
dák“, „Magyar közmondások könyve“, „Magyar Népmesék.“)
Ezekben a munkákban nemcsak az alkotó irodalom új forrá-
sait nyitotta meg, hanem első szószólója lett annak a nagy
kulturális megújulásnak, amely csak Győrffy, Kodály és Bar-
tók zseniális meglátásaiban borult virágzásba. Erdélyi kiad-
ványaiban megmutatta népünk nagy szellemi értékeit s ezzel
rámutatott arra is, hogy a nép igen komoly magyar művészi
értékek letéteményese is.

A nép kulturális felemelése érdekében Erdélyi annyit tett,
hogy ma csak csodálattal állhatunk meg munkája előtt. Csak
éppen megemlítjük, hogy ő volt az első komoly magyar tudós,
aki „Népiszkolai könyvtár“ szerkeszt és irányít. Az ő propa-
gandájára alapítanak itt tanítóképzőt, hogy a népnevelés ügyét
jól képzett nevelők vegyék ezen a vidéken is a kezükbe.

Hatalmas, európai látókörű és mélységű műveltsége és
a magyar népi értékekbe vetett hite a legnagyobb szellemi
örökség számunkra. Patak Erdélyi korában nemcsak a magyar
tudományos élet központja, hanem az új magyar szellemi
megújulás erőforrása is. Erdélyi János munkássága a legszebb
példa arra, hogy a kulturában, a műveltségben való haladás
és emelkedés nem történhet magyarságunk rovására. Európai-
ság és hagyományörzés együtt nagy nemzetnevelő erő.
Ennek az elvnek is első komoly hirdetője Erdélyi János volt.
Ime, mennyire modern, mennyire korszerű és mennyire idő-
szerű ma is Erdélyi János! Dr. Bakos József

Dr. Sáfrány László

Miskolc, Széchenyi-u. 4 sz.

ügyvédi irodát nyitott

„KORONA“ vendéglővel szemben

Lelkipásztori továbbképzőnkön

Tiszáninneri lelkipásztoraink közül 10 %-nál többen, 30–35-en vettek részt. Elismeréssel hangsúlyozzuk ki beszámolóinkban ezeknek a papi morál szerint holtig tanulni köteles öreg hallgatóknak a hűséges odaadását, melyet az ügy iránt megmutattak nem csak jelentkezésükkel, hanem az egész tanfolyam idején is. Hiszünk benne, hogy vittek haza mindnyájan magukkal kincseket az öreg iskola padjai közül.

Összegező számadását a továbbképzővel kapcsolatban a következőkben adja elő a krónikás:

1. Sokáig feledhetetlen lesz mindnyájunk számára az a testvérekhez illő *hit- és szeretet-közösség*, melynek majdnem két héten keresztül tagjai lehettünk mindnyájan, — naponként kétszer. E közösségekben az Igéé volt a döntő szó. A reggeli áhítatok (az első héten dr. Szabó Zoltán, a második héten pedig Darányi Lajos biznységtétele és vezetése nyomán) áldott bibliaköri megbeszélések alapjait képezték. Esténként a résztvevő lelkipásztorok szolgáltak a nekik adott kegyelmi ajándék sokféleségével. A 21-én megtartott urvacSORAOSZÁS nyomán még inkább Isten fiainak és egymás testvéreinek éreztük magunkat mindnyájan.

2. A *tananyagot* a résztvevők levélben előbb bejelentett óhajainak megfelelően változtatásos és színes tarkaságban állította össze a továbbképző rendezőse. Főcél itt az egyes theol. tudományágak áttekintése és a legújabb theol. művek ismertetése volt. Mindnyájuknak külön örömet jelentettek a diákkoruk óta szüntelen fejlődő pataki professzorok hallgatása mellett az idegen egyházkerületekből és testvér evangélikus egyházból meghívott előadók. (Pákozdy László, Pápp László, Scholz László, Karácsony Sándor, Makkai László.)

3. Valóságosan a *szabad parlament* képét öltötte magára a továbbképző a zsinati kérdések tárgyalásánál és a gyülekezeti beszámolók alkalmával. Bizony ezeknek a kérdéseknek felvetődésénél vettük észre leginkább, hogy mennyire a szétmállottság állapotában vagyunk mi ref. lelkipásztorok. Az elesettség, tudatlanság, tájékozatlanság — és sohasem a rosszakarát — következtében érthetők csak meg azok a borzalmas nagy lelki distanciák, amik Sárospatakon is nyilvánvalókká lettek és sokszor igen heves csatározásokra vezettek. Jók voltak ezek a csatározások a fiatalabb nemzedékben felgyülemlett keserűségek levezetésére. Hálával ismerjük el, hogy a Lélek egyeztető ereje itt is hatalmasabban működött, mint mi: ezért tudott a továbbképző végül is minden kérdésben egyöntetűsége jutni.

4. Az áldások és eredmények felmutatása mellett kötelességünk néhány szóban megemlékezni a hiányokról és ehiányok tapasztalása révén a jövőben megvalósítandó tervekről is. Szükséges ilyen lelkipásztori összejöveteleken a lelkipásztorok hathatós evangélizációja. Kevesebb tárgyat kell a tananyagba felvenni, hogy így a túlzúsúfoltságot elkerüljük. Kívánatos, hogy a megvalósítandó szemináriumi munkaközösségek révén a résztvevők aktívabban foyljanak bele a kérdések megoldásába. Legyen a fősúly a theol. tudományokon (nehéz textusok exegézise). Az igehirdetés gyakorlati elkészítéséből is kapjunk izelítőt (textustól a prédikációig.) Eschatológia és keresztiség problémája teljes magyarázatot kíván. Mint távoli cél lebeg előttünk egy külön, állandó helységnek, mint lelkipásztori otthonnak a létesítése, hol az önkéntes továbbképzésre magukat rászánó lelkipásztorok megszállhassanak Patakon.

A hiányok ellenére is — a továbbképzőn nyert áldásokért — újra felfakad lelkiünkben az ének, amivel befejeztük együttlétünket: „Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás, a Szentek Urának legyen örök magasztalás!”

Nagy Mihály

A McKeesport amerikai magyar ref. egyházközség, Ferenczy Pál buzgó közreműködésével a Kispeszt-rózsatéri templom építésének támogatására 19 darab ruhát és cipőt tartalmazó csomagot küldött. Isten áldja meg őket!

Hubay Barnáné sz. Palumbay Irma, aki mint református tanítónő férje mellett nagy hűséggel szolgált református egyházunknak magyar népünk körében, okt. 9-én hosszúságos szenvedés után elhunyt Tardonán. Gyászolják a Hubay, Palumbay, és Herczogh családok. Vigasztalja meg őket szent Igéjén keresztül a minden kegyelemnek Istene.

Dabóczy István a következő értesítést kapta VKM-től: „A 47.018/1946. VKM. V/b. sz. rendelettemmel elvileg engedélyeztem a főiskolai végzettségű egyének rendkívüli tanítóképesítő-vizsgálatát, de engedélyezését — esetenkénti mérlegelés alapján — magának tartottam fenn. E szerint folyamodóknak egyenként kell kérniük vizsgálatra bocsátásukat és csak egyenként lehet előtanulmányaik alapján a tantervkülönbözeti vizsgálat és tanítóképesítő vizsgálat tárgyait megállapítani.“ Miniszter rendeletéből kiadta a VKM. V. ügyosztálya. Bp. V. Hold u. 16.

Sipos Zoltán gimn. óraadó lelkész-tanár és Máthé Klára okt. 4-én házasságot kötöttek. A jó Istentől sok örömet kívánunk nekik!

Dr. Bodnár István kincseket érő néprajzi hagyatékból szept. 28-án kiállítását rendezett a Faluszeminárium. Darányi Lajos kiállítását megnyitó beszédéből lapunk jövő számában közlünk részleteket.

Dr. Bakos József, sárospataki gimn. tanárnak nem régen jelent meg „Bodrogköz, Hegyalja és Hegyköz Táj- és Néprajzi Irodalma” címen legújabb könyve. Derék, elmélyülő munkának eredménye ez a bibliográfia, amelyik kimondott célja szerint segítségére akar lenni — a források felsorolása révén — a fenti tájakkal foglalkozó kutatóknak. Elismerés és köszönet a Szerzőnek érte. A gimnázium néprajzi csoportjába tartozó diákok, faluszemináristák s minden rendbeliek úgy rohajtják le leginkább hálójukat a könyv írója iránt, ha útmutatása nyomán el is indulnak a gyűjtő, kutató munkára — minél hamarabb és minél elszántabb neki-lendüléssel.

HIVATALOS RÉSZ

2223/1947. szám.

PÁLYÁZAT

Pályázatot hirdetek az alsözempléni egyházmegyébe bekebelezett, halálozás folytán megüresedett *tarcali* református lelkipásztori állásra. Javadalma az 1915. november 11-én jóváhagyott díjlevél szerint a következő: I. Ingatlanban: 63 kh. és 1310 □-öl föld, parlag és legelő.

Ezen ingatlanok állami adóját a lelkipásztor fizeti; a vízszabályozási járulék az egyház pénztárát terheli. — II. Természetbeni járandóságok: 1. 30 köböl gabona. 2. Tíz öl kemény tűzifa az egyháztól. 3. Egy öl kemény tűzifa a várostól. 4. A temető fűtermése. — III. Készpénzben a gondnoki pénztártól: 460 K. Különféle alapítványok kamatából és váltságok címén: 252-43 K. IV. Stóla: esetről esetre a hívek fizetik.

Ez a díjlevél azóta bizonyos tekintetben módosult, mert az állás államsegélyes lett. A díjlevél újabb módosítása, illetve egyes tételeinek a törlése iránt egyháztanács kérelemmel fordult egyházhatalósághoz. Az ügyben döntés még nincs.

A pályázati kérelmek a törvényben előírt mellékletekkel (E. T. II. tc. 33. §) szerelendők fel s az Egyetemes Konvent elnökségi tanácsának határozata értelmében a pályázónak a pályázati kérvényben ki kell jelenteni azt is, hogy van-e, illetve nincs-e világi bírósági, vagy rendőrségi eljárás ellene folyamatban. Ha eljárás tétetett volna ellene folyamatba, fel kell említenie: mi a konkrét vád ellene, amelynek alapján bírói, vagy rendőri eljárás alatt áll.

A pályázati kérvények az alsözempléni egyházmegye esperesének (Nagyrosvágy) a pályázati hirdetésnek a Sárospataki Református Lapokban történt megjelenésétől számított 15 nap alatt adandók be.

A pályázati okmányok visszaküldéséhez címzett borítékot és megfelelő értékű ajánlott-levelű portó kötelesek a pályázók csatolni.

Miskolc, 1947. október hó 11.

Dr. Enyedy Andor püspök

KÖRLEVÉL 2136/1947.

Szavazások elrendelése.

Valamennyi lelkipásztor figyelmébe!

A tiszáninneri egyházkerület tanácsa szavazást rendelt el Janka Károly lemondásával megüresedett sárospataki főiskolai gondnoki tisztségre és a sárospataki gimnázium egyházkerületi tanári képviselői tisztségére. A szavazatokat negyedíven kiállítva a törvényben előírt aláírással és pecséttel ellátva, zárt borítékban kell a püspöki hivatal cí-

mére október 31-re beküldeni. A borítékban feltüntetendő, hogy „szavazat”, melyik egyháztól és hogy az egyháznak hány szavazati egysége van. Atyafiúi szeretettel: *Dr. Enyedy Andor* püspök.

Az Egyetemes Konvent Veresegyházy László jelenleg csanádpalotai missziói lelkész elvesztett I. és II. lelkészsképzési bizonyítványát érvénytelennek nyilvánította, a másodlatok kiállítására engedélyt adott. Miskolc, 1947. szeptember 13.

Dr. Enyedy Andor sk. püspök

Figyelem! Felsőborsodi és gömörtornai lelkésztársaimmal közlöm, hogy lelkészértékeleti összejövetelünket *október 24-én, pénteken* tartjuk Miskolcon, a gyülekezeti teremben.

Szeretettel: *Gyülvérsi István* ért. elnök.

Meghívó.

Az Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat 1947. november 4-én d. e. 11 órakor Budapesten a Kálvinteremben tartja ez évi közgyűlését és választmányi gyűlését, melyre a tagokat tisztelettel meghívom. Budapest, 1947. okt. 8.

Dr. Ravasz László sk. elnök.

Pályázati felhívás! A Sárospataki Főiskola Faluszemináriuma az Egyházak Világtanácsa Magyarországi Menekültügyi Osztályával egyetértésben pályázatot hirdet a *Szlovákiából menekült, illetve áttelepített lelkészek között*: szét-szóródó magyar református és evangélikus gyülekezeteink gyülekezetrajzának utólagos elkészítésére, illetve a gyülekezetekre vonatkozó adalékok összegyűjtésére. Minden komoly, megőrzésre méltó pályamunka 100—100 Ft, a legjobb munka 200 Ft, a II. és III. munka szerzője 150—150 Ft jutalomban, illetve segélyben-részesül. A pályamunkák ivoldalas papíron, lehetőleg gépirással, 2 példányban adandók be Faluszeminárium, Főiskola címre. Címlapon feltüntetendő a gyülekezet pontos megjelölése, melyről a gyülekezetrajz készült, továbbá a munka szerzőjének neve, lakhelye és a munka befejezésének időpontja. Beadási határidő: 1948. január 15.

Dr. Újszászy Kálmán sk. Bíró Sándor sk.

ÁLLÁSCSERE. Póstaival, vasúttal, jó jadalommal bíró gyülekezet lelkipásztorra önként **elcserélné állását** tiszáninneri lelkipásztorral. Cím: **Ártánd**, Bihar megye.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneri Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjeszti: a Pataki Diák Céh

lap- és könyvterjesztő vállalata

Negyedévi előfizetés 5.— Forint.

Nyomtatta: **Csehi Lajos,**

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

18. szám

1947. november 1.

KÁLVIN:

A REFORMÁCIÓ SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL

A reformáció idej emlékünnepeén saját szavaink és gondolataink helyett Kálvint idézzük az Olvasó előtt. Az V. Károly császár tanítására készült, 1544-ben kiadott „Az egyház reformálásának szükségességéről” írt munkájában, melyet néhai Czeglédy Sándor fordított magyarra 1906-ban, ezeket írta a nagy reformátor a halaszthatatlan és a meg nem bánt reformációról.

I. A halaszthatatlan reformáció. „Ha az egyházkormányzat vétkes megromlásait akarnám felsorolni, akkor rengetegbe lépnék. A papok éleléről sok körülmény miatt nem szólok semmit. E három véték türethetlenségét mindenki belátja: az igaz elhívás szavának mellőzésével szerteszét erőszakkal, pénzzel, csellel vagy más beestelen s bűnös eszközökkel foglalják el papságokat; akik aztán így a papságba jutnak, hivatali kötelességeik teljesítése közben inkább csak hüű árnyak, vagy ép holt bálványok s nem igaz szolgák; végül mikor Isten Igéjével kellene kormányozniuk a lelkiismeretet, igaztalan zsarnokságba döntenek azt és istentelen törvények kegyellen bilincsbe verik. Ugy-e, megvetik az isteni s emberi törvényeket, sőt félre dobják a tisztességet is — s így a püspökök s presbiterék kinevezésében rút zavar uralkodik; szenvedély uralkodik jog gyanánt, a vesztegetés is rútkán van távol: hát mindez „Jelentéktelen” hiba, javítását mégis a jövő századra halasztják? ... Mikor az egész kegyes tudomány ennyire megromlott, a sákramentumok oly istentelen módon meg voltak fertőzve, mikor az egyház oly siralmas nyomorba került, akkor azok ízlésének, akik a mi felháborodásunk és sikra szállásunk jogosultságát tagadják, csak úgy felelhetünk volna meg, ha Isten tiszteletét, Krisztus dicsőségét, az emberek üdvét, az egyháznak s a szent dolgoknak egész kormányzatát hüllen hallgatással elárultuk volna. Fényes név a mérséklet neve, szép, dicséretre méltó erény a türelem, de meg kell tartani ebben is a határt. Türelemesen még sem szabad

néznünk, hogy Isten nevét vétkes káromlásokkal tépjék meg, az örök igazságát ördögi hazugságokkal fojtsák el. Krisztust bántásák, sákramentumait megromlásák, a szegény lelkeket kegyellenül gyilkolják, a halálosan megsebesített egyházat veszedelembe döntsék. Ez nem szelidség lett volna, hanem olyan dolgok elhanyagolása, melyeknél mindent kevesebbre kell tartani ...“ (I. m. 74—75. o.)

II. A meg nem bánt reformáció. „Ami minket illet, bármint esik is a dolog, Isten színe előtt az a tudat felelemel, hogy az Ő dicsőségét akartuk szolgálni, egyházunknak akartunk hasznára válni, hűségesen iparkodtunk azon munka végzésében, melyet annyira el is végeztünk, amennyire tőlünk telett. Lelkiismeretünk azt mondja, hogy minden törekvésünk, minden szorgalmunk csak ez egy dologra vonatkozott. Iparkodtunk is e vágyunkat világos bizonyítékokkal tanúsítani. És bizonyára, mikor érezzük, hogy e dologban Isten ügyét védjük s istápoltuk, erősen bízunk abban, hogy Ő az Ő munkáját támogathatni fogja. Egyébként akármű lesz is az eredmény, sohasem bánjuk meg, hogy munkába kezdtünk s folytattuk azt. Tanításunk mellett a Szentlélek hű és igaz tanú. Tudjuk, hogy amit prédikálunk, Istennek örök igazsága. Kívánjuk, amint kívánunk is kell, hogy a mi szolgálatunk e világra hasznos legyen, de ezen eredmény Istentől s nem tőlünk függ. Ha azok részéről, kiknek használni akarunk, részben a makacsságnak, részben a hállátlanságnak az lesz a következménye, hogy minden a legrosszabb fordulatot veszi, azt mondom, amit a keresztyén embernek illik mondania s amit bizonyára magukévá tesznek mindazok, kik meg akarnak a szent hitvallásnak felelni: — Meghalunk, de a halálban is győztesek leszünk, nem azért, mert a sírból jobb életre biztos útunk vezet, hanem mivel tudjuk, hogy vérünk mag gyanánt hull el Isten most megvetett igazságának terjesztésére.“ (I. m. (107—108. o.)

A két Bodnár István

Bodnár István néprajzi hagyatékból kiállítást rendezett a Faluszeminárium. Darányi Lajos kiállítást megnyitó beszédéből közlünk itt részleteket:

Két Bodnár Istvánról emlékezünk meg. Az apáról és a fiúról.

Bodnár István az apa Kovácsvágásról került Vilmányba s innen Patakra, a többi falusi fiúval együtt a Főiskolának ölelő karjai közé. Itt érettségizett. Annyira meghihlette itt a régi kuruc ősök hagyománya, a pirossapkás pataki diákok legendás híre, hogy katonai pályára lépett. És Isten tüneményesen emelte ezt a volt pataki diákot. A falusi fiúból altábornagy lett s Bécsbe kerülve, — az udvar közelében, a szédületes magasságban is megmaradt kovácsvágásinak és pataki diáknak. A rokonokkal kapcsolatot tartott és visszavágyott a Vilmányban megépített családi sirboltba. *Megmaradni mindenütt, idegenben is magyarnak, világvárosokban is falusinak, mágnások között is hálásszívű pataki diáknak: ebben látjuk és ebben hirdetjük Bodnár Istvánnak, az apának nagyságát.*

Bodnár István, a fiú percig sem volt pataki diák. De az apa elbeszéléséből, hálájából, emlékeiből megtelítődött Patakka. Orvos lett belőle. Európai volt, mint az édesapja. Beutazta szinte egész Európát. Megtelítődött a külföld minden szépségével. Arra vágyott, hogy a házat egy kis Európává tegye. Lakása, szobái emlékeztessék mindarra, amire büszke a francia, a német, az olasz s ami lehet a magyaré is, ha magasra emelkedik, ha európai lesz. Ha dr. Bodnár István ezen az úton ment volna tovább, akkor is példaadó volna. De Isten ennél is nagyobbra hívta a volt pataki diák fiát. Magyarországi utazásaiban, kis falvakban, egyszerű házakban, ünneplőbe öltözött falusi gyülekezetekben meglátta, hogy van magyar szépség, van magyar művészet is. És nem csak Rómát és Párizst, vagy Brüsszelt érdemes bevinni a szobába, hanem a magyar falut, a magyar vidéket is. *Megmenteni még azt, amit lehet! Nagy dolog európainak lenni, de van ennél nagyobb is: európai műveltséggel, látókörrrel, izléssel magyarnak megmaradni.*

Igy győzött Bodnár István előtt Európa helyett a magyar és ezért gyűjtötte a varottasokat, az edényeket, mindent, mi magyar, mindent ami szép, mindent, ami pusztul. Így lett egy egyszerű gyűjtemény boldog, nagyon boldog szerelmese. Ha Isten a halált nem küldi olyan nagyon korán, akkor mivé nőtt volna ez az így is igen gazdag és szinte páratlan gyűjtemény?

És mikor Bodnár István arra gondolt, hogy hová helyezze ezt a gyűjteményt, akkor megjelent előtte Patak, az apja diákvárosa, a drága Főiskola, annak a falu felé néző szeme és a falu felé kinyújtott karja és ezt a kincset Patakna adta.

Pataki diák és mindenki, aki majd megállás a Faluszemináriumban: ne felejtse el a két Bodnár István tanítását. Az apát és a fiút. Bármilyen magasra emel, bármilyen messzire visz Isten, megmarad a szülőföld, a falu, a régi temető, a fehér-falú ház, és a drága Főiskola, amely az első nemzedéket emelte ki. Ez volt a legnehezebb. Ezért jár a hála.

A régi pataki diák fia, dr. Bodnár István a legjobb helyre hagyta szép gyűjteményét. Nem csak holt kincs lesz, hanem össz-tönzés, tanítás és emlékeztető.

Kívánjuk dr. Újszászy Kálmánnak, a Faluszeminárium vezetőjének, hogy hűséges munkájának legyen még sok ilyen gazdag gyümölcse, mint ez az ajándék!

**Iparművészi templomi terítőket,
ref. papi palástokat és fővegeket
készít békebeli anyagból és küldött
anyagból is elsórangú kivitelben**

a Rimaszombatból kiutasított FÉNYES
ILONA. — Címe: Eger, Ady E.-út. 1.

Zsoltáros ifjúság

megszervezésének szükségességét hangoztatta dr. Szabó Ernő lelkipásztori továbbképzőnkön tartott előadásában. *Vajjon mi akadály van annak, hogy minden gyülekezetben működhessen ilyen énekkarba szervezendő zsoltáros ifjúság? Egyháztagjaink között ilyen úton terjeszthetnénk leginkább zsoltárainkat és utólrétegetlen szépségű, régi dicséreteinket. Reformációi emlékünnepeünk közelében eszünkbe jut Luther szava: „engedjétek énekelni, hadd bosszantom a Sátánt!” Itt az ideje, hogy ilyen Istennek tetsző, semmilyen világi oldalról meg nem támadható módon — az énekléssel — törjünk mi is minél több borsot az ellenünk aecarkodó Sátán orra alá. Szervezzük azért meg és terjesszük a Szabó Ernő által javasolt „Zsoltáros Ifjúság Mozgalmat!”*

Dr. Újszászy Kálmán

okt. 21-én országos megbízatással 3 hónapos tanulmányútra távozott körünkől Svédországba. A VKM. szabadművelődési osztálya küldte ki az ottani népfőiskolák tanulmányozására. Alkalmasabb embert ennek a feladatnak elvégzésére nem igen lehetett volna találni Újszászy Kálmánnál, kinek ösztönzésére kezdte meg jó 15 évvel ez előtt s akinek hozzáértő irányításával folytatja Főiskolánk ma már országos-hírű népi munkáit. Órízze meg és hozza haza az Isten! Gyűjthessen minél több hasznos tapasztalatot s hazatérve közénk egészségben, fordíthassa azokat szegény magyar népünk hasznára!

Új csekkszámunk 51.509. Tulajdonos Pataki Diák Céh.

Hoekendijk, holland misszionárius-lelképásztor, aki Indonéziában volt terjesztője Krisztus evangéliumának, magyarországi tartózkodása alkalmával ellátogatott Sárospatakra is. Október 25-én este teológus ifjúságunk előtt, október 26-án délelőtt pedig a sárospataki gyülekezet előtt hirdette megrendítően Isten üzenetét. Mind a két alkalommal Dr. Nagy Barna theol. igazgató vállalta a tolmácsolást.

Négy svájci főiskolás diák, kik a V.K.M. meghívására jöttek Magyarországra, tanulmányútra, október 22-én Sárospatakon is megjelentek és ifjúságunk körében emlékeztetés, kedves órákat töltöttek el. Egy közülük, aki a bázei teológia hallgatója, meggondolkozott beszámolót is tartott Svájce cseppet sem virágzó egyházi életéről.

Pilder Mária okt. 20–21-én Sárospatakon tartózkodott és teológus ifjúságunk előtt tett megragadó bizonyágtételeket Krisztusról.

Szikszai Béni, a Bethánia evangélistája október 20-26 között a sárospataki gyülekezetben végzett — hiszük Istentől megáldott — szolgálatakat.

Szabó Lőrinc, koszorús költőnk, aki több napon át városunkban tartózkodott, nagy elfoglaltsága ellenére is szakított rá időt, hogy velünk találkozhasson. Október 12-én délelőtt az ifjúsági önképzőkörben, délután pedig a „Fáy András Társaságban“ olvasott fel nagy tetszéssel fogadott verseket.

Kerületi gimn. tanári konferencia volt Sárospatakon október 20-21-én. A patakiakon kívül mintegy ötvenen sereglettek össze erre az alkalomra. Az első napot dr. Enyedy Andor püspök is megjelent pedagógusaink között. Mind a két napon jelen volt Nagy Miklós kultusz-államtitkár, aki fel is szólalt — általános figyelemről kísérve — a konferencián.

Finkey Ferenc dr. nyugalmazott korona-ügyész október 24-én előadást tartott ifjúságunk előtt a régi pataki jogakadémia három volt tanáráról: Finkey Józsefről, Szánthó Gyuláról és Szabó Sándorról.

Eldicsekszem a szülőfalummal

Mezőnagymihály, október vége. Néhány napra hazanéztem,

meglátogatni az Édesanyámat. Felhasználva ezt az alkalmat, a szülőanyám mellett meglátogattam futólagosan a szülőfalumat is.

Vékony faágak nem inognak jobban a rájuk szálló varjú-sereg tollászkodása közben, mint amennyire kétségeskedni kezdett bennem a lélek az itthoni keserű gondok és hírek kínzásától. Nem emlékeznek rá az emberek, hogy mikor esett utóljára eső. Nem tudnak elvetni. Irtózatos a pénztelenség és a kenyértelenség. Legtöbb asztalról izletes búzakenyér helyett morzsálódó árpakenyeret — abból is keveset — szegnek a paraszt-atyámfiat.

S a sokrosszal egy időben — életet, hitet parancsolóan — emberek beszámolójából fülembé verődött az a krónikába illő, szép történet is, aminek elmondásába itt belefogok, hogy eldicsekedjem a szülőföldem népének jóságával.

Egy délután 4000 forint. E történet kezdetekzete az elmúlt,

nagy háborúra vezethető vissza. Az átvonuló harcok következtében megrongálódott a mezőnagymihályi református templom orgonája. Lelkipásztor, kurátor s az érdeemes egyházi előjárók régen viaskodtak már a gondolattal: hogyan lehetne a kijavításhoz szükséges pénzt előteremteni?

És ekkor előállt a helybeli református énekkar. Tagjai közt felosztva a falut, széjjelment, hogy önkéntes megajánlás formájában előteremtse az összeget. Az Úr maga járt bizonyára az egyháznak ezekkel az önkéntes követeivel. Igen. Másképp nem történhetett volna meg a csoda, hogy egy délután — a nem régi toronyjavítás ellenére, a nagy pénztelenség és szegénység között is — 4000 Ft. gyűlt össze a gyülekezeti tagokból. Egy délután 4000 Ft. Megérdemli ez a nap, hogy a krónikás feljegyezze ennek dátumát. 1947 szeptember 28-án történt mindez. Vasárnap volt ekkor. Az Úrnak napja.

A még hiányzó 1000 forint. A széphistória azonban ennyi-

vel még nem fejeződött be. A költségvetés elkészítése után tűnt ki ugyanis, hogy 1000 Ft még mindig hiányzik. Mi legyen most? Újra végigtalpalják-e a falut? Nem haragszanak-e meg majd egyesek a háborgatásért, akik pedig olyan jó szívvvel adták gyűjtés alkalmával, ami tőlük telett? Hiszen olyan nagy most a mi falunkban a nincstelenség, mint sehol másutt tán kicsi Magyarországon!

Újabb Istennek tetsző cselekedetre szánta rá magát az énekkar. Egy ember előállt közülük a gyűlésben és azt indítványozta, hogy a hiányzó 1000 Ft előteremtésére vállaljanak közösen „részi-be-kaszálást.“ A szót — hiszen éppen ezért olyan szép a nagymihályi orgonajavítás története — tett követte. Október 8-án 21 református férfi állt bele a közbirtokosság „Tavában“ lévő 18 hold sarjújába, hogy azt — előbbi megállapodás szerint — az egyház hasznára részi-be levágja. Október 11-én pedig 29 református leány gyűjtötte azt fel ugyancsak önkéntesen. Ma már ez a „rész-sarjú.“ amelyik becslés szerint 1500 Ft-ot ér, ott áll boglyában az egyik egyházi épület udvarán s a gyűjtéssel együtt bőségesen fedezi az orgonajavításhoz szükséges összeget.

Javítják az orgonát! És ilyen előzmények után Nagymi-

hályon most javítják az orgonát. Nem tudom még, hogy az orgonaszentelési ünnepe mikor lesz a gyülekezetnek; azt viszont tudom jó-előre, hogy valahányszor ez az elkészülő orgona megszólal majd az Istent dicsőítő ének vezetésére szülőfalum templomában, a mennyben is hozsánnába kezdenek majd örömlükben „az égi karok;“ mert vannak még a földön emberek, akik annyira szeretik Istent, mint a mezőnagymihályi reformátusok.

Tartsa meg őket az Isten — a szülőfalum népét, — hogy élhessenek sokáig és vihessenek véghez sok-sok szép cselekedetet a jövőben is az Ő nagy nevének dicsőségére!

Tóth Gusztáv

(15)

Csel. 6: 11–14. A gonosz, mikor végrehajtja istentelenségét, mindig valaminek a védelmét hangoztatja. Tehát ő nem „ellen” van, hanem ő „ért” van. Ezért módszere a felbújtás, a felzindítés és az emberei ezért hamis tanúk. A gonoszok táborában a többség hamis tanú. Megfizették, kényszerítették. István vértanú pere is így kezdődött és így folyt le. Becsületesebb lenne emberileg, ha előállnának és azt mondanák: nekünk ez az ember nem kívánatos, megöljük. De nem azt mondják, hanem vádakát, tanúkat keresnek, perbe fogják és „elítélik.”

Ne engedd Atyánk, hogy a gonosz az igazság palástját vegye magára. Vagy ha azt veszi is fel, Te a tiednek nyisd meg a szemét. Amen.

Csel. 6: 15. Isten meg is nyitja övéinek szemét. És ezekkel a megnyitott szemekkel nemcsak azt a gonozságot mutatja meg, ami az ő és övéi ellenségében van, hanem megmutatja azt a dicsőséget, azt a békességet is, amit Ő ad az övéinek. Ezt még a tanácsbelieknek is megmutatja. Csak a tanácsbeliek levelezik a tekintetüket István angyal-órcájáról és ránéznek a vádlókra és tőlük jobban félnek. Ez az angyal-orca azt mutatja, hogy a mennyben tudják, hogy mi történt a földön. Azok, akik oda merik tenni az életüket a mennyei Úr kezébe, nem félnek a tanácstól, mert nem a vádlottak rettegése, hanem a választottak nyugalma tölti be a szívüket.

Atyánk, a mi orcánk ne a földi gondokat, féltelmeket és bizonytalanságokat sugározza, hanem a benned talált örökélet jóságát és dicsőségét, Krisztusért. Amen.

Csel. 1: 7–19. Védekezésében István visszatekint az egész történelemre, amely a népének a története, de ugyanakkor az üdvtörténet is. Nem lehet az én Istenhez való viszonyomban úgy szólni, hogy minden csak most kezdődik. Isten az üdvtörténelemben kezdte. Az egész utat végig kell járni, hogy eljussak Istenhez és Istennek az én hozzám való kegyelméhez. István történelem — szemlélete a hívó ember Istenre tekintése. Isten mindenütt hatalmas és irtalmas, szent és könyörületes. Az ember nemcsak szenved, hanem vétkezik is. Még a pátriárkák is irigykedtek. Itt látjuk meg, hogy az Őtestámen-tomban mindenütt Isten tervét, Krisztusra való utalást és utaltságot kell szemlélni.

Áldunk Téged Atyánk, hogy évszázadok óta nyilvánvaló a hatalmad. Nem ma, nem holnap kezdődik uralmad, hanem évezredek azt dicsőítik már. Engem is állíts be a dicsőítők seregébe. Amen.

Csel. 7: 20–29. Isten szabadító Isten. Nem vész el a választott nép Egyiptomban és nem vész el a nép számára Mózes a király udvarában. Isten kiszabadítja az egyiket is, a másikat is. Isten szabadítása csodálatos. Mózes előbb csalódásba ejti a népe felől. Egy fajtestvérének a védelmére kél, de nem köszönik meg neki, sőt ellene állanak és menekülésre kényszerítik. Mózesben az az érzés támadhatott, hogy nem

érdemli meg ez a nép, hogy védelmére keljek, de Isten mégis küldte. Nem elég az egyéni érzelem, felülről való küldetés kell a szabadításhoz. Előbb azt kell érezni, hogy nem lehet, aztán azt, hogy nem érdemes. Isten akkor, amikor az ember lemond, elkezd a maga szabadítását, hogy az övé legyen a dicsőség.

A Te irtalmad és a Te módszered szerint add a tiednek a Te szabadításodat Atyánk. Amen.

Csel. 7: 30–45. De nemcsak a Mózes küzdelmét nem érdemli meg a nép, hanem mindennek felett nem érdemli meg Isten gondoskodó kegyelmét. Isten mégis megtette, mert ez volt a terve, így tette nyilvánvalóvá a maga hatalmát és kegyelmét. Még a nagy szabadítás után sem hisznek. Még Mózes is elmarad. Isten azonban a pusztában, mindenütt ott van. Itél, nevel, leveleszi a kezét, átengedi őket egy időre a saját bűneiknek, de csak időre. Mindenütt ott van a választott nép bűne, ott van a büntetés is, de ott van az irtalom is. Isten Krisztusra, az eljövendőre néz és érette könyörül.

Igéd kétélű kardjával harcolj ellenünk és érettünk, Atyánk. Győzz le és győzz meg, hogy egészen a tied lehessünk már ebben az életben. Amen.

Csel. 7: 46–50. Kegyelemből volt haza, állandó és lehetett a sátor helyett szép kőtemplom. De amikor a templom már fontosabb kezdett lenni, mint Isten, amikor Mózes fontosabb, mint az, akiről Mózes szólott, Krisztus, akkor rá kellett mutatni arra, aki azt a templomot lerontja és három nap mulva felépíti. Isten nagyobb, mint a templom. Isten nem lehet a templomba bezárni. Istent az Ő üdvtörténetének a folytatásában nem lehet a jeruzsálemi templommal megakadályozni.

A templom a mi életünkben mindig a Te hatalmadat, nagyságodat és irtalmadat és a mi bűneinket mutassa Atyánk, hogy Krisztusban kegyelmet találjunk. Amen.

Csel. 7: 51–53. Az ember kemény nyakú, gögös. A hitetlen emberé mellett a hívó embernek, a vallásos embernek is meg van a maga kísértése, sőt elbukása. István erre mutat rá. Nem engedékeny, pedig a bírái előtt áll. Ő a tanácsbelieket nem úgy látja, mint akik neki a bírái, hanem úgy nézi őket, mint bűnös embereket, akiknek Isten Jézus Krisztusban a bírása. Rámutat, hogy nemcsak a Fiú ellen vétkeznek, hanem a Szentlélek ellen is vétkeznek. Az pedig megbocsáthatatlan bűn.

Urunk, őrizz meg minket mindattól, ami az ember bűne és gögje. Ha halljuk az Igét, meg ne keményedjünk, hanem megtérjünk és éljünk. Amen.

November 9–11. napjain generális vizitáció lesz az alsózempléni egyházmegyében, Taktakenéz, Prügy, Báj, Csobaj és Tiszaladány községekben.

Ezeket javasolta a lelkipásztori továbbképző

A lelkipásztori továbbképzőn elhangzott javaslatokat a következő megjegyzéssel továbbította a Theol. Kar az illetékesek elé: *„a javaslatok a tanfolyam résztvevőinek s nem a teológiai Karnak javaslatai. Ezek tehát... nem jelentik mindenben a teológiai Kar felfogását. Azonban így is szeretettel ajánljuk azokat zsinatunk és konventünk tényezőinek és illetékes bizottságainak figyelmébe.“*

Saját szavainkkal így foglaljuk össze ezeket a javaslatokat.

I. Zsinat elé tartozó javaslatok.

1. Lelkipásztorok részére az E. T. tegye kötelezővé a lelkészi továbbképzőkön való részvételt. 2. Lelkipásztoraink 65 éves korban, teljes igényjogsultság mellett, köteleztessenek nyugdíjba-menetre. 3. Tartassanak *lelkészi evangélizációk* s gyülekezeti evangélizációt csak ott lehessen végezni, ahonnan előzőleg behívták a lelkipásztort egy hetes evangélizációra. 4. Magasabb egyházi tisztviselőink *ne életfogytiglanra* választassanak. 5. A *rehabilitációs törvény* módosíttassék úgy, hogy a helyéről elmozdított lelkész ne pályázhasson volt gyülekezetébe, — de ha a gyülekezet meghívja őt, a meghívás legyen érvényes. 6. Állíttassanak be konventi és kerületi *iskolai előadók*, akik a kész és készülő iskolai rendeletekről idejében tájékoztassák lelkipásztorainkat. 7. A *reverzális* jóvátételére semmiféle penitencia ne legyen elfogadható. 8. Rendelje el a zsinat a gyülekezetek történetének megírását s a gyülekezet jelenlegi hittudatának felgyűjtését.

II. Konvent elé tartozó javaslatok.

1. Akik az aláírt *egyháztagsági nyilatkozat* ellenére sem felelnek meg a követelményeknek (templombajárás, teherviselés stb.), töröltessenek az egyház tagjai közül. Kívánatos, hogy azok között, akik aláírták e nyilatkozatot, tartassanak evangélizációk, mert ez által kristályosodhat ki leginkább az atyafiakból az a gyülekezeti mag, melyet különös éberséggel kell gondoznia minden lelkipásztornak. 2. *Hívó parasztok és munkások* választassanak be egyházunk legfőbb vezetői közé az egyházmegyétől a zsinatig. 3. A ref. egyház *szociális hitvallásának* megszerkesztését sürgetjük. 4. Legalább havonta rendszeres *tájékoztatást* kapjanak lelkipásztoraink egyházi kérdésekben. 5. Indíttassék el a nagyon esedékes *református nép-lap*. 6. Gazdasági helyzetünk felmérésére és irányítására az ORJO ki-

bővítendő keretei között szerveztessék meg egy *gazdasági csucs-szervezet*. 7. Segédkönyveket kell kiadni a Biblia eredeti nyelven való olvasásának megkönnyítésére: *héber és görög nyelvtant, meg szótárt*. 8. Figyelembe ajánljuk dr. Nagy Barna „*A Paróchiális könyvtár* kiadásának programjához“ c. Sárospataki Ref. Lapokban megjelent ref. tudománypolitikai javaslatait. 9. Kérjük a Konventet, hogy a *menekült lelkészek* egyházi beosztására nagyobb gondja legyen: misszióba, levéltári munkákba stb. szervesen kapcsolja be őket az egyházkerületeken keresztül.

III. Kerület elé tartozó ügyek.

1. Lelkipásztorokkal kapcsolatban az ET-ben lefektetett *fegyelmi intézkedések* megalkuvás nélkül alkalmaztassanak s a fegyelmi ügyek, sokáig való huza-vona helyett, mihamarabb befejezendők. 2. A püspöki és megyei *vizitációk* legalább 2 napig tartssanak s személyes pásztorolással is legyenek egybe kötve. Az ellenőrzés megkönnyítésére, az eddigiek kisebbé tétele árán, javasoljuk az egyházmegyék szaporítását.

IV. Liturgiai Bizottsághoz tartozó javaslatok

1. Istentiszteleti rendtartásunkban *több kötött szöveg* bevételét ajánljuk. 2. Az *úrvacsorával kapcsolatban* ajánljuk a következőket: külön úrvacsorai istentiszteletek bevezetését; az úrvacsorai agenda bizonytalanságainak megszüntetését („én a ti hitetekben nem kételkedem“); az úrvacsorai kérdések egyszerűsítését (I. kérdés: „Elismered-e, hogy vannak bűneid?“ Felelet: „Elismerem!“); az úrvacsorai liturgiában a központi helyet foglalja el a szent jegyek megáldása; úrvacsoraoasztás után tartassanak hálaadó istentiszteletek; megfontolandónak tartanánk az úrvacsorai liturgiának szószerkről való végzését.

Imé — *ismételjük: saját szavainkkal elmondva* — itt vannak a sárospataki lelkipásztori továbbképző javaslatai.

A résztvevők megnyugodhatnak, hogy nem sikkadtak el azok.

Nekünk minden esetre legnagyobb örömünk az lenne, ha ezek a javaslatok mielőbb valóra válhatnának!

N. -

A Szeretetszövetség 1948-as naptárának szétküldése novemberben megtörténik. Ára 2 Ft, melyből 20% az elárusító részére visszatartható. Ha más rendelkezést nem kapunk, minden lelkészi hivatal részére annyi példányt küldünk, amennyi ott az 1947. évi naptárból elkelt. *Szeretetszövetség.*

18-án este, fél-10 órakor pillanatok alatt szenvedett ki. Magyar László, Felsődobosza 23 éven át hűséges és munkás életű tanítója. Annyival inkább fájdalmas váratlan halála, mert két és félévi fogság után ez év június 25-én érkezett haza. Nagy odaadással, páratlanszorgalommal végezte mindig tanítói munkáját. Az egész gyülekezet, a környékbeli lelkészek és tanító testvérek nagy részvéte mellett temették október 21-én. Igaz részvétünk és szeretetünk veszi körül fiatal özvegyét s árván maradt két gyermekét. Emlékezte legyen áldott!

Rajzkiállítás nyílt meg október 26-án a Várban, zempléni művészek részvételével. Főiskolánkat ezen a kiállításon Bálint József, Bertha Zoltán és Nagy Dezső tanárok képviselték festményekkel.

Lelkipásztorok! Figyelem! 10 esztendőre elegendő, — bibliai versekkel, konfirmációi fogadalomtételel, az egyháztagsági nyilatkozat szövegével az adótételek legrészletesebb (pénz, különféle természetbeniek; hátrálék, folyóévi; lelkésznek, tanítónak, egyháziadó, rendkívüli kivetés; kivetés, lerovás) nyugtázásra alkalmas rovatokkal *egyházi adókönyveske* jelent meg. Ára 48 fill. darabonként. Kevés készült belőle. Mielőbbi megrendelést továbbít a Szerkesztőség.

Olaszliszkán az október 31-i úrvacsoraosztást előkészítő bűnbánati istentiszteleteken pataki lelkipásztorok hirdettek Igét, kik a környékbeli ekklézsiák részére szívesen ajánlják fel ezután szolgálataikat is.

Pesti teológusok közül négyen látogattak el teológusaink közé október 25-én, az esztendőben Patakon megrendezendő teológus konferenciával kapcsolatos teendők megbeszélésére.

A Szeretetszövetség ig. választmányi és közgyűlését nov. 12-én tartja Budapesten az Egyházmegyei tanásteremben.

Előfizetési díját ne felejtse el beküldeni!

Adalékok a szlovákiai reformátusság egyházi életéből.

Néhány számon keresztül — lapunk terjedelméhez alkalmazkodva — rövid összefoglalást adunk a szlovákiai (felvidéki) reformátusság helyzetéről. Mint szemtanu, aki közel két esztendőn keresztül teljesítem lelkészi szolgálatot a legexponáltabb gyülekezetben, Kassán s így sok mindent láttam a két szememmel s mint aki — értve a nyelvüket, — átolvasgattam egyházi lapjaikat, elfogultságtól mentesen, való tényekre támaszkodva, az alább következőket tartom feljegyzésre méltónak.

A szlovákiai református egyház *szervezetére* vonatkozó változások bemutatására elegendő egyetlen jegyzőkönyv ismeretése. Ezt a jegyzőkönyvet 1945 május 25-én vették fel Kassán az „Organizacny vybor” (Szervező Bizottság) ülésén. Ez a Szervező Bizottság ott, mint a református egyház legfelsőbb szerve jelentkezik. Tehát mintegy a konventel képviseli, de az egyházkerületek jogútódjának is tartja magát. A nevezett jegyzőkönyv nyomtatásban nem jelent meg sehol, mert abban az időben még hivatalos lapja nem volt az egyháznak, hanem a bizottság tagjain kívül, tudomásom szerint, megküldték az esperesi hivataloknak is. A Szervező Bizottságnak egyházi és világi tagjai vannak. Számuk időnként változik. Mint jellemző adatot jelzem, hogy a Bizottság eredeti és megüresedett helyeit nem szavazás által töltötték és töltik be, hanem maga a Szervező Bizottság dönti el, hogy kit kíván behívni a megüresedett helyre. Így mindjárt a nevezett 1945 május 24.-én tartott gyűlésen is elhatározták a 3. pont szerint, hogy világi tagul befogadják dr. Halasa (Halász) Lajost.

Ezen a gyűlésen megváltoztatják az *egyházmegyei beosztást* is. Ezek szerint Szlovákiában a református gyülekezetek 9 egyházmegyéet alkotnak. Ezek közül 3 szlovák ajkú, 6 pedig magyar ajkú gyülekezetekből áll. Azokat a gyülekezeteket, ahol az istentiszteletnek a nyelve vegyes, vagyis ahol bármilyen arányban magyarul és szlovákul is hangzik az Ige, a szlovák egyházmegyéek valamelyikébe sorolták be.

Azonban nemcsak az egyházmegyei beosztás dőlt el ezen a gyűlésen, hanem a Szervező Bizottság döntést hozott abban a kérdésben is, hogy melyik gyülekezetben *milyen legyen az istentiszteleti nyelv*. A gyülekezetek megkérdezése nélkül történt ez, rendeleti úton. A jegyzőkönyvnek az istentiszteleti nyelvre vonatkozó részét minden lelkipásztornak kiküldtek végrehajtás végett. Mint büntető sankció hangzott a 8 pont 2 §, mely szerint az a lelkipásztor, aki nem engedelmeskedik, áthelyezendő; az az egyháztag pedig, aki megpróbál ellenállni az állam ellenségének tekintendő. (3. §.) Egyenlőre Abaujban, Zemplénben és Ungban szerveztek szlovák egyházmegyéket, kimondván, hogy a nyugati egyházmegyéekben az osztatlanság állapota csak addig tart, ameddig nem tájékozik a Szervező Bizottság és szükségesnek nem látja a szlovák egyházmegyéek ottani megalakítását is.

A hivatalos nyelv az egyházban a szlovák. Lelkipásztorok a felsőbb egyházi hatóságokkal és egymással is, hivatalosan csakis szlovák nyelven levelezhetnek. Nincs megengedve a két nyelven történő levelezés sem.

A megválasztott lelkipásztorokra vonatkozva megszünteti az említett jegyzőkönyv a helyhezkööttséget. Kimondja kataroztatban, hogy amennyiben az egyházi, vagy az állami érdek megkívánja, a megválasztott lelkipásztorok is áthelyezhetők más községekbe. Fegyelmi vétség címén mozdítandók el azok a lelkészek, akik 3 éven belül nem tesznek vizsgát államnyelvből kielégítő eredménnyel.

Ráski Sándor.

GENERÁLIS VIZITÁCIÓ FELSŐBORSODBAN

Szalonna után generális vizitációnk útja és sorrendje Felsőborsodban a következő volt.

Marionyiban az istentisztelet után, melyen püspök úr hirdette az Igét, *Kulcsár Ferenc* lelkipásztor számolt be a gyülekezet életéről, mely már megérkezésünkkor az áldozatkészségnek látható eredményeit mutatta a templom renoválásában és a paróchia rendbehozásában. Lelkészi munkája mellett — mondja a lelkipásztor — énekkart is szervezett s magánbeszélgetés közben vallja be: milyen óriási jelentőségű számára ennek az énekkarnak a vezetése. 30 férfi, akikkel hetenként kétszer találkozik és beszél meg a mindennap eseményeit; akik tőle nyerne és kérnek minden tanácsot, útbaigazítást! Az énekkari óra nem csak ének-tanulás, hanem olvasás, megbeszélés, tanácskozás is. Jó lenne ezt sok helyen utánózni! A gyülekezet lelki élete különben sok jó reménységre jogosít.

Rakacaszend a felsőborsodi egyházmegye legkisebb anyaegyháza. Lélekszáma két filiájával együtt is alig éri el a 200-at. A lelkipásztor és a gyülekezet között itt anyagi ellentétek vannak s ez a hitélet előmozdítását is gátolja. A leányegyházakban viszont szép munka folyik. Kár, hogy a nagy távolság akadályozza a lelkipásztort ezeknek gyakoribb látogatásában.

Meszesen a templom kívül-belül megújítva elfelejteti velünk a még pár hónappal ez előtt is hordott sebeit, amiket a háború ütött rajta. *Almássy Bertalan* lelkipásztor üdvözlése után püspökünk köszöntése hangzik el és csakhamar felzúg a megtelt templomban az ünneplők éneke. Az istentisztelet egy úttal templomszentelés is. Az Igehirdetés után a lelkész beszámol a gyülekezet életéről, a gyülekezetben folyó munkáról, a templom megújításának történetéről. A Főtiszteletű Asszony a nők kötelességéről beszél a családban, a gyülekezetben s meghívja őket a miskolci nőszövetségi konferenciára. A gyülekezet lelki képe megnyugtató. Ahol idős lelkipásztor szavára nagy áldozatot tudnak hozni templom javításra, ott és abban a gyülekezetben van élő hit!

Abodon már ott állnak a faluvégen a várakozó emberek. Szombat van, de vasárnapi arculata van a falunak. Ünneplőben apraja, nagyja. A más vallásúak is részt vesznek a reformátusok ünnepén. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a falu végén felállított zöld diadalív alatt ott áll a görögkatholikus esperes

és mellette a szintén lelkész fia. A kicsiny leányegyház műemlékként számon tartott, román stílusú templomcskája körül lakik a reformátuság zöme. Összetartó, hitünkben erős és nem keveredő nép. A falunak ezt a részét, ahol a reformátusok laknak, nevezik magyar-sornak. Fiatal, lelkes előkönyörgő kántora tartja össze a kis gyülekezetet.

Szakácsiban *Szendrey István* lelkipásztor presbitériuma élén szeretettel fogadja az érkezőket, de nincs idő a szórakozásra, mert a mai nap három egyházban kell látogatást végezni; már is szól a harang s az ünneplők vonulnak be a templomba. Ez az egyház egyike a legkisebbeknek Felsőborsodban. Alig éri el a 140 lelket. Istentisztelet után *Gulovits Ernő* gk. esperes és *Kiskelyhesi Miklós* róm. kat. plébános meleg szavakkal köszöntötték a Püspököt, aki hasonló szeretettel válaszolt a hozzá intézett üdvözlésre. Sajnos, ez a gyülekezet is a pusztuló magyar református gyülekezetek közé tartozik. A lelkeknek meg van a szomjúhozása a lélek táplálékai után, de a vágyakozás erőtlen és szertehulló.

A laki gyülekezet meglátogatása következett. 600 lélekszámával a környék legnagyobb gyülekezete. Nagyságával azonban nem áll egyenes arányban az áldozatkészsége, mert a templom is, a lelkészlak is úgy néz ki, hogy egy nagyobb egyházközségnek nem válik dicséretére, pedig a háború megkímélte ezt a községet, legalább is a látható épületkároktól. Püspök úr elindított egy szívesen fogadott mozgalmat a templom renoválására és így meg van a reménység arra, hogy ha a lelkész és presbitérium komolyan veszik a dolgot, sikerülni fog a templomot rendbehozni. Igaz, hogy a mai nehéz időben a hivatott nagy áldozatot kíván egy ilyen építkezés, amikor sok gazdának annyi sem termett, hogy a vetőmagját biztosítani tudná belőle, de igaz az is, hogy ez a munka még a jövő évben, tehát a remélt jobb termésű évben fog valóra válni.

Hegymegről másnap reggel a szomszéd községbe, *Lakra*, lovas bandérium állított be, hogy innen kísérelje el a Püspököt. A váratlan és szokatlan látvány még a falusi embereket is előcsalogatta, most amikor olyan kevés a ló, ekkora bandériumot összehozni nem tud minden falu. Hegymegen (csakugyan egy „hegy-megett“) a szokásos fogadtatás után az iskolások

kedves sorfala között vonultunk a lelkészlakra, ahol *Osváth Zoltán* lelkipásztor üdvözölte a generális vizitáció tagjait. Még ünnepélyesebbé tette a látogatást az, hogy a szomszéd *damaki presbitérium* a lelkésszel és a hívek egy részével látjött meghallgatni a Püspököt, résztvenni a hegymegiek ünnepén. Az igehirdetés után nem lehet pihenni, bár a Püspök úr már kilencedik helyen mond más és más Igéről mélyen szántó lelkiépitést, teljes frissességgel tárgya, a presbitériummal és panaszos felekkel. Igyekszik egy megállapodással a gyülekezet életébe több frissességet, eleveiséget és egyetértést biztosítani.

Ládbesenyő. Végére jár a generális vizitáció. Ez az utolsó egyház volna még soron. Ott, a tervünk szerint, Németh József lelkipásztornak családi örömét akarta a püspök úr teljesé tenni az által, hogy a három leánygyermeke után született kisfiát megkeresztelje. De Isten másképp akarta. Az öröm helyett a fájdalom könnyei hullottak nemcsak Németh József családjának, hanem a gyülekezetének a szeméből is. Keresztelés helyett temetésre érkeztünk s így elmaradt ezúttal a generális vizitáció. A Püspök úr eltemette Németh József fiacskáját az egész gyülekezet nagy részvéte mellett.

A generális vizitáció ezzel véget ért. Ez az elevebb, gyorsabb formája lehetővé teszi azt, hogy a püspök kivétel nélkül minden gyülekezetet meglátogasson, akár több ezer, akár csak néhány lélekből álljon is az. Bár mindenütt ünnepélyes volt a fogadtatás, — amiket nem részleteztem — a lényeg nem a külső formán, de a belső lelki hatásokon nyugodott. Érezni és látni egy kicsiny gyülekezetnek — legyen bár a határszélen is, — hogy nincs egyedül, hogy gondolnak rá, hatalmas együvé tartozási új erőket ad a híveknek. Az Igéből kapott tanítás pedig hitében emeli fel, reménységre és kitartásra ösztönzi a legnehezebb időkben is.

Iltyés Bertalan

Szuplikáló diákjaink, akik október 19-én indultak el gyülekezeteinkbe, még nem tértek vissza körünkbe. Útjukról s annak eredményeiről Lapunk legközelebbi számában közlünk részletesebb beszámolót.

Dr. Mátyás Ernő:

PÉTER ÉS JAKAB EVANGÉLIOMA

Ára 5 forint

Befizethető: az előfizetéssel együtt.

Dr. Enyedy Andor püspök úr október 26-án vasárnap a szegedi presbitérium meghívására Szegeden végezte az istentiszteletet, a Főtiszteletű Asszony pedig a Nőszövetség szükségességéről beszélt.

A Kispest-rózsaféri, most létesült gyülekezet templomát október 31-én szentelte fel *dr. Ravasz László* püspök. *Ablonczy Dánielnek,* a Tiszáninnenről elkerült lelkipásztornak kívánjuk, hogy ezutáni munkáit is, mint az eddigieket, áldja meg a gazdag kegyelmű Isten.

Vasárnapi-iskolai vezetőképző-tanfolyam lesz Miskolcon (a Gyülekezeti-teremben) november 6-7-én. A tanfolyamot *dr. Enyedy Andor* püspök áhítata nyitja meg s meghívott előadóként több szolgálatot végez *dr. Ecsedy Aladár.* A gyülekezetek tagjait, akik szívükön viselik *Krisztus országának* a gyermekek között való terjesztését, kérjük a részvételre. Jelentkezni a *Pálóczy-u. 35. sz. alatti* lelkészi hivatalnál kell. Jelentkezési díj 2 Ft. Számlásról a rendezőség, kosztjáról pedig mindenki maga gondoskodik.

Lemesi József segédlelkész, ki Főiskolánk alkönyvtárosaként működött közöttünk, stipendiummal svájci tanulmány-útra ment.

Szülők figyelmébe! A szentgotthárdi iskolaszánatórium újból megkezdte működését. Felvétetnek megtámadott tüdejű, tanulásra képes iskolás gyermekek 6—18 éves korig. OTBA, OTI, MABI, MÁV, Székesfővárosi Segítőalap beutalások. Bővebb felvilágosítást a Magyar Iskolaszánatórium Egyesület (Budapest, VIII., Bródy Sándor utca 26) nyújt.

A következő újság és könyvek rendelhetők meg: *dr. Ecsedy Aladár ref. esperes, Tahitófalú Pest megye* címén:

„A Fecske“ című vasárnapi iskolai vezetők lapja. Évi előfizetési díja: 12 Ft.

„Énekel a szívem“ című énekeskönyv II. bővített kiadása. Mintegy 130 éneket tartalmaz. Ára: 4 Ft.

„Egy év a szószéken“ című prédikációs kötet. Ára: 15 Forint.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneri Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**

Terjeszti: a Pataki Diák Céh

lap- és könyvterjesztő vállalata

Negyedévi előfizetés 5— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

19. szám

1947. november 15

A protestáns napokra

mi, patakiak is felmentünk az ország fővárosába. Bevalljuk — ne haragudjon meg az őszinteségünkért senki — hogy bizony egy kicsit kiábrándultan tértünk vissza onnan mindahányan. Az egy hetes protestáns napokkal valami baj volt. Nem sikerült. Legalább is nem tudott azzá lenni, aminek mi szerettük volna látni. Kát nem tud-e a közel három milliányi magyar protestantizmus legnagyobb részén és mindenkit meghódítóan demonstrálni? Sem számbeli, sem szellemi, sem erkölcsi súlyokról tiszta képet nem alkothatott magának senki, aki az idejű protestáns napok által nyújtott lehetőségekre támaszkodva akart tisztába jönni a magyar protestantizmussal. Mi-lyen mások is országos méretű megmozdulásaikban a római katolikusok! Miért nem tanulunk tőlük? Ha rendezni akarunk valami tömegmozdulást, akkor fajsúlyban és komolyságban próbáljuk legalább megközelíteni a másik vallásfelekezetet. Más-különbön szomorúan jósoljuk, jelentéktelenné válunk önmagunk és a világ előtt!

Vegyük komolyan a szupplikációt!

A pataki Főiskola ügyeinek intézőitől egyre többen kérdezik meg mostanában: mi lesz akkor, ha bekövetkezik a nagyváltás és elszakad egymástól az egyház és az állam? A felelős órállók ajkáról szinte egyöntetű a felelet: csak az egyházkerület gyülekezeteivel eddig kiépített kapcsolatainkat hagyják tovább ápolni, akkor mi már nem félünk. Bízunk ugyanis benne, hogy az isteni kegyelem és a református gyülekezetek áldozatkészsége révén a mi iskola-Sionunk örökre megáll.

Igy volt ez a messzi múlt századaiban is. A Kegyelemre és áldozatkészségre támaszkodó hit csodája volt az, hogy itt régen Főiskola állhatott. Vagyunk elfogyása után — amikor ugyan még a nemszeretem idők teljes komorságukkal ránk nem köszöntöttek — újra megpróbálunk a gyülekezetek áldozatkészségéhez folyamodni. Ezért elevenítettük fel az idén is, szinte haló poraiból, a régen annyira divatos szupplikáció intézményét. Jó idejében készülni arra a jövődőre, amikor református iskolák majd nem maradhatnak fenn a földkerekségen másképp, csak a református hívek, ősökéhez hasonló, áldozatkészsége révén.

Vegyük ezért komolyan a szupplikációt!

A múlt hónap 18—29 között 15 teológus, 15 tanítóképzős, 33 gimnazista, összesen 63 diák részvételével, három csoportban: Taktaköz, Bodrogköz, Alsóborsod 53 egyházközségében lefolyt szupplikáció mire is tanít minket ezzel a felhívással kapcsolatban?

Közöljünk legelőbb is néhány adatot az anyagi eredményről. A készpénzül befolyt 607550 Ft, valamint a beígért, szép természetbeni megajánlás azt bizonyítja, hogy a hívek nem keményítik meg szívüket, ha a pataki iskoláról van szó. Lelkipásztor testvéreinket kérjük, hogy a felszított tüzet ne hagyják elaludni, hanem serkentsék az atyafiakat természetbeni ígéreteik betartására. Úgy ne járjanak a pataki szegény diákok, idén is, mint tavaly, mikor is a megajánlott mennyiségnek valóságban csak egy hányada folyt be.

Rövidre fogott krónikánkban megemlékezünk még arról is, hogy egyik gyülekezetünk — miért, miért nem? — egyszerűen nem fogadta szupplikásainkat. Lehetetlennek tartjuk, hogy elutasító példája követésre találja a jövődőben kerületünk bármelyik más gyülekezetében is.

Mi ugyanis, mint cikkünk elején írtuk már, bízunk abban, hogy az isteni kegyelem és református gyülekezeteink áldozatkészsége révén a mi iskola-Sionunk örökre megáll!

Pataki iskola legátusa

sóha olyan messzilyülekezette nem indult még, mint most theol. Akadémiánk professzora, Zsiros József dr., aki — néhány héttel csak Újszászy Kálmán dr. után — október 10-én hajnalban távozott el körünkől hosszabb időre, Amerikába. Ismeretes dolog mindnyájunk előtt, hogy az amerikai Hope College a nagy háború befejezése után testvér-intézetével fogadta a sárospataki Főiskolát. Még akkor elhatározta a két idegen fődrész református intézete, hogy a testvéri viszony minél hathatósabb istápolására, esere-tanári küld egymás Főiskoláira. Patak pántensével a szívében és kezében Zsiros József dr. ezt a szép és kitüntető tiszlet tölti majd be az elkövetkezendő időkben. Kívánjunk neki: jó, szerencsésen érhesse elhoz s megérkezve az új világba, tárgykörébe vágó tudományos előadásaival, evangéliumi bizonyosságtételeivel, személyes érintkezésével, szerezhesse minél több megértő barátot a magyar református egyháznak, — közelebből pedig az őt legátusaként kiküldő sárospataki Főiskolának!

Az ORLE ideai közgyűlésén

Ravasz László dr. püspök — kizárólag egészségi okokra hivatkozva — váratlanul bejelentette, hogy visszavonhatatlanul lemond az egyesület elnökségéről. A közgyűlés kimondotta, hogy új elnökét csak a jövő évben fogja megválasztani. Addig pedig ezt a tisztséget dr. Enyedy Andor tiszáninneneni püspökkel tölti be, aki ez alatt az idő alatt előkészíti majd a Lelkészegyesületet az új elnök megválasztására. Ugyancsak ekkor léköszönt Szaboleska László föltitkár is, kinek helyét az említett időtartalomra az eddigi titkárral, Darányi Lajos sárospataki lelkipásztorral föltölték be. Hiszünk benne, hogy éltre került Tiszáninneneni előjáróink erejük legjavával fognak közreműködni a Lelkészegyesület és mindnyájunk hasznára!

Ne felejtse el egyházi adókönyvecskét rendelni Szerkesztőségünk útján!

Sárospatakon nem felejtjük Hoekendijk bizonyosságtételeit

A lelki munkák sokszor elpanaszolt eredménytelenségének idején pár sorban beszámolunk most azokról a maradandó nyomokról, amiket Hoekendijk holland misszionárius-lelkipásztor hagyott maga után Sárospatakon.

Élő misszionáriust láttunk magunk előtt Isten kegyelméből, aki a halál közvetlen torkából menekült meg, irtózatossal veszedelmeket hagyva maga után azon a földön, ahol a Mester példájára való hivatkozással keresztreferesztéssel irtották ki a keresztyén lelkipásztorokat és misszionáriusokat. Jó volt szemé közé nézni ennek az embernek. Még nagyobb örömünkre szolgált, hogy elbeszélgethettünk vele. Jól esik felírni vele kapcsolatban — néhány magyar lelki-munkához viszonyítva őt — hogy sem a túlfűtött extázisnak, sem a túlhangsúlyozott küldetéstudatnak semmiféle visszatartó nyomát nem fedezhettük fel rajta. Egyszerűen embernek mutatkozott be előttünk. Isten áldott emberének.

Hosszú ideig nem fogjuk elfelejteni a templomunkban elhangzott bizonyosságtételeit sem. Két palástos férfiú ment fel egyszerre a szószékbe: Hoekendijk, aki német nyelven tett bizonyosságot az igazságról s Nagy Barna dr., aki magyarra fordítva tolmácsolta az igehirdetést. Boldogan tapasztaltuk mindnyájan, hogy nemcsak Magyarországon van megújulóban az igehirdetés, hanem az egész világon is. Lám: laikus fejvel úgy gondolnánk, hogy Hollandia a javíthatatlan, megcsontosodott orthodoxia hazája s Hoekendijk tolmácsolásában olyan bizonyosságtételeket kapunk Krisztusról, hogy azt az evangéliumot magyar ébredés akármelyik apostola is elmondhatta volna egész nyugodtan. Nagy áldás ez, hogy így van. Hitünk szerint ugyanis első sorban az igehirdetés megújulása által újítja meg Isten az egyházat s ezen az úton szaporítja leginkább az ébredő lelkek seregét is.

Kétségeskedő lelkünkben nem győztünk eléggé örülni annak a ténynek sem, hogy avatott szájából hallhattuk: — milyen hatalmasan terjeszti Isten ezen a világon az Ő Országát. A vénhedett, halála felé bukácsoló Európa kellős közepén mi szüntelen arról sopánkodunk, hogy baj van az egyházzal és kevés a varázsa az Igének a lelkekre. Megjegyeztük jól s eldicsekszünk most vele mindenki előtt, hogy Isten Igéje előtt „nagy kapu nyílt meg” Keleten. A Japánról, Kínáról, Indonéziáról nyert keresztyén helyzetjelentés ismeretének birtokában a régi prédikátor mindennel dacoló szava fakad fel a lelkünkéből: „ne féltsetek ti a Krisztus evangéliumát”.

Sajátmagunk értékeinek számbavételére is milyen jó alkalom volt ennek az áldott idegennek közöttünk való tartózkodása. E sorok olvasói közül is, ugyan, hányan tudnak valami pozitívumot Cseszkó Sándorról, a Krisztus ügyéért feleségestől együtt mártírhaltalt halt magyar misszionárius-orvosról? Pedig a magyar protestáns történetében csak a hajdani gályarabok ajkáról lejegyzett utolsó szavak hasonlíthatók Krisztus e modern magyar vértanújának halála előtti végrendelet-szerű sóhajtásához: „Nem félek. Csak az Ij, hogy két hely utánunk üresen marad. Lesz-e, aki majd betölti a mi üres helyünket?”

Cseszkó Sándornak, a vértanu-misszionáriusnak hazájában, Magyarországon — bizonyára másutt is, nemcsak nálunk — Isten megáldotta Hoekendijk szolgálatát. Hiszünk benne: akadnak, akik a Távolkeleten üresen marad őrhelynek betöltésére vállalkoznak majd. A sárospataki theol. Akadémia ifjúsága ugyanis — épp az ő bizonyosságtétele nyomán — beadványban kérte a theol. Kartól külmisziói szeminárium létesítését s fiaink közül négyen jelentették ki a Lélektől kényszerítve igen komoly ígérettel, hogy ők vágyakoznak a külmisziói szolgálattételre.

Imádkozunk érte, hogy a megmutatkozott eredményt tegye közöttünk állandóvá a jó Isten s a mi munkánk által is terjedhessen minél jobban ezen a földön az Ő Országá.

Tóth Gusztáv

Adalékok a szlovákiai magyar reformátusság életéhez

(2)

Miután a „Szervező Bizottság“ a szervezeti változásokat elrendelte és ugyanakkor az egyházmege élére kinevezte az ideiglenes espereseket (adminisztrátorokat), következett a szlovákiai reformátusság életében a második lépés. Ez a második lépés a Kassán, 1945 július 25—26-án tartott tanácskozás volt, melyen a szlovákiai reformátusok egyházi és világi kiküldöttei vettek részt — már az új beosztás szerinti képviselői alapon. Tudomásunk szerint erre a tanácskozásra a „Szervező Bizottság“ elnöksége mind a kilenc egyházmeget meghívta. A meghívottak közül azonban csak a hat keleti egyházmege képviselői vettek részt a megbeszélésen (laborci szlovák, ondovai szlovák, tárcavölgyi szlovák, ungi, zempléni és abauji magyar egyházmegek). A gömöri, barsi és komáromi egyházmege képviselői pedig távol maradtak. A magyar gyülekezetek részéről, többek között, a következők jelentek meg: Kőmives Sándor vajáni lelkész az ungi, Gőz Ferenc nagygéresi lelkész a zempléni és Csáji Pál, Batta Pál az abauji egyházmegek kiküldöttjeként.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy ez a tanácskozás csak második lépés lett. Bizonyára egészen másképpen alakult volna a helyzet, ha — mielőtt a „Szervező Bizottság“ a rendelkezéseit kibocsátotta volna — ezt az előzetes tanácskozást hívta volna egybe és az ott megállapítottak szerint döntött volna. Ekkor bizonyára több lett volna a bizalom a „Szervező Bizottság“ iránt a magyar gyülekezetek és magyar lelképásztorok részéről.

Ezen a gyűlésen bizonyos ellentét mutatkozik még a szlovák lelképásztorok között is. Az ifjabb lelképásztori generáció élesen bírálja az idősebb nemzedék (vezetőség) rendelkezéseit és kifogásolja ezeknek sokszor teljesen képtelen kitételeit. (Többek között reámutat a szlovák lelkészek egyike arra, hogy Bajánháza beosztást nyert a Laborci szlovák egyházmegebe, lelkészét pedig kinevezték az ungi magyar egyházmege esperesének!)

A magyar lelkészek viszont azt kifogásolják, hogy a „Szervező Bizottságban“, mely egyházfőhatósági jogokat is gyakorol, a hat magyar egyházmege egyetlen képviselője sincs. Rámutatnak arra, hogy a hivatalos lapban is helyet kell biztosítani a magyar lelkészeknek is és azt két nyelven, szlovákul és magyarul kell kinyomatni.

Megállapodnak abban, hogy amennyiben az állam engedi, a lapot két nyelven fogják kiadni, amennyiben az állam hatalom hozzájárul, a hat magyar egyházmege ugyanannyi képviselőt kap a „Szervező Bizottságban“, mint amennyi képviselője lesz a szlovák három (?) egyházmege. Pontosan megállapítják, hogy melyik magyar egyházmege hány képviselőt küld, hány rendes és hány póttagot. A három nyugati egyházmegevel az abauji kiküldötteknek kellett a kapcsolatot felvenniük.

A tanácskozások eredményeképpen egy kiáltvány születik a ref. hívekhez és a szlovák nemzethez intézve. (Megjelent a Slovenské kalvinské hlasy 1946. év 3. számában.) Ennek a kiáltványnak a magyarokat érintő részei a következők:

„Isten szeretett egyházunkat a mai időkben a felszabadított szlovák nemzet és a szlovák nemzet itt élő részének a szolgálatába állította... „Szeretettel kíván törődni egyházunk magyar nemzetiségű híveinek vallási és erkölcsi nevelésével, már akiknek lehetővé fog válni a Csehszlovák Köztársaságban való élés. Igyekszünk azonban minden módon ellenállni annak, hogy egyházunk eszközzé váljék bármelyik nemzetiségnek az elnemzetietlenítésében. Aki híveink közül szlováknak érzi magát és szlovák, azt a ref. egyház soha többé nem fogja magyarosítani, aki magyaroknak érzi magát és magyar, azt egyházunk sohasem fogja akarni szlovákosítani. Nem engedjük meg, hogy egyházunk ebben a tekintetben annyira elbukjék, hogy megakarja változtatni Annak a törvényét, akif a maga legfőbb Urának és Megváltójának ismer.“...„Testvéreim! Az ige szerint adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené.“ Minden lélek engedelmeskedjék a felsőbb hatóságoknak, de sohase felejtsetek el, hogy „inkább kell engedni az Istennek, hogynem mint az embereknek!“

Kihalóban lévő régi szép szokás felújítását határozta el a köziskolai szék még az egyik májusi gyűlésen: a meghalt tanárok feletti emlék-beszéd tartását. Mintegy 15 olyan halott tanára van iddíg a Főiskolának, kikről emlékbeszéd nem tartatott és írásban kim nem nyomtatott. Életükben bizony — szomorú panasszal írjukle a valóságot — nagyon kevés becselt adnak a tanárokon. Örülünk neki, hogy a régi szokás felújítása révén legalább haláluk után igyekszenek nekik maradandó emléket állítani. Különös örömnkre szolgál, hogy ennek a felevenítenő régi szép szokásnak nyitányaként hallhatuk Finkey Ferenc dr. ny. koronagyűzsz kedves és értékes emlékbeszédét — az Igazgatótanács és ifjúság lelkes figyelmétől kísérvé — a megszűnt sárospataki jogakadémia nagynevű három volt professzoráról: Finkey Józsefről, Szántó Gyuláról és Szabó Sándorról. Az emlékbeszéd sorozat értékes és érdekes folytatását nagy érdeklődéssel várjuk.

Dr. Koncz Sándor sárospataki theol. professzor november 7-én kezdette meg a debreceni tudományegyetemen egyetemi magántanári előadásainak tartását. Előadásainak összefoglaló címe ebben az esztendőben: „Racionálizmus és a hit“. Kívánjuk neki, hogy Isten segítségével ezzel a munkásságával is öregbitse saját maga és Főiskolánk jóhírnevét.

Templomjanítási költségeinek részbeni fedezésére a sárospataki református egyház november 16-án, gazdag műsorral templomi hangversenyt rendez. Jégy ára: felnőtteknek 2— Ft, diákoknak 1— Ft.

A Mádi Ref. Egyházközségnek Koroknay Károly, a sárospataki főiskola volt szólfelügyelője közel 1000 néyszögöl kiterjedésű szántót és gyümölcsöst ajándékozott. Eperjesi József, Amerikában élő egyháztag 50 dollár gyűjtött egyháza javára s azt már el is küldötte. E nemes tettek magukban hordják jutalmukat. Az egyházközség egyébként közel 3000 forintos költséggel — mely szintén adomány — kijavíttatta orgonáját.

Csel. 7:54. Nyilvánvaló, hogy Isten itt az Ige miatt nem kell. Isten Igéjének hirdetése milyen eredményt is ért el azokban, akik ellenségei neki? Dühösködtek és fogaikat csikorgatták. Kettős figyelmeztetés hangzik ebből felénk. Azok, akik Isten ügyében fáradoznak, valahányszor ellenségeskedés árad feléjük, vizsgálják meg, hogy Isten Igéje nem kell-e, vagy pedig az ő emberi gyöngeségük nem kell, amely árnyékot vet az Igére. Itt az Ige nem kellett. A másik figyelmeztetés pedig az, hogy az Ige hallgatója nagyon figyelje magát, hogy az Ige hirdetése alatt mi megy benne végbe. Örül-e, épül-e, vagy pedig dühösködik. Ha dühösködik, azonnal ölelje át a keresztet, hogy el ne vesszen.

Add Atyánk a Te Igéd tiszta hirdetését. Add, hogy mindenké, aki hallja, örömmel fogadja azt. Amen.

Csel. 7:55–56. Istvánt ellenség vette körül és ő még sem ezt látta, hanem azt, ami felette volt. Teljes vala Szentlélekkel, ezért felfelé nézett. De nemcsak ő nézett felfelé, hanem Isten is kinyitotta az eget. Sohasem az döntő, hogy a földön mi történik, hanem ami a mennyben. Sohasem az a végső szó, amit a földön mondanak ki az ember felett, hanem amit a mennyben. István maga körül halálos ítéletet kimondó tömeget látott, fent az égben pedig látta Isten jobbán azt a Krisztust, akinek ő a bizonyítéktévéje és Akiért őt meg fogják ölni. Ezért nem azt mondja, hogy: „engedjétek szabadod,” „ne bántsátok,” hanem azt mondja, amit a mennyben látott.

Ne csak a földön történt dolgok meglátására nyisd ki a mi szemeinket, Atyánk, hanem nyisd meg az eget is, hogy mi az ott látottakból erőt és bátorságot vegyünk. Amen.

Csel. 7:57–58. A mennyben látottakat már meg sem hallgatják végig, hanem a bizonyítéktévéket kiűzték a városon kívül. A szent várost nem akarták beszennyezni, azért nem a városban kövezték meg. Attól nem féltek, hogy ők, a gyilkosok a városba térnek vissza és akkor úgy is szennyes lesz a város. Megölték Istvánt. Úgy látszik, mintha vége lenne. Azonban Isten ebben a végben is készíti a kezdetet. A kezdet az, hogy egy Saulus nevű ifjú volt a ruhatáros. A gyilkosok ugyanis a felső ruhájukat levették. Nemcsak azért, hogy jobban tudjanak követ dobni, hanem azért is, hogy ezzel is kifejezésre juttassák, hogy ők is helyeslik a kivégzést. István meghalt, de készül az új bizonyítéktévé, az új vértanú: Pál. Saul ezt még nem tudja, még senki más nem tudja, csak Isten.

Taníts minket annak meglátására, mi Urunk, hogy neked mindig van gondod arra, hogy szívről szívre szálljon a rólad való bizonyítéktévé. Amen.

Csel. 7:59. István, aki előbb látta a Megváltót az égben, halála pillanatában úgy imádkozik, ahogyan Jézus a kereszten. A lelkét az Atya kezébe teszi. A testével azt tehetik, amit

akarnak. De a lelke az Atyáé. Azzal nem rendelkezik senki. Az marad az Istené. Ő pedig annak adja, aki neki adta, aki örök tulajdonos marad, az Atyának. Mennyi mindenre van gondja az embernek. Csak a lelket felelti el. Legyen vigasztalás és erő a mi számunkra, hogy a lelket senki nem veheti el. A lelket senki nem akadályozhatja meg abban, hogy a teremő, a megváltó és megszentelő Uristené legyen.

Add Szentháromság Uristen, hogy a lelkem sorsa érdekeljen legjobban. Amen.

Csel. 7:60. Amikor már fogy az erő, térdre esve ellenségeiért imádkozik. Magáért még csak könnyen imádkozik az ember. Könnyen érthető az is, hogy amikor már veszni látja a földi életet, menteni akarja az ember azt, ami még menthető: a lelket. De ahhoz nem vesztély, nem utolsó lehetőség, hanem hit és kegyelem kell, hogy valaki az ellenségért tudjon imádkozni. Az ellenségért csak az tud imádkozni, aki tudja, hogy valaha ő is ellenség volt Istennek és mégis bocsánatot nyert. Ezután István az Írás szavai szerint: elaludt. Nem: meghalt, hanem: elaludt. Aki így hisz, aki így valóságnak tartja Isten minden Igéjét, az csak elalszik. Aztán majd felébred.

Ellenségeinkért is taníts imádkozni Urunk, hogy együtt áldhass meg minket minden áldással. Amen.

Csel. 8:1. Saul nemcsak mint ruhatáros volt jelen István kivégzésénél, hanem, mint szavazó bíró is. Ő is halálra méltónak tartotta. És István nem az egyetlen vértanú volt, hanem csak az első. Megkezdődött a nagy irtóvadászat. Egyet azonban nem tudott az ellenség: azt, hogy a szétszórt jeruzsálemi gyülekezet nemcsak az életet menti tagjaiban, hanem viszi az Igét is szerteszét. Ahányat megöltek, annyi lakóhelyre került legalább egy-egy menekült keresztyén, aki elmondta, hogy ki neki Krisztus. A menekülők nem gyávák voltak, hanem annak az igazságnak tanítói, hogy vállalni kell a mártíromságot. Az apostolok maradtak. Nekik Isten ezt parancsolta.

Cselekedd Uristen — ha olyan időt hoznál ránk — hogy a mi szenvedéseink árán is terjedhessen a Te ügyed. Amen.

Csel. 8:2. István eltemetése a keresztyén temetésre ad valami kis tájékoztatást. Az elta- karításban benne van a kegyelet és a szeretet. A gyülekezet elvégzi mindazt, amivel tartozik annak, aki első lett a vértanúk között. Ez: nagy sírást tőnek rajta, azt mutatja, hogy a keresztyénnek is szabad sírni a koporsónál. A keresztyénnek is fáj az elválás, fáj a gonoszság. De az is bizonyos, hogy minden könnyet leenged törölni annak, aki a halált legyőzte.

Légy kegyelmes hozzánk, Atyánk és ha koporsók mellé állítasz is minket, vigasztalólk légy nekünk a feltámasztott Krisztus által. Amen.

Tiszáninnen apró tanulságok

Néhány apró feljegyzést másolok ki a jegyzetfüzetemből s közlésem ezeket az Olvasó meggondolkoztatására.

1. Sárospatakon ünnep nékem minden-egy alkalommal bemenni a templomba. Az október 31-i úrvacsoraosztást megelőző bűnbánati hét jut most eszembe. Nincs zsúfolva a teplot, de szép számmal összegyűltek a bűnbánattartó atyafiak. Az igehirdető I. Sámuel 4-et magyarázva, egyszer csak azt mondja, hogy milyen nehéz dolog rossz hírt vinni; mennyien vannak hadifogságból hazajötték, akik napról-napra halogatják a hozzátartozók előtt a rájukbízott gyászír tudtuladását. Kicsi szünet. Ültőhelyemből végignézek a gyűjekezeten. És imé, látom, hogy ember a szószékkel szemben lévő padcsoportban, a második sorban, előveszi a zseb-kendőjét és sír. Egy férfi. Kopott, prémes kabátú paraszt. Sír.

Jól ismerem ezt a fajtáját a népünknek. Erős természetűek. Borzasztó nagy dolognak kellett történni a világon, ha — szinte a belsőt eltakarni szerető, ősi paraszt-morált megtagadva — nyilvánosan sírva mernek fakadni.

Ugyan mi, lélek munkásai, miért nem használjuk ki szerte maradék-Magyarországon ezt a tényt, hogy ennyire megsomorodott nép lett a népünk? Segítségre ezen a földön emberek soha olyan epedve nem vágytak, mint napjainkban. Mért nem megyünk a megsomorodottak vigasztalására? Megpróbált lelkek ébredésre soha így nem vágytak közöttünk, mint a felettünk átviharzott zivatar után. Cselekedjünk hát és lépjünk munkába. Hiszen az evangélium örömhír s Krisztus élet és kegyelem — nemcsak Sárospatakon, hanem a teremtett világon mindenütt!

2. Az alsózempléni egyházmegyei közgyűlés alkalmával az alapos esperesi jelentésből megütötte fülünket egy jelentéktelennek látszó mozzanat, mely szerint valamelyik gyülekezet lelkésze sokat panaszkodik a „beköltözöttek egyháziatlansága miatt.”

Hát bizony szomorú dolog az, hogy nemcsak a panaszt tevő alsózempléni lelképásztortestvérünk, hanem minden vidék egyházi szolgálói leginkább csak panaszkodni tudnak az „új gazdák,” a „telepesek,” a „beköltözöttek” ellen. Nem akarunk mi ennek a semmiből feltört

új társadalmi rétegnek a nyilvánvaló sok bűnei közül letagadni egyet sem. Viszont hangot adunk a kétségünknek: akik annyira panaszkodnak rájuk, személyes pasztoráció, jó szó által igyekeztek-e már őket magukhoz édesgetni? A társadalmon kívülieket segítették-e már abban, hogy meglegeljk helyüket a közösségben? Különösen Krisztus evangéliuma által igyekeztünk-e őket közelvinni Óhoz? Mert lám, ezeknek a „beköltözötteknek” esetében legtöbbször olyan valakikről van szó, akikkel eddig senki sem törődött. Bizony, ha igazán törődöttünk volna velük, nem szabad lett volna sanyarú sorsukban meghagyni őket a multban mindaddig, míg a világot fundamentumaiból kimozdítani akaró legközelebbi mult esztendőnk ránk nem köszöntöttek. Megkérdezzük: legalább az új világban törödtünk-e mi eleget ezekkel az emberekkel? Míg ezt meg nem tesszük, — mért várjuk tőlük, hogy ők törödjenek az egyházzal?

3. Nekézseny kívül-belül megújított templomát Felsőbányólgyének (Nagyvisnyó, Szilvásvár, Dédes, Tardona, Mályinka) örömben osztozó részvételével szentelte fel október 19-én Tóth János felsőborsodi esperes. A délelőtti istentisztelet után hálaadó úrvacsoraosztás is volt. Délután pedig a megrendezett gyülekezeti konferencián lelkipásztorok, tanítók, egyszerű egyháztagek és fiatalok tettek bizonyosságot Krisztusról.

A renoválás költségeinek fedezésére a 4000 Ft értékű közmunka-teljesítményen és 2000 Ft ökumenikus segélyen felül a gyülekezet önkéntes adományaiból begyűlt 23.000 Ft. A hozott áldozat mintegy részvételést pecsét lett azon a hűségnyilatkozaton, mellyel a gyülekezet még a mult tavasz folyamán rendezte az egyháztagság kérdését.

Mennyi sok hely van mégis, ahol húzák, halaszják, napról-napra odázzák ennek a fontos kérdésnek, az egyháztagsági nyilatkozat aláírásának keresztülvitelét!

Nekézseny példája mutatja pedig, hogy csodával határos, Istennek tetsző dolgokat ott lehet csak véghezvinni, ahol a gyülekezet tagjai előbb hűségnyilatkozatot tettek Krisztus mellett.

Nagy Mihály

Kérjük az előfizetések mielőbbi beküldését az 51.509. sz. csekkszámára. Tulajdonos: Putaki Diák Céh, Sárospatak. Kiadóhivatal.

Köztudomású, hogy az idegenben taníttató szülők nagyon súlyos anyagi terheket hordoznak. A Főiskola vezetősége ezt figyelembe véve állapította meg a fizetni valókat. Az új fizetési rend lehetővé teszi, hogy a tanulók tanulmányi előmenetele és a szülők vagyoni és jövedelmi viszonyainak figyelembe vételével megállapított díjakat havonta lehesen fizetni.

Az is köztudomású, hogy a Főiskola alapítványi birtokait, erdőit stb. elvesztette és így a tanítás zavartalan folyása érdekében feltétlenül szüksége van a tandíjak és egyéb költségek befizetésére.

Mivel több szülő már az első hónapokban sem tett eleget önként vállalt fizetési kötelezettségének, november elején a Gazdasági Választmány a hátrálékos tanulókat eltiltotta a tanítási órák látogatásától. És csodálatos dolog történt. A kitiltás után pár órával a tanulók nagy része kifizette a hátrálékot (tehát a zsebükben volt a pénz) és a többi szülő is azonnal eleget tett kötelezettségének.

A helyzet tehát az, hogy a szülők jó része a tanulók címére küldi el a tandíjat. Ez nem helyes. Ne hozzuk kísértésbe a gyerekeket azzal, hogy nagyobb összegeket hordanak maguknál. Ennek már több esetben rossz következménye lett. Senki se álltassa magát azzal, hogy „az én fiam nem olyan.” Sok gyerek könnyelmű egy kicsit; ne adjunk alkalmat, hogy rossz irányba fejlődjön.

A teendő: az iskolai díjakat küldjük a *Főiskolai pénztár* címére. Tehát nem az igazgatóságoknak, diákoknak, hanem a pénztárnak. A közlemény helyére ne csak azt írjuk, hogy *János fiam tandíja*, hanem azt is, hogy hányadik osztályba jár. Több, mint ezer diák között másképpen nehéz eligazodni. A befizetéseket eszközöljük pontosan, hogy a tanulók tanulását ne zavarjuk meg késedelmünkkel.

A szülők a levelek és csomagok címzésénél mindig írják meg pontosan, hányadik osztályba jár a fiúk vagy leányuk, mert a hiányos címzés késedelmes kézbesítést okoz. A leány-, angol- és humán-internátusnak van külön postafiókjuk. Más internátusban lakóknál csak az osztályt írjuk és az internátust ne.

szűrődnek át újra hozzánk Szlovákiából. Pözsönyben megint kezdetét vette, az újságok híradása szerint, a magyarok gettózása. Gettózás, deportálás! Hát nem semmisülnek-e meg soha az állattá aljasodó, újkori embernek ezek a kegyetlen, modern vívmányai? Hallottunk arról is, hogy a Felvidék nagyon sok helységében a magyar lakosság nem látogathatta meg halottak napján a temetőket. Magyar felirással tilos odaát fejfákat állítani a magyar halottak sírhalmá fölé!

Majdnem három esztendő s tiltakozásunk ellenére is a teremtett világ jóváhagyásával olyan mindennapiakká válnak északi szomszédainknál a legszörnyűbb rémségek, hogy ezeknek hiábavaló felemlgetésébe itt bele sem fognánk, — ha legalább az egyház Krisztus parancsa iránti hűséggel töltené be odaát feladatát. Nem ez történik azonban. Az egyház — igen sokszor — egyenesen szítja, nem hagyja ki aludni az ellenünk füstölgő gyűlölet tüzfészket: a szlovák emberek szívét. Hangot adtunk neki máskor is már, most újra elismételjük a meggyőződésünket: az egyház — igen sokszor a prot. egyház is — Szlovákiában, mint minden kiskorú népnél, a végletekbe száguldó nacionalizmus puffogó motorja.

Gondoljuk el, hogy november 4-én is *Osusky Sámuel István*, volt evangélikus püspök, jelenleg teológiai tanár, Losoncon a *Slovenska Liga* megrendezett ünnepségén, mint ünnepi vezérszónok ezeket mondta — ugyan hányan hallgathatták keserűen szavait a maradék losonci magyarok közül? —: „*a csehszlovákiai magyarokat tervszerűen szlovákká kell tenni iskolák, tanfolyamok, egyház, színházak, sportegyesületek útján.*”

Hát teológiai professzortól ez egy kicsit minden esetre ildomtalan rangsorolás: beleskatulyázni az Úr egyházát földi díszes intézmények, egyesületek, színházak, sportegyesületek közé! Szomorúan állapítjuk meg, hogy bizony kész színház, amit Szlovákiában az egyházak művelnek az Úr nevében. Uralkodva azonban a felkorbácsolt indulatokon, mi csak azt kérdezzük meg, hogy — ha a látványosság szerint ítélő világtól nem félnek is, a mindeket megítélő Istentől sem esnek-e kétségbe a magukat odaát keresztyéneknek nevezők, amiért az egyház rendeltetését — Isten akaratát áthágva — megmerik hamisítani a földön? *Bátorkeszi.*

Előfizetését ne felejtse el beküldeni!
Cekkszámunk 51.509. Tulajdonos Pataki Diák Céh.

Mikes sírt nagyon...

A fejedelem éppen aznap bocsátotta el az inasát s az egyik kocsit is eladta. Hiába! Takarékoskodni kell! Mióta itt él bujdosásban, a francia földön, nagyon össze kell húzódnia.

Mikes, az írődeák, aki azon az estén bent volt nála, mert diktált neki a fejedelem, szánalomtól elcsukló szívvel nézte, hogy egyszer csak feláll a fejedelem eloltja a karos gyertyatartóban a két gyertya közül az egyiket. Mikes majdnem elfakadt sírva...

A fejedelem pedig csak mosolygott, azal az ő lemondó és megbékülő mosolygásával. Állott ott a kioltott gyertya fölött és nézte elmélázva. Talán a magyar szabadságra gondolt, amelynek szintűgy elaludt a lángja az inséges időben.

Kopogtak és Mikes kinézett. Örvendező arccal jött vissza:

— Nagy Máté van itt!

A fejedelem arca is megvidámodott:

— Jöjjön, be!

Belépett Nagy Máté. Villogó szemű, délceg, de már dereshajú katonája a fejedelemnek. Azahogy csak hajdani katonája, — hisz nincs már hadsereg Kismajtény óta. Nagy Máté most titkos futára Rákóczinak. Elelmegey haza, nyoma vész hosszú hónapokig, aztán egyszerre jelentkezik megint itt, a francia földön a bujdosók előtt.

Áll Nagy Máté a fejedelem előtt és az arca szomorú, mint a nagybanatú emberé.

— Szóljal Máté! Mi hír van otthon?!

Néz Máté a fejedelem arcába, aztán elkapja a tekintetét. Most a kioltott gyertyát figyel, a szegénység fénytelen szövétnekét, aztán sóhajtván kibukik a száján a szó:

— Nagyságos uram! A föld elvétellett...

Megcsuklik a hangja.

A fejedelem nézi Mátét. Az arca, mint a bronz, mozdulatlan. Ül a karosszékekben és int Máténak:

— Beszélj!

És Máté lehajtja a fejét és beszélni kezd engedelmesen:

— Kiosztódtak a Rákóczi javak nagyságos uram!

Csend. Ott áll Máté és Mikes Kelemen a fejedelem előtt. De Rákóczi nem néz most rájuk. A még égve maradt másik gyertya lángját figyel, merengve. Sokára szólal meg csak:

— Elvették?

Nagy Máté bólint és rekedt a hangja:

— Elvették, egy szálig.

A fejedelem nézi a gyertyalángot s az ő hangja is rekedt és halk nagyon:

— Szerencs kinek jutott?

Nagy Máté felel:

— Salm generális kapta.

Csend. Szerencs, ahol a régi vár volt s a régi ifjúság egy része édesen töltődött: Szerencs nincs többé!

— Patakot ki kapta?

Felel keserűen Nagy Máté hangja:

— Trautson, a herceg!

A gyertyalángban, melyet a fejedelem néz, mintha most felfénylne a pataki vár képe, a Király-hegyé, a Bodrog szöke vizéé. És sóhajt Rákóczi:

— Regéc kinek vetődött koncul?

— Trautson kapta! — mondja Nagy Máté és nyel utána egyet.

A gyertyaláng felszökken kissé. A regéci vár épült ilyen csúcsbaszókő hegyen. Hetvenkét falura lehetett onnan ellátni.

— Az erdőket is ő kapta?

— Igen, a regéci nagy erdő is az övé!

Leveszi tekintetét a fejedelem a gyertyalángtól. Néz Mikesre. És Mikesnek fehér az arca, mint azé az emberé, aki hírt kap a kedves halottjáról.

Feláll Rákóczi. Belenéz merőn a Nagy Máté szemébe:

— Munkácsot kinek prédálták oda, tudod-e Máté?

Int Máté szomorúan, hogy tudja.

— Kinek?

— Altenburg Ottó kapta...

Akkor lehajtja a fejét a fejedelem. Olyan mélyre, hogy Mikes hozzá ugrik, mert azt hiszi: előre esik. Nem! Nem esik el. Emeli már fejét és újra a gyertyalángot nézi. És sóhajt egy nagyot, keserveset, mert Munkács jut az eszébe. A szabadság gyertyája a nagy magyar sötétben, amit az anyjával kezdett védelmezni kis gyerek korában. Munkács...

És hallja Nagy Máté, meg Mikes, hogy maga elé morog Rákóczi:

— Isten hozzád Munkács!

Aztán leül és a verejtékező Nagy Máté sorolja tovább, előtte, hogy kinek prédálták el az uradalmait.

És ő, a szükölködő fejedelem, az egy-szál gyertya mellett hallgatja, hogy osztotta szét a császár egymilliókétszáz ezer hold földjét. Mert annyi volt a Rákóczi birtok.

Beszél Nagy Máté, idegen nevek röp-
kődnek az ajkán:

— Schickingen kapta Ónodot, Schön-
bronn Szentmiklóst, Brenner Oroszlánköt,
Huiller Csetneket, Grassalkovics Komjátot...

Sokáig mondja.

A fejedelem pedig nézi, makacsul nézi a
kicsi gyertyalángot. És uradalmi nevének
említésére abban a légben feltűnnek a régi
birtokok: hegyek, várak, erdők, szántók, job-
bágyok, ménesek, nagy legelő-mezők, kicsiny
faluk, kerítéses szőlők, ékesen épített Rákóc-
zi városok... Az ősi birtokok.

A régi, nagy szerzők töredelme szerezte
őket hosszú időközön át: Rákóczi Zsigmondé,
meg Györgyé, Lorántffy Zsuzsánnáé, meg az
édesanyjáé — s a császár egy aláírással
elvette most tőle.

Nézi a gyertyafényt. Sójajt egy szomorút.

És akkor csend lesz, mert Nagy Máté
immár befejezte a felsorolást, megtörölve
gyöngyöző homlokát.

Feáll Rákóczi. A szeme tiszta, mély
nyugalom. Az arcán is mindennel leszámolt
ember nyugalma ül. Odalép Mátéhoz:

— Befejeztéd fiam?

Int Máté, hogy — igen.

És akkor Rákóczi felnéz az ég felé s
arrafelé mondja, nem a szobában tartózkodó
két embernek:

— Az Úr adta vala, az Úr vette el.
Legyen áldott az Ő neve...

És a fejedelem, aki eljutott már a földi
dolgokkal való leszámolás legvégére, meg-
nyugodva meghajtja a fejét.

Akkor a csendben felsuttog Mikes hangja:

— Máté, mondd csak Máté, hát az én
kicsi földem, a zágoni határban?

Nagy Máté szánva legyint:

— Négy labanc igényelte ki és...

Tovább nem mondhatja, mert egyszerre
nehéz férfi feljajdulással, szív mélyéről jövő
nehéz zokogással sirni kezd Mikes.

A fejedelem ott áll felette. Csitítva szól
hozzá.

De Mikes sir nagyon — amiatt a né-
hány barázda miatt s a zágoni, kicsi porta
miatt.

**Iparművészi templomi terítőket,
ref. papi palástokat és fővegeket
készít békebeli anyagból és küldött
anyagból is elsőrangú kivitelben
a Rimaszombatból kiutasított FÉNYES
ILONA. — Címe: Eger, Ady E.-út. 1.**

Szucs Lajos tiszakarádi segédlelkész és
Turpay Klára tiszakarádi ref. tanítónő október
25-én tartották esküvőjüket a sátoraljaújhelyi ref.
templomban, Isten megsegítő áldása legyen és ma-
radjon velük.

Pályázat. Ózd ref. ált. és polg. iskola
igazgatótanácsa pályázatot hirdet lemondással meg-
üresedett tanítói állásra. Fizetése törvényes. Ha-
táridő 14 nap. Cim: Ref. iskola igazgatóság, Ózd.

A borsod — miskolci daloskerület júl.
20-án Zilizen templomi hangversenyt rendezett a
II. sz. iskola javára. A „Tóth Pál” nőnevelő
intézet növendekai Papp István vallásánár vezeté-
sével ugyanott október 26-án szolgáltak az Igével:
templomi istentiszteleten, ünnepélyen, vasárnapi
iskolában, fiú és leány, presbiteri bibliakörökben.

Meghívó. A **Felsőborsodi** egyházmegye
1947. november 30-án vasárnap Putnokon pres-
biteri konferenciát tart, melyre a gyülekezet pres-
biterit szeretettel meghívjuk. D. e. 9—10-ig biblia-
kör II. Thess. 3: 1—5. alapján. Utána igehírde-
tés és előadások. Ebédről mindenki maga gondos-
kodik.
Egyházmegyei Elnökség.

Szikszón november 7-én nőszövetségi kon-
ferencia volt. Szolgáltak: Újj Lajosné, dr. Len-
gyel Istvánné, Kovács István, Kovács Istvánné,
Vincze József és Batta János lelkészek és lelkésznék.
Énekelt az alsóvadászai nőszövetségi kórus, a to-
mori és kupai vegyeskar. A konferencián mint-
egy 700—800 nő és leány vett részt. Delután
a kázmárki és szikszói fiatalság vallásos tárgyú
előadása került sorra.

**Fontos értesítés a debreceni
kiadású tankönyvek ügyében, az összes kerü-
letbeli református és evangélikus iskolák ve-
zetőségeihez! — A multkori körlevélben fog-
laltakon kívül a következő tankönyvek meg-
jelenése áll küszöbön, illetve egy részük már
meg is jelent: Gimn.: Földrajz: VII., Ált. isk.:
Helyes magyar beszéd és írás: IV., Olvasó-
könyv: II—III. Német: V., VI., VII. Földrajz:
V., VI., VII., Természettan: VII. Megbízásból:
Ref. Főisk. Könyvkereskedés, Sárospatak.**

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki
Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata

Negyedévi előfizetés 5— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

20. szám

1947. december 1

Szép dolog

az egyszer kimondott igazságot védeni a rosszakaratú támadások ellen. Még hősiesebb cselekedet: ezt az igazságot saját népünk bennünket elítélő közvéleménye ellenére is hirdetni. Csak Annak ereje által lehetséges ez, Aki azt mondta Magáról, hogy Ő az „igazság.” Örömmel adjuk tudtára mindenkinek, hogy az elismerésnek ezek a szavai két cseh protestáns lelkipásztorról íródtak itt le. Még ez év elején látogatták meg Szlovákia magyar-lakta területeit — épp a deportálások-okoza, friss sebtől vérzett ekkor a Felvidék — Rícan és Mizejovszkynevű szolgálói az Úristennek. Útjukon szerzett tapasztalataikat kíméletlen őszinteséggel tették köze a sajtóban is. Mint ahogy ez előre várható volt: szlovák egyházi körökből heves támadások indultak meg a bennünket egyáltalán nem pártoló, de irántunk emberséges magatartású cseh lelkészek ellen. Ők azonban, vallva azt, hogy az igazság mindenk felett való, védekezésük közben újra ráolvassák honfitársaik fejére a vádakát: „a magyarokkal szemben alkalmazott bánásmód ártott Csehszlovákia jó hírnevének; bűnnel terhelt meg bennünket; nem járult hozzá Csehszlovákia és Magyarország elkövetkezendő és

Dr. Koncz Sándor adventi elmélkedése:

Az idő az örökkévalóság edénye

Minél jobban és türelmetlenebbül várunk haza egy kedves rokont, hadifogoly-apát, vagy fiút, annál inkább valóság számunkra az, akit várunk. A várakozás a valóság arca. A várakozás azt bizonyítja, hogy a valóság sokkal nagyobb, mint a jelen, de ezzel együtt azt is mondja, hogy egyúttal jelen is.

Isten olyan felségesen mindenható valóság, hogy elfér várakozásunkban is. Isten mindenhatóságát nem kisebbíti, hanem növeli az a tény, hogy Ő a maga teljességét várakozásunkban is elrejtí. Ő annyira mindenható módon örökkévaló, hogy egyúttal idői is tud lenni.

A várakozás tartama az, hogy az örökkévaló Isten az időben is Isten és az időnek is Ura.

Az advent lényege az, hogy Isten az időben is az örökkévalóság királya marad. Az advent az örökkévalóságnak ezt az egyetlen Királyát az időben igéri. Minden történeti kort és minden történeti kor emberét az teszi örökkévalóvá, hogy mennyi benne ez a mennyei Király. Az idő az örökkévalóság edénye, egyik számunkra való szemléleti eszköze. A mi véges időfogalmunk nélkül semmiféle fogalmunk nem lehet e földön az örökkévalóságról.

Az adventi várakozás éppen arról győz meg minket, hogy Isten időben, mégpedig a mi időnkben kell várnunk. Az idő keretei között születik meg számunkra az örökkévalóság.

Várni igazán csak személyt lehet. Eszme, vagy gondolat, kibontakozás, vagy hanyatlás, örök béke, vagy embertestvériség lehet megnyugtató álom, de a hit nem tűri azt, hogy elvont fogalmakat várjon.

Amint a fiát komolyan haza váró anya nem gondolatot vár fiáról, még csak nem is levelet fiától, hanem magát a fiát várja, úgy a hit sem megnyugtató kinyilatkoztatást, vagy üzenetet vár Istentől, hanem Magát Istent. Istent a Fiúban. A személyhez kötött örökkévalót, az idő valamennyi kérdésének Benne adott feleletét várjuk Krisztusban.

A mi jelenünk minden várakozásban az emberi gondok és bűnbánattartások forrásától átfűtve várja az időben az örökkévalót, Jézusban a Krisztust, zürzavarban a megoldást, válságban a válságot.

De nem csak mi várjuk az Istent, a személyt, hanem Isten is várja bennünk a személyt. Nem a gépet, nem a társadalom egy láncszemét, nem egy statisztikai számadatot, hanem azt az embert, akit az Isten előtt való engedelmes megállás avat személyiséggé.

Várjuk a minket időben személylétévő személyes Istent. Várjunk Krisztusra, hiszen Ő is vár ránk az örökkévalóság teljességében!

szükséges együttműködésének megkönnyítéséhez." Boldogan olvastuk és szeretettel üdvözljük ezt az eddig soha nem hallott új hangot északi szomszédaink protestáns lelkészeinek szájából. Ahogy szaporodnak majd ezek a még nagyonritka hangok ottan, úgy ver fészket a mi lelkünkben is majd a megbocsátás és úgy tünnek el az akadályok Krisztus teljesítendő parancsa elől, hogy mi — mindnyájan egyek lehessünk.

Harsányi István

Főiskolánknak nemcsak sok követelése van, de sok tartozása is. Követeléseit behajtásában elnéző, tartozásait lerovásában pontos és lelkiismeretes igyekszik lenni. Egy régóta esedékes tartozást rótt le november 24-én is: emlékezést tartott. A Főiskola előljárósága, tanári kara és ifjúsága kegyelettel állt meg néhai Harsányi István teológiai tanár és főkönyvtáros emlékezete előtt. Dr. Gulyás József tartott róla emlékbeszédet a munkatárs meghatódó szeretetével. A krónikás így foglalja össze sok-sok barátja, ismerőse és tanítványa vallomását: Harsányi István mindég dolgozott. Egy ember, aki a munkában örömet talált és nem terhet. A munkát vállalta és hűséggel végezte, alkotott. Alkotni pedig annyi, mint lázban égni. Sokat alkotott és hamar elégett. Harsányi István mindég szeretett. Nemcsak azért nem haragudott, mert a haragra nem volt ideje, hanem első sorban azért, mert nem tudott. Szerette övét. És ez előtte kettőt jelentett: a családot és az iskolát. Mindig dolgozott, mindig szeretett, mert mindenkor hitt. Hitt, ahogy csak ő tudott: kitartóan és lázasan. Emléke mindörökké áldott marad!

A NÉPNEVELÉS FRONTJA

Népfőiskolai problémák

A pataki Népfőiskola megnyitása alkalmával két kérdést intéztem hozzá a szerkesztőség. E kérdésekre az alábbiakban válaszolok.

Miért nem eléggé látogatottak napjainkban a Népfőiskolák?

Az okok többfélék: szerepe van köztük bizonytalanságnak és a parasztság még mindig igen szűkös anyagi helyzetének. Szerepe van annak is, hogy míg azelőtt majdnem csak a népfőiskola volt az egyetlen hely, ahol a tanulni vágyó parasztfiú továbbtanulás kapui és szabadiskolák, dolgozók iskolái, népi kollégiumok, stb. vezeték le a felduzzadt tanulni-vágyást, ami azelőtt kizárólag a népfőiskolák csatornáiba zúdult.

De ezen túl talán más oka is van a népfőiskolák iránti érdeklődés átmeneti megcsappanásának. A múltban a parasztságot igen nagy belső erők feszítették s mert ezek az erők másfelé nem találtak kiutat, a tanulás, a népfőiskola irányában vezetődtek le. Ma azonban a földreform következtében a parasztság jórésze úgy érzi, hogy — átmenetileg — megtalálta célját s minden érdeklődését a kapott föld köti le. Majd ha rájön, hogy a földet nem volt elég megszerezni, hanem azt meg is kell tartani; ennek pedig egyetlen módja, hogy több tudással művelje földjét s intézze életét; ha majd a parasztság rájön arra, hogy a földosztás után meg kell csinálni a szellemi földosztást: a kultúra javaiban való részesedést is, akkor a népfőiskolák, mint a parasztság legéletesebb iskolái, hiszem, újra tömve lesznek.

Miben rejlik a vallási alapon álló Népfőiskolák fölénye?

A Népfőiskola nemcsak tanítani, hanem elsősorban *nevelni* akar, mert meggyőződésünk, hogy a tudás önmagában, ha nem párosul a jóratörő etikussal elszántsággal, az emberiségnek nem a boldogulását, hanem pusztulását szolgálja — lásd az atombombát! Népfőiskolánk a falu fiaiból értelmes, tájékozott, szellemileg önálló egyéniséget akar nevelni, akiket elűrt a népi, nemzetük iránti szolgálat vágya, akik nem csupán a saját boldogulásukat keresik, hanem segíteni akarnak a falun, áldozatos életükkel példát akarnak mutatni az emberhez méltó életre.

Ha életünk tervét csak földi mértékek és értékek figyelembevételével vázoljuk föl, akkor végül is mindennek mértéke az Én lesz: mindennek csak úgy van értelme, ha az az én boldogulásomat, jóléteimet, kényelmemet szolgálja. Az ilyen ember önmagát is föláldozó szolgálatra nem képes. Igazán etikus embereket csak olyan intézmények nevelhetnek, amelyek a Végtelenbe mutató távlatokba tudják beállítani minden cselekedetünket s amelyeknek értékrendszere nem ideigvaló, hanem örök.

Rácz István

Iparművészi templomi terítőket, ref. papi palástokat és fővegeket készít békebeli anyagból és küldött anyagból is elsőrangú kivitelben a Rimaszombatból kiutasított Fényes Ilona
Címe: Eger, Ady Endre-út 1.

10 jóltevő
100 szülő
1000 diák
10000 egyháztag

ÍGY MENTHETI MEG A 400 ÉVES PATAKI FŐISKOLÁT

Egy idő óta csőd szélére jutott az öreg pataki iskola. Mindenét szerte adta a föld szegény gyermekeinek. Kincseskamrája kiürült. Számlák garmadája áll *kifizetetlenül*. Ügyvédek hada kel fel, hogy *dobra üsse* megmaradt javait.

Kikhez fordulhatna most, ha nem azokhoz, akiknek négy-évszázadon keresztül segítője, támogatója, tápláló édesanyja volt, akiknek bő kézzel osztogatta hitét, tudását, magyar nemzeti hivatástudatát?

Négyszáz esztendő drága örökségét meg kell menteni. Csak akad még *derék magyar ember, volt hűséges pataki diák*, aki most, a legnehezebb időkben a megvénhedt édesanya *ágensének* szegődik.

A tanárok már meghozták az áldozatot. A kevés fizetésüket még szűkebbre szabták: lemondtak tiszteletdíjról, lakáspénzről, kiváltságokról. Megszüntettek állásokat, hivatalokat. Ingyen vállaltak több terhet és nagyobb munkát.

Most a kegyes *jóltevőkön*, a megértő *szülőkön*, a hűséges *diákokon* és öntudatos *egyháztagokon* van a sor. Az a kérdés, hogy akad-e *10 jóltevő, 100 szülő, 1000 diák és 10.000 egyháztag*, aki az öreg pataki iskolát három éven keresztül *évi 1000, 100, 10 és 1 forinttal* tudja segíteni?

Akad-e olyan *10 jóltevő*, aki odaszegődik a Lorántfyak és Pálócziak sorába és évente legalább *1000 forintot* beküld az iskola pénztárába? Akad-e *100 olyan diákszülő*, aki legdrágább kincsének, gyermekének *második otthonát*, a vén pataki skólát érdemesnek tartja *évi 100 forint* többlet-tandíjra? És akad-e *1000 olyan diák és volt diák*, aki évente még *10 forint* erejéig meg tudja iskoláját becsülni? Egyházkerületünkben és szerte az országban *10.000 olyan öntudatos egyháztag*, akinek a *magyarság és hit fellegvára* még *megér* évente *1 forintot*?

Mert most kellene megmutatni, hogy *még él a magyarság* és ég még bennünk a hitnek egy mécesnyi lángja. A feladatok irtózatosan nagyok. Ha gyorsan nem segítünk, *dobra* kerülnek legdrágább értékeink. Elvész a jövő évi termés, kipusztul a maradék szőlő, üresen maradnak a kamrák és fűtetlenül a szobák. Egy szép napon bezárhatja kapuit a négyszázéves iskola.

Csakugyan *kétszer ad most az, aki gyorsan ad*. A főiskolai pénztár csekkszámhája 42.814. Várjuk ezeket az adományokat. Az adakozókat Isten után mi is beírjuk a *kegyes jóltevők könyvébe*. Aki pénzben nem tud áldozatot vállalni, küldje el munkájának bármely zsebéjét. Akinek pedig semmije sincs, csak a *jóindulata*, az legálább embereket halásszon a szent szolgálatra.

Az óra lehet, hogy nemsokára csakugyan válásra int: pataki jóltevők, szülők, diákok, magyar református egyháztagok, most mutassátok meg, kik vagytok!

Egyházkerületi közgyűlésünk november 28-án, Miskolcon tartott meg. Részletes ismertetést róla a következő számunkban hozunk.

Igazgatótanácsi ülés volt nov. 24-én. Ez alkalommal ment végbe — a Főiskola nehéz anyagi helyzetének kényesítő hatására — az ú. n. szanálás, melynek végrehajtása a főiskolának kb. 60.000 Ft megtakarítást jelent.

A Diósgyőr-vasgyári ifjúság nov. 21, 22, 23. napjain ifjúsági konferenciát rendezett. Szolgáltak: dr. Konez Sándor theol. professzor, Fodor Lajos, Csorba László, dr. Tussay János, Weiser Elek lelkipásztorok, Kopácsi József ifjúsági munkás és Kovács József theológus. Főiskolánkat dr. Konez Sándor professzor mellett három theológusunk is képviselte a konferencián.

Az ongal gyülekezet nov. 16-án szentelte fel úrvacsorázással egybekötött istentisztelet keretében a hívek áldozatkészségéből megújított templomát. Az ígéhirdetést dr. Encyedy Andor püspök, az úrvacsoraszántást pedig Halász Károly aszalói lelkipásztor végezte.

A „Fáy András Társaság“ november 22-iki irodalmi estjén Áprily Lajoson és Jancsó Adriennén kívül szerepeltek még a közönség lelkes tapsától kísérve, nagy sikerrel Rolla Margit versekkel, a Szabó házaspár és Tóth Károly pedig zeneszámokkal.

Választások. Darányi Lajos főiskolai gondnok lett 356 szavazattal; főiskolai tanári képviselőnek dr. Szabó Gyula 221 szavazattal választott meg.

Olaszliszkan nov. 16-án délután a nőszövetség műsoros teaesttel egybekötött szeretetvendégséget rendezett az egyház javára szép erkölcsi és anyagi sikerrel.

Újabb értesítés ref. tankönyv-ügyben. *Árak*: Helyes m. beszéd, ált. isk. IV. o. 2:80 Ft (megjelent). Természet-tan, ált. i. VII. o. 6:20 (megjelent). Földrajz, ált. i. VI. o. 6— (megjelent), Földrajz, gimn. VII. o. 7 Ft (megjelent). — *Új engedélyezés!* Magyar irod. olv., gimn. VI. o. Megbízásból: Ref. főisk. könyvker., Sárospatak.

Továbbadjuk, amit láttunk

A sárospataki „Fáy András Társaság“ 1947. nov. 22-én rendezett irodalmi estjével kapcsolatban mondjuk el az alábbiakat.

1. Áprily Lajos. Akik másfélévtizeddel ezelőtt figyeltük a költő akkori, mindent elsöpítő népszerűségét, aggódva kérdeztük sokan egy idő óta: hová lett Áprily Lajos? Örökre elhallgatott-e? Kiment divatból, — állították róla sokan — a multté lett. S ő szerénységébe beletemetkezve az irodalom vásári lármaiban valóban nem volt hajlandó hallatni szelid szavát. Patakon boldogan állapítottuk meg róla, hogy ha kultúrára és szépségekre éhes közönség előtt újra pódiumra lép, akkor még mindig a régi, magával sodró, lírikus Áprily Lajos, akinek legfrissebb termésű java versei — *Keddi kálacs, Vadlud* — nyugodtan sorolhatók az *Esti dal, Tetőn* méltán híressé vált sorai mellé.

Még egyet. Áprily Patakon két prózai előadást is tartott. Egyiket *Vörösmarty Vén cigányról*, a másikat pedig — Upton Sinclair amerikai író könyvével vitatkozva — az u. n. *csalogány- és pacsirta-versekről*. Hallgatva ezeket a fajsúlyos és minden következő mondatukban több lelki gyönyörűséget nyújtó előadásokat, állandóan azon sajnálkoztunk

magunkban: *milyen kár hogy, Áprilynek nincsen prózája!* Minden adottsága meg lett volna hozzá, hogy egyik legkülönb. esztétikusunk válljon belőle. Tudva róla azt, hogy nem jár még az emberi kor végső határán, kérjük rá, hogy az Istentől neki adott, hátra levő idejében írja meg és tegye közkinccsé a magyar és világ-irodalom körébe vágó látásait. A kortárs — az utókor meg még inkább — nagy hálával adózna az Áprily versek mellett az Áprily prózájának is.

2. Jancsó Adrienne. A veresre és forróra tapsolt mendurkezek és a pataki felnőtt műértők egyöntetű véleménye alapján állítjuk, hogy Jancsó Adrienne művészón olyan hatalmas tehetségű versinterpretátor, amilyen nagyon kevés van ma Magyarországon. Lenyűgöző orgánium, teljes átélés, a részletekre is kiterjedő legaprólékosabb kidolgozás: minden, ami érték, megtalálható előadóművészetében. Külön örömmre szolgált — a patakiak meglehetősen inyencek e tekintetben — hogy a magyar irodalom agyoncsépett, avas

dolgai helyett a közelmúlt és napjaink liráját hozta előnk. *Ady, Tóth Árpád, Kosztolányi, József Attila, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula*: ahány költő, annyi ellentétes egyéniség. Jancsó Adrienne ebben a sokféleségben is kiállotta a próbát: előadó művészetében a változatok skálája szinte végtelen.

Milyen kár, hogy ezt a hatalmas tehetségű előadóművésznőt nem méltatják kellő figyelemre az illetékesek Magyarországon! Munkás-, paraszt-tömegeinkhez, az ifjúsághoz, egy egész ország szívéhez ilyen úton lehetne pedig leg hamarabb és legeredményesebben közel vinni korunk irodalmát: a minden kritikát kibíró, hatalmas tehetségű előadóművészek útján.

Népfőiskolánk I. féléve 1948. I. 5-én kezdődik. Résztvehetnek rajta olyan növendékek, kik *eddiggi népfőiskolai tanulmányaikat* tovább óhajtják folytatni. Fizetendő: 30 Ft és havonta 3 kg. fehérliszt, 7 kg. kenyérliszt, 1 kg. zsír, 12 tojás, 20 kg. burgonya. Kérjük lelkészeinket gyülekezeteikben népfőiskolások toborzására.

Igazgatóság

Istent dicsérő furcsaságok *

Megingathatatlan matematikai törvénnyel bebizonyítható, hogy a világegyetemet egy nagy mérnöki tudományú Értelem tervezte és hozta létre.

Tegyük fel, hogy 10 db pennyt, melyek meg vannak sorszámozva 1—10-ig, helyezünk zsebünkbe s összerázzuk azokat. Próbáljuk meg kihúzni ezeket az 1—10-ig való sorrendben, minden alkalommal visszatéve a kihuzott pénzdarabot s ismét összerázza őket. Matematikailag — tudjuk — eshetősége annak, hogy az egyes számot húzzuk ki elsőnek 1:10. Hogy az 1-et és a 2-est húzzuk ki egymás után 1:100. Az 1—2—3-as egymásutáni kihúzása az 1:1000 arányban lehetséges és így tovább. Az az eshetőség, hogy valamennyit az 1—10-ig való sorrendben kihúzhassuk, hihetetlen arányszámot mutat: 1 aránylik a 10 billióhoz.

* **A. Cressy Morrison** a new-yorki tud. akad. volt elnöke „Hét ok, amiért a tudós hisz Istenben“ c. a „Readers Digest“ 1946. decemberi számában megjelent cikkéből részlet.

Hasonló okoskodással meg lehet győződni arról, hogy a földön az élethez annyi megszbott feltétel szükséges, hogy fennmaradása, a puszta véletlen révén, nem volna lehetséges. A föld óránként 1000 mérföldes gyorsasággal forog tengelye körül, de ha csak 100 mérföldessel forogna, akkor a nappalunk és éjjelünk 10-szer hosszabb volna és akkor a forró nap felperzselné minden növényzetünket s ha valami csira meg is maradna belőle, ez is megfágná a hosszú éjszakákon keresztül. Aztán a napnak, életünk forrásának, felületi hőmérséklete 12000 Fahrenheit fok és a földünk elég távol van ahhoz, hogy ez az „örök tűz“ pont eléggé melegítsen bennünket, de ne tulságosan nagyon. Ha a nap jelenlegi kisugárzásának csak a felét adná, megfágnánk és ha félmennyivel többet adna, megsülénk.

Ha a holdunk, mondjuk, csak 50000 mérföld távolságra volna tőlünk, a mostani helyett, az árapály olyan szörnyű volna, hogy naponta kétszer borítaná el vízzel az összes szárazföldet, sőt elmosná még a hegyeket is. Ha a föld kérge csak 10 lábnyival lenne vastagabb, nem lenne oxigén, amely nélkül élet lehetetlen. Ha az óceán néhány lábnyival mélyebb volna, a szénsav és

Dr. Magda Sándor Sárospatakon telepedett le

1.

Elvesztett szülőföldről magyar földre jöttem, hogy oszlozzam a közös magyar sorsban, akár az életet jelenti az számomra, akár a halált. Ez ideigvaló élet s a halál kérdése úgyis másodrangú kérdés lett számomra, amióta a szenvedések tűzében egészen közel jutottam Istenemhez. Erős a hitem, hogy ezután már mindig még közelebb jutok Hozzá, míg végre Magához ölel.

Furesa, de mégis azt kell mondanom, hogy hazajöttem arról a földről, ahol születtem s ahol 42 évig állottam az Ige szolgálatában. El kellett jönnöm, mert ott szolgálatomnak feltételei megszűntek számomra. Nehéz volt megválni gyülekezeletemtől, amelyet nem hagytam el egy pillanatra sem a bombák, aknák és egyéb fegyverek pergőtüzében. Hirdettem a vigasztalás ígét akkor is, amikor a félelem teljesen megbénította a lelkeket s a gyermekek sem merték kikísérni szüleik koporsóját a temetőbe. Nem szüntem meg a mégfeszített, de feltámadott Jézus Krisztusról bizonytságot lenni népem előtt mindaddig, amíg szabadságom el nem vétetett.

Szerkesztőségünk kérésére Olvasóink előtt a következő nyilatkozatot teszi:

2.

Sebeimet nem mutogatom, s a súlyos megaláztatások miatt — melyeken keresztül mentem — nem panaszkodom. Tudom, hogy minden Isten akaratából történt velem; érzem, hogy a megpróbáltatások árán olyan lelki ajándékokat kaptam, amelyeknek különben sohasem lehettem volna részese e földi életben.

Az Isten, Aki előbb erősen megpróbált, most abban a nagy áldásban részesített, hogy ha már el kellett hagynom szülőföldemet s népemet: Sárospatakra jöhettek. Ide, a magyar református Sion egyik legerősebb fellegvárába; ide, ahol a szent megbízatást kaptam az Ige szolgálatára; ide, ahol az indítást vettem, hogy egykor első legyek az egyenlők között; ide, ahol azok élnek, akiket legjobban szeretek, Ezért a nagy kegyelemért hálás szívvel áldom Istenemet.

3.

A nagy boldogságban, hogy magyar földön és Sárospatakon élhetek, csak egy fájó kérdés nyugtalanít: mi lesz a sorsa a csehszlovákiai magyar reformátusságnak, amelynek egykor vezetője voltam? Más feleletet adni erre a kérdésre ma nem tehet, csak ezt: sorsuk, mint a miénk, Isten kezében van. Igen sokan a nép közül s a pásztorok közül elfelejtették ott azt, hogy nem jó a lelkiismeret ellen cselekedni sem fételemből, sem kényelemből, de az Isten irtalma végtelen s talán megbocsájt az Ő megerőtlenült népének.

Nehogy valaki úgy ítéljen azonban felőlem, hogy én, kitérve a további küzdelem elől, gyáván otthagytam őket. A felesleges és erőszakolt martíriumnak nincs értelme és haszna. Nekem jönnöm kellett, mert ha használni már nem tudtam egyházamnak, árani sem akartam. Vannak ott még férfiak, akiknek erős a lelkiük és a hitük s talán jártasabbak a mai világ útvesztőjében, mint én. Azok majd felemelik a kezemből kiesett zászlót s Isten segítségével győzelemre is viszik.

oxigén felszívódna és a növényi élet nem maradhatna fenn. Vagy ha a levegőréteg vékonyabb lenne, a hulló csillagok, amelyek naponta millió számra égnek el a légkörben, ráesnének a föld minden részére s tűzbe borítanáak itt mindent.

Az állati eszesség egy jó Teremtőtől beszél, aki őszönt oltott az egyébként tehetetlen, apró teremtményekbe.

A fiatal lazac éveket tölt tengeren, azután visszajön a saját folyójába és felúszik pontosan a folyónak arra az oldalára, amelyiken az a mellékfolyó ömlik bele, ahol ő született. Mi vezérli vissza ilyen pontosan? Ha átvisszük egy másik mellékfolyóba, azonnal meg fogja tudni, hogy eltérítettük útjáról s végigküzdi magát újra lefele s vissza a főfolyóba, ahol ismét visszafordul a folyón felfelé, hogy pontosan rendeltetési helyére jusson.

Még nehezebb megoldani az angolna titokzatosságát. Ez a bámulatos teremtmény kifejlődött korában minden tóból és folyóból — bárhonnan, az európaiakból is — az óceán ezermérföldjein keresztül, mind útra kényszerül a Bermuda közelében levő feneketlen mélységekbe. Itt születnek és itt halnak meg. A kicsi-

nyek látszólag semmi egyebet nem tudva, mint-hogy egy vízrengetegben vannak, mégis elindulnak vissza és megtalálják azokat a folyókat, tavakat, tócsákat is, — úgy, hogy mindegyiknek vize be van népesedve angolnával. Még egy amerikai angolnát sem fogtak Európában s egy európaít sem amerikai vizeken.

A darázs hatalmába ejti a sáskát, lyukat ás a földbe és megszurja a sáskát, pontosan a kellő helyen, hogy el ne pusztuljon, csak eszméletét veszítse és tovább éljen, mint valóságos élő konzerv. Azután a darázs ügyesen belerakja tojásait úgy, hogy amikor a kicsinyei kikelnek, tudják csípetetni, de anélkül, hogy megölnék a sáskát, amelyből táplálkoznak, mert számukra a döghús végzetes lenne. Az anya akkor elszáll és elpusztul, sohasem látja fiait. Bizonyos, hogy a darázsnak ezt a helyes eljárást meg kellett csinálnia a kezdet-kezdetén és minden időben, különben már nem volna darázs. Ilyen titokzatos képességet nem lehet megmagyarázni az alkalmazkodás elvével, — ezt csak adományozhatta Valaki! Fordította: *Tamáská Endre*

Néplőiskolánk nov. 17-én nyílt meg 18 jelentkező részvételével.

(17)

Csel. 8:3. Saul a mártírvér látása felbőszítette és egy fordított misszióra, fordított családlátogatásra kényszerítette. Nem kímélte még az asszonyokat sem. Jól látta, hogy a gyülekezetnek a nő is éppen olyan tagja, mint a férfi. Ezek az első üldözöttek és vértanuk igen sokat mondanak nekünk. A mai és nem régi hithősöket, akik a vértanuhalált is vállalták, lehet azzal vádolni, hogy álmódzó, félrevezettek. De ezek az első keresztyének látták, tapasztalták, hallották az Isten dolgait. Az ő meggyőződésük első kézből való, sőt közvetlen. Ha vállalták a börtönt is, akkor ez azt jelenti, hogy ők érdemesnek tartották azt, mert Krisztushoz, az anyaszentegyházhoz tartozni a börtönben is jobb, mint tőle elszakadva minden kényelem közöttélni.

Atyánk! Adjad, hogy minden hajlékhoz érjen el a bizonyágtevés. Őrizz meg mindenkit az Anyaszentegyházban minden üldözéstől és főleg minden hütlenségtől. Amen.

Csel. 8:4. A nagy vihar gyümölcsöt is ver le, fákat is dönt ki, de magvakat is vesz szárnyra és szór szét. Ez a keresztyén-üldözés is sokak életébe került, sokat taszított szenvedésbe, de sokat tett misszionáriussá is. Olyanok is terjesztői lettek az igének, akik csak a maguk számára akarták azt megtartani. A szétszórta gyülekezet mozgósított, munkára kényszerített gyülekezetté vált. Az új otthon, amit a keresztyének kerestek és találtak, új szántó-földje lett Istennek. A mag mindenütt megmarad. A megtisztított szív a szétszóródás után is az Úr marad és az elszórt gyülekezet helyett új gyülekezetet teremt. Az üldözés az igazi gyülekezetet misszióra lendíti és kényszeríti.

Imádkozunk, hogy ne adj nagy vihart. Csak a Lélek áramlatát indítsd el a négy táj felől, hogy jobban a teid, egészen a teid lehessünk. Amen.

Csel. 8:5–6. Filep nem az apostol, hanem a diakónus. Előbb egy diakónus a halálával tett bizonyágot, most pedig egy másik diakónus az életével szolgál. Filep, a diakónus, Samáriának, ennek a nem vallásos és sok terhelt örökséget hordó tartománynak lett az „apostola”. És hallgatnak rá. Amikor a szent városból, Jeruzsálemből menekülni kell a keresztyéneknek, Samáriában szívvel-lélekkel hallgatnak az Igére. Csodálatosak Istennek a dolgai.

Hálát adunk azért, hogy mindég akad új munkás és mindig támad új munkaterület. Tarts meg minket, régi területet és adj nekünk új munkásokat. Amen.

Csel. 8:7–8. Samáriában nem azt nézték, hogy miben különböznek tőlük a keresztyének tanításban, hanem azt, hogy miben többek: jelenben, erőben, hitben, a tisztátalan lelkek feletti hatalomban. Ők a keresztyénség áldásait nézték és ezért nagy örömmel fogadták. A keresztyénség élet. Ha valaki ennek a jószágát, áldott voltát megizleli, akkor az nélkülözhetetlenné válik számára. Mindig meg kell vizsgálni magát min-

den keresztyénnek minden keresztyenellenes korban, hogy vajjon azt képviseli-e a keresztyénség, amit Isten bízott reá? Erőt és áldást-e?

Azt a keresztyénséget add nekünk, Atyánk, amely minden róla szóló véleményben azt a figyelmeztetést hallja ki, hogy téged jobban kell szeretni, csak téged kell szeretni, Krisztus által. Amen.

Csel. 8:9–11. A sátán embere is tehet csodát. Sokkal több a csodálatos dolog, mint mi azt gondolnánk. Nem lehet mindent, ami a varázslók, a jóvendőmondók dolga, csalásnak mondani. De az az út tilos út. Az ördögtől adott képességet, erőt az Isten embere nem használhatja, sőt el sem fogadhatja. Simonnak az ördögtől volt a képessége. Sokan figyeltek rá, mert az ember nem vizsgálja, hogy honnan van az erő és képesség; azt magát értékeli. Sőt az ördög mindig arra igyekszik, hogy a maga dolgát jónak, egyenesen Isten dolgának tüntesse fel.

Mi azt kérjük Urunk, hogy mindig tudjuk, hogy mikor van tőled az erő és mindig ismerjük fel a Sátán dolgát. Ne hitessen el minket senki. Amen.

Csel. 8:12–13. Amikor egymás mellé kerül Istennek és a Sátánnak dolga, nyilvánvalóvá lesz, hogy melyik tiszta. Isten embere nem fél a szomszédságtól, az összehasonlítástól. Ő csak nyerhet. Lám, Samária megtért. Sőt, Simon is megkeresztelkedett és Fileppel tartott, mert többnek tartotta a keresztyénséget, mint az ördögi dolgokat. A keresztyénségnek csak az árt, ha nem igazi keresztyénség. A keresztyénségnek sem a figyelő szem, sem az összehasonlítás nem árt. Ott csak az lehet nyilvánvaló, hogy Isten több, mint mindenki más. De ha a keresztyénség nem igazi, akkor minden összehasonlítás az ő kárára hoz eredményt.

Add Atyánk, hogy az igazi, az egész keresztyénség, a te akaratom éljen bennünk és közöttünk, hogy mindenki adjja fel a reménytelen, az ellened való harcot. Amen.

Csel. 8:14–17. Az apostolok nem tudták elhinni, hogy Samária elfogadta Isten Igéjét. De nem távolról vitáztak, hanem elmentek és megnézték. És boldogan látták, hogy Samáriában, a lenézett, a megvetett földön kell az Ige. S ekkor a Lélek is kitöltetett az ottani keresztyénekre. Az a csodálatos, hogy a Samáriában elterjedt keresztyénség a Lélek kitöltetése előtt is több volt, mint az ördögi mesterkedés. Hát akkor milyen lehetett a Lélek kiáradása után! Azért kell legbuzgóbban imádkozni, hogy Isten az ő Lelkét adja.

Jövel, Szentlélek Uristen! Áradj meg minden oldalról, hogy felkelhessünk elesettségünk-ből és megszégyenüljön mindenki, aki nem téged dicsér. Amen.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni!
Csokkszámunk 51.509. Tulajdonos Pataki DiákCéh.

(3)

A kassai megbeszélések után, csalódottan kellett éreznie mindenkinek, hogy a megbeszélés és az azt követő események ellentétben vannak egymással.

Ezek az események már nyomon kísérhetőek a szlovák református egyház hivatalos lapból a „Kalvinské hlasy”-ból (Kálvinista hangok). Ennek a lapnak a hasábjain hiába hangzik továbbra is a szlovák és magyar reformátusok közötti együttműködés szükségességének a hirdetése, nem hiszi senki a magyarok közül, hogy ez szlovák és magyar reformátusok között, mint egyenlő tárgyalófelek között, létrejöheszen.

A Kálvinské hlasy XVII. évf. 2. számában nyilvánulová válik, hogy erre a gyanakodásra ok is volt. Ebben a számban Turnsky-Turóczy István ref. lelkész „Egyértelműen együttműködünk” c. cikkében kifejti azt, hogy a szlovák kálvinisták a kor magaslatán akarnak állani a megoldásokban, azonban ezt úgy teszik, hogy az egyházon kívülről körök kívánságaira tekintettel lesznek és azokkal együttműködnek. A cikknek ez a része már világosan utal arra, hogy azok a magyar nemzetiség ellen hozott törvények, melyeket az állam a világ területén végrehajt a „Szervező Bizottság” által az egyházon belül is végrehajtást nyernek.

Ami ez a cikk, mint sötét jövődőt magában hord, azt a későbbi, egyházon belüli események igazolják. Ezeknek eredménye az, hogy a Magyarországon szerzett, 1945-ben letett vizsgák érvénytelenné válnak és a magyar nemzetiségű lelképásztoroknak megtiltják, hogy valóságukat tarthassanak az iskolákban. (Ezek a rendelkezések 1947 tavaszán kezdődtek el!) Azokat a lelképásztorokat pedig, akiket, mint magyarokat nem igazoltak nemzetiségük miatt, a Bizottság felszólította: készüljenek el paróchiáik elhagyására.

Végül még megemlékezünk arról, hogy 1947 januárjában végbementek az egyházmegyei választások, azonkívül a zsinati tagságokra is szavaztak a gyülekezetek. Sajnos a zsinati tagok közül többnek megerősítése lehetetlenné vált azáltal, hogy új csehszlovák állampolgársággal nem bírnak. (A régi állampolgárság pedig a magyarok között érvénytelen.) Így bár a választás alapján a zsinat tagjai meg vannak választva, ezek megerősítve nem lettek és nem is lesznek, hanem felhívták az esperességeket a pótválasztás tartására.

A mai napig eddig jutott a szlovákiai reformátusság gyülekezeti életében. Imádkozunk kell szüntelenül az Úr előtt, hogy az Ige alapján a gyülekezet tagjai, mint egyenlőértékűek foghassák meg egymás kezét!

Tájékoztató az alsózemplénielteknek: Az egyházmegyei gyűlés alkalmával történt megbeszélés során az egyes tisztségeknél a következő személyekről volt szó: Lelkészi tanácsbíró: dr. Nagy S. Béla. Világi tanácsbíró: Kun Szabó Kálmán szerencsi postafőnök és Karászi Dániel tiszakarádi főgondnok. Tanító képviselők: Bakk Sándor prűgyi, Kiss András megyaszói és Sipos István ricei tanítók.

KÖRLEVELEK

1. A zászlószentelések tárgyában.

Az egyetemes konvent elnökségi tanácsa, tekintettel a tárgyban létrejött korábbi állásfoglalásaira is, egyértelműleg megállapodott a következőkben, amelyeket tudomásulvétel és lelkiismeretes alkalmazkodás céljából közlök:

1. Az Istentiszteleti Rendtartásban lefektetett alapelvek szerint szigorú értelemben vett zászlószentelésről a református hitvallás alapján nincs és nem lehet szó. Mi tárgyakat csak anynyiban szentelünk fel, amennyiben az élő Isten és az Ő egyháza rendeltésszerű szolgálatára ajánljuk fel azokat. Az ilyen felajánlás azonban mindig csak gyülekezeti istentiszteleti aktus lehet, ahol igehirdetésnek kell hangzania és könyörgésnek tétetnie. Az igehirdetés és könyörgés tárgyai Istennek azok az ajándékai és ígéretei, amelyeknek szolgálatára az illető tárgy rendeltetett. Kerüljük el tehát az áldó formulákat, méginkább cselekvényeket és mozdulatokat, mert ez a sacralis és magicus szentelés képzetét ébresztené fel. Isten Szentleke szentel meg mindent, amiben közvetve vagy közvetlenül, személyes formában vagy átvitelrel, lélek él.

2. Politikai pártok zászlóinak református egyházi szertartással — akár templomban, akár azonkívül — megáldása nemcsak a fentebb kifejtett református hitvallási állásponttal ellentétes, hanem az 1933. évi II. egyh. t.-c. 10. §. e.) pontjába is beleütközik. A politikai pártok a nemzet közvéleményének és a kormányzatnak ellenőrzése alatt állanak. Ezeknek a feladata a politikai pártokat államhűség és erkölcsi tisztesség szempontjából értékelni. Ha az egyház a maga lelkészeinek ilyen magatartásával egyik, vagy másik politikai párt mellett mintegy „szent” tünetetést végez, azzal Istentől rendelt feladatukról mesze túllépi s az illető gyülekezetben óvhatatlanul belső meghasonlást is kelt. Az, hogy politikai pártok zászlóikat egyházi szertartással áldatták meg, egyházunk életében a multban is csak kivételes és szörványos esetekben fordult elő, amit az egészséges egyházi közvélemény akkor is helytelenített. Ma, amikor egyházunknak és egyházunk hivatalosainak minden szellemi és erkölcsi erejüket magára az egyházra és az osztatlan magyar élet evangéliumi szolgálatára kell koncentrálniuk, minden ilyen magatartás sokszorosan veszedelmes következményeket idézhet elő.

3. Az ellen, hogy valamely társadalmi vagy politikai egyesülés tagjairól, mint Isten segítségét kérő és váró keresztyén magyar emberekről a rendes gyülekezeti istentisztelet záró könyörgésében, az ő kifejezett kérésükre, megemlékezés történjék, nem lehet kifogást emelni abban az esetben, hogyha előre minden emberi biztosítékot megszereztünk arról, hogy ez a gyülekezetben félreértéseket és lelki meghasonlásokat nem idéz elő. De ilyenkor sem szabad megnevezni azt a társadalmi és politikai csoportot, amely ezt kéri, csupán azt a legfőbb eszményt vagy célt, amellyel az illető csoport a nemzeti együttélést, illetve Istenországának

földi előmenetelét szolgáltni kívánja. Természetes, hogy egyházi és evangéliumi mozgalmak, az egész nemzet nagy közös vállalkozásai, vagy érdekeltsége mindig megnevezhetők. Általában a leg gondosabban kerülni kell minden aktuális politikai célzást és még a látszatát is annak, mintha az egyház részéről egyoldalú állásfoglalás történnék.

1947 november. Dr. Enyedy Andor sk.

2. A gyászistentiszteletek tárgyában.

Számos esetben fordul elő, hogy a legutóbbi világháborúnak egyházunkhoz tartozó halottai idegen földben pihennek és családjuknak nincs módja porladott tetemüket hazahozatni. Ilyen esetekben sokszor megtörténik, hogy a gyászoló család a lelkipásztort megkeresi avégből, hogy kedves halottjukról és gyászukról a templomban valamely formában történjék megemlékezés. A gyászolóknak ez a kívánsága magában véve époly természetes és keresztyénileg épűgy megokolható mint pl. a betegeknek és szenvedőknek, vagy családjuknak az az óhajta, hogy a gyülekezet emlékezzék meg róluk imádságaiban. Ugyanakkor azonban nagyon gondosan ügyelni kell arra, hogy a tiszta evangélium tanításával és az azokon alapuló hitvallásainkkal semmi legkisebb ellenkezésbe ne kerüljünk és idegen kovátsát a református istentiszteletbe bele ne vigyünk. Ezért egyfelől utalok az istentiszteleti rendtartás 42. lapján mondottakra, valamint arra, ami a 45. lapján a temetés utáni gyászistentiszteletéről olvasható. Másfelől a gyakorlati megoldás szempontjából leghelyesebbnek azt találom, hogy amennyiben a gyászoló család részéről ilyen óhajta és igény felmerül, a család gyengéd és tapintatos pásztori felvilágosítása és előkészítése után, a legközelebbi vasárnap déli-élti istentiszteleten a záró („nagy, papi“) imádságban könyörgjünk, természetesen *nevek fel- említése nélkül*. A halott vagy halottak hátramaradtainak megvigasztaltatásáért. Az áldás után hirdetések között azután *első helyen* be kell jelenteni a gyülekezetnek ünnepélyes szövegezéssel *névszerint* az idegen földben eltemetett halottat vagy halottakat és felhívni a gyülekezetet, vegye körül hátramaradottakat gyengéd és segítő szeretetével s ne szűnjék meg a megvigasztaltatásukért való könyörgésben.

Kerülendő minden hitvallásellenes szó és gondolat, valamint a halottak és a hozzájuk tartozók búcsúztatásszerű felemlegetése és általában az érzelmi hatásokra való törekvés. Mind az imádság idevonatkozó részének, mind a hirdetésnek a János evangéliuma 15: 13, I. János 3: 15—16, II. Kor. 4: 7—12 és a hasonló ígék gondolatkörében kell mozognia.

Ha a helyzet és a körülmények úgy hozzák magukkal, ugyanilyen eljárás helyet találhat a vasárnap délutáni, vagy a hétköznap reggeli vagy délutáni rendes istentisztelet keretében is. Feltétlenül kerülni kell azonban, mint idegen és hitvallásellenes képzetet keltőt, az e célra *külön* rendezett istentiszteletet. Lelkiismeretesen vigyázni kell arra is, hogy az ilyen istentiszteleti megemlékezésnek sem a formájában, sem a tartalmában ne legyen semmi megkülönböztetés *szegényebb vagy jobbmódú, tekintélyesebb vagy*

tehetősebb családok között. Erre való tekintettel a legnagyobb mértékben felhívom lelkipásztort és lelkésztestvéreimet, hogy az ilyen istentiszteleti megemlékezésért semminemű külön stólaris szolgáltatást ne igényeljenek és ne fogadjanak el. Ha az illető gyászoló család a maga háláját a gyülekezet megemlékezéséért anyagi formában is ki akarja fejezni, az kizárólag a gyülekezet vagy a magyarországi református egyház valamely közéletjára fordítható.

1947 november 15. Dr. Enyedy Andor sk.

3. Az országos segélyakció tárgyában.

Az egyetemes Konvent 7.098/1947. számú értesítése alapján felhívom lelkipásztort testvéreimet, hogy a magyar állam által indított „Országos Karácsonyi Segélyakció 1947“ című mozgalomban vegyen részt. Ez a mozgalom az önhibáján kívül válságos helyzetbe jutott százezer munkanélküli és aszálysúlytotta család megsegítésére indult. Kérem lelkipásztort testvéreimet, hogy szöszékről, a vasárnapi isztentiszteleten hirdessék meg és támogassák a nagy és nemeszándékú ügyet. 13.210/1947. kormányrendelet értelmében megalakítandó helyi szervezetek munkájába tevékenyen kapcsolódjanak be. Ez az akció azonban nem pótolhatja és nem is zavarhatja egyházunknak hiveink körében végzendő belkörü szeretetmunkáját.

Atyafiúi szeretettel: dr. Enyedy Andor sk.

4. Gyűjtés a nyomorék gyermek-otthon javára.

A nyomorék gyermekek országos otthonának miniszteri biztosra kérésére az Egyetemes Konvent elnöksége 6.682/1947. szám alatt hozzájárult ahhoz, hogy alsó-, közép- és felsőbbfokú iskoláinkban a nyomorék gyermekek otthona javára levelezőlapok árusítása útján gyűjtéseket rendezzen. A gyűjtés úgy történik, hogy az iskola vezetője levelezőlapokat oszt ki a tanulók között, akik ismerőseik körében végzik el a gyűjtést. A tanulóktól összeszedett pénzeket az igazgató postatakarékpénztári befizetési lapon utalja át az Országos Otthon részére. Kérem az iskolák vezetőit, hogy személyes példaadással és munkával segítsék elő a gyűjtés munkáját.

Atyafiúi szeretettel: dr. Enyedy Andor sk.
püspök

Alsözempléniek figyelmébe. A szavazatok:

1 egyházmegyei lelkési tanácsbírói, 2 egyházmegyei világi tanácsbírói és 3 egyházmegyei tanítói képviselői tisztségre egy szavazólapon, a szavazati számérték feltüntetésével, lelkipásztort, gondnok és presbiteri jegyző aláírásával, pecséttel ellátva december 31-ig adandók be az esperesi hivatalhoz.

Atyafiúi szeretettel:
Janka Péter sk. esperes

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

Református Lapok

XLII. évfolyam

21. szám

1947. december 20

PÁSZTOROK

hallották meg legelőbb az angyalok által tudtul adott örömhírt: született Megtartó! Félelmes, nyugalmi állapotból kizökkenő pillanat volt ez az első karácsony. A világteremtés leghelyhezköttlebb emberei, a pásztorok nem lettek többé helyüket. Muszáj volt nekik útra kelniük. Nem törődtek vele, hogy őrizetlenül marad a nyájuk. Mindent elhagytak. Egy fontos teendő volt csak a számukra: eljutni Krisztushoz. Érzik: Nélküle hiába van mindenük. Tudják: Vele és Benne mindenek megadatnak nekik. A Biblia szegény pásztor-embereit felidézve, rá gondolunk a népünkre. Vajjon a mi féltőn szeretett magyar népünk, amelyik a történelem kegyesítő végzéséből olyan sok minden földi áldást örökölt nem régen, — megdöbben-e az idei karácsonyon a belátástól, hogy mindez kevés? Mert neki — mindezek felett Krisztusra is szüksége van, ha megtartatást akar keresni a veszendő világon!

BÖLCSEK,

akik Napkelet minden tudományában otthonosak voltak, észrevéve a csillagot, ugyan csak elindultak Betlehembe. Tudták, hogy ésszerűtlen dolog, ami szemük láttára történik. Mégis — elhagyva az okoskodások útvesztőjét — rá-

Lesz-e fehér karácsonyod?

Úgy Katalin napja körül kezdjük már találgatni, hogy fekete karácsony lesz-e, vagy fehér? A régi időjósias úgy szól, hogy a liba, amit Katalin a jégen állni látott, egy hónap mulva vígan hasítja a vizet. Röviden ezt így fejezi ki a magyar példaszó: ha Katalin kopog, karácsony locsog és megfordítva. Most enyhe volt az idő Katalin napján, a liba vígan úszott a vizen, hát valószínűleg kemény lesz a karácsony, vagyis fehér.

De a mai időben nagyon kell óvakodnunk attól, hogy a karácsonyt az időjárás külsőségei szerint ítéljük meg. A karácsony a mi üdvösségünk történetének egyik jeles napja. Ezen a napon tárult fel a kegyességnak ama nagy titka: „Isten megjelent testben, megigazított lélekben, megláttatott az angyaloktól, kirdtetett a pogányok közt, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségbe.” (I. Timótheus 3:16.) Az az igazi fehér karácsony, ha ez a titok megérinti a lelket. Ha megérted és megérezed, hogy Isten érted jelent meg testben. Megjelent, hogy higgyél benne, mint lelked Megváltójában. Hidd el azt, amit az angyalok is megláttak és róla nagy fennszóval hirdettek, hogy a betlehemi jászolbölcsőben Megtartó született az egész nép, minden nép örömére, pogányok világosságára. Ő benne és ő általa akar Isten Téged is megtartani, a halálból és kárthatból kiragadni, az örök életre újjászülni. Ha ezt elhiszed, akkor add át magadat neki. Engedd, hogy megtisztson a bűneidből, kiragadjon önzésedből, érzékiségedből, anyagiasságodból, elfordítsa mohó és sóvár szemeidet e látható világról,* emberekről, világi javakról és szabaddá, szárnyalóvá, könnyűvé és tisztává tegye a lelket, eljegyezzen Istennek és magának kegyelme és szerelme csókjával, mámorba ejtsen dicsősége káprázatával. Nem kell egyebet, többet tenned, mint elfogadnod őt és Ő elvégzi benned, rajtad azt a munkát, azt a csodát, amely által a te lelked is olyan lesz, mint a fehér, szűzies, első hó, mint a csillogó zuzmara a tarlott fán, mint a fagyos ablak virágokat sejtető bevonata. S amilyen könnyen olvad az első hó, hogy drága nedvét bebocsássa a fagyos föld rögei közé, a földben csirázó maghoz, — olyan kész lesz a te olvadó szived is áldást árasztani, áldással lenni a környezetedre, a családodra; igent mondani minden ébredő jószándéokra.

Az a fehér karácsony, amikor a lelkedre reá tud hullani a bizonyosságok fellegeiből, bizonyosságtevő lelkek és ajkak boldog varlomásából Isten tiszta beszéde, a megváltás öröme.

Az tehát a fehér karácsony, amikor Istent látjuk az ő egy szülött Fiában s az általa megváltott embert, a mindig eljövő és mindig eljövendő Isten országát, ahol nagy boldogságban örvenedeznek mindazok, akik megfihértették ruháikat ama Baránynak vérében, aki az Úr Jézus Krisztus.

Ilyen fehér karácsonyt adjon Isten Lapunk minden Olvasójának, anyaszentegyházunk minden tagjának, a magyar népnek, az egész emberiségnek!

Miskolc, 1947 december 5.

Dr. Enyedy Andor

léptek a Krisztushoz vezető útra. Mi nem vagyunk a tudás ellenségei s ennek ellenére muszáj felpanaszolniunk, hogy napjaink bölcsői szinte kéj-örömmel és szemérmellenül próbálják az embereket Betlehemtől elcsalogatni. A mai tudomány igyekszik óriás siltet tenni a hiszékenyebbek szemé elé, hogy felfelé nézve észre ne vehessék ezek a betlehemi csillagot. Nem jól van ez így! A Krisztus nélküli tudomány és bölcsesség — a mult filozófiai és világnézeti rendszerei s a háború minden lidéce ezt huhogja felénk — teljes pusztulásba vezet. Karácsony napján a tájékozatlanságban veszteglőket hívjuk Ahhoz, aki „világosságot lett a pogányoknak.“ Krisztus a mi tanítónk! Az Atya szavát ismételjék Felőle: „Őt hallgassátok.“

KIRÁLYOK

is indultak el, hárman, karácsonykor Bellehembe, Krisztust köszönteni. Emberek mondtak le a maguk dicsőségéről, hogy az Ő dicsősége legyen teljes és mindenek felett való. Nagy urak látták be önmaguk erejének elégtelenségét s odafordultak Ahhoz, Akinek ereje mindenre elégséges. A földi királyok megérdemelt detronizálása után mi befogunk karácsonykor a Mennyei Király magasztalásába. Ővé a hatalom és dicsőség! Együttal szívünkben jövő őszinteséggel kérünk mindenkit arra is, hogy az merjen csak egy nép és a világ vezetésére vállalkozni, aki erre a szolgálatra a megbízatást Istentől kapta. Mert csak az ilyenek világ-és országkormányzó ténykedését koronázza siker és istenáldás. Ilyen vezetőt adjon az Ūristen minél hamarabb, minél többet Magyarországnak!

10 jötevő
100 szűlő
1000 dlák
10000 egyháztag

ÍGY MENTHETI MEG A 400 ÉVES PATAKI FŐISKOLÁT

Mult számunkban megjelent, ilyen című cikkünk mára már mozgalommá lett. Átvették azt lapunkból a napilapok is s a kiáltásra szinte egyszerre dobbant meg Magyarországon minden szív. A szükségben levő pataki Főiskola megsegítésére egymás után érkeznek az adományok. Nem tudunk e tény mellett szó és meghatódottság nélkül elmenni. Nyugtázásul, hálaunk kifejezéséül s mások buzdítására tesszük közzé az alább következőket.

1. Köszönünk minden adományt! Jötevők, szűlők, barátok, volt tanítványok névszerint és összeg szerint a következő adományokat juttatták el a mai napig (1947 dec. 16) Főiskolánk pénztárába: dr. Katona György (Sárospatak) 60, dr. Kelemen Istvánné (Sajószentpéter) 1000, Almássy Bertalan (Felsőnyárad) 10, Egey Szilárd (Sárospatak) 10, Weltner István (Bpest) 100, dr. Gesztelyi Nagy Ferencné 100, Ref. presbitérium, Aszaló 140, Benke József (Hejőpapi) 10, Pónus Lajos (Miskolc) 10, Takács Mihály (Hejőszalonta) 20, Bálint János (Szendrő) 100, Várady Pál (Borsodgeszt) 100, Ref. egyház Olaszliszka 67-76, Kelemen Ferenc 20, Rácz Miklós (Tata) 10, öz. Freitag E.-né (Kispest) 10, Lénárt Istvánné (Nyiregyháza) 10, Bálint Károly (Bpest) 100, dr. öz. Kertész Józsefné (Visegrád) 100, öz. Visegrády Jánosné (Sajószentpéter) 100, Deme László (Pécel) 20, „Kis Virág“ (Ujpest) 5, Kürthy László (Nyergesújfalu) 100, Lengyel Ádámné (Nagykőrös) 100, Doktor Dezső (Zubogy) 10, dr. Hudovernig Dezső (Bp.) 100, Bajor Ágost (Bp.) 3 Ft.

Az itt felsorolt adományok összege: 2515 Ft. Minden forintot személyválogatás nélkül tiszta szívből köszönünk meg mindenkinek!

2. Mai adomány-levelek. A történelem lapjain megilletődönten szoktuk olvasni azokat a régi adományleveleket, melyek alapján egész vagyonát, máskor vagyonának egy részét ráhagyta valaki a pataki Főiskolára, vagy valamilyen más intézetre. Azok közül a levelek közül közlünk most le néhányat (folytatólagosan a következő számokban is), melyeknek kíséretében a fenti pénzösszegek megérkeztek hozzánk. A Főiskola aranykönyvébe beirandóknak tartjuk ezeket a sorokat.

„Mint volt tanítvány és mint taníttató szűlő, hálas kötelességemnek tartom, hogy a „100 szűlő“ közül egynek a terhét magamra vállaljam. Szeretettel, tisztelettel, a jó eredményért imádkozva küldöm egyidejűleg csekken az első 100 forintot.“ Várady Pál lelkipásztor, Borsodgeszt.

„Kötelességem teljesítem akkor, mikor felajánlom szolgálataimat oly irányban, hogy a súlyos problémák megoldásán összeköttetéssel, barátsággal és szeretettel minden lehető elkövessek a szükséges összeg egy részének összegyűjtésére, illetőleg a Ti bölcs tanácsotok szerint vállalom minden olyan szerepet, mely egy lan-kadatlan szorgalmú, lelkes baráttól kitelik...“ dr. Kovács Sándor külkereskedelmi tanácsos, Budapest.

„Eltökélt szándékom, hogy a magam szűk körében mindent megteszek adnak érdekében, hogy ne kelljen az ősi Főiskolának kapuit becsukni és továbbfejlődésében visszaesni. Azt a magyar szellemet, amit ott nyolc éven keresztül magamba szívhattam, nem felejtem el soha és míg élek őszinte híve leszek a Főiskolának.“ Papp István, Balatonfüred.

„Egy katólikus kislány küldi a református Gimnáziumnak.“ „Kis Virág“, Ujpest.

Dr. W. A. Visser 't Hooft

holland lelkipásztor, az Egyházak Világtanácsának főtitkára látogatott el nemrégén Sárospatakra. Nem dicsekszünk itt el azokkal a mély benyomásokkal, melyeket — saját bevallása szerint — a velünk való érintkezés nyomán vitt el magával Főiskolánkból. Két előadása nyomán elmondunk inkább — azok számára, akik e kedves találkozón nem vehettek részt — egyet-mást az ökuménikus mozgalomról.

Ifjuság előtt beszélve különös részletességgel ismertette vendégünk az ifjuság szerepét az ökumenében. Elmondotta, hogy tulajdonképpen az egész mozgalom, mint szükségesség és lehetőség a későbbi hires upsalai érseknek, Söderblom Náthánnak lelkében fogamzott meg ifjusági lelkész korában, aki épp a világ ifjuságával való foglalkozás nehézségeit látva, nem szünt meg soha imádkozni érte, hogy Isten tüntesse el azokat az akadályokat, melyek gátolják a világ különböző népeinek egymásra találását. Az Ur 1925-ben teljesítette ennek a hajdani ifjusági lelkésznek az imádságát: ekkorra hívták ugyanis össze Stokholmban az első ökumenikus konferenciát. — Az 1939-ben az Amszterdamban tartott hatalmas méretű (70 országból 1500 kiküldött vett ezen részt, köztük 25 magyar is), Krisztus mellett demonstráló gyűlésén a világ keresztyén ifjusága megvallotta és továbbadta meggyőződését közvetlenül a II. világháború kitörése előtti napokban, hogy Krisztusnak kell győztesnek lennie a földön. A konferencia jelmondata két szóban ezt így fejezte ki: *Christus Victor!* — Az ideí, 1947-es oslói konferencia pedig már egyenesen útmutatást is adott a világnak arra vonatkozóan, hogy hogyan lehetne minden földi ellentétet megoldani Krisztus nevében. E konferencia megnyitása-sakor tört ki ugyanis az azóta is fel-fellángoló holland-indonéz háború s a két ker. egyház fiatalóságának vezetői — míg honfitársaik ölték egymást a harctereken — Bibliával a kezükben s annak mondanivalóival szívükben, leültek egymás mellé és megvallották egymás előtt saját nemzeteik bűnét. Igen. Egészen bizonyos: így lehetne az ellentéteket a háborgó, mai világban is leginkább lecsillapítani, mint ahogy ezek a fiatalok tettek; Krisztus előtt és egymás előtt megvallva saját bűneinket!

Szomorúan értesültünk róla, hogy szinte az egész róm. kat. egyház távol tartja magát az ökuménikus mozgalomtól. Az viszont kimondhatatlan örömmel töltött el bennünket, hogy megtudhattuk, hogy a fehérek mellett egyre tevékenyebben vesznek részt Istennek ebben a ránk bizott, fontos munkájában a színesek is. Sőt! A megrendezett összejövetelek mutatják: míg Nyugat kiküldöttei sokszor habozók és latolgatók a kérdésekben, addig Kelet missziói egyházainak résztvevői legtöbbször nagyon jól tudják, hogy mit kell az Ur egyházának cselekednie. Úgy látszik e missziói egyházak igrékeznék méltóak lenni az őket életrehívó isteni kegyelemhez.

Néhány szót arról is: *milyen szerepet szán az Egyházak Világtanácsának vezetője itt és most a mi egyházunknak?* Tudunkra adta e tekintetben, hogy — bár a kapcsolatokat nem szabad vele megszakítanunk — Nyugat nem jelent egyet a keresztyénséggel. Azt viszont be kell látnunk, hogy Keletnek nagyon sok próbálkozása (szocializmus, közösségi új életforma stb.) áll nagyon közel az Evangéliumhoz. Csalóka utak keresése helyett itt és azt a szolgálatot kell tehát nekünk betöltenünk, ahová állított és amit reánk bízott az Isten!

Végezetül elemlegette Visser't Hooft, hogy az 1948-ban Amszterdamban összeülő ökuménikus zsinatra („az emberi zűrzavar és Isten terve“ lesz a téma) milyen hatalmas fetadatnak elvégzése vár. Mi jóelőre imádkozunk azért, hogy Krisztus egységet parancsoló Igéje elől az akadályok tűnjenek el s a Krisztusban egymásra és egységre lelt keresztyének — az Ur parancsainak teljesítőiként — bizonyágtételeik révén minél döntőbben szólhasanak bele a világ ügyének igazságos intézésébe is. Addig is áldja meg az Isten az ökuménikus mozgalom minden munkáját s annak vezetőjét, Visser't Hooftot!

Minden Olvasónknak Istentől megáldott, idvességes karácsonyt és boldog újesztendőt kívánunk!

Legközelebbi számunk — Deo volente — január 15-re jelenik meg. Lapzárta: minden hónap 10-én és 25-én.

Szülők figyelmébe! Diákjaink iskolai tartozásairól kimutatást visznek haza magukkal. Kérjük a szülőket: e tartozásaikat — minthogy a főiskola pusztán a befizetett díjakból éi — január hó 5-ig rendezék.

Egyházkerületi gyűlésünk alkalmávnl (1947 nov. 28-án) 21 lelkipásztort szenteltek fel.

Népfőiskolánk II-ik féléve (haladók részére) január 5-én nyílik meg, Résztvevők toborzására kérjük lelkipásztortestvéreinket.

Theologus Ifjuságunk regős csoportja december első felében végig látogatta Felsőborsod néhány gyülekezetét. Útjukról szép anyagi eredménnyel tértek meg. Köszönet a vendégtató és adakozó gyülekezeteknek.

Lelkészi hivatalok figyelmébe. A Tiszáinmeni egyházkerület közgyűlése szavazást rendelt el egy világi jegyzői tisztségre, valamint 2 középiskolai tanári tisztségre. (Egyik tisztségre a leánygimnázium tanárából, másikra a leánylíceum tanári karából választandó képviselő.) A törvény szerint előírt szavazatok jan. 15-ig adandók be a püspöki hivatalba. A borítékon feltüntetendő: „Szavazat“

Tájékoztató: a miskolci presbitérium ezzel kapcsolatban mind a tíz szavazatát jegyzői tisztségre: dr. Dienes Istvánra; tanárképzéselőkre pedig Szabó Jenőre és dr. Harányi Lászlóra adta.

Tájékoztató az abaúji szavazásokhoz. Megbeszélés során az egyes tisztségeknél a következő személyekről volt szó: lelkészi tanácsbírósnál Kádár József, Dr. Benke Imre. Világi tanácsbírósnál: Pappszász József, Jakabfalvy Gyula. Dr. Patay József, Bellay Károly alsóvadászi presbiter. Az ügyészi tisztségeknél: Dr. Eperjessy László, Dr. Bodnár Géza.

Tiltakozunk az ellen, hogy az elemiskolai ABC-1-es osztályszempontok alapján szerkesztik. Gondoljunk a multra. Szabó Pál keserű szavai jutnak eszünkbe, ahogy első regényében, az „Emberekben” panaszkodik a régi ABC első lapjára, melyen ez állt: „UR-IR”. Valóban volt abban valami vádoló, hogy az írás-olvasás hosszú időn át a kiváltságos osztályok tulajdona volt és csak legújabbban vált közkinccsé földünkön a betű. De ugyanígy kifogásolandó részünkről az új, állami ABC is, hiszen annak első oldalán meg a tanulni vágyó gyermekek okulására ez a pártpolitikai szempontból megválasztott két szó áll: „ENNI-INNI,” — mert az egyik pártújság szerint — „nekünk ez a fontos.” ENNI-INNI! Hát nekünk nem csak ez a fontos és tiltakozunk ellene, hogy az első, amire gyermekeinket a betűvetés tudományának terjesztésekor megtanítsuk, ez a pusztán haszpárti két szó legyen. ENNI-INNI. Nem is annyira a mai proletárságnak, mint inkább a hedonista pogány világnak volt ez a jelszava! Mi az evés és ivás felett és előtt mást is szeretnénk gyermekeink lelkébe csepegtetni: az Isten és hazá iránti szeretet! Ennek a hazának kötelessége aztán, Isten törvényének engedve, minden alattvaló számára biztosítani a kenyeret!

A Főiskola Humán-internátusa
 írásban kiválóan jártas,
megbízható szakácsnőt
 keres

Isten pénzügyei a Hejő-mentén

Hejőpapi már 1935-ben kimondotta, hogy egyházi adót nem hajt be, de csak azokat tekinti rendes egyháztagnak, akik törvényesen megállapított adójukat kifizetik. Ekkor 90 %-ban teljesítették a hívek fizetési kötelezettségüket. 1945 óta csak azokat terheli egyházi adóval, akik a lelkészi hivatalban való személyes jelentkezés után kijelentették, hogy anyagi és lelki szempontból egyaránt vállalják a gyülekezettel a közösséget. A nyilvántartottak 80 %-a jelentkezett. 1947-ben az eddigi adókules szerinti párbér mellett minden konfirmált egyháztag 12 Ft egyháztagsági járulékot is fizet. A három éves aszály miatt a fizetendő önkéntes adónak 50%-a folyt be. Perselypénz vasárnaponként átlag: 35 Ft.

Hejőcsaba még szigorúbban kimondja, hogy csak templomos és urvacsorával élő egyháztag „fizethet.” Kb. 15 évvel ez előtt, a templomrenováláskor történt meg először, hogy anyagiakat csak templomlátogatóktól fogadott el a gyülekezet. Intézményessé az önkéntes adózás 1945 óta lett, mikor kimondta az egyházközség, hogy akinek Igével, sákramentumaival kell az egyház, attól elveszi az adományt, mástól nem. Eredmény: 500 adófizetőből 137 jelentkezett. Ezek kavonta adták fizetésük 1—3 %-át. 1947 reformációs hetében 150 újabb lélek jelentkezett az egyháztagsági nyilatkozat aláírására. Egy egyháztag átlag fizet havonta 6 Ft-ot. Ilyen alapon ebben az évben 8000 Ft-os renoválást hajtottak végre a templomon. Azonkívül fizetik havonta s pontosan a lekipásztort (400 Ft), tanítót (200 Ft), segédlelkészt (150 Ft), harangozót (100 Ft).

Az elmondottak után leszögezzük: az önkéntes egyházi adózás bevezetését megelőzően esztendőig komoly lelki munkát kell végezni a gyülekezetben. A hívek ezekben a gyülekezetekben majd tudják: mivel tartoznak Annak, Aki a Krisztusban — mindent nekünk adott!

Karácsony Rodostóban

Írta: Dr. Szabó Lajos

Hát kedves néném, tegnap este ritka ajándékban volt részem: örömben, amiből bizony keveset kaptam idáig még, mióta itt eszem kenyerét a török császárnak.

Az örömet pedig, hogy vélem közölje, egyszerű szolga — emberre bízta volt az Úr.

Úgy volt, kedves néném, hogy tegnap este bekövetkezik hozzám a nagyságos fejedelem úrnok egyik öreg huszárja, Hatúju Lukács s hoz egy butélia bort. Hogy a nagyságos úr küldi a holnapi nap örömére. Bizony megdobbant a szívem, kedves néném: örömlap?! Tán csak nem...

De int Hatúju, hogy nem olyan örömről van szó, amire én gondolok, hanem hát holnap szent karácsony napja leszén...

Mondom neki: Te Lukács, vidd el innen ezt a boritalt és igyad meg az egészségemre, mert nekem másféle ital kellene az örömhöz.

— Tokaji ez, kamarás uram, én mondom, hogy ennél igazabb örömital nincsen.

— Dehogy nincs, Lukács, dehogy nincs!

Azt mondja: — No már azt szeretném óhajtva megtudni, kamarás uram! Mondom neki:

— Nekem víz kellene Lukács. Csak egy korty. Víz a Léthéből.

Kerekre nyílt a szeme: — Az hol vagyon, s milyen víz az kamarás uram?!

— Az Lukács?! Kár, hogy nem itt folyik a rodostói határban, hanem csak a mesében. Az olyan víz te Lukács, hogy aki abból iszik, elfelejti a multat. Az kéne nekem, akkor volna holnap boldog karácsonyom. Mert nem ez a bor az örömital Lukács. Ha ebből iszom s rá gondolok, hogy holnap karácsony virrad rám itt az irdatlan idegenben, akkor eszembe jut tüstént a zágoni havas, meg a fenyvesek amelyek alján olyan boldogító karácsonyokat töltöttem én. És eszembe jutnak a régi kedves arcok, akik vagy eltemetődtek azóta, vagy ha élnek is, én temetkeztem el előlük ide Rodostóba. Velük voltak az én boldog karácsonyaim. És magyar énekek jutnak

**Már szombat este megsütötte
anyám. És reggel már adott.
Az aranya besugarazta
a harangos vasárnapot.**

**Vasárnap estig nem fogyott el,
fénye áfhullt az ünnepen.
Még hétfőn is jutott belőle
és kedden is. De csak nekem.**

**Ma sem tudom, hol rejtegette,
melyik fiókból jött elő,
de olyan áldott volt az ize,
olyan hétköznapi-szentelő.**

**Az asztalkendőből kibukkant
szép sárga fénnel: Itt vagyok.
Nagy árnyékok, fekete gondok,
még várjatok, maradjatok.**

**Igénytelen polgár-kalács volt,
olyan egyszerű, mint falum.
És mégis úgy megnőtt azóta,
mint úrvacsora-szimbólum.**

**Száguldó évek távolából
megérezem néha jószagát,
a tűzhely tájáról elindul
s betölti szívet, betölt szobát.**

**Lelki kenyér inség-időkben,
verőfényes vigasztalás.
Pedig tudom: A keze föld már.
És nincsen több keddi kalács.**

Tiltakozunk Kondor Imrénének, a Nemzeti Parasztpárt képviselőjének azok ellen a vádjait ellen, melyeket (a vallásfelekezetek egyenjogúsításáról szóló törvényjavaslat előadójaként) parlamenti felszólalásában református egyházunk ellen emelt. Állítólag ezeket mondta róunk: „Valamennyi egyház, de különösen a református egyház, mind-egyre több állami támogatást vett igénybe és lassanként arra jutott, hogy függetlensége jóformán megszűnt és az állami támogatás árnyában kiszolgálójává vált a mindenkori rendszernek.“ „Az állam pénzén fizetett lelkipásztorok, különösen a református egyháznál, nem térhetek el a reakció szellemétől.“ Kálvinista öntudatukban tartjuk annyira nagykorúaknak híveinket, hogy kiki közülük magától is meg tudja adni az alaptalan gyanúsítások minden pontjára az elutasító választ. Mi — ahelyett, hogy igazságunk tudatában pozdorjává zúznánk a képviselő úr állításait — annyit üzenünk csak neki: a hangos rosszakaratnak és a tényeket elferdítő vádaskodásnak ilyen szomorú megnyilatkozásával régen volt szerencsénk találkozni, mint amikor az ő száját elhagyta.

Szeretettel kérjük Olvasóinkat,
előfizetési díjukat
rendezzék még ebben az évben

Csekszám: 51.509. Tulajd.: Pataki Diák Céh.

eszembe a kicsi Jézusról és harangszók és tájak és egyebek Lukács és én ezektől nagyon szomorú leszek. Mert ezek mind elvették tőlem Lukács: a föld, az emberek, a régi karácsonyok minden hangulata.

S akkor, édes néném, azon paraszti származású szolgálóember, az a vén, együgyű huszár, rám nézett és azt mondta volt nekem:

— De kamarás uram instállok! Az Krisztus nem vétetett el! És mégis csak ő az igazi öröm karácsony szent napján. Én így gondolom.

Akkoron kedves néném, igen megszegyénültem vala, mert megértettem, hogy a Lélek szólt hozzám s az ő ágense volt ez egyszerű paraszti huszár.

És mondtam neki:

Köszönöm Lukács, hogy ezt mondatta véled a Lélek. Megérttem immár Lukács, hogy a karácsony nem tájtól, nem az emberektől, nem a hangulattól függ vala, ne ezek légyenek a fontosak benne, hanem aki adatott e napon nekünk bűnösöknek: a Krisztus Jézus.

És bizony, bizony úgy van Lukács, hogy

őt nem vehette el tőlünk az idő, a távolság, a bűjosás, a császár — Heródes Bécsben.

Rá fogok nézni lélekben Lukács és tudom, hogy akkor holnap örömöm leszen.

S akkor kedves néném, megölelem a vén paraszti embert, aki, mint csodapásztorok régen Bethlehemben, követségbe küldetett, hogy Krisztus születésének örömét jelentse nekem itt a pogány tenger partján.

És mondték néki:

— Lukács!

És ő monda:

— Ihol vagyok instállok, kamarás uram!

S én felelek:

— Lukács, vagyon-e emlékezetedben ének, mely dicséri és udvarolja a megszületett Jézust?!

— Van, kamarás uram!

S akkor, kedves néném, itt a török tenger partján, mi két bűjosók énekelni kezdtünk, karácsonyi éneket — Krisztus Urunknak áldott születését dicsérve.

És bizony, kedves néném, akkor békesség, nagy öröm volt az én szívemben.

Csel. 8: 18—19. Simont, ezt a mágust, csak az Isten hatalma, de nem az Isten szentsége és szeretete fogta meg. Simonnak az a tapasztalata, hogy a Szentlélek erősebb, több, csodálatosabb, mint a tisztátalan lélek, megfelel a valóságnak s ezt az értékelését nekünk is el kell fogadunk. De Simon ezt az erősebb, csodálatosabb Lelket pénzért akarta megvásárolni. Nem apostol akart lenni hanem kereskedő. Nem az egyetlen értéket, az üdvösséget, a földön pedig Isten dicsőségének szolgálatát akarta, hanem jól akarta befektetni a pénzét. Azért merte Simon ezt az ajánlatot tenni, mert azt tapasztalta, hogy a földön minden eladó. Azt is megérezte Simon, hogy az egyházba is be fog lépni a megvesztegetés, amit az egyháztörténelem épen róla szimóniának nevezett el.

Add, Atyánk, hogy mindnyájan megérezzük, hogy a legnagyobb hatalom Te vagy és a legnagyobb ajándék a Szentlélekuristen. Amen.

Csel. 8: 20—23. Átok van az ilyen pénzen. Isten szabad tetszését nem irányíthatja a pénz, az anyag. Istent senki és semmi nem kötheti meg. A világot nem szabad bent hagyni az egyházban. Nem az egyháznak kell elvilágiasodni, hanem a világnak kell megszentelődni. Istennek a Lelke, a kegyelme örökké ajándék marad. Nem lehet mást tenni, mint hittel elfogadni és hálaival megköszönni. Aki nem így nézi Isten világát, az egyházban az idegen. Vagy egyenesen bitorló. Simon keresztyén volta felett ítéletet mond Péter, de nem a végső ítéletet. Még könyöröghet, még megtérhet. Talán még neki is megbocsáthat Isten!

Urnk, add, hogy mindenki lássa, hogy a világ áthatotta az egyházat. Könyörűj rajtunk, hogy az egyházunk lehessen egyház. Amen.

Csel. 8: 24—25. Simon nem vitázik, hanem könyörögtet magáért. Érezte, hogy rajta a benne levő átok miatt csak az imádság segít. Simon elhordozta az egyházi fenytéket. Azt eredményezte ez nála, amiért az Ur adta: megláthatta a bűnét, annak a következményét és feltámadt benne a vágy a szabadság után. A sátán legyőzetett. Az apostolok el is mentek. Hirdették az Igét, gyakorolták az egyházfegyelmet, kiáradt a Lélek. Egyház lett az egyház.

Azért imádkozunk, hogy mindenki azt a veszedelmet lássa meg, amely fenyeget minket, ha akaratom törvényé nem lesz felettünk és közöttünk. Az egyházfegyelmet tedd nálunk, Urunk, gyakorlottá és eredményessé. Amen.

Csel. 8: 26—27. Az előző történet azt mutatta, hogy a már megalakult egyházban mi a tennivaló: a bizonyoságtéves és az egyházfegyelem. Ez a történet pedig azt mutatja, hogy a még nem keresztyének felé a kötelesség: a misszió. A Lélek maga irányítja Filepet. Kiment az országútra és várt. A Lélek ilyen „útonállóvá” teszi a hatalma alá kerülteket. A szerezsen férfiu itt a pogány világ képviselője. Gazdag, előkelő, pogány és mégis Jeruzsálemben jár.

Oda ment imádkozni. Nem elégitette ki a faragott bálványok nagy serege. Neki a láthatatlan Isten kellett. Mert nemcsak Filepet irányította a Lélek, hanem ezt a szegény pogányt is.

Mutasd meg ma is az egyház munkásainak, a pásztoroknak és a felelősséget hordozóknak, Egyházunk Ura, Krisztusa, hogy merre tartanak. Biztass, hogy akiket Te kiválasztottál, azokat a nagykerülő után is előhivod. Amen.

Csel. 8: 28—31. Azon a szekeren a komornyik Bibliát olvasott. Te mit csinálsz a vonaton, útközben? A poféciának egy részét olvassa. Maga megvallja, hogy nem érti, de olvassa. Ennek az Igének az alapján arról is szólhatnánk, hogy mi a köteltségünk, mint gyülekezeti tagoknak, az istentisztelet után. Mit csinálsz, amikor a templomból mégy haza? Miket beszélsz? Kezedbe veszed-e az Irást? Aztán olvasod-e? A prédikációban az olvasott, de nem értett Biblia magyarázatát várod-e? Ki magyarázza neked a Bibliát? Ezeket a kérdéseken gondolkozzál most el.

Add, Atyánk, hogy előbb olvassuk az Igét. Aztán, hogy értsük az Igét. Ezt magyarázd Szentlélekuristen az igehirdetők által. Amen.

Csel. 8: 32—35. Filepnek az volt a kérdése, hogy kiről szól a próféta. Ez az Ótestámentum magyarázatának is döntő kérdése. Kiről szól? Valóban, az igehirdetés történetében is találhatók, hogy kiről szól a próféta. Magáról, másról, népünkéről? Filep a lélek által megadta a feleletet. A próféta Krisztusról szól. Az Ótestámentum Krisztusról szól. Az egész Irás Krisztusról szól. Az igehirdetés a Krisztusról való bizonyoságtétel. A mai igehirdetésünk abban tette meg a legnagyobb fordulatot, hogy jobban, határozottabban a Krisztusról való bizonyoságtétel akar lenni. Most az igehallgatókon a sor, hogy ők is legalább ilyen mértékben igényeljék a prédikációban a Krisztusról szóló bizonyoságtételt.

Azért könyörgünk, Atyánk, hogy minden prédikáció a Te szeretetedről, nemcsak megmennteni akaró, hanem megmentő szeretetedről szóljon. Könyörűj az Ige hirdetőin és hallgatóin. Amen.

Csel. 8: 36—40. Amikor Krisztusig elért a pogány, akkor érezte, hogy célnál van. Ott neki meg kell keresztelkednie. Nem felesleges, nem kikerülhető a keresztség, ez az ajtó, amely az egyházba, onnan mennyországba vezet. Ott volt épen a víz is. Az Isten világában csodálatos „csatlakozásai” vannak az eseményeknek. Ma a keresztség körül folyik igen sok vita. Valóban komolyan kell venni a keresztséget. De azt a tényt, hogy ebben Isten kegyelmi kiválasztása nyilatkozhat meg, nem szabad semmi smberi „meggondolásokkal” korlátozni. Filep elragadtatik és maga marad a megkeresztelt. Már a lábán áll. Isten már elkezdte benne az üdvözítő munkáját, már azt nem fogja félbe hagyni.

Azért imádkozunk, Urunk, hogy a keresztség körül ne magunkra nézzünk, hanem reá. A te Szentlélekkel igazíts el minket. Amen.

Szívesen láttuk Szabó Pált

Magával hozva fajtájának és sajátmagának multbeli, sok szenvedését s a magyar jövődóert való viaskodását, ellátogatott hozzánk és leült közénk majdnem egész-napos eszmecserere Szabó Pál, országos híru népi író és politikus.

Látjuk őt most is magunk előtt, ahogy dresedő üstökkel sorolgtatja érveit. A mostani lazas napok ígézetében valami furcsa izgatottság vibrált szavaiban. Szapora beszédmodorában gyakran elismételte ezt a félmondatot is, meg a másikat is. Becsültük benne az őszinteséget. Tiszteljük osztályhűségét, amint harcos bátorsággal, az ellene szegzett véleményekkel dacolva, a látszólagos népszerűtlenséget is vállalva, védte a szegény magyar nép többé elfojthatatlan igazát. Azt viszont nehezen akarta észrevenni — panaszojlik fel róla — hogy Patakon nincs kitől féltene ezt az igazságot.

Különösen mély hatást tett reánk, mikor kálvinista voltát idézte előnkbe keresetlen, kedves szavakkal. Állítja magáról csak azért fejlődhetett azzá, ami lett, mert kálvinista iskolában és környezetben nőtt fel. Kívánja, sürgeti, hogy a cseléd és zsellér-sorsból kiszabadult szegény parasztság egyházunkban mihamarabb lelhesse meg a maga helyét s az egyház gondoskodó szeretettel menjen utánuk ezeknek az embereknek. Igehirdetésünkről lesújtó véleménnyel van. Zsoltáraink és régi dicséreteink magasztalásából viszont nem bír kifogni. Most is előttünk van a mozdulata, a hanghordozása, mikor maga elé merengve vallomást tesz róla, hogy van idő, mikor otthon, munkája közben elfogja a vágy és muszáj énekelnie. Az ének dallamát fujva, ilyenkor eszébe jut a faluja, a régi templomos gyülekezet. A meghaltak hangját, arcvonásait, mindent és mindenkit lát-hall a multból az ének megvilágosító fényénél.

En, aki írom ezeket a sorokat, ezt a kedves bizonyágtélt hallgattam tőle a legszívesebben. Észrevettem ugyanis rajta, hogy hamar „forrni” kezdett volna már. Az ihletés pillanatal környékezték a merengő író. Ki tudja, milyen szép dolgokat tudott volna ott és akkor leírni, — ha velünk nem kellett volna vesződnie?

Ki tudja — jut eszembe a gondolatpárosítás révén a kérdés — milyen szép dolgokat írt volna azóta a három esztendő óta, mióta belelovalva magát a szerepbe, politikával kell bajlódnia? Féltém tőle: nem őrlődik-e majd fel hatalmas, őseréjű tehetsége a mindent összezúzó, két ellentétes malomkő, az irodalom és a politika között?

Az eszmecsere persze nem folyt ilyen simán és csendesen, mint amilyenné ez a mondanivaló beszámolónk idejére lehiggadt bennünk. Voltak pillanatok, mikor egész heves szócáták fejlődtek ki Szabó Pál és vendéglátók között. Nem mondhatja az író, hogy Patakon fejbőlintó Jánosokra akadt. Azt sem foghatja ránk, hogy rosszakaratú gáncoskodók voltunk. Hasogattuk mindaketten saját-magunk hite és meggyőződése szerint a kétarcu igazság beszédét. Mi szívesen, lélekből viaskodtunk Szabó Pállal. Nem mondana igazat felőlünk, ha ránk akarná fogni a sötét reakció vádját. Megvetendőnek éreznénk viszont magunkat önmagunk előtt, ha a mai élet fonáságai előtt megnémultunk volna a jelenlétében.

Most, hogy elment közülünk, egy kép jut az eszünkbe. Egyikünk kovakő volt, a másikunk meg acél. A vitatkozás hevében, ahogy egymáshoz ütődtek a véleményeink, nem tört és nem is igen hajított egyikünk sem. De az egymáshoz ütődő vélemények összekoccanásánál észre kellett vennünk, hogy a kova és az acél — szikrát vetett. Fény, világosság gyult mind a kettőnkben, még ha le akarnánk is ezt tagadni. Milyen jó lenne, ha — ettől a szikrától, a kettőnk közös igazságától fogna, életadó tüzet a kiskikadt magyar élet taplója!

Nagy Mihály

Iparművészeti templomi terítőket, ref. papi palástokat és fővegeket készít békebelli anyagból és küldött anyagból is elsőrangú kivitelben a Rimaszombatból klutasított Fényes Ilona
Címe: Eger, Ady Endre-út 1.

Kóta Lajosné szül. Gyar-mathyllona,

mályinkai ref. tanítónő november 27-én a diósgyőr-vasgyári kórházban súlyos szenvedések után, 31 éves korában meghalt. A jó Isten adjon néki csendes nyugodalmat, örök üdvösséget, szerető férjének, három kisgyermekének mélyeséges gyászukban vigasztalást.

Egyházkerületünk Elnöksége: Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok személyes részvételével megítógatta főiskolánkat és a benne folyó munkáról elismeréssel nyilatkozott.

Dr. Nagy Barna theol. igazgató részt veti Budapesten az Egyházak Világtanácsának 1948-as amsterdami világgűlésre küldendő magyar delegátusok megbeszélésén. Ez a világgűlés alapítja majd meg a Világtanács végleges szervezetét és alkotmányát.

A Pataki Diák Céh boltja 1 esztendő. Az évforduló szerezettel ajánljuk Olvasóink pártfogásába ezt a diák-szociális célokatszolgáló intézményt.

Egyházkerületi Elnökségünk — diákjaink nehéz anyagi helyzetére való tekintettel — felhívja a lelkipásztorokat a legátók javítására. Ennek két bevált és megengedett módja van: a rekvirendusok számának növelése s a gyülekezetek minden tagjára kiterjedő gyűjtés persellyel, vagy gyűjtőívvel.

A felsőborsodi egyházme-gye lelkészértekezlete október 22-én Miskoleon tartotta ősi gyűlését. Lelkészértekezlet tagjai elhatározták, hogy a zsinati határozatokat, így az egyháztag-sági nyilatkozatok aláírását is végrehajtják, de a legsürgősebb intézkedést kéri a zsinattól a nyilatkozatot alá nem író és a nyilatkozatban vállalt kötelezettségeket nem teljesítő egyháztagokkal szemben.

Pályázat. A mályinkai református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet halálózás folyón megüresedett II. sz. tanítói állásra. Fizetése: egyháztól és politikai községtől 25 %. Fizetékiegészítés és lakbér, államtól 75 %. Határidő: 21 nap. Cím: Ref. Iskolaszék Mályinka, u. p. Dédes, Borsod m.

HIVATALOS RÉSZ

Kérelem

egyházkerületünk valamennyi gyülekezetének lelképásztoraihoz és előkönyörgőihez.

I. Főiskolánk bronzdomborműveinek sorozatát az 1948-ik jubileumi esztendőben, március 15-én, az 1949/49-i szabadságharc vörössipkás pataki diákhonvédek emlékének megörökítésével fogja zárni. Eddigi domborműveink is a kerület közadakozásának segítségével készültek. Ezt a segítséget még jobban indokolja egyfelől Főiskolánk nagy anyagi szegénysége, másfelől az, hogy diákhőseink nemcsak a Főiskolához, hanem kerületünkhez is tartoznak.

Egyházkerületi elnökségünk jóváhagyásának birtokában kérjük azért fent nevezett testvéreinket, hogy a karácsonyi istentiszteletek egyikén az adakozást e célra szíveskedjenek meghirdetni s az adományok céljára a kijáratoknál külön tányérokat legyenek jók elhelyezni. Legcélszerűbb a begyűlt összeget legátusainkkal beküldetni — az összegeket a nekik adott szolgálati bizonyítványban is jelezzve.

II. Elekciónális bizottságunk legátusainkat a következő feladatokra kötelezte: a) minden legátus minden legációból, legalább egy egyházközségből, legalább egy okmánymásolatot hozzon levéltárunk gyarapítására. A legátus által masolandó okmányt a lelképásztor jelöli ki s a másolatot aláírásával és a gyülekezet pecsétjével a lelképásztor hitelesíti s annak megtörténtét a legátus szolgálati bizonyítványában is igazolja. Most és a következő két évben *lehetőleg* olyan okmányok, adalékok és emlékek másolatát kérjük, melyek 1848/49 eseményeivel, szereplőivel, hatásaival kapcsolatban vannak.

b) Minden legátus egységes kis kartonlapot visz, hogy faluszemináriumunk számára begyűjtse gyülekezetünk pecsétjének, vagy (régebbi) pecsétjeinek lenyomatát. Ennek elvégzését is kérjük, hogy lelképásztortestvéreink a legátusok szolgálati bizonyítványaiban szíveskedjenek igazolni.

Köszönettel és atyafiúi szíves köszöntéssel:
Sárospatak, 1947 december 15.

Dr. Urbán Barne sk. közigazgató

Körlevél.

1. Az év végének közeledésével felhívom lelkésztestvéreim figyelmét arra, hogy az egyházak költségvetéseit december hó végére be kell terjeszteni. A választói névjegyzék beküldésére március hó 1-ig haladékat állapítottunk meg, az egyháztagsági nyilatkozatok kiállítása miatt.

2. Tervünk szerint szeretnénk a szokásos

egyházkerületünkön március hó első felében megejteni; azért erre való tekintettel kérem, hogy a számadások legkésőbb január 20-ig küldessenek be az illetékes számvevőkhöz. A Bódva völgye és vidéke (Lak, Hangács, stb.) Máthé Zoltán mályinkai lelkész-számvevőhöz; a Bánvölgye Nagybarcától Szilvás-váradig és a gömői rész Iglai Ferenc sajeocsegi lelkész-számvevőhöz; a Sajó völgye (Ózddal) és Disznóshorvától Szuhogyig Molnár Pál vadnai lelkésztestvérünkhöz, ideiglenesen felkért számvevőhöz küldik be. A számvevők által kért felvilágosításoknak postafordultával eleget kell tenni.

3. Az egyházak legnagyobb részétől még mindig nem érkeztek be a zsinati javaslatokra adott válaszok. Határidőül december 20-át tűzöm ki; aki addig be nem terjeszti, 20 Ft rendbírságot fog fizetni.

4. A Sárospataki Ref. Lapokra és Igehirde-tőre a legtöbb lelkész és egyház még mindig nem küldte be az előfizetéseket. Az előbbi előfizetési díja 20 Ft, az utóbbi 21*60 Ft. A lap nem lesz képes megjelenni, ha haladéktalanul be nem küldjük a díjakat. Ezért a legnyomatakosabban kérem erre lelkészársaimat. A hivatalos lapot az egyház, az Igehirdeitőt a lelkészek fizetik.

A gondviselő Isten legyen veletek és adjon idvességes karácsonyi és újévi ünneplést mindnyájatoknak!

Atyafiságos szeretettel:

Sajóvelezd, 1947 dec. 8. **Tóth János** sk.
esperes

Abauji egyházmegyénk f. évi november hó 14-én tartott közgyűlése szavazást rendelt el 2 lelkészi és 4 világi tanácsbírói, valamint a világi főjegyzői és végül 2 egyházmegyei ügyészi tisztségre. A szavazatok egy szavazólapon adhatók be szabályszerűen kiállítva, lelképásztor, gondnok és presbiteri jegyző aláírásával és pecséttel december hó 31-ig az esperesi hivatalhoz. Gönc, 1947 dec. 10-én. **Farkas Elek** sk. esperes.

Alsözempléniék figyelmébe. Az egyházmegyei gyűlés határozata értelmében kérem a gyülekezeteket, hogy az advent-utolsó-vasárnapi perselypénzt a szegilongi templom befejezési munkálatainak céljaira legyenek szívesek az olaszliszkai ref. lelkézi hivatalhoz elküldeni. Atyafiúi szeretettel: Nagyrovágy, 1947 dec. 12. **Janka Péter** sk. esperes.

Sárospataki Református Lapok

Gyülekezeti hetilap

A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos,

a református főiskola betűivel, Sárospatakon.